Holy Bible

Aionian Edition®

Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri
Pogoro New Testament

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri
Pogoro New Testament

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 4/18/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Pioneers.org, 2014

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Pogolo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Pogolo at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matayu 11
Mariku 94
Luka 145
Yohani 234
Matendu 299
Warumi 386
1 Wakorintu 425
2 Wakorintu 463
Wagalatiya 487
Waefesu 501
Wafilipi 514
Wakolosayi 523
1 Watesaloniki 532
2 Watesaloniki 540
1 Timotewu 544
2 Timotewu 555
Titu 562
Filimoni 567
Waebulaniya 569
Yakobu 596
1 Peteru 605
2 Peteru 616
1 Yohani 623
2 Yohani 633
3 Yohani 635
Yuda 637
Ugubutulu 641

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

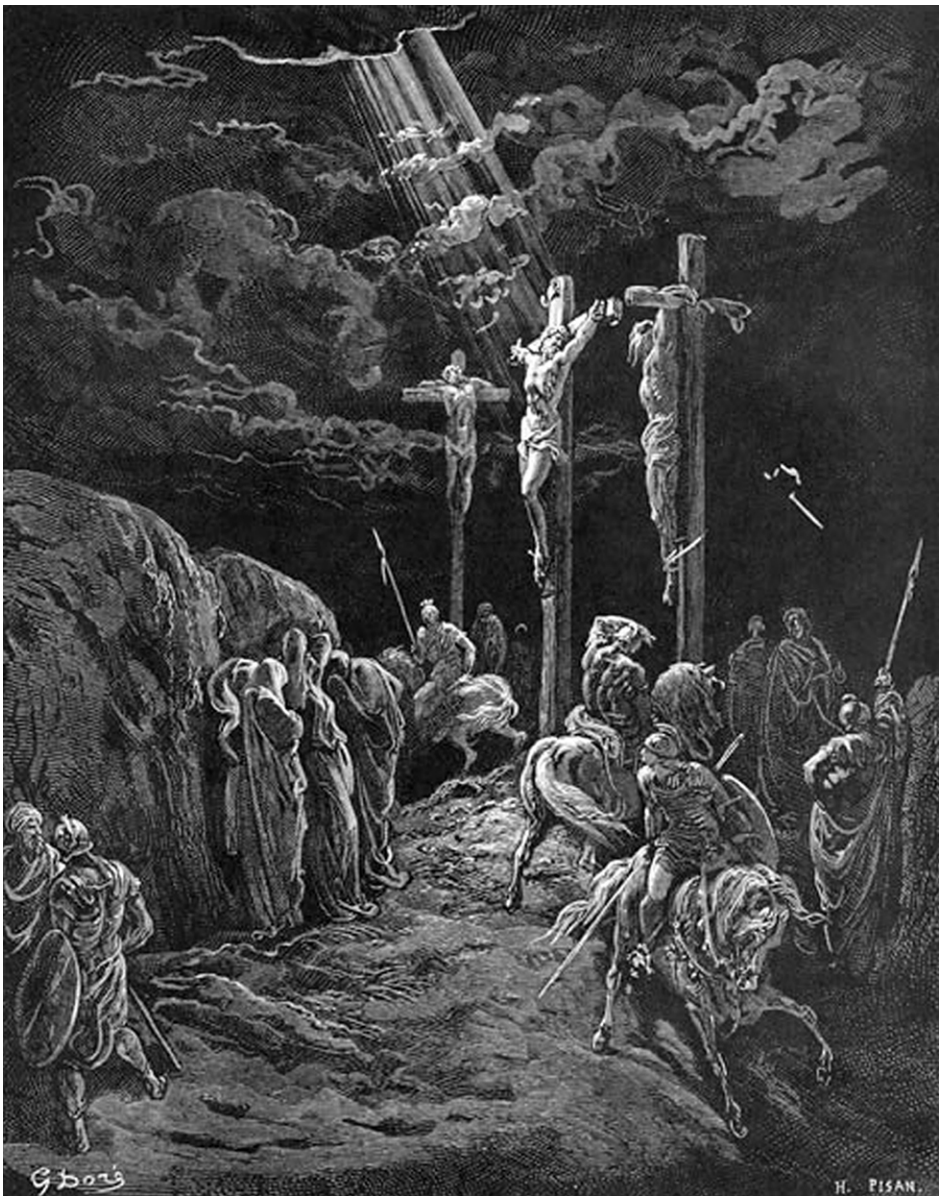

Yesu kalonga, “Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda.”
Shakapanu wagawana nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi.
Luka 23:34

Matayu

1 Yesu Kristu kaweriti mwiwuka gwa Dawudi na mwiwuka gwa
Aburahamu. Ayi ndo walanga ya ukowu wakuwi, **2** Aburahamu
kamwiwuliti Isaka na Isaka kamwiwuliti Yakobu na Yakobu
kamwiwuliti Yuda na walongu wakuwi, **3** Yuda kamwiwuliti Peresi
na Zera mawu gwawu kaweriti Tamari na Peresi kamwiwuliti
Hesironi na Hesironi kamwiwuliti Rami, **4** Rami kamwiwuliti
Aminadabu na Aminadabu kamwiwuliti Nashoni na Nashoni
kamwiwuliti Salumoni **5** na Salumoni kamwiwuliti Boazi mawu
gwakuwi kaweriti Rahabu, Boazi na Rutu waweriti walera wa
Obedi na Obedi kamwiwuliti Yese. **6** Na Yese kamwiwuliti Mfalumi
Dawudi na Dawudi kamwiwuliti Selemani mawu gwakuwi kaweriti
mdala gwa Uriya, **7** Selemani kamwiwuliti Rehobowamu na
Rehobowamu kamwiwuliti Abiya na Abiya kamwiwuliti Asa. **8** Asa
kamwiwuliti Yehoshafati na Yehoshafati kamwiwuliti Uziya **9** na
Uziya kamwiwuliti Yosamu na Yosamu kamwiwuliti Ahazi na Ahazi
kamwiwuliti Hezekiya. **10** Hezekiya kamwiwuliti Manasi na Manasi
kamwiwuliti Amoni na Amoni kamwiwuliti Yosiya **11** na Yosiya
kamwiwuliti Yekoniya na walongu wakuwi. Ashi shiweriti shipindi
Wayawudi pawawajegiti kugenda muluhamiru Babiloni. **12** Pa
Wayawudi kuwatola kugenda muluhamiru Babiloni na Yekoniya
kamwiwuliti Sheatiyeli na Sheatiyeli kamwiwuliti Zerubabeli, **13**
Zerubabeli kamwiwuliti Abiyudi na Abiyudi kamwiwuliti Eliyakimu
na Eliyakimu kamwiwuliti Azori. **14** Azori kamwiwuliti Sadoki na
Sadoki kamwiwuliti Akimu na Akimu kamwiwuliti Eliwudi. **15**
Eliwudi kamwiwuliti Eleyazari na Eliyazari kamwiwuliti Matati
na Matati kamwiwuliti Yakobu. **16** Yakobu kamwiwuliti Yosefu,
mpalu gwa Mariya mawu gwakuwi Yesu yawamshema Kristu. **17**
Su kuweriti na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Aburahamu

mpaka Dawudi na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Dawudi
mpaka Wayawudi pawawalopoliti kugenda Babiloni na nyiwuku
lilongu na msheshi kwanjira pawawatoliti lopola mpaka shipindi
sha Kristu. **18** Hangu ndo Yesu Kristu ntambu yakiwukiti,
Mariya mawu gwakuwi Yesu kaweriti kahetitwi na Yosefu.
Kumbiti pamberi pa kulikala pamuhera gambira mpalu na mdala,
kawonikaniti kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. **19**
Yosefu mpalu gwakuwi kaweriti kamfiriziya Mlungu, kafiriti ndiri
kumlanguziya kwa wantu kuwera kana vidoda, Hangu kafiriti
kumleka kwa bada. **20** Pakaweriti kankali kankulihola hangu,
ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamulawira mukulota na
kumgambira, "Yosefu mwana gwa Dawudi, nagutira kumtola
Mariya kaweri mdala gwaku. Mana kana yinda kwa uwezu wa
Rohu Mnanagala. **21** Hakamwiwuli mwana mpalu, nagwenga
hagumshemi Yesu, toziya yomberi ndo hakawalopoziyi wantu
kulawa muvidoda vyawu." **22** Vinu, vyoseri avi vilawira su viweri
nakaka visoweru vyakatakuliti Mtuwa kupitira mbuyi gwa Mlungu,
23 "Mwali hakaweri na yinda, hakamwiwuli mwana mpalu na
womberi hawamshemi litawu lyakuwi Imanuweri." Mana yakuwi,
"Mlungu kapamuhera na twenga". **24** Su, Yosefu pakimkiti
mumpota katenditi gambira vyakamgambiriti ulii ntumintumi gwa
kumpindi gwa Mtuwa, kamtola mdala gwakuwi ukaya. **25** Kumbiti
Yosefu waliwoniti ndiri na Mariya mpaka pakamwiwuliti mwana
mpalu. Yosefu kamupananiti mwana litawu Yesu.

2 Yesu kiwukiti mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya,
shipindi Herodi pakaweriti mfalumi. Kamkamu hera pakiwukiti
kala, wantu wana malifa ga ntondu wiziti kulawa kwagulawa
mshenji kwa kutali wasokiti Yerusalemu, **2** wakosiyiti, "Kakoshi
mwana, Mfalumi gwa Wayawudi yakiwukiti? Tuyiwona ntondu

yakuwi kulawa kwagulawa mshenji, na twiza kumguwira
yomberi." **3** Mfalumi Herodi pakapikaniriti aga, kalisheriti, yomberi
pamuhera na woseri yawalikala Yerusalemu. **4** Su kawashemiti
watambika wakulu woseri pamuhera na wafunda wa Malagaliru
na kuwakosiya, "Kristu Mlopoziya hakiwuki koshi?" **5** Womberi
wamwankula, "Hakiwuki mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya
Yudeya. Hangu ndo ntambu yawalembiti wambuyi wa Mlungu,
6 'Gwee Betirehemu isi ya Yuda, Gwenga gwa mdidini ndiri
mulushi lumanikana lwa Yudeya, Toziya kwa gwenga hakalawili
mlongoziya njira, Yakawalongoziya wantu wangu Israeli.'" **7** Su
Herodi kawashemiti mubada wahenga yawalawiti kwagulawa
mshenji, kawakosiyiti shipindi sheni ntondu payiwalawiriti. **8**
Shakapanu kawagambiriti wagendi Betirehemu pakalonga,
"Mgendi mwakaloli weri visoweru vya mwana ayu, pamvimana
kala munjegeli visoweru su naneni hang'endi kumguwira." **9**
Pawampikaniriti kala mfalumi, wamana ntondu walii wagenditi.
Su ntondu ilii yawayiwoniti kwagulawa mshenji iwalonguleliti
hata igenda kugoloka pahala palii pakaweriti mwana. **10**
Pawayiwoniti ndondi ilii wanemeleriti nentu. **11** Su, wingiriti
mnumba, wamwoniti mwana ulii pamuhera na Mariya mawu
gwakuwi, wasuntama pasi na wamguwira. Shakapanu wavugula
na kumupa mafupu gawu ga zahabu na ubani na manemane.
12 Mlungu kawabeliziiyti mumpota nawamwuyira Herodi, su
wawuyiti kuisi kwawu kwa njira yamonga. **13** Pawawukiti kala
wahenga walii, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Mlungu
kamlawiriti Yosefu mukulota, kamgambiriti, "Gwimuki! Gumtoli
mwana pamuhera na mawu gwakuwi, mtugili Misri. Mulikali kulii
mpaka panukugambira, toziya Herodi kafira kumlaga mwana
ayu." **14** Su, Yosefu kimukiti, kamtola mwana pamuhera na

mawu gwakuwi, kawukiti pashiru kugenda Misri. **15** Kalikaliti
kulii mpaka pakahowiti Herodi. Shitwatila ashi shitendikiti su
shisoweru shakatakuliti Mtuwa kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu
shitendeki, “Numshemiti mwana gwangu kulawa Misri.” **16**
Shakapanu Herodi pakavimaniti wahenga walii yawalawiti
kwagulawa mshenji wamzyanga, kakalariti nentu. Kalagaliriti
wanonu woseri wapalu mulushi lwa Betirehemu na mumpeku
mwakuwi yawawera na umuli wa mivinja miwili na pasi pawu
walagwi. Katenditi hangu kulawirana na shilii shakamaniti kulawa
kwa wahenga walii wamana ntondu. **17** Hangu ndo ntambu ya
vitimiyiti visoweru vya umbuyi wa Mlungu kwa njira ya mbuyi gwa
Mlungu Yeremiya, **18** “Liziwu lipikanika aku Rama, Shiwembu na
kudaya kuvuwa. Raheri kankuwalilira wana wakuwi, Na kafira
ndiri kunyamala, Toziya woseri wahowa.” **19** Herodi pakahowiti
kala, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Mlungu kamlawiriti
Yosefu mundotu kulii Misri, **20** kamgambira, “Gwimuki! Gumtoli
mwana pamuhera na mawu gwakuwi muwuyi muisi ya Israeli
toziya woseri yawafiriti kumlaga mwana, wahowa kala.” **21** Su
Yosefu kimuka, kamtola mwana pamuhera na mawu gwa mwana
na wawuya Israeli. **22** Kumbiti Yosefu pakapikaniriti handa
Arikerawu, mwana gwa Herodi kaweriti mfalumi gwa Yudeya
pahala pakakolitimlima Herodi tati gwakuwi, katiliti kugenda kulii.
Nayomberi, pawamberezyiyiti mundotu, su kagenditi wega zya
Galilaya **23** na kalikaliti mlushi lwawalushema Nazareti. Hangu
ndo ntambu yavitimiyiti visoweru vyakalongiti mbuyi gwa Mlungu,
“Hawamshemi Mnazareti.”

3 Majuwa galii Yohani Mbatiza kalawiliti, kanjiti kubwera
mushiwala sha Yudeya, **2** “Mleki vidoda vyamtenda, toziya
Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!” **3** Yohani ayu ndo ulii

mweni Isaya mbuyi gwa Mlungu kamtakuliti pakalongiti, “Liziwu
lya muntu lipikanika kushiwala, ‘Mumtandiri kala Mtuwa njira
yakuwi, Mumnyosheri njira zyakuwi!’” **4** Yohani kavaliti nguwu
yawasoniti kwa mibahira ya ngamiya na lugoyi lwa lukuli
mushunu mwakuwi na shiboga shakuwi shiweriti wanjombi na
lwashi lwa kuntundu. **5** Su wantu kulawa Yerusalemu na kulawa
wega zoseri zya Kuyudeya na mbwega zoseri za mump'eku
mwa kulushemba lya Yoridani. **6** Walonga vidoda vyawu na
yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani. **7** Kumbiti
pakawawoniti Mafalisayu wavuwa na Masadukayu wankumwizira
su wabatizwi, kawagambiriti, “Mwenga wana wa njoka! Muntu
gaa yakawagambireni muyitili maya ya Mlungu yayiza? **8**
Mlanguziyi kwa matendu handa mleka vidoda. **9** Namulihola
na kulitakulila, ‘Tati gwetu ndo Aburahamu!’ Nukugambirani
nakamu, Mlungu kaweza kugatenda mabuwi aga gaweri wana wa
Aburahamu! **10** “Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira
ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa
hagudumulwi na kugwasila mumotu. **11** Neni nukuwabatiza
kwa mashi kulanguziya kuwera mleka vidoda vyamtenditi.
Kumbiti yakiza kumbeli kwangu kawera na makakala kuliku
neni, neni nfaa ndiri ata kupapa vilwatu vyakuwi. Yomberi
hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. **12** Yomberi
muliwoku lyakuwi kana luselu lwa kupepetera, hakayijojiniri
nganu na kuitula muluhanja lwakuwi, kumbiti hakatoli miwawi
na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya.” **13** Shipindi shilii
Yesu kiziti kulawa Galilaya kasokiti palushemba lwa Yoridani,
kamgenderiti Yohani su kambatizi. **14** Kumbiti Yohani kajeriti
kumbelera pakalonga, “Yani gwenga gwankwiza kwa neni? Neni
ndo nfiruwa kubatizwa na gwenga.” **15** Su Yesu kamwankuliti,

“Guleki hera iweri ntambu ira ayi vinu, hangu ndo ntambu iherepa
kugatenda goseri gakafira Mlungu.” Palii Yohani kajimiriti. **16**
Kamkamu hera Yesu pawambatiziti kala, kalawiti mumashi, su
kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na kamwoniti Rohu gwa Mlungu
pakiza pasi gambira ng'unda na kumkangira mulibega. **17** Liziwu
kulawa kumpindi kwa Mlungu lilongiti, “Ayu ndo Mwana gwangu
yanumfira nentu, nherepeziwa nayomberi.”

4 Shakapanu Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala
su kajerwi na Shetani. **2** Kaliyiti ndiri kwa malongu msheshi
pashiru na paliwala, shakapanu Yesu kaweriti na njala. **3** Su
Shetani kamwiziriti, kamgambira, “Handa gwenga nakaka gwa
Mwana gwa Mlungu, gugagalambuziyi mabuwi aga gaweri
mabumunda.” **4** Yesu kamwankuliti, “Malembu galonga, ‘Muntu
hapeni kalikali kwa kuliya shiboga hera, kumbiti kwa kila
shisoweru shakatakula Mlungu.’” **5** Shakapanu Shetani kamtoliti
mpaka Yerusalemu, Lushi Lunanagala na kamtuliti pashinara sha
Numba nkulu ya Mlungu, **6** kamgambiriti, “Handa gwenga nakaka
gwa Mwana gwa Mlungu, gulyasi pasi, toziya malembu galonga,
‘Mlungu hakawagambiri wantumintumi wa kumpindi wakuwi
kuusu gwenga, Hawakutoli mumawoku mwawu, Nagulikwala
mumabuwi’” **7** Yesu kamgambiriti, “Kumbiti Malembu galonga
viraa, ‘Nagumjera Mtuwa, Mlungu gwaku.’” **8** Shakapanu Shetani
kamtoliti mpaka pampindi nentu palugongu na kamlanguziyiti
falumi zoseri zya pasipanu na ulunda wakuwi. **9** Kamgambiriti,
“Hanukupi gwenga goseri aga, handa pagusuntama pasi
na kunguwira neni.” **10** Palii Yesu kamgambiriti, “Gugendi
zyaku Shetani! Malembu galonga, ‘Hagumguwiri Mtuwa Mlungu
gwaku na kumtendera gweka yakuwi!’” **11** Shakapanu, Shetani
kamleka Yesu na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu

wiziti kumtanga. **12** Yesu pakapikaniriti handa Yohani wamtula
mushibetubetu, kagenditi Kugalilaya. **13** Kawukiti Nazareti,
kagenditi Kafarinaumu, lushi lwaluweliti mump'eku mwa bahali
ya genisareti, mumbaka mwa Zebuluni na Nafutari kalikala
aku. **14** Hangu ndo ntambu yashitimiyiti shisoweru sha Mlungu
shakatakuliti kwa njira ya Isaya mbuyi gwa Mlungu, **15** "Isi ya
Zebuluni na isi ya Nafutari, Kuyigendera bahali, kumwambu
kwa lushemba Yoridani, Galilaya, isi ya wantu Wayawudi ndiri!
16 Wantu yawakaliti muntiti Wawona kulangala kukulu. Na
woseri yawalikaliti muisi ya ntiti na shivinyiru sha kuhowa
Kulangala Kuwalangalira." **17** Kwanjira shipindi shilii Yesu
kanjiti kubwera pakalonga, "Mleki vidoda, toziya Ufalumi wa
kumpindi wapakwegera!" **18** Yesu pakaweriti kankugendagenda
kumbeku kulitanda lya Galilaya, kawawoniti walongu wawili
yawaweriti walowa wa wasomba, Simoni yawamshema Peteru
na mlongu gwakuwi Andereya, waweriti wankulowa wasomba
mulitanda kwa wavu. **19** Yesu kawagambiriti, "Munfati, naneni
hanuwatendi mwenga muweri walowa wa wantu." **20** Kamukamu
hera wazilekiti nyavu zyawu, wamfatiti. **21** Pakagenditi kulongolu
kidogu, kawawoniti walongu wamonga wawili, Yakobu na Yohani,
wana wa Zebedayu. Waweriti wa mumtumbwi pamuhera na tati
gwawu Zebedayu wankuzinyawa nyavu zawu. Yesu kawashemiti,
22 palaa palii waguleka mtumbwi pamuhera na tati gwawu na
wamfatiti. **23** Yesu kagenditi Mugalilaya yoseri, kafunditi mnumba
za Mlungu na kabweriti Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi, na
Kaponiziyiti wantu yawawera na malweli ga ntambu zoseri.
24 Visoweru kuusu Yesu vyeniyiti muisi yoseri ya Siriya, su
wantu woseri yawawera na malweli na yawalwala malweli ga
ntambu zoseri na ndabiku, wantu yawawera na washamshera

na wantu yawawera na visirika na wantu yawaweriti wahushu,
wawajegiti kwa Yesu na kawaponiziyiti woseri. **25** Lipinga likulu
lya wantu limfatiti kulawa Galilaya na lushi lilongu na Yerusalemu
na Yudeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani wamfatiti.

5 Yesu pakagawoniti mapinga ga wantu, kakweniti kulugongu,
kalivagiti pasi. Wafundwa wakuwi walivagiti pawamzyengeta, **2**
na Yomberi kanjiti kuwafunda. **3** “Mbaka ya woseri yawawera
wahushu wa shirohu, Toziya Ufalumi wa mpindi ndo wawu!
4 Mbaka kwa woseri yawawera na hinginiku, Toziya Mlungu
hakawazyangizyangi! **5** Mbaka kwa woseri yawawera wapoli,
Toziya hawayihali isi. **6** Mbaka kwa woseri yawawera na njala na
yimiluwa ya kutenda gakafira Mlungu, Mlungu hakawayukutiziyi! **7**
Mbaka kwa woseri yawawera na lusungu kwa wamonga, Mlungu
hakawawoneri lusungu womberi! **8** Mbaka kwa woseri yawamfira
Mlungu kwa myoyu yawu yoseri, Womberi hawamwoni Mlungu! **9**
Mbaka kwa woseri yawajega ponga, Mlungu hakawashemi wana
wakuwi! **10** “Mbaka kwa woseri yawatabika toziya yakutenda
gakafira Mlungu, Ufalumi wa kumpindi ndo gwawu! **11** “Mbaka
mwenga wantu pawawigilanga na kuwazulumu na kuwatendera
madoda ga ntambu zoseri toziya mwenga munjimila neni.
12 Mwenga mnemeli na kusekelera toziya mafupu genu ndo
makulu kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo ntambu yawalikaliti
wambuyi wa makashu wa Mlungu pamberi pa mwenga. **13**
“Mwenga mulifana gambira munu gwa pasipanu. Kumbiti munu
pagwasa unoga wakuwi, kwahera njira yingi yakugutenda
gunogi kayi. Hapeni gufayi, su hawagwasi kunja na wantu
hawagutimbangi. **14** “Mwenga ndo langala ya pasipanu! Lushi
lwa walunyawiti mulugongu hapeni lulififi. **15** “Kwahera wantu
yawawasha shikoloboyi na kushigubikira na shiwiga, badala

yakuwi hakashituli pampindi pa shintambi, su kulangala kwakuwi
kulangali kwa kila muntu mnumba. **16** Ntambu ira ayi, langala
ya mwenga ilangali mpaka kulongolu kwa wantu, su wagaloli
matendu genu gaherepa, wamkwisi Tati gwenu yakawera
kumpindi. **17** “Namulihola handa niza kuwusiya Lilagaliru lya
Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu. Niza ndiri kugawusiya
Malagaliru, kumbiti kutenda mafundu gawu gatendeki. **18**
Nukugambirani nakaka, kumpindi na pasipanu pazipelera, kumbiti
hapeni ata shisoweru shididini ama seemu ndidini yavilembitwi
Mumalagaliru yiwusiwi, su mpaka mafundu goseri gatendeki.
19 Su yoseri yakamegi ata lilagaliru limu lididini na kuwafunda
wamonga watendi viraa, ayu hakaweri mdidini muufalumi wa
kumpindi kwa Mlungu. Kumbiti ulii yakabatira malagaliru na
kuwafunda wamonga kutenda viraa, muntu ayu hakaweri mkulu
muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. **20** Toziya nukugambirani,
handa kumfiriziya Mlungu kwamwenga pakakanka ndiri ulii
wa Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru, hapeni mwingiri
nakamu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. **21** “Mpikaniriti
ntambu ya wantu wagona wawagambiriti, ‘Nagulaga! Na yoseri
yakalaga hawamtozi.’ **22** Kumbiti vinu neni nukugambirani,
yoseri yakawera na maya kwa mlongu gwakuwi hawamtozi,
yakamzarawu mlongu gwakuwi hawamjegi mumahakama. Na
yakamshema mlongu gwakuwi, ‘Mzigizigi’ hakaweri muhatari
ya kwingira mumotu gwa Jehanamu. **(Geenna g1067)** **23** Su
pagulaviya mafupu gaku pashitalawanda sha kutambikira na
gulihola gwana ungondu na mlongu gwaku, **24** guleki mafupu
gaku pashitalawanda sha kutambikira, guwuyi huti gwakatendi
ponga na mlongu gwaku, su gwizi na gulaviyi mafupu gaku kwa
Mlungu. **25** “Gupatani na mstaki gwaku kanongola pamuwera

mwankali munjira kugenda kumahakama. Pagutenda ndiri hangu,
mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi hakakujegi kwa
wanjagila wakutatili mushibetubetu. **26** Nakaka nukugambira,
hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ligwala lya kumalalira. **27**
"Mpikanira handa wantu wawagambiriti, 'Nagutenda uhumba!' **28**
Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira
kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba
mumoyu mwakuwi. **29** Su, lisu lyaku lya kumliwu palitenda
gutendi vidoda, gulikolopoli na kuliyasa kutali! Mbaka nentu
kwasa shiwungu shimu sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku
yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. **(Geenna g1067)** **30** Handa
liwoku lyaku lya kumliwu litenda gutendi vidoda, gulidumuli
na kulyasa kutali! Mbaka nentu gwenga kwasa shiwungu
shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri kwingira
mumotu gwa Jehanamu. **(Geenna g1067)** **31** "Itakulitwi kala viraa,
'Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga
kumleka.' **32** Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala
gwakuwi malembu ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira,
kamtenda kaweri mndiyandiya, na muntu pakamyuga mdala
yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba." **33**
"Kayi mpikanira handa wantu wagona wawagambiriti, 'Naguleka
kulirapa kwaku, kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtuwa.'
34 Kumbiti neni nukugambirani, nagulirapira kwa ntambu yoseri
ilii. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha ufalumi
sha Mlungu, **35** ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi
sha kutulila magulu, ama kwa Yerusalemu toziya ndo lushi
lwa Mfalumi mkulu. **36** Nagulirapira ata kwa mtuwi gwaku,
toziya hapeni guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama
ntiti. **37** Pagutakula 'Yina' su iweri 'Yina', pagutakula 'Ndala' su

iweri ‘Ndala’. Shoseri shilii shagutakula kunja na ashi shilawa
kwa ulii Shetani. **38** “Mpikaniriti ntambu yawatakulaga, ‘Lisu
kwa lisu na linu kwa linu.’ **39** Kumbiti neni nukugambirani,
namumwuzilira muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya
kumliwu gumleki kakukomi viraa na lya kumshigi. **40** Muntu
pakakujegera kumahakama kafira kalitoli lishati lyaku, gumlekeri
viraa na likoti lyaku. **41** Na muntu pakakulazimisha kupapa
shisanka shakuwi kilumita yimu, gushipapi kilumita mbili. **42**
Muntu yakakuluwa gumpanani, nagumpanana shisogu muntu
yakafira kukuwanda shintu. **43** “Mpikanira ntambu yawatakuliti,
‘Guwafiri waganja waku na guwakalaliri wang'ondu waku.’ **44**
Kumbiti neni nukugambirani, muwafiri wang'ondu wenu na
muwaluwili kwa Mlungu walii yawakuzulumani, **45** su hamuweri
wana wa Tati gwenu kakumpindi. Yomberi kawawalira mshenji
wantu wadoda na wantu waheri na kawatowera viraa wantu
woseri yawamfiriziya Mlungu na wantu yawamfiriziya ndiri
Mlungu. **46** Hashi, Mlungu hakakupanani mafupu ga ntambu
gaa pamuwafira hera walii yawawafira mwenga? Ata watola
kodi watenda viraa! **47** Handa pamuwalamusiya hera walongu
wenu, hashi, mtenda shitwatira sha hera hangu ndiri? Ata wantu
yawamumana ndiri Mlungu watenda viraa! **48** Muweri waheri
ntambu yakawera muheri Tati gwenu kakumpindi!

6 “Mulikali weri namwiza kutenda matendu genu gagamfiriziya
Mlungu kulongolu kwa wantu su mfira wakuloleni. Handa
pamtenda hangu, Tati gwenu kakumpindi hapeni kawapanani
mafupu. **2** “Su, pagumpanana vintu muhushu nagulibwera,
nagutenda gambira wafyangu ntambu yawatenda mnumba
za Mlungu na munjira wantenda hangu su wantu wawakwisi.
Nukugambirani nakaka, wantu awa wapata kala mafupu gawu

goseri. **3** Kumbiti gwenga pagumpanana vintu muhushu, gutendi
ntambu ayi ata ganja gwaku nakavimana shagutenda. **4**
Shilii shagutenditi hashiweri muubada. Tati gwaku yakawona
muubada, hakakupi lifupu. **5** “Pamluwa Mlungu namtenda
gambira wafyangu! Womberi wafira kugoloka na kumluwa
Mlungu pakati pa numba za Mlungu na pakati pa mbwega
za njira su wantu wawaloli. Nukugambirani nakaka, womberi
wapata kala mafupu gawu goseri. **6** Kumbiti gwenga pagumluwa
Mlungu, gwingiri mushumba shaku, gutati mlyangu, shakapanu
gumluwi Tati gwaku yakawoneka ndiri. Na Tati gwaku yakawona
vintu vya muubada, hakakupanani lifupu. **7** “Pamumluwa
Mlungu, nambotanga gambira wantu yawamumana ndiri Mlungu.
Womberi walihola kuwera milungu yawu hayiwapikaniri toziya ya
visoweru vyawu vivuwa. **8** Namuwera gambira womberi. Tati
gwenu kavimana kala galii gamfira pamberi pa kumluwa. **9** Su,
hangu ndo ntambu yamfiruwa kumluwa Mlungu, ‘Tati gwetu
gwa kumpindi, Litawu lyaku likwiswi. **10** Ufalumi waku wizi,
Shagufira shitendeki pasipanu gambira kumpindi. **11** Gutupanani
leru shiboga shetu sha kila lishaka. **12** Gutulekiziyi vidoda
vya twenga, ntambu yatuwalekeziyiti yawatutendiriti vidoda.
13 Nagutwingiziya mukujerwa, Kumbiti gutulopoziyi kulawa
kwa Mkondola ulii’. **14** “Toziya pamuwalekeziya wantu vidoda
vyawu, Tati gwenu gwa kumpindi hakawalekiziyani mwenga.
15 Kumbiti pamuwalekeziya ndiri wantu vidoda vyawu, Tati
gwenu hapeni kawalekiziyi mwenga vidoda vyenu. **16** “Pamleka
kuliya, namhinginika kusheni ntambu yawatenda wafyangu.
Womberi wahinginika kusheni kwawu, su kila muntu kamloli
handa woya kuliya. Nuwagambirani nakaka, womberi wapata
kala mafupu gawu. **17** Kumbiti gwenga pagoya kuliya, guliswagi

mtuwi gwaku lipaki na gunawi sheni shaku, **18** Su, muntu yoseri
nakavimana handa gwoya kuliya, Su gumanikani hera Tati gwaku
yakawonekana ndiri. Na Tati gwaku yakawona shagutenda
muubada, hakakupanani lifupu. **19** “Namlitulira luhanja pasipanu,
wameyi na kutu vihalibisiya na vimpegu wabomolanga na kwiwa.
20 Mlituliri luhanja lwenu kumpindi, kweni wamehi na kutu hapeni
waluharibisii na vimpegu hapeni wabomolangi na kwiwa. **21**
Toziya palii paluwera luhanja lwaku, ndo haguweri moyu gwaku.
22 “Lisu ndo limuliku lya nshimba. Handa lisu lyaku ndo likomu,
nshimba yaku yoseri hayiweri mugulangala. **23** Handa lisu lyaku
palilwala, nshimba yaku yoseri hayiweri muntiti. Su, gulangala
waguwera mngati mwaku ndo ntiti, su ayi ndo ntiti ya kulyogisiya
nentu! **24** “Kwahera muntu yakaweza kuwatendera watuwa
wawili, toziya hakamkalaliri yumu na kumfira yumonga, ama
hakamjimiri yumu na kumbeza yumonga. Hapeni mumtenderi
Mlungu na mpiya. **25** “Ndo mana nuwagambirani, namtira kuusu
shiboga na shilandwa vyamfira su mulikali, ama hamvali shishi.
Hashi, makaliru ndo shiboga hera ama nentu? Na nshimba
hashi handa nentu ndiri ya nguwu? **26** Muwaloli wampongu wa
muntundu, wayala ndiri mbeyu na wabena ndiri, wala wahera
luwanja loseri. Ata hangu, Tati gwenu gwa kumpindi kawaliyiziya!
Hashi, mwenga mwamana ndiri kuliku wampongu awa? **27** Ndo
gaa muwamu mwenu yakawera na lyoga kaweza kwongera
shipindi sha kulikala pasipanu? **28** “Ntambu gaa mulihola kuusu
nguwu? Mloli uluwa wa muntundu ntambu yawukula, utenda
ndiri lihengu pota na kupota. **29** Kumbiti nuwagambirani, ata
Mfalumi Selemani mweni na ulunda wakuwi woseri wamvalisiya
ndiri nguwu ziherepa gambira uluwa awu. **30** Payiwera, Mlungu
kaluvalusiya luhamba lwa mlushi hangu lweni leru lwa palaa na

shirawu lwaswa mumotu. Hashi, hakawatenderi mwenga nentu?
Mwenga wantu mwana moyu mdidini! **31** “Su, namwera na
lyoga, ‘Shiboga shangu hashilawi koshi? Ama hatulandi shishi?
Ama hatuvali shishi?’ **32** Vyoseri avi, wantu yawamumana ndiri
Mlungu wavisakula. Tati gwenu gwa kumpindi kavimana kuwera
mfira vintu vyoseri avi. **33** Su, mtendiwuti Ufalumi wa Mlungu na
galii gakafira Mlungu na aga goseri hakakupanani nyongeru.
34 Su, namwana lyoga kuusu shirawu, shirawu hailiholi yeni.
Magaziwu ga lishaka limu gankuwatosha kwa lishaka ali.

7 “Namuwalunda wamonga, su namwiza na mwenga kulundwa
na Mlungu. **2** Mlungu hakawatozi mwenga ntambu yamuwatoza
wamonga, na shipimu shiraa shilii shamuwapimira wamonga,
Mlungu hakakupimirani mwenga. **3** Iwera hashi gushiwona
shibandu mlisu mwa mlongu gwaku na palaa panu guwona
ndiri shipingiri shashiwera mlisu lyaku? **4** Ama guweza
hashi kumgambira mlongu gwaku, ‘Mlongu, guleki nukuwusiyi
shibandu mlisu mwaku,’ na gumweni gwenga gwanashi
shipingiri mlisu mwaku? **5** Gwamfyangu gwenga! Guwusii
wuti shipingiri shashiwera mlisu mwaku, shakapanu haguwezi
kushiwona weri na kushiwusiya shibandu shashiweriti mulisu lya
mlongu gwaku. **6** “Namwapanani wang'ang'a vintu vinanagala,
hawizi kuwagalambukira na kuwakwalambula. Namwawasangira
wamtumbi lulu zyenu hawizi kuzitimbanga. **7** “Mluwi na
mwenga hampati, msakuli na mwenga hamwoni na mtendi hodi,
namwenga hamvugulirwi. **8** Toziya, yoseri yakaluwa hakapati
na yoseri yakasakula hakawoni na mlyangu guvugulwa kwa
kila muntu yakatenda hodi. **9** Hashi, kwana muntu yoseri
mwana pakamluwa tati gwakuwi libumunda, hakampanani
libuwi? **10** Ama pakamluwa somba, hakampanani njoka? **11**

Handa mwenga yamuwera wadoda, muvimana kuwapanana
vintu viherepa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwa kumpindi
hakatendi nentu, hakawapanani viheri kwa walii yawamluwa!
12 “Muwatenderi wantu ntambu yamfira kutenderwa, aga ndo
mafundu ga Malagaliru ga Musa na mafundu ga wambuyi
wa Mlungu. **13** “Mwingiri kwa kupitira mlyangu mbabanika,
toziya mlyangu gwagulonguziya muwuharabisiya ndo mupana
na njira yailonguziya kulaa aku ndo yalaisi na kwana wantu
wavuwa yawaigendera njira ayi. **14** Kumbiti mlyangu gwa ukomu
ndo mbabanika na njira ya kugendera aku ndo ikamala na
kwana wantu wadidini yawayiwona njira ayi. **15** “Mlikali weri na
wambuyi wa mpayu, womberi wiza kwa mwenga pawawoneka
gambira kondolu kwa kunja, kumbiti mngati nakaka walifana na
wang'ang'a wakalipa wa muntundu. **16** Hamuwamani womberi
ntambu yawatenda. Mbigiri hapeni ileri mapera na miyembi
hapeni ileri zyabibu. **17** Su, mtera guherepa gulera mabwajubwaju
maherepa na mtera gudoda gulera mabwajubwaju gadoda. **18**
Mtera guherepa hapeni guleri mabwajubwaju gadoda, wala
mtera gudoda hapeni guleri mabwajubwaju maherepa. **19**
Na mtera gwoseri yagulera ndiri mabwajubwaju maherepa
hawagudumuli na kugupambira pamotu. **20** Su hamuwamani
wambuyi wa mpayu, ntambu yawatenda.” **21** “Kila muntu ndiri
yakanshema ‘Mtuwa, Mtuwa,’ hakingiri Muufalumi wa kumbindi,
kumbiti woseri hera yawatenda ntambu yakafira Tati gwangu
gwa kumpindi. **22** Lishaka lya kutozwa palisoka, wantu wavuwa
hawang'ambiri, ‘Mtuwa, Mtuwa! Kwa litawu lyaku tubweriti ujumbi
wa Mlungu, kwa litawu lyaku tuwusiyiti washamshera wavuwa
na kutenda mauzauza gavuwa!’ **23** Shakapanu hanuwagambiri
womberi, ‘Nuwamana ndiri mwenga. Muwuki kwaneni, mwenga

ndo wantu wamtenda vidoda!’ **24** “Su, kila muntu yakapikanira
visoweru vyangu na kuvitenda, kalifana na muntu kana luhala
yakanyawa numba yakuwi pampindi pa litalawu. **25** Viraa
itowa, nshemba zimema ng'enang'ena na liyega livuma kwa
makakala liikoma numba ilii. Kumbiti iguwa ndiri toziya inyawitwi
pampindi pa litalawu. **26** “Kumbiti muntu yoseri yakapikanira
visoweru vyangu avi pota na kuvijimira kalifana na muntu
yakanyawa numba yakuwi pamuhanga. **27** Vula itowa, nshemba
zimema ng'enang'ena, lyega livuma kwa makakala na liikoma
numba ilii na iguwa. Na kuguwa kwakuwi kuweriti kukulu!” **28**
Yesu pakamaliriti kutakula vitwatira avi, lipinga likulu lya wantu
walikangashiti ntambu yakafunditi. **29** Kaweriti ndiri gambira
Mfunda gwa Malagaliru, kumbiti kafunditi kwa uwezu.

8 Yesu pakaseleriti kulawa kuligongu, lipinga likulu lya wantu
limfatiti. **2** Su, kiziti muntu yumu kana ungumbula, kamsuntamira
Yesu na kutakula, “Mtuwa, pagufira, guweza kumpunga
neni!” **3** Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kamshinkula na
kumgambira, “Nfira! Gupungwi.” Palaa palii muntu ulii kawera
mkomu. **4** Shakapanu Yesu kamgambira yomberi, “Gupikaniri!
Nagumgambira muntu yoseri, kumbiti gugendi gwakalilanguziyi
kwa mtambika gwa numba ya Mlungu, gulaviyi tambiku ntambu
yakalagiliriti Musa su kila muntu kavimani handa gupona.” **5**
Yesu pakaweriti kankwingira lushi lwa Kafarinaumu, afisa gwa
Rumi kaliwoniti na yomberi na kaluwa utanga pakalonga, **6**
“Mtuwa, ntumini gwangu kagonja kalwala, ulweri wa kuleweleka
na kalwala nentu.” **7** Yesu kamgambira, “Hanizi kumponiziya.” **8**
Ofisa ulii kamwankula, “Ndala Mtuwa, gufiruwa ndiri gwingiri
mnumba mwangu. Kumbiti gutakuli hera shisoweru na ntumini
gwangu hakaponi. **9** Toziya ata neni namuntu gwa pasi

pa uwezu wa wamonga, nanawu wanjagila yanuwalagalira
kutenda. Numulagalira yumu, ‘Gugenda!’ Na yomberi kagenda
na panumlagalira yumonga, ‘Gwizi!’ Na yomberi kizaga na
numulagalira ntumintumi gwangu, ‘Gutendi ashi!’ Na yomberi
katendaga.” **10** Yesu pakapikaniriti aga, kalikangashiti na
kawagambira wantu wawamfatiti, “Nakaka nuwagambirani,
numwoniti ndiri muntu yoseri mu Israeli yakawera na njimiru
gambira muntu ayu. **11** Nukugambirani handa wantu wavua
hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta mushenji
na hawalivagi pamuwera na Aburahamu na Isaka na Yakobu
pamsambu Muufalumi wa kumpindi. **12** Kumbiti walii yawafiruwitwi
kuwera Muufalumi hawawasi muntiti, aku hawalili na kugayagaya
menu.” **13** Shakapanu Yesu kamgambira ofisa ulii, “Gugendi
ukaya na ntambu yagujimira haitendeki kwaku.” Na ntumini gwa
afisa ulii kaponiti shipindi shilaa shilii. **14** Yesu kafikiti ukaya
kwa Peteru, kamwona mawu mganafu gwa Peteru kagonja
mshitanda, kapyupa nentu. **15** Su, Yesu kamshinkula liwoku
lyakuwi na kupyupa kumleka, kagoloka na kanjiti kumtendera.
16 Payiweriti pamihi, wamjegeriti wantu wavuwa yawaweriti
wabegiziwa na washamshera. Yesu kawawinga washamshera
kwa kulonga shisoweru na kawaponiziya woseri yawaweriti
wankulwala. **17** Katenditi hangu su galii gakatakuliti Isaya
mbuyi gwa Mlungu gaweri nakaka, “Yomberi kawutola utepeku
wetu, Kagatola malweri getu.” **18** Yesu pakawoniti shipinga
sha wantu shimzyengeta, kawagambiriti wafundwa wakuwi
waloki kumwambu kulitanda. **19** Mfunda gwa Malagaliru
kamgendera, kamgambira, “Mfunda, neni nakala kugenda na
gwenga koseri kwagugenda.” **20** Yesu kamwankula, “Vibweta
wana mpanga na wampongu wawera na vitukulu, kumbiti Mwana

gwa Muntu kahera pahala pa kugonja na kwoyera." **21** Muntu
yumonga yakaweriti mfundwa kamgambira, "Mtuwa, gundeki
uti, ng'endi nukamsiri tati gwangu." **22** Yesu kamwankula,
"Gunfati, guwaleki yawahowiti shirohu wawasiri yawahowiti
shirohu wawu." **23** Yesu kakweniti mumtumbwi na wafundwa
wakuwi wagenditi pamuhera nayomberi. **24** Pala palii lihega
lyana likakala lilawira mulitanda na makupala ganja kugubikira
mtumbwi. Yesu mweni kaweriti kankugonja mpota. **25** Wafundwa
wamgendera na wamwimusiya pawatakula, "Mtuwa, gutulopoziyi
twankuhowa!" **26** Yesu kawagambira, "Iwera hashi mwana
lyoga? Hee mwawantu mwenga mwana moyu gwamini ndiri!" Su,
kagoloka na kalikalapira lyega na makupala ga litanda ganyamala
na kuweriti na kunyamalira kukulu. **27** Kila muntu kalikangasha.
Womberi walonga "Ata lyega na makupala ga mashi gamjimira!"
28 Yesu pakasokiti lushi lwa Gadara, kumwambu kulitanda,
kaliwoniti na wantu wawili yawalawiti mumapumba ga mpanga.
Wantu awa waweriti na washamshera na waweriti wankutilwa
na wantu na kwahera muntu yakaweza kugenda munjira ilii.
29 Su womberi wabotanga, "Hashi, Gufira shishi kwa twenga,
gwenga Mwana gwa Mlungu? Hashi, gwiza kutubeziya pamberi
pa shipindi shetu?" **30** Pakwegera na pahala palii, kuweriti na
lipinga likulu lya wamtumbi wankulolelwa. **31** Su, washamshera
wamluwa Yesu, "Handa pagutulaviya, su gutujimiliri twingiri
wamtumbi walii." **32** Yesu kawagambira, "Mgendi!" Su wawalawa
wantu awa na wawingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi
liseleriti paluseleru lukalipa na lilidiba mumashi. **33** Walolera
wa wamtumbi watugiti na wagenditi mlushi, kulii watakuliti
vitwatira vyoseri na ntambu yavirawiriti kwa wantu yawaweriti
na washamshera. **34** Su, wantu woseri walawiti mlushi lulii na

wagenditi kuliwona na Yesu na pawamwoniti Yesu, waluwa kawuki muisi yawu.

9 Yesu kakweniti mumtumbwi na kalokiti litanda na kuwuya mlushi lwakuwi. **2** Wantu wamu wamjegiti muntu yakalewelekiti nshimba, wamgonjeka mumkeka. Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambira muntu yakalewelekiti, “Naguwera na lyoga mwana gwangu! Gulegiziwa vidoda vyagutenditi.” **3** Wafunda wamu wa Malagaliru wanja kulitakulira weni, “Muntu ayu kankumwigilanga Mlungu!” **4** Yesu kagamaniti maholu gawu, su kawagambira, “Iwera hashi mwankulihola vitwatira vidoda? **5** Hashi, shizotopa ng'anji shii, ‘Kutakula vidoda vyagutenditi vilekiziwa,’ ama kutakula, ‘Gugoloki na gugendigendi’? **6** Hanuwalanguziyi kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kuwalekeziya wantu vidoda vyawatenda.” Su kamgambira muntu yakalewelekiti, “Gugoloki, gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku.” **7** Muntu yakalewelekiti kagoloka na kagenda ukaya kwakuwi. **8** Lipinga lya wantu pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, walikangashiti na wamkwisiti Mlungu yakawayupiti wantu uwezu wa ntambu ayi. **9** Yesu kawukiti pahala paliya, na pakaweriti kankugendagenda, kamwoniti mtola kodi yawamshema Matayu, kalivaga palihengu lyakuwi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” Matayu kagoloka na kamfata. **10** Yesu pakaweriti ukaya kwa Matayu kankuliya shiboga, watola kodi wavuwa na watenda vidoda wiziti kuliya shiboga pamuhera na Yesu na wafundwa wakuwi. **11** Mafalisayu wamu pawawoniti aga, wawakosiya wafundwa wakuwi, “Iwera hashi mfunda gwenu kankuliya shiboga pamuhera na watola kodi na yawatenda vidoda?” **12** Yesu kawapikaniriti na kawankula, “Wantu wakomu wamfira ndiri mganga, kumbiti walweli hera ndo wamfira mganga. **13** Mlungu kalonga, Mgendi mwakalifundi

Lilembu ali linanagala lyana mana gaa, ‘Neni ntakula nfira
lusungu, nfira ndiri tambiku.’ Niza ndiri kuwashema wantu
yawalihola wankumfiriziya Mlungu, kumbiti yawatenda vidoda.”
14 Shakapanu wantumini wa Yohani Mbatiza wamgenderiti Yesu,
wamkosiya, “Iwera hashi, twenga pamuhera na Mafalisayu tuleka
kuliya, kumbiti wafundwa waku waleka ndiri kuliya shiboga?” **15**
Yesu kawankula, “Hashi, mulihola kuwera wahenga pawawera
mumsambu gwa ndowa wahinginika pawawera na mpalu gwa
ndowa? Nakaka hapeni wahinginiki! Kumbiti lishaka lyankwiza
pawamuwusiya mpalu gwa ndowa, ndo womberi hawaleki kuliya.
16 “Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi
munguwu ngona toziya shiraka ashi hashidegi nguwu ngona na
padegekiti palii hapongereki. **17** Ama kwahera muntu yoseri
yakaweza kulekera divayi ya syayi mumihaku ya lukuli lugona,
pakatenda hangu mihaku igona haipantiki na divayi hayitiki.
Kumbiti divayi ya syayi ilekerwa mumihaku ya lukuli ya syayi na
vyoseri havitulwi weri.” **18** Yesu pakaweriti kankutakula aga, afisa
gwa Shiyawudi kamwiziriti, kamsuntamalira na kamgambira,
“Muhinga gwangu kahowa vinuvinu, kumbiti shondi shondi, gwizi
gumtuliri liwoku lyaku nayomberi hakaweri mkomu.” **19** Yesu
kawuka pamuhera na wafundwa wakuwi, wamfatiti afisa. **20** Mdala
yakaweriti mlweri gwa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu na
mbili, kamwiziriti Yesu kumbeli na kuyishinkula nguwu yakuwi. **21**
Kalihola mumoyu mwakuwi, “Handa panshinkula nguwu, haweri
mkomu.” **22** Su, Yesu kagalambuka kamwona, kamgambira,
“Mhinga gwangu, nagwana lyoga! Njimiru yaku ikuponiziya.”
Pala palii mdala ulii kapona kusuma mwazi. **23** Shakapanu
Yesu kingira mnumba mwa afisa ulii. Pakawawoniti wagomba
luperembi lwa kudaya na wantu wavua wankudaya, **24** kalonga,

“Kila muntu kalawi kunja! Muhinga ayu kahowa ndiri, kumbiti
kagonja hera!” Womberi wamseka Yesu. **25** Su, pawawawusiyiti
wantu kulawa kunja, Yesu kingiriti mnumba kwa muhinga
yakahowiti na kamkola liwoku lyakuwi na yomberi kagoloka. **26**
Vitwatila avi vieniyiti pa isi yoseri ilii. **27** Yesu kawukiti pahala
paliya na pakaweriti kankugendagenda, wanalwisi awili wanjiti
kumfata. Womberi wabotanga, “Gutuwoneri lusungu Mwana
gwa Dawudi!” **28** Yesu pakingiriti mnumba, wanalwisi wawili
wamgendera, nayomberi kawakosiya, “Hashi, mjimira handa
neni nana uwezu wa kuwaponiziya?” Womberi wamwankula,
“Yina mtuwa!” **29** Shakapanu Yesu kagashinkula masu gawu,
kalonga, “Na iweri kwa mwenga ntambu yamjimira!” **30** Na masu
gawu gawera makomu. Su Yesu kawalagalira, “Namumgambira
muntu yoseri shitwatila ashi!” **31** Kumbiti womberi wawuka na
wabwera visoweru vya Yesu pa isi ilii yoseri. **32** Wantu pawaweriti
wankugenda zawu, wantu wamonga wamjegera Yesu muntu
yakaweriti bubu toziya kaweriti na washamshera. **33** Katepu
hera shamshera pawamlaviyiti, muntu ulii kanja kutakula. Wantu
woseri walikangashiti nentu pawalonga, “Hatweni woni shitwatila
gambira ashi mu Israeli!” **34** Kumbiti Mafalisayu walonga,
“Mkulu gwa washamshera ndo yakamupiti Yesu likakala lya
kuwalaviya washamshera.” **35** Yesu katyangiriti lushi zoseri
na vijiji vyoseri. Kafunditi munumba za Mlungu, na kabweriti
Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi wa Mlungu, na kuwaponiziya
wantu malweri ga ntambu zoseri. **36** Su, pakawawoniti vipinga
vipinga vya wantu, moyu gwakuwi gumemiti lusungu, toziya
waweriti watoka na wanalyoga gambira kondolu wahera mlolera.
37 Su kawagambira wafundwa wakuwi, “Mabenu gavuwa, kumbiti

watenda lihengu lya kubena wavua ndiri. **38** Su, mumluwi yakana
mabenu hakajegi watenda lihengu wabeni viboga vyakuwi.”

10 Yesu kawashemiti wafundwa wakuwi lilongu na wawili,
kawapanana uwezu wa kuwalaviya washamshera na
kuwaponiziya wantu malweri na kila ulweri. **2** Aga ndo matawu
gawu wantumintumi lilongu na wawili. Gwa kwanja ndo Simoni
yawamshemiti Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, Yakobu
na mlongu gwakuwi Yohani wana wa Zebedayu, **3** Filipu
na Baritulumayu, Tomasi na Matayu yakaweriti mtola kodi,
Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi, **4** Simoni Mkanani na
Yuda Isikariyoti, ndo mweni yakamgalambukiti Yesu. **5** Yesu
kawatumiti awa lilongu na wawili na kawapananiti malagaliru
aga, “Namgenda kwa wantu wa isi zimonga, ama namwingira
pakati pa lushi lwa Wasamariya. **6** Kumbiti mgendi kwa
wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu. **7** Mgendi na
mbweri, ‘Ufalumi wa kumpindi wapakwegera.’ **8** Mponiziyi
walweli, muwazyukisiyi yawahowiti, muwapungi woseri yawalwala
ugumbula na muwawusiyi washamshera. Wawapanana hera,
su mwenga mtendi pota kuluwa shibena mgongu. **9** Namtola
zahabu, ama mpiya, ama magwala ga shaba mumihaku mwenu,
10 namtola muhaku gwa kuluwira munjira, ama likoti lyamonga,
ama vilwatu, ama luhonga. Toziya watendalihengu wafiruwa
wapati vyawafira. **11** “Pamwingira pakati pa lushi loseri ama
shijiji, msakuli amu muntu yoseri yakafira kuwashemera na
mlikali pamuhera nayomberi mpaka pamwuka pahala palii. **12**
Pamwingira mnumba mtakuli, ‘Ponga iweri na mwenga.’ **13**
Handa wenikaya wa numba ilii wawashemerani, su ponga ya
kulamsiya kwa mwenga haikali, kumbiti wafira ndiri kuwashemera,
kulamsiya kwenu kwa ponga hakukuwuyirani maweni. **14**

Handa numba yoseri ama lushi loseri halulemi kuwashemera
mwenga ama kuwapikinira mwenga, su muwuki pahala paliya na
mupunti lidiku mumagulu mwenu. **15** Nuwagambirani nakaka
handa lishaka lya kutozwa, Mlungu hakawawoneri lusungu
wantu wa Sodoma na Gomora kuliku wantu wa lushi alu!” **16**
“Mpikaniri! Neni nuwalagalira mwenga gambira kondolu kugenda
pakati pa wamaminyi. Muweri na luhala gambira njoka na
mwawananaga gambira ng'unda. **17** Mlikali weri, toziya wantu
hawawawingani mwenga na hawawajegeni mushizyungu na
hawawasyatangi ntomondu munumba za Mlungu. **18** Toziya
ya neni hamjegwi palongolu pa wakolamlima na wafalumi,
mpati kuwagambira Visoweru Viwagira na kuwagambira wantu
wa isi zimonga. **19** Su, pawawajegani mwenga pashizyungu,
namuwera na lyoga handa hamtakuli shishi ama hamlongi
hashi, shipindi pashisoka, hampati sha kuyowera. **20** Toziya
visoweru vyamgenda kuyowera vya mwenga ndiri, kumbiti havizi
kulawa kwa Rohu gwa Tati gwenu yakatakula kupitila mwenga.
21 “Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati
hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatenduwi
walera wawu na kuwalaga. **22** Wantu woseri hawawakalalireni
mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera
mpaka upeleru, ndo hakalopoziwi **23** Wantu pawawapunja
pakati pa lushi lumu, mtugili lushi lumonga. Nuwagambirani
nakaka, hapeni mumalili lihengu lyenu mulushi zoseri za israeli
pamberi pa kwiza Mwana gwa Muntu. **24** “Kwahera mfundwa
yakawera mkulu kuliku mfunda gwakuwi, ama ntumintumi kuwera
mkulu kuliku mtuwa gwakuwi. **25** Itosha kwa mfundwa kuwera
gambira mfunda gwakuwi na ntumintumi kuwera gambira mtuwa
gwakuwi. Payiwera mtuwa gwa kaya wamshema Belizebuli,

su wenikaya hawashemwi ata matawu gadoda nentu!” **26** “Su,
namuwatira wantu. Shoseri shashigubikitwi hashigubutulwi,
na shashiwera muubada, hashimaniki. **27** Shanuwagambirani
mwenga muluwindu, mpaka mushitakuli muulangala, na shilii
shampikinira muubada mfiruwa gushibwera pampindi pa shitwiku.
28 Namuwatira woseri yawalaga nshimba, kumbiti waweza ndiri
kuilaga rohu, mbaka nentu mumtiri Mlungu yakaweza kulaga
vyoseri nshimba pamuhera na rohu mumotu gwa Jehanamu.
(Geenna g1067) **29** Wampongu wawili wawawuza kwa ligwala limu,
kumbiti ata yumu gwawu hapeni katuluki pasi pota na kufira Tati
gwenu. **30** Kumbiti kwa mwenga, ata viri zya mumituwi yenu
zoseri ziwalangwa kala. **31** Su namtira, mwenga mwana mana
nentu kuliku wampongu wavua!” **32** “Wantu woseri yawanjimira
paweru handa waneni, hantendi viraa avi kulongolu kwa Tati ka
kumpindi. **33** Kumbiti yoseri yakanema neni palongolu pa wantu,
naneni hanumlemi kulongolu kwa Tati gwangu gwa kumpindi.
34 “Namulihola kuwera niza kujega ponga pasipanu. Ndala,
niza ndiri kujega ponga, kumbiti upanga. **35** Niziti kuwatenda
wana wawagalambuki watati wawu, wahinga wawagalambuki
wamawu wawu, wanahonga wawagalambuki wamawu nahonga
wawu, **36** na wangondu wa muntu ndo wantu wa kaya yaku
mweni. **37** “Walii wawamfira tati gwawu ama mawu gwawu
kuliku neni, hapeni waweri wafundwa waneni, walii yawawafira
wantemba wawu ama wahinga wawu kuliku neni hapeni waweri
wafundwa wangu. **38** Muntu yakatola ndiri lupingika lwakuwi
na kunfata neni, hapeni kaweri mfundwa gwangu. **39** Woseri
yawagabatilira makaliru gawu, hakawahowiziyi, kumbiti woseri
yawagahoziya makaliru gawu toziya yaneni, hawagalopoziyi. **40**
“Yoseri yakawashemerani, kashemera neni na yakanshemera

neni, kamshemera ulii yakamtumiti. **41** Yakamshemera mbuyi
gwa Mlungu toziya ndo mbuyi gwa Mlungu, hakanki lifupu
lya mbuyi gwa Mlungu. Na yakamshemera muntu muheri
toziya ndo muntu muheri, hakanki lifupu lya muntu muheri. **42**
Nuwagambirani nakaka, yoseri yakamupa yumu gwawu gwa
wadidika awa yawanfata neni shikombi sha mashi gazizimira
toziya ndo mfundwa gwa neni, nakaka hakapati lifupu lyakuwi."

11 Yesu pakamalaliti kuwalagalira wafundwa lilongu na wawili,
kawukiti pahala paliya na kagenditi kufunda na kubwera lushi zya
pakwegera palii. **2** Yohani Mbatiza pakapikaniriti vitwatira vya
Kristu vyakatenda, yomberi kawatumiti wafundwa wakuwi kwa
Yesu. **3** Womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, gutugambiri gwenga
gwa yumu yakatakulitwi na Yohani, ama tumuheperi gwingi?"
4 Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vitwatira
vyampikinira na kuviwona, **5** wanalwisi wawona na wavibyeketu
wagendagenda, woseri yawalwala ungumbula wapungwa na
wanamajogu wapikinira na wahowiti wankuzyukisiwa na Visoweru
Viwagira vibwelwa kwa wahushu. **6** Mbaka kwa wantu woseri
yawawera ndiri na lyoga na neni!" **7** Wafundwa wa Yohani
pawawukiti, Yesu kanjiti kuwagambira lipinga lya wantu, "Hashi,
pamgenditi kumlola Yohani kushiwala, mgenditi kulola shishi?
Visoweru vya Yohani, mgenditi kulola shishi? Hashi mgenditi
kulola lyega lyankutikisiya luhamba? **8** Su, mgenditi kulola
shishi? Mgenditi kumlola muntu yakavaliti nguwu iherepa? Wantu
yawavala nguwu ziherepa walikala munumba zya wafalumi! **9**
Mung'ambiri, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola mbuyi
gwa Mlungu? Yina nakaka, kumbiti mwona vitwatira vivuwa
kuliku mbuyi gwa Mlungu. **10** Yohani ndo yumu yawamlembiti
Mumalembu mananagala, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi

gwangu hakakulonguleri na kukunyawira njira.’ **11** Nukugambirani
nakaka handa Yohani Mbatiza ndo mkulu kuliku muntu yoseri
yakalikala. Kumbiti muntu yakawera mdidini Muufalumi wa
kumpindi ndo mkulu kuliku Yohani. **12** Kwanjira shipindi Yohani
Mbatiza pakabweriti ujumbi wakuwi mpaka leru, ufalumi wa
kumpindi wantu wankwingira kwa makakala na wantu wana
makakala ndo hawawingiri. **13** Mpaka shipindi sha Yohani,
wambuyi woseri wa Mlungu na Malagaliru ga Musa galembwa
kuusu Ufalumi. **14** Handa pamuweza kujimira ujumbi wawu,
Yohani ndo Eliya mekizi. **15** Yakana makutu su kapikaniri!
16 “Su, nuwafananiziyi na shishi wantu wa mashaka aga?
Walifana gambira wana yawalikala pahala pa soku. Wawera
pawaligambiziyana na shipinga shimonga. **17** Twawagombirani
msambu gwa ndowa, kumbiti mviniti ndiri! Twimba lwimbu lwa
kudaya, kumbiti mlira ndiri. **18** Yohani pakiziti, koya kuliya
na kalanda ndiri divayi na kila muntu kalonga, ‘Yomberi kana
shamshera!’ **19** Mwana gwa Muntu pakiziti, kaliya na kalanditi
divayi na kila muntu katakuliti, ‘Mumloli muntu ayu! Kana lwaliya
na mlowera na ndo ganja gwa watola kodi na yawawera na
vidoda!’ Luhala lwa Mlungu lwankulanguziya kuwera iherepa
kulawirana na gakatendaga.” **20** Shakapanu Yesu kanjiti
kuzilawumu lushi zakatenditi mauzauza guvuwa, wantu wakuwi
wafira ndiri kugalambuka kulawa muvidoda vyawatenda. **21**
“Shondi Kolazini! Shondi Betisayida! Handa mauzauza aga
yagatendikiti kwaku megatendikiti Tiru na Sidoni, wantu wakuwi
mewavali kala malobota na kulipakaziya livu, kulilanguziya
kuwera waleka vidoda vyawatenda. **22** Nukugambirani nakaka
kuwera mulishaka lya Mlungu lya kutozwa, hakawawoneri
lusungu nentu wantu wa lushi lwa Tiru na Sidoni kuliku

mwenga. **23** Nagwenga Kafarinaumu! Hashi, gufira kulikweniziya
gamweni kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusiyi mpaka mulirindi
lyalihera upeleru! Handa mauzauza yagatendikiti kwa gwenga,
megatendeki ku Sodoma, lushi alu meluweri mpaka leru! **(Hadēs
g86)** **24** Nukugambirani kuwera mulishaka lya kutozwa Mlungu
hakawawoneri lusungu nentu wantu wa Sodoma kuliku mwenga!”
25 Shipindi shilii Yesu katakuliti, “Tati, Mtuwa gwa kumpindi na
pasi panu! Mayagashii toziya guwalanguziya wadidika vitwatira
vyaguwafifiti yawawera na luhala na yawawera na mahala. **26**
Yina Tati, hangu ndo ntambu yagufiriti vilawiri. **27** “Tati gwangu
kanupa vintu vyoseri. Kwahera yakammana Mwana ira Tati na
kwahera yakammana Tati ira Mwana na goseri galii gakafira
kumgambira Mwana, su kamgambira. **28** “Mwizi kwaneni woseri
mwenga yamtokiti kupapa visanka vizotopa na neni hanuwatendi
moyeri. **29** Mjimili vilii vyanuwapanani mwenga na mulifundi
kulawa kwaneni, toziya neni namupoli na mnanagala mu rohu
na mwenga hamwoyeri. **30** Toziya shilii shanuwalagaliriti ndo
shiherepa kwa mwenga na shanuwapanani mpapi ndo shizotopa
ndiri.”

12 Shipindi shilii Yesu kaweriti kankugendagenda kupitira
mumalambu ga nganu lishaka lya Kwoyera. Wafundwa
wakuwi waweriti na njala, su wanjiti kubenanga mikunguwi
ya nganu na waliya mpunji. **2** Mafalisayu pawawoniti hangu,
wamgambira Yesu, “Guloli, wafundwa waku watenda shitwatira
ashi shashibeliritwi kushitenda mulishaka lya Kwoyera.” **3** Yesu
kawankula, “Hashi, mwenibetuli ntambu yakatenditi Dawudi
pamuhera na wayaguwi pawaweriti na njala? **4** Yomberi kingiriti
Mnumba ya Mlungu pamuhera na wayaguwi waliya mabumunda
gawamtambikiriti Mlungu, ata hangu ileweleritwi mu Lilagaliru

kwa womberi kuliya mabumunda galii, ira watambika wa Numba
ya Mlungu gweka yawu wafiruwa kugaliya. **5** Ama mwenibetuli
Mumalagaliru ga Musa kuwera kila lishaka lya kwoyera, wakulu
wa Mnumba nkulu ya Mlungu watenda ndiri malagaliru ga
kwoyera, kumbiti walihola ndiri kuwera watenda kosa? **6**
Nukugambirani mwenga kuwera panu kwana mkulu kuliku
Numba nkulu ya Mlungu. **7** Malembu mananagala galembwa,
'Nfira lusungu na nfira ndiri tambiku.' Handa muvimana nakaka
kuwera mana ya visoweru avi, mekawatozi ndiri wantu yawahera
likosa, **8** su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya
kwoyera" **9** Yesu kawukiti palii na kagenditi kwingira munumba ya
Mlungu. **10** Kuweriti na muntu yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti.
Su wantu wamkosiyiti Yesu, "Hashi, iherepa kumponiziya muntu
mulishaka lya Kwoyera?" Womberi wamkosiyiti hangu su wapati
kumsitaki. **11** Yesu kawankula, "Handa kwana yumu gwenu kana
kondolu na kaguwiriti mulirindi mulishaka lya Kwoyera? Hashi,
hakamkoli ndiri na kumlaviya?" **12** Na muntu kana mana nentu
kuliku kondolu! Su Lilagaliru lyetu litulekeziya kutenda gaherepa
mulishaka lya kwoyera. **13** Shakapanu Yesu kamgambira muntu
ulii yakalewelekiti liwoku, "Gutalipisiyi liwoku lyaku." Yomberi
katalipisiya liwoku na liwera likomu gambira liwoku limonga. **14** Su
Mafalisayu walawa kunja na waligambiziyana ntambu ya kumlaga
Yesu. **15** Yesu pakapikaniriti shitwatira shilii, kawuka pahala
paliya na lipinga likulu lya wantu limgenderiti. Kawaponiziya
woseri yawaweriti walweli, **16** na kawalewelera nawamgambira
muntu yoseri kuusu mweni. **17** Katenditi aga su katendi galii
gakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu gaweri ganakaka, **18**
"Ayu ndo ntumini gwangu, yanumsyaguriti, Yumu yanumfira
na kupitira mweni ndo nherepeziwa. Hanumjegi Rohu gwangu

kwakuwi, Na hambweri kutoza kwangu kwa isi zimonga. **19** Hapeni kaweri na ukakatala, ama kubotanga, Ama liziwu lyakuwi kupikana mu mitaa. **20** Hapeni kalumegi ludenki, Ama lutambi lutuma lyosi hapeni kaluzimi. Mpaka kavitendi vilii vyavimfiriziya Mlungu vitendi lihengu, **21** Na kupitira yomberi wantu woseri hawaweri na litumbiru." **22** Shakapanu wantu wamu wamjegiriti Yesu muntu yakaweriti kana lwisi viraa bubu toziya kaweriti na shamshera. Yesu kamuponiziyiti muntu ulii, su kaweziti kutakula na kuwona. **23** Lipinga lya wantu lilikangasha ntambu yakatenditi Yesu. Womberi wakosiya, "Hashi, iwezekana ayu kuwera Mwana gwa Dawudi?" **24** Mafalisayu pawapikaniriti aga, wawankula, "Yomberi kawawinga washamshera hera toziya mkulu gwa washamshera Belizebuli kamupiti makakala kutenda hangu." **25** Yesu kavimaniti galii gawalihola, su kawagambira, "Ufalumi woseri waupalanganikiti muvipinga vipinga na kulikomanga weni, hapeni ulikali shipindi shitali. Na lushi lwoseri ama kaya yayipalanganika muvipinga vipinga na kulikomanga yeni haiguwi. **26** Handa shipinga shimu pashilikomanga na shipinga shimonga muufalumi wa Shetani, toziya vipalanganika kala muvipinga na ufalumi awu hauguwi! **27** Mwenga mlonga handa nuwawinga washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda hangu. Hashi, ndo gaa yakawapanani wafata wenu makakala ga kuwawinga washamshera? Su wafata wenu hawaweri watoza wenu! **28** Kumbiti paiwera nankuwawinga washamshera kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu, muvimana handa Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mwenga. **29** "Kwahera muntu yakaweza kwingira mnumba ya muntu kana likakala na kumpoka ulunda wakuwi, mpaka kamtawi huti muntu yakawera na likakala, shakapanu hakawezi kumpoka

ulunda wakuwi. **30** “Yoseri yakawera pamuhera ndiri na neni,
kalekanira na neni na yoseri yakantyanga ndiri kujojinira ndo
nakaka kankupalasiya. **31** Na nuwagambirani kuwera wantu
wankulekiziwa vidoda na vintu vidoda vyawatakula, kumbiti
muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi.
32 Muntu yoseri yakamwigilanga Mwana gwa Muntu hakalekiziwi,
kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni
kalekiziwi mashaka goseri.” **(aiōn g165)** **33** “Mgutendi mtera guweri
guherepa na mabwajubwaju gakuwi hagaherepi ama mgutendi
mtera guweri gudoda na mabwajubwaju gakuwi hagaweri
madoda toziya mtera gumanikana kulawirana na mabwajubwaju
gakuwi. **34** Mwenga ndo mleru gwa njoka! Muweza hashi
kutakula vitwatira viheri shipindi mwenga mwawadoda? Muntu
katakula galii gamemiti mumoyu mwakuwi. **35** Muntu muheri
kalaviya vitwatira viheri kulawa mumoyu mwakuwi, kumbiti
muntu mdoda kalaviya vitwatira vidoda mumoyu mwakuwi. **36**
“Su mwana unakaka kuwera mulishaka lya kutoza kila muntu
hakawankuli kila shisoweru shakatakuliti. **37** Visoweru vyaku
havikutozi kuwera gumfiriziya Mlungu ama gwamuntu mdoda.” **38**
Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wamgambira
Yesu, “mfunda tufira gutulanguziyi mauzauza kulawa kumpindi
kwa Mlungu.” **39** Yesu kawankula, “Shiyiwuku shikondola na
shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza,
kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lilii ira hampananwi
liuzauza lya Yona mbuyi gwa Mlungu. **40** Ntambu ira ayi
Yona kalikaliti mashaka matatu paliwala na pashiru mumtima
gwa somba, su Mwana gwa Muntu hakalikali vira mashaka
matatu paliwala na pashiru mngati pasi pa isi. **41** Mulishaka lya
kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku

ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti
vidoda vyawatenditi pawampikaniriti Yona pakabwera, kumbiti
panu kwana shitwatila shikulu kuliku Yona. **42** Malikiya gwa
kusika hakalawili shipindi shiyiwuku ashi pashitozwa na yomberi
hakashitozi. Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti
kuvipikinira visoweru vya luhala lwa mfalumi Selemani, kumbiti
panu kwana mkulu kuliku Selemani!" **43** "Shamshera pakamlawa
muntu, kagenda kuyerayera kushiwala pakasakula pahala
pa kwoyera. Handa pakapata ndiri, **44** hakalitakuziyi mweni,
'Hambuyi mnumba mwangu mwandawiti.' Su pakawuya na
kwona numba yahera shintu na wayifyagira na kuherepeziwa. **45**
Shakapanu kagenda na kuwatola washamshera wamonga saba
wadoda kuliku mweni bnb na woseri wiza kumwingira muntu ayu.
Su ntambu ya muntu ayu iwera idoda kuliku payiweriti kwanja.
Ntambu ayi hayiwalawili wantu wa mashaka aga yawatenda
vidoda." **46** Yesu pakaweriti kankali kankuyowera na wantu,
mawu na walongu wakuwi wasokiti. Wagolokiti kunja na waluwa
kuyowera na yomberi. **47** Su muntu yumu palii kamgambira Yesu,
"Guloli, mawu gwaku na walongu waku wakunja wafira wayoweri
na gwenga." **48** Yesu kawankula, "Hashi, mawu gwangu ndo
gaa? Hashi, walongu wangu washina gaa?" **49** Shakapanu
kawalanguziya kwa liwoku lyakuwi wafundwa wakuwi na kulonga,
"Mloli! Awa ndo mawu gwangu na walongu waneni! **50** Muntu
yoseri yakatenda vilii vyakafira Tati gwangu gwa kumpindi, ayu
ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu."

13 Lishaka liraa lilii Yesu kalawiti mnumba ilii na kugenda
kumpeku kulitanda, su kalivaga kanja kufunda. **2** Lipinga
likulu lya wantu limzingiti, su Yesu kakwena mumtumbwi na
kalivaga na wantu waweriti wagolokiti pampeku pa litanda.

3 Yesu katakuliti kwa mifanu kuwagambira vitwatira vivuwa.
“Kuweriti na muntu yakagenditi kukweta mbeyu. **4** Pakaweriti
kankukweta mbeyu mulirambu, mbeyu zimonga zitulukiriti
munjira na wampongu wiziti na waziliya. **5** Zimonga zitulukiti
palitalawu lyana litapaka lididini. Zimera kanongola toziya litapaka
ligenditi pasi ndiri. **6** Kumbiti mshenji paguwaliti gulunguziya
vimeru vyavimeriti toziya mishigira yakuwi igenditi ndiri pasi,
su vimeru viyuma. **7** Mbeyu zimonga zitulukiriti pa misontu,
pazimera na kukula misontu izibabanika. **8** Kumbiti mbeyu
zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa zimera na zikula na
kulera mbeyu zivuwa zya zilii zawaziyaliti, zimonga mala miya
na zimonga malongu sita na zimonga malongu matatu.” **9** Na
Yesu kamalalira kwa kulonga, “Yakana makutu kapikaniri!” **10**
Shakapanu wafundwa wamgenderiti Yesu na wamkosiya, “Iwera
hashi gutakula kwa mifanu kwa wantu?” **11** Yesu kawankula,
“Mwenga mtelekerwa kuvimana vintu vya bada ya ufalumi
wa kumpindi kumbiti womberi wavimana ndiri. **12** Kwa muntu
yoseri yakawera na shintu hawamwongeri, kumbiti muntu
yakahera shintu ata shilii shididini shakawera nashi hawampoki.
13 Toziya ntakula nawomberi kwa mifanu ndo toziya waloli
kumbiti hapeni wawoni na wapikiniri kumbiti hapeni werewi
ama kuvimana. **14** Su gatimii galii gakatungiti Isaya mbuyi gwa
Mlungu gatendeki, ‘Wantu awa hawapikiniri na kupikinira, kumbiti
hapeni welewi, Womberi hawaloli na kulola, kumbiti hapeni
wawoni, **15** Toziya mahala ga wantu awa gazizitika, Waleka
kupikinira mumakutu mwawu Wagonyiziya masu gawu. Handa
masu gawu megaloli, Makutu gawu megapikiniri, Mahala gawu
megavimani, Na womberi wangambuyiri neni, kalonga Mlungu,
Na neni meniwaponiziyi.’” **16** Yesu katakula kayi, “Mbaka mwenga

toziya masu genu gawona na makutu genu gapikanira. **17**
Nuwagambirani kuwera wambuyi wavuwa wa Mlungu na wantu
wavuwa waheri wafiriti nentu kuwona vilii vyamuviwona, kumbiti
wasinda na kupikinira shilii shampikinira, kumbiti wasinda." **18** "Su
mwenga mpikaniri mana ya mfanu agu gwa mkweta. **19** Wantu
woseri yawapikanira ujumbi kuusu Ufalumi kumbiti werewa
ndiri, walifana gambira mbeyu zyazitulukiriti panjira. Shetani
kiza na kuwusiya shilii shawashikwetiti mumoyu mwawu. **20**
Mbeyu zyazitulukiriti mumabuwi ndo wantu woseri yawauwanka
ujumbi kwa nemeru pawalipikanira. **21** Kumbiti limwingira ndiri
na kuwera na mshigira mngati mwakuwi na wendereya ndiri
patali. Su ntabika na tabu paviza toziya ya ujumbi, womberi
waleka palaa palii. **22** Mbeyu zyazitulukiriti mumitera ya misontu
ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi, kumbiti lyoga kuusu
makaliru gakuwi na zisitarehi za ulunda ubabanika ujumbi,
na womberi hapeni waleri mabwajubwaju. **(aiōn g165)** **23** Na
mbeyu zawazikwetiti mulitapaka lyana mbotu ndo wantu woseri
yawaupikanira ujumbi na kwelewa, na ujumbi ulera zivuwa za
zilii yawaziyaliti, wamonga walera miya na wamonga malongu
sita na wamonga malongu matatu." **24** Yesu kawagambira wantu
mfanu gwingi, Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu
yumu kakwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyakuwi. **25** Pashiru
pamu wantu pawagonjiti, mngondu gwakuwi kiziti na kukweta
magugu pakati pa nganu na kagenda zakuwi. **26** Shipindi mbeyu
za nganu pazimeriti na kwanja kupunda na magugu ganja
kuwoneka. **27** Ntumintumi ulii yakawera na lirambu kamgendera
na kumgambira, "Mtuwa gwenga gukwetiti mbeyu ziherepa
mulirambu lyaku, hashi, vinu magugu aga galawa koshi?" **28**
Yakana lirambu kawankula, "Mngondu ndo yakatenditi hangu.

Wantumintumi wamkosiya, ‘Hashi, gufira tugendi twakagatupuli
magugu?’ **29** Yomberi kawankula, ‘Ndala, toziya pamjonjonira
magugu hamtupuli na nganu. **30** Mleki magugu na nganu
gakuli pamuhera mpaka shipindi sha kubenanga. Shakapanu
hanuwagambiri watenda lihengu watupuli kwanja magugu na
kugatawa mumatita na kugalunguziya. Kumbiti nganu muijojiniri
na muituli muluhanja lwangu.’” **31** Yesu kawagambira wantu
mfanu gwingi, “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yumu
katoliti mbeyu ndidini nentu na kagenditi kukweta mulirambu
lyakuwi. **32** Mbeyu yeni iweriti ndidini nentu kuliku mbeyu zoseri,
kumbiti payimeriti na kukula iwera mtera mkulu kuliku vyoseri
vyavimeriti mulirambu mpaka wampongu wiza na kunyawa
vitukulu vyawu mumitambi yakuwi.” **33** Yesu kawagambira mfanu
gwingi, “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Mdala yumu katoliti
simika na kuhanganyiya pamuhera na vipimu vitatu vya ubumu,
su ubumu woseri ututumuka.” **34** Yesu kawagambiriti wantu
goseri aga kwa mifanu. Kawagambira ndiri shintu shoseri pota
kutakula mifanu, **35** katenditi hangu su vyavitakulitwi na mbuyi
gwa Mlungu vitendeki, “Hantakuli kwa mfanu panyowera na
womberi, Hanuwagambiri vitwatira vyavimanika ndiri kwanjira
kunyawa pasi panu.” **36** Yesu pakalilekiti lipinga lya wantu, kingira
mnumba na wafundwa wakuwi wamgendera na wamkosiya,
“Hashi, mfanu agu gutakula shishi?” **37** Yesu kawankula, “Muntu
yakakwetiti mbeyu ndo Mwana gwa Muntu, **38** na lirambu
ndo pasipanu. Na mbeyu iherepa ndo wantu wa Ufalumi wa
Mlungu. Magugu ndo wantu yawatenda vitwatira vya Shetani.
39 Mngondu yakakwetiti magugu ndo Shetani. Na shipindi
sha kubenanga ndo upeleru wa pasipanu na watenda lihengu
ndo wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu. **(aiōn g165)** **40**

Magugu ntambu yawagajojinira na kugalunguziya pamotu,
ndo ntambu hayilawiri kupelera kwa pasipanu. **(aiōn g165)** **41**
Mwana gwa Muntu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi
wakuwi kulawa Muufalumi wakuwi, woseri walii yawatenda wantu
watendi vidoda na wantu woseri yawatenda vitwatira vidoda,
42 hawawawasili mumotu gwa Jehanamu na aku hawalili na
kugaya menu. **(questioned)** **43** Shapanu wantu yawamfiriziya
Mlungu hawang'eleng'eti gambira mshenji Muufalumi wa Tati
gwawu. Handa muwera na makutu, mpikaniri! **44** “Ufalumi
wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yumu kawoniti ulunda
yaulififiti mulirambu. Su yomberi kanemeleriti nentu, kawufifiti
kayi na kagenditi kuwuza vyoseri vyakawera navi na kawuyiti
kuhemera lirambu lilii.” **45** “Viraa, Ufalumi wa kumpindi ulifana
hangu. Muntu yumu kaweriti kankusakula lulu iherepa, **46** na
pakayiwoniti lulu yimu inamana nentu nkulu, kagenditi kuwuza
vyoseri vyakaweriti navi na kuhemera lulu ilii.” **47** “Viraa Ufalumi
wa kumpindi ulifana hangu. Walowa wasomba wamu watandira
wavu wawu mulitanda na walowa wasomba wa ntambu zoseri.
48 Wavu pauweriti na wasomba nduu, wawunika pampeku pa
litanda na kulivaga pasi kuwasyagula wasomba, wasomba
waherepa wawatula mumajamanda gawu na wasomba wadoda
wawasa. **49** Ntambu ayi hayiweri lishaka lya upeleru, shipindi
ashi wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu hawawalaviyi wantu
yawatenda vidoda kulawa kwa wantu waheri **(aiōn g165)** **50** na
hawawasili mumotu gwa Jehanamu, su womberi hawalili na
kugayagaya menu gawu.” **(questioned)** **51** Yesu kawakosiya,
“Hashi, mwerewa vitwatira avi?” Wamwankula, “Yina.” **52** Su
yomberi kawagambira, “Kila mfunda gwa Malagaliru yakawera
mfundwa Muufalumi wa kumpindi kalifana gambira muntu yakana

numba yakatoliti vintu vya makashu na vya syayi muluwanja
lya kutulila vintu.” **53** Yesu pakamalaliti kuwagambira mifanu
ayi, kawukiti pahala palii **54** na kagenditi kushijiji kwakuwi. Aku
kafunditi wantu mnumba ya Mlungu na woseri yawampikaniriti
walikangashiti. Womberi wakosiya, “Hashi, kapatiti koshi luhala
alu? Hashi kapata koshi mauzauza aga? **55** Hashi, ayu mwana
ndiri gwa msongola vintu na mawu gwakuwi wamshema Mariya
na walongu wakuwi ashina Yakobu na Yosefu na Simoni na
Yuda? **56** Na wadada wakuwi walikala ndiri panu? Hashi,
kagapata koshi goseri aga?” **57** Su womberi wamlema Yesu.
Yesu kawagambira, “Mbuyi gwa Mlungu hapeni kamjimiri mlushi
mwakuwi na ukaya kwakuwi, kumbiti lushi zimonga wamjimira.”
58 Toziya womberi wahera moyu, su hapeni katendi mauzauza
gavuwa palii.

14 Shipindi shilii mkulu gwa Galilaya Herodi kapikaniriti visoweru
vya Yesu. **2** Nakaka ndo Yohani Mbatiza, ayu kazyuka kulawa kwa
wahowiti, “kawagambira maafisa, ayi ndo toziya kana likakala lwa
kutenda mauzauza.” **3** Herodi ndo yakalagaliriti kuwera Yohani
wamkamuli, wamtawi pingu na kumtula mushibetubetu. Katenditi
hangu toziya ya Herodiya mdala gwa Filipi mlongu gwakuwi. **4**
Toziya Yohani Mbatiza kaweriti kankumgambira Herodi, “Iherepa
ndiri gwenga kumyuga Herodiya!” **5** Herodi kafiriti kumlaga
Yohani Mbatiza, kumbiti katiliti wantu wa Shiyawudi toziya
Yohani Mbatiza womberi wamwoniti kuwera mbuyi gwa Mlungu.
6 Mumsambu gwa kulihola kwiwuka kwa Herodi, muhinga
gwa Herodiya, kaviniti kulongolu kwa wahenga woseri. Herodi
kanemeleriti nentu **7** su kamgambiriti, “Nulirapi, hanukupi shoseri
shagunduwa!” **8** Mawu gwa muhinga ulii kamhimiziyiti muhinga
gwakuwi kamgambiri tati gwakuwi kulonga, “Gunupi palaa panu

muluseru mtuwi gwa Yohani Mbatiza!” **9** Ata hangu mfalumi
kahinginikiti, kumbiti toziya ya kulirapilira kwakuwi kulongolu
kwa wahenga, kalagaliriti wamupi mtuwi muhinga ulii. **10** Su
kalagalira Yohani kadumulwi mtuwi mushibetubetu. **11** Mtuwi
gwa Yohani wagujega muluseru na kumupa muhinga ulii,
nayomberi kagujega kwa mawu gwakuwi. **12** Wafundwa wa
Yohani wiza, wayitoliti nshimba ya Yohani na kuyisira, shakapanu
wagenditi kwa Yesu na kumgambira. **13** Yesu pakapikaniriti
shisoweru kuusu Yohani, kawukiti pahala palii mumtumbwi na
kagenditi pahala pa gweka. Wantu wapikiniriti aga, wamgendera
Yesu kulawa lushi zyawu na wamfata kwa magulu. **14** Yesu
pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti lipinga likulu lya
wantu, Kawawoneriti lusungu na kawaponiziyiti woseri yawaweriti
walwala. **15** Pamihi, wafundwa wakuwi wamgendereti Yesu
na walonga, “Saa zigenda kala na pahala panu pagweka.
Guwalekeziyi wantu wagendi zawu naguwaleki wagendi muvijiji
wakahemeri viboga.” **16** Yesu kawagambira, “Hapeni wawuki,
mwenga muwayupi vintu vya kuliya!” **17** Womberi wamwankula,
“Twana mabumunda muhanu na wasomba wawili hera.” **18** Yesu
kalonga, “Su munjegeli panu.” **19** Kawagambira wantu walivagi
pasi mumihamba, shakapanu katola mabumunda muhanu
na wasomba wawili, kalola kumpindi kwa Mlungu, kalonga
mayagashii Mlungu. Kagamega mabumunda na kawapanana
wafundwa wakuwi na wafundwa wawapanani wantu. **20** Kila
muntu kaliya na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira
majamanda lilongu na mbili ga vyavisigaliti. **21** Kwa wantu
woseri yawaliyiti, wapalu hera waweriti elufu muhanu pota
kuwawalanga wadala na wana. **22** Pala palii Yesu kawagambira
wafundwa wakuwi wakweni mumtumbwi na wamlongoleri kuloka

kumwambu kulitanda, shipindi yomberi kankuwaaga wantu.
23 Pakawaagiti kala, mweni kakweniti kulugongu kugenda
kumluwa Mlungu. Payisokiti pamihi, Yesu kaweriti gweka yakuwi
kulii, **24** na shipindi ashi mtumbwi guweriti kala patali pa
litanda, guweriti gugenda usegausega toziya lihega liweriti
lyankuguyumbisiya. **25** Payiweriti luhunjuhunju Yesu kawagendiriti
wafundwa wakuwi, pakagendagenda pampindi pamashi. **26**
Wafundwa wakuwi pawamwoniti pakagendagenda pampindi
pamashi, watiliti nentu. Womberi washowangana pawalonga,
“Shihoka ayu!” **27** Pala palii Yesu kawagambira womberi,
“Namtira, ndo neni!” **28** Shakapanu Peteru katakula, “Mtuwa,
handa nakaka ndo gwenga gung'ambiri neni nizi kwa gwenga
pamashi.” **29** Yesu kamgambira, “Gwizi!” Su Peteru kasuluka
kulawa mumtumbwi na kamgendera Yesu pakagendagenda
pampindi pamashi. **30** Kumbiti pakawoniti liyega, kaweriti na
lyoga su kanjiti kudidimila mumashi. Shakapanu kalila pakalonga,
“Mtuwa! Gumponiziyi.” **31** Palaa palii Yesu kalitalipisiya liwoku
lyakuwi kamkola na kumgambira, “Ntambu yaguhera njimiru!
Iwera hashi gwana lyoga?” **32** Woseri wakwena mumtumbwi,
na liyega linyamalira. **33** Shakapanu wafundwa mumtumbwi
wamguwira Yesu pawalonga, “Nakaka gwenga gwa Mwana gwa
Mlungu!” **34** Waloka litanda na kusoka lushi lwa Genezareti, **35**
pahala wantu woseri wamumaniti Yesu. Su wawajega wantu
yawalwala kulawa lushi zoseri za pakwegera na wamjegera Yesu.
36 Wamluwa kawajimiri woseri yawalwaliti wapati kushinkula
luwiniku lwa nguwu yakuwi na woseri yawashinkuliti waweriti
wakomu.

15 Shakapanu Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru
wamwiziriti Yesu kulawa Yerusalemu na wamkosiya, **2** “Iwera

hashi, wafundwa waku wagajimira ndiri mafundu gawafunditi
wazewi wetu? Wagulula ndiri weri mawoku gawu pakwanja
kuliya!” **3** Yesu kawankula, “Iwera hashi mwenga mjimira ndiri
malagaliru ga Mlungu na kufata mafundu genu? **4** Mlungu
kalonga, ‘Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku,’ na
‘Yoseri yakamwigiranga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi,
kafiruwa kalagwi.’ **5** Kumbiti mwenga mfunda handa muntu
kana shintu sha kumupa tati gwakuwi ama mawu gwakuwi
kumbiti kalonga, ‘Shintu ashi numulavilira Mlungu,’ **6** su kafiruwa
ndiri kumpanana ligoya tati gwakuwi ama mawu gwakuwi.
Kwa ntambu ayi mwenga mushibeziya shisoweru sha Mlungu
kwa kugajimira mafundu genu. **7** Mwawafyangu mwenga!
Vyakatungiti Isaya mbuyi gwa Mlungu viwera nakaka kwa
mwenga! **8** ‘Mlungu kalonga, wantu awa wanupa ligoya neni
kwa visoweru vyawu hera, Kumbiti myoyu yawu nakaka iwera
patali na neni. **9** Kunguwira kwawu kufaa ndiri, Toziya wafunda
malagaliru ga wantu gambira ndo malagaliru ga neni!’” **10**
Shakapanu Yesu kalishemiti lipinga lya wantu na kawagambira,
“Mpikaniri na mwerewi! **11** Shintu shashimwingira muntu
munshimba hapeni shimtendi muntu kaweri muhumba, kumbiti
shilii shashimlawiti ndo shimtenda muntu kaweri muhumba.” **12**
Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera na wamgambira,
“Hashi, guvimana kuwera Mafalisayu wakukalalira pawapikiniriti
visoweru vyagutakula?” **13** Yesu kawankula, “Kila mtera gweni
Tati gwangu kakumpindi kaguyaliti ndiri, hawagutupuli. **14**
Namtira kuusu womberi! Womberi ndo walongoziya wanalwisi
na kana lwisi yumu pakamlonguziya kana lwisi muyaguwi,
woseri hawapokeri mulirindi.” **15** Peteru katakula, “Gutakuliri
gagutakula kwa twenga.” **16** Yesu kawagambira, “Hashi,

ata mwenga mwerewa ndiri kuliku wamonga? **17** Shintu
shoseri shashiyingira mumlomu mwa muntu, shigenda mumtima
mwakuwi shakapanu shimlawa na shigenda mshowu. **18** Kumbiti
vitwatira vyavimlawa muntu mumlomu vilawa mumoyu na
vitwatira avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. **19**
Toziya mumoyu mlawa maholu gadoda ga ulagaji na uhumba na
shimbegu na upitawu wa mpayu na mayigilangu. **20** Vitwatila
avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. Kumbiti kuliya
shiboga pota na kunaviya mawoku ntambu yamlonga, hapeni
kumtendi muntu kaweri muhumba." **21** Yesu kawukiti pahala
paliya na kagenditi pakwegera na lushi lwa Tiru na Sidoni. **22**
Mdala yumu yakalikariti mlushi lwa Kanaani kamwiziriti Yesu
pakabotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi, gumoneri lusungu!
Muhinga gwangu kana shamshera yakamgaziya nentu." **23**
Kumbiti Yesu kalonga ndiri shisoweru kwa yomberi. Wafundwa
wakuwi wamgendera na wamgambira Yesu, "Gumgambiri mdala
ayu kagendi zakuwi! Toziya kankutufatafata na kutenda umatu!"
24 Shakapanu Yesu kawankula, "Wantuma hera kwa wantu wa
Israeli yawagamiliti gambira kondolu." **25** Paliya mdala ulii kiza
na kamsuntamalira palongolu pa magulu gakuwi pakalonga,
"Mtuwa guntangi!" **26** Yesu kamwankula, "Ifaa ndiri kutola
shiboga sha wana na kuwawasila wang'ang'a." **27** Yomberi
kamwankula, "Ayi ndo nakaka, Mtuwa kumbiti ata wang'ang'a
waliyaga vyavisigaliti na kutulukira pasi kwa meza ya Mtuwa
gwawu." **28** Su Yesu kamwankula, "Gwenga mdala gwana
njimiru nkulu! Shilii shagufira hashitendeki kwaku." Na pala
palii muhinga gwakuwi kawera mkomu. **29** Yesu kawukiti
palii na kagenda pampeku pa litanda lya Galilaya. Kakwena
kulugongu na kalivaga pasi. **30** Lipinga likulu lya wantu limwizira

pawamjegera wavibyeketu na wanalwisi na bubu na wantu
wamonga wavuwa yawaweriti walweli, su wawatula palongolu
pa magulu ga Yesu na yomberi kawaponiziya. **31** Lipinga
lya wantu lilikangashiti nentu pawawoniti bubu katakula na
wavibyeketu wagendagenda na yawalewelekiti wawera wakomu
na wanalwisi wawona na wamkwisiti Mlungu gwa Israeli. **32**
Yesu kawashema wafundwa wakuwi na kalonga, “Nuwawonera
lusungu wantu awa, toziya wawera na neni mashaka matatu na
vinu wahera shintu shakuliya. Nfira ndiri kuwaleka wagendi zawu
pota na kuliya shiboga, nawalembuka munjira.” **33** Wafundwa
wakuwi wamkosiya, “Hashi, hatupati koshi shiboga shitosha
sha kulikutuziya lipinga lya wantu awa kushiwala agawu?” **34**
Yesu kawakosiya, “Hashi, mwanaga mabumunda maninga?”
Womberi wamwankula, “Mabumunda saba na wasomba wadidini
wadikawadika.” **35** Yesu kalagalira lipinga lya wantu lilivagi pasi
muvipinga vipinga. **36** Shakapanu katola mabumunda saba
galii na wasomba walii, kalonga mayagashii Mlungu, kamega
mabumunda na kawapanani wafundwa wakuwi na wafundwa
wakuwi wawapanani wantu. **37** Wantu woseri waliyiti na kwikuta.
Shakapanu wafundwa wajojinira vyavisigaliti wamemeziya
majamanda saba. **38** Wantu woseri yawaliyiti, wapalu gweka
yawu waweriti elufu msheshi pota kuwawalanga wadala na wana.
39 Shakapanu Yesu kawaaga wantu, kakwena mumtumbwi na
kagenda pahala kwingi wakushema Magadani.

16 Mafalisayu wamu na Masadukayu yawamgendiriti Yesu
wafiriti kumuyambira, su wamgambiriti kawatenderi liuzauza
kulanguziya kuwera Mlungu kapamuhera na yomberi. **2**
Kumbiti Yesu kawankula, “Mshenji paguzyeta mwenga mtakula,
‘Twankugenda kuwera na shipindi shiherepa toziya kumpindi

kuwera kusheri.’ **3** Na pamandawira putiputi mtakula, ‘Leru vula
haitowi, toziya kumpindi kusheri na ntiti.’ Mwenga mushimana
shipindi kwa kulola kumpindi, kumbiti muvimana ndiri kuyimana
ntambu ya vipindi avi! **4** Shiyiwuku shikondola na shashihera
uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti
hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lilii ira hampananwi liuzauza
lya Yona.” Su kawaleka na kagenda zakuwi. **5** Wafundwa
wakuwi pawalokiti kala kumwambu kulitanda, waliyaluwa
kutola mabumunda. **6** Yesu kawagambira, “Muweri masu,
na mlikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu.” **7**
Wantumintumi wanjiti kulitakuziyana weni kwa weni, “Katakuliti
hangu toziya tutoliti ndiri libumunda lyoseri.” **8** Yesu kavimaniti
shawatakula, su kawakosiya, “Mwana njimiru shiyasi gaa!
Hashi, shamuyowera pakati penu kuusu kwahera libumunda
lyoseri? **9** Hashi, mpaka vinu muvimana ndiri? Hashi, mulihola
ndiri panugamegiti mabumunda muhanu toziya ya wantu elufu
muhanu? Hashi, mjojiriti majamanda maninga ga mabumunda
yagasigaliti? **10** Ama mabumunda saba gamuwagawiriti wantu
elufu msheshi? Hashi, mjojiniriti majamanda maninga ga
mabumunda yagasigariti? **11** Iwezekana hashi, muvimana
ndiri kuwera ntakuliti ndiri kuusu mabumunda? Mulikali weri
na simika ya Mafalisayu na Masadukayu!” **12** Shakapanu
wafundwa wavimana handa kankuwagambira ndiri walikali weri
na simika ya mabumunda kumbiti kulikala weri na mafundu ga
Mafalisayu na Masadukayu. **13** Yesu kagenditi pakwegera na
lushi lwa Kaisariya Filipi, kawakosiyiti wafundwa wakuwi, “Hashi,
wantu wankutakula mwana gwa muntu ndo gaa?” **14** Womberi
wamwankula, “Wamonga watakula Yohani Mbatiza na wamonga
watakula Eliya na wamonga watakula Yeremiya na wamonga

walonga mbuyi gwa Mlungu.” **15** Yesu kawakosiya, “Hashi,
mwenga mlonga neni nagaa?” **16** Simoni Peteru kawankula,
“Gwenga gwa Kristu, mwana gwa Mlungu yakawera mkomu.”
17 Yesu kalonga, “Mbaka gwenga Simoni mwana gwa Yohani!
Toziya unakaka awu kwahera muntu yakakugubutulira gwenga,
kumbiti Tati gwangu gwa kumpindi ndo yakakugubutulira. **18**
Na neni nukugambira gwenga Peteru, gwenga gwa libuwi na
pampindi palibuwi ali hanyawi shipinga shangu sha wantu
yawanjimira neni, ata makakala ga mulirindi lyalihera upeleru
hapeni gakukanki. **(Hadēs g86)** **19** Hanukupi funguwu za Ufalumi
wa kumpindi kwa Mlungu, kila shagutata pasipanu shitatitwi kala
kumpindi kwa Mlungu na kila shaguvugula pasipanu shivugulitwi
kala kumpindi kwa Mlungu”. **20** Shakapanu Yesu kawalagalira
wafundwa wakuwi nawamgambira muntu yoseri handa yomberi
ndo Kristu. **21** Kwanjira shipindi shili Yesu kanjiti kuwagambira
pota na kufifa kwa wafundwa wakuwi, “Hang'endi Yerusalemu
na aku hantabiki nentu kulawa kwa wazewi na watambika
wakulu na wafunda wa Malagaliru. Hawanagi kumbiti lishaka
lya tatu kwanjira panhowiti, hanzyuki.” **22** Peteru kamtola Yesu
kugenda kumpeku na kanjiti kumkalipira. “Nayiwera hangu
Mtuwa! Shitwatila ashi hapeni shikupati.” **23** Yesu kagalambuka
na kamgambira Peteru, “Guwuki kulongolu kwa neni, Shetani!
Gwenga gwa shidiwiru munjira yaneni, toziya maholu gaku aga
galawa ndiri kwa Mlungu kumbiti galawa mumaholu ga muntu.”
24 Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Handa
muntu yoseri yakafira kuwera ntumintumi gwangu, kalilemi mweni
na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. **25** Toziya muntu yakafira
kugalopoziya makaliru gakuwi mweni hakagahovii, kumbiti
muntu yoseri yakagahoviya makaliru gakuwi toziya ya neni

hakagalopoziyi. **26** Hashi, muntu hakapati shishi pakawupata
ulunda wa pasipanu poseri shakapanu pakagahoviya makaliru
gakuwi? Ndala! Kwahera shintu, muntu shakaweza kulaviya su
kapati ukomu. **27** Toziya Mwana gwa Muntu hakizi muukwisa
wa Tati gwakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wa
Mlungu na hakampanani mafupu kila muntu ntambu yakatenditi.
28 "Nakaka nukugambirani kwana wamonga mlaamu hapeni
wahowi pamberi pa kumwona Mwana gwa Muntu pakiza
Muufalumi wakuwi."

17 Pagapititi mashaka sita Yesu kamtoliti Peteru na Yakobu na
Yohani mlongu gakuwi kagenda nawa gweka yawu kulugongu
lutalipa. **2** Aku pawaweriti wakumlola Yesu kagalambuka
sheni, sheni shakuwi shiweriti ndaa gambira mshenji na nguwu
zyakuwi ziwera neru mbuu. **3** Shakapanu wafundwa watatu walii
wawawoniti Musa na Eliya pawayowera na Yesu. **4** Su Peteru
kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa nentu twenga twapanu,
pagufira hanyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha
Musa na shamonga sha Eliya." **5** Pakaweriti kankali kankutakula
hangu, liwundu lifufu limgubikira na liziwu lipikanika kulawa
muliwundi ali palilonga, "Ayu ndo mwana gwangu yanumfira
nentu nherepeziwa nayomberi, mumpikaniri." **6** Wafundwa
pawapikaniriti aga watiliti nentu, su wasuntama makukama. **7**
Yesu kawagendera kawashinkula pakalonga, "Namtira, mgoloki!"
8 Pawaloliti wawona ndiri muntu gwingi kumbiti Yesu gweka
yakuwi. **9** Pawaweriti wankusuluka kulugongu Yesu kawaberiziya
nawamgambira muntu vitwatira yawaviwoniti mpaka Mwana gwa
Muntu pawamzyukisiya kulawa kwa wahowiti. **10** Shakapanu
wafundwa wakuwi wamkosiya, "Iwera hashi wafunda wa
Malagaliru wankutakula eti mpaka Eliya kizi huti?" **11** Yesu

kawankula, “Nakaka, Eliya hakizi kunyawa vitwatira yoseri. **12**
Nukugambirani kuwera Eliya kiza kala na wantu wammana
ndiri, kumbiti wamtendera vyawafiriti weni. Mwana gwa Muntu
hawambeziyi ntambu ira ayi mumawoku gawu.” **13** Peni panu
wafundwa wavimana kuwera yomberi kaweriti kankuwagambira
weni kuusu Yohani Mbatiza. **14** Pawawuyiti mulipinga lya wantu,
muntu yumu kamgendera Yesu na kamsuntamalira, **15** na
kalonga, “Mtuwa, gumwoneri lusungu mwana gwana! Yomberi
kana shisirika, kayi mwana gwangu katabika nentu mala zitangala
kaguwira mumotu ama mumashi. **16** Numjega kwa wafundwa
waku, kumbiti waweza ndiri kumponiziya.” **17** Yesu kawankula,
“Shiyiwuku ashi shahera moyu na shipotoka! Hanulikali na
mwenga mpaka ndii? Munjegeri panu mwana ayu!” **18** Yesu
kamkalipira shamshera ulii, na shamshera kamlawa na mwana
ulii kawera mkomu palaa palii. **19** Shakapanu wafundwa wakuwi
wamgendera Yesu pahala pagweka wamkosiya, “Iwera hashi
twenga tusinda kumwusiya shamshera ulii.” **20** Yesu kawankula,
“Toziya mwahera njimiru, nuwagambira nakaka pamuwera na
njimiru gambira mbeyu ndidini nentu, hamuwezi kulugambira
lugongu alu, ‘Guwuki panu gugendi palii!’ Na lugongu alu
halugendi. Haguwezi kutenda shitwatila shoseri!” **21** Kumbiti
kwa kuluwa na kufunga mweza kuwalaviya washamshera awa,
kwahera shintu shingi shiweza. **22** Wafundwa pawaliwoniti
pamuhera Galilaya, Yesu kawagambira, “Mwana gwa Muntu
hawamupanani kwa wantu **23** na hawamlagi, kumbiti lishaka lya
tatu kwanjira kuhowa kwakuwi hakazyuki.” Wafundwa waweriti
na ushiwa nentu. **24** Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi
pawasokiti Kafarinaumu, watola mpiya za zaka za Numba nkulu
ya Mlungu wamgenderiti Peteru na wamkosiya, “Hashi mfunda

gwenu kalipa mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu?” **25**
Peteru kawankula, “Yina!” Su Peteru pakayingiriti mnumba,
pamberi kanetakuli shisoweru shoseri, Yesu kamkosiya, “Simoni
gwengapa guwona ashi, wafalumi wa pasipanu watola ushuru
ama kodi kwa ashina gaa? Kulawa kwa wenikaya ama kwa
wahenga?” **26** Peteru kawankula, “Kulawa kwa wahenga.” Yesu
kamgambira, “Iherepa!, Su wenikaya wawusika ndiri kulipa. **27**
Kumbiti wantu awa nawatuwona twenga twawadoda. Su mgendi
kulitanda mwakalopoli somba. Somba gwa kwanja kumlopola,
gugubuturi mlomu gwakuwi na haguwoni mpiya zazitosha kulipira
zaka yangu na mwenga. Guzitoli na gulipi kodi zyetu.”

18 Shipindi shilii wafundwa wamgenderiti Yesu kumkosiya,
“Hashi, ndo gaa hakaweri mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa
Mlungu?” **2** Su Yesu kamshema mwana yumu, kamgolosiya
pakati pawu, **3** na kalonga, “Nukugambirani nakaka pamuwera
ndiri gambira wana awa hapeni mwingiri nakamu Muufalumi wa
kumpindi kwa Mlungu. **4** Yakawera mkulu Muufalumi wa kumpindi
kwa Mlungu ndo ulii yakalisulusiya mweni na kuwera gambira
mwana ayu. **5** Na yoseri yakamshemera mwana gambira ayu,
kanshemera neni. **6** “Yoseri yakamtenda yumu gwa wana wadidini
awa katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu ulii kumtawalira
musingu mwakuwi lwala na kumwasira mubahari. **7** Shondi
pasipanu toziya ya vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda!
Vintu avi mpaka vilawiri, kumbiti shondi kwa ulii yakayijega
kwawomberi! **8** “Handa liwoku lyaku ama ligulu lyaku palikutenda
gutendi vidoda, gulidumuli na gulyasi kutali! Iherepa nentu
kwingira muukomu pota na liwoku ama ligulu kuliku kuwera na
mawoku goseri na magulu goseri na wakwasili mumotu yagutiya
ndiri mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **9** Handa lisu lyaku palikutenda

gutendi vidoda, guliwusiyi! Iherepa nentu muntu kwingira
muukomu wa mashaka goseri paguwera na lisu limu kuliku
kuwera na masu goseri na wakwasili mumotu gwa Jehanamu.
(Geenna g1067) **10** “Mulikali weri namumbeziya yumu gwa wadidini
awa. Nukugambirani, wantumintumi wawu wa kumpindi kwa
Mlungu, shipindi shoseri wapalongolu pa Tati gwangu kakumpindi.
11 Mwana gwa Muntu kiziti kulopoziya shilii shashiyagamiriti. **12**
“Mulihola hashi muntu pakawera na wakondolu miya na yumu
pakayagamira hakatendi hashashi? Hakawaleki walii lilongu tisa
na tisa palugongu na kugenda kumsakula ulii yakagamiriti. **13**
Pakamwona, nukugambirani nakaka hakamnemeleri ulii kondolu
yumu yakagamiriti kuliku mlilongu tisa na tisa yawagamiliti
ndiri. **14** Ntambu ira ayi Tati gwenu gwa kumpindi kafira
ndiri ata yumu gwa wadidini kagamiri. **15** “Handa mlongu
gwaku pakakukoseya, gumgenderi gwakamberiziyi. Gutendi
hangu pamuwera gweka yenu. Pakakupikanira hagumpati
mlongu gwaku. **16** Kumbiti pakakupikanira ndiri, gumtoli muntu
yumu ama wawili pamuhera na gwenga, su muyoweri kwa
wapitawu wawili ama watatu, Malembu Mananagala ntambu
yagalembitwi. **17** Na pakashipikanira ndiri ashi, gutakuli kila
shintu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Upeleru
pakashipikanira ndiri shipinga ashi, gumloli gambira muntu
yakamumana ndiri Mlungu ama mtola kodi. **18** “Su nukugambirani
woseri, shamlewelera pasipanu shileweleritwi kala kumpindi
kwa Mlungu na shamulekeziya pasipanu shilekeziwitwi kala
kumpindi kwa Mlungu. **19** “Nukugambirani kayi, wawili wenu
pasipanu pawajimilirana kumluwa Mlungu shoseri, Tati gwangu
gwa kumpindi hakawatenderi shitwatila ashi. **20** Wantu wawili
ama watatu pawaliwona pamuhera kumluwa Mlungu mulitawu

lyaneni, hanweri pamuhera na womberi.” **21** Shakapanu Peteru
kamgenderiti Yesu na kumkosiya, “Mtuwa, hashi mlongu gwangu
pakankoseya numulekiziyi mala ninga? Hashi, mala saba?” **22**
Yesu kamwankula, “Ndala, mala saba ndiri kumbiti miya msheshi
na lilongu tisa, **23** toziya Ufalumi wa kumpindi ulifana na ntambu
ayi. Kuweriti na mfalumi yumu yakafiriti kulola mawalanga ga
wantumintumi wakuwi. **24** Pakanjiti kutenda hangu, wamjegera
muntu yumu yakaweriti wankumshonga mpiya elufu lilongu. **25**
Ntumintumi ulii kaweriti ndiri na mpiya zitosha zya kulipa uwanda
wakuwi, su mfalumi kalagaliriti kuwera yomberi wamuwuzi
gambira ntumintumi pamuhera na mdala gwakuwi na wana
wakuwi na vyoseri vyakawera navi su kalipi uwanda. **26**
Ntumintumi ulii kasuntamala palongolu pa mfalumi na kamluwiti,
‘Gunheperi huti, hanukulipi kila shintu!’ **27** Mtuwa gwa ntumintumi
ulii kamwoneriti lusungu, su kamlekeziya uwanda ulii na kamleka
kagendi zakuwi. **28** “Ntumintumi ulii pakawukiti, kaliwoniti na
yumu gwa wantumintumi wayaguwi yakaweriti kankumshonga
mpiya miya yimu. Su kamkamula yomberi na kanjiti kumkaba
singu pakamgambira, ‘Gunipi shilii shagunkopiti!’ **29** Ntumintumi
myaguwi kamsuntamalira na kamluwa pakalonga, ‘Gunheperi
wuti, hanukulipi uwanda waku woseri!’ **30** Kumbiti yomberi
kajimiriti ndiri, su kamtatira mushibetubetu mpaka pakalipa lideni
lilii. **31** Wantumintumi wayaguwi pawawoniti vitwatira vyavilawiliti,
wahinginikiti nentu na wagenditi kumgambira Mfalumi kila
shintu. **32** Mfalumi kamshema ntumintumi ulii na kamgambira,
‘Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Neni nukulegeziya toziya
gunduwiti nukulegiziyi. **33** Gufiruwitwi gwenga gumwoneri
lusungu ntumintumi muyagu ntambu yanukuwoniriti lusungu
gwenga.’ **34** Mfalumi kakalariti nentu, kamlaviya ntumintumi

ayu wamwazibu na kumtatira mushibetubetu mpaka pakalipiti
uwanda woseri." **35** Na Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Ndo Tati
gwangu gwa kumpindi hakawatenderani ntambu ira ayi kila
muntu pakati penu pakamlegeziya ndiri mlongu gwakuwi kulawa
mumoyu mwakuwi."

19 Yesu pakamaliliti kutakula visoweru avi, kawuka Galilaya
kagenda mumkowa gwa Yudeya, kumwambu kulushemba
Yoridani. **2** Wantu wavuwa wamgenderiti aku, na yomberi
kawaponiziyiti walelwi. **3** Mafalisayu wamu wamwizira, wafiriti
kumgomiziya pawamkosiya, "Hashi, Malagaliru getu gatulekeziya
muntu kumleka mdala gwakuwi kwa likosa lyoseri?" **4** Yesu
kawawankula, "Hashi, hamwebetuli Mumalembu Mananagala
handa Mlungu pakanjiti kumuumba muntu mpalu na mdala? **5**
Su Mlungu kalonga, 'Toziya ayi hakamleki mawu na tati gwakuwi,
hakagendi na mdala gwakuwi, woseri awili hawaweri yumu.'
6 Su womberi hawaweri ndiri awili, kumbiti hawaweri yumu.
Shakalemetiziyiti Mlungu, muntu nakashitula gweka." **7** Kumbiti
Mafalisayu wamkosiya, "Iwera hashi, Musa katupanani Lilagaliru
kwa muntu kumleka mdala gwakuwi kwa kumpanani malembu ga
kumleka?" **8** Yesu kawankula, "Musa kalagaliriti kuwaleka wadala
wenu toziya mwelewa ndiri pawawafundisha. Kumbiti iwera ndiri
ntambu ayi mushipindi Mlungu pakaumbiti. **9** Nukugambirani
kuwera muntu yoseri yakamleka mdala gwakuwi kwantambu
yoseri ilii kuliku kujimira kwakuwi, su katenda uhumba pakayuga
mdala gwingi." **10** Wafundwa wakuwi wamgambira, "Paviwera
vitwatira vya mpalu na mdala vya ntambu ayi, mbaka kulikala
pota kuyuga." **11** Yesu kawankula, "Vitwatila avi viwawusu
ndiri woseri yawaweza kuvijimira, kumbiti hera kwa woseri
Mlungu yakawapanani wavimani. **12** Toziya kwana vintu vimonga

vyavimtenda muntu kayugi ndiri, wamonga wayiwukiti ntambu
ira ayi, na wamonga watendwa na wantu hapeni wayugi na
wamonga walema kuyuga toziya ya Ufalumi wa kumpindi.
Yoseri yakajimira mafundu aga, su kagajimili." **13** Wantu wamu
wamjegeriti Yesu wana wadidini su kawakisikiri na kuwaluwira
kwa Mlungu, kumbiti wafundwa wawakalipira. **14** Yesu katakula,
"Muwaleki wana wizi kwa neni, namuwalewelera toziya Ufalumi
wa kumpindi ndo wa wantu gambira wana awa." **15** Kawakisikira
womberi, shakapanu kawuka palii. **16** Muntu yumu kamgendera
Yesu kamkosiya, "mfunda, ntendi shintu gaa shiherepa su
mpati ukomu wa mashaka goseri?" **(aiōnios g166)** **17** Yesu
kamwankula, "Iwera hashi gunkosiya kuusu shitwatila shiheri?
Kwana yumu hera yakawera muheri. Pagufira kwingira muukomu
wa mashaka goseri gugajimili malagaliru ga Mlungu." **18** Yomberi
kakosiya, "Malagaliru goshi?" Yesu kamwankula, "Nagulaga,
nagutenda uhumba, nagwiwa, nagutakula upitawu wa mpayu
kwa muntu yoseri, **19** guwapanani ligoya tati gwaku na mawu
gwaku, na guwafiri wantu wamonga ntambu yagulifira gumweni."
20 Muntemba ulii kamgambira, "Malagaliru goseri nugajimira,
ntendi shishi shimonga?" **21** Yesu kamgambira yomberi, "Handa
pagufira guweri muheri nakaka, gugendi gwakawuzi vintu vyaku
vyoseri na guwapanani mpiya wahushu na gwenga haguweri
mlunda kumpindi kwa Mlungu, shakapanu gwizi gunfati." **22**
Muntemba ulii pakapikaniriti aga, kagenda zakuwi pakakalala
toziya kaweriti kalunda nentu. **23** Shakapanu Yesu kawagambira
wafundwa wakuwi, "Nakaka nukugambirani mwenga, hayiweri
vikamala nentu kwa mlunda kwingira Muufalumi wa kumpindi. **24**
Nakaka nuwagambirani, hayiweri vikamala kwa mlunda kwingira
Muufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawashishema ntembu

kwingira mushitoboli sha sindanu.” **25** Wafundwa pawapikaniriti
aga, walikangasha nentu. Su wamkosiya, “Hashi, ndo gaa
yakaweza kulopoziwa?” **26** Yesu kawalola na kawankula, “Ashi
shikamala nentu kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu shila shintu
shikamala ndiri.” **27** Shakapanu Peteru kalonga, “Guloli, twenga
tuleka shila shintu na tukufata gwenga. Hashi, hatupati shishi?”
28 Yesu kawagambira, “Hamuweri na unakaka kuwera Mwana
gwa Muntu pakalikala mushibanta sha shifalumi shikwisa muisi
yasyayi, mwenga yamunfata neni, hamulivagi muvibanta vikwisa,
kugakolamlima makabila lilongu na mbili ga Israeli. **29** Na
yoseri yakalekiti numba ama mlongu ama mhasha ama tati
ama mawu ama wana ama malambu toziya yaneni, hakapati
mala miya nentu ya vilii yakavilekiti na hakalikali muukomu
wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **30** Kumbiti wantu wavuwa
yawawera wa kwanja vinu hawaweri wa kupelera, na woseri
yawawera wakupelera vinu hawaweri wa kwanja.

20 “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na muntu
yakalilawa mandawira putiputi kugenda kuwatula wantu watendi
lihengu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. **2** Kapataniti
nawomberi shibenamgongu sha lishaka limu, na kawajega
wantu wamu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. **3** Kalawa
saa tatu mandawira kagenda pahala pa soku kawawona
wantu wamonga wagoloka paliya wahera lihengu. **4** Su
kawagambira, ‘Mwenga mgendi mwakatendi lihengu mulirambu
lya mizyabibu, neni hanuwapanani shibenamgongu.’ **5** Su
womberi wagenda. Mweni kana lirambu kawuka kayi saa
sita na saa tisa palwala, katenditi ntambu iraa. **6** Payiweriti
pakwegera na mshenji kuzyeta pakagenditi pahala pa soku,
kawawoniti wantu wamonga wankali wankugoloka paliya.

Yomberi kawakosiya, ‘Iwera hashi mgoloka panu paliwala poseri
pota kutenda lihengu?’ **7** Womberi wamwankula, ‘Kwahera
muntu yakatupa lihengu twenga.’ Na yomberi kawagambira,
‘Mwenga mgendi na kutenda lihengu mulirambu lyaneni lya
mizyabibu.’ **8** “Mshenji paguzyetiti yakana lirambu kiziti na
kamgambiriti mtula mpiya gwakuwi, ‘Guwashemi watenda lihengu
na guwapanani vibenamgongu vyawu, gwanjiti kuwapanana
yanuwajegiti muupeleru na gumaliri kwa kuwapanana walii
yanuwajegiti kwanja.’ **9** Wantu yawanjiti kutenda lihengu
mshenji kuzyeta, gumpanani kila muntu shibenamgongu sha
lishaka limu. **10** Su wantu waliya yawaweriti wakwanja kwiza
kutenda lihengu wiziti kutola mpiya zyawu, womberi waliholiti
kuwera hawapati mpiya nentu kuliku womberi, kumbiti wapatiti
vibenamgongu vyawu kila muntu. **11** Womberi watoliti mpiya
zyawu na wanjiti kumuhinginiziya mtuwa yakawajegiti kutenda
lihengu. **12** Watakula, ‘Wantu awa yaguwajegiti kutenda lihengu
muupeleru, watenda lihengu lisaa limu hera, twenga tutenda
lihengu kwanjira mandawira mpaka mshenji kuzyeta, tuvumiliya
mshenji gukalipa, su gwenga gutulipa twenga ntambu yaguwalipa
womberi!’ **13** “Mtuwa ulii kamwankula yumu gwawu, ‘Gupikaniri
ganja, nukupunja ndiri shintu! Toziya gujimilirana na neni nukulipi
shibenamgongu. **14** Vinu gutoli malipu gaku na gugendi ukaya.
Nfira kumupa muntu ayu yanumjegiti muupeleru kutenda lihengu,
shibenamgongu ntambu yanukupanana gwenga. **15** Hashi,
neni nekeziwa ndiri kutenda ntambu yanfira kutendera mpiya
zangu? Ama gumonera weya toziya neni ntanga wantu?’” **16**
Yesu kamalira kwa kutakula, “Su wantu woseri yawawoneka
wakuupeleru vinu, hawaweri wakwanja na wantu woseri
yawawoneka wakwanja vinu, hawaweri wakuupeleru.” **17** Yesu

pakaweriti kankugenda Yerusalemu, kawatoliti wafundwa wakuwi
lilongu na wawili pambwega na kuwagambira gweka yawu
pawaweriti wankugendagenda. **18** Kawagambira, “Mpikaniri,
twankugenda Yerusalemu, aku Mwana gwa Muntu hawambati
na kumjega kwa Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru.
Womberi hawamtozi kumlaga **19** na hawawapanani wantu wa isi
zimonga, womberi hawamtenderi lidufiya na hawamkomi na
hawamlagi kwa kumkong'ondera mulupingika na lishaka lya
tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.” **20** Shakapanu mdala gwa
Zebedayu kiziti kwa Yesu pamuhera na wana wakuwi wawili,
kamsuntamalira na kumluwa shintu. **21** Yesu kamkosiya, “Gufira
shishi?” Mawu uliya kamwankula, “Gunahidi neni kuwera wana
waneni awa wawili hawalivagi yumu uwega waku wa kumliwu
na yumonga uwega waku wa kumshigi, shipindi paguwera
Mfalumi.” **22** Yesu kawankula wana walii, “Muvimana ndiri
shamluwa. Hashi, muweza kulandira lutekeru lwa ndabibiku
lwanfira kulandira neni?” Womberi wamwankula, “Tuweza.” **23**
Yesu kawagambira, “Nakaka hamlandiri lutekeru lwangu. Kumbiti
neni hapeni ntakuli yoshi hakalivagi kumliwu ama kumshigi
kwaneni. Shitwatira ashi ndo sha woseri yawatulilwa kala na
Tati gwangu.” **24** Wafundwa wamonga walii pawapikaniriti aga,
wawakalaliti walongu wawili walii. **25** Su Yesu kawashema woseri
pamuhera na kawagambira, “Muvimana kuwera wakolamlima
wa isi zimonga wankuwakola wantu wawu kwa makakala
na walongoziya wawu wanauwezu nentu. **26** Kumbiti kwa
mwenga naiwera gambira womberi pakati penu. Handa pakati
penu kwana muntu yakafira kuwera mkulu, kaweri ntumintumi
gwa wantu woseri. **27** Handa pakati penu kwana muntu
yakafira kuwera gwa kwanja, kaweri ntumintumi gwenu. **28**

Na neni Mwana gwa Muntu niziti ndiri wantenderi, kumbiti
niziti kutenda na kuwulaviya ukomu wangu, su nuwalopoziyi
wantu wavuwa." **29** Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi
pakaweriti wankuwuka lushi lwa Yeriku, lipinga likulu lya wantu
limfatiti. **30** Su kuweriti na wanalwisi wawili walivaga pampeku
pa njira, wapikiniriti kuwera Yesu kankupita peni paliya, su wanjiti
kubotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!"
31 Lipinga lya wantu liwakalipira na kuwagambira wanyamali.
Kumbiti womberi wongera kubotanga, "Mtuwa, Mwana gwa
Dawudi! Gutuwoneri lusungu!" **32** Yesu kagoloka kawashema
womberi. Su kawakosiya, "Mfira nuwatenderi shishi?" **33** Womberi
wamwankula, "Mtuwa, tuluwa kuwona!" **34** Su Yesu kawawonera
lusungu, kawashinkula masu gawu, na palaa paliya waweziti
kuwona na wamfatiti.

21 Yesu na wafundwa wakuwi pawaweriti pakwegera na
Yerusalemu na kusoka Betifagi kulugongu lwa Mizeyituni,
kawatumiti wantumintumi wakuwi wawili, **2** pakawagambira,
"Mgendi mpaka kushijiji sha palongolu penu na hamumwoni
punda na mwana gwakuwi wawatawa. Muwayopoli na munjegeri.
3 Handa muntu yoseri pakatakula shoseri, mumgambiri, 'Mtuwa
kawafira kawatenderi na shakapanu hawawalekeri.'" **4** Shitwatira
ashi shitendikiti su galii gagatakulitwi na mbuyi gwa Mlungu
gatendeki, **5** "Mlugambiri lushi lwa Sayuni, Guloli, Mfalumi
gwaku kankwiza kwa gwenga! Ndo mpoli na kakwena panani
pa punda, Na ndama, mwana gwa punda." **6** Su wafundwa
wakuwi wagenda na watenda ntambu Yesu yakawalagaliriti,
7 wamjega punda ulii na ndama gwakuwi, wayazilira nguwu
zyawu panani pa punda na Yesu kakwena kalivaga pampindi
pakuwi. **8** Lipinga lya wantu wayarika nguwu zawu munjira, na

wantu wamonga wadumula maputira ga mitera na waiyalika
panjira. **9** Lipinga lya wantu wamlongoleriti Yesu na wamonga
wamfatiti kumbeli pawabotanga, “Kakwiswi Mwana gwa Dawudi!
Mlungu kamtekeleri yakiza mulitawu lya Mtuwa! Kakwiswi
Mlungu!” **10** Yesu pakaweriti kankwingira Yerusalemu, lushi
loseri luweriti na shelekusheleku. Wantu wakosiyiti, “Hashi,
ayu ndo gaa?” **11** Lipinga lya wantu liwankula, “Ayu ndo
Yesu mbuyi gwa Mlungu, kalawa Nazareti isi ya Galilaya.” **12**
Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, kawawinga
kunja wantu woseri yawaweriti wankuwuza na kuhemera vintu
palii. Kazigalambuziya meza zawaweriti wankuvunjira mpiya na
vigoda vya wantu yawaweriti wankuwuza wang'unda, **13** na
kawagambira, “Galembwa Mumalembu Mananagala kuwera
Mlungu kalonga, ‘Numba nkulu yaneni hayishemwi numba ya
sala.’ Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya wapoka!” **14**
Wanalwisi na yawalewelekiti wamgendiriti Yesu Kunumba nkulu
ya Mlungu na yomberi kawaponiziya. **15** Su, watambika wakulu
na wafunda wa Malagaliru wakalaliti pawawoniti vitwatira vya
kulikangasha vyakatenditi na wana pawaweriti wankubotanga
Mnumba nkulu ya Mlungu pawalonga, “Kakwiswi Mwana gwa
Dawudi!” **16** Su womberi wamkosiya Yesu, “Hashi, gupikinira
ntambu yawalonga?” Yesu kawankula, “Yina mpikanira. Hashi,
hamwebetuli Malembu aga? ‘Guwafunditi wana na wana wanonu
ntambu ya kukukwisa.’” **17** Su, Yesu kawaleka na kagenda
kunja kwa lushi na kagenda Betaniya na kalikaliti kulaa pashiru
poseri. **18** Yesu pakaweriti kankuwuya mlushi mandawira putiputi,
kaweriti na njala. **19** Kaguwona mkuyu pampeku pa njira na
kagugendera, kumbiti guweriti gwahera bwajubwaju loseri ira
gwana mihamba hera. Su kagugambira mtera, “Hapeni guleri

kayi mabwajubwaju!” Palaa palii mkuyu gulii guyuma. **(aiōn g165)**
20 Wafundwa pawaguwoniti na walikangasha, pawalonga, “Iwera
hashi mkuyu agu guyuma kanongola?” **21** Yesu kawankula,
“Nakaka nuwagambirani, handa pamuwera na njimiru pota na
lyoga, hamuwezi kutenda ntambu yantenditi kwa mkuyu agu na
kwa hangu ndiri hera kumbiti ata hamuwezi kulugambira lugongu,
‘Gutupuki gukalidibiziyi gumweni mulitanda,’ na hayitendeki.
22 Handa pamwajimira, hampananwi shoseri shamluwa kwa
Mlungu.” **23** Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlungu na kaweriti
kankufunda. Watambika wakulu na wazewi wamwiziriti Yesu
na kumkosiya, “Hashi, gutenda vitwatira avi kwa uwezu wa
gaa? Hashi, ndo gaa yakakupanana uwezu awu?” **24** Yesu
kawankula, “Naneni hanuwakosiyi likosiwu limu na pamunankula,
su naneni hanuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu
wa gaa. **25** Nuwakosiya, ‘Hashi, uwezu wa Yohani Mbatiza
ulawiti kwagaa? Hashi, ulawiti kumpindi ama kwa wantu?’”
Kumbiti wanjiti kulitakuziyana weni, “Hatulongi ashi? Handa
patutakula, ‘Ulawiti kwa Mlungu,’ yomberi hakatukosiyi, ‘Su,
iwera hashi mumjimiriti ndiri Yohani?’ **26** Kumbiti patulonga,
‘Ulawiti kwa wantu,’ tutira lipinga lya wantu toziya wantu woseri
wavimana kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu.” **27**
Su, wamwankula Yesu, “Tuvimana ndiri.” Yesu kawagambira,
“Naneni viraa hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa
uwezu wa gaa. **28** “Vinu mwenga mulihola ashashi kwa
shitwatira ashi? Kuweriti muntu yumu yakaweriti na wana
wakuwi wawili. Yomberi kamgendiriti mkulu yumu na kulonga,
‘Mwana gwangu, leru gugendi gwakatendi lihengu mulirambu
lya mizyabibu.’ **29** Yomberi kamwankula, ‘Hapeni ng'endi,’
kumbiti shakapanu kagenda kutenda lihengu. **30** Shakapanu

tati ulii kamgendera mwana gwakuwi yumonga kamgambiriti
ntambu ilii. Yomberi kamwankula, ‘Yina tati hang'endi,’ kumbiti
kagenditi ndiri. **31** Hashi, pa wawili awa gaa yakatenditi gakafiriti
tati gwakuwi?” Womberi wamwankula, “Uliya mwana gwa
kwanja.” Su, Yesu kawagambira, “Nuwagambirani nakaka,
watola kodi na wandiyandiya hawawalonguleri kugenda kwingira
Muufalumi wa Mlungu. **32** Toziya Yohani Mbatiza kiziti kwa
mwenga kawalanguziya njira ya kulikala ya kumfiriziya Mlungu
na mwenga mumjimira ndiri, kumbiti watola kodi na wandiyandiya
wamjimiriti. Ata pamwoniti goseri aga, mwenga mlekiti ndiri
vidoda vyamtenda na kumjimira yomberi.” **33** Yesu kalonga,
“Mpikaniri mfanu gumonga. Kuweriti na muntu yakaweriti na
lirambu, ndo mweni yakalimiti mizyabibu, katindiziya lipamanda
na kabawa linegu lya kukamira zyabibu na kanyawiti liringu lya
kulolelera. Shakapanu lirambu lya mizyabibu lilii kaliyazimira kwa
walimaji, mweni kagenda mwanja gwa kutali. **34** Shipindi sha
kubenanga pashisokiti, kawatumiti wantumintumi wakuwi kwa
walimaji walii, su watoli semu yakuwi yawabeniti. **35** Walimaji
walii wawakamula wantumintumi wakuwi, yumu wamkomanga,
yumonga wamlaga na yumonga wamlaga kwa kumgumanga
mabuwi. **36** Muntu ulii kawatuma kayi wantumintumi wamonga
wavuwa, kuliku wa kwanja, walimaji walii watenda ntambu ira ilii.
37 Upeleru kamtuma mwana gwakuwi kugenda kwa womberi
pakalihola, ‘Nakaka hawampikiniri mwana gwangu.’ **38** Kumbiti
walimaji walii pawamwoniti mwana gwakuwi, walitakuziyana weni
kwa weni, ‘Ayu ndo muhala gwakuwi. Mwizi tumlagi na uhala
wakuwi hauweri watwenga!’ **39** Su, wambata na wamlaviya kunja
kulirambu lilii lya mizyabibu na wamlaga.” **40** Yesu kawakosiya,
“Vinu, mweni kana lirambu lya mizyabibu pakiza, hakawatendi

hashi walimaji walii?” **41** Womberi wamwakula, “Hakawalagi
woseri yawatenditi vidoda na lirambu lilii hakawapanani walimaji
wamonga, ndo weni hawamupanani semu yakuwi yawavibena
kwa shipindi sha kubenanga.” **42** Yesu kawagambira, “Hashi,
hamwebetuli shawalembiti Mumalembu Managala? ‘Libuwi
lyawalilemiti wanyawa numba, vinu liwera libuwi lyaliwera na
mana nentu kuliku mabuwi goseri. Mtuwa ndo yakatenditi
shitwatira ashi, shitwatira sha kulikangasha nentu kwa twenga!’”
43 Yesu kongera kutakula, “Su nuwagambirani, Ufalumi wa
Mlungu hawawawusiyi kwa mwenga na kuwapanani wantu
yawalera mabwajubwaju gaherepa. **44** Yoseri yakaguwa pa libuwi
ali hakamegeki vipandi vipandi na libuwi palimguwira muntu
yoseri, halimupekesi.” **45** Watambika wakulu na Mafalisayu
pawapikaniriti mifanu ya Yesu na wavimaniti kuwera yomberi
kaweriti kankuwalonga weni. **46** Su wajeriti kusakula ntambu
ya kumkamula Yesu. Kumbiti womberi watiriti lipinga lya wantu
lyawamaniti kuwera Yesu ndo mbuyi gwa Mlungu.

22 Yesu katakuliti nawomberi kayi kwa mfanu. **2** “Ufalumi
wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi
yakamtandiriti mwana gwakuwi mpalu msambu gwa ndowa.
3 Su, kawatumiti wantumintumi wakuwi wakawashemi walii
yawashemiritwi wizi kumsambu, kumbiti walii yawashemiritwi
walemiti kwiza. **4** Kawatuma kayi wantumintumi wamonga,
pakatakula, ‘Muwagambiri yawawashemiriti kuwera msambu
gwangu vinu gwa kala, wang'ombi wangu na wandama waherepa
wawalikitula kala. Shila shintu shiwera kala, su mwizi mumsambu
gwa ndowa!’ **5** Kumbiti wahenga yawashemiritwi walishera ndiri,
su wendereyiti na vitwatira vyawu, yumu kagenditi kulirambu
kwakuwi na yumonga kagenditi kutenda biyashala yakuwi, **6** na

wamonga wawakamula wantumintumi walii, wawakomanga na
kuwalaga. **7** Mfalumi ulii kakalariti nentu, su kawatuma wanjagila
wakuwi wakawalagi woseri yawatenditi hangu na kapambira
motu lushi zyawu. **8** Shakapanu kawagambira wantumintumi
wakuwi, ‘Msambu gwa ndowa gwa kala, kumbiti yawashemiritwi
walema kwiza. **9** Vinu mgendi munjira pamwawona wantu woseri
mwashemi wizi mumsambu gwa ndowa.’ **10** Su wantumintumi
walii wawuka na wagenda munjira, wawashemera wantu woseri
yawawoniti, wadoda na waheri, numba yoseri ya msambu
ivuwiti wahenga. **11** “Mfalumi pakayingiriti kuwalola wahenga,
kamwona muntu kavala ndiri nguwu ya ndowa. **12** Mfalumi
kamkosiya, ‘Ganja, gwingira hashi panu pota kuvala nguwu ya
ndowa?’ Kumbiti yomberi kawankula ndiri. **13** Palaa palii mfalumi
kawagambira wantumintumi, ‘Mumtawi magulu na mawoku,
mwakamwasi kunja muntiti. Aku hakalili na kugayagaya menu
gakuwi.’” **14** Na Yesu kamalira kwa kutakula, “Yawashemiritwi
wavuwa, kumbiti yawasyagulitwi ndo wadidini.” **15** Shakapanu
Mafalisayu wagenda zawu na wapangiti ntambu ya kumgomiziya
Yesu kwa visoweru vyakuwi. **16** Su, womberi wawatuma
wafundwa wawu pamuhera na wantumini wa shipinga sha
Herodi kugenda kwa Yesu. Womberi walonga, “mfunda, tuvimana
handa gwenga gutakula nakaka. Gwenga gufunda nakaka kuusu
mafiliru ga Mlungu kwa wantu, gutira ndiri shawalihola wamonga,
toziya gulishera ndiri ukulu wa muntu. **17** Su, gutugambiri,
gwenga gulihola shishi? Lagaliru ama lagaliru ndiri kulipa kodi
kwa Kaisari?” **18** Kumbiti Yesu kavimana ukondola wawu
yawalihola, su kawagambira, “Mwawafyangu mwenga! Iwera
hashi mwankujera kungomiziya? **19** Munanguziyi mpiya zya
kulipira kodi!” Womberi wamlavilira ligwala lya mpiya, **20** na

Yesu kawakosiya, “Sheni na malembu aga mumpiya ga gaa?”
21 Womberi wamwankula, “Ga mfalumi gwa Rumi.” Su Yesu
kawagambira, “Mumpanani Kaisari vyaviwera vya Kaisari na
mumpanani Mlungu vyaviwera vya Mlungu.” **22** Pawapikaniriti
hangu, walikangasha na wamleka wagenditi zawu. **23** Lishaka
liraa lilii, Masadukayu wamu ndo yawatakulaga wantu yawahowiti
hapeni wazyuki, wamgenderiti Yesu. **24** Su wamgambira,
“mfunda, Musa katakuriti kuwera muntu yakayugiti pakahowa
pota kuleka mwana, ndo mlongu gwakuwi kamyugi mdala
mkenja uliya, su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.
25 Vinu petu panu, paweriti na walongu saba. Mlongu mkulu
kayugiti mdala na kahowiti pota kupata mwana, su mlongu
gwakuwi kamuhala mkenja ulii. **26** Iwera ntambu ira kwa mlongu
gwa pili na gwa tatu mpaka kwa woseri saba. **27** Lupeleru na
mdala uliya kahowiti viraa. **28** Vinu, mulishaka lya kuzyuka
kwa yawahowiti, hashi, mdala ayu hakaweri mdala gwa gaa?
Toziya mkenja ayu kaweriti mdala wa walongu woseri saba.”
29 Yesu kawankula, “Mwenga mwagamila nakaka! Mwagamila
toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama makakala ga
Mlungu. **30** Toziya yawahowiti pawazyuka, hawalifani gambira
wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu na wantu hapeni wayugi
ama kuyugwa. **31** Kumbiti kuusu kuzyuka kwa yawahowiti,
hashi, hamwenibetuli galaa Mlungu gakawagambiriti? Mlungu
kawagambiriti, **32** ‘Neni ndo Mlungu gwa Aburahamu, ndo Mlungu
gwa Isaka, ndo Mlungu gwa Yakobu!’ Yomberi Mlungu gwa
wahowiti ndiri, ira Mlungu gwa wakomu.” **33** Lipinga lya wantu
palipikaniriti hangu walikangasha mafundu gakuwi. **34** Mafalisayu
pawapikaniriti handa Yesu kawawankula Masadukayu mpaka
wasinditi kumkosiya kayi, su womberi waliwoniti pamuhera. **35**

Yumu gwawu, mfunda gwa Malagaliru, kamkosiya Yesu kwa
kufira kumgomiziya, **36** “mfunda, lilagaliru lyoshi ndo likulu
Mumalagaliru?” **37** Yesu kamwankula, “Gumfiri Mtuwa Mlungu
gwaku kwa moyu gwaku gwoseri, kwa rohu yaku yoseri na kwa
mahala gaku goseri.” **38** Ali ndo lilagaliru likulu lya kwanja. **39**
Na lya pili lilifana na ali, “Gumfiri gwapakwegera gwaku ntambu
yagulifira gumweni.” **40** Malagaliru goseri ga Musa na malembu
ga wambuyi wa Mlungu gankulitumbira malagaliru mawili aga. **41**
Mafalisayu pawaweriti pamuhera, Yesu kawakosiiti, **42** “Mwenga
mulihola hashi kuusu Kristu Mlopoziya? Hashi, yomberi ndo gwa
shiyiwuku shagaa?” Wamwankula, “Shiyiwuku sha Dawudi.”
43 Yesu kawagambira, “Su, iwezekana hashi kwa likakala lya
Rohu Mnanagala Dawudi kamshemi yomberi ‘Mtuwa’? Dawudi
katakuliti, **44** ‘Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gulivagi
uwega waneni wa kumliwu, Mpaka nuwatuli wangondu waku
pasi pa magulu gaku.’ **45** Payiwera Dawudi kamshemiti yomberi
‘Mtuwa,’ su iwezakana hashi kuwera Kristu ndo gwa shiyiwuku
sha Dawudi?” **46** Kwahera muntu yoseri yakaweziti kumwankula
Yesu na kwanjira lishaka lilii kwahera yakajeriti kayi kukosiya
shoseri.

23 Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu pamuhera
na wafundwa wakuwi, **2** “Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu
wanauwezu wa kutakulira Malagaliru ga Musa. **3** Su mfiruwa
kujimila na kutenda shoseri shawawagambireni, kumbiti
namtenda vyawawatenda weni, toziya watenda ndiri vilii
vyawafunda. **4** Watawa visanka vitopa na kuwatwika wantu,
kumbiti weni wasinda ata kutalipisiya shala wapati kupapa.
5 Womberi wankutenda matendu gawu goseri su wantu
wagawoni, wankuvala tepi zilembwa malagaliru kusheni kwawu

na mumawoku na wongera mishirashira mumahabiti gawu.
6 Wafira kulikala pahala paligoya mumsambu na kulikala
viti vya ligoya munumba ya Mlungu. **7** Wafira wawalamsiyi
kwa ligoya pahala pa soku na wafira wantu wawashemi,
'Mfunda.' **8** Kumbiti mwenga namshemwa 'mfunda,' toziya
mfunda gwenu yumu hera, na woseri mwenga mwawalongu. **9**
Ama namumshema muntu yoseri 'Tati' pasipanu, toziya mwana
Tati yumu hera kumpindi. **10** Namshemwa 'Walonguziya,'
toziya mwana mlonguziya yumu hera ndo Kristu Mlopoziya.
11 Yakawera mkulu pakati penu mpaka kaweri ntumintumi
gwenu. **12** Yakalikwisa hawamsulusiyi na yakalisulusiya mweni,
hakakwiswi." **13** "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu,
mwawafyangu mwenga! Mwankutata mlyangu gwa Ufalumi
wa kumpindi palaa wantu pawafiriti kwingira, kumbiti maweni
mwenga mwingira ndiri na muwajimira ndiri wantu yawajera
kwingira. **14** Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu,
mwawafyangu mwenga! Mwankuwayonga wakenja nakuwapoka
numba zawu na mwankulilanguziya kusali sala ntali! Toziya ya
hangu hampati azabu nkulu nentu!" Malembu gamonga gahera
musitari agu. **15** "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu,
mwawafyangu mwenga! Mwankugenda mwanja mulitanda na
paisi su mpati muntu yumu yakajimira ntambu yamjimira.
Pamumpata, mumtenda mala mbili kaweri muntu gwa kugenda
mumotu gwa jehanamu kuliku maweni mwenga." **(Geenna g1067)**
16 Shondi walongoziya mwana lwisi! Mwenga mfunda muntu
pakalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kulilapira aku shintu
ndiri, kumbiti pakalirapa kwa zahabu Mnumba nkulu ya Mlungu,
kulirapira aku kumkola. **17** Mwenga mwanalwisi wazigizigi!
Shoshi shana mana nentu, zahabu ama Numba nkulu ya

Mlungu yayitenda zahabu iweri nanagala? **18** Kayi mfunda,
muntu pakalirapira pashitalawanda sha kutambikira, shintu ndiri,
kumbiti pakalirapira kwa lifupu lyawalituliti pashitalawanda sha
kutambikira, kulirapa aku hakumkoli. **19** Mwenga mwawa lwisi!
Shoshi sha mana nentu, lifupu lilii, ama pashitalawanda sha
kutambikira peni patendaga lifupu liweri linanagala? **20** Muntu
yakalilapira kwa pashitalawanda sha kutambikira kalirapa kwa
pahala pa kutambikira na mafupu goseri gawatuliti pahala pa
kutambikira. **21** Na yakalirapira kwa Numba nkulu ya Mlungu,
kalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu na Mlungu yakalikala amu,
22 na yoseri yakalirapira kumpindi kwa Mlungu, su kalilapira kwa
shibanta sha shifalumi sha Mlungu na kwa Mlungu yakalivagira.
23 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu
mwenga! Mwankuwatoza wantu shintu shimu muvintu lilongu,
ata kuusu viungu vya likolu gambira mahamba ganunkira weri
na binzari na jira na kumbiti mleka kujimira mafundu ga mana
ga Malagaliru, gambira vitendu viheri na lusungu na njimiru.
Vitwatila avi vya mana ndo mfiruwa kuvitenda pota na kulyaluwa
vyamonga. **24** Mwenga walongoziya mwana lwisi! Mwankulaviya
wavingozi mu vyakulanda, kumbiti mwankumira shingongolu
yawamshema ntembu! **25** "Shondi wafunda wa Malagaliru na
Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankugulula shikombi na
bakuli kwa kunja, kumbiti mngati kumema vintu vyampatiti kwa
wakwepula na malema. **26** Mfalisayu lwisi! Gugulula uhakata
huti yawuwera mushikombi na kunja hakuweri kuherepa viraa.
27 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, wafyangu
mwenga! Muwera gambira mapumba gawatyelemekiti shokaa
ndo yeni kwa kunja gawonikana gaherepa, kumbiti mngati imema
mifupa ya mawuti na kila ntambu ya kudoda. **28** Viraa virii kwa

kunja mwenga muwoneka mwawaheri, kumbiti mumyoyu mwenu
kumema ufyangu na udoda. **29** “Shondi wafunda wa Malagaliru na
Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankunyawira mapumba
ga wambuyi wa Mlungu na kugalembera mapumba ga wantu
waheri, **30** na mlonga, ‘Handa twenga metulikali shipindi sha
wagogolu wetu metulitangiti ndiri nawomberi kuwalaga wambuyi
wa Mlungu!’ **31** Su mpitaulira kuwera maweni mwenga ndo
wiwuka wawu woseri yawawalagiti wambuyi wa Mlungu! **32** Su,
mumalili shilii shawanjiti wagogolu wenu! **33** Mwenga wanjoka
na wana wa wanjoka! Mwenga namulihola kuwera muweza
kukwepa kutozwa kwingira mumotu gwa Jehanamu. **(Geenna
g1067)** **34** Su neni nuwagambirani kuwera hanuwajegeri mwenga
wambuyi wa Mlungu. Na wantu wana luhala na wafunda wa
Malagaliru ga Musa, hamuwalagi wamu wawu na kuwapingika
wamonga na kuwasyatanga ntomondu wamonga munumba
za Mlungu na kuwawinga kulawa lushi na lushi. **35** Vilawilu
vya kutoza kwa kuwalaga wantu woseri waheri haiweri kwa
mwenga, kwanjira kulagwa kwa Abeli muntu muheri mpaka
kulagwa kwa Zakariya mwana gwa Barakiya, Zakariya ndo
mweni yamumlagiti pakati pa Numba nkulu ya Mlungu na
pashitalawanda sha kutambikira. **36** Nakaka nuwagambireni,
kutozwa kwa wantu woseri yawawalaga wayawu hakuweri
kwa shiyiwuku sha mashaka aga! **37** “Yerusalemu! Shondi
shondi Yerusalemu bamu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu,
guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi kwakuwi! Vipindi
vivuwa nfira kuwatula wana waku mumawoku mwangu gambira
nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa mbapatiru zyakuwi,
kumbiti gwenga gunema! **38** Su, Numba nkulu ya Mlungu yaku
hailekwi ushiwa. **39** Nukugambirani kwanjira vinu, hapeni gumoni

kayi mpaka pagutakula, ‘Mlungu gumtekeleri yomberi yakiza
mulitawu lya Mtuwa.’”

24 Yesu kalawiti Mnumba nkulu ya Mlungu, pakaweriti
kankugenda zakuwi, wafundwa wakuwi wamgenderiti
wamlanguziya majengu ga Numba nkulu ya Mlungu. **2** Yesu
kawagambira, “Yina, muweza kugalola goseri aga! Nakaka
nuwagambirani, kwahera hata libuwi limu halisigali panu pampindi
pa libuwi limonga, kila libuwi haliwusiwi.” **3** Yesu pakalivagiti
palugongu lwa Mizeyituni, wafundwa wakuwi wamgenderiti
kwa bada, su wamkosiya, “Gutugambiri, hashi vitwatira avi
havilawili ndii? Na hashilawiri shishi kulanguziya ndo shipindi
sha kwiza kwaku na shipindi sha upeleru pasipanu.” **(aiōn g165)** **4**
Yesu kawankula, “Mulikali weri, muntu nakiza kuwapayirani. **5**
Wantu wavuwa hawalawili na kulonga kila yumu, ndo Kristu
Mlopoziya na hawawazyangi wantu wavuwa. **6** Hampikaniri
kuusu ngondu pakwegera na visoweru vya ngondu, kumbiti
namulihola. Toziya vitwatira mpaka vilawiri, kumbiti upeleru
weni wankali kwiza. **7** Isi yimu hailikomangi na isi yimonga na
ufalumi wumu hawulikomangi na ufalumi umonga. Panu na palii
hapaweri na njala na malendemeru ga isi kila pahala. **8** Vitwatila
vyoseri avi vilifana gambira kutama pakwanja pakulera mwana.
9 “Shakapanu hawawalaviyani su wawatabisiyi na kuwalaga.
Isi zoseri haziwakalaliri toziya ya litawu lyaneni. **10** Mushipindi
ashi wantu wavuwa hawaleki myoyu yawu, hawagambulikani
weni kwa weni na kukalalirana weni kwa weni. **11** Hawalawili
wambuyi wa upayira, pawapotuziya wantu wavuwa. **12** Su
vitwatira vifaa ndiri havyongereki, mafiliru ga wantu wavuwa
hauweri tisutisu. **13** Kumbiti muntu yakahepelera mpaka lupeleru
hakalopoziwi. **14** Na Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi wa

Mlungu hashibwerwi pasipanu poseri muwukapitawu kwa wantu
wa makabila goseri na upeleru hawizi. **15** “Su, hamuwoni
‘Shintu shidoda shashihalabisiya’ shakatakuliti Danieli mbuyi gwa
Mlungu, shigoloka pahala pananagala.” Yakabetula kavimani
mana yakuwi! **16** Panu, yawawera Yudeya su watugili muvigongu.
17 Yakawera pashitwiku sha numba nakasuluka kutola shintu
mnumba mwakuwi. **18** Yakaweriti kulirambu nakawuya kumbeli
kutola nguwu yakuwi. **19** Shondi shondi wamawu yawawera
na yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! **20** Mumluwi
Mlungu, su kutuga kwa mwenga nakuwera mashaka ga mpepu
ama lishaka lya Kwoyera! **21** Toziya mushipindi ashi hakuweri na
uhushu mkulu ndoweni wankali kulawira, kwanjira kunyawa kwa
pasipanu mpaka leru, wala hapeni ilawiri kayi. **22** Kumbiti Mlungu
kagapunguriti kala shiyasi sha mashaka aga, mekatendi ndiri,
kwahera muntu yoseri mekalikali. Toziya ya wantu yawasyagulitwi,
Mlungu hakagapunguli mashaka aga. **23** “Su, muntu yoseri
pakawagambirani, ‘Guloli Kristu Mlopoziya kapanu’ ama ‘Kapalii!’
Namjimira. **24** Hawalawili ashina Kristu wa upayira na wambuyi
wa upayira, hawatendi mauzauza makulu na gakulikangasha
su wawazyangi payiwezekana ata yawasyagulitwi na Mlungu.
25 Mpikanili! Nuwagambirani pamberi pa shipindi kwiza. **26**
“Ama, pawawagambirani, ‘Mloli, ka kushiwala!’ Namgenda aku,
ama pawalonga, ‘Mloli, kalififa panu!’ Namjimira. **27** Mwana
gwa Muntu hakizi gambira gulangala gambira lumeta kulyera
kulawa kwagulawa mshenji mpaka kwaguzyeta mshenji. **28**
“Palii paweriti na shashifuwiti, ndo pawajojinika wandapu.” **29**
“Palaa palii, pa mashaka ga kutabisiya, mshenji haguweri ntiti,
na lyezi haliweri ndiri na gulangala na ntondu hazituluki kulawa
kulyera na likakala lya kumpindi halilibegizii. **30** Shakapanu,

lilangaliru lya Mwana gwa Muntu halilawiri kulyera na wantu
woseri wa pasipanu hawalili pawamwona Mwana gwa Muntu
pakiza mumawundi ga kumpindi pamuhera na makakala makulu.
31 Mliru mkulu gwa mbalapi hagupikaniki na yomberi hakawatumi
wantumintumi wa kumpindi wakuwi muwega za msheshi za
pasipanu na hawawajojiniri wantu kulawa lupeleru lumu lwa
pasipanu mpaka lupeleru lumonga lwa pasipanu. **32** "Mleki
mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payiyanja
kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula
shapakwegera. **33** Ntambu ira ayi mwenga pamwona vitwatira
vyoseri avi, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu.
34 Muliholi kuwera vitwatira vyoseri avi havilawili pamberi pa
kuhowa wantu yawalikala vinu. **35** Kumpindi kwa Mlungu na
pasipanu hazipiti, kumbiti visoweru vyaneni hapeni vipiti. **36**
"Kwahera muntu yoseri yakavimana lishaka ama lisaa paviza,
ama wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu ama Mwana. Tati
gweka yakuwi ndo yakavimana. **37** Kwiza kwa Mwana gwa
Muntu hakuweri gambira shilii shashilawiriti mushipindi sha Nuhu.
38 Mumashaka galii pamberi pa wantu kuhowa mumafuriku
waweriti wankuliya na kulanda, wantu waweriti wankuwayuga na
kuyugwa mpaka Nuhu pakingiriti mumtumbwi, **39** wavimaniti ndiri
hashilawiri shishi mpaka mafuliku pagiziti na kuwajola woseri.
Ntambu ayi hayiweri pakiza Mwana gwa Muntu. **40** Shipindi
ashi wantu wawili hawaweri mulirambu, yumu hakatolwi na
yumonga hakalekwi. **41** Wadala wawili hawaweri wankusyaga
usaka palwala, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. **42** "Su
gulikali weri, toziya guvimana ndiri lishaka lya kwiza Mtuwa
gwenu. **43** Handa yakana numba mekavimani shipindi sha
kwiza kwa mpoka, mekalikali masu na mekaleki ndiri mpoka

kabomolangi numba yakuwi. **44** Su na mwenga viraa muweri
kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi mulisaa lyagulimana ndiri.”
45 “Yesu kendeleyiti kutakula, Ndo gaa ntumintumi yakaaminika
na kana luhala, ndo mtuwa gwakuwi hakamtuli pampindi pa
wantu wakuwi, kawapanani shiboga kwa shipindi shakuwi?
46 Mbaka ntumintumi uliya mweni mtuwa gwakuwi pakiza
hakamwoni kankutenda hangu. **47** Nukugambirani nakaka,
katamtula ntumini ayu kagolokeri ulunda wakuwi woseri. **48**
Kumbiti handa ndo ntumintumi kadoda, hakaligambiziyi mweni
kuwera mtuwa gwakuwi hakashelewi kuwuya, **49** na hakanji
kuwakomanga wantumintumi wayaguwi na kanja kuliya na
kulanda pamuhera na waloweru. **50** Shakapanu mtuwa gwakuwi
ntumintumi ulii pakizaku lishaka lyankali kulimana na shipindi
shakashimana ndiri. **51** Mtuwa hakamwazibu nentu na kumtula
shipinga shimu na wafyangu. Aku hakalili na kugayagaya menu
gakuwi.”

25 “Shipindi ashi Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti
na walii lilongu yawatoliti koloboyi zawu na wagenditi kumwanka
mpalu gwa ndowa. **2** Wamuhanu wamu waweriti na mahala
na wamuhanu wamonga waweriti wazigizigi. **3** Wazigizigi
walii watoliti koloboyi zyawu pota kutola mafuta ga motu ga
shigubukiru. **4** Kumbiti wanaluhala walii watoliti mafuta ga motu
gatosha msupa zyawu. **5** Mpalu gwa ndowa kakawiti kwiza, su
walii woseri wanjiti kusizira na wagonjiti. **6** “Paiweriti kala lugonu
kuweriti mashowanganu, ‘Aya aya mpalu gwa ndowa! Mgendi
mwakamwanki!’ **7** Walii lilongu walii wimuka na wazitandira
koloboyi zyawu. **8** Shakapanu wazigizigi walii wawagambira
wanaluhala walii, ‘Mtupungulili mafuta ga motu, toziya koloboyi
zya twenga zankugenda kutenda tiya.’ **9** Wanaluhala walii

wawankula, ‘Ndala, toziya mafuta ga motu gatutosha ndiri twenga
pamuhera na mwenga. Mgendi kuvikolija mwakahemeri maweni.’
10 Su walii wazigizigi walii pawagenditi kuhemera mafuta ga
motu, mpalu gwa ndowa kasoka. Na walii wamuhanu walii
yawaweriti kala wingiriti pamuhera na mpalu gwa ndowa mnumba
ya msambu na shakapanu mlyangu gutatwa. **11** “Shakapanu
walii wamonga walii wawuya. Su womberi wabotanga, ‘Mtuwa,
mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!’ **12** Nayomberi hakawankuli,
‘Ndala, nuwamana ndiri mwenga!’” **13** Na Yesu kamalaliriti
kwa kutakula, “Mlikali weri, toziya muvimana ndiri lishaka ama
lisaa.” **14** “Shipindi shilii Ufalumi wa Mlungu haulifani hangu.
Kweniti muntu yumu yakafiriti kugenda mwanja, kawashema
wantumintumi wakuwi na kawatula waloleri ulunda wakuwi.
15 Kamupiti kila muntu kulawirana na uwezu wakuwi, yumu
kamupiti mihaku muhanu ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku
miwili ya mpiya na yumonga kamupiti muhaku gumu gwa
mpiya. Su kawuka kagenda mwanja. **16** Ntumintumi yakawankiti
mihaku muhanu ya mpiya kazitendera lihengu mpiya zilii kapata
mota mihaku muhanu imonga. **17** Ntambu iraa ayi ntumintumi
yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kapatiti mota mihaku imonga
miwili ya mpiya. **18** Kumbiti ntumini yakawankiti muhaku gumu
gwa mpiya kagutula, kagenda kabawa lirindi mulitapaka, kazififa
mpiya zya Mtuwa gwakuwi. **19** “Pashipindi shivuwa mtuwa
gwa wantumintumi woseri kawuyiti na kutenda mawalanga
pamuhera nawomberi. **20** Ntumintumi yakatoliti mihaku muhanu
ya mpiya kiza kajega mihaku imonga ya mpiya. Kalonga, ‘Mtuwa
guloli!’ Gunupiti mihaku muhanu ya mpiya, panu kwana mihaku
muhanu imonga yaiyongelekiti. **21** Mtuwa kalonga, ‘Gutenda
weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi gwaminika! Guwera

mwaminika mushitwatira shididiki, su hanikutuli guloleri vitwatira
vikulu. Gwizi tunemeleli pamuhera!' **22** "Shakapanu ntumini
yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kiziti na kulonga, 'Mtuwa,
gunupiti mihaku miwili ya mpiya. Guloli! Panu pana mihaku
miwili imonga yaiyongelekiti.' **23** Mtuwa gwakuwi kalonga,
'Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi mwaminika!'
Gwenga gwaminika mushitwatila shididiki, hanukutuli guloleri
vitwatira vikulu. Gwizi panu tunemeleli pamuhera! **24** "Shakapanu
ntumintumi yakawankiti muhaku gumu gwa mpiya kiza na
kulonga, 'Mtuwa, nuvimana kuwera gwenga gwa muntu gukalipa,
gubena shilii shaguyala ndiri na gujonjonira vyagukwetiti ndiri.
25 Ntiriti, su ng'enditi na nugufifa muhaku gwa mpiya zyaku.'
26 "Mtuwa gwakuwi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi
mdoda na mleri! Guvimana handa neni mbena pota na kuyala
na njojinira pota na kukweta. **27** Sawa, ifiruwitwi gutuli mpiya
ya neni mubenki na neni mentoliti mpiya zyangu pamuhera
na mbotu yakuwi! **28** Vinu, mumpoki mpiya azi mumpanani
ulii yakana mihaku lilongu ya mpiya. **29** Toziya muntu yoseri
yakawera na shintu hawamupanani na kumwongera, kumbiti ulii
yakahera shintu, ata shididini shilii shakaweriti nashu hawampoki.
30 Na kuusu ntumintumi ulii yakahera mana, mumwasi kunja
muntiti, aku hakalili na kuyagaya menu gakuwi.'" **31** "Mwana
gwa Muntu ndomweni Mfalumi pakiza muukwisa wakuwi
pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi wananagala,
hakalivagi mushibanta shakuwi sha shifalumi muukwisa wakuwi.
32 Wantu wa isi zoseri hawajojiniki kulongolu kwakuwi. Na
yomberi hakawatuli muvipinga viwili, gambira mlolera mifugu
ntambu yakawatulaga gweka wakondolu kulawa mushipinga
sha wambuzi. **33** Hakawatuli wantu yawatenda ntambu

yakafiriti Mlungu uwega wakuwi wa kumliwu na yawatenditi
vidoda uwega wakuwi wa kumshigi. **34** Shakapanu Mfalumi
hakawagambiri wantu walii wa uwega wakuwi wa kumliwu, Mwizi,
mwenga mtekeleritwi na Tati gwangu! Mwizi na muwuwanki
ufalumi yawakutandirani kwanjira pakunyawa pasipanu. **35**
Pahweriti na njala mwenga munupiti shiboga, panyumuluwiti
mwenga mnupiti mashi, nweriti muhenga mwenga mshemera
ukaya kwenu, **36** nweriti shivula hera munvalasiya, nweriti
ndwala mwenga munwaziya, nweriti wantatira mushibetubetu
mwenga mwiza kutyangira." **37** "Shakapanu wantu yawamfiriziya
Mlungu hamwankuli, 'Mtuwa, tukuwona koshi gwana njala na
twenga tukupiti shiboga, ama guweriti guyumuluwa na twenga
tukulandasiya mashi? **38** Ndii tukuwoniti gwamuhenga na twenga
tukushemera ukaya, ama gwashivula na twenga tukuvalasiya?
39 Tukuwoniti ndii gulwala ama gwamushibetubetu na twenga
twiza kukulola?' **40** Mfalumi hakawankuli, 'Nukugambirani
nakaka, kila shintu shammutendiriti yumu gwa wapusu wangu
awa muntendera neni!' **41** "Shakapanu hakawagambiri walii
yawaweriti uwega wa kumshigi, 'Muwuki kulongolu kwa neni,
mwenga mpangirwiti na Mlungu! Mgendi mumotu gwa gutenda
tiya ndiri gwawamtandiriti Shetani na wantumintumi wakuwi!
(aiōnios g166) **42** Nweriti na njala, mwenga mnupa ndiri shiboga,
nweriti nyumluwa, mwenga mnupa ndiri mashi. **43** Nweriti
namuhenga, mwenga munshemiriti ndiri ukaya kwenu, nweriti
shivula hera, mwenga munvalasiya ndiri, nweriti ndwaliti na
wantatira mushibetubetu, mwenga mwiza ndiri kuntyangira.' **44**
"Shakapanu wamwankula, 'Ndii, Mtuwa, tukuwoniti gwana njala
ama guyumluwa, na gwamuhenga ama gwashivula ama gulwala
ama gwamushibetubetu, na twenga twiza ndiri kukutanga?' **45**

Mfalumi hakawankuli, ‘Nuwagambirani, kila pamlemiti kumtanga
yumu gwa wapusu awa, mlemiti kuntanga neni.’ **46** Shakapanu
womberi, hawagendi muntabiku ya mashaka goseri, kumbuti
wantu yawamfiriziya Mlungu hawagendi muukomu wa mashaka
goseri.” **(aiōnios g166)**

26 Shipindi Yesu pakamalariti kufunda vitwatira vyoseri
avi, kawagambiriti wafundwa wakuwi, **2** “Pamashaka mawili
muvimana, hapaweri na msambu gwa Pasaka, na Mwana gwa
Muntu hawamkamuli su wampingiki mulupingika.” Msambu gwa
Pasaka guweriti gwa kulihola ntambu Waisraeli pawawalopoziya
kulawa muufalumi wa Farawu. **3** Shakapanu watambika wakulu
pamuhera na wazewi waliwoniti pamuhera muukumbi wa Kayafa,
Mkulu gwa Watambika. **4** Wasakuliti ntambu ya kumkamula
Yesu kwa bada su wamlagi. **5** Womberi watakuliti, “Shitwatira
ashi nashitendeka shipindi sha msambu gwa Pasaka toziya
wantu hawatendi ndewu.” **6** Yesu kaweriti Betaniya, ukaya
kwa Simoni, muntu yakalwaliti ungumbula. **7** Yesu pakaweriti
kankuliya shiboga, mdala yumu kamgenderiti pakaweriti na supa
ya alabasta yayimemiti utuli wa mpiya zivuwa, kammiminira
mumtuwi mwakuwi. **8** Wafundwa wakuwi pawawoniti hangu,
wakalala na wamkosiya, “Iwera ashi kwananga goseri aga?”
9 “Utuli awu meuwuzwi kwa mpiya zivuwa na kuwapanani
wahushu!” **10** Yesu kavimati shawashiyowera su kawagambira,
“Iwera ashi mwankumgaziya mdala ayu? Shakantendiriti ndo
shiherepa kwaneni. **11** Wantu wahushu mwanawu mashaka
goseri, kumbuti neni hapeni hweri na mwenga mashaka goseri. **12**
Shakatenditi mdala ayu kumiminira utuli awu munshimba mwangu
su katandira kusilwa kwaneni. **13** Vinu nuwagambirani nakaka,
poseri pawabwera Shisoweru Shiwagira pasi panu, shitwatira

shakatenditi mdala ayu hashitakulwi, na wantu hawamuholi." **14**
Shakapanu yumu gwa wantumintumi lilongu na wawili, litawu
lyakuwi Yuda Isikariyoti su kagenda kwa watambika wakulu **15**
na kawakosiyiti, "Hamnupi shishi handa panumgalambuki Yesu
kwa mwenga?" Womberi wamuwalangiriti magwala ga shaba
malongu matatu na kumupa. **16** Na kwanjira shipindi shilii Yuda
kaweriti kankusakula lupenyu luherepa lwa kumgalambuka Yesu
kwa womberi. **17** Lishaka lya kwanja pamberi pa msambu gwa
mabumunda galekerwa ndiri simika, wafundwa wamgenderiti
Yesu na kumkosiya, "Gufira twakakutandiri koshi shiboga sha
Pasaka?" **18** Yesu kawagambira, "Mgendi mlushi kwa muntu yumu
ayu mwakamgambiri, 'Mfunda kalonga, Shipindi shangu shisoka,
handiyi shiboga sha Pasaka pamuhera na wafundwa wangu,
ukaya kwaku.'" **19** Wafundwa watenda handa Yesu ntambu
yakawagambiriti watandiri shiboga sha Pasaka. **20** Shipindi
payiweriti pamihi, Yesu na wantumini wakuwi lilongu na wawili
walivaga kuliya shiboga. **21** Pawaweriti wankuliya Yesu kalonga,
"Nuwagambirani yumu gwenu hakang'alambuki." **22** Wantumini
wahinginika nentu wanja kulikosiya yumu yumu, "Mtuwa hashi
ndo neni?" **23** Yesu kawankula, "Yakashwika ndolonji mubakuli
pamuhera na neni ndo hakang'alambuki. **24** Mwana gwa Muntu
hakahowi gambira Malembu Mananagala ntambu yagatakula,
kumbuti oli wakuwi muntu ayu yakamgalambuka Mwana gwa
Muntu! Iweri mbaka kwa muntu ayu handa mekayiwuki ndiri!"
25 Yuda mgalambuka kamkosiya, "mfunda ndo neni?" Yesu
kamwankula, "Yina, gwenga ndo gutakula." **26** Pawaweriti
wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu,
kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi, pakalonga, "Mtoli
mlii, ayi ndo nshimba ya neni." **27** Shakapanu katola shikombi

na kalonga mayagashii Mlungu, kawapanani pakalonga, “Mlandi
woseri mwenga, **28** agu ndo mwazi gwangu, gwagulanguziya
lipatanu lya Mlungu kwa wantu wakuwi, mwazi gwaguyitika kwajili
ya wantu wavuwa kuwalekiziya vidoda. **29** Nuwagambirani,
hanandi kayi ndiri divayi ya mzyabibu mpaka lishaka lilii pananda
divayi yasyayi pamuhera na mwenga Muufalumi wa Tati gwangu.”
30 Shakapanu womberi wimbiti lwimbu na wawuka wagenditi
kulugongu lwa Mizeyituni. **31** Shakapanu Yesu kawagambira,
“Leru pashiru panu mawoseri mwenga hamtugi na kundeka
neni, ntambu ya Malembu Mananagala galonga, ‘Mlungu
kalonga, hakamlagi mlolera mifugu na wakondolu wa shipinga
hawapalanganyiki.’ **32** Kumbiti panzyukaku, hanuwalongoleri
kugenda ku Galilaya.” **33** Peteru kamgambira Yesu, “Neni
hapeni nukuleki gwenga ata woseri pawakulema!” **34** Yesu
kamgambira Peteru, “Nukugambira, pashiru pamberi njogolu
hakeniwiki, hagunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni.”
35 Peteru kamwankula, “Ata panfiruwa kuhowa pamuhera na
gwenga, hapeni nukulemi nakamu!” Na wafundwa wamonga
woseri watakula ntambu iraa ayi. **36** Shakapanu Yesu kagenditi
pamuhera na wafundwa wakuwi pahala pawapashemapu
Getisemani na kawagambira, “Mulivagi panu neni ng'enda
palongolu palii na kuluwa.” **37** Kawatola Peteru na wana
wawili wa Zebedayu, kanja kuhinginika na kushashatika, **38** na
kawagambira womberi, “Moyu guntama nentu sambira nfuwi.
Mulivagi panu na mwikali masu pamuhera naneni.” **39** Su
kagenda kulongolu kidogu, kasuntama makukama na kuluwa,
“Tati gwangu, handa payiwezekana, guwusiyi nkata ayi ya ndabiri
kwaneni! Ntambu yanfira ndiri neni, kumbiti gutendi ntambu
yagufira gumweni.” **40** Shakapanu kawawuyira wafundwa watatu

walii na kawawona wagonja mpota na kamgambira Peteru,
“Muweza ndiri kulikala masu pamuhera na neni ata lisaa limu?
41 Mlikali masu na mluwi namwingira mumajerwa. Moyu gwa
muntu gufira gutenda gakafira Mlungu, kumbiti makakala ga
muntu gatosha ndiri.” **42** Yesu kagenditi kayi na kaluwa, “Tati
gwangu, handa payiwezekana ndiri shikombi sha ndabiri shiwuki
pota neni kushilanda, su nushirandi, su vyagufiriti guvitendi.” **43**
Kawuyiti kayi na kuwawona wantumini wagonja mpota, masu
gawu gaweriti gana mbota nentu. **44** Yesu kawaleka kayi,
kagenda zyakuwi na kuluwa mala ya tatu, pakaluwa ntambu
iraa ilii. **45** Shakapanu kawawuyira wafundwa na kuwagambira,
“Hashi mwankali mwakugonja mpota na kwoyera? Mloli! Lisaa
lyeni lisoka lya Mwana gwa Muntu kukamulwa kwa makakala
mumawoku ga wantu yawana vidoda. **46** Mwimuki, tugendeni
zyetu. Mloli, panu kwana muntu ulii yakafira kung'alambuka!”
47 Yesu kaweriti kankali kankutakula shipindi Yuda yumu gwa
wantumini lilongu na wawili, pakasokiti. Liziti lipinga likulu lya
wantu wavuwa yawawera na mapanga pamuhera na vindonga,
womberi watumitwi na watambika wakulu pamuhera na wazewi.
48 Yuda kawapiti lipinga lya wantu lilangaliru pakatakula,
“Muntu yanumnona ndo yamumfira, su mumkamuli!” **49** Yuda
kamgendera Yesu na kamlamsiya, “Mfunda, ponga iweri na
gwenga, su kamnona.” **50** Yesu kamgambira, “Ganja gutendi
kanongola shagwiziriti!” Wantu walii su wiziti na wamkamula Yesu
na wamtawa. **51** Yumu gwa wantumintumi wa Yesu kasomola
upanga wakuwi na kamdumula likutu lya ntumintumi gwa
Mtambika mkulu. **52** Yesu kamgambira, “Guwuziyi upanga waku
mumuhaku, toziya yoseri yakautendera upanga, hakahowi kwa
upanga. **53** Muvimana ndiri kuwera neni menumluwi Tati gwangu

kantangi, nayomberi mekanjegeri majeshi makulu malongu na
mawili ga wantumintumi wa kumpindi kuntanga? **54** Kumbiti
hagaweri hashi, nakaka Malembu Mananagala gagalembitwi
kuwera gafiruwa kulawira?" **55** Shakapanu Yesu kaligambira
lipinga lya wantu, "Iwera hashi munizira na mapanga na vindonga
kunkamula gambira neni mkwapula? Kila lishaka nweriti Mnumba
nkulu ya Mlungu panfunda na munkamula ndiri. **56** Kumbiti
goseri aga galawira su Malembu Mananagala ga wambuyi
wa Mlungu gatendeki." Shakapanu wafundwa woseri wamleka
su watuga. **57** Wantu awa yawamkamuliti Yesu wamjegeriti
kunumba kwa Kayafa, Mtambika mkulu, wamjojinikira wafunda
wa Malagaliru na wazewi. **58** Peteru kamfwatiti kwa kutali
mpaka kuluwaga lwa Mtambika mkulu na kingiriti kuzyetu
pakutozera kalivaga pamuhera na walolera mlyangu, su kapati
kulola vitwatira ntambu yaviwera. **59** Watambika wakulu na
shiyotera motu shoseri sha Wayawudi, shisakuliti upitawu wa
kupaya kuusu Yesu wapati kumlaga, **60** kumbiti wantu wavuwa
watakuliti ukapitawu wa upayira kuusu yomberi. Pamuhera na
hangu wapata ndiri shintu shoseri. Lupeleru wiziti wantu wawili
61 na walonga, "Muntu ayu katakuriti, 'Weza kubomolanga
Numba nkulu ya Mlungu na hanyawi kwa mashaka matatu.'"
62 Mtambika mkulu kagoloka na kamgambira Yesu, "Hashi,
guwawankula ndiri wantu awa wakutakulira shishi gwenga?" **63**
Kumbiti Yesu kanyamala jii. Mtambika mkulu kamgambira kayi,
"Nukulapira kwa Mlungu mkomu, gutugambiri handa gwenga
ndo gwa Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlungu." **64** Yesu
kamwankula, "Yina, gwenga gutakula. Kumbiti nuwagambirani
mwawoseri mwenga, kwanjira shipindi ashi hamumwoni Mwana
gwa Muntu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu yakawera

na makakala goseri na pakiza mumawundi ga kumpindi!” **65**
Panu Mtambika mkulu kapapula nguwu yakuwi na katakula,
“Kamuhigilanga Mlungu! Tufira ndiri ukapitawu umonga! Vinu
mpikanira mayigiranga gakuwi! **66** Mwenga mulihola hashi?”
Womberi wamwankula, “Kana makosa su kafiruwa kahowi.”
67 Shakapanu wamtemera mata kusheni na wamkoma na
womberi wamuwakula. **68** Na walonga, “Kristu gututungiri!
Ndo gaa yakakuwakuliti!” **69** Peteru kaweriti kalivagiti kunja
kuzyetu ntumini mdala pakamgenderiti na kulonga “Gwenga
guweriti pamuhera na Yesu gwa Galilaya.” **70** Kumbiti Peteru
kabera palongolu pa woseri. Kalonga, “Nuvimana ndiri vintu
vyagutakula.” **71** Pakaweriti kankulawa pamlyangu gwa kuzyetu,
ntumini mdala yumonga kamwona Peteru na kawagambira wantu
yawaweriti paliya, “Muntu ayu kaweriti pamuhera na Yesu gwa
Nazareti.” **72** Peteru kabera kayi na kuwankula, “Nulirapa kuwera
nummana ndiri muntu ayu!” **73** Katepu hera wantu yawaweriti
wagoloka paliya wamgenderiti Peteru na watakula, “Nakaka
ntambu yagutakula ilanguziya gwenga gwa muntu wa Galilaya!”
74 Shakapanu Peteru kalonga, “Nulirapa kuwera nuwagambirani
nakaka! Mlungu gwangu kanazibu handa neni panuwapayira!
Nummana ndiri muntu ayu!” Katepu njogolu kaweka, **75** na
Peteru kaliholiti visoweru vyakagambiritwi na Yesu, “Pamberi pa
njogolu keniwiki, hagunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri
neni.” Kalawa kunja na kagenda kulila nentu.

27 Mandawira putiputi watambika wakulu woseri na wazewi
waliwoniti pamuhera watenditi mpangu gwa kumlaga Yesu. **2**
Womberi wamtawa pingu na wamjega kwa Pilatu mkulu gwa
mkowa yakasyagulitwi na mlongoziya gwa sirikali ya Rumi. **3**
Yuda mgalambuka, pakawoniti kuwera Yesu wamtoza kala,

yomberi moyu gumtamiti nentu na kawawuzilira watambika
wakulu pamuhera na wazewi magwala malongu matatu galii ga
mpiya. **4** Kalonga, “Neni ntenda vidoda kwa kumgalambuka
muntu yakahera likosa, wamlagi!” Womberi wamwankula,
“Gatuwusu shishi twenga? Aga ndo gaku gumweni!” **5** Yuda
kaziyasa mpiya zilii Mnumba nkulu ya Mlungu, kalawa kunja
kagenda kulilaga mulugoyi. **6** Watambika wakulu wazitola mpiya
zilii na walonga, “Azi ndo mpiya zya mwazi na ifaa ndiri kuzitula
mluhanja lwa Numba nkulu ya Mlungu.” **7** Pawajimilirana kala
kuusu mpiya azi, womberi wazitumiya kuhemera lirambu lya
ukaka, liweri pahala pa kusilira wahenga. **8** Ndo mana mpaka
leru lirambu ali walishema, “Lirambu lya Mwazi.” **9** Su visoweru
vyakatakuliti Yeremiya mbuyi gwa Mlungu vitendeki, “Watoliti
magwala malongu matatu ga mpiya, shyasi sha wantu wa Israeli
wapangiti kumlipira yomberi, **10** na wahemelera lirambu la ukaka,
Mtuwa ntambu yakanagaliriti.” **11** Yesu wamgolosiyiti palongolu
pa mkulu gwa mkowa, ndomweni yakamkosiyiti. Su Pilatu
kamkosiya, “Hashi, gwenga ndo mfalumi gwa Wayawudi?” Yesu
kamwankula, “Gwenga gulonga.” **12** Kumbiti Yesu kankula ndiri
shintu, watambika wakulu na wazewi pawaweriti wankumsitaki. **13**
Su Pilatu kamkosiya, “Hashi, gupikinira ndiri masitaka goseri aga
gawalaviya kwa gwenga?” **14** Kumbiti Yesu kawankula ndiri ata
shisoweru shimu, ata mkulu gwa mkowa ayu kalikangasha nentu.
15 Iweriti shitiba shawu mushipindi sha msambu gwa Pasaka
mkulu gwa mkowa kumvugulira mtatirwa yumu yawamfiriti. **16**
Shipindi ashi kuweriti na muntu yumu yakamanikaniti nentu
yawamtatiriti mushibetubetu litawu lyakuwi Baraba. **17** Su wantu
pawaliwoniti pamuhera, Pilatu kawakosiya, “Mfira numulaviyi
yoshi pakati pa awili awa, Baraba ama Yesu yawamshema Kristu

Mlopoziya?” **18** Yomberi kavimaniti weri kuwera walongoziya
wa Shiyawudi wamjegiti Yesu kwakuwi kwajili ya weya. **19**
Pilatu pakaweriti kalivaga pashigoda sha kutoza, mdala gwakuwi
kamjegeriti ujumbi, “Naguliyingiziya mulisitaka lya muntu ayu
muheri, toziya leru ntabika nentu mukulota kuusu yomberi.” **20**
Watambika wakulu na wazewi waligambiriti lipinga lya wantu
wamluwi Baraba wamvuguliri na Yesu wamlagi. **21** Kumbiti
Pilatu kalikosiya lipinga lya wantu, “Hashi, yoshi pakati pa
wawili awa yamfira nukuvugulirani?” Womberi wamwankula,
“Baraba!” **22** Pilatu kawakosiya, “Vinu ntendi ashashi kuusu
Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?” Woseri wamwankula,
“Gumpingiki mulupingika!” **23** Kumbiti Pilatu kakosiya, “Hashi,
yomberi katenda likosa gaa?” Shakapanu womberi wanjiti
kushowangana, “Wampingiki mlupingika!” **24** Pilatu pakawoniti
kuwera kafanikiwa ndiri shoseri na kwana vidoda viweriti
vyankwanja katoliti mashi na kaganaviya mawoku gakuwi
palongolu pa lipinga lya wantu na kalonga, “Neni nahera lawama
kuhowa kwa muntu ayu. Na shitwatila ashi mtendi maweni.”
25 Lipinga lyoseri lya wantu limwankula, “Mwazi gwakuwi
guweri kwa twenga na kwa wananguta wetu.” **26** Shakapanu
Pilatu kamvugulira Baraba kulawa mushibetubetu, kumbiti
Yesu pawamsyatanga kala ntomondu, kamlaviyiti wampingiki
mulupingika. **27** Shakapanu wanjagila wa Pilatu wamtola Yesu
wamwingiziya mumakawu makulu ga numba zya wanjagila wa
Shirumi na wamjojinikira shipinga shoseri. **28** Wamvula nguwu
zyakuwi na wamvalisiya lihabiti lya langi nsheri. **29** Su wapota
lijenjeri lya misontu na wamvalisiya mumtuwi mwakuwi na
wamtulira ludenki muliwoku lyakuwi lya kumliwu na wasuntama
palongolu pakuwi na wamtendera lijonga. Womberi wamlamsiya,

“Mwika Mfalumi gwa Wayawudi.” **30** Wamtemera mata na
walutola ludenki lulii na wamkoma nalu mumtuwi. **31** Pawamaliriti
kala kumtendera lijonga, wamvula lihabiti lilii na wamvalisiya
nguwu zakuwi. Su wamjega yomberi kumpinjika mulupingika. **32**
Pawaweriti wankugenda wamwona muntu yumu litawu lyakuwi
Simoni yakalawiriti lushi lwa Kureni na wanjagila wamlazimisha
kulutola lupingika lwa Yesu. **33** Pawasokiti pahala pawapashema
Goligota, mana yakuwi, “Pahala pa vipalakasa vya mtuwi.” **34**
Wamupa muhanganu gwa Divayi na mtera gukaripa, kumbuti
Yesu pakailawaliriti kalema kulanda. **35** Wampingika mulupingika,
shakapanu waligawirana nguwu zyakuwi kwa kugalambula
simbi. **36** Pa aga walivaga panu waweriti wankumlolera. **37**
Pampindi pa mtuwi gwakuwi mulupingika watula lisitaka limwusu
yomberi lyawalembiti, “Ayu ndo Yesu, Mfalumi gwa Wayawudi.”
38 Shakapanu wawapingika wakwepula wawili pamuhera na
Yesu, yumu uwega wa kumshigi kwakuwi na yumonga uwega wa
kumliwu kwakuwi. **39** Wantu yawaweriti wankupita pahala paliya
wamwigilanga Yesu na kutikisiya mituwi yawu pawalonga, **40**
“Gwenga gulitumbiti kuyibomolanga Numba nkulu ya Mlungu na
kuinyawa kwa mashaka matatu! Vinu gulilopoziyi gumweni handa
gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, su gusuluki palupingika!” **41**
Ntambu iraa ayi watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru
na wazewi wamtendiriti lijonga, **42** “Kawalopoziyiti wamonga,
kumbuti kasinda kulipoziya mweni! Hashi, yomberi mfalumi ndiri
gwa Israeli? Vinu kasuluki palupingika na twenga hatumjimiri. **43**
Kamtumbiliti Mlungu na kutakula eti yomberi ndo Mwana gwa
Mlungu. Su tuleki tumloli Mlungu kamlopoziyi handa kamfira
nakaka!” **44** Ntambu iraa ayi na wakwepula walii yawawapingikiti
pamuhera na Yesu wamuhigiranga viraa. **45** Kwanjira saa sita

mpaka saa tisa paliwala, pasipanu poseri paweriti na ntiti masaa
matatu. **46** Payiweriti saa tisa Yesu kalira kwa liziwu likulu, “Eloyi,
Eloyi lama sabakitani?” Mana yakuwi, “Mlungu gwangu, Mlungu
gwangu iwera ashi gundeka?” **47** Wantu wamu yawagolokiti palii
pawapikaniriti hangu, walonga, “Kankumshema Eliya!” **48** Yumu
gwawu katuga katola lidodoki, kalijwika mudivayi isheshema,
kayitula mulupeleru lwa ludenki na wajera kumupa yomberi
kalandi. **49** Kumbiti wamonga walonga, “Guheperi, tuloli handa
Eliya kankwiza kumlopoziya!” **50** Yesu kalira kayi kwa liziwu
likulu, su kahowa. **51** Shakapanu lipaziya lya Numba nkulu
ya Mlungu lyalilekaniziya pahala pananagala nentu, lidegeka
vipandi viwili kulawa kunani mpaka pasi. Pasipanu pabegiziwa
na matalawu gapantika, **52** na mapumba gagubutuka na wantu
wa Mlungu wavuwa yawahowiti wawazyukusiwa. **53** Womberi
walawa mumapumba na Yesu pakazyukiti kala kulawa kwa
wahowiti, womberi wagenditi Yerusalemu lushi lunanagala,
wawonikaniti na wantu wavuwa. **54** Mkulu gwa wawanjagila na
wanjagila yawaweriti wankumlolera Yesu, wawoniti kubegiziwa
pasipanu na vitwatira vyoseri vyavilawiriti, watiriti nentu na
walonga, “Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!”
55 Kuweriti na wadala wavuwa palii, pawalola kwa kutali.
Wadala awa ndo walii yawamfatiti Yesu kulawa Galilaya na
wamtangiti. **56** Pakati pawu paweriti Mariya Magidalena na
Mariya mawu gwa Yakobu na mlongu gwakuwi yawamshema
Yosefu, pamuhera na mdala gwa Zebedayu. **57** Payiweriti pamihi,
kiziti muntu yumu kalunda mwenikaya gwa Arimatayu litawu
lyakuwi Yosefu na yomberi kaweriti mfundwa gwa Yesu. **58**
Kamgenderiti Pilatu na kaluwa mawuti ga Yesu. Pilatu kalagalira
wamupi Yosefu mawuti galii. **59** Su Yosefu katola mawuti

galii, kagatindiziya sanda iherepa, **60** na Kagatula mulipumba
lya mpanga lyakuwi, lyakalisongoliti palitalawu. Su kalibiringa
litalawu likulu pamlyangu gwa lipumba na kagenda zyakuwi. **61**
Mariya Magidalena na Mariya gwingi ulii yawaweriti walivaga
palii pawalola lipumba. **62** Shirawu yakuwi, lishaka lya Kwoyera,
watambika wakulu na Mafalisayu wamgendiriti Pilatu, **63** na
walonga, “Mtuwa, tulihola kuwera mpayu ulii katakuliti pamberi
pa kuhowa kwakuwi kalongiti, ‘Pa mashaka matatu hanzyuki.’
64 Su gulagaliri lipumba lyakuwi waliloleri weri mpaka lishaka
lya tatu, su wafundwa wakuwi hapeni wawezi kwiza kugatola
mauti gakuwi na kuwagambira wantu kuwera kazyuka. Kupayira
aku hakuweri kudoda kuliku kupayira kwa kwanja.” **65** Pilatu
kawagambira, “Muwatoli walolera, mgendi na kulolera lipumba
ntambu yamuweza.” **66** Su wagenda na kulolera lipumba
walimatira litalawu na kuwaleka wanjagila waloleri.

28 Palipititi lishaka lya Kwoyera, mandawira putiputi lishaka
lya jumapili, Mariya Magidalena na Mariya yumonga ulii,
wagenditi kulilola lipumba. **2** Palaa palii kulawira kutikinyika
kukulu kwa isi, ntumintumi gwa kupindi gwa Mtuwa kiziti
kulawa kumpindi, kalibiringisiya libuwi lilii na kalivagira. **3**
Kawonikaniti gambira umemi na nguwu zyakuwi ziweriti neru
mbuu. **4** Walolera lipumba waweriti na lyoga likulu ata
wawera gambira wantu yawahowa. **5** Ntumintumi gwa kumpindi
kawagambira wadala walii, “Namtira mwenga! Nuvimana kuwera
mwankumsakula Yesu yawampingikiti. **6** Kwahera panu, toziya
Kazyuka ntambu yakalongiti. Mwizi mloli pahala pawamtuliti.
7 Su mgendi kanongola vinu na mwakawagambiri wafundwa
wakuwi, ‘Kazyuka kulawa kwawahowiti na kankuwalongolera
kugenda ku Galilaya, aku hamumuwoni yomberi!’ Muliholi

shanuwagambirani.” **8** Wadala awa walawiti kanongola
mulipumba, watuga kugenda kuwagambira wafundwa wakuwi,
pawawera na lyoga na nemeleru nkulu. **9** Vumu Yesu kaliwona
nawomberi na kuwagambira, “Mwakashina?” Womberi wamwizira
na kumsuntamalira pamagulu gakuwi na wamguwira. **10** Yesu
kawagambira “Namtira! Mgendi mwakawagambiri walongu
wangu wagendi Galilaya, aku hawamoni.” **11** Wadala walii
pawaweriti wankugenda zawu, walolera wamu wa lipumba
wagenditi mlushi kuwagambira watambika wakulu wa numba ya
Mlungu kuusu vitwatira vyoseri vyavilawiliti. **12** Su waliwona
pamuhera na wazewi watenda mpangu, wawapanani wanjagila
walii mpiya zivuwa nentu **13** na wawagambira, “Mwenga mtakuli
kuwera wafundwa wakuwi wiziti pashiru wawiwa mawuti gakuwi
twenga patugonjiti. **14** Na mkulu gwa mkowa pakavimana
visoweru avi, twenga hatuyoweri nayu na mwenga hapeni mpati
matatizu. **15** Walolera lipumba walii wazitola mpiya na watenda
shilii shawawagambira watendi. Shisoweru ashi sheneyiti kwa
wayawudi mpaka leru. **16** “Wafundwa lilongu na yumu wagenditi
Galilaya pahala Yesu pakawagambiriti wagendi. **17** Womberi
pawamwoniti Yesu wamguwira, tembera wamonga waweriti na
lyoga.” **18** Yesu kiziti pakwegera na kawagambira, “Wanupa
uwezu woseri kumpindi na pasipanu. **19** Su mgendi kwa
wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri
wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na
Rohu Mnanagala, **20** na muwafundi womberi kujimila kila shintu
shanuwalagalira mwenga. Na neni hanweri na mwenga mashaka
goseri mpaka kupelera kwa pasipanu.” **(aiōn g165)**

Mariku

1 Shisoweru Shiwagira ashi sha Yesu Kristu, Mwana gwa
Mlungu. **2** Yankuyanja gambira Isaya mbuyi gwa Mlungu ntambu
yakalembiti, “Mlungu kalongiti, ‘Guloli numtuma ntumintumi
gwangu hakakulonguleri Hakakunywawili njira yaku.’ **3** Liziwu
lya muntu lipikanika kushiwala, ‘Mumtenderi kala Mtuwa njira
yakuwi, mumnyawili weri njira zyakuwi!’” **4** Yohani kalawiriti
kushiwala, kawabwelera wantu na kuwabatiza, pakawagambira,
“Mleki vidoda vyenu na mbatizwi na Mlungu hakawalekiziyi
vidoda vyenu.” **5** Wantu wavuwa wamgenderiti Yohani, wantu
yawalawiti Yerusalemu na Yudeya, walekiti vidoda vyawatenditi
na yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani. **6** Yohani
kavaliti nguwu yayinyawitwi kwa mibaira ya nkanyama ngamiya,
mushunu kalitawiti lugoyi lwa lukuli na shiboga shakuwi shiweriti
lwashi na wanjombi. **7** Yohani kabweriti pakalonga, “Pa neni
kankwiza muntu mkulu kuliku neni. Neni nfaa ndiri ata kuyopola
lugoyi lwa vilwatu vyakuwi. **8** Neni nukubatizani kwa mashi,
kumbiti yomberi hakawabatizani kwa Rohu Mnanagala.” **9**
Mashaka galii Yesu kiziti kulawa Nazareti lushi lwa Galilaya
na kabatiziwitwi na Yohani mulushemba lwa Yoridani. **10** Pala
palii Yesu pakalawiti mumashi, kawona kumpindi kwa Mlungu
kuvuguka na Rohu Mnanagala kamkangalira gambira ng'unda.
11 Na liziwu lilawira kumpindi kwa Mlungu, lilonga, “Gwenga
gwa Mwana gwangu yanukufira, gunfiriziya.” **12** Pala palii
Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala. **13** Su kaweriti
kushiwala aku mashaka malongu msheshi, pakajeresiwa na
Shetani. Kalikaliti aku pamuhera na wankanyama wa kuntundu na
wantumintumi wa kumpindi wamtenderiti. **14** Yohani pawamtatiriti
kala mushibetubetu, Yesu kagenditi lushi lwa Galilaya, kulii

kanjiti kubwera Shisoweru Shiwagira sha Mlungu, **15** pakalonga,
“Shipindi shiza! Ufalumi wa Mlungu wapakwegera. Mleki vidoda
vyamtenda na mushijimiri Shisoweru Shiwagira!” **16** Yesu kaweriti
kankupita mumpeku mwa litanda lya Galilaya, kamwona Simoni
na Andereya mlongu gwakuwi, womberi waweriti wankulowa
wasomba. **17** Yesu kawagambira, “Munfati neni, hanuwafundi
mwenga muweri walowa wantu.” **18** Pala palii wazileka nyavu
zyawu na wamfata. **19** Yesu pakagenditi palongolu padidini,
kawawoniti Yakobu na Yohani wana wa Zebedayu walivagiti
mumtumbwi wankunyawa nyavu zyawu. **20** Pala palii Yesu
kawashema wamfati, womberi wamleka Zebedayu tati gwawu
pamuhera na wantumintumi wakuwi mumtumbwi. **21** Yesu
na wantumintumi wakuwi wagenditi lushi lwa Kafarinaumu,
palifikiti Lishaka lya Kwoyera Yesu kagenditi munumba ya
Mlungu na kanja kufunda. **22** Wantu yawampikaniriti Yesu
walikangashiti nentu ntambu yakafunditi, toziya kafunditi ndiri
gambira wafunda wawu wa Malagaliru ga Musa, kumbiti kafunditi
gambira muntu yakawera na uwezu. **23** Shipindi shilaa shilii
kuweriti na muntu yakaweriti na washamshera Munumba ya
Mlungu, yomberi kabotanga, **24** “Yesu gwa Nazareti, gwana
shishi na twenga? Shagwizira gutwagamiziyi? Neni nukumana
kala kuwera gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mnanagala
gwa Mlungu.” **25** Yesu kamkalipira shamshera ulii, “Umatu,
gumwuki muntu ayu.” **26** Shamshera kambegeziya nentu muntu
ulii pakabotanga, shakapanu kamlekeziya. **27** Wantu woseri
walikangashiti nentu na wanjiti kulikosiya, “Shishi ashi? Aga
mafundu ga syayi yagawera na uwezu! Muntu ayu kawera na
makakala ga kuwawinga washamshera na womberi wamjimira!”
28 Su visoweru vyakatenditi Yesu vipikinirika kanongola koseri

mumkowa gwa Galilaya. **29** Palaa palii pawalawiti Munumba
ya Mlungu, womberi wagenditi pamuhera na Yakobu na
Yohani mpaka ukaya kwa Simoni na Andereya. **30** Pawasokiti
palii, womberi wamgambiriti Yesu kuwera mikamwana gwa
Simoni kapyupa kagonja mushitanda. **31** Su Yesu kamgendera
mlweri, kamkola liwoku na kumgolosiya, mawu ulii kawera
mkomu na kanja kuwatelekera. **32** Pamihi mshenji paguzyetiti,
wantu wamjegera Yesu walweli woseri na walii yawaweriti
na washamshera. **33** Wantu woseri wa lushi lulii wajojinikiti
paluwaga lwa numba. **34** Yesu kawaponiziyiti wantu wavuwa
yawaweriti na malweri ga kila ntambu. Viraa kawawingiti
washamshera, kafiriti ndiri washamshera watakuli shintu shoseri
toziya waweriti wankumumana. **35** Shilawu yakuwi ligonugonu,
Yesu kalawa kunja kwa lushi na kagenditi pahala pa gweka
kumluwa Mlungu. **36** Kumbiti Simoni na wayaguwi wagenditi
kumsakula. **37** Na pawamwoniti kala wamgambira, “Kila muntu
kankukusakula!” **38** Kumbiti Yesu kawankula, “Tugendeni pahala
pamonga pa lushi zyaziwera pakwegera, su neni nwezi kubwera
aku viraa toziya ashi ndo shashinjegiti kushitenda.” **39** Su
yomberi kagenda Mugalilaya kwoseri pakabwera mnumba za
Mlungu na kuwawinga washamshera. **40** Mungumbula yumu
kamgenderiti Yesu kasuntumala na kamluwa, “Pagufira gumweni
gumpungi neni.” **41** Yesu kamwonera lusungu nentu, kamkola
liwoku kalonga, “Neni nfira, gupungwi.” **42** Palaa palii Muntu
ungumbula umlekeziya. **43** Shakapanu Yesu kambereziya
muntu ulii, kamlekeziya kagendi zyakuwi **44** pakamgambira,
“Nagumgambira muntu yoseri visoweru avi, kumbiti gugendi
gwakaliranguziyi kwa mtambika gwa Numba ya Mlungu na
gulaviyi malaviwu kwajili ya kupungwa kwaku gambira Musa

ntambu yakalagaliriti kuwera ukapitawu kwa woseri kuwera
guponiziwa." **45** Kumbiti muntu ulii kagenda kanja kubwera
visoweru vya kuponiziwa kwakuwi kwa kila yakamwona. Su Yesu
kasinda kuliyonisiya mulushi lulii, yomberi kalikaliti pahala pa
gweka. Pamuhera na hangu wantu waweriti wankumgendera
yomberi kulawa wega zoseri.

2 Pa mashaka gavuwa ndiri, Yesu kawuyiti Kafarinaumu, wantu
wapikinira handa kawuya ukaya. **2** Wantu wavuwa wajojinikiti palii
mpaka paweriti kwahera lupenu mnumba, ata kunja pamlyangu.
Nayomberi kaweriti kankuwabwerera shisoweru sha Mlungu. **3**
Su wantu wamu wiziti pawamjega muntu yakalewelekiti, yomberi
kapapitwi na wantu wamsheshi. **4** Toziya wantu waweriti wavuwa,
wasinditi kumjega pakwegera na Yesu. Su wabomoliti pashitwiku
pahala pakaweriti Yesu. Shapakanu wamsulusiya muntu ulii
yakalewelekiti pakawera mumkeka. **5** Yesu pakawoniti njimiru
yawu, kamgambiriti muntu ulii yakalewelekiti, "Mwana gwangu,
vidoda vyakuwi vilekiziwa." **6** Wafunda wamu wa Malagaliru
ga Musa waweriti walivaga kweni aku, walihola mumyoyu
mwawu, **7** "Iwera ashi muntu ayu kankutakula ntambu ayi?
Ayu kankumwigiranga Mlungu! Gani kawezi kulekiziya vidoda?
Mlungu gweka yakuwi ndiri?" **8** Pala palii Yesu kashimana shilii
shawaliholiti mumyoyu mwawu. Yomberi kawakosiya, "Ashashi
mwankulihola hangu mumyoyu mwenu? **9** Shizotopa ng'anji shii,
kumgambira muntu yakalewelekiti, 'Vidoda vyaku vilekiziwa'
ama kumgambira, 'Gwimuki, gutoli mkeka gwaku gugendi?'
10 Su nfira muvimani kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu
gwa kulekiziya vidoda pasipanu." Shapakanu kamgambira
muntu ulii yakalewelekiti, **11** "Nukugambira, gugoloki, gutoli
mkeka gwaku, gugendi ukaya kwaku!" **12** Yomberi kagoloka,

palaa palii kanyasula mkeka gwakuwi kagendagenda pakalolwa
na wantu woseri. Woseri walikangasha, wamkwisa Mlungu
pawalonga, “Hatweniwoni shintu gambira ashi nakamu!” **13** Yesu
kagenda kayi kumpeku kulitanda lya Galilaya. Lipinga likulu lya
wantu limgendera, nayomberi kanja kuwafunda. **14** Pakaweriti
kankupita, kamwona Lawi mwana gwa Alifayu, kalivaga mnumba
mwa kulipira kodi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” Lawi kagoloka,
kanfata. **15** Shakapanu, Yesu kaweriti kankuliya shiboga
ukaya kwa Lawi. Watola kodi wavuwa na walii yawawashema
wawera na vidoda waweriti wankuliya pamuhera na Yesu na
wafundwa wakuwi, toziya kuweriti na wantu wavuwa yawaweriti
wankumfata. **16** Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti
shipinga washishema Mafalisayu pawamuwoniti Yesu kankuliya
pamuhera na “walii yawawashema wawera na vidoda” na watola
kodi, womberi wawakosiya wafundwa wakuwi, “Iwera ashi Yesu
kankuliya pamuhera na watola kodi na yawawera na vidoda?” **17**
Yesu pakagapikaniriti aga kawagambira, “Wantu washinashina
wamfira ndiri bwana mganga, kumbiti walweli wamfira. Niza ndiri
kuwashema wantu yawalihola wankumfiriziya Mlungu, kumbiti
niza kuwashema yawawera na vidoda.” **18** Wafundwa wa Yohani
Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu waweriti wankufunga
kuliya. Wantu wamu wamgendera Yesu na kumkosiya, “Iwera
hashi wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu
wankufunga kuliya, kumbiti wafundwa waku wafunga ndiri
kuliya?” **19** Yesu kawankula, “Wantu pawawera mumsambu
gwa ndowa waweza hashi kufunga kuliya shipindi mpalu gwa
ndowa kapamuhera nawomberi? Nakaka mpalu gwa ndowa
pakawera na womberi hapeni wafungi kuliya. **20** Kumbiti
shipindi shankwiza, mpalu gwa ndowa hakawusiwi kwawu,

na panu ndo hawafungi kuliya. **21** “Kwahera muntu yakasona
shiraka sha nguwu ya syayi mu nguwu ngona. Pakatenda
hangu, shiraka sha syayi hashidegi nguwu ngona, na palii
papadegekiti pongereka. **22** Na kwahera muntu yakaweza
kutula divayi ya syayi muviwiga vigona. Pakatenda hangu, divayi
ya syayi hayivipantangi viwiga avi, divayi hayitiki, na viwiga
havipantangiki. Kumbiti divayi ya syayi itulwa muviwiga vya
syayi.” **23** Lishaka limu lya kwoyera, Yesu pamuhera na wafundwa
wakuwi waweriti wankupita mumalambu ga nsaka. Pawaweriti
wankupita, wafundwa wakuwi wanjiti kubenanga mikunguwi ya
nsaka. **24** Su Mafalisayu wamgambira Yesu, “Guloli! Iwera ashi
wafundwa waku wankutenda shintu shashileweritwi mulishaka
lya kwoyera?” **25** Yesu kawankula, “Hamwebetuli ntambu
Dawudi yakatenditi pamuhera na wayaguwi palii pawaweriti
na njala na wahera shintu? **26** Dawudi kingiriti Mnumba
ya Mlungu mumashaka galii ga mtambika mkulu Abiyatali.
Kaliya mabumunda yagalaviyitwi kwa Mlungu, mabumunda
gagalekeziwa ndiri kugaliya kumbiti watambika gweka yawu
ndo yawalekeziwitwi kugaliya, Dawudi kagaliyiti na kuwapanana
wayaguwi.” **27** Shapakanu Yesu kawagambira, “Lishaka lya
kwoyera walitula kwajili ya wantu, na wantu ndiri kwajili ya
lishaka lya kwoyera! **28** Su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa ata
gwa lishaka lya kwoyera.”

3 Shapakanu Yesu kingira kayi munumba ya Mlungu. Mlii
paweriti na muntu yakawera na liwoku lyalilewelekiti. **2** Wantu
wamu waweriti wankumlola su wawoni handa hakamponiziyi
muntu ulii mulishaka lya kwoyera su wapati toziya ya kumsitaki.
3 Yesu kamgambira muntu ulii yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti,
“Gwizi panu.” **4** Shapakanu Yesu kawakosiya wantu, “Hashi,

lyoshi lyaliherepa mulishaka lya kwoyera, kutenda gaherepa ama
gadoda? Kumponiziya muntu ama kulaga?” Kumbiti womberi
wanyamalira jii. **5** Yesu kawalola wantu woseri walii kwa
maya, kahinginikiti nentu toziya ya ukamala wa myoyu mwawu.
Shapakanu kamgambira muntu ulii, “Gunyoshi liwoku lyaku.”
Yomberi kanyosha, pala palii liwoku lyakuwi lipona nakamu! **6**
Pala palii Mafalisayu walawiti kunja, wanja kusakula ntambu
ya kumlaga Yesu, womberi pawawera na shipinga sha wantu
wa Herodi. **7** Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi uganu
na wagenditi kulitanda lya Galilaya, na lipinga lya wantu
limfatiti kulawa Galilaya mkowa gwa Yudeya. **8** Viraa virii
Yerusalemu na mumikowa ya Idumeya na kumwambu kwa
lushemba Yoridani na lushi lwa Tiru na Sidoni. Lipinga lya wantu
awa wavuwa wamgenderiti Yesu toziya wavipikiniriti vitwatira
vivuwa vyakatenditi. **9** Toziya lipinga lya wantu lyaliweriti likulu,
Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wamtuliri mtumbwi, su
wantu nawambabanika. **10** Kawaponiziyiti walweli wavuwa,
walii yawawera na malweli waweriti wankumbabanika su wapati
kumshinkula. **11** Kila mala washamshera pawamwoniti Yesu,
waguwiti pasi kulongolu kwakuwi na wagutanga pawalonga,
“Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!” **12** Kumbiti Yesu kawakaripiriti
nentu washamshera walii nawalonga kuwera mweni ndo gaa.
13 Shapakanu Yesu kakweniti kulugongu, kawashema walii
yakawafiriti mweni, nawomberi wamgendera. **14** Kawasyagula
wantu lilongu na awili viraa kawashema wantumintumi, su wapati
kuwera pamuhera na yomberi na su kapati kuwatuma wagendi
kuwabwelera wantu **15** na waweri na uwezu wa kuwalaviya
washamshera. **16** Awa ndo wantu lilongu na awili yakawasyaguliti,
Simoni, Yesu kamupananiti litawu Peteru na **17** Yakobu na Yohani

mlongu gwakuwi, woseri wana wa Zebedayu, Yesu kawashema
Bowanerigi, mana yakuwi “Wana wa Kuguguma” viraa vilii **18**
Andereya na Filipu na Batolumayu na Matayu na Tomasi na
Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi na Simoni Mkanani **19** na
Yuda Isikariyoti, ayu ndo yakamgalambukiti Yesu. **20** Shapakanu
Yesu kawuyiti ukaya. Lipinga likulu lya wantu wajojinikiti kayi
mpaka Yesu na wantumintumi wakuwi wasinditi kuliya shiboga.
21 Walongu wakuwi pawapikaniriti gawatakuliti wantu, wagenda
kumtola, toziya wantu watakuliti, “Kana lukwali.” **22** Wafunda
wa Malagaliru ga Musa yawalawiti Yerusalemu walongiti, “Ayu
kana Belizebuli! Mkulu gwa washamshera ndo yakamupanana
makakala ga kuwalaviya washamshera.” **23** Yesu kawashema,
kawagambira kwa mifanu, “Kwa ntambu ashi Shetani kamlaviyi
Shetani myaguwi? **24** Ufalumi pawupalangika, ufalumi hapeni
ugoloki. **25** Viraa kaya payipalangika, kaya ayi hayiyagamili. **26**
Handa Shetani pakalilema mweni pakawera kapalangika, hapeni
kagoloki kumbiti upereru wakuwi usoka. **27** “Kwahera muntu
yakaweza kwingira mnumba mwa muntu yakawera na makakala,
kumbiti huti kamtawi muntu ulii. Shapakanu hakawezi kuvitola
vintu vyoseri. **28** “Nukugambirani nakaka, wantu hawalekiziwi
vidoda vyawu vyoseri na mayigilangu gawu goseri. **29** Kumbiti
muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi
nakamu, toziya vidoda avi vyankulikala mashaka goseri.”
(aiōn g165, aiōnios g166) **30** Yesu katakuriti hangu toziya wantu
wankulonga, “Kana washamshera.” **31** Shapakanu mawu na
walongu wa Yesu wasoka. Wagoloka kunja, wamtuma muntu
kingiri mnumba wakamshemi. **32** Lipinga likulu lya wantu liweriti
limzinga Yesu. Womberi wamgambira, “Mawu gwaku na walongu
waku wa kunja wankukusakula.” **33** Yesu kawankula, “Mawu

gwangu na walongu waneni washina gaa?” **34** Shapakanu
kawalola wantu yawamzingiti na kutakula, “Mloli! Awa ndo mawu
gwangu na walongu wangu! **35** Muntu yoseri yakatenda ntambu
ya kafira Mlungu, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na
mawu gwangu.”

4 Yesu kanja kayi kufunda mumpeku mulitanda lya Galilaya.
Lipinga lya wantu limzingikiti liweriti likulu mpaka kakweniti
mumashuwa iweriti mmashi na kulivaga amu. Wantu woseri
walivaga kumpeku kulitanda. **2** Kawafunda vitwatira vivuwa
kwa mifanu. Mumafundu gakuwi kawagambiriti, **3** “Mpikaniri!
Paweriti myala mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. **4** Pakaweriti
kankuyala mbeyu, zimonga zitulukira munjira, wampongu wiza
na kuziliya. **5** Zimonga zitulukira mulitalawu lyahera litapaka
livuwa. Mbeyu azi zimeriti kanongola toziya litapaka lididini. **6**
Kumbiti pagulawiti mshenji, gulunguziya mbeyu zimeriti toziya
mishigira yakuwi igenda ndiri pasi. **7** Zimonga zitulukira pa
misontu, zikula na misontu izibabanika mbeyu zimeriti, ndo
zilera ndiri. **8** Zimonga zitulukira mulitapaka liherepa zimera,
zikula na kulera, yimu malongu matatu na zimonga malongu
sita na zimonga miya yimu” **9** Shapakanu Yesu kawagambira,
“Mweni makutu ga kupikinira na kapikiniri!” **10** Yesu pakaweriti
gweka yakuwi, walii wawaweriti pamuhera na wandwa wakuwi
lilongu na wawili, wamkosiya kuusu mifanu yakuwi. **11** Yesu
kawagambira, “Mwenga mpananwa kuvimana bada ya Ufalumi
wa Mlungu, kumbiti kwa walii yawawera kunja, kila shintu utakula
kwawu kwa mifanu. **12** Su, ‘Pawalola, kumbiti wavimani ndiri,
Pawapikanira, kumbiti wavimani ndiri, Nawiza kugalambuka,
Pawatubu na kulekiziya vidoda vyawu.’” **13** Shapakanu Yesu
kawakosiya, “Su muvimana ndiri mana ya mfanu agu? Su

muvimana hashi mifanu yimonga? **14** Ulii mpazi uyala shisoweru.
15 Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu
zazitulukiriti munjira. Pawapikanira visoweru vya Mlungu, palaa
palii Shetani kiza na kutola visoweru shawayariti mumyoyu
mwawu. **16** Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti
mumbeyu zazitulukiriti mumabuwi. Pala paliya pawapikanira
visoweru, washitola kwa kunemelera. **17** Toziya wahera mishigira,
wakwendereya katepu. Ndabiri na tabu paviyiza kwajili ya
visoweru, su palaa palii wavileka kujimilira. **18** Wantu wamonga
walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti pa misontu.
Wankuvipikanira visoweru, **19** ira lushera lwa makaliru aga, kufira
ulunda shuma, na kufira vintu vya ntambu zoseri, vyawayingiraga
na kulibabanika visoweru, su visoweru vilera ndiri kwa wantu
walii. **(aiōn g165)** **20** Kumbiti wantu wamonga walifana gambira
yagalawiriti mumbeyu zyazitulukiriti palitapaka liherepa. Awa
wankuvipikanira visoweru, walijimilira na visoweru shilera zivuwa
za zilii zawaziyaliti, wamonga mala malongu matatu, wamonga
mala malongu sita na wamonga mala miya” **21** Yesu kendereyiti
kuwagambira, “Hashi tulongi muntu kingiziya shikoluboyi mnumba
na kushigubikira na shiwiga ama kushitula kulivungu? Hashi
kashitula ndiri panani pa shintambi? **22** Toziya shiraa shintu
shawafifa ashiweri paweru. Shoseri shawagubika ashigubutuliki.
23 Muntu yakawera na makutu ga kupikinira, kapikaniri!” **24**
Viraa vilii Yesu kawagambira, “Mpikaniri weri galiya gampikanira!
Malagaliru galii mwagatumiyaga kuwahiga wamonga, Mlungu
hakagatumii kuwahiga mwenga, kayi hawongeli. **25** Toziya
muntu kana shintu hawamuwongeleri, na muntu kahera shintu,
ata shintu shididini shakaweriti nashi, hawampoki.” **26** Yesu
kendereya kutakula, “Ufalumi wa Mlungu ulifana hangu. Muntu

kankuyala mbeyu mulirambu. **27** Pashiru kankugonja mpota,
paliwala ka masu na mbeyu zilii zankumera na zikula. Mweni
kamana ndiri ntambu yazimera. **28** Litapaka lyeni litenda vimeriti
vikula na kulera, vyanja vitomolera mihamba, kayi mikunguwi,
shapakanu ipunta. **29** Kumbiti usaka paukamala, palaa palii
muntu ayu kanja kuwuhenga kwa hengu yakuwi, toziya shipindi
sha kubenanga shizakala." **30** Yesu katakula kayi, "Ufalumi wa
Mlungu ulifana na shintu gaa? Tuwulongeri kwa mifanu gaa?
31 Ulifana na mbeyu ndidini, mbeyu ndidini nentu kuliku zoseri
zawayala mulirambu. **32** Kumbiti pawaiyara, yankukula na kuwera
mtera mkulu kuliku mitera yoseri ya mumalambu. Kayi guwera na
mitambi mikulu mpaka wampongu weza kunyawa vitukulu vyawu
mumitambi ayi." **33** Yesu kawabweliriti wantu visoweru vyakuwi
kwa mifanu imonga ivuwa ya ntambu ayi. Kayoweriti nawomberi
ntambu yawaweziti kuvimana. **34** Kayoweriti ndiri nawomberi
shintu shoseri pota kutenda mfanu. Kumbiti pakaweriti na
wafundwa wakuwi gweka yawu, kawagambiriti kila shintu. **35**
Pashimihi lishaka liralilii, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi,
"Tulokeni tugendi kumwambu kulitanda." **36** Su walileka lipinga
lya wantu. Wafundwa wingira mumtubwi mwakikaliti Yesu. Viraa
vilii peniti na mtumbwi gumonga gumfatiti. **37** Pala palii, liziti liyega
na mashi giza kwa likakala ganja kuwukoma mtumbwi, mpaka
mashi ganja kumema mumtumbwi ulii. **38** Yesu kaweriti kuzyetu
mumtumbwi, kagonja mumtumbwi. Wafundwa wamwimusiya,
wamgambira, "mfunda, gulishera ndiri ntambu yatwankusokera?"
39 Yesu kimuka, kalikalipira liyega lilii, na kugagambira mashi
galii, "Gunyamali jii!" Liyega linyamala, na kuwera kuzizimira
jii. **40** Shapakanu Yesu kawagambira, "Mtira shishi mwenga?
Mwakali mwahera njimiru?" **41** Nawomberi watira nentu na

walikosiya weni kwa weni, “Ayu muntu gwa ntambu gaa? Ata
liyega na mashi gana makakala vyoseri vimjimilira!”

5 Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi wasoka kumwambu
kulitanda lya Galilaya, muisi ya Gerasi. **2** Yesu pakalawiti
mumtumbwi, palaa palii muntu yakawera na washamshera
kalawiti mumpanga gagaweriti wankusira wantu. **3** Muntu ayu
kaweriti kankulikala mumpanga gakaweriti wankusira wantu na
kwahera muntu yakaweza kumtawa kayi ata kwa minyololu, **4**
toziya mala zivuwa kaweriti kankutawalilwa ngoyi mumawoku
na minyololu mumagulu, kumbiti kaweriti pakadumula vyoseri
na kuyidumula minyololu yayiweriti mumagulu mwakuwi. Na
kwahera muntu yakaweriti na makakala ga kumbata. **5** Mashaka
goseri kaweriti kankuyerayera mumpanga na muvigongu,
pakabotanga na kulikeshulanga kwa mabuwi. **6** Pakamwoniti
Yesu kwa kutali, kamtugiriti na kumsuntamilira **7** na kalila
kwa kubota pakalonga, “Yesu, Mwana gwa Mlungu yakawera
kumpindi nentu! Gufira shishi kwaneni? Nukuhiga kwa litawu
lya Mlungu, naguntabisiya!” **8** Katakuriti ntambu ayi toziya
Yesu kamgambiriti, “Gwenga shamshera, gumlawi muntu ayu!”
9 Shapakanu Yesu kamkosiya, “Litawu lyaku gaa?” Yomberi
kamwankula, “Litawu lyangu Lipinga, mana yakuwi tuvuwa!” **10**
Shapakanu kendereya kumuhiga Yesu kuwera nakawawinga
washamshera kunja muisi ilii. **11** Kuweriti na lipinga likulu lya
wamtumbi waweriti wankuliya pakwegera pa lugongu. **12** Su
washamshera walii wamuhiga Yesu pawalonga, “Gutulagaliri
tugendi kwa wamtumbi, na gutuleki twingiri mwawu.” **13** Yesu
kawalekiziya na washamshera walii wamlawa muntu ulii na
wawayingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi elufu mbili
watugira kulitanda na walidiba mumashi. **14** Wantu yawaweriti

wankulolera wamtumbi walii watuga na kuwagambira wantu
shisoweru shilii mulushi na mumalambu. Wantu wagenda kulola
shilii shashilawiriti. **15** Pawasokiti kwa Yesu, wamwona muntu
ulii yakaweriti na lipinga lya washamshera, kalivagiti pasi, kavala
nguwu zyakuwi, viraa mahala gakuwi gamwuyira. Su wantu walii
watira. **16** Na walii yawawoniti shitwatira ashi, wawagambira
wantu wamonga shitwatira shashimlawiriti muntu ulii yakaweriti
na washamshera, pamuhera na shashilawiriti kwa wamtumbi
walii. **17** Su wantu wanjiti kumluwa Yesu kawuki muisi yawu. **18**
Yesu pakaweriti kankukwena mumtumbwi, muntu ulii yakaweriti
na washamshera kamluwa wawuki woseri. **19** Kumbiti Yesu
kambelera. Kamgambira, “Gugendi ukaya kwa walongu waku
na guwagambiri vitwatira vyoseri Mtuwa vyakakutendiriti, na
ntambu yakakuwoniriti lusungu.” **20** Su muntu ulii kugenda
zyakuwi mumkowa wagushema lushi lilongu pakawagambira
wantu shilii Yesu shakamtendiriti. Na wantu woseri wapikiniriti na
walikangasha. **21** Yesu pakalokiti kala na kusoka kumwambu
mulitanda na pakawera pampeku palitanda, lipinga likulu lya
wantu lijojinikiti pakwegera na yomberi. **22** Shapakanu kiza
yumu gwa walongoziya wa Numba ya Mlungu, litawu lyakuwi
Yairu. Pakamwoniti Yesu, kamsuntamilira pa magulu gakuwi,
23 kamuhiga pakalonga, “Muhinga gwangu kalwala tashitashi.
Shondi, shondi, gwizi gumtuliri liwoku lyaku su kaweri mkomu na
kalikali.” **24** Su Yesu kagenda pamuhera na yomberi. Wantu
wavuwa wamfatiti na kumbabanika babanika. **25** Panu paweriti
na mdala yumu kawera na ulweri wa kusuma mwazi kwa mivinja
lilongu na mbili. **26** Mdala ulii katabikiti nentu kwa kuwagendera
waganga wavuwa na kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi,
yomberi kapona ndiri, kumbiti kendereyiti kulwala. **27** Yomberi

pakapikaniriti visoweru kuusu Yesu, kiza kumbeli kulibabanika
mulipinga lya wantu, kayishinkula nguwu ya Yesu, **28** toziya
kaligambiriti mweni, “Panuishinkula hera nguwu ya Yesu,
hamponi.” **29** Pakayishinkuriti nguwu ya Yesu, palaa palii kusuma
mwazi kwoya na yomberi kalipikanira munshimba mwakuwi
kuwera ulweli wakuwi upona. **30** Pala palii Yesu kavimana
kuwera likakala limwukiti. Su kaligalambukira lipinga lya wantu
na kukosiya, “Gaa yakashinkuriti nguwu yangu?” **31** Wafundwa
wakuwi wamwankula, “Guwona wantu ntambu yawakubabanika
babanika, gwenga gukosiya, ‘Gaa yakakushinkuliti?’” **32** Kumbiti
Yesu kaloliti wega zoseri su kamwoni muntu yakamshinkuliti. **33**
Na mdala ulii kashimana shintu shashimlawiriti, su kamgendera
pakalendema kwa lyoga. Kasuntamilira pa magulu pa Yesu,
shapakanu kamgambira unakaka woseri. **34** Yesu kamgambira,
“Mwana gwangu, njimiru yaku yikuponiziya. Gugendi kwa ponga
na guweri mkomu.” **35** Yesu pakaweriti kankali kankutakula
ntambu ayi, wiza wantu kulawa ukaya kwa Yairu, ulii mkulu
gwa Numba ya Mlungu, wamgambira Yairu, “Muhinga gwaku
kahowa kala. Iwera ashi gwankwendereya kumgaziya Mfunda?”
36 Kumbiti Yesu pakapikaniriti shawatakuliti, kalishera ndiri,
kamgambira ulii mlongoziya gwa Numba ya Mlungu, “Nagutira,
gujimiri hera.” **37** Yesu kafira ndiri muntu yoseri kamfati kumbiti
Peteru na Yakobu na Yohani na Yakobu mlongu gwakuwi. **38**
Pawafikiti ukaya kwa Yairu, Yesu kawona wankushowangana
na kawapikanira wantu wankulira na kudaya. **39** Su Yesu
kingira mnumba kawagambira, “Ashashi mwankushowangana na
kulila? Mwana hakenihowi, kagonja hera!” **40** Kumbiti womberi
wamseka. Su kawalaviya woseri kunja, kawatola tati na mawu
gwa mwana ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi watatu

yakaweriti nawu na wingira mpaka pakaweriti mwana ulii. **41** Yesu
kamkola liwoku mwana ulii, kamgambira, “Talita kumu!” Mana
yakuwi, “Muhinga, nukugambira gwimuki!” **42** Pala palii muhinga
ulii kimuka na kanja kugenda genda. Muhinga ayu kaweriti na
mivinja lilongu na miwili. Pagalawiriti aga, wantu walikangashiti
nentu. **43** Kumbiti Yesu kawalagalira nentu nawamgambira muntu
yoseri shitwatira ashi shashilawiriti. Shapakanu kawagambira,
“Mumpanani muhinga ayu shiboga kalii.”

6 Yesu kawuka peni palii, kagenda mlushi mwakuwi na wafundwa
wakuwi wamfatiti. **2** Palisokiti lishaka lya kwoyera, kanja
kufunda mnumba ya Mlungu. Wantu wavuwa yawampikaniriti
walikangasha, watakula, “Kagapata koshi goseri aga? Luhala
gaa alu lwakampiti? Kankuweza hashi kutenda mauzauza aga? **3**
Ayu ndo ulii msongola ndiri vintu? Mwana gwa Mariya na walongu
wakuwi washina Yakobu na Yosefu na Yuda na Simoni? Hashi
dada wakuwi wikala pala panu ndiri?” Su wamlema kumjimira. **4**
Yesu kawagambira, “Mbuyi gwa Mlungu kankujimilwa pahala
poseri, ira kankujimilwa ndiri mlushi lwakuwi na kwa walongu
wakuwi na ukaya kwakuwi mweni.” **5** Yesu kaweziti ndiri
kutenda mauzauza goseri palii, ira kawatulira mawoku walweli
wavuwa ndiri, kawaponiziya. **6** Kalikangasha nentu toziya wantu
wahera moyu. Shapakanu Yesu kavityangira vijiji vya pakwegera,
pakawafundiza wantu. **7** Kawashemiti walii wantumintumi lilongu
na wawili, kanja kuwatuma wawili wawili. Kawayupa makakala
ga kuwawinga washamshera. **8** Shapakanu kawagambira,
“Namtola shintu shoseri kwajili ya mwanja, ira lukongoshu gweka
hera. Namtola libumunda, wala muhaku, wala mpiya mshunu.
9 Mvali vilwatu, kumbiti namtola nguwu yingi Kayi. **10** Numba
yoseri pawawashemereni, mlikali palaapa mpaka pamwuka lushi

alu. **11** Na pahala poseri wantu pawawashemerani ndiri pota
kuwapikinira, mwuki na kupunda lidika mmagulu mwenu. Ayi
hayiweri litakulilu kwawomberi." **12** Su wagenda na kuwabwelela
wantu wavileki vidoda vyawu. **13** Wawalaviya washamshera
wavuwa na kuwaswaga lipaki walweli wavuwa na kuwaponiziya.
14 Mtuwa Herodi kapikanira visoweru avi, toziya litawu lya Yesu
lipikanikiti pahala poseri. Wantu wamonga walonga, "Yohani
yakabatiza kazyuka! Ndo mana kana likakala lya kutenda
mauzauza aga." **15** Kumbiti wamonga walongiti, "Ayu ndo Eliya."
Na wamonga walongiti, "Ayu ndo mbuyi gwa Mlungu, handa
walii wambuyi wa Mlungu wa makashu." **16** Herodi pakapikaniriti
visoweru avi, kalongiti, "Ayu ndo Yohani Mbatiza yanumudumuliti
mtuwi kazyuka!" **17** Makashu Herodi mweni kalagaliriti Yohani
kabatwi na katatilwi mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya
Herodiya yakamuyugiti pamuhera kavimaniti kaweriti mdala gwa
mlongu gwakuwi Filipi. **18** Yohani kaweriti kamgambira Herodi,
"Lilagaliru lilema gwenga kumuyuga mdala gwa mlongu gwaku!"
19 Su Herodiya kamkalalira nentu Yohani, kafira kumlaga kumbiti
kaweza ndiri kwajili ya Herodi. **20** Herodi kamtiriti Yohani toziya
kavimaniti Yohani kaweriti muntu muheri na mnanagala, su
kaweriti kankumlolera. Kafiriti kumpikinira Yohani, tembera
pakampikaniriti kala moyu gumtama nentu. **21** Lishaka limu
Herodiya kapatiti lupenyu mumsambu gwa lishaka lya kwiwukwa
kwa Herodi. Herodi kawatendiriti msambu wakolamlima wa
sirikali, wakulu wa wanjagila na watuwa wa isi ya Galilaya.
22 Muhinga gwa Herodiya pakingiriti kuvina, kamherepeziya
Herodi na wahenga wakuwi. Su mtuwa kamgambira muhinga
ulii, "Gunduwi shintu shoseri shagufira na neni hanukupanani."
23 Kalirapa kayi, "Hanukupanani shoseri shagufira, ata nusu ya

ufalumi wangu!” **24** Pala palii mhinja uliya kagenda kumkosiya
mawu gwakuwi, “Ntuwi shishi?” Nayomberi kamwankula, “Guluwi
mtuwi gwa Yohani Mbatiza.” **25** Mhinja ulii katuga mpaka kwa
mtuwa na kumluwa, “Nfira gumpanani vinu vinu mtuwi gwa
Yohani Mbatiza muluseru!” **26** Mtuwa moyu gumtama nentu,
kumbiti kaweziti ndiri kulema, toziya kalirapiliti palongolu pa
wahenga wakuwi. **27** Su mtuwa kamlagilira mjagira palaa palii
hakajegi mtuwi gwa Yohani. Mjagira kagenda mushibetubetu na
kumdumula Yohani mtuwi. **28** Shapakanu kawujega mtuwi gulii
muluseru na kumpanana nafunda ulii. Nayomberi kampanana
mawu gwakuwi. **29** Wafundwa wa Yohani pawapikaniriti hangu,
wagenda kuyitola nshimba yakuwi na kuyisira. **30** Wantumintumi
wawuyiti na kuliwona na Yesu, wamgambira goseri galii
gawatenditi na kufunda. **31** Yesu kawagambira, “Tugendeni
gweka yetu pahala pahera muntu, mwakwoyeri katepu.” Katakuliti
ntambu ayi toziya kuweriti na wantu wavuwa waweriti wankwiza
na kuwuka, mpaka wapata ndiri lupenyu lwa kuliya shiboga.
32 Su wawuka gweka yawu kwa mtumbwi, wagenda pahala
pahera wantu. **33** Kumbiti wantu wawawoniti pawaweriti
wankuwuka, wawamaniti. Su watuga kulawa lushi zoseri na
wawalongolera kusoka. **34** Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi
na pakaliwoniti na lipinga likulu lya wantu. Kawawoneriti lusungu
toziya waweriti gambira wakondolu yawahera mlolera. Su kanja
kuwafunda vintu vivuwa. **35** Pamihi payifikiti, wafundwa wa
Yesu wamgendera na kumgambira, “Pahala panu pashiwala na
mshenji guzyeta. **36** Guwalekeziyi wantu wagendi mumalambu
na muvijiji vya pakwegera wahemeri shiboga.” **37** Kumbiti Yesu
kawankula, “Mwenga muwapanani shiboga waliyi.” Wamkosiya,
“Hashi tugendi twakahemeri mabumunda ya mpiya zyaziweziti

kumpanana mtenda lihengu kwa myezi minani tuwapanani
waliyi?” **38** Kawakosiya, “Mnaga mabumunda maninga? Mgendi
mkaloli.” Pawaloliti kala, wamgambira, “Kwana mabumunda
muhanu na wasomba awili.” **39** Shapakanu Yesu kawagambira
wantumintumi wakuwi wawagambiri wantu woseri waligawi
muvipinga vipinga, walivagi pasi mumihamba. **40** Su wantu
walivaga mushipinga sha wantu miya na sha wantu malongu
muhanu muhanu. **41** Shapakanu Yesu kagatola mabumunda
muhanu galii na wasomba awili. Kalola kumpindi, kalonga
mayagashii Mlungu na kagamega mabumunda galii. Shapakanu
kawapanana wafundwa wakuwi wawapanani wantu. Viraa virii
kawagawira wantu woseri wasomba awili walii. **42** Wantu
woseri waliya na kwikuta. **43** Wafundwa wa Yesu wasola
vyavisigaliti vya mabumunda na wasomba na kumemeziya
mumajamanda lilongu na mawili. **44** Wapalu waliyiti waweriti
elufu mhanu. **45** Palaa palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi
wingiri mumtumbwi, wamlongoleri kugenda Betisayida. Yomberi
kaweriti kankuwaaga wantu. **46** Pamberi pakamaliriti kulonga
kwahere wantu, kagenda kulugongu kumluwa Mlungu. **47** Pamihi
papasokiti, mtumbwi guweriti pakati pa litanda, kumbiti Yesu
kaweriti gweka yakuwi kuisi iyuma. **48** Kawawona wafundwa
wakuwi wankuyerayera na kushima mutumbwi kwa ngafu, toziya
lipuga liweriti lyankuwapingira. Payiweriti pakwegera na kushiya,
Yesu kawagendera pakatyanga pampindi pamashi. Pakwegera
kawapiti, **49** kumbiti pawamuwoniti kankutyanga pampindi
pamashi, walihola kaweriti lihoka. Wanjiti kushowangana, **50**
toziya woseri pawamuwoniti watiriti nentu. Palaa palii Yesu
kawagambira, “Namtira, ndo neni!” **51** Shapakanu kingira
mumtumbwi pamuhera nawomberi na liyega linyamalira.

Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu, **52** toziya waweriti
wavimana ndiri mana ya kuwapanana wantu mabumunda galii,
myoyu yawu iweriti ikamala. **53** Waloka litanda, wasoka muisi ya
Genezareti, panu wagugolosiya mtumbwi gwawu. **54** Pawalawiti
mumtumbwi, wantu wammaniti ndo Yesu. **55** Su watugiriti mulushi
zoseri na wawatola walweli mumashera na kuwajega pahala
poseri pawapikaniriti Yesu pakaweriti. **56** Pahala poseri Yesu
pakagenditi, muvijiji, mulushi, ama mumalambu, wantu wawatuliti
walweli paviwanja. Wamluwa kawaleki wamshinguli muluwiniku
lwa nguwu yakuwi na woseri wawamshinguliti waponiti.

7 Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wawaweriti
wankulawa Yerusalemu walivaga pawamzyengeta Yesu. **2**
Wawona wafundwa wamu wa Yesu wankuliya shiboga kwa
mawoku mahumba, yani wagulula ndiri mawoku gawu ntambu
ya ifiruwiti. **3** Toziya Mafalisayu na Wayawudi woseri waliya ndiri
shiboga mpaka wagululi mawoku gawu ntambu ya wamaniti,
wakoliti shitiba sha wazewi wau. **4** Pawalawa mumasoku waliya
ndiri shintu shoseri mpaka washigululi huti ntambu ya wavimani.
Vira vilii wakoliti vitiba vimonga, gambira vilii kugulula lutekeru,
viwiga na vyombu vya shaba. **5** Su Mafalisayu na wafunda
wa Malagaliru wamkosiya Yesu, “Ntambu gaa wafundwa waku
wakola ndiri vitiba vya wambuyi wawu, ira womberi waliya
kwa mawoku mahumbu?” **6** Yesu kawankula, “Isaya katungiti
weri, mwenga mwawafyangu, gambira ntambu yakalembiti,
‘Wantu awa, wanjimira kwa visoweru hera, kumbiti mumyoyu
mwau, wapatali na neni. **7** Kuntambikira kwawu kunfaa ndiri
mana wafunda vitiba vya wantu hera gambira malagaliru ga
Mlungu.’” **8** “Mwenga mugaleka malagaliru ga Mlungu na
kukola vitiba vyenu.” **9** Yesu kendeleyiti kutakula, “Mwenga

mulihola muherepa, kumbiti mugalema malagaliru ga Mlungu
su muvikoli vitiba vyenu. **10** Mana Musa kamuiti, ‘Guwapanani
ligoya tati gwaku na mawu gwaku.’ Kayi katakuliti ‘muntu yoseri
yanakahigiranga tati ama mawu, muntu ayu hawamlagi.’ **11**
Kumbiti mwenga mfunda, gambira muntu kana shintu sha
kuwatanga tati ama mawu gwakuwi, kumbiti katakula shintu ashi
‘Kolibani’ yani mafupu kwa Mlungu, **12** su mutakula kalazimika
ndiri kuwatanga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. **13** Su, kwa
ntambu ayi mbeziya shisoweru sha Mlungu kwajili ya mafundu
gamwankana. Kayi mtenda vitwatira vivuwa vya ntambu ayi.” **14**
Yesu kalishema kayi lipinga lilii lya wantu. Kawagambira, “Mpikiniri
woseri, muvimani. **15** Kwahera shintu shashimwingira muntu
shashiweza kumtenda kaweri muhumba. Kumbiti shashimlawa
muntu ashi ndo shashimtenda muntu kaweri muhumba. **16**
Muntu pakana makutu, kapikaniri.” **17** Pakalilekiti lipinga lya
wantu na kwingira mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiya
mana ya mfanu wakatakuliti. **18** Yesu kawagambira, “Hashi, ata
mwenga mwelewa ndiri? Hashi muvimana ndiri handa shintu
shashimwingira muntu kulawa kunja, shimtenda ndiri muntu
kaweri muhumba, **19** Toziya shimwingira ndiri mumoyu, kumbiti
shingira mumtima, shakapanu shilawa kunja munshimba?” Kwa
kutakula hangu, Yesu kavipungiti viboga vyoseri. **20** Kendereyiti
kulonga, “Shashilawa munshimba mwamuntu ndo shimtenda
kaweri muhumba. **21** Toziya mumoyu mwa muntu mulawa
maholu madoda na kumbinta na shimpegu na ulagaji shakapanu
22 uhumba na lwaliya na vidoda na upyotu na utindira na weya
na mayigilangu na shinika na lipungasesi. **23** Madoda aga goseri
galawa munshimba mwa muntu, ndo hagamtendi muntu kaweri
muhumba.” **24** Yesu kawuka paliya, kagenda mulushi lwa Tiru.

Aku kingira mnumba na kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani,
kumbiti kaweziti ndiri kulififa. **25** Paniti mdala yumu mweni
muhinga gwakuwi kaweriti na shamshera, kapikaniriti visoweru
vya Yesu. Palaa paliya kiza kamsuntamalira pamagulu pakuwi.
26 Mdala ayu kaweriti Mgiriki, mwenikaya gwa Silofainiki. Su
kamluwa Yesu kamlavii muhinga gwakuwi shamshera kadoda.
27 Yesu kamgambira, “Guleki huti wana wikuti. Kwa mana
iherepa ndiri kutola shiboga sha wana na kuwasila wang'ang'a.”
28 Kumbiti mdala uliya kamwankula, “Nyina Mtuwa, kumbiti ata
wang'ang'a wapasi pameza waliya shiboga shawalekiti wana!”
29 Yesu kamgambira, “Toziya ya shisoweru ashi shagulongiti,
gugendi ukaya, haguwoni shamshera kamlawa muhinga gwaku!”
30 Su kagenda ukaya kwakuwi, kamwona mwana kagonja
mshitanda na shamshera kamlawiti kala. **31** Shakapanu Yesu
kawuka mulushi lwa Tiru, kapitira Sidoni, kasoka litanda Galilaya
kwa kupitira mukowa lushi lilongu. **32** Su wamjegera muntu kana
majogu viraa ka bubu, wamluwa kamtulili mawoku. **33** Yesu
kamtura kutali na wantu. Katula vyala vyakuwi mmakutu mwa
muntu uliya. Katema mata na kumshinkula lulimi. **34** Shakapanu
kalola kumpindi kwa Mlungu, kapumula na kumgambira, “Efata,”
mana yakuwi, “Guvuguki!” **35** Mala makutu gakuwi gavuguka
na lulimi lwakuwi luyoposoka, kanja kutakula nweri. **36** Yesu
kawabeliziya nawamgambiziya muntu yoseri vitwatira avi. Kumbiti
ntambu yakawabeleriti, ndo ntambu yawendereyiti kubwera
shisoweru ashi. **37** Wantu walikangasha nentu. Watakula,
“Katenda vyoseri viheri, kawatenda wanamajogu kupikinira na
bubu kutakula!”

8 Lishaka limu, lipinga limonga lya wantu waliwona kayi,
waweriti wahera shiboga. Su Yesu kawashema wafundwa

wakuwi, kawagambira, **2** “Nuwawonera lusungu wantu awa
toziya wapamuhera na neni kwa mashaka matatu na vinu
wahera shiboga. **3** Handa panawalekisiya wagendi ukaya kwawu
na njala hawalembuki mnjira, toziya wamonga walawa kutali.” **4**
Wafundwa wakuwi wamkosiya, “Peni panu pantundu hagapatikani
koshi mabumunda ga kuwawikutiziya wantu woseri awa?” **5**
Yesu kawakosiya, “Mwaga mabumunda maninga?” Nawomberi
wamwankula, “Twana mabumunda saba.” **6** Yesu kawagambira
wantu walivagi pasi. Katola mabumunda saba, kamgambira
Mlungu mayagashii. Shakapanu kagamega mabumunda galiya,
kawayupi wafundwa wakuwi wawayupi wantu, nawomberi
wawagawira. **7** Kayi waweriti na wasomba vidika vididini. Yesu
kavitekelera, kawahimiziya wawapanani wantu ntambu iraa.
8 Wantu waliya wikuta, wafundwa wakuwi wasola visigariti
wamemeziya majamanda saba. **9** Wantu waliyiti waweriti elufu
msheshi. Su Yesu kawagambira ne mbuka. **10** Pakamaliliti
kuwagambira ne mbuka kakwena mumashuwa pamuhera na
wafundwa wakuwi kagenda lushi lwa Dalumanita. **11** Mafalisayu
wamu wiziti kwa Yesu, wanja kulishowerana nayomberi.
Wafiriti kumjera kawatenderi lirangaliru lya liuzauza kulawa
kumpindi. **12** Yesu kawawonera lusungu kumoyu, kalonga, “Iwera
hashi shiyiwuku ashi shifira liuzauza? Nakaka nukugambirani,
shiyiwuku ashi hapeni shipati lilangaliru lyoseri.” **13** Su kawaleka,
kakwena kayi mumashuwa, kagenda kumwambu kulitanda.
14 Wantumintumi waliyaluwiti kutola mabumunda, waweriti na
libumunda limu hera mumashuwa. **15** Yesu kawaberiziya, “Mukali
weri na vidodera vya Mafalisayu na vya Herodi.” **16** Wantumintumi
wanja kulitakuziyana weni kwa weni, “Kankutakula hangu
toziya twahera mabumunda.” **17** Yesu kavimaniti gawatakuliti,

kawakosiiti, “Mbona mwankulitakuziya kuusu kuwera ndiri na
mabumunda? Mwenivimani wala kupikinira? Yakali ikamala
myoyu yenu? **18** Mwana masu, hashi mwona ndiri? Mwanaga
makutu, hashi mpikinira ndiri? Mlihola ndiri? **19** Pamegiti
mabumunda mhanu su na kuwayupa wantu elufu mhanu,
mjojiniriti majamanda maninga ga yagasigariti?” Wamwankula,
“Gaweriti majamanda lilongu na mawili.” **20** “Pakagamegiti
mabumunda saba na kawayupa wantu elufu msheshi, mjojiniriti
majamanda maninga yagasigariti?” Wamwankula, “Gaweriti
majamanda saba.” **21** Su Yesu kawagambira, “Na vinu muvimana
ndiri?” **22** Yesu kasokiti Betisayida pamuhera na wantumintumi
wakuwi. Aku wantu wamjega kanalwisi yumu, wamluwa Yesu
kamkoli. **23** Yesu kamkola liwoku kanalwisi uliya, kamjega
kunja kushijiji. Kamtemera mata mmasu kamtulila mawoku,
kamkosiya, “Guweza kuwona shintu shoseri?” **24** Kanalwisi
uliya kalola, katakula, “Nawawona wantu wawonekana gambira
mitera yankugendagenda.” **25** Su Yesu kamtulila kayi mawoku
mmasu, yomberi katumula masu. Uwezu wakuwi wa kulola
umwuyira, kalola kila shintu weri. **26** Yesu kamgambira gugendi
zaku ukaya na kumuhimiziya, naguwuya kushijiji shilii. **27**
Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi muvijiji vya
Kaisariya Filipi. Pawaweriti munjira, Yesu kawakosiiti, “Wantu
watakula neni na gaa?” **28** Wamwankula, “Wamonga watakula
gwenga gwa Yohani mbatiza na wamonga Eliya na wamonga
watakula gwenga guwera yumu gwa wambuyi wa Mlungu.” **29**
Nayomberi kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?”
Peteru kamwankula, “Gwenga gwa Kristu!” **30** Shakapanu Yesu
kawaberiziya pakawagambira, “Namumgambira muntu yoseri
visoweru avi.” Litawu Kristu kwa Shigiriki mana yakuwi ndo

Mlungu kamsyagula kuwera Mtuwa. Kwa Shiebulaniya litawu
ali walishema Masiya. **31** Shakapanu Yesu kanjiti kuwafundiza
wantumintumi wakuwi. Kawagambira, “Mwana gwa muntu mpaka
katabiki nentu na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa
numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru. Hawamlagi, kumbiti
pamashaka matatu pagapita hakazyuki.” **32** Yesu kawagambiriti
vitwatira avi pota kufifa. Su, Peteru kamtola kumbwega, kanja
kumkalipira. **33** Kumbiti Yesu kagalambuka, kawalola wafundwa
wakuwi, kamkalipira Peteru pakalonga, “Guwuki kulongolu
kwaneni, Shetani! Maholu gaku galawa ndiri kwa Mlungu ira
ga muntu!” **34** Su kalishema lipinga lya wantu na wafundwa
wakuwi, kawagambira, “Handa muntu yoseri pakafira kunfata,
kalilemi mweni na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. Luka 14.27.
35 Handa muntu yakafira kugalopoziya makaliru gakuwi mweni
hakaagamiziyi, kumbiti muntu yakagamiziya ukomu wakuwi
kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru Shiwagira hakalopoziyi.
36 Hashi, kwana mota gaa muntu kuyipata isi yoseri shakapanu
hakaagamiziyi makaliru gakuwi? Hakapati ndiri shintu. **37** Ama
muntu katendi hashi kupata kayi makaliru gakuwi? **38** Muntu
yoseri mushiyiwuku ashi shidoda na shashimtira ndiri Mlungu,
yakamonera soni neni na mafundu gangu, neni Mwana gwa
muntu hanumwoneri soni muntu uliya paniza muwukwisa wa Tati
gwangu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wananagala
wa Mlungu.”

9 Yesu kongera kuwagambira, nukugambirani nakaka, wamonga
wapalaapa hapeni wahowi pota kuuwona Ufalumi wa Mlungu
pawiza na makakala. **2** Pagapititi mashaka sita, Yesu kawatola
Peteru na Yakobu na Yohani kagenda nawa kumpindi kulugongu
lutalipa gweka yawu. Pawaweriti wankulola, Yesu kagalambusiwa

nshimba kulongolu kwawu, **3** nguwu zakuwi zimelemeta,
ziwera za neru mbuu kwahera muntu yakaweza kuputa ntambu
ilii. **4** Wantumintumi watatu walii wawawona Eliya na Musa
wankuyowera na Yesu. **5** Peteru kamgambira Yesu, “Mfunda
iherepa nentu twa panu. Su mbaka tunyawi visasa vitatu,
shimu shaku na shimu sha Musa na shimu sha Eliya.” **6**
Ashina Peteru watira nentu, Peteru kavimana ndiri shakutakula.
7 Shakapanu shilawira shivinyiru sha liwundi shiwagubikira
na liziwu lipikanirika kulawa muliwundi, “Ayu ndo mwana
gwangu shintama, mumpikiniri.” **8** Palapaliya wantumintumi
awa walolalola, kumbiti wamwona ndiri muntu yumonga, ira
Yesu gweka yakuwi. **9** Pawaweriti wankusuluka mlugongu,
Yesu kawagambiriti, namumgambira muntu yoseri vitwatira
vyamuwoniti, mpaka neni Mwana gwa muntu panzyukaku kulawa
kwa wahowa. **10** Su, wakola malagaliru aga, kumbiti waweriti
wankulitakuziyana mana ya kuzyuka kulawa kwa wahowiti. **11**
Wamkosiya Yesu, “Iwera hashi wafunda wa Malagaliru watakula
Eliya mpaka kizi huti?” **12** Nayomberi kawankula, “Yina, Eliya
kankwiza huti kuwanyawira vyoseri. Kumbiti kwa shishi su
walemba mumalembu mananagala handa Mwana gwa muntu
hakatabiki nentu na kulemwa? **13** Kumbuti nukugambirani,
Eliya kizakala, nawomberi wamtendera ntambu yawafiriti
gambira malembu ntambu yagatakuliti hawamtenderi.” **14** Yesu
pamuhera na wafundwa watatu pawawuyiti kwa wantumintumi
wamonga, wawoniti lipinga likulu lya wantu na wafunda wamu
wa Malagaliru waweriti wankulitakuziyana nayomberi. **15**
Palapalii wantu pawamwoniti Yesu, woseri walikangasha nentu,
wamtugira wamlamusiyi. **16** Yesu kawakosiya wantumintumi
wakuwi, “Mwangulitakuziyana shishi nawa?” **17** Su muntu yumu

mulipinga lya wantu kankula, “Mfunda numjega mwana gwangu
kwaku, toziya kana shamshera yakamtenda kalanduli ndiri. **18**
Kila mala pakamwizila, kamgusiya pasi na kumtenda kalawi
ufulufulu mumlomu, pakagayagaya menu na nshimba yoseri
iyuma. Nuwaluwiti wafundwa waku wamlaviyi shamshera uliya
kumbiti wasinda.” **19** Yesu kawagambira, “Mwenga, shiyiwuku
shankali moyu! Hashi hankali na mwenga mpaka ndii? Hashi
hanuwahepeleri mpaka ndii? Mumjegi panu.” **20** Wamjega mwana
uliya yakaweriti na washamshera, shamshera ulii pakamwoniti
Yesu, pala palii kamgusiya pasi na kumlekela shisirika, nayomberi,
kagalagata na kulawa lufulufulu mumulomu. **21** Yesu kamkosiya
tati gwa mwana ulii, “Vitwatira avi vimpata kwanjira ndii?” Yomberi
kankula, “Kwanjira uwana wakuwi.” **22** Mala zitangala shamshera
ulii kamgusiyiti mumotu na mmashi su kamlagi. Payiwera guweza
Gutuwoneri lusungu na gututangi! **23** Yesu kamgambira, “Iwera
hashi gutakula handa guweza?” Nukugambira vitwatira vyoseri
viwezekana kwa muntu yakawera na njimiru. **24** Su Palaa palii
tati gwa mwana ulii kabotanga pakalonga, “Njimira! Guntangi
neni weri na njimiru itosha.” **25** Yesu pakaliwoniti lipinga lya
wantu lyankuwongereka kamukamu, kamkalipiriti shamshera ulii
pakamgambira, “Shamshera yagumtenda mwana ayu kaweri
bubu na majogu, nukugambira gumlawi mwana ayu nagumwingira
kayi!” **26** Shamshera ulii kagutanga na kamgusiya pasi mwana
ulii, kamlawa. Mwana ulii kawonekaniti handa kahowa, su wantu
wavuwa walongiti, “Kahowa!” **27** Kumbiti Yesu kamkola liwoku
kamnyasula na yomberi kagoloka. **28** Yesu pakingiriti mnumba,
wafundwa wakuwi wamkosiyiti pawawera gweka yawu, “Iwera
hashi twenga tusinda kumlaviya shamshera ulii?” **29** Yesu
kawagambira, “Shamshera gwa ntambu ayi hapeni kalawi kumbiti

kalawa kwa kumluwa Mlungu hera." **30** Yesu pamuhera na
wafundwa wakuwi wawukiti palii, wendereyiti na mwanja kupitira
mukowa gwa Galilaya. Yesu kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani
pawawera, **31** toziya kaweriti kankuwafunda wafundwa wakuwi.
Kawagambiriti, "Mwana gwa muntu hawamlaviyi kwa wantu
wamlagi. Kumbiti pagapita mashaka matatu hakazyuki." **32**
Wafundwa wavimaniti ndiri vitwatira avi kumbiti watira kumkosiya.
33 Su wasokiti Kafarinaumu, na pakaweriti mnumba, Yesu
kawakosiyiti wafundwa wakuwi, "Mweriti mwankulitakuziya
shishi munjira?" **34** Kumbiti womberi wanyamalira, mana mnjira
waweriti wankulitakuziana, "Gani mkulu pakati petu?" **35** Yesu
kalivaga pasi, kawashema walii wantumintumi lilongu na awili
kawagambira, "muntu pakafira kaweri gwa kwanja hakaweri gwa
kupelera na ntumintumi gwa woseri." **36** Shakapanu kamtola
mwana mdidini, kamgolosiya pakati pawomberi. Kamkisikira,
shakapanu kawagambira, **37** "Yakamwanka yumu gwa mwana
gambira ayu kwa litawu lyangu, kananka neni na yakananka neni
kananka hera ndiri neni, su kamwanka yakantumiti neni." **38**
Yohani kamgambira, "mfunda tumwona muntu yumu kankuwusiya
washamshera kwa litawu lyaku, twenga tujera kumberiziya toziya
yomberi ka yumu gwetu ndiri." **39** Kumbiti Yesu kawagambira,
"Mleki kumberiziya, toziya kwahera muntu yakatenda mauzauza
kwa litawu lyangu na palaa panu shakapanu katakuli vidoda
kwaneni. **40** Toziya muntu yakatulema ndiri twenga, muyetu.
41 Nuwagambira nakaka, muntu yoseri yakakupananeni mashi
gakulanda toziya mwenga mwa wantu wa Kristu, nakamu hapeni
kakosi kulipata lifupu lyakuwi. **42** "Muntu yoseri yakamtenda
yumu gwa wadidini wawanjimira katendi vidoda, iweri mbaka
kwa muntu uliya kumtawalira musingu mwakuwi lwala na

kumwasira mulitanda. **43** Liwoku lyaku palikutenda gutendi
vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka
goseri pota liwoku limu kuliku kuwera na mawoku mawili na
kugenda mumotu gwa Jehanamu, motu gwakuwi gutenda tiya
ndiri. **(Geenna g1067)** **44** Kweni watekenya wakuwi wafuwa ndiri,
wala motu gutenda tiya ndiri. **45** Na Ligulu lyaku palikutenda
gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa
mashaka goseri pota ligulu limu, kuliku kuwera na magulu goseri
mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu motu gutenda tiya
ndiri. **(Geenna g1067)** **46** Kweni watekenya wawaluma wafuwa
ndiri na motu gutenda tiya ndiri. **47** Na lisu lyaku palikutenda
gutendi vidoda, gulitupuli! Iherepa nentu kwingira Muufalumi
wa Mlungu paguwera na lisu limu hera. Kuliku kuwera na
masu gaku goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu
gutenda tiya ndiri. **(Geenna g1067)** **48** Amu watekenya wakuwi
wawaluma wafuwa ndiri, na motu gutenda tiya ndiri. **49** "Toziya
kila yumu hawamlekeri munyu kwa motu gambira. **50** "Munu
guherepa, kumbiti pagulawa kunoga kwakuwi, hagukoleri na
shishi? "Muweri na munyu mngati mwenu na mulikali weri na
wayenu."

10 Yesu kawukiti paliya kagenda kumkoa gwa Yudeya na kalokiti
kumwambu kulushemba Yoridani. Lipinga lya wantu limgendera
kayi, yomberi kawafunda handa ntambu ya katendaga. **2** Su
Mafalisayu wamgendera na wamkosiya kwa kumjera, "Hashi,
lilagaliru lyetu limlekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi?"
3 Yesu kawakosiya, "Musa kawalagalira malagaliru gaa?" **4**
Nawombeli watakula, "Musa kalagaliriti mpalu kumupi mdala
gwakuwi lilembu lya talaka na kuleka." **5** Yesu kawagambira,
"Musa kawalembiriti lilagaliru ali toziya ya kukamala kwa myoyu

yenu. **6** Kwa njira kwanja Mlungu pakayiwumbiti Isi, kawawumbiti
mwana mpalu na mdala. Gambira malembu ntambu yagatakuliti,
7 Su, mpalu hakawaleki tati gwakuwi na mawu gwakuwi, hawaweri
pamuhera na mdala gwakuwi, **8** woseri wawili hawaweri yumu.
Kwa hangu womberi hawaweri kayi ndiri wawili ira yumu. **9** Su
shakalemetiziyiti Mlungu, muntu nakashilekeniziya." **10** Pawingiriti
kayi mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyiti shitwatira ashi.
11 Yomberi kawagambira, "Muntu yakamleka mdala gwakuwi
na kumyuga gwingi, kankuhumba. **12** Viraa mdala yakamleka
mpalu gwakuwi na kuyugwa na gwingi, kankuhumba." **13** Wantu
wamjegiriti Yesu wana wadidini kawatulili mawoku, kumbiti
wafundwa wawakalipira wantu. **14** Yesu pakawoniti hangu,
kakalaliti kawagambira wantumintumi wakuwi, "Mwawaleki wana
awa wizi kwa neni, namwalewalera, toziya Ufalumi wa Mlungu
wa wantu gambira wana awa. **15** Nukugambirani nakaka,
muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana
mdidini hapeni kingiri amu." **16** Shakapanu kawanka wana
awa, kawakisikira na kawatekelera. **17** Yesu pakanjiti kayi
mwanja gwakuwi, muntu yumu kamtugiriti na kamsuntamilira
na kamkosiya, "Mfunda mheri, ntendi hashi mpati ukomu wa
mashaka goseri?" **(aiōnios g166)** **18** Yesu kamwankula, "Mbona
gushema mheri? Kwahera yakiwiti mheri ira Mlungu gweka
yakuwi. **19** Gulimana lilagaliru, 'Pota kuhumba, pota kulaga,
pota kwiwa, pota kutakula kwa kupaya, poti kupaya, gumupi
ligoya tati na mawu gwaku.'" **20** Yomberi kamwankula, "Mfunda
goseri aga nugakoliti kwanjira untemba wangu." **21** Yesu
kamloliti na kamfira, kamgambira, "Gupungukiwa na shintu
shimu, gugendi gukawuzi vintu vyaguweriti navi na mpiya
guwayupi wahushu na gwenga hagutuli shigubakiru kumpindi,

shakapanu gwizi gunfati.” **22** Pakapikaniriti aga, kahinginikiti,
moyu gumtama kagenda zakuwi toziya kaweriti kalunda. **23**
Yesu kagalambuka aku na aku, kawagambira wafundwa wakuwi,
“Ntambu gaa hayiwi ikamala kwa walunda kwingira Muufalumi
wa Mlungu!” **24** Wafundwa walikangasha nentu kwa visoweru
vyakuwi. Yesu kawagambira kayi, “Wana wangu, vikamala nentu
kwingira Muufalumi wa Mlungu! **25** Vikamala nentu mlunda
kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku nkanyama ngamiya
kupena mushitoboli sha sindanu.” **26** Wantumintumi wakuwi
walikangasha nentu walikosiya, “Su gaa yakaweza kuponeka?”
27 Yesu kawalola kawagambira, “Kwa muntu iwezekana ndiri,
kumbiti kwa Mlungu vitwatira vyoseri viwezikana.” **28** Su Peteru
kamgambira, “Na twenga hashi? Tuleka vyoseri, nakukufata!” **29**
Yesu kawagambira, “Nakaka nukugambirani, kila muntu yakalekiti
numba ama walongu ama dada ama mawu ama tati ama wana
ama malambu kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru Shiwagira,
30 hakanki nentu Shipindi ashi ama Hakanki mala miya numba
na walongu na wafunda na wamawu na wana na malambu
pamuhera na kutabika. Shipindi shiza hamuwanki ukomu wa
mashaka goseri. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Kumbiti wavuwa
wawaweriti wa kwanja hawaweri wa upeleru, na walii wawupeleru
hawaweri wakwanja.” **32** Su, Yesu pamuhera na wantumintumi
wakuwi waweriti mnjira kugenda Yerusalemu na Yesu kaweriti
kankuwalongolera. Wafundwa wakuwi waweriti na lyoga na
wantu wawalilongoziyiti nawomberi watira. Yesu kawatola kayi
kumbwega walii lilongu na awili, kanja kuwagambira galii
hagampati. **33** “Mpikaniri! Twankugenda Yerusalemu na aku neni
Mwana gwa muntu hawantuli kwa watambika wakulu na wafunda
wa Malagaliru, womberi hawatozi kuhowa na hawanaviyi kwa

wantu wayawudi ndiri. **34** Womberi hawamtenderi lidufiya na
hawantemeri mata na hawazyatangi ndomontu na kunaga.
Kumbiti pagasoka mashaka matatu hazyuki." **35** Su Yakobu na
Yohani wana gwa Zebedayu wamgendera Yesu wamgambira,
"Mfunda tufira gututenderi shintu shatufira kukuluwa." **36** Yesu
kawakosiya, "Mfira nuwatenderi shishi?" **37** Wamwankula,
"Gutujimiri kukala yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga
uwega waku wakumshigi pagulivaga mushiti sha ukwisa waku."
38 Yesu kawagambira, "Muvimana ndiri shamluwa! Hashi,
mweza kulandira lutekeru lwanandira lwa kutabika, awu mweza
kubatizwa ntambu ya ubatizu wa neni?" **39** Wamwankula, "Yina
tuweza." Yesu kawagambira, "Lutekeru lwanandira hamlandiri
nakaka na hawamubatiziani ntambu yanfira Kubatiziwa, **40**
kumbiti vyaneni ndiri kusyagula ayu hakalikali kumliwu ama
kumshigi kwaneni, avi vya mweni Mlungu hakawatuli wantu
yakawatandiriti mpenyu zilii." **41** Wafundwa wamonga walii
lilongu, pawapikaniriti aga, wawakalaliliti Yakobu na Yohani.
42 Yesu kawashema, kawagambira, "Muvimana handa walii
wawaholiriti wiwi wakola mlima wa isi zimonga wawagolokera
wantu wawu kwa makakala na wakulu awa wawagolokera
wantu wawu. **43** Kumbiti kwamwenga nayiwera hangu, ira
yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwenu. **44** Na muntu
pakati penu yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwa
woseri. **45** Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri wamtenderi, ira
kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uweri shilipira sha wantu
wavuwa." **46** Su wasoka Yeriku, Yesu na wafundwa wakuwi
pamuhera na lipinga likulu lya wantu, pakaweriti kankulawa
mulushi alu, kwaniti kana lwisi mluwa yawamshema Baritulumayu
mwana gwa Timayu kaweriti kalivaga mbwega mwa njira. **47**

Baritulumayu pakapikaniriti handa Yesu gwa Nazareti kankupita
pahala palii, kabotanga, “Yesu, Mwana gwa Dawudi gumoneli
lusungu!” **48** Wantu wavua wamkalapira, “Gunyamali.” Su
kanyamali. Kumbiti yomberi kongera kushema, “Mwana gwa
Dawudi gumoneri lusungu!” **49** Yesu kagolokiti, katakula,
“Mumshemi.” Su wamshema kana lwisi ulii, wamgambira,
“Gulikakamaziyi! Gugoloki, kakushema.” **50** Yomberi kasa lihabiti
lyakuwi, kakopoka, kamgendera Yesu. **51** Yesu kamkosiya,
“Gufira nukutenderi shishi?” Kanalwisi ulii kamgambira, “Mfunda
nduwa mpati kulola.” **52** Yesu kamgambira, “Gugendi, njimiru
yaku ikuponiziya.” Pala palii kana lwisi ulii kaweza kulola na
kamfata Yesu mnjira.

11 Pawaweriti wapakwegera na Yerusalemu wasokiti Betifagi
na Betaniya, pakwegera na Lugongu lwa Mizeyituni, palii
kawatuma wawili wa wafundwa wakuwi wawalongoleri, **2**
kawagambira, “Mgendi mushijiji sha kulongolu kwenu. Payiwera
mwakwingira amu, hamwoni mwana gwa punda wamtawa,
mweni kenitenderwi na muntu. Mumyopoli mumjegi. **3** Handa
muntu pakawakosiya, ‘Mbona mtenda hangu?’ Mumgambiri,
‘Mtuwa kamfira na hakamwuziyi panu ulavinu.’” **4** Su wagenda,
wamwona mwana gwa punda mumbwega munjira wamtawa
mumlyangu. Pawaweriti wankumyopola, **5** wantu wamu waweriti
wagoloka palii wawakosiya, “Mwankumyopola punda ayu gwa
shishi?” **6** Wafundwa wawankula ntambu Yesu yakawagambiriti,
nawomberi wawaleka wagendi zawu. **7** Wamjegiriti Yesu mwana
punda ayu. Wayazalira nguwu zawu pampindi pa mwana
punda ulii na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. **8**
Wantu wavuwa wayazalira nguwu zawu munjira, wamonga
wayazalira miputira ya mitera yawayidumuliti mumalambu. **9**

Wantu woseri yawalongoleriti na wafatiti, wanjiti kubotanga,
“Kazyumwi Mlungu! Katekelerwi uliya yakiza kwa litawu lya
Mtuwa! **10** Utekelerwi ufalumi wiza wa tati gwetu Dawudi.
Kazyumwi Mlungu gwa kumpindi nentu!” **11** Yesu kingiriti lushi
lwa Yerusalemu, kagenda Mnumba nkulu ya Mlungu, Kalola
kila shintu weri. Kumbiti toziya iweriti kala pashimii, kagenda
Betaniya pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. **12**
Shirawu yakuwi, pawaweriti wankulawa Betaniya, Yesu kaniti
njala. **13** Su kwa kutali kaguwona mkuyu gwana mihamba
ivuwa. Kagugendera kawoni handa guweriti na libwajubwaju
loseri. Pakasokiti, kaguwoniti gwahera libwajubwaju lyoseri ira
mihamba hera, toziya iweriti ndiri shipindi sha mabwajubwaju.
14 Panu Yesu kagugambira mkuyu, “Kwanjira leru ata mashaka
gangalikupera muntu yoseri nakaliya mabwajubwaju kwaku!” Na
wafundwa wakuwi wapikiniriti visoweru avi. **(aiōn g165)** **15** Su
wasokiti Yerusalemu. Yesu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu
kanja kuwawinga kunja wantu waweriti wankuwuza na kuhemera
vintu. Kazigalambuziya meza zawaweriti wankuvunjira mpiya
na vigoda vya walii yawaweriti wankuwuza wang'unda. **16**
Kamlekeziyiti ndiri muntu yoseri kupitira pamlangu gwa Numba
nkulu ya Mlungu pakatola shintu. **17** Shakapanu kawafunda,
“Ilembwa Mumalembu Mananagala, ‘Mlungu kalonga Numba
yangu hawayishemi Numba ya kumuluwa Mlungu kwa maisi
goseri!’ Kumbiti muyitenda kuwera mpanga ya wakwepula!” **18**
Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru pawapikaniriti
aga, wanjiti kusakula njira ya kumlaga. Kumbiti wamtiriti toziya
lipinga lya wantu lilikangashiti na mafundu gakuwi. **19** Paiweriti
pashimii, Yesu na wafundwa wakuwi wawukiti mlushi. **20** Shirawu
yakuwi mandawira pee, pawaweriti wankupita, waguwoniti mkuyu

guliya gunyala goseri, kwanjira kumishigira mpaka kumihamba
21 Peteru kalihola visoweru vyakatakuliti Yesu, kamgambira,
“Mfunda gulori! Mkuyu gulii gwagugulapiriti, gunyala!” **22**
Yesu kawagambira, “Mumjimiri Mlungu.” **23** “Nukugambirani
nakaka, muntu pakalugambira lugongu alu, ‘Gutupuki gukalyasi
mulitanda,’ pota na lyoga mumoyu mwakuwi, kumbiti kajimira
kuwera vitwatira vyoseri vyakatakula vinyawiki, havimnyawikili.
24 Hangu nukugambirani, pamumluwa Mlungu shintu shoseri,
mjimiri handa mshiyanka kala, namwenga hamshiyanki shintu
shoseri shamuluwiti. **25** Pamgoloka kumluwa Mlungu, gumlekiziyi
kila muntu yakakutenderani vidoda, su Tati gwenu kakumpindi
hakawalekiziyi mwenga vidoda vyenu.” **26** Kumbiti handa
mwenga mulekiziya ndiri, ama Tati gwenu gwa kumpindi
hapeni kawalekizii mwenga vidoda vyenu. **27** Su wasoka kayi
Yerusalemu. Yesu pakaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu
ya Mlungu, watambika wakulu na wafunda wa malagaliru na
wazewi wamgendiriti, **28** wamkosiya, “Gwankutenda vitwatira
avi kwa ukulu gaa? Gani yakakupiti ukulu wa kutenda vitwatira
avi?” **29** Kumbiti Yesu kawagambira, “Hanuwakosiyani shintu
shimu, pamnankula, naneni vira hanuwagambirani kwa ukulu
gaa nankutenda vitwatira avi. **30** Hashi, uwezu wa Yohani
wa kubatiza ulawa kumpindi kwa Mlungu ama ulawa kwa
wantu? Munankuli.” **31** Wanja kulitakuziya, “Patutakula, ‘Ulawiti
kumpindi kwa Mlungu,’ hakatukosiyi, su mbona munjimira
ndiri?” **32** “Hapeni tutakuli ulawa kwa wantu, patutakula hangu
tutira lipinga lya wantu toziya woseri wajimiriti handa Yohani
kaweriti mbuyi gwa Mlungu nakaka.” **33** Su, wamwankula Yesu,
“Twenga tuvimana ndiri.” Yesu kawagambira, “Naneni vira hapeni
nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa.”

12 Yesu kanjiti kutakula nawu kwa mifanu, “Muntu yumu kalimiti
lirambu lya mizabibu. Katindiliziya shibambaza na pakati pa
lirambu kabawa lirindi lya kuyonera zabibu, kanyawa lilingu lya
kulolelera. Kawazimila lirambu ali kwa walimaji, mweni kagenda
mpaka lushi lwa kutali. **2** Shipindi sha kubenanga, kamtumiti
ntumintumi gwakuwi kwa walimaji walii, kamjegeri seemu ya
viboga vya lirambu lyakuwi. **3** Walimaji walii wambata, wamkoma,
wamwuziya mawoku hera. **4** Kamtuma kayi ntumintumi yumonga,
ayu viraa walimaji wamkomanga mumtuwi na kumtendera vidoda.
5 Mweni kana lirambu ulii kamtuma kayi ndundami yumonga,
walimaji awa wamlagiti. Watenditi hangu kwa wamonga wavuwa
yakawatumiti, wamonga wawakomiti, na wamonga wawalaga. **6**
Kasigaliwiti na muntu yumu, yani mwana gwakuwi yakamfira.
Upeleru kamtuma ayu pakalihola, ‘Hawamupanani ligoya mwana
gwangu.’ **7** Kumbiti walimaji awa waligambirana, ‘Ayu ndo
Mweni mhala, tumlagi su uhala wakuwi uweri wa twenga!’ **8**
Su, wambata, wamlaga na kumyasa kunja kulirambu lilii. **9**
“Hashi, mweni kana lirambu hakatendi shishi? Hakizi kuwalaga
walimaji woseri na kuliyazimilira lirambu lya mizabibu kwa wantu
wamonga. **10** Hashi, hamwenibetuli Malembu Mananagala,
‘Libuwi lyawaliremiti wanyawa numba Vinu liwera libuwi lyaliwera
na mana nentu kuliku mabuwi goseri. **11** Mtuwa ndo mweni
yakatenditi shintu ashi, Nasheni ndo shakulikangasha kwa
twenga’?” **12** Watambika wa numba ya Mlungu na wafunda wa
malagaliru na wazewi wavimaniti handa mfanu agu guweriti
kawalonga womberi. Hangu wajeriti kumbata, kumbiti watiriti
lipinga lya wantu. Su wamleka kagendi zakuwi. **13** Su Mafalisayu
wamu na wantu wa shipinga sha mfalumi Herodi wawatumiti su
wamgomiziyi Yesu kwa visoweru vyakuwi. **14** Wamgendera,

wamgambira, “mfunda tuvimana handa gwenga ndo muntu
yagwaminika, gutakula nakaka hera, wala gumshera ndiri
muntu yoseri shakaliholiti. Gulishera ndiri ukulu wa muntu,
toziya gufunda unakaka hera wa Mlungu kwa wantu. Su,
gutugambiri vya halali kumupa Kaisari kodi ama ndala?” **15**
Kumbiti Yesu kavimaniti Ufyangu wawu, kawagambira, “Mbona
mnjera? Mnanguziyi mpiya ligwala.” **16** Wamlanguziya. Yomberi
kawakosiya, “Sheni na shilanguliru ashi sha gaa?” Wamwankula,
“Shilanguliru ashi sha Kaisari.” **17** Su Yesu kawagambira,
“Vya Kaisari mmupanani Kaisari na vya Mlungu mmupanani
Mlungu.” Walikangashira nentu. **18** Wantu wawalawiti mushipinga
sha Masadukayu, walii watakulaga kwahera muntu yakaweza
kuzyuka, su wamgenderiti Yesu wamkosiya, **19** “Mfunda Musa
katulagaliriti hangu, ‘Muntu pakahowa na kumleka mdala
pota mwana, mlongu gwakuwi mpaka kamtoli mkenja ulii na
kamyiwuliri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.’ **20** Su kuweriti na
walongu saba. Gwa kwanja kamyugiti, kahowa pota kumleka
mwana. **21** Mlongu gwa pili kamyuga mkenja ayu na yomberi
kahowa pota kuleka mwana. Ilawiriti ntambu iraayi kwa mlongu
gwa tatu. **22** Woseri saba wahowa pota kuleka wana. Pawupeleru
mdala ulii kahowa. **23** Vinu wantu pawazyuka mulishaka lya
kuzyuka, mawu ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya woseri
saba wamyugiti.” **24** Yesu kawankula, “Mwenga mwagamira
toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama likakala lya
Mlungu. **25** Toziya wawahowiti pawazyuka, hapeni wayugi wala
kuyugwa, hawaweri handa wantumintumi wa kumpindi. **26**
Kumbiti kwa shisoweru sha kuzyukisiwa kwa wantu wawahowiti,
hashi, mwenesomi mushindola sha Musa shisoweru shilii sha
shitogolu shashiyakiti motu, Mlungu ntambu yakamgambiriti

Musa, ‘Neni na Mlungu gwa Aburahamu na Mlungu gwa Isaka na
Mlungu gwa Yakobu.’ **27** Yomberi Mlungu ndiri gwa wawahowiti,
ira Mlungu gwa wakomu. Su, mwenga mwagamira nentu!”
28 Yumu gwa wafunda wa malagaliru kasokiti, kawapikanira
Masadukayu wankulitakuziyana na Yesu. Pawawoniti Yesu
kawankuliti weri, kamkosiya, “Mumalagaliru goseri, lilagaliru
lyoshi likulu kuliku goseri?” **29** Yesu kamwankula, “Lilagaliru
likulu ndo ali, ‘Gupikiniri Israeli! Mlungu Mtuwa gwetu, ndo mweni
Mtuwa gweka yakuwi. **30** Gumfiri Mlungu Mtuwa gwaku kwa
moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku
goseri na kwa makakala gaku goseri.’ **31** Na lilagaliru lya pili kwa
ukulu ndo ali, ‘Guwafiri wamonga ntambu yagulifira gumweni.’
Kwahera lilagaliru limonga likulu nentu kuliku ali.” **32** Su ulii
mfunda gwa malagaliru kamgambira, “Iherepa Mfunda! Gutakula
nakaka kulonga Mlungu yumu hera na kwahera yumonga ira
yomberi. **33** Na gumfiri Mlungu Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku
goseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri
na guwafiri wamonga ntambu yagulifira gamweni. Shitwatira
ashi shana mana nentu kuliku matambiku goseri gakulunguziya
torosu kwa Mlungu.” **34** Yesu pakawoniti handa muntu ayu
kamwankula kwa luhala, kamgambira, “Gwenga gwakutali ndiri
na Ufalumi wa Mlungu.” Palongolu pa aga, kwahera muntu
yakajeriti kayi kumkosiya shintu. **35** Shipindi Yesu pakaweriti
kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, kakosiiti, “Mbona wafunda
wa malagaliru watakula handa Kristu mwana gwa Dawudi?
36 Dawudi pakalongoziwitwi na Rohu Mnanagala katakuliti,
‘Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gukali uwega wa neni wa
kumliwu, Mpaka panuwatula wankondu waku pasi pa magulu
gaku.’” **37** “Dawudi mweni kamshema Kristu Mtuwa. Su Kristu

hakaweri hashi mwana gwakuwi?” Lipinga lya wantu waweriti
wankumpikinira, Lipinga lya wantu liweriti lyakumpikanira Yesu
kwa kunemelera. **38** Yesu pakaweriti kankufunda, katakuliti,
“Mkali weri na wafunda wa malagaliru weni wafiraga kulipitiziya
pitiziya walikwindira lihabiti ritali na wafira wantu wawalamsiyi
kwa ligoya kusoku. **39** Wafiraga kulivaga muviti vya kulongolu
munumba ya Mlungu, na kutola mpenyu ziherepa pamsambu
40 Wawayonga wakenja aku wankulipayira kumluwa Mlungu
kwa shipindi shitali! Lishaka lya kutoza hawatabiki nentu!” **41**
Yesu kaweriti kalivaga pakwegera na lisanduku lya luhanja.
Kaweriti kankulola wantu wavuwa ntambu yawaweriti wankulavia
mpiya na kuzitula muluhanja lwa Numba ngulu ya Mlungu.
Walunda wavuwa walaviyiti mpiya zivuwa. **42** Kiza mkenja
mhushu kalaviya senti ndidika mbili zya mpiya. **43** Panu Yesu
kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, “Nukugambirani
nakaka, mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku wamonga
woseri yawatuliti mpiya mulisanduku lya luhanja. **44** Mana woseri
walaviya kulawilirana na shuma shashiyogizikiti, kumbiti mawu
ayu, tembera mhushu, kalaviya vyoseri vyakaweriti navi, kalaviya
kila shintu shakafiriti kwa kulikala.”

13 Yesu pakaweriti kankulawa Mnumba nkulu ya Mlungu,
mfundwa yumu kamgambiriti, “Mfunda Guloli mabuwi aga
na numba azi ntambu yaziwera za kulikangashira!” **2** Yesu
kamgambira, “Hashi, guziwona numba azi ngulu? Kwahera ata
libuwi limu halisigali panani pa limonga, kila shintu hashibomolwi.”
3 Yesu pakaweriti kalivaga kulugongu lwa Mizeyituni kulolana na
Numba nkulu ya Mlungu, su Peteru na Yakobu na Yohani na
Andereya wamkosiya pambwega gweka yawu. **4** “Gutugambiri
vitwatira avi havilawili ndii? Lilanguliru gaa halilanguziyi handa

vitwatira avi vyapakwegera kulawira?” **5** Yesu kanja kuwagambira,
“Mlikali weri muntu nakiza kukuzyangani. **6** Wantu wavuwa hawizi
pawalitumiya litawu lyaneni, pawalishema, ‘Neni na Kristu!’
Womberi hawawapotuziyi wantu wavuwa. **7** Pampikinira ngondu
na tetesutetesu zya ngondu, namuwera na lyoga. Vitwatira avi
mpaka vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali. **8** Isi yimu hailikomi
na isi imonga, ufalumi wumu haulikomi na ufalumi umonga,
pahala pavuwa hapaweri na malendemeru na njala. Vitwatira avi
gambira pakwanja kutama kwa kulera nonu. **9** “Mwenga mlikali
weri! Mana wantu hawawajegeni kumahakama, na kuwakomanga
munumba ya Mlungu, Hawawajegi palongolu pa utuwa na
wafalumi toziya munjimiriti neni, su mpati kuwagambira visoweru
viwagila. **10** Mpaka huti shisoweru shiwagira shibwerwi kwa Maisi
goseri. **11** Nawomberi pawakubateni na kuwajega kumahakama,
namlihola kwa galiya gamfira kutakula, shipindi shilii pashiyiza,
mtakuli shoseri shakakupananeni, mana mwenga ndiri mwamfira
kutakula, ira Rohu Mnanagala. **12** Mlongu hakamgalambuki
mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana
gwakuwi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. **13**
Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni.
Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleru ndo hakalopoziwi.
14 “Pamwona ‘Likalaliru lihalibisiya’ ligoloka pahala pakuwi
ndiri, muntu yakabetula kavimani mana yakuwi, panu wantu
wawawera Yudeya watugili mumigongu. **15** Muntu yakaweriti
pampindi pashitwiku sha numba nakasuluka kwingira mnumba
mwakuwi kutola shintu. **16** Yakawera mlirambu nakawuya ukaya
kutola lihabiti lyakuwi. **17** Shondi shondi wamawu yawawera
na yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! **18** Mmuluwi
Mlungu vitwatira avi navilawira mashaka ga mbepu. **19** Mana

kupeluwa kwa shipindi ashi hakongeleki nentu kweni lawiri
kwanjira Mlungu pakanyawiti isi mpaka leru, hapeni ilawiri kayi.
20 Handa Mtuwa mekapunguli ndiri mashaka aga kwahera muntu
hakalopolwi. Kumbiti su kwajili ya wasyagulwa wakuwi, Mtuwa
kapungula mashaka aga. **21** "Su muntu pakawagambirani, 'Guloli,
Kristu kapanu!' Ama 'Ka palii!' Namjimira. **22** Mana hawalawili
ashina Kristu wa upayira na mambuyi wa upayira, hawatendi
malangaliru na mauzauza, su kuwapotuziya wasyagulwa wa
Mlungu handa payiwezikana. **23** Su mwenga mlikali weri. Neni
nukugambirani vitwatira vyoseri pamberi vyenilawiri. **24** "Mashaka
aga, pagapera kala, mshenji hagutulwi luwindu na lyezi hapeni
lilangali. **25** Ntondu hazituluki kulawa kumpindi na makakala ga
kumpindi hagazitikiziyi. **26** Panu hawamwoni Mwana gwa muntu
pakiza mumawundi na likakala likulu pamuhera na ukwisa. **27**
Shakapanu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wawajojiniri
wasyagulwa wakuwi kulawa wega zoseri zya musheshi za
pasipanu, kulawa upeleru wa pasipanu mpaka upeleru wa
mpindi. **28** "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya
mitera payanja kunama na kutomola mahamba, muvimani
kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. **29** Ntambu
iraa ayi mwenga pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani
handa shipindi shapakwegera nentu. **30** Nakaka nukugambirani,
shiyiwuku ashi shankupita ndiri pamberi pa vitwatira vyoseri
avi kulawira. **31** Mpindi na isi hapeni zipiti, kumbiti visoweru
vyangu su hapeni vipiti. **32** "Kumbiti kwahera muntu yakavimana
lishaka wala shipindi, ama ntumintumi gwa kumpindi, ama
Mwana, ira Tati gweka yakuwi ndo mweni yakavimana. **33**
Mloli weri na mshenjeri, mana muvimana ndiri shipindi hashi
hashisoki ndii. **34** Hayiweri handa muntu yakawuka ukaya

kugenda mwanja pakawalekera wantumintumi wakuwi, kila
yumu na lihengu lyakuwi. Shakapanu kamgambira mlolera
mlyangu kaweri masu. **35** Su mulikali masu, toziya muvimana
ndiri mweni kaya hakawuyi ndii, pamonga pamii ama pashiru
ama mandawira putiputi. **36** Handa pakiza lindimu nakawawona
mgonja. **37** Ganawagambirani mwenga, nuwagambira wantu
woseri, ‘Mshenjeri!’”

14 Gasigariti mashaka mawili pamberi pa kusoka mumsambu
gwa Pasaka na mabumunda gawalekera ndiri simika. Watambika
wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru
waweriti wankusakula njira ya kumbata Yesu wamlagi. **2** Su
watakula, “Tuleki kumbata mumsambu gwa Pasaka, toziya
wantu hawatendi ndewu.” **3** Yesu kaweriti Betaniya mnumba
mwa Simoni mngumbula. Pawaweriti mmeza wankuliya shiboga,
mawu yumu yakaweriti na supa ya lipaki lya kununkira lya
beyi nkulu kiza. Kaimega supa ayi na kamumiminira Yesu
lipaki mumtuwi. **4** Wantu wamu waweriti panu wakalaliti,
walitakuliziana, “Kwa shishi kwananga lipaki linunkira ali? **5**
Gangaweziti kuwuza kwa mpiya za shibena mgongu sha shinja
shimu, na kuwayupa wahushu!” Wamkalipira mawu ayu. **6**
Kumbiti Yesu kawagambira, “Mumleki, kwa shishi kumgaziya?
Kantendera shintu shiherepa. **7** Hamuweri na wahushu mashaka
goseri, hamuwezi kuwatanga shipindi shoseri shamfira. Kumbiti
neni hapeni nweri na mwenga mashaka goseri. **8** Yomberi
katenda ntambu yakaweziti, kayitilira nshimba yangu lipaki
linunkira kuyitandira kwa kusira. **9** Nukugambirani nakaka,
poseri muisi shisoweru shiwagira pashibwerwa, shitwatira ashi
shakatenditi hashikandwi ntambu ya kulihola.” **10** Shakapanu
Yuda Isikariyoti, yumu gwa walii lilongu na wawili, kagenditi kwa

watambika wakulu su kamgalambuki Yesu. **11** Watambika wa
numba ya Mlungu pawapikaniriti shisoweru ashi, wasekelera,
wamlagiliti kumpanana mpiya. Su, Yuda kanja kusakula lupenyu
lwa kamgalambukira kwa Watambika wakulu. **12** Lishaka
lya kwanja lya Msambu gwa Mabumunda gawalekera ndiri
simika, shipindi sheni mwana kondolu gwa pasaka pakalikitulwa,
wafundwa wakuwi wamkosiyiti, “Gufira tukutandiri koshi shiboga
sha Pasaka?” **13** Su Yesu kawalagalira wawili wa wafundwa
wakuwi pakawagambira, “Mgendi mlushi, na amu hamliwoni
na mpalu yumu yakalitwika vulu ya mashi. Mmufati **14** mpaka
mnumba yanakingiri, mkamgambiri mweni kaya, ‘Mfunda
kalonga sha koshi shumba sheni handiyi Pasaka pamuhera
na wafundwa wangu?’ **15** Yomberi hakawalonguzii shumba
shikulu mligolofa amu vyoseri wavitandira kala, mtutandiri amu.”
16 Wafundwa wawuka, wagenda mlushi, wawona kila shintu
weri ntambu yakawagambiriti Yesu. Su watandira shiboga sha
pasaka. **17** Payiweriti pamii, Yesu kiziti pamuhera na wafundwa
wakuwi lilongu na wawili. **18** Pawaweriti pameza wankuliya,
Yesu katakuliti, “Nakaka nukugambirani, yumu gwenu yakaliya
pamuhera naneni, Hakang'alambuki.” **19** Panu wafundwa wakuwi
wanja kulihola, yumu yumu wamkosiyiti, “Hashi, neni?” **20**
Yesu kawagambira, “Yumu gwenu mwenga lilongu na wawili,
yakatota libumunda pamuhera naneni mubakuli. **21** Nakaka
Mwana gwa muntu hakahowi handa malembu Mananagala
ntambu yagatakuliti kwakuwi, kumbiti shondi kwakuwi muntu
ulii yakamgalambuka Mwana gwa muntu! Hayiweri kwa muntu
ulii handa mekayiwuki ndiri!” **22** Pawaweriti wankuliya, Yesu
katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega
na kawapanana wafundwa wakuwi pakalonga, “Mtoli mlii,

ayi ndo nshimba ya neni." **23** Shakapanu katola lutekeru
lwa divayi, kalonga mayagashii Mlungu, kawayupa, woseri
walanda mulutekeru alu. **24** Kawagambira, "Agu ndo mwazi
gwangu gwagulawa kwajili ya wantu wavuwa. Mwazi gwangu
gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu na wantu. **25** Nakaka
nukugambirani, hapeni nandi kayi divayi mpaka lishaka lilii panfira
kuyilanda divayi yasyayi Muufalumi wa Mlungu." **26** Shakapanu
wimba lwimbu, wawuka, wagenda kulugongu lwa Mizeyituni. **27**
Yesu kankuwagambira wafundwa wakuwi, "Mwawoseri hamtugi
na kundeka, toziya Malembu Mananagala galonga, 'Mlungu
hakamlagi mlolera gwa kondolu, Na wakondolu hawalimwagi.'
28 Kumbiti panzyuka kala, hanuwalongolerani Galilaya kulii!" **29**
Peteru kamgambira, "Handa woseri hawakuleki, neni hanukulemi
ndiri!" **30** Yesu kamgambira Peteru, "Nakaka nukugambira,
pashiru panu, pamberi njogolu keniwiki mala mbili, hagunemi
mala ntatu." **31** Kumbiti Peteru kalilapira, "Ata payiwera nfuwi
pamuhera na gwenga, hanukulemi ndiri." Wafundwa woseri
viraa watakula ntambu ira ayi. **32** Su, wasoka mushiwunga
shawashishemiti Getisemani. Yesu kawagambira wafundwa
wakuwi, "Mlivagi panu Shipindi neni nankumluwa Mlungu."
33 Shakapanu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani, kanja
kulishera nentu na kushashatika. **34** Kawagambira, "Nhinginika
nentu, ata sambira howa. Mkali panu na mweri masu." **35**
Kagenda kulongolu shididini, kasuntumala makukama, kamluwa
Mlungu, handa payiwezekana, shimpiti shipindi ashi sha ndabiku.
36 Kalonga, "Tati!, Tati gwaneni, kwa gwenga vitwatira yoseri
viwezikana. Gumpusiliri lutekeru lwa ndabiku alu, kumbiti
hayiweri handa ntambu yanfira neni, ira ntambu yagufira
gwenga." **37** Shakapanu kawuya kwa Wafundwa walii watatu,

kawoniti wagonja. Su kamkosiya Peteru, “Simoni, hashi gugonja?
Guwezandiri kulikala masu ata lisaa limu?” **38** Shakapanu
kawagambira, “Mkali masu na mumluwi Mlungu su namwingira
mukujerwa. Rohu ifira, kumbiti nshimba yahera likakala.” **39**
Kagenda kumuluwa Mlungu kayi pakawuyira visoweru viraa
vilii. **40** Shakapanu kawuya kayi kwa wafundwa walii kawawoniti
wagonja. Masu gawu gaweriti gana mbota. Wavimana ndiri
sha kumwankula. **41** Pakawiziriti mala ya tatu kawagambiriti,
“Mwankali mwankugonja na kwoyera? Vinu itosha! Saa isoka!
Muloli, Mwana gwa muntu wankumupa kwa wantu wana vidoda.
42 Mwimuki, tugendeni zetu. Mloli, ulii yakafira kung'alambuka
kapakwegera.” **43** Yesu Pakaweriti kankali kankutakula, Yuda,
yumu gwa wafundwa lilongu na wawili, kiza pamuhera na lipinga
lya wantu wana mapanga na vindonga. Wantu awa waweriti
walagalilwiti na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na
wazewi. **44** Yuda mgalambuka kaweriti kawalanguziya lilanguliru,
“ulii hanumnoneri ndo mweni, mumbati na kumjega wakamloleri.”
45 Yuda pakasokiti, kamgenderiti Yesu, kamgambira, “Mfunda.”
Shakapanu kamnonera. **46** Wantu walii wambata Yesu, na
kumtawa. **47** Yumu gwa walia wawaweriti wagoloka pamuhera na
Yesu, kasolomola upanga wakuwi, kamdumula likutu ntumintumi
gwa Mtambika mkulu. **48** Yesu kawagambira, “Vimwiza na
mapanga na vindonga kumbata gambira neni na shimpegu? **49**
Kila lishaka nweriti pamuhera na mwenga panfunda Mnumba
nkulu ya Mlungu, wala mumbata ndiri. Kumbiti vinu Malembu
Mananagala ga kala.” **50** Panu wantumintumi woseri wamleka,
watira. **51** Kweniti na muntemba yumu yakaweriti kavala lishuka
kaweriti kankumfata Yesu. Nawomberi wajeriti kumbata, **52**
kumbiti yomberi kayirekiziya shuka yakuwi, katuga shivula hera.

53 Su wamjega Yesu kwa mtambika mkulu peni Watambika
wakulu woseri na wazewi na wafunda wa malagaliru waweriti
waliwona. **54** Peteru kamfatiti Yesu kwa kutali, kingira muluwaga
lwa numba ya mtambika mkulu, kalivaga pamuhera na walolera
milyangu pakotera motu. **55** Watambika wakulu wa shiyotera
motu sha Wayawudi woseri wasakula upitawu wa kumsitaki
Yesu wapati kumlaga, kumbiti wapata ndiri. **56** Wantu wavuwa
walaviyiti upitawu wa kupaya kwa Yesu, kumbiti upitawu wawu
ujimilirana ndiri. **57** Shakapanu wamonga wagolokiti, walaviya
upitawu wa kupaya pawatakula, **58** "Tumpikiniriti muntu ayu
pakatakula hanhalibisiyi numba nkulu ya Mlungu yawanyawiti
kwa mawoku, na kwa mashaka matatu hanuinyawi imonga
yawainyawa ndiri kwa mawoku." **59** Kumbiti ata hangu, upitawu
wawu ujumilirana ndiri. **60** Su, mtambika mkulu kagoloka pakati
pawu, kamkosiya Yesu, "Hashi, gwankula ndiri shisoweru?
Wantu awa gawawoniti kwa gwenga?" **61** Kumbiti yomberi
kalikala jii katakula ndiri ata shisoweru shimu. Mtambika mkulu
gwa numba ya Mlungu kamkosiya kayi, "Hashi, gwenga ndo
Kristu, Mwana gwa Mlungu yawamkwisa?" **62** Yesu kankula,
"Neni ndo mweni. Kayi hamumoni neni Mwana gwa muntu
pakalivaga uwega wa kumliwu wa Mtuwa yakawera na makakala,
pakiza mumawundi ga kumpindi." **63** Panu Mtambika mkulu
kapapula lihabiti lyakuwi, kalonga, "Tufira ndiri kayi wakapitawu
wamonga? **64** Mpikanira kankumwigilanga Mlungu! Mwenga
mwona hashi?" Woseri wamtoza, kafiruwa kuhowa. **65** Su, wamu
wawu wanja kumtemera mata, wamgibikira sheni, wamkoma na
kumgambira. "Gutungi gaa yakakukomiti!" Walolera mlyangu
wamtola, wamwakula. **66** Peteru pakaweriti kankali paluwaga,
mdala yumu gwa vinyakalika gwa Mtambika Mkulu kiziti. **67**

Pakamwoniti Peteru kankuyotera motu, kamloliti, kamgambira.
“Viraa gwenga guweriti pamuhera na Yesu Mnazareti.” **68** Peteru
kalema, “Nummana ndiri, wala nuvimana ndiri gagutakula!”
Shakapanu Peteru kawuka, kagenda kunja kuwuwa. Panu
njogolu kawika. **69** Shinyankalika mdala ulii pakamwoniti kayi
Peteru, kanja kayi kuwagambira wantu wawaweriti wagoloka
palii, “muntu ayu yumu gwawu.” **70** Peteru kalema kayi.
Shakapanu katepu, wantu waweriti wagoloka palii wamgambira
Peteru. “Nakaka gwenga gwa yumu gwawu, mana gwenga
gwa Mgalilaya.” **71** Kumbiti Peteru kanja kulirapa, pakatakula,
“Neni nummana ndiri muntu ulii yamtakula visoweru vyakuwi.”
72 Palaa palii njogolu kawika mala ya pili. Su Peteru kalihola
ntambu Yesu pakaweriti pakamgambira, “pamberi pa njogolu
keniwiki mala ya pili, hagunemi mala ntatu.” Peteru kalira.

15 Pawushiiti, watambika wakulu wa numba ya Mlungu watenditi
lishawuli pamuhera na wazewi na wafunda wa malagaliru na
wantu wa shiyotera motu woseri, wamtawa Yesu pingu wamjega
pashiyotera motu pa Pilatu. **2** Pilatu kamkosiya Yesu, “Hashi,
gwenga gwa Mfalumi gwa Wayawudi?” Yesu kamwankula,
“Yina, gwenga gutakula.” **3** Watambika wakulu wampayiliti Yesu
vitwatira vivuwa. **4** Pilatu kamkosiya kayi Yesu, “Hashi gwankula
ndiri shisoweru? Guloli ntambu yawalaviya masitaka gavuwa
kwaku.” **5** Kumbiti Yesu kankula ndiri shisoweru, ata Pilatu
kalikangasha. **6** Kila Shipindi sha msambu gwa Pasaka, Pilatu
kaweriti na shitiba sha kuwavugulira mtatilwa yumu yawamfira.
7 Su, kuweriti na muntu yumu yawamshema Baraba, yakaweriti
wamtatira pamuhera na wamonga wawalagiti wantu pawaweriti
wakusonguziya. **8** Wantu wavuwa wamgendera Pilatu wamluwa
kawatenderi handa shitiba shakuwi. **9** Pilatu kawakosiya, “Hashi,

mfira nuwavuguliri Mfalumi gwa Wayawudi?” **10** Katakula hangu
toziya kavimaniti kala handa watambika wakulu wamjegeriti Yesu
toziya ya weya. **11** Kumbiti Watambika wakulu wawasonguziyiti
wantu wamluwi Pilatu kamvuguliri Baraba. **12** Pilatu kawakosiya
kayi, “Su, mfira ntendi hashi na muntu ayu yamumshema
Mfalumi gwa Wayawudi?” **13** Wantu woseri washowangana
kayi pawatakula, “Gumkong'onderi palupingika!” **14** Kumbiti
Pilatu kawakosiya, “gwa shishi! Katenda shidoda gaa?” Kumbiti
womberi wongera kushowangana, “Gumkong'onderi misumali
mulupingika!” **15** Pilatu kafiriti kulifiliziya lipinga lya wantu awa,
su, kamlekeziya Baraba kulawa mushibetubetu. Kawagambira
wanjagila wamkomi ntomondu Yesu na wamkong'onderi misumali
mulupingika! **16** Shakapanu wanjagila wamjegiti Yesu muluwaga
muliboma lya Pilati mkulu gwa isi, wawajojinira shipinga shakuwi
shoseri. **17** Wamvalisiya nguwu ya zambalawu, wapota lijenjeri
lya misontu wamvalisiya mumtuwi. **18** Wanja kumlamsiya, “Mwika
Mfalumi gwa Wayawudi!” **19** Wamkoma mumtuwi kwa ludengi,
wamtemera mata, wamsuntamalira na kumng'ong'onelera. **20**
Pawamshinigira kala wamvuliti lihabiti lilii, wamvalisiya nguwu
zakuwi, shakapanu wamjega kumpingika. **21** Pawaweriti munjira,
waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni, muntu gwa
lushi lwa Kureni. Yomberi kaweriti tati gwa Alekizanda na Rufu
na Shipindi ashi kaweriti kankulawa kulirambu. Su, wamgambira
katoli lupingika lwa Yesu. **22** Shakapanu wamjega Yesu mpaka
pahali pawapashema Goligota, mana yakuwi, “Pahala pa
Shipalakasa sha mtuwi.” **23** Wamupa divayi wahanganyikiti
na mtera wagushema manimani, kumbiti yomberi kalemiti
kulanda. **24** Su wampingika, wagawana nguwu yakuwi kwa
kuzigalambuziya simbi wamuwi gaa hakapati shipandi sha

nguwu. **25** Iweriti saa tatu mandawira pawampingikiti. **26** Na
masitaka gakuwi gaweriti galembwa, “Mfalumi gwa Mayawudi.”
27 Pamuhera nayomberi wapingikitwi wakwapula wawili, yumu
uwega wa kumshigi na yumonga uwega wakuwi wa kumliwu.
28 Su lilembu litimii lyalitakula, “Wamwalangiti pamuhera na
watenda vidoda.” **29** Wantu waweriti wankupita pahala panu
wamwigilangiti, pawatikiziya mituwi yawu na kutakula, “Aha!
Gwenga gutakuliti gumweni guweza kubomola Numba nkulu ya
Mlungu na kunyawa kwa mashaka matatu! **30** Vinu, gusuluki
mlupingika gulilopozii gumweni!” **31** Nawomberi watambika
wakulu pamuhera na wafunda wa malagaliru wamshinigiriti
pawalitakuziana, “Kawalopoziya wamonga, kumbiti kulilopola
mweni kasinda! **32** Eti yomberi ndo Kristu, Mtuwa gwa Israeli!
Kasuluki kulawa mlupingika su tuwoni na kujimira.” Ata wantu
walii wawapingikitwi pamuhera nayomberi wamlongiti. **33**
Kwanjira saa sita pamusi mpaka saa tisa kuweriti liwindu
isi yoseri. **34** Saa tisa pamii Yesu kalila kwa liziwu likulu,
pakalonga, “Eloyi, Eloyi, lema sabakitani?” Mana yakuwi, “Mlungu
gwangu, Mlungu gwangu mbona gundeka?” **35** Wantu wamonga
wawagolokiti paliya pawapikaniriti hangu, watakuliti, “Gupikiniri!
Kankumshema Eliya.” **36** Muntu yumu katuga, katola lidodoki
kalitawa mulupeleru lwa ludenki katota mudivayi isheshema,
kamupa kalandi pakatakula, “Ebu tuloli handa Eliya hakizi
kumsulusiya palupingika!” **37** Yesu kabota, shakapanu kahowa.
38 Su, lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lidegeka vipandi viwili
kulawa kumpindi mpaka pasi. **39** Mkulu yumu gwa wanjagila
yakaweriti kagoloka kulongolu kwa lupingika kawoniti Yesu
ntambu yakahowiti, kalonga, “Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana
gwa Mlungu!” **40** Wadala wamu waloliti kwa kutali, muwamu

mwawu kaweriti Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu
gwa ashina Yakobu mpusu na Yosefu. **41** Awa ndo wawamfatiti
Yesu pakaweriti Galilaya na kumtendera. Kuweriti na wadala
wamonga wavuwa wiziti Yerusalemu pamuhera na yomberi.
42 Shipindi sha pamii shisokiti kala. Ali liweriti Lishaka lya
Matandiru, yani lishaka lyalilonguleriti Lishaka lya Kwoyera.
43 Panu kiza Yosefu mwenikaya gwa Arimatayu, mjagira gwa
Shiyotera motu mkulu, yawampananiti ligoya nentu. Yomberi
viraa kaweriti kankulolera kwiza kwa Ufalumi wa Mlungu. Su,
kamgenderiti Pilatu pota na lyoga, kaluwa wamupi nshimba ya
Yesu. **44** Pilatu kalikangasha kupikinira handa Yesu kahowiti kala.
Su, kamshema Mkulu gwa wanjagila, kamkosiya handa Yesu
kaweriti kahowa shipindi shivuwa. **45** Pilatu pawamgambiriti kala,
kamgambiriti Yosefu katoli nshimba ya Yesu. **46** Panu Yosefu
kuhemera sanda ya shitani, kasulusiya pasi mauti galiya, kaviliga
sanda. Kagatula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu,
shakapanu kabilingisiya libuwi likulu kumlyangu. **47** Nawomberi
Mariya Magidalena na Mariya mawu gwakuwi Yosefu wapawoniti
pawagonjikiti nshimba ya Yesu.

16 Palipititi Lishaka lya kwoyera, Maliya Magidalena na
Salomi na Mariya mawu gwakuwi Yakobu wahemeriti lipaki
lya utuli wagendi kuyiswaga nshimba ya Yesu. **2** Su,
mandawira putiputi lishaka lya Jumapili. Kwa Shigiriki jumapili
walishema lishaka lya kwanja la juma, mshenji pagwanjiti kulawa
wiziti Mlipumba. **3** Nawomberi waweriti wankuligambiziyana,
“Gani hakatuwusiliri libuwi lilii pamlyangu gwa lipumba?” **4**
Kumbiti pawaloliti, wawona libuwi waliwusiya kala. Nalyeni
liweriti likulu nentu. **5** Pawayingiriti Mulipumba, wamwoniti
muntemba yumu yakavaliti nguwu neru mbuu, kalivaga uwega

wa kumliwu, walikangasha nentu. **6** Kumbiti muntemba ulii
kawagambira, “Namulikangasha. Mwankumsakula Yesu gwa
Nazareti yawampingikiti. Kazyuka, kwahera panu. Mloli pahali
pawamgonjekiti. **7** Mgendi mkawagambiri wafundwa wakuwi
pamuhera na Peteru. ‘Handa Yesu kankuwalongolera Galilaya
kulii. Aku hamumwoni ntambu yakawagambireni.’” **8** Su, walawa
mulipumba mlii na watuga pawashashatika kwa lyoga na
kulikangasha. Wamgambira ndiri muntu yoseri shintu, toziya
watira nentu **9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not
include Mark 16:9-20.)** Yesu pakazyukiti Jumapili mandawira putiputi,
kalilanguziya kwanja kwa Mariya Magidalena, yomberi Yesu
kaweriti kamlaviyiti washamshera saba. **10** Mariya Magidalena
kagenda, kawagambira walii wawaweriti pamuhera na Yesu.
Waweriti wankulira na kudaya. **11** Kumbiti pawapikiniriti handa
Yesu mkomu na Maliya Magidalena kamwona, womberi wajimira
ndiri. **12** Shapakanu Yesu kawalawiriti wafundwa awili pakawera
na sheni shingi. Wafundwa awa waweriti wankugenda kuvijiji. **13**
Nawomberi viraa wawuya na kuwagambira wayawu. Pamuhera
na hangu wajimira ndiri. **14** Upeleru Yesu kawalawiriti wafundwa
lilongu na yumu pawaweriti pamuhera pameza. Kawakalipira
nentu toziya ya kujimira ndiri kwawu na mtiti gwawu, mana
wawajimira ndiri walii wawaweriti wamwona pakazyukiti kala. **15**
Su, kawagambira, “Mgendi muisi zoseri mkabweri Shisoweru
shiwagira kwa wantu woseri. **16** Yakajimira na kubatizwa
hakalopoziwi. Yoseri yakajimira ndiri hakatozwi. **17** Walii
wawajimira hawaweri na uwezu wakutenda mauzauza. Kwa
litawu lyangu hawawusiyi washamshera na hawatakuli kwa
likabira lyasyayi. **18** Pawakola njoka ama pawalanda shintu
shoseri shana usungu, hapeni wayambuki. Hawawatuliri walweli

mawoku, nawomberi hawaweri wakomu.” **19** Su, Mtuwa Yesu
pakatakuliti kala nawomberi, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa
Mlungu, kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. **20** Wafunda
wagenda pahala poseri pawabwera. Mtuwa katenda lihengu
pamuhera nawomberi na kukamaziya shawabwera kuwera sha
nakaka na mauzauza gaweriti pamuhera nawomberi.

Luka

1 Mtuwa Teufili. Wantu wavua wajeriti kulemba vitwatira
vyavitendikiti pakati pa twenga. **2** Walembiti ntambu
yawatugambiriti vilii vyawaviwoniti kwa masu gawu kwanjira
pavyanjiti, na walii yawabweriti Shisoweru Shiwagira. **3** Su
mkulu Teufili, toziya nuvigendiriti weri vitwatira vyoseri avi
kwanjira pavyanjiti, mona ifaa na neni nukulemberi weri ntambu
yayirawiriti. **4** Ntenda hangu, su na gwenga gupati kuvimana
nakaka toziya ya vitwatira avi vyanukufunditi. **5** Shipindi sha
Herodi mfalumi gwa Yudeya, kuweriti na mkulu gwa numba ya
Mlungu litawu lyakuwi wamshema Zakariya, yakaweriti gwa
shipinga sha watambika sha Abiya. Mdala gwakuwi litawu
lyakuwi wamshema Elizabeti nayomberi kaweriti gwa shiyiwuku
sha mtambika Aruni. **6** Na woseri wawili waweriti wantu wa
matendu gaherepa kulongolu kwa Mlungu, walikala pawagajimira
malagaliru goseri ga Mtuwa. **7** Kumbiti weriti wahera nonu,
toziya Elizabeti kaweriti mpendi, vinu woseri wawili waweriti
wagogolu. **8** Lishaka limu Zakariya kaweriti kankutenda lihengu
lyakuwi lya utambika Mnumba nkulu ya Mlungu, toziya shiweriti
shipindi shakuwi sha kutambika. **9** Kulawirana na vitiba vya
watambika, Zakariya kasyagulitwi kwa kugalambuziya simbi
kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu su katumiziyi ubani. **10**
Shipindi Zakariya pakaweriti kankutumiziya ubani, lipinga lya
wantu waweriti walivaga pamuhera kunja wankumluwa Mlungu.
11 Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Zakariya,
kagolokiti uwega wa kumliwu pashitalawanda sha kutambikira
ubani. **12** Zakariya pakamwoniti, kalilimuka, kaweriti na lyoga.
13 Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti, “Nagutira
Zakariya! Mlungu kapikanira kala kuluwa kwaku. Mdala gwaku

Elizabeti hakakuleleri mwana mpalu. Na mwana ayu litawu
lyakuwi gumshemi Yohani. **14** Yomberi hakaweri nemeru na
nemeleru kwaku, wantu wavuwa hawaweri na nemeleru kwa
kwiwuka kwakuwi. **15** Yomberi hakaweri mkulu pamasu pa
Mtuwa, hakalandi ndiri divayi ama ujimbi, yomberi hakamemi
Rohu Mnanagala kwanjira mumtima mwa mawu gwakuwi. **16**
Hakawatendi wantu wavuwa wa Israeli wamuwuyiri Mtuwa
Mlungu gwawu. **17** Yomberi hakamlongoleri Mtuwa, hakaweri
na makakala pamuhera na uwezu ntambu yakaweriti Eliya
mbuyi gwa Mlungu. Hakawajegi kayi pamuhera wana na watati,
hakawawuziyi wantu yawamjimira ndiri Mlungu kuwera na
maholu ga wantu yawamfiriziya Mlungu na kumtandira Mtuwa
wantu yawasyagulitwi." **18** Zakariya kamkosiya ntumintumi
gwa kumpindi, "Hanuvimani hashi shisoweru ashi? Toziya neni
pamuhera na mdala gwangu twawagogolu." **19** Ntumintumi gwa
kumpindi kamwankula, "Neni Gaburieli yangoloka kulongolu
kwa Mlungu, ndo kantuma ntakuli na gwenga na kukugambira
shisoweru ashi shiwagira. **20** Vinu guloli! Toziya gujimira ndiri
shisoweru shangu, ashi hashitendeki kwa shipindi shakuwi,
vinu haguweri bubu, haguwezi ndiri kutakula mpaka lishaka
lilii pashilawira shisoweru ashi." **21** Lipinga lya wantu liweriti
lyankumuhepera Zakariya na walikangasha kwa kukawa kwakuwi
mulii Mnumba nkulu ya Mlungu. **22** Pakalawiti kasinditi kutakula
nawomberi, nayomberi kendereyiti kuwalanguziya kwa mawoku
hera, nawomberi wavimaniti kuwera kawoniti shintu Mnumba
nkulu ya Mlungu. **23** Pashiperiti kala shipindi shakuwi sha
kutenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu, kagenditi ukaya
kwakuwi. **24** Pa mashaka galii mdala gwakuwi Elizabeti kawera
na yinda, kalikaliti mnumba kwa myezi muhanu, **25** kalitakuliti,

“Vinu Mtuwa kamonera lusungu kwa kumusilira soni zyangu
kulongolu kwa wantu.” **26** Yinda ya Elizabeti pasokiti myezi sita,
Mlungu kamtumiti Gaburieli ntumintumi gwa kumpindi kagendi
mpaka Galilaya, lushi lwa Nazareti. **27** Kaweriti na shisoweru
kwa muhinga bikira yakahetitwi na muntu yawamshema Yosefu,
gwa shiyiwuku sha Dawudi, litawu lyakuwi ayu bikira ndo
Mariya. **28** Ntumintumi gwa kumpindi kamwiziriti Mariya na
kumulamusiya, “Gwakashina? Ponga iweri pamuhera na gwenga!
Mtuwa kapamuhera na gwenga, kakupanana upendelewu.” **29**
Mariya kalisheliti nentu, toziya ya shisoweru sha ntumintumi
gwa kumpindi, kaliholiti mumoyu pakalikosiya, “Kulamusiya aku
kwana mana gaa?” **30** Ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti
Mariya, “Nagutira Mariya, Mlungu kakupapanana manemu. **31**
Guloli, haguweri na yinda na kwiwula mwana mpalu na litawu
lyakuwi hagumshemi Yesu. **32** Ayu hakaweri mkulu, hawamshemi
mwana gwa Mlungu na Mtuwa Mlungu hakampanani shibanta
sha ufalumi sha Dawudi mbuyi gwakuwi. **33** Hakakolimlima lukolu
lwa Yakobu mashaka goseri na ufalumi wakuwi hapeni uweri na
upeleru.” **(aiōn g165)** **34** Mariya kamgambiriti ntumintumi gwa
kumpindi, “Neni haneliwoni na mpalu! Hashiweri ashi shisoweru
ashi?” **35** Ntumintumi gwa kumpindi kamuwankula, “Rohu
Mnanagala hakizi kwaku na makakala ga Mlungu hagakwizili.
Toziya ayi mwana hakiwukili hakaweri mnanagala, hakashemwi
Mwana gwa Mlungu. **36** Gumuholi mlongu gwaku Elizabeti,
yomberi yawamshemiti mpendi kumbiti hakaleri mwana mpalu
muugogolu wakuwi na mwezi agu ndo mwezi gwa sita kwa
yinda yakuwi. **37** Toziya kwahera shintu shashikamala kwa
Mlungu.” **38** Mariya katakula, “Neni na ntumintumi gwa Mtuwa!
Iweri kwa neni ntambu ya gulongiti.” Ntumintumi gwa kumpindi

kawukiti na kugenda zakuwi. **39** Mashaka galii Mariya kawukiti
kagenditi mpaka isi ya mulugongu lwa Yudeya. **40** Aku kingiriti
mnumba mwa Zakariya na kamlamsiyiti Elizabeti. **41** Elizabeti
pakapikaniriti ntambu Mariya yakamlamsiyiti, nonu kadunkula
mumtima mwakuwi. Elizabeti kamemiti Rohu Mnanagala, **42**
Elizabeti kalonga, “Gutekelerwa gwenga pakati pa wadala
woseri na katekelerwi mwana hakiwukili mumtima mwaku.
43 Neni na gaa ata mawu gwa Mtuwa gwangu kanizili neni?
44 Nakugambira, palaa pampikaniriti ntambu yagunamusiyiti,
nonu kadunkula kwa kunemelera mumtima mwangu. **45**
Mbaka gwenga toziya gujimira kuwera havitendeki vitwatira
vyakakugambiriti Mtuwa.” **46** Mariya kalonga, “Moyu gwangu
gumkwisa Mtuwa, **47** Na rohu yangu yankunemelera, Toziya
Mlungu ndo Mlopoziya gwangu. **48** Toziya kamonera lusungu
neni ntumintumi gwakuwi. Kwanjira vinu wantu woseri hawalongi
Mlungu kantekelera, **49** Toziya ya shintu shikulu shakantendera
Mlungu. Litawu lyakuwi linanagala. **50** Kawalanguziya lusungu
lwakuwi Kwa walii yawampanana ligoya kwa shiyiwuku na
shiyiwuku. **51** Katenda vitwatira vikulu kwa liwoku lyakuwi,
Kawapalasiya yawawera na msindu pamuhera na mipangu
ya myoyu yawu. **52** Kawasulusiya yawawera na likakala mu
ukolamlima wawu, Na kawakweniziya wananagala. **53** Yawawera
na njala kawayikutiziya vintu viherepa, Na walunda kawawusiya
mawoku hera. **54** Katenda shakatakuliti kwa wambuyi wetu
wagona, Kiza kumtanga Israeli ntumintumi gwakuwi. **55** Ntambu
vyakawagambiriti wambuyi wetu, Aburahamu na wiwuka wakuwi
mashaka goseri!” **(aiōn g165)** **56** Mariya kalikaliti pamuhera na
Elizabeti kwa shipindi sha myezi mitatu, shakapanu kawuyiti
ukaya kwakuwi. **57** Shipindi sha Elizabeti kwiwura shisokiti, kiwuliti

mwana mpalu. **58** Wantu wapakwegera wakuwi na walongu
wakuwi pawapikaniriti visoweru viherepa vya kulikangasha
Mtuwa vyakavitenditi kwa Elizabeti, womberi wanemeleriti
pamuhera na yomberi. **59** Palipititi lijuwa limu, womberi wiziti
kumwingiziya jandu mwana, wafira kumpanana litawu lya tati
gwakuwi, Zakariya. **60** Kumbiti mawu gwakuwi kalonga, “Hangu
ndiri! Litawu lyakuwi hawamshemi Yohani.” **61** Wamgambira,
“Kwehera muntu muwalongu waku yawamshema litawu ali!”
62 Wamlanguziyiti langaliru tati gwakuwi, wavimana ntambu
hakamshemi. **63** Zakariya kaluwiti shibawu na kalemba hangu,
“Litawu lyakuwi ndo Yohani.” Kila muntu kalikangasha. **64** Pala
palii Zakariya kanjiti kayi kutakula, kanjiti kumkwisa Mlungu.
65 Lyoga lyayingiriti woseri yawalikaliti pakwegera nayomberi
na visoweru avi vyoseri vyeniyiti muisi yoseri ya mulugongu
mwa Yudeya. **66** Woseri yawapikaniriti vitwatira avi, waliholiti
mumyoyu mwawu pawalonga, “Mwana ayu hakaweri gwa
ntambu gaa?” Toziya nakaka makakala ga Mtuwa hagaweri
pamuhera nayomberi. **67** Zakariya, tati gwa Yohani kamemiziwiti
Rohu Mnanagala, katungiti shisoweru shiwagira sha Mlungu. **68**
Tumkwisi Mtuwa, Mlungu gwa Israeli! Kiza kuwatanga wantu
wakuwi na kuwakombola. **69** Katupanana mlopoziya mkulu
Mushiyiwuku sha Dawudi ntumintumi gwakuwi. **70** Gambira
ntambu yakawagambiriti wambuyi wa Mlungu wananagala
kwanjira kwanja. **(aiōn g165)** **71** Hakatulopoziyi kulawa mumawoku
mwa wangondu wetu na kutulaviya kulawa mumakakala mwa
woseri yawatufira ndiri. **72** Kalongiti hakawawoneri lusungu
wambuyi wetu, na kulihola lipatanu lyakuwi linanagala. **73**
Kulirapa kwakamlapiriti Aburahamu mbuyi gwetu, **74** kuwera
hakatutangi twenga tulopoziwi kulawa kwa wangondu wetu.

Katugambira tumtenderi Mlungu pota na lyoga, **75** tuweri
wananagala yatumfiriziya Mlungu mashaka goseri ga makaliru
getu. **76** “Na gwenga mwana gwangu, hawakushemi mbuyi
gwa Mlungu kakumpindi nentu. Toziya hagumlongoleri Mtuwa
kumnyawila njira yakuwi, **77** haguwagambiri wantu wakuwi
kuwera hawalopoziwi kwa kuwawusilira vidoda vyawu. **78**
Mlungu gwetu mnanagala na yakawera na lusungu. Hakatulavilili
gulangala gwa ulopoziya kulawa kumpindi, **79** na kawalangazira
woseri yawalikala muluwindu lwa kuhowa, na kuwalonguziya
magulu getu munjira ya ponga.” **80** Mwana kendereyiti kukula
nshimba na kuwera na makakala murohu. Kalikaliti kushiwala
mpaka lishaka lya kuliranguziya mweni kwa wantu wa Israeli.

2 Majuwa galii, Kaisari Agustinu mfalumi gwa Rumi kabweriti
kulagalira, wantu woseri wa Iushi loseri la Rumi wawalangwi. **2**
Kuwawalanga aku ndo kuweriti kwa kwanja shipindi Kureniu
pakaweriti mkulu gwa mukowa gwa Siriya. **3** Su kila muntu
kagenditi kulembwa litawu lyakuwi muisi mwakuwi. **4** Viraa
Yosefu kaweriti na mwanja gwa kulawa Nazareti mumkowa
gwa Galilaya, kagenditi muisi ya Betirehemu mumkowa gwa
Yudeya pakayiwukiti Dawudi. Yosefu kagenditi kulii toziya
kalawiti mushiyuwuku sha Dawudi. **5** Kagenditi kulii wakalembwi
pamuhera na Mariya muheta gwakuwi, yakaweriti na yinda. **6**
Pawaweriti kulii Betirehemu, shipindi sha Mariya sha kwiwura
mwana shisokiti. **7** Kamwiwula mwana gwakuwi gwa kwanja
mpalu, kamgubikila nguwu na wamgonjeka muliboma lya
wang'ombi, toziya womberi wapatiti ndiri pakugonja kunumba ya
wahenga. **8** Kuweriti na walolera wa mifugu, yawaweriti kuntundu
pashiru wankulolera mifugu yawu. **9** Ntumintumi gwa kumpindi
gwa Mtuwa kawalawariti walolera wa mifugu na ukwisa wa Mtuwa

guwalangaziya. Womberi watiliti nentu, **10** kumbiti ntumintumi gwa
kumpindi kawagambira, “Namtira! Neni nuwajegerani shisoweru
shiwagira, shisoweru ashi hashiwajegeli wantu woseri wanemeleri
nentu. **11** Leru muisi ya Mfalumi Dawudi kiwuka Mlopoziya gwenu.
Mweni ayu ndo Kristu Mtuwa! **12** Ayi haliweri lilangaliru kwa
mwenga, pamusoka kala palii hamumwoni nonu wamgubikira
vinguwu vya shiwana wamgonjeka muliboma la wang'ombi.” **13**
Palaa palii wantumintumi wamonga wa kumpindi wavuwa nentu,
waliwoniti pamuhera wamkwisiti Mlungu, pawalonga, **14** “Ukwisa
uweri kwa Mlungu kumpindi nentu, na ponga iweri pasipanu
kwa wantu yawamfira Mlungu!” **15** Wantumintumi wa kumpindi
pawawukiti kala kuwuya kumpindi kwa Mlungu, walolera wa
mifugu wanja kuligambira weni, “Vinu su tugendeni Betirehemu
na kulola shintu shashitendikiti, shakatugambiriti Mtuwa.” **16** Su
wawuka wagenda kanongola, pawasokiti palii wawawona Mariya
na Yosefu na nonu ulii wamgonjeka muliboma la wang'ombi. **17**
Walolera wa mifugu pawamwoniti kala nonu ulii, su wanja kutakula
ntambu yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi
kuusu nonu ayu. **18** Muntu yoseri yakapikaniriti hangu kashyeniti
visoweru vyawatakuliti walolera wa mifugu. **19** Mariya kavituliti
vintu vyoseri avi mumoyu mwakuwi na kavihola mana yakuwi.
20 Walolera wa mifugu wawuyiti pawayimba kwa kumkwisa
Mlungu ntambu yawapikaniriti na yawawoniti, iwera ntambu
iraa ilii yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi. **21**
Palisokiti lishaka lya nani, shipindi sha kumwingiziya mwana
jandu, wampananiti litawu Yesu, litawu lyeni ali ntumintumi gwa
kumpindi kamupananiti kala Mariya pakaweriti ndiri na yinda. **22**
Pashisokiti shipindi sha msambu gwa kupungwa kwawu Mariya
na Yosefu hangu ndo ifiriwitwi mumalagaliru ga Musa, wamtola

mwana wagenda nayu Yerusalemu wamtulili Mtuwa, **23** ntambu
yayilembitwi mumalagaliru ga Mtuwa, “Kila mwana gwa kwanja
mpalu kafiruwa kutulwa kaweri mnanagala kwa Mtuwa.” **24**
Viraa virii wagenditi su walaviyi tambiku ya wankunda wawili
ama wana wawili wa teteli, ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru
ga Mtuwa. **25** Shipindi shiraa shilii kuweriti na muntu yumu
yawamshema Simoni yakalikaliti Yerusalemu. Kaweriti muntu
kaherepa, muntu yakamfiriziya Mlungu na kaweriti kankulolera
kulopoziwa kwa wantu wa Israeli. Rohu Mnanagala kaweriti
pamuhera na yomberi, **26** na Rohu Mnanagala kamgambiriti
kala Simiyoni kulonga hapeni kahowi mpaka kamwoni Kristu
yakasyagulitwi na Mtuwa. **27** Su Rohu Mnangala kamlonguziyiti
Simiyoni kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu. Na palii mawu
na tati gwa Yesu wamjegiti Yesu Mnumba nkulu ya Mlungu
wamtenderi ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru, **28** Simiyoni
kamwanka mwana mumawoku mwakuwi na kamkwisa Mlungu
pakalonga, **29** “Vinu Mtuwa guweza kumlekeziya ntumintumi
gwaku kagendi kwa ponga, toziya gugatimiza galii gagulagaliriti.
30 Masu gangu gawona ulopoziya waku, **31** wawutandiritwi
palongolu pa wantu woseri. **32** Ulangala hawuwalangaziyi njira
wantu wawawera ndiri Wayawudi na hawujegi ukwisa kwa wantu
waku Israeli.” **33** Tati na mawu gwa mwana walikangashiti nentu
ntambu yakatakuliti Simiyoni kuusu mwana gwawu. **34** Simoni
kawatekelera, kamgambira Mariya mawu gwa Yesu, “Mwana ayu
kasyagulitwi na Mlungu toziya ya kwagamira na kulopoziwa kwa
wantu wavuwa Muisraeli. Nayomberi hakaweri lilangaliru kulawa
kwa Mlungu kumbiti wantu wavuwa hawamtakuli vidoda, **35** na
virii vyawalihola wantu mumyoyu mwawu ndo havimaniki. Na
gwenga Mariya utama hawuweri gambira mgoha gwagusongoka,

haguwusomi moyu gwaku." **36** Palii kuweriti na mdala mbuyi gwa
Mlungu, litawu lyakuwi Ana, mwana gwa Fanueli gwa likabila la
Asheri. **37** Shakapanu kasigaliti mkenja mpaka shipindi pakiwiti
mgogolu gwa vinja malongu matatu na msheshi. Shipindi shoseri
ashi kalikaliti Munumba nkulu ya Mlungu pakaleka kuliya na
pakamluwa Mlungu pashiru na paliwala. **38** Shipindi shila shilii,
Ana kiziti na kulonga mayagashii Mlungu na katakuliti visoweru
vya mwana kwa wantu woseri wawaweriti wankumuhepera
Mlungu kwa kukombolwa kwa Yerusalemu. **39** Maliya na Yosefu
pawatenditi kala vyoseri ntambu yanfiruwitwi mulilagaliru ga
Mtuwa, su wawuyiti ukaya kwawu Nazareti muisi ya Galilaya. **40**
Mwana kakula kawera na makakala, su kawera na luhala na
Mlungu kamtekelera. **41** Kila mvinja mawu na tati gwa Yesu
wagendaga Yerusalemu mumsambu gwa Pasaka. **42** Yesu
pakaweriti na vinja lilongu na miwili, wagenditi nayu mumsambu
ntambu yayiweriti shitiba. **43** Paguperiti kala msambu gwa
Pasaka, wanjiti mwanja gwa kuwuya ukaya, kumbiti Yesu
kasigaliti kulaa Kuyerusalemu pota mawu na tati gwakuwi
kuvimana. **44** Womberi wavimana Yesu kapamuhera na wantu
wa mwanja, wagendagenda lishaka lyoseri, shakapanu wanja
kumsakula mwa walongu na waganja wawu. **45** Wamwona
ndiri, su wawuyiti Yerusalemu pawamsakula. **46** Lishaka lya tatu
wamwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, kalikaliti pamuhera na
wafunda wa Mayawudi, kaweriti pakawapikinira na kuwakosiya.
47 Woseri pawampikaniriti vyakatakula, waweriti wankulikangasha
ntambu yakeniti mahala na ntambu yakankuliti kwa luhala. **48**
Mawu na tati gwakuwi pawamwoniti washeniti. Maliya, mawu
gwakuwi, kamkosiya, "Mwana gwenga, ashi gututenda ntambu
ayi? Neni na tati gwaku tuweriti twankulishera patukusakula." **49**

Yesu kawankula, “Ntambu gaa mwankunsakula? Muvimana ndiri
handa nfiruwa nulikali mnumba mwa Tati gwangu?” **50** Kumbiti
tati na mawu gwakuwi wavimana ndiri vyakawankuliti. **51** Yesu
pakawuyiti pamuhera na mawu na tati gwakuwi Kunazareti,
kendereyiti kuwajimira. Mawu gwakuwi kendeleyiti kulihola
mmoyu mwakuwi. **52** Yesu kendereyiti kukula munshimba
pamuhera na luhala na kumfiliziya Mlungu pamuhera na wantu.

3 Mushinja sha lilongu na muhanu wa ukolamlima wa Kaisari
Tiberiwu, Pontiwu Pilatu kaweriti mkolamlima gwa Yudeya,
Herodi kaweriti mkolamlima gwa mkowa gwa Galilaya na Filipi
mlongu gwakuwi kaweriti mkolamlima gwa mikowa ya Itureya
na Trakuniti. Lusaniya kaweriti mkolamlima gwa Abileni, **2**
na Anasi na Kayafa waweriti watambika wakulu, shipindi ashi
shisoweru sha Mlungu shimwizira Yohani mwana gwa Zakariya
kushiwala kulii. **3** Su Yohana kagenda pahala poseri papaweriti
na lushemba Yoridani kaweriti kankubwera pakalonga, “Mleki
vidoda vyamtenditi na mkabatizwi, su Mlungu hakawalekiziyi
vidoda vyamtenditi.” **4** Ayi ndo yawalembiti mushintola sha
mbuyi gwa Mlungu Isaya, “Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala,
‘Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi, mumnyawili weri njira
zyakuwi!’” **5** “‘Kila shibokela hawashifintili, Kila lugongu na
shigongu hashipalaswi, Paweriti padusunka hapanyoshwi, Zinjira
za vuluvulu hazinyawi. **6** Wantu woseri hawawuwoni ulopoziwu
wa Mlungu!’” **7** Lipinga lya wantu liziti kwa Yohani su wabatizwi.
Yomberi kawagambira, “Mwenga mwashiyiwuku sha wanjoka,
kakugambirani gaa mtugi maya ga Mlungu gagiza? **8** Mulanguziyi
nakaka ntambu yamutenda handa mleka vidoda vyamtenditi.
Namwanja kulonga, ‘Twenga Aburahamu ndo mbuyi gwetu!’
Nukugambirani nakaka, Mlungu tembera katendi ata mabuwi

aga gaweri wana wa Aburahamu! **9** Su vinu liwagu litulwa kala
kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri
mabwajubwaju gaherepa, hagudumulwi na kugwasila mumotu."
10 Wantu wamkosiyiti Yohana Mbatiza, "Su twenga tutendi
hashi?" **11** Yomberi kawankula, "Yakana nguwu mbili kamupi
kahera nguwu na yakana shiboga na yomberi katendi ntambu
iraayi." **12** Watola kodi wiziti wabatizwi, wamkosiya, "Mfunda
na twenga tutendi hashi?" **13** Kawagambira, "Namtola kodi
nentu ya shiyasi shawatuliti." **14** Na wamanjagila wamkosiya,
"Na twenga tutendi ashi?" Su yomberi kawankula, "Mwenga
mleki kuwapoka wantu vintu vyawu, ama kuwasitaka wantu
pamuwapayira hera. Mjimili shibena mgongu shampata." **15**
Wantu woseri waweriti wankulolera kwiza kwa Mlopoziya,
waweriti wankulikosiya mumyoyu mwawu Yohani, ndo Kristu?
16 Paliya Yohani kuwagambira woseri, "Neni nankubatiza kwa
mashi, kumbiti kwana muntu kiza kana uwezu kuliku neni.
Neni weza ndiri kuyopola lugoyi lwa kutawira shiyatu shakuwi.
Mweni ayu hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu.
17 Yomberi mumawoku mwakuwi kana luselu lwa kupetera,
hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lyakuwi, kumbiti hakatoli
miwawi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya." **18** Kwa
visoweru vivuwa Yohani kaweriti kankuwabwelera wantu visoweru
viheri, kankuwagambira wantu waleki vidoda vyawatenda.
19 Yohani kamkalipiriti Herodi yakaweriti mkola mlima gwa
mukowa, toziya kaweriti kamupoka Herodiya yakaweriti mdala
gwa mlongu gwakuwi na katenditi vintu vivuwa vidoda nentu.
20 Su Herodi katenditi shidoda nentu kwa kamtatira Yohani
mushibetubetu. **21** Wantu woseri pawawabatiziti kala, Yesu
wambatiziti vilavi. Pakaweriti kankuluwa, kumpindi kuvuguka,

22 na Rohu Mnanagala kamsulukira kaweriti gambira mpongu
mfanu gwa ngunda, liziwu lipikanika kulawa kumpindi palilonga,
“Gwenga gwa mwana gwangu yanukufira. Gunhelepera” **23**
Yesu pakanjiti lihengu lyakuwi kaweriti na mivinja milongu mitatu.
Su wantu wamaniti hangu, Yesu kaweriti mwana gwa Yosefu
na Yosefu kaweriti mwana gwa Heli. **24** Heli kaweriti mwana
gwa Matati na Matati yakaweriti mwana gwa Lawi, shakapanu
kayi Lawi mwana gwa Maliki na Maliki kaweriti mwana gwa
Yanayi kaweriti mwana gwa Yosefu. **25** Yosefu kaweriti mwana
gwa Matatiya na Matatiya kaweriti mwana gwa Amosi Amosi
kaweriti mwana gwa Nahumu na Nahumu kaweriti mwana gwa
Hesli na Hesli kaweriti mwana gwa Nagayi. **26** Nagayi kaweriti
mwana gwa Maati na Maati kaweriti mwana gwa Matatiya na
Matatiya kaweriti mwana gwa Shemeni na Shemeni kaweriti
mwana gwa Yoseki na Yoseki kaweriti mwana gwa Yuda. **27**
Yuda kaweriti mwana gwa Yohanani na Yohanani kaweriti
mwana gwa Resa na Resa kaweriti mwana gwa Zerubabeli
na Zerubabeli kaweriti mwana gwa Sheatiyeli na Sheatiyeli
mwana gwa Neri. **28** Neri kaweriti mwana gwa Maliki na Maliki
mwana gwa Adi na Adi kaweriti mwana gwa Kosamu na Kosamu
kaweriti mwana gwa Elimadamu na Elimadamu kaweriti mwana
gwa Eri. **29** Eri mwana gwa Yoshuwa na Yoshuwa kaweriti
mwana gwa Eliazeri Eliazeri kaweriti mwana gwa Yorimi na
Yorimi kaweriti mwana gwa Matati na Matati kaweriti mwana
gwa Lawi. **30** Lawi kaweriti mwana gwa Simiyoni na Simoni
kaweriti mwana gwa Yuda na Yuda kaweriti mwana gwa Yosefu
na Yosefu kaweriti mwana gwa Yonamu na Yonamu kaweriti
mwana gwa Eliyakimu. **31** Eliyakumu kaweriti mwana gwa Melea
na Melea kaweriti mwana gwa Mena na Mena kaweriti mwana

gwa Matati na Mataha kaweriti mwana gwa Natani na Natani
kaweriti mwana gwa Dawudi. **32** Dawudi kaweriti mwana gwa
Yese na Yese kaweriti mwana gwa Obedi na Obedi kaweriti
mwana gwa Boazi na Boazi kaweriti mwana gwa Salimoni na
Salmoni kaweriti mwana gwa Nashoni. **33** Nashoni kaweriti
mwana gwa Aminadabu na Aminadabu kaweriti mwana gwa
Adimini na Adimini kaweriti mwana gwa Arini na Arini kaweriti
mwana gwa Hesironi na Hesroni kaweriti mwana gwa Peresi na
Peresi kaweriti mwana gwa Yuda. **34** Yuda kaweriti mwana gwa
Yakobu na Yakobu kaweriti mwana gwa Isaka na Isaka kaweriti
mwana gwa Aburahamu na Aburahamu kaweriti mwana gwa
Tera na Tera kaweriti mwana gwa Nahori. **35** Nahori kaweriti
mwana gwa Serugi na Serugi kaweriti mwana gwa Reu na Reu
kaweriti mwana gwa Pelegi na Pelegi kaweriti mwana gwa Eberi
na Eberi kaweriti mwana gwa Sala. **36** Sala kaweriti mwana gwa
Kaini na Kaini kaweriti mwana gwa Arifakisadi na Arifakisadi
kaweriti mwana gwa Shemu na Shemu kaweriti mwana gwa
Nuhu na Nuhu kaweriti mwana gwa Lameki. **37** Lameki kaweriti
mwana gwa Matusala na Matusala kaweriti mwana gwa Henoki
na Henoki kaweriti mwana gwa Yaredi na Yaredi kaweriti mwana
gwa Mahalaleli na Mahalaleli kaweriti mwana gwa Kenani. **38**
Kenani kaweriti mwana gwa Enosi na Enosi kaweriti mwana gwa
Seti na Seti kaweriti mwana gwa Adamu na Adamu kaweriti
mwana gwa Mlungu.

4 Yesu kalawiriti mulishemba mwa Yoridani, pakamema
makakala ga Rohu Mnanagala na Rohu Mnanagala kamlonguziyiti
Yesu kugenda kushiwala. **2** Kushiwala kulii, Shetani kamjeriti
Yesu mashaka malongu msheshi. Shipindi shoseri ashi Yesu
hakeniliyi shintu, pagapititi kala mashaka aga Yesu kaweriti na

njala. **3** Shetani kamgambiriti Yesu, “Handa gwenga gwa Mwana
gwa Mlungu, guligambiziyi libuwi ali liweri libumunda.” **4** Kumbiti
Yesu kamwankula, “Galembwa, ‘Muntu hapeni kalikali kwa
libumunda hera.’” **5** Palaa paliya Shetani kamlonguziyiti Yesu na
kumkweniziya pahala pampindi na kumlanguziya ufalumi wa
pasipanu poseri. **6** Shetani kamgambiriti Yesu, “Hanukupi uwezu
wa falumi zoseri na lunda zyakuwi mana wanupa neni vyoseri,
panfira kumupa muntu yoseri, weza. **7** Vyoseri avi haviweri lunda
zyaku gwenga handa pagung'uwira neni.” **8** Yesu kamuwankula,
“Galembwa, ‘Gumguwiri Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera
yomberi gweka yakuwi.’” **9** Shetani kamjega Yesu mpaka
Yerusalemu, kamkweniziya Pashitwiku pa Numba nkulu ya
Mlungu, kamgambira, “Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu,
guliyasi pasi. **10** Toziya galembwa, ‘Mungu hakawagambiri
wantumintumi wakuwi wa kumpindi wakuloleli weri. **11** Kayi
galembwa hawakutoli mumawoku mwawu pota na kulikwala
ligulu lyaku mulibuwi.’” **12** Kumbiti Yesu kamwankula, “Galonga,
‘Nagumjera Mtuwa Mlungu gwaku.’” **13** Shetani pakamjeriti
kala Yesu kwa kila njira kasinda, kamleka kwa shipindi na
kagenda zakuwi. **14** Yesu pakawuyiti Galilaya, keweriti kamema
likakala lya Rohu Mnanagala. Shisoweru shakuwi shieneyiti
pahala poseri pakwegera. **15** Nayomberi kawera pakawafunda
wantu mnumba zawu za Mlungu, woseri wamkwisa. **16** Su
Yesu kagenditi Nazareti, pahala pakaleleritwi na lishaka lya
kwoyera kingira munumba ya Mlungu ntambu yayiweriti shitiba
shakuwi. Kagoloka kabetuli malembu mananagala kwa liziwu. **17**
Kawanka shindola sha Mbuyi gwa Mlungu Isaya, kashivugula na
kuwona pahala pawalembiti, **18** “Rohu gwa Mtuwa kapamuhera
na neni, Toziya kansyagula neni nuwajegeli shisoweru shiwagira

kwa wahushu. Kantuma nuwagambiziyi watatirwa kuvugulirwa
kwawu Na wanalwisi wapati kuwona, Wantuma nuwalopoziyi
woseri wonewa, **19** Na kushibwelera shipindi shilii shankwiza,
Mtuwa hakawalopoziyi wantu wakuwi." **20** Yesu pakabetuliti kala,
kashigubika shindola na kamupa ntumintumi, mweni kalivaga.
Wantu woseri munumba ya Mlungu, wamjodolera masu, **21**
su kanja kuwagambira, "Leru Lilembu Linanagala ali liwera
nakaka pampikaniriti lyankubetulwa." **22** Woseri wafiliziwa nentu
nayomberi, walikangashira visoweru viwagira vyakatakuliti.
Walonga, "Hashi ayu mwana ndiri gwa Yosefu?" **23** Yomberi
kawagambira, "Nakaka hamung'ambiri visoweru avi, 'Mganga
guliponiziyi gamweni.' Viraa hamtakuli, 'Goseri gatupikiniriti
gugatenditi Kafarinaumu, gugatendi panu pa pashijiji shaku.'" **24**
Kendereya kutakula, "Nankuwagambirani nakaka, mbuyi gwa
Mlungu kamanikana ndiri mushijiji mwawu. **25** "Munpikiniri weri,
Nakaka kweniti na wadala wakenja wavuwa pa isi ya Israeli
shipindi sha Eliya, vula ileka kutowa kwa mivinja mitatu na nusu,
kweniti njala nkulu pa isi yoseri. **26** Ata hangu, Eliya wamtumiti
ndiri kwa muntu yoseri Muisiraeri, ira kwa mdala mkenja
yakalikaliti Sarepati pa Sidoni. **27** Mushipindi sha Elisha mbuyi
gwa Mlungu, kweniti wantu wavuwa muisi ya Israeli yawaweriti
walwala ungumbula kumbiti kwahera muntu yoseri yakapungitwi
kumbiti Naamani yakaweriti gwa isi ya Siriya." **28** Wantu woseri
wawaweriti munumba ya Mlungu pawapikaniriti aga, wakalaliti
nentu. **29** Wagoloka, wamlaviya Yesu kunja kushijiji shawanyawiti
kulugongu. Wamkweniziya mpaka mlupeleru lwa lugongu su
wamwasi pasi. **30** Kumbiti Yesu kapena pakati pawu kagenda
zyakuwi. **31** Yesu kagenditi mpaka Kafarinaumu Iushi lwa
Galilaya, kaweriti kankuwafunda wantu mulishaka lya kwoyera. **32**

Walikangashiti mafundu gakafunditi, toziya katakuliti kwa uwezu.
33 Mlaa munumba ya Mlungu kweniti na muntu kana shamshera,
su kabotanga, **34** “Wuyi! Gwanashishi na twenga, Yesu gwa
Nazareti? Gwapanu, gwiza kutulaga? Nukumana gwenga gwa
gaa, gwenga gwa Mjumbi yumu Mnanagala gwa Mlungu!” **35**
Yesu kamkalipira shamshera ulii pakalonga, “Gunyamali na
gumlawi muntu ayu!” Su shamshera ulii kumgusiya pasi muntu
ulii kulongolu kwawu na kamlawa pota na kumtenda shintu.
36 Wantu woseri walikangasha na walitakuziyana weni kwa
weni, “Ashi shitwatila gaa? Mana kwa uwezu na makakala
kawagambira washamshera walawi nawomberi walawa!” **37**
Visoweru vya Yesu viyeniyiti pahala poseri mumkowa guliya.
38 Yesu kalawiti munumba ya Mlungu na kagenditi ukaya kwa
Simoni. Nahonga gwa Simoni kaweriti na nshimba ipyupa
nentu, wamluwiti Yesu kamuponiziyi. **39** Yesu kagenda na
kagoloka pakwegera na yomberi, kakukalipira kupyupa kulii na
kupyupa kumleka. Palaa mawu uliya kimuka kawatendera. **40**
Mushenji paguweriti gwankuzyeta, wantu woseri wawaweriti
na walweli wawu wawajega kwa Yesu, nayomberi katula
mawoku gakuwi kwa kila muntu na kuwaponiziya woseri. **41**
Washamshera wawalawa wantu wavuwa, wabotanga pawalonga,
“Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!” Kumbiti Yesu kawakaripira,
kawalewelera nawatakula, mana wavimana kuwera mweni
ndo Kristu. **42** Pamandawira shirawu yakuwi, Yesu kawukiti
kagenda pahala pagweka. Wantu waweriti wankumsakula na
pawamwoniti kala, wajeriti kumzyengeta nakawuka. **43** Kumbiti
yomberi kawagambira, “Nfiruwa kubwera visoweru viwagila vya
Ufalumi wa Mlungu mulushi zimonga viraa, toziya ntenda shilii

shakantumiti Mlungu.” **44** Su kawera kankubwera munumba za
Mlungu Muyudeya.

5 Lishaka limu Yesu kagolokiti pampenku pa litanda lya
Genezareti, aku wantu waweriti wankulibabanika wapikiniri
visoweru vya Mlungu. **2** Kawoniti mitumbwi miwili mumpenku
mwa litanda, walowa wa wasomba waweriti wawuka, wagenditi
kuzigulula wavu zawu. **3** Yesu kagenda kwingira mumtumbwi
mwa Simoni na kamgambiriti kagusegeziyi mtumbwi gulii
palongolu padidini mulitanda. Yesu kalivagiti mumtumbwi na
kanjiti kulifunda lipinga lya wantu. **4** Pakamaliriti kala kutakula,
kamgambira Simoni, “Gushimi mtumbwi kugenda kumashi
gagenda, gwenga na wayagu mwakazidibisiyi zinyavu zyeni
mlowi wasomba.” **5** Simoni kamwankula, “Mtuwa, twenga
pashiru poseri tutenditi lihengu liraa ali kumbiti tupata ndiri
wasomba. Toziya gwenga gutakula hangu, neni hanuzidibisiyi
zinyavu.” **6** Pawadibisiyiti kala zinyavu wamemiti wasomba
wavuwa mpaka zinyavu zyanja kudegeka. **7** Wawashemiti
wayawu yawaweriti mumtumbwi gumonga wizi wawatangi.
Womberi wiza na wamemisiya wasomba mitumbwi yoseri miwili
mpaka yanja kulidiba. **8** Simoni Peteru pakawoniti yagalawiriti,
kasuntamalira palongolu pa Yesu pakalonga, “Guwuki palongolu
pangu, Mtuwa! Toziya neni muntu yanwera na vidoda!” **9** Simoni
na wayaguwi woseri walikangashiti pawawoniti ntambu yawapatiti
wasomba wavuwa. **10** Wayaguwi na Simon, ashina Yakobu na
Yohani, wana wa Zebedayu nawomberi walikangasha. Yesu
kamgambira Simoni, “Nagutila, kwanjira vinu haguweri mlowa
wantu.” **11** Wasegeziyiti mitumbwi yawu pampenku palitanda,
waleka kila shintu, wamfata Yesu. **12** Su Yesu pakaweriti
mulushi, kuweriti na muntu yakana ugumbula. Pakamwoniti

Yesu, kasuntama makukama kulongolu kwa Yesu kamluwa
pakalonga, “Mtuwa pagufira gumweni, guweza gumpungi neni.”
13 Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kumshinkula pakalonga,
“Neni nfira hangu, gupungwi!” Pala palii ugumbula umlekeziya.
14 Yesu kamsinga pakalonga, “Nagumgambira muntu yoseri, su
gugendi gwakaliranguziyi kwa Mtambika mkulu, gulaviyi tambiku
ntambu yakalagaliriti Musa kwa kupungwa kwaku su muntu
yoseri kavimani kuwera gupona.” **15** Visoweru vya Yesu vyeniyiti
nentu. Lipinga lya wantu limgendiriti kumpikinira na wamonga
wafiliti waponiziwi malweli gawu. **16** Su Yesu kawukiti na kagenda
pahala pagweka, kaweriti kankumluwa Mlungu. **17** Lishaka
limu Yesu kaweriti kankufunda, Mafalisayu wamu pamuhera na
wafunda wa Malagaliru yawalivagiti palii weni walawiti mukila
lushi lwa Galilaya na Yudeya na kulawa Yerusalemu. Likakala lya
Mtuwa liweriti kwa Yesu kwajili ya kuponiziya walweli. **18** Wantu
wamu wiziti pawampapa mushitanda muntu yakalewelekiti,
wajeriti kumwingiziya mnumba su wamtuli palongolu pa Yesu.
19 Toziya ya lipinga lya wantu, wasinditi kwingira nayomberi
mnumba. Su wamkweniziya mlweri ulii pashitwiku, wadonola
pampindi palitala, shakapanu wamseleziya mlweri ulii mushitanda
mwakuwi mpaka pakati kulongolu kwa Yesu. Wantu wamsheshi
wankumsulusiya mlweri kupitira palitala. **20** Yesu pakawoniti
njimiru yawu nkulu, kamgambiriti mlweri ulii, “Ganja gwangu,
vidoda vyaku vilekiziwa.” **21** Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu
su wanja kulikosiya pawalonga, “Ayu muntu gaa, kamwigilanga
Mlungu! Mlungu gweka yakuwi ndo kaweza kulekiziya vidoda.”
22 Yesu kavimaniti kala vyawaliholiti su kawakosiya, “Hashi,
mulihola hangu mumyoyu mwenu? **23** Shoshi shikamala ndiri,
‘Kulonga vidoda vyaku vilekiziwa,’ ama kutakula, ‘Gugoloki na

gugendigendi?’ **24** Nfira muvimani, Mwana gwa Muntu kana
uwezu pasipanu wa kulekiziya vidoda.” Su kamgambiriti muntu
yakalewelekiti, “Nunkugambira, gugoloki na gutoli mkeka gwaku
na gugendi ukaya kwaku!” **25** Pala palii muntu ulii yakalewelekiti
kagoloka kulongolu kwawu woseri, katola mkeka gwakuwi na
kugendagenda na kagenditi ukaya pakamkwisa Mlungu. **26**
Woseri walikangasha nentu! Waweriti na lyoga, wamkwisiti
Mlungu pawalonga, “Tulola mauzauza leru!” **27** Shakapanu,
Yesu kalawa kunja, kamwoniti yakatola kodi litawu lyakuwi Lawi,
kalivaga muofisi mwakuwi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” **28**
Lawi kagoloka, kaleka kila shintu, kamfatiti yomberi. **29** Lawi
kamtenderiti Yesu msambu mkulu nentu pakaya pakuwi, mngati
mwa wahenga, waweriti watola kodi wavuwa pamuhera na wantu
wamonga. **30** Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru,
winginikiti kwa wafundwa wa Yesu pawalonga, “Iwera hashi
mwega mliya shiboga na kulanda pamuhera na watola kodi
na wantu yawawera na vidoda?” **31** Yesu kawankula, “Wantu
wakomu walandaga ndiri mtera, kumbiti woseri yawalwala ndo
walandaga mtera. **32** Niza ndiri kuwashema wantu waheri,
kumbiti niza kuwashema wantu yawawera na vidoda waleki
vidoda vyawatenda.” **33** Wantu wamonga wamgambiriti Yesu,
“Wafundwa wa Yohani Mbatiza, woyiti kuliya mala zivuwa na
kumluwa Mlungu na wafundwa wa Mafalisayu watendaga hera
hangu, kumbiti wafundwa waku wankuliya na kulanda.” **34** Yesu
kawankula, “Hashi muweza kuwatenda wahenga wa mpalu
gwa ndowa wafungi pawawera na mpalu gwa ndowa? Hapeni
watendi hangu! **35** Su lishaka halizi pawamtola mpalu gwa
ndowa, womberi ndo hawoyi kuliya.” **36** Yesu viraa kawagambira
kwa mfanu, “Kwahera muntu hakatoli shiraka sha nguwu yasyayi

na kusonera munguwu ngona. Pakatenda hangu, su nguwu
yasyayi hawayidegi, kayi shiraka sheni hapeni shilinganiri na
nguwu ngona. **37** Kwahera muntu yakalekera divayi yasyayi
mumihaku ya lukuli migona, toziya divayi ya syayi hayipanti
mihaku ya lukuli na divayi yeni hayitiki na mihaku ya lukuli
hayidegeki. **38** Mala zoseri, divayi yasyayi ilekerwa mumihaku
ya lukuli yasyayi! **39** Kwahera muntu yakafira kulanda divayi
yasyayi pakalanditi kala divayi ngona, su katakula, 'Divayi ngona
ndo iherepa nentu.'"

6 Lishaka limu lya kwoyera Yesu kaweriti kankupita mumigunda
ya nganu. Wafundwa wakuwi waweriti wankubena mikunguwi
ya nganu, pawayisyoga mumawoku mwawu na kuziliya mbunji
zya nganu. **2** Mafalisayu wamu wamkosiya, "Iwera hashi
mtenda shintu sheni Lilagaliru lilewelera kutenda mulishaka lya
kwoyera?" **3** Yesu kawankula, "Mwenga hamwenibetuli ntambu
yakatenditi Dawudi na wayaguwi shipindi pawaweriti na njala?
4 Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu, katola mabumunda
gawatuliti Mnumba ya Mlungu, kaliyiti na gamonga kawapananiti
wayaguwi. Kwahera muntu yoseri yakaliyaga kumbiti watambika
hera ndo waliyaga." **5** Yesu kamaliriti kwa kuwagambira, "Mwana
gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya kwoyera." **6** Lishaka
lyamonga lya kwoyera Yesu kingiriti mnumba ya Mlungu kufunda.
Kuweriti na muntu mlaa yakaweriti na liwoku lya kumliwu
lyalilewelekiti. **7** Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu
wamu wasakuliti shisoweru sha kumsitaki Yesu, su waweriti
wankumuhepelera waloli handa kamuponiziyi muntu mulishaka
lya kwoyera. **8** Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawaliholiti, su
kamgambiriti muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti, "Gugoloki,
gwizi panu palongolu." Muntu ulii kimuka na kugoloka palii. **9** Su

Yesu kawagambira, “Nukukosiyani, Lilagaliru litujimira twenga
kutenda shishi mulishaka lya kwoyera? Kuponiziya ama kulaga?
Kugalopoziya makaliru ga muntu ama kugalaga?” **10** Kawaloliti
wega zoseri, shakapanu Kamgambira muntu yakeniti na liwoku
lyalilewelekiti, “Gunyoshi liwoku lyaku.” Yomberi kanyosha liwoku
lyakuwi na liwera kayi likomu. **11** Womberi wakalala, su wanja
kulihola ntambu ya kumtenda Yesu vidoda. **12** Shipindi shilii Yesu
kagenda kulugongu kumluwa Mlungu, kalivagiti kulaa aku pashiru
poseri pakamluwa Mlungu. **13** Shilawu yakuwi kawashema
wantumintumi wakuwi, pakati pawu kawasyagula lilongu na
wawili kawashema wantumintumi. **14** Awa ndo Simoni yawamupiti
litawu lya Peteru na Andereya mlongu gwakuwi na Yakobu na
Yohani na Filipu na Batolumayu, **15** Matayu na Tomasi na Yakobu
mwana gwa Alifayu na Simoni yawamshemiti Zeloti, **16** Yuda
mwana gwa Yakobu na Yuda Isikariyoti yakamgalambukiti Yesu.
17 Pakasulukiti kulugongu pamuhera na wafundwa wakuwi, Yesu
kagolokiti palushi, pakaweriti na wafundwa wakuwi wavuwa.
Lipinga likulu lya wantu wawalivagiti palii, walawiti Muyudeya
yoseri na Yerusalemu na mbwega ya Tiru na Sidoni, **18** wiziti
kumpikinira na kuponiziwa malweli gawu. Woseri yawagaziwitwi
na washamshera viraa wiziti na waponiziwitwi. **19** Wantu woseri
wafiriti kumshinkula Yesu, makakala gamlawiti na kawaponiziya
woseri. **20** Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kulonga,
“Mnemeleri mwenga mwawahushu, Toziya Ufalumi wa Mlungu
hawuweri wenu! **21** Mnemeleri mwenga yamuwera na njala vinu,
Toziya hamyukutiziwi! Mnemeleri mwenga yamlira vinu, Toziya
hamsekeleri!” **22** “Mnemeleri mwenga wantu pawawakalirani
na kuwalema, kuwahigilanga na kuwapayirani madoda, goseri
aga toziya ya Mwana gwa Muntu! **23** Shipindi pagalawila aga,

mnemeleli pa mvina, toziya ya lijenjeri likulu lyawawatulirani kala
kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo wambuyi wawu wawatenditi
wambuyi wa Mlungu ntambu iraayi.” **24** “Kumbiti shondi
shondi mwenga mwawalunda vinu, Toziya nemeleru yenu vinu
ipera! **25** Shondi shondi mwenga yamwikuta vinu, Hamuweri
na njala! Shondi shondi mwenga yamseka vinu, Hamlili na
kudaya! **26** “Shondi shondi wantu woseri wankukuzyumani,
hera hangu wagogolu wawu watakuliti ntambu iraayi kwa
wambuyi wa mpayu. **27** “Kumbiti nankuwagambirani mwenga
mwamunpikanira. Muwafiri wangondu wenu, muwatekeleri
woseri wakukalalirani. **28** Muwatekeleri woseri wawakupangilirani
na muwaluwili kwa Mlungu woseri yawakutenderani madoda.
29 Muntu pakakukoma lisaya limu, gumleki kakomi na lisaya
lyamonga, handa muntu pakakupoka likoti lyaku, gumlekeri
na lishati lyaku. **30** Muntu yoseri pakakuluwa gumpanani na
muntu pakakupoka ulunda waku, nagumgambira kawuziyi. **31**
Muwatenderi wamonga ntambu yamfira kutenderwa. **32** “Handa
pamuwafira walii yawawafira mwenga, hampati lifupu gaa? Ata
yawawera na vidoda wawafira wantu yawawafira womberi. **33**
Kayi pamuwatendera viheri walii yawakutenderani mwenga
viheri, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda watendaga
hera hangu! **34** Na pamuwakopesha walii yamuwahola kuwera
hawakuwuzireni hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda
wawakopeshaga yawawera na vidoda, pawalihola wawawuziliri
shawawakopeshiti. **35** Kumbiti mwenga muwafiri wangondu
wenu na muwatenderi viheri, mkopeshi namliholera kuwuzilirwa.
Lifupu lyenu haliweri likulu na hamuweri wana wa Mlungu gwa
kumpindi. Toziya yomberi ndo muheri kwa wantu yawahera
mayagashii na yawatenda vidoda. **36** Muweri na lusungu gambira

Tati gwenu ntambu yakawera na lusungu. **37** “Namuwatoza
wamonga, su Mlungu hakawatozi ndiri mwenga, namuwapangira
wamonga, su Mlungu hapeni kawapangili mwenga, muwalekeziyi
wamonga, su Mlungu hakawalekiziyi mwenga. **38** Muwapanani
wamonga, su Mlungu hakawapanani mwenga. Hamuwanki
shipimu shakumemeziya, sha kutikisiya na kuyonera na kwitika
mumawoku mwenu, vyoseri avi haviweri vya mwenga. Shipimu
shamuwapimiliti wamonga, Mlungu ndo hakakupimirani mwenga.”
39 Yesu kawagambira mfanu agu, “Muntu kana lwisi kaweza
ndiri kumlongoziya kana lwisi muyaguwi, pakatenda hangu,
woseri hawapokeri mulirindi. **40** Kwahera mfundwa kaweza
kumsinda mfunda gwakuwi, su kila mfundwa pakamalila kala
mafundu hakaweri gambira mfunda gwakuwi. **41** “Guweza hashi
kushiwona shibandu shididini nentu mulisu lya mlongu gwaku,
pota kuwona lipingiri lya mulisu lyaku? **42** Hashi guweza kutakula
kwa mlongu gwaku, ‘Guleki nukuwusiyi shibandu shididini
nentu mulisu lyaku,’ na gwenga gusinda kuliwona lipingiri lya
mulisu lyaku? Gwa mfyangu gwenga! Kwanja guwusiyi huti
lipingiri lya ligogu mulisu lyaku, ndo haguwezi kushiwusiya weri
shibandu mulisu lya mlongu gwaku. **43** “Kwahera mtera guherepa
gwagulera mabwajubwaju gadoda, viraa mtera gudoda guweza
ndiri kulera mabwajubwaju gaherepa. **44** Kila mtera gumanika
kulawirana na mabwajubwaju gakuwi galeriti, guweza ndiri kwapa
embi mumishongoma ama zabibu mumbigiri. **45** Muntu muheri
katendaga viheri kulawa muviheri vivuwa mumoyu mwakuwi, na
muntu kana vidoda katendaga vidoda kulawa muvidoda vivuwa
mumoyu mwakuwi. Toziya mlomu gutakula galii gaweriti mumoyu.
46 “Iwera ashi munshema, ‘Mtuwa, Mtuwa,’ Uganu mtenda ndiri
vyanuwagambirani? **47** Hanuwalanguziyi ntambu yakalifana

muntu yoseri pakiza kwa neni na kupikinira visoweru vyaneni na
kuvijimira. **48** Kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi,
kabawa pasi nentu na kunyawa liyanjiru mulitalawu. Mafuriku
gamashi pagarawiriti gayiputa numba ilii kumbiti itikinyika ndiri,
toziya wayinyawiti weri numba. **49** Su yoseri ulii yakapikanira
visoweru vyangu na kuvijimira ndiri, ayu kalifana na muntu
yakanyawiti numba yakuwi pota na kunyawa lyanjiru, mafuriku
pagiziti gayiputa numba ilii na kuguwa puu na kubomokanga
nakamu!"

7 Yesu pakamaliriti kutakula vyoseri kwa wantu, kagenditi
Kafarinaumu. **2** Mkulu gwa wanjagila miya yimu kaweriti na
ntumini yakamfiriti nentu. Ntumintumi kaweriti kalwala tashitashi.
3 Mkulu ulii pakapikaniriti visoweru vya Yesu, kawatumiti wazewi
wa Shiyawudi kumluwa kizi kamuponiziyi ntumintumi gwakuwi. **4**
Wagenditi kwa Yesu na kumuhiga nentu pawalonga, "Muntu
ayu kafiruwa gumtenderi shitwatila ashi. **5** Kawafira wantu
wetu na mweni katunyawira numba ya Mlungu." **6** Su Yesu
kagenda pamuhera na womberi. Pakaweriti pakwegera na
ukaya kwa mkulu ulii, mkulu ulii kawatumiti waganja wakuwi
wamgambiri Yesu, "Mtuwa naguligaziya hera. Gwenga gufiruwa
ndiri kwingira mnumba mwangu, **7** na neni mona nfaa ndiri
ata kwiza kwa gwenga. Kumbiti gutakuli hera, ntumini gwangu
hakaweri mkomu. **8** Mana neni viraa namuntu gwa pasi pa ukulu,
nanawa wamanjagila yanuwalongoziyiti. Panumgambira yumu,
'Gugendi!' Yomberi kagenda na panumgambira yumonga, 'Gwizi!'
Yomberi kiza na panumgambira ntumintumi gwangu, 'Gutendi
shintu ashi!' Nayomberi katenda." **9** Yesu pakapikaniriti hangu
kalikangasha, su kaligalambukiriti lipinga lya wantu lyalimfatiti
pakalonga, "Nankuwagambirani, mpata ndiri kuwona muntu kana

njimiru gambira ayu Muisraeli!” **10** Wantu walii pawasokiti ukaya
kwa Mkulu wamwoniti ntumintumi ulii kawera mkomu nakamu.
11 Shakapanu, Yesu kagenditi lushi lwawalushema Naini,
wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu wagenda
nayomberi. **12** Su pakaweriti pakwegera na mlyangu mkulu gwa
lushi, wantu wampapiti yakahowiti waweriti wankulawa kunja
kwa lushi. Yakahowiti kaweriti mwana gwagweka gwa mdala
yakaweriti mkenja, na lipinga likulu lya wantu waweriti pamuhera
nayomberi. **13** Mtuwa pakamwoniti mkenja ulii, kamwonera
lusungu mdala ulii, kamgambiriti, “Nagulira.” **14** Shakapanu
kalisegelera lijeneza lya yakahowiti na kulishinkula, wantu
wawalipapiti wagoloka. Yesu kalonga, “Muntemba! Nukugambira
gwimuki!” **15** Muntu ulii yakahowiti kalivaga, su kanja kuyowera.
Yesu kamupa mawu gwakuwi. **16** Wantu woseri weniti lyoga
wamkwisiti Mlungu pawalonga, “Mbuyi mkulu kalawira pakati
petu. Mlungu kiza kuwalopoziya wantu wakuwi!” **17** Visoweru
avi vya Yesu viyeniyiti mulushi loseri lwa Yudeya na lushi zya
pakwegera. **18** Wafundwa wa Yohani wamgambiriti Yohani
vitwatira avi vyoseri, nayomberi pakawashemiti kala awili wamu
wa wafundwa wakuwi **19** kawatumiti kwa Mtuwa wakamkosiyi,
“Hashi, gwenga ndo gwamweni yatumuhepera, ama tumuheperi
gwingi?” **20** Wafundwa walii wamgendiriti Yesu na kumgambira,
“Yohani Mbatiza katutuma kwaku tukukosiyi handa gwenga
ndo uliya yakatakuliti gwankwiza ama tumuheperi gwingi?”
21 Shipindi shiraa shilii Yesu kaweriti kankuwaponiziya wantu
wavuwa weniti na malweri na wamonga waniti na washamshera
wadoda na kuwapanana wanalwisi wavuwa kulola. **22** Su
Yesu kawankula wantumintumi wa Yohani pakalonga, “Mgendi
mwakamgambiri Yohani vyoseri vyamuviwoniti na kuvipikinira,

wanalwisi wawona, wavibyeketu wagendagenda, woseri walii
yawawera na ungumbula wapungwa, yawawera na majogu
vinu wapikinira, wahowiti su wazyuka na Shisoweru Shiwagira
shibwerwa kwa wahushu. **23** Mbaka woseri walii wahera
lyoga na neni." **24** Su wajumbi wa Yohani pawawukiti kala,
Yesu kanja kuligambira lipinga kwajili ya Yohani, "Pamgenditi
kumlola Yohani kushiwala mfira kulola shintu gaa? Mfiriti kuwona
gambira mateti ntambu yagatikinyika na lihega? Ndala! **25**
Su mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Hashi mliholiti
Mgenditi kumlola muntu kavaliti nguwu ziherepa? Ndala, wantu
yawavala nguwu ziherepa na kubojola vinoga noga vyaviwera
muukulu! **26** Su mung'ambiri, mgenditi kumlola muntu gwa
ntambu gaa? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina
nakaka, tuwona gavuwa nentu kuliku mbuyi. **27** Yohani ayu
ndo yumu yawamtakula mukulemba, kulonga, 'Mlungu kalonga,
hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri kukunyawira njira
kwajili yaku.'" **28** Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Nukugambirani,
Yohani ndo mkulu kuliku woseri yawalikaliti pasipanu. Kumbiti
yakaweriti mdidini Muwufalumi wa Mlungu ndo mkulu kuliku
Yohani." **29** Wantu woseri wampikaniriti. Wantu wavuwa asa
watola kodi ndo wagajimiriti Malagaliru Mananagala ga Mlungu,
awa ndo walii Yohani yakawabatiziti. **30** Kumbiti Mafalisayu
pamuhera na wafunda wa Malagaliru wagulemiti mpangu gwa
Mlungu na wamlemiti Yohani kawabatizi. **31** Yesu kongera
kulonga, "Vinu wantu wa mashaka aga walifana na shintu
gaa? **32** Walifana gambira wana yawalivaga pahala pa guliwu.
Shipinga shimu shishigambizisiya shamonga, 'Tuviniti msambu
gwa ndowa kumbiti mwenga mvina ndiri! Twimba lwimbu lwa
kudaya kumbiti mlila ndiri!' **33** Yohani Mbatiza pakiziti, koyiti

kuliya na kalanda ndiri divayi, kumbiti mwenga mlongiti, ‘Kana
washamshera!’ **34** Kiziti Mwana gwa Muntu, kaliyiti shiboga na
kulanda, kumbiti mwenga mtakula, ‘Mumloli muntu ayu, Kana
lwaliya na mkologeru, ganja gwa watola kodi na wanavidoda!’ **35**
Kumbiti luhala lwa Mlungu luwonekana kuwera lwa nakaka kwa
wantu woseri yawalijimira.” **36** Mfalisayu yumu kamshemera Yesu
walii shiboga sha pamihi pamuhera nayomberi na Yesu kingiriti
mnumba mwa Mfarisayu na kulivaga pasi kuliya shiboga. **37** Su
palushi palii peniti na mdala yakaweriti na makaliru ga vidoda.
Kapikaniriti handa Yesu kankuliya shiboga mnumba ya Falisayu,
katoliti supa ya alabasta yayiweriti na utuli. **38** Kagenda kagoloka
pakwegera pamagulu pa Yesu pakalila na masozi gakuwi
gamtulukiriti Yesu pamagulu. Kapukuta magulu ga Yesu kwa vilii
zyakuwi na kunonera magulu, kagaswaga utuli. **39** Mfalisayu
pakawoniti hangu, kalitakuliti pakalihola mumoyu mwakuwi,
“Handa muntu ayu nakaka ndo mbuyi gwa Mlungu, hakavimani
handa mdala yakakushinkula ka gaa, hakavimani makaliru
ga vidoda ntambu yakawera nagu!” **40** Yesu kamgambira
Mfarisayu uliya, “Simoni, nana shintu shakukugambira.” Simoni
kamwankula, “Yina mfunda gung'ambiri.” **41** Yesu kamgambira,
“Kuweriti na wantu awili yawamkopiti muntu yakakopesha mpiya.
Yumu kakopiti senti zivuwa na yumonga senti zivuwa ndiri. **42**
Pawasinditi kulipa uwanda wawu, muntu uliya kawalekiziya
woseri awili. Vinu pakati pa wantu awili walii, yoshi hakamfiri
nentu muntu ayu yakawalekiziyiti?” **43** Simoni kamwankula,
“Nuvimana kuwera, ulii yawamlekiziyiti uwanda mkulu nentu”
Yesu kamgambira, “Gutakula nweri.” **44** Kamgalambukira mdala
uliya na kumgambira Simoni, “Gumwona mdala ayu? Niziti
pakaya paku, gunupa ndiri mashi gakunaviya magulu gangu,

kumbiti mdala ayu kaganaviya magulu gangu kwa masozi gakuwi
na kumpukuta kwa vilii zyakuwi. **45** Gwenga gunamsiya ndiri
kwa kunonera, kumbiti mdala ayu kwanjira paningiliti kaweriti
pakanonera magulu gangu. **46** Gwenga gunswagaziya ndiri lipaki
mumtuwi mwangu, kumbiti mdala ayu kagapakaziya magulu
gangu kwa utuli. **47** Su nukugambira, kwa kufira kwakuwi kukulu
kulanguziyiti nakaka kuwera vidoda vivuwa vyakaweriti navyi
vilekiziwa. Kumbiti ulii yakalekiziwa padidini kalanguziya kufira
padidini hera." **48** Su Yesu kamgambira mdala uliya, "Gulekiziwa
vidoda vyaku." **49** Wantu wamonga yawaweriti walivaga pameza
wanjiti kulitakuliziyana weni pawalonga, "Ayu gaa yakaweza
kulekiziya vidoda?" **50** Kumbiti Yesu kamgambira mdala uliya,
"Kujimira kwaku kukulopoziya, gugendi kwa ponga."

8 Shipindi shimonga Yesu kagenditi mwanja kupitila mlushi
na muvijiji pakabwera Visoweru viwagila vya Ufalumi wa
Mlungu. Wantumini lilongu na wawili wagenditi pamuhera
nayomberi **2** na kuweriti na wadala wamu yawaponiziyitwi
washamshera na malweli, Mariya yawamshemiti Magidalena,
yawamuusiyiti washamshera saba, **3** Yoana mweni mpalu
gwakuwi Kuza yakaweriti mtenda lihengu mkulu gwa Herodi,
viraa vilii kuweriti na Susana na wadala wamonga wavua
watumiiti vyawaweriti navi kumtanga Yesu na wantumini wakuwi.
4 Wantu waweriti wankumwizira Yesu kulawa kila Iushi na
pawaliwoniti pamuhera waweriti lipinga likulu, su yomberi
kawagambiriti mfanu agu, **5** "Mkweta mbeyu kagenditi kukweta
mbeyu. Pakaweriti kankukweta mbeyu, mbeyu zimonga zitulukiti
munjira na wagendagenda munjira wazitimbanga na wampongu
waziliya. **6** Zimonga zitulukira mumabuwi ga mulitapaka na
pazimeriti kala ziyanja kunyala toziya litapaka liweriti lya mashi

ndiri. **7** Zimonga zitulukiriti mumisontu, pazimeriti, misontu ilii
izibabanika na zisinda kukula. **8** Na mbeyu zimonga zitulukiriti
mulitapaka liherepa, zimera na kulera viboga vivuwa." Yesu
kamaliriti kwa kutakula, "Yakana makutu kapikaniri!" **9** Wafundwa
wakuwi wamkosiyiti Yesu mana ya mfanu agu, **10** nayomberi
kawankula, "Mwenga mpananwa kuumana ubada wa Ufalumi wa
Mlungu, kumbiti wamonga wavimana ndiri mpaka nuwagambiri
kwa mifanu, su pawalola hapeni wawoni na pawapikanira hapeni
wavimani. **11** "Mfanu agu ndo gutakula hangu, mbeyu ndo
shisoweru sha Mlungu. **12** Mbeyu zilii zyazitulukiriti munjira mana
yakuwi, woseri yawapikanira shisoweru sha Mlungu, kumbiti
Shetani kiza na kushiwusiya shisoweru shilii mumyoyu mwawu,
su hapeni wajimili na kulopoziwa. **13** Mbeyu zyazitulukiriti
mulibuwi mana yakuwi woseri yawapikanira ujumbi na kuuwanka
kwa nemeru. Kumbiti wahera mishigira mitali, wajimira kwa
shipindi shididini hera na shipindi sha kujerwa pashiza, waleka
shawapikaniriti. **14** Mbeyu zilii zyaziturukiriti mumisontu mana
yakuwi, woseri yawapikaniriti shisoweru sha Mlungu, su lyoga na
ulunda na vinoganoga vyawabojola hapeni waleri mabwajubwaju
yagakamala. **15** Na mbeyu zilii zyazitulukiriti mulitapaka liherepa
mana yakuwi, woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu,
pawashijimila kwa moyu gwoseri na gwa kujimira. Awa ndo
wagangamala mpaka pawalera mabwajubwaju." **16** "Wantu
hapeni wawashi limuliku na kuligubikira mulidebi ama walituli
mulivungu mwa shitanda. Kumbiti hawalituli pampindi pashintambi
su wantu pawingira mnumba wawoni kulangala ndaa. **17** "Shoseri
shawatenditi kwa kufifwa hashiwoneki na shoseri shawatenditi
muluwindu hashimaniki na woseri. **18** "Mlikali weri, ntambu
yampikanira, toziya yakawera na shintu hawamwongeri, kumbiti

ulii yakahera shintu ata shilii shakawera nashi hawampoki.”
19 Mawu gwa Yesu na walongu wakuwi wamgenderiti, kumbiti
wasinda kumsegelera pakwegera toziya ya lipinga lya wantu.
20 Muntu yumu kamgambiriti Yesu, “Mawu na walongu waku
wakunja, wafira wakuwoni.” **21** Yesu kawagambiriti woseri,
“Mawu na walongu wangu ndo woseri yawashipikanira shisoweru
sha Mlungu na kushijimira.” **22** Lishaka limu Yesu pamuhera
na wafundwa wakuwi wakweniti mumtumbwi na kawagambira,
“Tuloki litanda, tugendi kumwambu.” Su wanja mwanja. **23**
Pawaweriti wankuloka, Yesu kaweriti na mpota su kagonja.
Lyega likulu lyanja kuvuma, mashi ganja kwingira mumtumbwi,
su wawera mukutenduwa, kubidukira mumashi. **24** Wantumini
wamgendera Yesu na kumwimusiya, walonga, “Mtuwa, Mtuwa!
Twankusokera!” Yesu kimuka, kalikalipira lyega pamuhera na
mawimbi ga mashi, su vyoseri vyoya na kuweriti kuzindawala
jiii. **25** Kawagambira wantumini wakuwi, “Yakoshi njimiru
yenu?” Kumbiti womberi walikangasha na kuwera na lyoga,
waligambiziyana weni, “Ayu muntu gwa ntambu gaa? Kalikalipiriti
lyega na mawimbi ga mashi na vyoseri vimjimira!” **26** Yesu na
wantumintumi wakuwi wendereyiti na mwanja, wasoka kumpwani
kwa isi ya Gerasi yapakwegera na Galilaya, kumwambu kulitanda.
27 Yesu pakasulukiti kumpenku, kaliwoniti na muntu yakeniti
washamshera, kamwizira kulawa mulushi. Kwa shipindi shivuwa
muntu ayu kaweriti kagendagenda shivula na kalikala ndiri
ukaya, kumbiti kalikaliti kumapumba. **28** Pakamwoniti Yesu,
kabotanga, kasuntama pamagulu ga Yesu pakalonga kwa liziwu
likulu, “Yesu Mwana gwa Mlungu gwa Kumpindi nentu! Gufira
kutenda ashi kwa neni? Shondi shondi nukuluwa naguntenda!”
29 Kalongiti hangu toziya Yesu kamgambiriti shamshera kamlawi.

Shipindi shivuwa shamshera ulii kamwigilanga muntu ayu,
tembera wantu wamtuliti mushibetubetu, mawoku na magulu
gakuwi wagatawiti kwa minyololu kumbiti yomberi kayidumuliti
na shamshera kamtugiziyiti kushiwala. **30** Yesu kamkosiya
muntu uliya, “Litawa lyaku gwagani?” Yomberi kamwankula,
“Litawu lyangu ‘Tuvuwa.’” Katakuriti hangu toziya kaweriti na
washamshera wavuwa. **31** Washamshera wamluwiti Yesu
nakawawinga kugenda mulirindi likulu. **(Abyssos g12)** **32** Palii
pawaweriti na lipinga likulu lya wamtumbi lya pakwegera,
waweriti wakuliya mumpeku mwa mulugongu. Su washamshera
wamluwiti Yesu kawajimiri wawayingiri wamtumbi, nayomberi
kawajimira. **33** Washamshera wamlawiti muntu uliya na kugenda
kuwayingira wamtumbi. Wamtumbi woseri watugiti pawaserera
na kutulukira mumashi na wafuwiti woseri. **34** Walolera wa
mifugu walii pawawoniti galii yagalawiriti, watugiriti mulushi
na muvijiji pawalonga shashilawiriti **35** Wantu wiza kulola
shashilawiriti na pawaweriti wankumwizira Yesu, wamuwoniti
muntu uliya yakeniti na washamshera kalikaliti pakwegera
pamagulu ga Yesu, kaweriti kavaliti nguwu na kana mahala, su
woseri waweriti na lyoga. **36** Woseri yawaviwoniti vilii vyavilawiriti
wawagambiriti wantu ntambu yakaponiti muntu ulii. **37** Wantu
woseri wenikaya wa lushi lwa Gerasi wamgambiriti Yesu kawuki,
toziya waweriti na lyoga nentu. Su Yesu kakwena mumtumbwi
na kuwuka. **38** Muntu yawamuusiyiti washamshera kamluwa
Yesu pakamgambira, “Nfira kugenda na gwenga.” Kumbiti
Yesu kamjimira ndiri wagendi pamuhera, su kamgambiriti, **39**
“Guwuyi ukaya na katakuli shilii ntambu Mlungu shakakutendiriti.”
Su muntu uliya kagenditi kulushi na kutakula ntambu Yesu
shakamtendiriti. **40** Yesu pakawuyiti uwega umonga wa litanda,

wantu wamshemiriti toziya waweriti wankumuhepelera. **41** Pala
kiza muntu yawamshema Yairu, kaweriti mkulu gwa numba
ya Mlungu. Kasuntama palongolu pa magulu ga Yesu na
kumhiga pakamgambira wagendi ukaya kwakuwi, **42** toziya
kaweriti na nafunda yumu hera, yakaweriti na mivinja lilongu
na miwili su kaweriti kankulwala tashitashi. Yesu pakaweriti
kankugendagenda, wantu wambabanika wega zoseri, **43** mngati
mwawu kuweriti na mdala yakalwaliti kusuma mwazi mivinja
lilongu na miwili, tembera katumiyiti ulunda wakuwi woseri kwa
waganga kumbiti wamponiziya ndiri. **44** Mdala ayu kamfwatiti
Yesu kumbeli mulipinga lilii na kashinkuriti lusepi lwa nguwu ya
Yesu, su palaa palii kusuma mwazi kwoya. **45** Yesu kakosiya,
"Gaa kanshinkuliti?" Kila muntu kalemiti na Peteru katakuliti,
"Mtuwa, lipinga lya wantu likutindiriti na kukubabanika." **46**
Kumbiti Yesu kalonga, "Nuvimana kwana muntu kanshinkula,
mana nuvimana makakala ga kuponiziya gantawa." **47** Mdala
ulii pakawoniti kaweza ndiri kulififa, su kiza kwa kutetema na
kusuntama palongolu pa magulu ga Yesu. Kaweriti kulongolu
kwa kila muntu, kamgambiriti ntambu yakamshikuliti na ntambu
yakaponiti kamkam hera. **48** Yesu kamgambira mdala ulii,
"Nafunda gwangu, njimiru yaku ikuponiziya. Gugendi kwa
ponga." **49** Yesu pakaweriti kankali kankuyowera hangu, mjumbi
kiza kulawa kunumba ya Yairu. Kamgambiriti Yairu, "Nafunda
gwaku kahowa, nagumgaziya hera Mfunda." **50** Kumbiti Yesu
pakapikaniriti aga, kamgambira Yairu, "Nagwana lyoga, gujimiri
hera hakaponi." **51** Pakasokiti pakaya, kabera muntu yoseri
kwingira mnumba, ira Peteru na Yohani na Yakobu na tati
na mawu gwa mwana yakahowiti. **52** Kila muntu kaweriti
kankulira na kudaya toziya ya nafunda ulii. Yesu kawagambira,

“Namlira! Mwana kahowa ndiri ira kagonja hera.” **53** Wantu
woseri wamseka, toziya wavimaniti mwana kahowiti. **54** Kumbiti
Yesu kambata liwoku na kumshema, “Mwana gwangu gwimuki!”
55 Ukomu wakuwi umuwuyira, palaa palii kimuka, su Yesu
kawagambiriti mawu na tati gwakuwi wamupi shintu shakuliya. **56**
Mawu na tati gwakuwi walikangashiti, kumbiti Yesu kawagambira
nawamgambira muntu galii gagatendikiti.

9 Yesu kawashemiti wantumini lilongu na awili pamuhera na
kuwayupa makakala na uwezu wa kuwalaviya washamshera
woseri na kuponiziya malweri. **2** Shakapanu kawatumiti wegendi
wakabweri visoweru vya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya
walweli, **3** kayi kawagambira, “Munjira mwamgenda namtola
shintu shoseri, namtola lukongoshu ama muhaku, namtola
shiboga ama mpiya, ama lishati lya shigibakiru. **4** Poseri
pawawashemerani, mwikali mnumba ilii mpaka pamuwuka muisi
ilii, **5** viraa vilii wantu pawalema kuwashemerani mwenga,
mwuki mlushi alu na mpukuti lidika lya litapaka mumagulu
mwenu haiweri likalipiru kwawomberi.” **6** Su wantumintumi
wanja mwanja kugenda muvijiji vyoseri, pawabwera visoweru
viwagila na kuwaponiziya wantu kila pahala. **7** Mtuwa Herodi
mkolamlima gwa Galilaya, kapikaniriti goseri aga gagalawiriti,
su gamupunganikiti nentu toziya wantu wamonga watakuliti
kuwera Yohani Mbatiza kazyuka. **8** Wamonga watakuliti
kuwera Eliya kalawira na wamonga walonga kuwera yumu
gwa wambuyi wa makashu wa Mlungu kazyuka. **9** Herodi
kalonga, “Yohani numdumuliti mtuwi, muntu ayu yampikanira
ndo gaa?” Su kendereyiti kumsakula Yesu. **10** Wantumintumi
walii pawawuyiti, wamgambiriti Yesu vyoseri vyawatenditi. Yesu
kawatola, wagenda gwekayawu lushi lwawalushema Betisayida.

11 Kumbiti lipinga lya wantu pawavimaniti kala aga, wamgenderiti.
Yesu kawashemera na kayoweriti nawa visoweru viwagila
vya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya woseri wawafiriti
kuponiziwa. **12** Mshenji paguweriti gwankuzyeta, wantumini
lilongu na awili wamgenderiti na kulonga, “Guwagambiri wantu
wagendi, kuvijiji na mumalambu ga pakwegera wakasakuli
shiboga pamuwera na pahala pakugonja, toziya pahala panu
patuwera pantundu.” **13** Kumbiti Yesu kawagambira, “Mwenga
muwapanani shintu sha kuliya.” Womberi walonga, “Twana
mabumunda mhanu na wasomba awili hera. Gufira twenga
tugendi twakawahemeleri shiboga lipinga lya wantu woseri
awa?” **14** Wapalu hera yawaweriti palii, waweriti gambira
elufu muhanu hangu. Yesu kawagambira wafundwa wakuwi,
“Muwagambiri walivagi vipinga vipinga vya malongu muhanu.”
15 Su wafundwa pawatenditi kala ntambu yakawagambiriti,
16 Yesu katola mabumunda muhanu galii na wasomba awili,
kaloliti kumpindi na kalonga mayagashii Mlungu, kagamega
kawapanana wafundwa wakuwi wawagawili wantu. **17** Wantu
waliya mpaka wikuta na wantumintumi wasola majamanda lilongu
na mawili ga vilii vyavisigaliti. **18** Lishaka limu Yesu kaweriti
kankuluwa Mlungu gweka yakuwi, wafundwa wakuwi wamwizira.
Su Yesu kawakosiya, “Wantu walonga neni nagaa?” **19** Womberi
wamwankula, “Wamonga walonga gwenga gwa Yohani Mbatiza
na wamonga walonga gwenga gwa Eliya na wamonga walonga
gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu gwa makashu yakahowiti vinu
kazyuka.” **20** Su nayomberi kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga
neni nagaa?” Peteru kamwankula, “Gwenga gwa Kristu Mlopoziya
yagulagaliritwi na Mlungu.” **21** Shakapanu Yesu kawalagalira
pakalonga nawamgambira muntu yoseri shisoweru ashi. **22** Yesu

kawagambira, “Mwana gwa Muntu mpaka katabiki na kulemwa na
wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda
wa Malagaliru. Hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira
pakahowiti hakazyuki.” **23** Na kawagambira woseri, “Muntu yoseri
pakafira kaweri na neni, mpaka kalilemi mweni, katoli lupingika
lwakuwi mashaka goseri na kanfati. **24** Muntu yoseri yakafira
kugaponiziya makaliru gakuwi hakagamili na yoseri yakagamiziya
ukomu wakuwi kwa kunfata neni hakagalopoziyi. **25** Hashi,
kwana mbotu gaa muntu pakapata vintu vyoseri vya pasipanu,
kumbiti mweni pakagamila? Yina ndiri! **26** Muntu pakamonera
soni neni pamuhera na mafundu gangu, Mwana gwa Muntu
hakamwoneri soni muntu ayu shipindi pakiza muukwisa wakuwi
na ukwisa wa Tati na ukwisa wa wantumintumi wananagala wa
kumpindi. **27** Nukugambirani nakaka, kwana wamonga palaa
panu hapeni wahowi mpaka wauwoni Ufalumi wa Mlungu.”
28 Palipititi lijuwa kwanjira pakalongiti galiya, Yesu kawatoliti
Peteru, na Yohani na Yakobu, kagenditi nawomberi mpaka
kulugongu kuluwa Mlungu. **29** Pakaweriti kankumluwa Mlungu,
nshimba yakuwi igalambuka na nguwu zyakuwi ziwera neru
mbuu. **30** Palaa paliya wantu awili waweriti paliya wankuyowera
nayomberi. Wantu walii waweriti Musa na Eliya, **31** yawalawiriti
muukwisa wa kumpindi kwa Mlungu, waweriti wankuyowera na
Yesu ntambu yakugumalilira mpangu gwa Mlungu gwa kuhowa
kwakuwi kulii Yerusalemu. **32** Peteru na wayaguwi waweriti
wankugonja, kumbiti wimukiti na kuwona ukwisa wa Yesu na
wantu awili wagolokiti pamuhera nayomberi. **33** Su wantu awili
walii paweriti wankuwuka, Peteru kamgambira Yesu, “Mtuwa,
iherepa twenga kulikala panu! Su hatunyawi visasa vitatu,
shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya.”

Nakaka kavimaniti ndiri shakatakula. **34** Peteru pakatakuliti
hangu, palaa paliya lilawira liwundi lizotopa liwagubika na
liwundi ali paliwawiziriti wantumini walii weniti lyoga nentu. **35**
Wapikinira liziwu kulawa muliwundi lilonga, “Ayu ndo mwana
gwangu yanumsyaguliti, mumpikaniri.” **36** Liziwu lyawalipikiniriti
palinyamaliti kala, wamwona kayi Yesu kagweka yakuwi.
Wantumintumi pawaoniti hangu wanyamalira jii na shipindi
shilii wamgambira ndiri muntu vilii vyawawoniti. **37** Shirawu
yakuwi Yesu pamuhera na wantumintumi watatu pawaweriti
wankulawa kulugongu, lipinga likulu lya wantu waliwoniti na
Yesu. **38** Muntu yumu mulipinga lilii kabota pakalonga, “Mfunda!
Nukuhiga gwakamloli mwana gwangu, mwana gwangu gwa
gweka! **39** Shamshera kamgaziyaga, pamonga kamtenda
katendi umatu na pamonga kamtenda kaweri na shisirika na
lifulufulu limlawa mumlomu. Kendereyiti kumgaziya nentu pota
nakumlekeziya kanongola. **40** Nuwaluwiti wafundwa wakuwi
wamwusiyi shamshera kumbiti wasinda.” **41** Yesu kawankula,
“Mwenga shiyiwuku shahera moyu na shana vidoda! Hashi
hankali na mwenga na panuwahepelera mpaka ndii?” Shakapanu
kamgambira muntu uliya, “Gumjegi mwana gwaku panu.” **42**
Mndemba ulii pakaweriti kankumgendera Yesu, shamshera uliya
kamgusiya pasi, kumtenda shisirika. Kumbiti Yesu kamkalipira
shamshera ulii, kamuponiziya mndemba, su kamupa tati
gwakuwi. **43** Wantu woseri walikangashiti kwa uwezu mkulu wa
Mlungu. Wantu pawaweriti wankali wankulikangasha kila shintu
shakatenditi Yesu, yomberi kawagambiriti wafundwa wakuwi, **44**
“Namlyaluwa shanuwagambiriti! Mwana gwa Muntu hawambati
mumawoku ga wantu.” **45** Kumbiti wafundwa werewiti ndiri
ntambu yakatakuliti. Shitwatira ashi shiweriti shififwa kwawomberi

nawavimani, womberi watira kumkosiya ntambu yakatakuliti. **46**
Palawiriti magambiziyanu pakati pawu wantumintumi walii, gaa
yakaweriti mkulu nentu. **47** Yesu kavimaniti shawaliholiti, su
kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakwegera na mweni, **48** na
kawagambira, “Muntu yoseri ulii yakamshemera mwana mdidini
ayu kwa litawu lyangu, kanshemera neni na yoseri yakanshemera
neni, viraa kamshemera yumu ulii yakantumiti. Yoseri yakaweriti
mdidini pakati penu ndo mkulu kuliku woseri.” **49** Yohani
kankula, “Mtuwa, tumwoniti muntu pakawusiya washamshera
kwa litawu lyaku na twenga tumubera, toziya kaweriti ndiri
mushipinga shetu.” **50** Yesu kamgambira, “Namuwabera, toziya
yoseri yakamlema ndiri yumu pakati penu, kawuwega wa
twenga gwenu.” **51** Shipindi pashiweriti pakwegera sha Yesu
mewamtoli kugenda kumpindi, yomberi kagonjera mwanja gwa
Yerusalemu. **52** Kawatumiti wajumbi wamlongoleri na womberi
wagenda mpaka mushijiji shimu sha Wasamariya, wamnyawili
kila shintu. **53** Kumbiti wenikaya walema kumshemera toziya
yomberi kaweriti kankugenda Yerusalemu. **54** Su wafundwa
wakuwi, ashina Yohani na Yakobu, pawawoniti hangu walonga,
“Mtuwa, gufira tugushemi motu kulawa kumpindi guwagamiziyi?”
55 Yesu kawagalambukira na kawakalipira. **56** Shakapanu
Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi mushijiji shimonga. **57**
Pawaweriti munjira wankugenda, muntu yumu kamgambira Yesu,
“Hanukufati koseri kwagugenda.” **58** Yesu kamgambira, “Vibweta
wawera na mpanga na wampongu wawera na vitukulu kumbiti
Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kwoyera.” **59** Kamgambira
muntu gwingi, “Gunfati.” Kumbiti muntu ulii kalonga, “Mtuwa,
gundeki huti nakamsiri tati gwangu.” **60** Yesu kamwankula,
“Guwaleki wahowiti wawasiri wayawu wawahowiti. Gwenga

gugendi gwakawubweri ufalumi wa Mlungu.” **61** Kuweriti na
muntu gwingi yakamgambira Yesu, “Hanukufati Mtuwa, kumbiti
gundeki huti ng'endi kuwaaga wantu wa ukaya kwangu.” **62** Yesu
kamgambira, “Muntu yoseri pakanja kulima, pakagalambuka
na kulola kumbeli kafaa ndiri kutenda lihengu Muufalumi wa
Mlungu.”

10 Shakapanu Mtuwa kawasyagula wamonga malongu saba
na awili. Kawatuma wamlongoleri awili awili wagendi muvijiji
vyoseri vyakafira kugenda yomberi. **2** Kawagambira, “Viboga vya
kubena vivuwa, kumbiti wantu wakubena wadidini. Su mumluwi
mweni kana lirambu kajegi wantu wakubena mulirambu lyakuwi.
3 Vinu su mgendi, muvimani handa nankuwatuma mwenga
gambira mwawakondolu wawagenda pakati pa wamaminyi. **4**
Namtola muhaku gwakutulila mpiya, ama libegi, ama vilwatu,
namumlamsiya muntu yoseri munjira. **5** Pamwingira mnumba
yoseri, kwanja mtakuli hangu, ‘Ponga iweri mnumba amu!’ **6**
Handa pakaweriti yakafira ponga, ponga yamwenga hayikali
nayomberi, handa ndiri, ponga yamwenga hayiwawuyili mwaweni.
7 Mwikali mnumba ayi pamliya na kulanda vyawakupanani, toziya
yakatenda lihengu kafiruwa shibenamgongu shakuwi. Namgenda
mala numba ayi ama yimonga. **8** Handa pamsoka muisi na
wantu pawawashemerani, mlii vyawakupani, **9** muwaponiziyi
walweli muisi ilii na muwagambiri wantu, ‘Ufalumi wa Mlungu
wapakwegera kwa mwenga.’ **10** Kumbiti pamwingila muisi
yoseri, wantu pawawalema kuwashemerani, muwuki na mlongi,
11 ‘Ata lidika lyalitulemeteriti mumagulu mwetu tulipunda na
haliweri likalipiru. Kumbiti muvimani kuwera Ufalumi wa Mlungu
wapakwegera.’ **12** Nakaka nukugambirani, lishaka lilii Isi ayi
hayipati azabu nkulu kuliku ilii ya wantu wa Sodoma. **13** “Shondi

gwenga Kolazini! Shondi gwenga Betisayida! Handa mauzauza
galawiriti kwa mwenga, megalawiri Tiru na Sidoni, wantu wakuwi
mewavali nguwu zya maguniya shipindi shivuwa na kulivaga
mulivu kuleka vidoda vyawatenda. **14** Mlungu hakawapanani
azabu nkulu nentu mulishaka lya kutoza kuliku Tiru na Sidoni.
15 Na gwenga Kafarinaumu, hagulikwisi mweni mpaka kumpindi
kwa Mlungu? Hawakusulusiyi mpaka mulirindi lyalihera upeleru."
(Hadēs g86) **16** Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi,
"Yakawapikanira mwenga kankumpikinira neni na yakawalema
mwenga kanema neni, yakanema neni, ndo kamlema ulii
yakantumiti." **17** Wantumini malongu saba na awili wawuyiti
kwa manemu walonga, "Mtuwa, ata washamshera watujimila
patuwakalipira kwa litawu lyaku!" **18** Yesu kawankula, "Numwoniti
Shetani pakaguwiti gambira lupanda kulawa kumpindi kwa
Mlungu. **19** Mpikaniri! Nukupani uwezu wa kutimbanga wanjoka
na vipinini na uwezu mkulu kwajili ya makakala goseri ga Shetani,
kwahera shintu shakuwatenduwa. **20** Kumbiti namnemelera
toziya washamshera wawajimila, ira mnemeleri toziya matawu
genu wagalemba kumpindi." **21** Shipindi shiraa shilii Yesu
kanemeleriti kwa uwezu wa Rohu Mnanagala, kalonga, "Tati,
Mtuwa gwa kumpindi na gwa paisi panu! Nonga mayagashii
kwaku toziya guwalanguziya walii wahera mahala na guwafifa
walii wanaluhala na wanamahala. Yina Tati, ntambu yagufiriti
gumweni aga galawili. **22** "Tati gwangu kanupiti neni vintu vyoseri.
Kwahera muntu yakammana Mwana ira Tati na kwahera yoseri
yakammana Tati ira Mwana na yoseri yagagubutulitwi na Mwana."
23 Shakapanu Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na
kuwagambira, "Mbaka waviwona vilii vyamuviwona mwenga.
24 Nukugambirani mwenga kuwera wambuyi wa Mlungu na

wafalumi wafiriti kugawona galii gamugawoniti mwenga, kumbiti
wagawona ndiri na kupikinira ntambu yampikaniriti mwenga
kumbiti wapikinira ndiri." **25** Mfunda gwa Malagaliru kiziti na
kufira kumjera Yesu. Su kamkosiya, "Mfunda, ntendi ashi mpati
ukomu wa mashaka goseri?" **(aiōnios g166)** **26** Yesu kamwankula,
"Walemba shishi Mumalagaliru Mlungu gakampananiti Musa?
Kupikanira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikanira
ndiri. Gwenga gugamana hashi?" **27** Muntu ulii kawankula,
"Gumfiri Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku goseri na
kwa rohu yaku yoseri na kwa makakala gaku goseri na kwa
mahala gaku goseri na gumfiri muyagu ntambu yagulifira
gumweni." **28** Yesu kamgambira, "Guwankula weri, gutendi
ntambu iraayi hagupati ukomu wa mashaka goseri." **29** Kumbiti
mfunda gwa Malagaliru kafiriti kuliranguziya handa kahera
vidoda, su kamkosiyiti Yesu, "Gwapakwegera gwangu ndo
gaa?" **30** Yesu kamwankula, "Kweniti na muntu yumu yakaweriti
kankusuluka kulawa Yerusalemu, kaweriti kankugenda Yeriku.
Pakaweriti munjira, wamvamiya wamajambazi wamkoma na
kumpoka vintu vyakuwi wamleka kankugalagata nusula kahowi.
31 Shintu shashilawiti paliya, kweniti na mkulu gwa numba
ya Mlungu kaweriti kankupita njira ilailii, kumbiti pakamwoniti
muntu yawamkomiti ulii, kapititi patali uwega wingi kagenda. **32**
Ntambu ilailii Mlawi kapititi njira ilailii, kumbiti pakamwonit muntu
yawamkomiti ulii kapititi patali, uwega wingi su kagenda. **33**
Kumbiti Msamariya yakaweriti kankugenda mwanja kasokiti paliya
pakaweriti muntu ulii na pakamwoniti muntu ulii, kamwonera
lusungu. **34** Kamgendera, kampakaziya lipaki pamuhera na
divayi muvironda vyakuwi na kumtawa, shakapanu kamkweniziya
mupunda gwakuwi, kagenda nayu mpaka mnumba ya kugonja

wahenga kamlwaziya. **35** Shirawu yakuwi kalaviya mpiya mbili
kumpanani kananumba ya kufikira wahenga na kamgambira,
‘Gumloleli weri muntu ayu na pampuya hanukulipi shoseri
shagutumiyiti kwa muntu ayu.’” **36** Yesu kamaliliti kulonga
kwa kukosiya, “Ntambu yamlihola, pakati pa wantu watatu
awa, ndo gaa kaweri kapakwegera gwa muntu yakakomitwi na
majambazi?” **37** Mfunda gwa Malagaliru kamwankula, “Uliya
yakamwoniriti lusungu.” Yesu kamgambira, “Gugendi gwakatendi
ntambu iraayi.” **38** Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi
pawaweriti mumwanja, wingira mushijiji shimu waliwona na
mdala yumu yawamshema Marita kamshemera ukaya kwakuwi.
39 Marita kaweriti na muhasha gwakuwi yawamshema Mariya,
yakalivagiti pakwegera pamagulu ga Yesu pakapikanira mafundu
gakuwi. **40** Marita kaweriti kankunyoganyoga na vimonga, su
kamgenderiti Yesu na kumgambira, “Mtuwa, iwera hashi gumleka
muhasha gwangu kandekeri neni nyoginyogi gweka yangu?
Gumgambiri kizi, kantangi!” **41** Mtuwa kamwankula, “Marita,
Marita! Gwankunyoganyoga na kuligaziya na vintu vivuwa, **42**
kumbiti shintu shimu hera shifiruwa. Mariya kasyangula shintu
shiherepa nentu na kwahera muntu hakampoki.”

11 Lishaka limu Yesu kaweriti pahala tunga pakaluwa Mlungu.
Pakamaliriti kuluwa Mlungu, yumu gwa wafundwa wakuwi
kamgambira, “Mtuwa, gutufundi kuluwa Mlungu gambira Yohani
Mbatiza ntambu yakawafunditi wafundwa wakuwi.” **2** Yesu
kawagambira, “Pamluwa Mlungu mlongi hangu, ‘Tati, Litawu
lyaku likwiswi, Ufalumi waku wizi. **3** Gutupanani shiboga shetu
sha kila lishaka **4** Gutulekiziyi vidoda vyetu, Mana twenga
tuwalekeziya woseri yawatutenditi upyota. Pota nagututula
mukujerwa.’” **5** Na Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi,

“Payiwera yumu gwenu pakagenda ukaya kwa ganja gwakuwi
pashiru na kumgambira, ‘Ganja, shondi shondi nyagu gunkopeshi
mabumunda mitatu. **6** Ganja gwangu yakaweriti mumwanja,
kapitira pakaya pangu na neni nahera shiboga shakumupa.’
7 Na payiwera ganja gwaku kankuwankula kulawa mnumba,
‘Nagung'aziya! Mlyangu gutatwa kala, neni pamuhera na wana
wangu tugonja kala. Na hapeni numuki kukupanani shintu
shoseri.’ **8** Nakaka nankuwagambirani, ata pakalema kwimuka
na kukupanani mabumunda toziya gwenga gwa ganja gwakuwi,
kumbiti pagwendereya kumgaziya kwa kumluwa hakimuki
na kukupanana shoseri shagufira. **9** “Su nankuwagambira,
guluwi na hampananwi, gusakuli na haguwoni, gutendi hodi
na hamvugulirwi. **10** Mana woseri yawaluwa hawapananwi
na woseri yawasakula, hawawoni na mlyangu haguvugulwi
kwa kila muntu yakatenda hodi. **11** Mwana pakamluwa tati
gwakuwi somba, hashi hakampanani njoka badala ya somba?
12 Na pakamluwa ligi, hakampanani shipinini? **13** Su payiwera
mwenga yamuwera na vidoda, muvimana kuwapanana viherepa
vyawaluwa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwakumpindi
hakatendi kupita mwenga, hakawapanani Rohu Mnanagala
walii yawamluwa!” **14** Yesu kaweriti kankumwinga shamshera
yakamtenditi muntu yumu kaweri bubu. Su shamshera ulii
pakamlawiti, muntu ulii kaweziti kutakula. Lipinga lya wantu
lilikangashiti, **15** kumbiti wantu wamu mulipinga lilii walonga,
“Belizebuli, mkulu gwa washamshera ndo yakampananiti
makakala ga kuwalaviya washamshera.” **16** Wamonga wafiriti
kumjera Yesu, su wamgambira kawalanguziyi mauzauza kulonga
nakaka Mlungu ndo yakamtumiti. **17** Kumbiti Yesu kavimaniti
kala shawalihola, su kawagambira, “Ufalumi woseri waubagulika

weni vipinga vipinga vyavisingana vyeni hapeni vilikali, kaya
payibagulika yeni mpaka iyagamili. **18** Su handa ufalumi wa
Shetani pawuwera muvipinga na pawalikoma weni, hawuendereyi
hashi? Mlonga kuwera ndaviya washamshera toziya Belizebuli
kanupiti makakala ga kutenda aga, **19** handa neni nankuwawusiya
washamshera kwa likakala lya belizebuli, hashi wafata wenu
wawawusiya kwa uwezu gaa? Wafata wenu hawaweri watoza
wenu! **20** Kumbiti payiwera nankuwinga washamshera kwa
makakala ga Mlungu, su muvimani kuwera Ufalumi wa Mlungu
usoka kala kwa mwenga. **21** "Muntu kana makakala pakawera
na silaha zoseri, pakalolera numba yakuwi mweni, vyoseri
vyakaweriti navi haviweri salama. **22** Kumbiti pakiza muntu
kana makakala kuliku yomberi pakamkoma na kumsinda,
hakatoli silaha zoseri zakalitumbiriti muntu ulii na kugawana
ulunda wakuwi. **23** "Yoseri yakawera ndiri uwega wa neni ndo
nakaka kanema neni na yoseri yakajojinira ndiri pamuhera
na neni, ayu ndo kapalasiya. **24** "Shamshera pakawingwa
kulawa kwa muntu, kayerayera mlaa mushiwala pakasakula
pakwoyera. Pakapata ndiri pakwoyera, kalitakuziya mweni,
'Hambuyi kunumba kwangu kwandawiti.' **25** Pakawuya na
kwona numba ilii wayifyagira na kuyiherepiziya. **26** Su kagenda
kuwatola washamshera wayaguwi wamonga saba wadoda kuliku
yomberi, woseri wagenda kumwingira muntu ayu. Su ntambu
ya muntu ayu hayiweri idoda kuliku ntambu yayiweriti kwanja."
27 Yesu pakaweriti kankutakula hangu, mdala yumu kulawa
mulipinga lya wantu kamgambira, "Mbaka mdala yakakuleriti
na kukunoniziya!" **28** Kumbiti Yesu kamwankula, "Mbaka nentu
kwa walii yawapikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira"
29 Lipinga lya wantu palimzingiti Yesu, kendereyiti kutakula,

“Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa
Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza
lyoseri lilii ira hampananwi liwuzawuza lya Yona.” **30** Ntambu ira
ilii Yona mbuyi gwa Mlungu pakaweriti lilangaliru kwa wantu
wa Ninawi, su Mwana gwa Muntu hakaweri lilangaliru kwa
wantu wa mashaka aga. **31** Malikiya gwa kusika hakalawili
shipindi shiyiwuku ashi pashitozwa na yomberi hakawatozi.
Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikinira
visoweru vya luhala lwa mfalumi Selemani, kumbiti panu kwana
mkulu kuliku Selemani! **32** Mulishaka lya kutoza, wantu wa
Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi
hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi
pawamupikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shitwatila
shikulu kuliku Yona. **33** “Kwahera muntu yakawasha shikoroboyi
na kushigubikira na mufiniku, ira hakashituli pashintambi, su
wantu pawingira mnumba wapati kuwona kulangala. **34** Masu
gaku ga gambira shikoloboyi sha nshimba. Masu gaku pagawera
makomu, nshimba yaku yoseri hayiweri ilangala, kumbiti masu
gaku pagawera gaherepa ndiri, nshimba yaku yoseri hayiweri
muluwindu. **35** Su gwikali weri, gulangala gwaguweriti mngati
mwaku naguwera luwindu. **36** Handa nshimba yaku yoseri
paiwera ilangala, pota kuwera pahala poseri pa luwindu,
nshimba ayi hayilangali nakaka gambira shikoloboyi ntambu
yashikulangalira kwa gulangala wakuwi.” **37** Yesu pakamaliriti
kulonga, Mfalisayu yumu kamshemeriti ukaya kwakuwi waliyi
shiboga pamuhera, su Yesu kagenditi na kulivaga kuliya shiboga.
38 Mafalisayu walikangasha pawamwoniti kankuliya shiboga
pota kugulula huti mawoku. **39** Su Mtuwa kamgambira, “Mwenga
Mafalisayu mgulula vikombi na sahani kwa kunja kumbiti mngati

mmema lwamata na vidoda. **40** Mwawazyigizyigi mwenga!
Mlungu ndo yakanyawiti kunja, kayi kanyawiti mngati. **41** Kumbiti
muwayupi wahushu shilii shashiweriti muvikombi na musahani
na kila shintu hashiweri shiherepa kwa mwenga. **42** “Shondi
mwenga Mafalisayu! Mwankumupa Mlungu zaka zya binzari na
mshisha na mihamba yamonga na uganu pamlema yagamfiriziya
Mlungu na ufiru wa Mlungu. Vitwatila avi mfiruwa muviloli weri
pota na kulyaluwa vyamonga. **43** “Shondi mwenga Mafalisayu!
Mfira kulivaga palongolu pawapapanana ligoya munumba za
Mlungu na kukulamsiyani kwa ligoya pahala pa soku. **44**
Shondi mwenga! Toziya mulifana na mapumba yagalififa, wantu
pawagendagenda kunani kwakuwi pota na kuvimana.” **45** Yumu
gwa Wafunda wa Malagaliru kamgambira, “Mfunda, pagutakuliti
hangu, gutuhigilanga na twenga vilavi.” **46** Yesu kamwankula,
“Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muwatwika wantu
visanka vipapika ndiri, kumbiti mwaweni mwenga muweza ndiri
ata kwa shala kuwatanga. **47** Shondi mwenga! Mganyawa
mapumba gaherepa ga wambuyi wa Mlungu, weni wazewi
wenu wawalagiti. **48** Su mgapitawulira na kugajimira galii
gawatenditi wazewi wenu, wawalagiti wambuyi wa Mlungu, na
mwenga mugajengera mapumba gawu. **49** Toziya ayi Luhala lya
Mlungu lutakuliti hangu, ‘Hanuwajegeri wambuyi wa Mlungu
na wantumintumi, kumbiti hawawalagi wambuyi wa Mlungu
wamu na kuwatabisiya wamonga.’ **50** Su wantu wa shipindi
ashi hawatozwi kwa kuwalaga wambuyi wa Mlungu kwanjira
pawanyawiti pasipanu, **51** kwanjira pawamlagiti Abeli mpaka
Zakariya ulii yawamlagiti pakati pashitalawanda sha kutambikira,
pahala Pananagala. Yina, nakuwagambira, wantu wa shipindi
ashi hawatozwi kwa matendu gawu. **52** “Shondi mwenga

wafunda wa Malagaliru! Muufifa ufunguu ulii wa mlyangu gwa
mahala na mwaweni mwenga hapeni mwingiri na muwalewelera
woseri yawafira kwingira nawingira." **53** Pakaweriti kankuwuka
palii, wafunda wa Malagaliru pamuhera na Mafalisayu wanjiti
kumgambira pawambeziya nentu na kumkosiya kwajili ya vintu
vivuwa, **54** pawajera kumgomiziya pakatakula shintu shipayira
su wapati pakumbatira.

12 Maelufu ga wantu pawaliwoniti pamuhera, ata waweriti
wankulitimbanga, Yesu kawagambiriti huti wafundwa wakuwi,
"Mliloleri weri na simika ya Mafalisayu, nana mana ufyangu.
2 Kila shintu shawashigubikiti hashiweri paweru na kila bada
hayimaniki. **3** Su vyoseri vyamtakuliti muluwindu havipikaniki
paluwala, ata vilii vyamulipwepwera shipindi pamtatiti milyangu
havibwerwi panani pa numba. **4** "Nukugambirani waganja wangu,
namuwatira woseri yawalaga nshimba kumbiti wasinda kutenda
shintu shimonga nentu. **5** Hanuwalanguziyani gwa kumtira,
mumtiri Mlungu, ayu pakawalaga kala kana uwezu wa kumwasira
muntu mumotu gwa Jehanamu. Munjimiri, ayu ndo yumu gwa
kumtira! **(Geenna g1067)** **6** "Iwera ndiri washomolu wamuhanu
wawawuza kwa senti ndikandika mbili? Kumbiti Mlungu hapeni
kamuwaluwi shomolu ata yumu. **7** Ata vilii zya mumtuwi mwenu
waziwalangiti kala. Su namtira, mwenga wa mana nentu kuliku
washomolu wavuwa! **8** "Nankuwagambira nakaka, kila muntu
yakatakula kulongolu kwa wantu kulonga ndo gwaneni, Mwana
gwa Muntu hakatakuli kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi
wa Mlungu kuwera muntu ayu ndo gwakuwi. **9** Kumbiti woseri
yawanema kulongolu kwa wantu, Mwana gwa muntu viraa
hakawalemi kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa
Mlungu. **10** "Na yoseri Yakamtakulira visoweru vidoda mwana

gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti yoseri yakamwigilanga Rohu
Mnanagala hapeni kalekeziwi. **11** “Pawawabata na kuwajega
munumba za Mlungu, ama kwa wakulu na wakolamlima,
namulihola hola ntambu yakutakula ama ntambu ya kujiteteya. **12**
Toziya Rohu Mnanagala shipindi shiraa shilii hakawafundi ntambu
yakutakula.” **13** Muntu yumu mulipinga lya wantu kamgambiriti
Yesu, “Mfunda, gumgambiri mlongu gwangu tugawani uhala
yakatulekeleriti tati gwetu.” **14** Yesu kamwankula, “Ganja gwangu,
gaa yakantyeka neni weri mtoza gwenu?” **15** Su kawagambira
woseri, “Muweri masu na mulililoli weri na ntambu zoseri za
matamata, toziya makaliru ganakaka ga muntu galitumbira ndiri
vintu vivuwa vyakawera navi.” **16** Yesu kawagambira mfanu
agu, “Kuweriti na mlunda yumu yakaweriti na lirambu lyakuwi
lyalileriti viboga nentu. **17** Kanjiti kulihola mumoyu mwakuwi
pakalonga, ‘Nahera pahala pa kutula viboga vyangu vyoseri.
Su hantendi hashi?’ **18** Kaligambiriti mweni, ‘Hantendi hangu,
hambomoli hanja zyangu zoseri na kunyawa nkulu nentu, su
hantuli viboga vyangu na lunda zyangu zimonga. **19** Shakapanu
hanuligambiri mweni, Muntu yakana bahati! Gwana vintu vivuwa
viherepa vya kuliya vinja ivuwa. Guvibojoli, vinu su gulii, gulandi
na gulinemiziyi gumweni!’ **20** Kumbiti Mlungu kamgambira,
‘mzyigizyigi gwenga! Leru pashiru rohu yaku hayitolwi. Vinu
gaa hakatoli vintu vyoseri vyaguvituliti kwajili yaku gumweni?’”
21 Na Yesu kamaliriti pakatakula, “Ayi ndo ntambu hayiweri
kwa muntu ulii yakalitulira ulunda kwajili yakuwi mweni kumbiti
hapeni kaweri mlunda kwa Mlungu.” **22** Yesu kawagambira
wafundwa, “Nankuwagambira mleki kulihola hola makaliru genu
ama nguwu zya kuvala. **23** Ukomu wa mana nentu kuliku shiboga
na nshimba yana mana nentu kuliku nguwu. **24** Mloli wampongu,

wayala ndiri ama wabenanga ndiri, kayi wahera ata luhanja lwa
kutulila viboga, kumbiti Mlungu kawapanana shiboga! Mwenga
muwera na mana nentu kuliku wampongu! **25** Kwana muntu
yoseri pakati penu yakaweza kwongera mweni makaliru gakuwi
ata kwa saa yimu? **26** Handa pamuweza ndiri ata kutenda
shintu shididini, iwera hashi mulihola hola vintu vimonga? **27**
Muloli mawuwa ga kuntundu ntambu yagakula, gatenda ndiri
lihengu ama galinyawa ndiri geni. Kumbiti nukugambirani kuwera
Mfalumi Selemani pamuhera na ulunda wakuwi woseri kapatiti
ndiri kuvalisiwa gambira mawuwa aga. **28** Payiwera Mlungu
kaluvalusiya luhamba lya kuisi, lweni leru luwera na shirawu
walwasila pamotu, ashi ndiri hakawatenderi nentu mwenga?
Mwenga yamuwera na njimiru ndidini! **29** “Su namuligaziya kwa
kusaluka shintu sha kuliya ama shintu sha kulanda. **30** Toziya
wantu yawamumana ndiri Mlungu pasipanu wavisakula nentu
vintu vyoseri avi. Tati gwenu kavimana mfira vintu avi. **31** Kumbiti
msakuli huti Ufalumi wa Mlungu na hakawapanani vintu avi. **32**
“Mwenga shipinga shididini namtira, toziya Tati gwenu kafira
kuwapanana Ufalumi. **33** Muwuzi vyoseri vyamuwera navi na
muwapanani mpiya wahushu. Mulinyawili mihaku yayidegeka
ndiri na mtuli ulunda wenu kumpindi kwa Mlungu, kweni aku
hapeni ipungulwi toziya kwahera mpoka yakaweza kwiwa, ama
wameyi yawaweza kuhalibisiya. **34** Ulunda waku pawuwera,
ndo na moyu gwaku haguweri. **35** “Muweri kala kwa kila
shintu shashiza na muviwashi vikoloboyi vyenu, **36** gambira
wantumintumi yawamuhepera mtuwa gwawu yakiza kulawa
mumsambu gwa ndowa. Pakawera kankwiza na kutenda hodi,
su hawamvugulili mlyangu kamukamu. **37** Mbaka kwa walii
wantumintumi, mtuwa gwawu pakiza hakawawoni wankali masu!

Nukugambirani nakaka, hakavuli nguwu yakuwi, nakuwagambira
walivagi pasi na kuwatendera. **38** Hawaweri na manemu ga
ntambu gaa handa pakawawona wankali masu, ata pakiza
pashiru ama pamandawira! **39** Muvimani nakaka kuwera handa
mweni kana numba pakavimaniti shipindi shakwiza mpoka,
hapeni kamleki mpoka kubomolanga numba yakuwi. **40** Na
mwenga viraa, muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi
shipindi shamumana ndiri." **41** Peteru kamgambira, "Mtuwa,
mfanu agu ndo kwajili ya twenga, ama kwajili ya kila muntu?" **42**
Mtuwa kawankula, "Ndo gaa yakawera ntumintumi kaaminika
na yakana mahala? Ndo ulii mtuwa gwakuwi yakamtula kaweri
mlolera gwa numba na kuwapanana wantumintumi wamonga wa
mtuwa gwakuwi kwa shipindi shifaa. **43** Mbaka yakuwi ntumintumi
ulii, mtuwa gwakuwi pakawuya hakamwoni pakatenda hangu. **44**
Nakaka nukugambirani, mtuwa hakampanani ukulu gwa vintu
vyakuwi vyoseri. **45** Kumbiti handa ntumintumi pakalitakulila
mweni mumoyu, kuwera mtuwa gwakuwi kakawa shipindi
shivuwa nentu kwiza, su kanja kuwakomanga wantumintumi
wamonga, woseri wapalu pamuhera na wadala, su kalanda na
kuliya shiboga pamuhera na kulanda ujimbi, **46** shakapanu mtuwa
gwakuwi ntumintumi ulii hakizi lishaka na shipindi shakashimana
ndiri. Mtuwa hakamdumuli vipandi vipandi na kumwasira kunja
na kumtula mushipinga shimuhera na yawajimira ndiri. **47**
"Ntumintumi yakavimana shakafira mtuwa gwakuwi kutenda,
kumbiti kawera ndiri kala kutenda, hawamkomi nentu. **48**
Kumbiti ntumintumi yakavimana ndiri shilii shakafira mtuwa
gwakuwi, na viraa katenda shilii shimtenda wamkomi, hawamkomi
padidika. Yawampananiti vivuwa hawamdayi vivuwa, kumbiti
yawampananiti vivuwa nentu hawamdayi vintu vivuwa nentu. **49**

“Niza kukoziya motu pasipanu, hera hangu meguweri gwakiti
kala! **50** Nana ubatizu weni nfiruwa nuwanki na ntabika nentu
mpaka ukamiliki. **51** Mulihola niza kujega ponga pasipanu?
Ndala, kumbiti niza kupalanganyiya. **52** Kwanjira vinu na
kwendeleya kaya ya wantu wamuhanu hawapalanganyiki na
wantu watatu hawalisingani kwa wantu wawili na wantu wawili
hawalisingani kwa wantu watatu. **53** Watati hawalisingani na
wana wawu na wana hawalisingani na watati na wamawu
hawawalemi wahinga wawu na wahinga hawawalemi wamawu
na wanahonga hawawalemi wamika mwana na wamika mwana
hawawalemi wanahonga wawu.” **54** Yesu viraa kawagambiriti
wantu, “Pamuwona liwundi lilawira kushana, mala mlonga
hakatowi na nakaka vula itowa. **55** Pamuwona lihemuhemu lya
kusika lyankuvuma, mlonga hakuweri na mshenji na nakaka
iwera. **56** Mwawafyangu mwenga! Muvimana kutunga lishaka
ntambu yaliwera kwa kulola isi na liyera, kumbiti kwa ntambu
gaa muvimana ndiri mana ya shipindi ashi?” **57** “Ntambu gaa
msinda kuamuwa maweni kutenda shitwatira shiheri? **58** Handa
mstaki gwaku kankukujega pashizyungu, iherepa nentu mulikoli
mawoku pamuwera mwankali munjira. Pamutenda ndiri hangu,
nakakujega kwa mtoza mweni hakakujegi kwa wamanjagila na
womberi hawakutuli mushibetubetu. **59** Nakaka nukugambira
hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ata ligwala lya kumalalira.”

13 Shipindi shilii wantu wamu yawaweriti palii wamgambiriti
Yesu kwajili wantu wa Galilaya weni Pilatu kawalagiti pawaweriti
wankulaviya tambiku kwa Mlungu. **2** Yesu kawakosiya, “Toziya
wantu wa Galilaya wawalagiti kwa njira ilii, mlihola kuwera
waweriti na vidoda kuliku wantu wa Galilaya wamonga? **3** Neni
nonga, ndala! Nukugambirani kuwera handa pamlema kuleka

vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi. **4**
Ntambu gaa kwajili ya wantu lilongu na wanani wa Silowamu
yawahowiti shipindi mnara paguwatulukiriti? Mlihola kuwera
womberi waweriti wanavidoda kuliku wantu wamonga wawalikala
Yerusalemu? **5** Ndala! Nukugambirani mwenga, handa pamlema
kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi."
6 Su Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Kuweriti na muntu
yumu, keniti na mtera gwa tini mulirambu lyakuwi. Kagenditi
kwapa tini mumtera kumbiti kapata ndiri. **7** Su kamgambiriti
ntumintumi gwa lirambu, 'Guloli, kwa mivinja mitatu paniza
kwapa mabwajubwaju mumtera gwa tini, kumbiti nugawona ndiri.
Gugudumuli! Toziya gumalira hera litapaka.' **8** Kumbiti ntumintumi
kamgambira, 'Mtuwa, guguleki huti kwa shinja shimu hera,
hanugulimili na kugulekera mbotu. **9** Pagulera mabwajubwaju
shinja shankwiza, hayiherepi nentu, kumbiti pagulera ndiri su
guweza kugudumula.'" **10** Yesu kaweriti munumba ya Mlungu
mulishaka lya kwoyera pakafunda. **11** Palii peniti na mdala
yakeniti na shamshera yakamtenda kalwali mivinja lilongu na
nane, kaweriti na shibyongu ata kasinditi kugoloka. **12** Yesu
pakamwoniti kamshema, "Mawu, su guponiziwa ulweli waku!" **13**
Kamtulila mawoku gakuwi, na palaa palii shibyongu shihuka
na kawera safi, su kamkwisiti Mlungu. **14** Mkulu gwa numba
ya Mlungu kaweriti kakalala Yesu pakamponiziyiti mulishaka
lya kwoyera, su kawagambiriti wantu, "Kwana mashaka sita
gamuweza kutenda lihengu, mwizi mumashaka aga muponiziwi
malweli genu, namwiza Mulishaka lya kwoyera!" **15** Mtuwa
kamwankula, "Gwamfyangu gwenga! Ndo gaa pakati penu
mekamvuguli ng'ombi ama punda gwakuwi kulawa mulizizi na
kumtenda kalandi mashi ata payiwera lishaka lya kwoyera? **16**

Vinu su peni panu kwana muhinga gwa Aburahamu ndomweni
Shetani kamtenda shibyongu kwa mivinja lilongu na nane, su
iherepa ndiri kumponiziya mulishaka lya kwoyera?” **17** Kuwankula
kwakuwi kuwatenditi wadoda wawoni soni weni, kumbiti wantu
wamonga wanemeleriti toziya ya vitwatira vyakatenditi. **18** Yesu
kakosiyiti, “Ufalumi wa Mlungu ulifana na shishi? Nuufaniziyi
na shintu gaa? **19** Ulifana hangu. Muntu katola mbeyu ndidini
nentu ya haradali na kuyala mulirambu. Mbeyu imera na
kuwera mtera, na wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu
mumitambi.” **20** Kayi Yesu kakosiya, “Hanuufaniziyi Ufalumi
wa Mlungu na shintu gaa? **21** Ulifana na simika yakatoliti
mawu yumu na kuyihanganyiya pamuhera na ubumu vipimu
vitatu, su ubumu woseri ututumuka.” **22** Yesu kendereyiti na
mwanja gwakuwi kugenda muisi na muvijiji, pakafunda wantu na
pakanyawa njira yakuwi kugenda Yerusalemu. **23** Muntu yumu su
kamkosiya, “Mtuwa, wantu hawawalopoziyi ndo wadidini hera?”
Yesu kawagambiriti, **24** “Mkamaliri nentu kwingira mumlyangu
mdidini, toziya wantu wavuwa hawajeli nakaka kwingira kumbiti
hapeni wingiri. **25** Mkulu gwa numba hakimuki na kutata
mlyangu, mwenga hamgoloki kunja na kwanja kukota mlyangu
na kulonga, ‘Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!’ Nayomberi
hakawankuli, ‘Nuwamana ndiri mwenga na pamlawa!’ **26** Su
mwenga hamwankuli, ‘Tuliya na kulanda pamuwera na gwenga,
na gwenga gutufunditi muisi yetu!’ **27** Kumbiti yomberi kayi
hakalongi, ‘Nupamana ndiri pamlawa. Muwuki kulawa kwaneni
mwoseri mtenda vidoda!’ **28** Su panu hamulili na kugayagaya
menu genu pawakwasirani kunja na hamuwaloli Aburahamu na
Isaka na Yakobu na wambuyi wa Mlungu Muufalumi wa Mlungu!
29 Wantu hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta

mushenji, kulawa kushana na kusika, su hawaweri mumsambu
Muufalumi wa Mlungu. **30** Su woseri yawawera wa upeleru
hawaweri wa kwanja, na woseri yawawera vinu wa kwanja
hawaweri wa upeleru." **31** Shipindi shilaa shiliya Wamafalisayu
wamu wamwiziriti Yesu na kumgambira, "Gufiruwa guwuki panu
na gugendi pahala pingi, toziya Herodi kafira kakulagi gwenga!"
32 Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri shibweta ulii hangu,
'Nankuwalaviya washamshera na kuwaponiziya walweli leru na
shilawu, na lishaka lya tatu hamalili lihengu lyangu.' **33** Vila vilii
mpaka nweri mumwanja leru, na shilawu, na lishaka limonga,
toziya iherepa ndiri kwa mbuyi gwa Mlungu wamlagi kunja kwa
Yerusalemu. **34** "Yerusalemu! Shondi shondi Yerusalemu bamu!
Guwalaga wambuyi wa Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi
walii yawatumitwi kwaku! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana
waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana
vyakuwi kwa mbapatiru zyakuwi, kumbiti gwenga gunema! **35**
Su hawakulekeli gumweni numba yaku. Nukugambira nakaka
gwenga hapeni muwoni mpaka shipindi shiza pamtakula, 'Mlungu
gumtekeleri ulii yakiza mulitawu lya Mtuwa.'"

14 Lishaka limu lya kwoyera, Yesu kagenditi kuliya shiboga
kwa yumu gwa walongoziya wa Mafalisayu, na wantu wawaweriti
palii waweriti wankumlola handa hakatendi shishi. **2** Muntu
mweni magulu na mawoku gakuwi gatutuma, kamwiziliti Yesu, **3**
na Yesu kawakosiyiti wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu,
"Hashi, Lilagaliru lya twenga lituruusu kuponiziya mulishaka
lya kwoyera?" **4** Kumbiti womberi watakula ndiri shintu. Yesu
kamshinkula muntu ulii na kumponiziya na kamleka kagendi
zyakuwi. **5** Su kawagambira, "Kwana muntu yoseri pakati
penu yakawera na mwana ama ng'ombi yakapatukiliti mulirindi

mulishaka lya kwoyera su hapeni kamlaviyi toziya ya lishaka
lya kwoyera?” **6** Woseri wasinda shakutakula, su wanyamalira
jii. **7** Yesu kaloliti wahenga wamu ntambu yawasyagula pahala
paherepa nentu, su kawagambira woseri mfanu agu, **8** “Muntu
yoseri pakakushemerani mumsambu gwa arusi, namlivaga
pahala paherepa nentu. Mana pamonga kwana muntu yakawera
mkulu kuliku gwenga wamshemera, **9** Na ulii mwenikaya
kakugambili, ‘Gumlekeli shiti ayu.’ Su palii haguwoni soni na
hagugendi kulivaga pahala pa upeleru. **10** Ira pagushemelwa,
gugendi na kulivaga pahala pa upeleru, su mweni kaya
gwaku hakizi kwaku na kukugambira, ‘Ganja gwangu, gwizi
uganu, pahala paherepa ng'anji.’ Palii hagupananwi ligoya
palongolu pa wahenga wamonga woseri. **11** Kwa woseri
yawalikweniziya hawawasulusiyi, na woseri yawalisulusiya weni
hawawakweniziyi.” **12** Shakapanu Yesu kumgambira na ulii
yakamshemera, “Handa pagutenda msambu paliwala ama
pashiru naguwashemera waganja waku ama walongu waku ama
wapakwegera waku, toziya hawakushemeri na gwenga vira,
na kwanjira ayi hagupati shilii shagutenditi kwawu. **13** Gwenga
pagutenda msambu, guwashemeli wahushu, na wavibyeketu, na
wana lwisi, **14** na hagutekelelwi, toziya hapeni wakulipi shilii
shagutenditi kwawu. Mlungu hakakulipi gwenga mulishaka lya
wantu waheri pawazyuka.” **15** Yumu gwa wantu yawalivagiti
kulongolu kwa meza kapikaniriti aga, kamgambiriti Yesu, “Mbaka
woseri hawawalivagi mumsambu Muufalumi wa Mlungu!” **16** Yesu
kamgambira, “Kwana muntu yumu yakatenditi msambu mkulu na
kawashemiriti wantu wavuwa. **17** Payiweriti shipindi sha msambu,
kawatumiti wantumintumi wakuwi wagendi wakawagambiri walii
yawashemiritwi, ‘Wizi, toziya kila shintu shiwera kala!’ **18** Kumbiti

wantu woseri, yumu pa yumonga wanjiti kulonga toziya ya
kuleka kwiza. Muntu gwa kwanja kamgambiriti ntumintumi,
‘Hemeriti lirambu su nfiruwa ng'endi nukaliloli, su nduwa hapeni
nizi.’ **19** Muntu gwingi katakula, ‘Hemeriti wang'ombi lilongu
limu na nankugolokera kugenda kuwajera mulirambu, su nduwa
hapeni nizi!’ **20** Na yumonga katakula, ‘Neni nyuga mdala, su
hapeni nizi.’ **21** “Su ntumintumi kawuya na kumgambira goseri
mtuwa gwakuwi. Mtuwa ulii kakalaliti nentu na kumgambira
ntumintumi gwakuwi, ‘kanongola gugendi munjira na muvipenyu
vya muisi, gwakawajegi wahushu, na wavibyeketu na wanalwisi
wavibyeketu wamonga.’ **22** Pamberi ntumintumi kalonga, ‘Mtuwa,
vitwatira vitendeka ntambu yagutakuliti, kumbiti mwana fasi
mnumba.’ **23** Su mtuwa kamgambiriti ntumintumi, ‘Gugendi
munjira na muvipenyu, guwagambiri wantu mpaka wizi, su
numba yangu hayimemi. **24** Nukugambira nakaka kwahera
muntu ata yumu pakati pa walii yawawashemeriti hakalambiti
ata tyee shiboga shaneni!’” **25** Palii lipinga likulu paliweriti
lyankugenda pamuwera na Yesu, yomberi kagalambuka na
kuwagambira, **26** “Woseri yawiza kwa neni uganu wawafira
tati na mawu wawu, wadala na wana, walongu na wadada
wawu, ama womberi, hapeni waweri wafundwa waneni. **27**
Woseri yawatola ndiri lupingika lwawu weni na kunfata hapeni
waweri wafundwa wangu.” **28** “Handa yumu pakati pa mwenga
yakafira kunyawa mnara, kwanja kalivaga huti pasi na kulihola
galama zakuwi, pakalola handa kana mpiya zitosha za kumalira
lihengu. **29** Handa gwahera mpiya, pagunyawiti liyanjiru hapeni
guwezi kumalira kunyawa mnara, na woseri pawalola galii
gagalawiriti hawakuseki. **30** Womberi hawalongi, ‘Muntu ayu
yakanjiti kunyawa mnara kasinda kumalira lihengu!’ **31** “Mfalumi

yakawera na wantu elufu lilongu limu pakagenda kumkoma
mfalumi yumonga yakawera na wantu elufu malongu mawili,
mpaka huti yomberi kalivagi kulihola handa kana makakala
ga kuukoma ufalumi umonga. **32** Handa pakahera makakala,
hakawatumi wajumbi waliwoni na mfalumi yumonga, kumkosiya
mashaliti ga ponga uganu yomberi kankali ka kutali." **33** Yesu
kamaliriti kwa kutakula, "Ntambu ira ayi kwahera ata yumu pakati
penu hakaweri mfundwa wangu mpaka huti guleki kila shintu
shakaweriti nashi. **34** "Munu guherepa, kumbiti munu pagukola
ndiri kwahera njira ya kugutenda gukoli kayi. **35** Su gufaa ndiri
ata pawitira mulitapaka ama kuwera mbotu, hawagwasi kutali.
Yakana makutu kapikaniri!"

15 Lishaka limu watoza kodi wavua pamuwera na wanavidoda
wiziti kumpikinira Yesu, **2** Wamafalisayu na wafunda wa
Malagaliru wanjiti kung'ong'a, mumoyu mwawu, walonga, "Muntu
ayu kuwashemera wanavidoda na ata kuliya pamuwera na
womberi!" **3** Su Yesu kawagambira mfanu agu, **4** "Yumu
pakati penu pakawera na wakondolu miya na pagwerewa yumu
kagamila, hagutendi ashi? Haguwaleki walii wakondolu malongu
tisa na tisa kuntundu na kugenda kumsakula kondolu ulii
yakagamiliti mpaka gumwoni. **5** Pagumwona hagunemeleli nentu
na hagumpapi mumakombi mwaku **6** na kuuya nayu ukaya.
Shakapanu pagusoka ukaya, haguwashemi waganja waku
na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, 'Nana shereku
shereku nentu toziya numwona kondolu gwangu yakagamiliti. Su
tunemeleli pamuwera!' **7** Ndo ntambu ira ayi, nukugambirani
haiweri nemeru nentu kumpindi kwa yakatenda vidoda yumu
pakaleka vidoda vyakatenditi kuliku wantu malongu tisa na
tisa yawamfiriziya Mlungu, ndoweni yawalihola wahera vidoda

vyakuleka. **8** “Ama payiwera mdala yumu yakawera na magwala
lilongu limu na ligwala limu paliyagamila, su hakatendi ashi?
Hakawashi shikoloboyi, hakafyagili numba yakuwi na kusakula
weri kila pahala mpaka kaliwoni. **9** Handa pakayiwona kala,
ndo hakawashemi waganja wakuwi na wapakwegera pamuwera
na kuwagambira, ‘Nana nemeli nentu toziya mona mpiya
yaiyagamiliti. Su tunemeleli pamuwera!’ **10** Nankuwagambira
nakaka ndo hera hangu, wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu
hawanemeleri toziya ya muntu yumu yakatenda vidoda pakaleka
vidoda vyakatenditi.” **11** Yesu kendereyiti kulonga, “Kwanaga
muntu yumu yakaweriti na wana wawili wapalu. **12** Muhasha
kamgambiriti tati gwakuwi, ‘Tati gunupi vinu uhala wangu.’ Su
muntu ulii kawagawira sawa wana wakuwi awili. **13** Gapita ndiri
mashaka gavuwa muhasha ulii kawuza uhala wakuwi woseri,
shakapanu kawuka ukaya kagenda zakuwi na mpiya zakapatiti.
Kagenditi isi ya kutali kweni aku su katumiyiti mpiya zilii vuluvulu.
14 Kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi. Su ilawira njala na
kueneya muisi yoseri, na yomberi kaweriti kahera shintu. **15**
Su kagenditi kutenda lihengu kwa muntu yumu gwa isi ilii,
mweni kamtuliti mulirambu lyakuwi kuwalolera wamtumbi. **16**
Kafiriti kuliya viboga vyawalekiti wamtumbi, toziya kwahera
muntu yakamupiti shintu shakuliya. **17** Upeleru kanjiti kulihola
mumoyu na kutakula, ‘Wantumintumi wa tati gwangu waliya
viboga mpaka waleka, pahala panu neni nankufuwa njala! **18**
Hambuyi kwa tati gwangu na kulonga, Tati, ntenda vitendu vifaa
ndiri kwa Mlungu na kwaku viraa. **19** Neni nfaa ndiri kushemwa
mwana gwaku, guntendi neni gambira yumu gwa wantumintumi
waku.’ **20** Su kanjiti mwanja kuwuya ukaya kwa tati gwakuwi.”
“Pakaweriti kankali kakutali kulawa ukaya, kumbiti tati gwakuwi

kamwoniti kala, su moyu gwakuwi gumwoniliti lusungu, su
kumtugira na kamkisikira mwana gwakuwi na kumnonera. **21**
Mwana ulii kamgambira tati gwakuwi, ‘Tati, neni numkosera
Mlungu na gwenga viraa. Nfaa ndiri kunshema namwana gwaku.’
22 Kumbiti tati gwakuwi kawashemiti wantumintumi wakuwi
na kawagambira, ‘Kanongola! Mtoli nguwu ziherepa nentu
mumvalisiyi na pete mvalisiyi mushyala na mumvalisiyi vilwatu
mumagulu. **23** Shakapanu mgendi mkamlikatuli ndama kaherepa
tuliyi, na tunemeleli mumsambu! **24** Toziya mwana gwangu
kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti leru
kawoneka.’ Su wanjiti kuvina msambu. **25** “Shipindi shilii mkulu
gwakuwi kaweriti kankali keniwuyi kulirambu. Pakaweriti munjira
pakwegera na ukaya kwakuwi kankuwuya, kapikaniriti zilaa
shereku na ng'oma. **26** Su kamshemiti yumu gwa wantumitumi
na kamkosiya, ‘Kwana shishi pakaya panu?’ **27** Ntumintumi ulii
kamwankula, ‘Mlongu gwaku kawuya pakaya panu, su tati gwaku
kamshinjira lindama likulukulu, toziya kamwona kankali mkomu.’
28 “Su muntemba mkulu ulii kakalariti nentu, kalemiti kwingira
mnumba, su tati gwakuwi kalawiti kunja na kamgambira kingiri.
29 Kumbiti yomberi kamwankula tati gwakuwi, ‘Guloli, mivinja
yoseri ayi nukutendera lihengu gambira ntumintumi, na ng'enda
ndiri shinyumi na lilagaliru lyaku. Gunupa shishi neni? Pota na
kunupa mbuzi ntendi msambu pamuwera na waganja wangu! **30**
Kumbiti leru kiza mwana gwaku ayu yakatumiyiti ulunda waku
woseri pamuwera na wandiyandiya, na pakawuyiti pakaya panu,
gwenga gumshinjira ula ndama likulukulu!’ **31** Tati gwakuwi
kamwankula, ‘Mwana gwangu, gwenga gulikala pahala panu na
neni mashaka goseri, vinu vintu vyoseri vyanwera navyi ndo vya
gwenga. **32** Kumbiti tufiruwa tuvini msambu na kunemelera,

toziya mlongu gwaku kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti
kagamila, kumbiti vinu kawoneka.'"

16 Yesu kawagambiriti wafundwa wakuwi, "Kwanaga na
mlundamali ayu yakaweriti na mfundwa yakalolera ulunda
wakuwi. Mlunda mali ulii wamgambiriti kuwera yakalolera ulunda
wakuwi kaweriti kankuyananga mpiya. **2** Su mlundamali ulii
kamshema na kumgambira, 'Avi ndo vitwatira gaa vyampikinira
kwaku, gung'ambiri ntambu yagutumiyiti mpiya zyangu, toziya
hapeni guweri mlolera ulunda gwangu kayi.' **3** Mlolera ulunda
kaligambira mweni, 'Mtuwa gwangu hakanwingi mlihengu lyangu.
Hantendi ashi? Neni nahera makakala ga kulima, viraa nana soni
kuluwaluwa. **4** Vinu nuvimana hantendi ashi! Su pakanwinga
lihengu, hanweri na waganja weni hawanshemeli ukaya kwawu.'
5 "Su kawashemiti wantu woseri weni mtuwa gwakuwi kaweriti
kankuwadayi. Kamkosiyiti gwa kwanja, 'Gwenga mtuwa gwangu
kakushonga mpiya ninga?' **6** Yomberi kamwankula, 'Mapipa
miya ga lipaki lya zeyituni.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga
ndo mawalangu gaku, gulivagi pasi, gulembi lilongu mhanu.' **7**
Shakapanu kamkosiya kayi yumonga, 'Na gwenga wakushonga
mpiya ninga?' Yomberi kamwankula, 'Mihaku elufu ya nganu.'
Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulembi
miya nane.' **8** "Su mtuwa ulii kamzyumiti nentu mlolera ulunda
yakaweriti kana pyera katumiyiti luhala, toziya wantu wa pasipanu
wana luhala ng'anji muvitwatira vyawu kuliku wantu wa muweru."
(aiōn g165) **9** Yesu kendereyiti kulonga, "Su nukugambirani
mwenga, Mtendi uganja kwa kutumiya vintu vya pasipanu, su
paviwapelerani hawawashemeri mnumba ya mashaka goseri.
(aiōnios g166) **10** Muntu yoseri pakajimira mushintu shididini,
hakaweri mjimira muvintu vikulu viraa, na muntu pakajimira

ndiri mushintu shididini hapeni kajimiri mushintu shikulu. **11**
Handa mwenga pamujimirika ndiri kwa vintu vya pasipanu,
ndo gaa hakawapanani vintu viwagira vya nakaka? **12** Na
handa mwenga pamuwera waminika ndiri kwa vintu vya wantu
wamonga, ndo gaa hakakupani vintu vyenu maweni? **13**
"Kwahera ntumintumi yakaweza kuwatendera lihengu watuwa
wawili, toziya Ntumintumi hakamlemi ayu na kumfira yumonga,
ama hakaweri na yumu na kumleka yumonga. Hapeni mwezi
kumtendera Mlungu na shipindi shila shilii guyitendera mpiya."
14 Mafalisayu pawapikaniriti goseri aga, wamkaliriti Yesu toziya
womberi wafiraga mpiya. **15** Yesu kawagambira, "Mwenga
mlilanguziya waheri kulongolu kwa wantu, kumbiti Mlungu
kayimana myoyu yenu. Kwa shintu shilii shashiwoneka shana
mana nkulu kulongolu kwa wantu, Mlungu kashiwona kuwera
shinyankalika. **16** "Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi
wa Mlungu gaweriti mpaka shipindi sha Yohani Mbatiza, kwanjira
palii Visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu wankubwerwa,
su kila muntu kankwingira kwa makakala. **17** Kumbiti ndo
ikamala ndiri kumpindi na pasi panu kwagamira kuliku lilembu
lididini lya Lilagaliru kuliwusiya. **18** "Muntu yoseri pakamleka
mdala gwakuwi na kuyuga mdala gwingi katenda uhumba, na
muntu pakamuyuga mdala yawamlekiti viraa katenda uhumba.
19 "Paweriti na muntu yumu yakaweriti mlundamali, yakavaliti
nguwu zya beyi nkulu nentu na kaweriti kankubojola mashaka
goseri. **20** Vilaa vilii kuweriti muntu muhushu yawamshema
Lazaru, yakaweriti na vironda nshimba yoseri, mweni kalikaliti
pamlyagu gwa mlundamali. **21** Pakafira kuliya masigalu ga viboga
vyavitulukiriti pasi pameza pa mlundamali. Ata wang'ang'a wiziti
na kulambita vironda vyakuwi! **22** "Muhushu pakahowiti kala,

wantumintumi wa kupindi wamtoliti na kumtula pakwegera na
Aburahamu mumsambu kulaa kumpindi. Na mlundamali kahowiti
viraa na wamsira, **23** na kagenda pahala yapaweriti kwana
ntabiku nentu mulirindi lyalihera upeleru, na pakaloliti kamwoniti
Aburahamu kwa kutali pamuhera na Lazaru kapakwegera. **(Hadēs**
g86) **24** Su kanjiti kushema, ‘Tati Aburahamu! Nyagu gumoneri
lusungu bamu. Gumtumi Lazaru kajobi shala shakuwi mumashi,
kizi kaluzizimisiyi lulimi lwangu, toziya nulikala mundabiku
nentu mumotu amu!’ **25** “Kumbiti Aburahamu kamgambira,
‘Guliholi mwana gwangu paguweriti gwamkomu gupatiti vintu
vyoseri viherepa, kumbiti Lazaru kapatiti vintu vidoda vyoseri.
Kumbiti vinu kankunemelera panu, na gwenga gwankutabika. **26**
Pamuwera na goseri aga, pakati petu panu kwana lirindi likulu
nentu, su kwa woseri yawafira kwiza kwa twenga hapeni wawezi,
ama kwahera muntu yakaweza kulawa kwenu kwiza uganu
ama kwa twenga kwiza kwa mwenga.’ **27** Mlundamali kalonga,
‘Nyagu nukuluwa tati Aburahamu, gumtumi Lazaru kagendi
ukaya kwa tati gwangu, **28** kwana walongu wangu wamuhanu.
Kagendi kawaberiziyi nawiza uganu panu pahala pa ndabiku.’ **29**
“Aburahamu kamuwankula, ‘Kwa walongu waku kwana malembu
ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu hagawaberiziyi,
walongu waku wafiruwa wagapikaniri ntambu yagawagambira.’
30 Mlundamali kamwankula, ‘Tati Aburahamu, itosha ndiri!
Kumbiti pakazyuka muntu kwawu kulawa kwa wahowiti na
kuwagendera, hawampikiniri na kuleka vidoda vyawatenda.’
31 Kumbiti Aburahamu kamgambira, ‘Pawagapikanira ndiri
malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu, hapeni
wajimili ata muntu pakazyuka.’”

17 Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Vintu vyavimtenda
muntu katendi vidoda mpaka vilawili, kumbiti shondi kwa ulii
yakavijega! **2** Ayiweri mbaka kwa muntu yakavijega vikomu
kumtawa musingu libuwi likulu lya kusagila na kumwasira
mubahali, kuliku kumkalaziya yumu gwa wadidini awa watendi
vidoda. **3** Mulililoleli weri ntambu yamtenda! “Handa mlongu
gwaku pakatenda vidoda, gumkalipiri na pakaleka gumlekizii. **4**
Handa pakakukoseya mala saba kwa lishaka limu, na kila shipindi
pakakuwuyira na kutakula, ‘Vyantenditi gunekiziyi,’ su gufiruwa
gumlekizii.” **5** Wantumintumi wamgambiriti Mtuwa, “Gutongeleri
njimiru.” **6** Mtuwa kawankula, “Handa njimiru yenu payiwera
nkulu gambira mbeyu ya ndidini nentu, hamuwezi kugugambira
mtera gwa mkuyu, ‘Gutupuki gukaliyoshikeri mubahali!’ Ndo
meguwajimili. **7** “Yumu pakati penu pakawera na ntumintumi
yakalima lirambu ama kankulolera wakondolu. Pakawuya kulawa
kulirambu, hakamgambiri ntumintumi ulii kamkamu, gwizi gulii
shiboga? **8** Ndala! Hakamgambiri, ‘Gunyawili huti shiboga,
shakapanu guvali na guweri kala kuntendera mpaka mmalili
kuliya na kulanda, shakapanu gwenga hagulii.’ **9** Hashi, hagulongi
mayagashii kwa ntumintumi toziya katenda vyakamgambiriti?
10 Ntambu iraa ayi kwa mwenga, pamtenda kala vyoseri
vyawawagambiriti mtendi, mlongi, ‘Twenga twawantumintumi
hera weni twahera mota, tutenda hera lihengu lyetu.’” **11** Yesu
pakaweriti mumwanja kugenda Yerusalemu, kapitiliti mumipaka
mwa Samariya na Galilaya. **12** Pakaweriti kankwingira pashijiji,
kaliwoniti na wantu lilongu limu yawaweriti na ungumbula.
Wagolokiti kwa kutali **13** na wabotanga pawalonga, “Yesu! Mtuwa!
Gutuwoneri lusungu!” **14** Yesu kawawoniti na kawagambira,
“Mgendi mwakaliwonisiyi kwa mkulu gwa ludewa.” Pawaweriti

munjira wankugenda su wapungikiti. **15** Yumu pakati pawu
pakawoniti handa kapona, kawuyiti pakamkwisa Mlungu kwa
liziwu likulu. **16** Kasuntama makukama pa magulu ga Yesu
nakulonga mayagashii kwa Yesu. Muntu ulii kaweriti Msamariya.
17 Yesu kalonga, “Kuweriti na wantu lilongu yawapungitwi,
wakoshi walii wamonga tisa? **18** Iwera ashi muhenga ayu gweka
yakuwi ndo kiza kumkwisa Mlungu?” **19** Na Yesu kamgambira,
“Gugoloki na gugendi, njimiru yaku ikuponiziya.” **20** Mafalisayu
wamu wamkosiyiti Yesu, “Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndi?”
Yomberi kawankula, “Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndiri ntambu
ya kuwoneka. **21** Kwahera muntu hakawezi kutakula, ‘Guloli’
wapalaa! Ama ‘Wa palii!’ Toziya Ufalumi wa Mlungu wamngati
mwenu.” **22** Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi,
“Shipindi hakizi pamfira kulilola lishaka limu mumashaka ga
Mwana gwa Muntu, kumbiti hapeni muliwoni. **23** Wantu woseri
hawakugambirani, ‘Mloli, ka palii!’ Ama, ‘Mloli ka panu!’ Kumbiti
mwenga namlawa pota namuwafata, **24** toziya Mwana gwa
Adamu mumashaka gakuwi, hakaweri gambira lumeta lwa
lupanda ntambu yalulangala kulyera kwanjira uwega umu mpaka
uwega umonga. **25** Kumbiti kwanja kafiruwa katabiki muvitwatira
vivuwa na kulemwa na wantu wa shiyiwuku ashi. **26** Ntambu
yayiweriti mumashaka ga Nuhu, ndo hayiweri mumashaka ga
Mwana gwa Muntu. **27** Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, na
wapalu hawayugi na wadala kuyugwa mpaka shipindi shilii Nuhu
pakayingiliti musafina. Mafuliku galawiti na kuwalaga woseri. **28**
Hayiweri gambira shipindi sha Lutu. Wantu wendereyiti kuliya na
kulanda, kuhemera na kuuza, kuyala na kunyawa. **29** Lishaka
lilii Lutu pakawukiti Sodoma, motu na mabuhi ga motu gatowiti
gambira mvula kulawa kumpindi na kuwalaga woseri. **30** Ntambu

ayi hayiweri mulijuwa lilii Mwana gwa Muntu pakawoneka.” **31**
“Lijuwa lilii muntu yakawera pampindi pashitwiku pa numba
yakuwi nakasuluka pasi kutola ulunda wakuwi, Ntambu iraa ayi
muntu yoseri pakawera kuisi na kawuya ukaya. **32** Mmuholi
mdala gwa Lutu! **33** Yoseri yakafira kugaponiziya makaliru
gakuwi, hakagamiziyi na yoseri yakagamiziya makaliru gakuwi
hakagalopoziyi. **34** Nukugambirani, pashiru palii wantu wawili
hawaweri wankugonja mushitanda shimuwera, yumu hawamtoli
na yumonga hawamleki. **35** Wadala wawili hawaweri wankusaga
usaka pamuwera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki.” **36**
Wantu wawili hawaweri wankutenda lihengu mulirambu, yumu
hawamtoli na yumonga hawamleki **37** wantumini wamkosiyiti
Yesu, “Koshi Mtuwa?” Yesu kawankula, “Papawera na lintumbi,
kunguru ndo hawaliwoni pamuwera.”

18 Yesu kawagambiliti wantumintumi wakuwi mfanu, kawafunda
wafiruwa kuluwa Mlungu mashaka goseri pota na koya. **2**
Yesu kalonga, “Mlushi lumu kuweriti na mtoza yakamtira ndiri
Mlungu, ama kumjali muntu. **3** Na kuweriti na mkenja mulushi
lulii yakamgenderiti hakimu pakaluwa haki yakuwi pakatakula,
‘Guntangi mpati shanfuruwa kupata kulawa kwa mngondu
gwangu.’ **4** Kwa shipindi shivuwa hakimu kafiriti ndiri kumtanga,
kumbiti upeleru wakuwi kaligambira mweni, ‘Tembera neni
namtira ndiri Mlungu pota kulishera wantu, **5** toziya mkenja ayu
kangaziyaga nentu, hanumwamuliri shauri lyakuwi. Pantenda
ndiri hakendereyi kwiza panu na upeleru hakang'aziyi nentu!’”
6 Mtuwa kendereyiti kutakula, “Mpikaniri ntambu yakatakuliti
mtoza ayu mdoda. **7** Vinu, hashi Mlungu hapeni kawamuliri
wantu wakuwi yawamlilira pashiru na paliwala? Hashi, hakakawi
kuwatanga? **8** Nukugambirani, hakawamuliri kanongola. Kumbiti

Mwana gwa Muntu pakiza hakuweri na njimiru pasipanu?” **9**
Yesu kawagambiriti viraa mfanu gwagufata gwa walii yawalilola
kuwera waherepa na kuwazarawu wantu wamonga. **10** Kalonga,
“Kuweriti na wantu wawili wakweniti kugenda Kunumba nkulu
ya Mlungu kuluwa. Yumu kaweriti Mfalisayu na yumonga
mtola kodi.” **11** Mfalisayu kagolokiti gweka yakuwi na kuluwa
shimoyumoyu pakalonga, “‘Mlungu mayagashii, neni nanalwaliya
ndiri, nampayu ndiri ama mndiyandiya gambira wantu wamonga.
Nonga mayagashii kwaku toziya neni nulifana ndiri gambira mtola
kodi ayu. **12** Nfunga mala mbili mulijuma, ndaviya fungu lilongu
lya vintu vyampatiti.’” **13** Kumbiti mtola kodi kagolokiti kwa kutali,
kanyasula ndiri sheni shakuwi kumpindi, su kahinginika mumoyu
mwakuwi pakalonga, “Mlungu, gumoneri lusungu neni yantenda
vidoda!” **14** Yesu kalonga, “Nukugambirani, mtola kodi kawuyiti
ukaya pawamlekeziyiti vidoda vyakatenditi, kumbiti Mfarisayu ulii
wamlekeziyiti ndiri vidoda vyakatenda. Toziya woseri yawafira
kulikweniziya hawawasulusiyi, na woseri yawalisulusiya weni
hawawakweniziyi.” **15** Wantu wamu wamjegiriti Yesu wana
wadidini su kawatulili mawoku gakuwi. Wafundwa pawawoniti,
wawalewelera ntambu yawatenda, **16** kumbiti Yesu kawashema
wana wizi kwakuwi pakalonga, “Muwaleki wana wadidini wizi
kwaneni, namuwalewelera toziya Ufalumi wa Mlungu ndo wa
wantu gambira awa. **17** Nukugambirani nakaka! Muntu yoseri
yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni
kingiri amu.” **18** Mkulu gwa Wayawudi kamkosiyiti Yesu, “mfunda
muheri, ntendi shishi nwezi kupata ukomu wa mashaka goseri?”
(aiōnios g166) **19** Yesu kamkosiya, “Iwera ashi gunshema muheri?
Kwahera muntu yakawera muheri kumbiti Mlungu gweka yakuwi.
20 Gugamana malagaliru, ‘Naguwera muhumba, nagulaga,

nagwiwa, nagumtakulila mpayu muntu yoseri, guwapanani ligoya
tati na mawu gwaku.'" **21** Yomberi kawankula, "Kwanjira panweriti
mdidini, nugajimira malagaliru goseri aga." **22** Yesu pakapikaniriti
aga kamgambira, "Guleka shintu shimu shagufiruwa kutenda.
Guwuzi kila shintu shaguwera nashu na guwagawiri wahushu
mpiya azi, na gwenga haguweri mlundamali kumpindi, su gwizi
na gunfati." **23** Kumbiti muntu ulii pakapikaniriti aga, kahinginikiti
nentu toziya kaweriti mlunda nentu. **24** Yesu kawoniti ntambu
yakahinginikiti na katakula, "Ntambu ayi hayiweri vikamala kwa
wantu walunda kwingira mu Ufalumi wa Mlungu. **25** Hayiweri
ikamala kwa walunda mali kwingira mu Ufalumi wa Mlungu
kuliku shigongolu shawamshema Ngamiya kupena mushitoboli
sha sindanu." **26** Wantu walii pawapikaniriti aga wakosiya,
"Su gaa hakalopoziwi?" **27** Yesu kawankula, "Gawezekana
ndiri kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu gawezekana." **28** Peteru
kamgambira, "Guloli! Twenga tuleka kaya zetu na kukufata
gwenga." **29** Yesu kawagambira, "Yina! Nukugambirani nakaka
muntu yoseri yakalekiti numba, ama mdala, ama walongu,
ama mawu na watati wakuwi, ama wana toziya ya Ufalumi
wa Mlungu **30** hakawanki gavuwa nentu mushipindi ashi na
mushipindi shashiza hakawanki ukomu wa mashaka goseri."
(aiōn g165, aiōnios g166) **31** Yesu kawatoliti wantumintumi walii
lilongu na wawili na kuwagambira, "Mpikaniri! Twankugenda
Yerusalemu kulii kila shintu wambuyi wa Mlungu walembiti, kuusu
Mwana gwa Muntu hagalawiri. **32** Hawamupanani kwa wantu
yawaweriti ndiri Wayawudi, na womberi hawamtenderi lidufiya
na hawamwigilangi na hawamtemeri mata. **33** Hawamsyatangi
ndomontu na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira
pakahowiti hakazyuki." **34** Kumbiti wantumintumi wavimaniti

ndiri vintu vyoseri avi, mana ya visoweru viweriti vififwa
kwawomberi, na wavimaniti ndiri shakatakuliti Yesu. **35** Yesu
pakaweriti kapakwegera na Yeriku, kuweriti na muntu yakana
lwisi yakalivagiti panjira pakaluwa. **36** Pakapikaniriti lipinga
lya wantu lyankupita kakosiya, “Kwana shishi?” **37** Womberi
wamgambira, “Yesu gwa Nazareti kankupita.” **38** Nayomberi
kalila kwa liziwu likulu, “Yesu! Mwana gwa Dawudi! Gumoneri
lusungu!” **39** Wantu wawalongoleriti wamkalipira pawamgambira
kanyamalili. Kumbiti yomberi kendereyiti kubotanga, “Mwana gwa
Dawudi! Gumoneri lusungu!” **40** Yesu kagolokiti, na kawagambira
wamjegeri muntu kana lwisi ulii. Muntu kana lwisi pakasokiti
pakwegela, Yesu kamkosiya, **41** “Gufira nukutenderi shishi?”
Nayomberi kawankula, “Mtuwa nduwa mpati kuwona kayi.” **42**
Yesu kamgambira, “Guwoni! Kwakunjimira kwaku, ndo gupona.”
43 Pala palii, kaweza kuwona, na kamgendera Yesu, kalonga
mayagashii kwa Mlungu. Lipinga lya wantu pawawoniti hangu,
wamkwisiti Mlungu.

19 Yesu kingiriti Yeriku, kaweriti kankupita munjira za lushi
alu. **2** Kuweriti na mkulu gwa watola kodi yawamshema
Zakayu, mweni kaweriti mlundamali. **3** Kafiriti kumwona
Yesu kaweriti gwa ntambu gaa, kumbiti toziya ya lipinga lya
wantu na toziya kaweriti mfupi, na kasinditi kumwona Yesu.
4 Su kalongolera mbiru, kakwena pampindi pa mkuyu su
kawezi kumwona Yesu kaweriti kankupita njira ayi. **5** Yesu
pakaweriti kankwiza pahala palii, kaloliti kumtera na kumgambira
Zakayu, “Kanongola gusuluki, toziya nfiruwa kulikala mnumba
mwaku leru.” **6** Zakayu kasuluka kanongola, kumshemera
kwa kunemelera. **7** Wantu woseri pawawoniti hangu, wanjiti
kuhinginika pawalonga, “Muntu ayu kagenda kuwera muhenga

yakanaligoya ukaya kwa yakana vidoda!” **8** Zakayu kagoloka,
kumgambira Mtuwa, “Gupikaniri, Mtuwa! Hanuwapanani wahushu
nusu ya ulunda wangu, na handa panumupokiti muntu yoseri kwa
kumupayira hanumuwuzilili mala msheshi.” **9** Yesu kamgambira,
“Ulopoziwu usoka mnumba amu leru, toziya muntu ayu vira ndo
kamushiyiwuku sha Aburahamu. **10** Mwana gwa Muntu kiziti
kusakula na kuwalopoziya yawagamiliti.” **11** Wantu pawaweriti
wankupikanira aga, Yesu kendereyiti kuwagambira mfanu.
Pakaweriti pakwegera kusoka Yerusalemu na wantu walii
waliholiti kuwera Ufalumi wa Mlungu sambira usoka. **12** Su
kawagambira, “Kuweriti na muntu yumu yakaweriti mkulu
yakagenda muisi ya kutali kaweri mfalumi, shakapanu kawuyi
ukaya. **13** Pamberi pa kuwuka, kawashemiti wantumintumi
wakuwi lilongu na kuwapanani mpiya kila yumu na kuwagambira,
‘Guloli ntambu yamuweza kutenda pambuka.’ **14** Vinu wantu
wakuwi wamgalambukiti, pakawukiti kala, wawatumiti wajumbi
walongi, ‘Tumfira ndiri muntu ayu kaweri mfalumi gwetu.’ **15**
“Muntu ulii pawamtyeka kala kuwera mfalumi kawuyiti ukaya.
Palii kawashemiti wantumintumi wakuwi kafira kavimani ntambu
ya kila muntu kapata mpiya zininga kuliku ntambu yakawayupiti.
16 Ntumintumi gwa kwanja kiza na kulonga, ‘Mtuwa, mpata
mpiya lilongu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.’ **17** Nayomberi
kamgambira, ‘Gutenda weri, gwenga gwa ntumintumi guherepa!
Toziya guwera gwa mwaminika kwa shintu shididini, hanukutuli
guweri mkulu kwa lushi zya milongu.’ **18** Ntumintumi gwa pili kiza
na katakula, ‘Mtuwa, mpata mpiya zyamuhanu nentu ya mpiya
yimu yagunupiti.’ **19** Kwa yumu ayu kamgambira, ‘Haguweri
mkulu gwa lushi zya muhanu.’ **20** “Ntumintumi gwingi kiza
na kutakula, ‘Mtuwa, mpiya yaku ayi, ntawiti mushitambala.

21 Nukutuliriti gwenga toziya gwenga gwa muntu gukalipa.
Gwenga gutolaga shilii shaku ndiri na kubena shilii shaguyala
ndiri.' **22** Nayomberi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi
gufaa ndiri! Nukutoza kulawirana na visoweru vyaku! Guvimana
neni muntu nkalipa, ntola shilii shashiwera ndiri shaneni na
mbenanga vilii vyanyala ndiri.' **23** Su iwera hashi gutuliti ndiri
mpiya zyangu muluhanja? Pambuyiti hampati mpiya yangu
pamuhera na mota yakuwi." **24** "Shakapanu kawagambira woseri
yawaweriti wagoloka palii, 'Mmupoki mpiya ayi na mumupi
ntumintumi ulii yakongeriti mpiya lilongu.' **25** Kumbiti womberi
wamgambira, 'Mtuwa, ayu kana mpiya kala mala lilongu!' **26**
Nayomberi kawankula, 'Nukugambirani woseri yawawera na
shintu, hawongelerwi, kumbiti woseri yawahera na shintu, ata
shilii shididini shawawera nashi hawawapoki. **27** Vinu woseri
walii yawaweriti wangondu wangu yawanfira ndiri neni nweri
mfalumi gwawu, muwajegi panu na kuwalaga palongolu pa
masu gangu!'" **28** Yesu pakatakuliti kala aga, su kawalonguleriti
kugenda Yerusalemu. **29** Pakaweriti pakwegera kusoka Betifagi
na Betaniya, mulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wafundwa
wawili **30** kawagambira, "Mgendi mushijiji sha palongolu penu,
pamwingira hamwoni punda wamtawa mweni hakenitumiki
na muntu. Mumyopoli na mumjegi panu. **31** Muntu yoseri
pakawakosiya, iwera hashi mwankumyopola, mumgambiri Mtuwa
kamfira." **32** Wagenditi munjira yawu, wawona kila shintu
Yesu ntambu yakawagambiriti. **33** Pawaweriti wankumyopola
punda ulii, weni yawawera na punda wawakosiya, "Iwera hashi
mwankumyopola punda ayu?" **34** Nawomberi wamwankula,
"Mtuwa kamfira," **35** su wamjega punda ulii kwa Yesu. Shakapanu
wamyalikira nguwu zyawu pampindi pa punda na wamtanga

Yesu kumkweniziya pampindi pakuwi. **36** Yesu kendereya na
mwanja, na wantu wayalika nguwu zyawu munjira. **37** Pakasokiti
pakwegera na Yerusalemu, panjira panda ya lugongu lwa
Mizeyituni, lipinga likulu lya wafundwa wanjiti kutenda lusheka
na nemeleru walonga mayagashii Mlungu na kumkwisa yomberi
kwa liziwu likulu pawatakula mauzauza makulu wagawoniti, **38**
"Mlungu gumtekeleri mfalumi yakiza mulitawu lya Mtuwa! Ponga
iweri kumpindi nentu kwa Mlungu na ukwisa uweri kwa Mlungu!"
39 Shakapanu Wamafalisayu wamu mulipinga lilii lya wantu
wamgambira Yesu, "mfunda, guwanyamaziyi wafundwa waku."
40 Yesu kawankula, "Nukugambirani, handa pawanyamalila,
mabuhi aga haganji kubotanga." **41** Pawasokiti pakwegera
na lushi lwa Yerusalemu, na pakaluwona kanjiti kululilira, **42**
kalonga, "Meguvimani! Leru ayi vitwtatira vijega ponga. Kumbiti
vinu galififa pamasu paku. **43** Shipindi shankwiza ndo sheni
wangondu waku hawakuzyengeti kwa maboma, hawakupingili
na kukubabanika wega zoseri. **44** Hawakwagamiziyi gwenga
na wantu yawalikala mngati, hapeni wakulekeli ata libuwi limu
panani pa limonga, toziya gushimana ndiri shipindi sha Mlungu
pakakwiziriti kukulopoziya." **45** Shakapanu Yesu kingiriti Mnumba
nkulu ya Mlungu na kanja kuwawinga walii yawawuza vintu palii,
46 kawagambira, "Walembiti mumalembu, Mlungu pakalonga,
'Numba nkulu ya neni hayiweri numba ya kusalira.' Kumbiti
mwenga muyitenda mpanga ya wapoka." **47** Kila lishaka Yesu
kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu. Watambika
wakulu na wafunda wa Malagaliru, na wakulu wa wantu wafiriti
kumlaga, **48** kumbiti wasinditi ntambu yakutenda aga, toziya
wantu woseri waweriti wankumpikinira weri kila shisoweru
shakatakuliti, na wafiriti ndiri kukosa shisoweru ata shimu.

20 Lishaka limu Yesu kaweriti kankuwafunda wantu Mnumba
nkulu ya Mlungu na kuvibwera visoweru viwagira, watambika
wakulu na wafunda wa Malagaliru, pamuhera na wazewi, wiziti
2 na wamgambira, “Gutugambiri, gutenda vintu vyoseri avi kwa
uwezu wa gaa? Ndo gaa yakakupiti uwezu wa kutenda aga?”
3 Yesu kawankula, “Vinu naneni hanuwakosiyi. Mung'ambiri,
4 uwezu wa kubatiza wa Yohani Mbatiza ulawiti kumpindi
ama ulawiti kwa wantu?” **5** Womberi wanjiti kuligambirana
weni, “Hatulongi hashi? Patulonga, ‘Ulawiti kumpindi,’ yomberi
hakatakuli, ‘Iwera hashi munjimira ndiri?’ **6** Kumbiti patulonga,
‘Ulawa kwa wantu,’ lipinga lyoseri lya wantu panu hawatugumi
mabuhi, toziya woseri wavimaniti kuwera Yohani kaweriti mbuyi
gwa Mlungu.” **7** Su wamwankula, “Tuvimana ndiri uwezu
wakuwi ulawiti koshi.” **8** Yesu kawagambira, “Vira neni hapeni
nuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa.” **9**
Yesu kawagambiriti wantu mfanu agu, “Kweniti na muntu
yakayaliti mizyabibu mulirambu, kawazimila wakulima na mweni
kagenditi mwanja, kalikaliti kulii shipindi shivuwa. **10** Shipindi
sha kubenanga zyabibu shisokiti, kamtumiti mmanda kagendi
kwa wakulima, kakatoli seemu ya mabenangu ga lirambu
lya mizyabibu. Kumbiti wakulima wamkomanga ntumintumi
ulii na wamuwuziya ukaya mawoku hera. **11** Su kamtumiti
ntumintumi gwingi, kumbiti wakulima walii wamkoma kayi na
kumtendera vidoda, na wamwuziya ukaya mawoku hera. **12**
Kamtumiti ntumintumi gwa tatu, wakulima wamkoma mpaka
kawera na vironda, shakapanu wamuwingawinga. **13** Mweni
kana lirambu kalikosiya, ‘Hantendi hashi? Hanumtumi mwana
gwangu yanumfira, neni wera na unakaka hawamupanani ligoya!’
14 Kumbiti wakulima walii pawamwoniti, wanja kuligambira,

‘Ayu ndo mhala gwakuwi. Tumlagi, uhala wakuwi hawuweri
wa twenga!’ **15** Su wamlaviya kunja kulirambu, wamlaga.”
Yesu kawakosiya, “Yakana lirambu ulii hakawatendi hashi
wakulima walii? **16** Hakizi kuwalaga wakulima woseri, na
hakawapanani wakulima wamonga lirambu lilii lya mizyabibu.”
Wantu pawapikaniriti, watakula, “Iwezekana ndiri!” **17** Yesu
kawaloliti na kukosiya, “Su Malembu aga Mananagala gana mana
gaa? ‘Libuwi lyawalilemiti wanyawa wa numba, vinu ligalambuka
na liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku goseri.’ **18**
Muntu yoseri pakaguwa pampindi pa libuwi hakamegeki vipandi
vipandi, na libuwi palimtulukira muntu yoseri, halimtendi.” **19**
Wafunda wa Malagaliru na watambika wakulu wafiriti kumbata,
toziya wavimaniti mfanu agu guweriti kankuwatakula womberi,
kumbiti palii wawatiriti wantu. **20** Su waweriti wankusakula
shipindi shifaa. Wawapanani wantu wamu mpiya walitendi
waheri, su wawatuma wagendi kumjera Yesu kwa kumkosiya,
su wawezi kumbata na kumjega kwa wakulu wa serikali ya
Rumi. **21** Walolalo walii wamgambira Yesu, “mfunda, tuvimana
ntambu yagutakula na kufunda vitwatira vya nakaka. Tuvimana
gwenga gwahera ubagula kwa muntu yoseri ulii, kumbiti gwenga
gufunda unakaka wa vintu vyakafira Mlungu. **22** Gutugambiri,
handa vya halali ama vyahalali ndiri kulipa kodi kwa Kaisari!”
23 Kumbiti Yesu kavimaniti shawafira na kawagambira, **24**
“Mnanguziyi mpiya. Sheni sha mumpiya sha gaa na malembu
yagalembwa mumpiya?” Wamwankula, “vya Kaisari.” **25** Su Yesu
kawagambira, “Su vya Kaisari mpanani Kaisari na vya Mlungu
mpanani Mlungu.” **26** Waweza ndiri kumbata kwa shisoweru
shoseri palii palongolu pa wantu, su wanyamaliti, pawalikangasha
ntambu yakawankuliti. **27** Shakapanu Masadukayu wamu,

yawalongaga wantu yawahowa hapeni wazyuki, wamwiziriti
Yesu na kulonga, **28** “mfunda, Musa katulembiriti Lilagaliru ali,
‘Muntu pakahowa na kumleka mdala yakahera mwana, mpaka
mlongu gwakuwi kamtoli mkenja ulii su kamleleri wana mlongu
gwakuwi yakahowiti.’ **29** Vinu kuweriti na walongu saba. Mkulu
yakalongoleriti kumyuga kahowa pakaleka ndiri mwana. **30**
Mlongu gwa pili kamuyuga mdala mkenja ulii, **31** na mlongu
gwa tatu ntambu ira, vitwatira viweriti vira virii kwa woseri
saba, wahowiti pawaleka ndiri wana. **32** Upeleru wakuwi na
mdala mkenja ulii kahowiti vira. **33** Vinu mulishaka lya wahowiti
kuzyuka, mdala ulii hakaweri gwa gaa? Toziya woseri saba
wamuyugiti.” **34** Yesu kawankula, “Mushipindi ashi wapalu
wayuga wadala, **(aiōn g165)** **35** kumbiti wapalu na wadala weni
Mlungu hakawatangi kuwera mushipindi sha kuzyuka, hapeni
wapalu wayugi wala wadala kuyugwa. **(aiōn g165)** **36** Hawaweri
gambira wantumintumi wa kumpindi na hapeni wahowi. Womberi
ndo wana wa Mlungu, toziya wazyuka kulawa kwa wahowiti. **37**
Kumbiti Musa kalanguziyiti weri kuwera yawahowiti hawazyuki.
Mumalembu Mananagala galembitwi shakatakuliti Mtuwa ndo
Mlungu gwa Aburahamu, na Mlungu gwa Isaka, na Mlungu gwa
Yakobu. **38** Mlungu ndo gwa yawawera wakomu, na Mlungu
ndiri gwa wahowiti, kwakuwi woseri walikala.” **39** Wafunda wamu
wa Malagaliru watakula, “mfunda guwankula weri!” **40** Watakuliti
hangu toziya wasinditi kumkosiya kayi makosiwu gamonga. **41**
Yesu kawakosiya, “Watakula hashi kulonga Kristu kawera mwana
gwa Dawudi? **42** Mweni Dawudi kalemba kala mushintola sha
Zaburi, ‘Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gwikali kumliwu
kwaneni **43** Mpaka nuwatuli wangondu waku kuwera shiti sha
kutulila magulu gaku.’ **44** Dawudi kamshemiti yomberi, ‘Mtuwa.’

Hayiweri hashi Mesiya kaweri mwana gwa Dawudi?” **45** Yesu
kawagambira wafundwa wakuwi kulongolu kwa wantu woseri,
46 “Mulilolerí weri kuusu wafunda wa Malagaliru, weni wafira
kugendagenda pawavalira lihabiti na wafira kulamsiwa kwa
ligoya pahala pa masoku, weni wasyagula kulivaga pahala pa
ligoya munumba zya Mlungu, na pahala paherepa mumsambu,
47 Wawagambira wakenja mpayu na kuwapoka numba zyawu na
pawaluwa Mlungu luwi ntali! Azabu yawu hayiweri nkulu nentu!”

21 Yesu kalola wega zoseri, kawawona wantu walunda pawatula
mafupu gawu mulisanduku lya luhanja Mnumba nkulu ya Mlungu,
2 vira virii kamwoniti mkenja muhushu nentu pakatula senti
ndidika mbili zya mpiya. **3** Kawagambira, “Nukugambirani
kuwera nakaka mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku
woseri wamonga. **4** Wamonga walaviyiti mafupu gawu galii
gagaziditi muulunda wawu, kumbiti muhushu ayu kwa uhushu
wakuwi kalaviya vyoseri vyakalitumbiriti.” **5** Wantumini wamu
waweriti wankutakula kuusu Numba nkulu ya Mlungu, ntambu
yawaherepeziya kwa mabuhi gaherepa na mafupu wagalaviyiti
kwa Mlungu. Yesu kawagambira, **6** “Goseri aga gamgalola,
shipindi shankwiza peni hapeni lisigali libuwi limu pahala pakuwi,
kila shintu hashiharibiwi.” **7** Womberi wamkosiyiti, “mfunda,
visoweru avi havilawili ndii? Hashilawiri shishi kutulanguziya
kuwera shipindi ashi shankwiza?” **8** Yesu kawankula, “Mliloli
weri, nawawazyangani. Wantu wavuwa hawizi pawatakula
shisoweru shangu, hawizi na kulonga, ‘Neni ndo mweni!’ Na
‘Shipindi hashizi!’ Kumbiti namuwafata. **9** Namtira pampikanira
ngondu na ndewu, vintu vyoseri avi mpaka vilawiri kwanja,
kumbiti upeleru wa vitwatira avi wankali.” **10** Yesu kendereya
kutakula, “Isi yimu hailikomangi na isi yimonga, na ufalumi umu

haulikomi na ufalumi umonga. **11** Hakuweri na malendemeru
makulu ga isi na hakuweri na njala na ulweri wa tawuni pahala
poseri, hakuweri na vitwatira vya kutiliziya na lilangaliru likulu
kulawa kuliyera. **12** Pamberi pagalawira goseri aga, hawawabati
na kuwatabisiya na hawawajegeni munumba za Mlungu na
kuwatula muvibetubetu, hawawajegeni kulongolu kwa wafalumi
na wakulu toziya munamini neni. **13** Ayi hayiweri lupenyu lwenu
kuvibwera visoweru viwagira. **14** Kumbiti muvimani mumyoyu
mwenu, namlihola ntambu ya kujiteteya, **15** toziya Namweni neni
hanuwapanani mwenga lulimi na luhala vyeni wangondu wenu
woseri hapeni wawezi kusindana naga na kugalema gamtakula.
16 Hagugalambukwi na mawu na tati gwaku, na walongu waku,
na waganja waku, na wamonga pakati penu hawawalagi.
17 Wantu woseri hawawakalalirani mwenga toziya ya litawu
lyaneni. **18** Kumbiti hapeni luagamili ata luvili lumu mumituwi
mwenu. **19** Muweri pamgangamala mumoyu, hamliponiziyi
weni. **20** “Pamwona Yerusalemu guzyengetwa na wangondu, su
hamvimani kuwera shipindi shisoka peni isi ayi hayiharabisiwi.
21 Woseri yawalikala Muyudeya watugili mulugongu, woseri
yawawera mulushi wawuki, na woseri yawawera mumalambu
nawawuya mulushi. **22** Toziya mashaka aga hagaweri ‘Mashaka
ga kutoza,’ kulanguziya koseri kwakulembitwi mumalembu
Mananagala gatimii. **23** Shondi shondi wamawu yawawera na
yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! Toziya hakuweri
na malweri gavuwa muisi, na utoza wa Mlungu hawuwayizili
wantu awa. **24** Wamonga hawawalagi kwa upanga, na wamonga
hawawatuli muvibetubetu muisi zoseri, na hawawatoli lopola
mumaisi goseri na Yerusalemu hayitimbwi na wantu yawamumana
ndiri Mlungu mpaka shipindi shawu pashimalilika. **25** “Hakuweri

na lilangaliru mumshenji, na mulyezi, na muntondu. Pasipanu
wantu woseri yawaweriti muisi zoseri hawaweri na uhushu,
lyoga lya kulishera kwa mtukuliru gwa makupala ga bahari
na mihenyuhenyu yakuwi. **26** Wantu pawafuwa myoyu kwa
lyoga, pawalola vitwatira vyeni havilawili pasipanu, makakala
ga kumpindi hagatikinyiki. **27** Shipindi shilii Mwana gwa Muntu
hakalawili, pakiza mumawingu pakawera na makakala pamuwera
na ukwisa mkulu. **28** Vintu avi pavyanja kulawira, mkalamuki
na mnyasuli mituwi yenu kumpindi toziya ulopoziwu wenu
wapakwegera." **29** Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Mguloli
mtera gwa mkuyu na mitera yamonga yoseri. **30** Pamuwoniti
mihamba yankwanja kumera, muvimana kuwera shipindi sha
kutowa vula shapakwegera. **31** Ntambu ira ayi, pamwona
vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa Ufalumi wa Mlungu
wapakwegera. **32** "Mliholi kuwera vintu vyoseri havilawili huti
pamberi pa wantu woseri yawalikala vinu kuhowa. **33** Kumpindi
na pasi panu hazipiti, kumbiti visoweru vyangu hapeni vipiti. **34**
"Mliloleri weri! Namuwera vyambojola bojola, na lukologelu na
lyaliya, ama pamlilola weri ndiri lishaka lilii halikwizireni vumu
hera, **35** gambira mgomiziwu. Toziya haguwayizili kwa wantu
woseri yawalikala pahala poseri pasi panu. **36** Mwenga mulikali
masu na mumluwi Mlungu mashaka goseri su mpati makakala
ga kugenda weri muvitwatira vyoseri vyeni ndo havilawili na
kugoloka kulongolu kwa Mwana gwa Muntu." **37** Mashaka goseri
paliwala, Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, na
pamihi kaweriti kankugenda kulikala mulugongu lwa Mizeyituni.
38 Kila pamandawila wantu woseri wagenditi Kunumba nkulu ya
Mlungu kumpikinira.

22 Msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, yagushemwa
Pasaka guweri sambira gusoka. **2** Watambika wakulu na
wafunda wa Malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumlaga
Yesu kwa bada, toziya wawatiriti wantu. **3** Shetani kamwingiriti
Yuda, yawamshema Isikariyoti, yumu gwa wantumini walii lilongu
na wawili. **4** Su Yuda kagenditi na kuyowera na Watambika
wakulu na walolera wa numba nkulu ya Mlungu ntambu ya
kumgalambuka Yesu kwawomberi. **5** Womberi weniti manemu
na wayoweriti na yomberi wamlipi mpiya. **6** Yuda kajimiliti, na
kaweriti kankusakula lupenyu luherepa lwa kumlaviya Yesu
kwawomberi pota na lipinga lya wantu kuvimana. **7** Lishaka lisokiti
lya msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, wakondolu wa
shiboga sha Pasaka pawawadumuliti. **8** Yesu kawatumiti Peteru
na Yohani, kawagambira, “Mgendi mwakatunyawili shiboga
sha Pasaka tupati kuliya.” **9** Womberi wamkosiyiti, “Gufira
twakanyawi koshi?” **10** Yesu kawankula, “Pamgenda mulushi,
hamliwoni na mpalu yakalitwika shiwiga sha mashi. Mmufati
mpaka mnumba pakayingira, **11** mumgambiri mweni kana
numba, ‘mfunda kankukosiya, shakoshi shumbakati mweni
handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?’ **12** Yomberi
hakawalanguziyi numbakati nkulu mugorofa wayiherepeziya,
munyawi amu.” **13** Wagenditi na woniti kila shintu sawa ntambu
Yesu yakawagambiriti, wanyawa shiboga sha Pasaka. **14**
Shipindi pashisokiti, Yesu kalikaliti kuliya shiboga pamuhera na
wantumintumi wakuwi. **15** Kawagambira, “Nfira nentu kuliya
Pasaka ayi pamuhera na mwenga pamberi pa kundabisiya! **16**
Nukugambirani ayi ndo Pasaka ya upeleru kuliya na mwenga
mpaka palii payiwera kala mu Ufalumi wa Mlungu.” **17**
Shakapanu Yesu katola shikombi, kalonga mayagashii Mlungu,

kalonga, “Muwanki shikombi ashi na mlandiri woseri. **18**
Nukugambirani, kwanjira vinu hanandi kayi ndiri divayi ayi mpaka
Ufalumi wa Mlungu pawiza.” **19** Shakapanu katoliti libumunda,
kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana womberi
pakalonga, “Ayi ndo nshimba ya neni yailaviwa kwajili ya mwenga.
Mtendi hangu kwa kunhola neni.” **20** Viraa avi, kawapanana
shikombi sha divayi pawaliyiti kala shiboga, pakalonga, “Lutekeru
alu ndo lipatanu lya syayi lyalilaviyitwi kwa mwazi gwangu
wagwitika toziya ya mwenga **21** “Mloli! Ulii yakang'alambuka
ka palaa kankuliya pamuhera naneni. **22** Mwana gwa Muntu
hakahowi ntambu yakafiriti Mlungu, kumbiti shodi kwa muntu
yakamgalambuka!” **23** Palaa wanjiti kulikosiya weni, su gaa
pakati petu hakatendi shitwatila ashi. **24** Kulawiriti likakatala
pakati pa wantumintumi walii gaa ndo hakawezi kuwera mkulu
pakati pawu. **25** Yesu kawagambira, “Wafalumi wa maisi
yawawera ndiri Wayawudi yawakolamlima wantu wawu kwa
makakala, nawomberi pawawashema ‘Waganja wa wantu.’ **26**
Kumbiti nayiwera hangu pakati penu, kumbiti ulii yakaweriti
mkulu pakati penu ndo kalazima kaweri mdidiki gwa woseri, na
yakawera mlongoziya ndo kaweri ndundami. **27** Gaa yakaweriti
mkulu, ulii yakalikala pasi kuliya shiboga, ama ulii yakatumika?
Imanikana ulii yakalikala pameza kuliya shiboga! Kumbiti neni ndo
nandundami pakati penu. **28** “Mwenga mlikala pamuwera na neni
shipindi shoseri sha kujerwa kwangu, **29** gambira Tati gwangu
ntambu yakanupiti ukolamlima, su naneni hanuwapanani ntambu
ira ayi. **30** Hamlii na kulanda pameza pangu mu Utuwa wangu na
hamulikali muvibanta vya ufalumi kugatoza makabila lilongu na
mawili ga Israeli. **31** “Simoni, Simoni! Gupikaniri! Shetani kapatiti
ruusa ya kuwajera mwenga mawoseri, kuvilaviya viherepa kulawa

muvidoda, gambira mkulima pakapeta nganu kulawa mumakapi.
32 Kumbiti neni nankuluwira kwa Mlungu, Simoni njimiru yaku
nayidodomera. Nagwenga pagumbuyira, guwatangi wayagu." **33**
Peteru kamwankula, "Mtuwa, neni ng'enda kala pamuhera na
gwenga mushibetubetu, na ata kuhowa pamuhera na gwenga."
34 Yesu kamuwankula, "Nukugambira gwenga Peteru, pamberi
njogolu hakeniwiki leru hagunemi mala ndatu." **35** Shakapanu
Yesu kawakosiyiti wantumintumi wakuwi, "Shipindi shanuwatumiti
pota na mpiya, na muhaku ama vilwatu, mpungukiwitwi shintu
shoseri?" Wamwankula, "Ndala." **36** Yesu kawagambira, "kumbiti
vinu, ulii yakawera na muhaku gwa mpiya kagutoli, yakahera
na upanga, kawuzi nguwu yakuwi na kahemeri upanga umu."
37 "Toziya nukugambirani, Malembu Mananagala galembwa,
'Wamtuliti shipinga shimuwera pamuhera na wavidoda,' ndo
mpaka gatimii kwa neni, toziya shawalemba kuusu neni
shankwiza kuwera nakaka." **38** Wantumintumi walonga, "Guloli
Mtuwa! Panu kwana mapanga mawili!" Yesu kalonga, "Ayi
itosha!" **39** Yesu kalawa mulushi na kugenda, ntambu yaiweriti
ntambu yakuwi, kagenda mpaka kulugongu lwa mizeyituni,
wafundwa wakuwi wamfata. **40** Pakasokiti kuliya kawagambiriti,
"Mluwi Mlungu namwingira mukujerwa." **41** Shakapanu kawaleka
kagenda utali wa muntu kuweza kuguma libuwi, kasuntama na
kumluwa Mlungu. **42** Kalonga, "Tati pagufira, guyiwusiyi nkata
ayi ya ndabiku kwa neni. Ata hangu, mafiliru gaku gafiliziwi,
pota ganeni ndiri, ira gutendi ntambu yagufira gumweni." **43**
Palaa wamahoka wa Mlungu kulawa kumpindi wamlawira, su
wamtanga. **44** Pakaweriti mu kutama nentu, kamluwiti Mlungu
na livuki limlawiti gambira matoni ga mwazi, gaturukiti pasi.
45 Pakaluwiti kala, kawawuyiriti wafundwa wakuwi, kawawoniti

wagonja mpota, womberi waweriti na hinginiku. **46** Kawagambira,
“Iwera ashi mgonja? Mwimuki na mluwi, namwingira mukujerwa.”
47 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera, lipinga lya wantu
liza palilongoziwa na Yuda, yumu gwa walii wafundwa lilongu
na wawili. Yuda kamgenderiti Yesu na kumnonera. **48** Yesu
kamgambira, “Yuda! Hashi gwankumgalambuka Mwana gwa
Muntu kwa kumnona?” **49** Wantumini yawaweriti pamuhera na
Yesu pawagawoniti galii gagalawira, womberi wakosiya, “Mtuwa
tutumii mapanga getu?” **50** Na yumu gwawu kamkomiti upanga
ntumintumi gwa Mtambika Mkulu na kamdumula likutu lyakuwi lya
kumliwu. **51** Palaa, Yesu kalonga, “Ayi itosha!” Kalishinkula likutu
lya muntu ayu, kamuponiziya. **52** Shakapanu Yesu kawagambira
watambika wakulu, na wakulu wawalolera wa Numba nkulu
ya Mlungu na wazewi wawiziti kumubata, “Hashi, mwiza na
mapanga na vindonga kumbata gambira neni na mpoka? **53**
Kila lishaka panweriti pamuhera na mwenga Mnumba nkulu ya
Mlungu mumbata ndiri. Kumbiti ashi ndo shipindi shenu asa, ndo
shipindi sha ukolamlima wa luwindu.” **54** Wamubatiti Yesu na
kugenda nayu ukaya kwa Mtambika Mkulu, na Peteru kaweriti
kankumfata kwa kutali. **55** Motu waguwashiti pakati pa uwa,
na Peteru kaweriti pamuhera na woseri weni waweriti walikala
pamuhera pawayoterata motu. **56** Ntumintumi yumu mdala
pakamwoniti Peteru kalivaga pakwegera na motu, kamjodoleriti
masu na kalonga, “Muntu ayu kaweriti vira pamuhera na Yesu!”
57 Kumbiti Peteru kaberiti pakalonga, “Ndala gwenga, neni
nummana ndiri!” **58** Shakapanu hera, muntu yumonga kamwona
Peteru na kalonga, “Gwenga gwa yumu gwawu!” Kumbiti Peteru
kawankula, “Mtuwa gwenga, neni ndiri!” **59** Na lisaa limu
pamberi, muntu yumonga kamsisitiza pakatakula, “Nakaka ayu

kaweriti pamuhera na Yesu, toziya ayu ndo Mgalilaya vira!” **60**
Peteru kamwankula, “Mtuwa gwenga, nuvimana ndiri ntambu
yagutakula!” Palaa palii, pakaweriti kankali kankuyowera, njogolu
kawika. **61** Mtuwa kagalambuka na kumlola Peteru, na Peteru
kalihola galii Mtuwa gakamgambiriti, “Leru pamberi njogolu
keniwika hagunemi mala ntatu.” **62** Peteru kawukiti kugenda
kunja, na kalila nentu. **63** Wantu walii waweriti wankumlolera
Yesu, wamkomiti na kumhigira. **64** Wamtawiti shitambala kusheni,
na wankumkosiya, “Gutungi! Gani yakakukomiti?” **65** Wamlavilira
visoweru vivuwa vya kumwigilanga. **66** Lishaka lyalifatiti Yesu
wamjegiti mushizyungu. Pashizyungu kuweriti na wazewi na
watambika wakulu na wafunda wa malagaliru, womberi waliwoniti
pamuhera na Yesu wamjegiti kulongolu kwawu. **67** Nawomberi
wamgambira, “Gutugambiri! Hashi, gwenga gwa Kristu?” Su
Yesu kawagambira, “Ata panuwagambira, hapeni mnjimiri, **68**
handa panuwakosiya hapeni mnankuli. **69** Kwanjira vinu, Mwana
gwa Muntu hakalivagi uwega wa kumliwu wa Mlungu kana
makakala goseri.” **70** Woseri walonga, “Ndo kulonga gwenga
gwa Mwana gwa Mlungu?” Nayomberi kawankula, “Mwenga
mtakula handa ndo Neni.” **71** Nawomberi walonga, “Tufira ndiri
kayi ukapitawu umonga? Twaweni tupikanira shilii shakatakuliti.”

23 Shikundi shoseri wagolokiti, wamjega Yesu kulongolu
kwa Pilatu, **2** Wanja kumsitaki, pawalonga, “Tumwoniti muntu
ayu kankuwasongiziya wantu wetu, na kuwaberiziya wantu
kumupanana kodi Kaisari, pakawagambira Kristu mweni ndo,
mfalumi.” **3** Pilatu kamkosiyiti yomberi, “Hashi, gwenga ndo
Mfalme gwa wayawudi?” Yesu kamuwankula, “Gwenga gulonga.”
4 Pilatu kawagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu
na lipinga lya wantu, “Mona likosa ndiri lyoseri kwa muntu

ayu.” **5** Kumbiti womberi wanjiti kulonga kankuwazongiziya,
“Kwa mafundu gakuwi kanjiti kutenda ndewu pakati pa wantu
woseri mu Yudeya. Kanjiti mu Galilaya na vinu kiza panu.”
6 Pilatu pakapakiniriti aga, kakosiya, “Hashi, muntu ayu ka
mwenikaya gwa Galilaya?” **7** Pakavimaniti handa Yesu kalawiti
lushi lwalukolitwimlima na Herodi, su kamjegiti kwa Herodi,
ndo mweni yakaweriti mu Yerusalemu shipindi shilii. **8** Herodi
kanemeleriti nentu pakamwoniti Yesu, toziya kapikaniriti kala
visoweru vyakuwi, su kaweriti kankuhepera kumwona yomberi
kwa shipindi shivuwa. Kaweriti kankutumbira kawoni Yesu
pakatenda mauzauza. **9** Su Herodi kamkosiyiti Yesu makosiwu
gavuwa, kumbiti Yesu kamwankula ndiri. **10** Mtambika mkulu
gwa numba ya Mlungu na wafunda wa Malagaliru walawiriti
pawulongoru, walaviyiti masitaka gawu kwa makakala nentu. **11**
Herodi pamuhera na wanjagila wakuwi, wamwayibishiti Yesu
na kumtendera lidufiya, shakapanu wamvalisiya nguwu ya
shifalumi, na wamuwuziya kwa Pilatu. **12** Kwanjira lishaka
lilii, Herodi na Pilatu wawera maganja, pamberi pa shipindi
shilii waweriti wangondu. **13** Su Pilatu kawashemiti pamuhera,
watambika wakulu wa numba ya Mlungu, na walongoziya na
wantu **14** kawagambira, “Mumjega muntu ayu kwaneni pamlonga
kaweriti kawasongiziya wantu wawulemi ufalumi wa Rumi.
Vinu mpikiniri! Pandoliti kala weri shitwatila ashi pawulongolu
penu, mona ndiri likosa lyoseri kwa masitaka genu kwakuwi.
15 Wala Herodi kawoniti ndiri likosa, su kamuwuziyiti kwa
twenga. Kwahera likosa lya kumtenda muntu ayu kahowi. **16**
Su hanuwalongeri wamsyatangi viboku, hanumleki kagendi
zakuwi.” **17** Kila Mumsambu gwa Pasaka Pilatu kamlekiziyaga
mtatilwa yumu pakati pawu. **18** Lipinga lyoseri wabotanga

pawalonga, “Gumlagi ayu! Gutuvuguliri Baraba!” **19** Baraba
wamtuliti mushibetubetu toziya ya kutenda ngondu mlushi
lulii, viraa kalagiti wantu. **20** Pilatu kafiriti kumlekeziya Yesu,
su katakula kayi nawomberi. **21** Kumbiti womberi watenditi
umatu, “Gumkong'onderi misumali mulupingika! Gumkong'onderi
misumali mulupingika!” **22** Pilatu kawagambira mala ya tatu,
“Ashi katenda shidoda gaa? Mona ndiri likosa kwakuwi limtendi
yomberi wamlagi, su hanumsyatangi viboku, su hanumlekeziyi.”
23 Kumbiti womberi wakazaniti kutenda umatu kwa kubotanga
kuwera Yesu mpaka kakong'onderwi misumali mulupingika, na
upeleru wawu wa kutenda umatu ukanga. **24** Su Pilatu kaamuwiti
ntambu yawafira womberi gatendeki. **25** Kamvugulira kulawa
mushibetubetu muntu ulii yawamfiriti, ndomweni yawamtuliti
mushibetubetu toziya ya ngondu yakuwi na kulaga wantu, su
kamlaviyiti Yesu kwa womberi wamtenderi ntambu yawafira. **26**
Pawaweriti wankumjega, waliwoniti na muntu yumu yawamshema
Simoni gwa Kureni, kaweriti kankulawa muisi na kwingira mlushi.
Su wambata, wamtwika lupingika lulii kalutoli kumbeli kwa Yesu.
27 Lipinga likulu lya wantu limfatiti, mngati mwawu waweriti wadala
wankudaya na kumlilira. **28** Yesu kawagalambukira, kuwagambira,
“Mwenga washina mawu wa Yerusalemu! Namundilira neni,
kumbiti mlililiri maweni na wana wenu. **29** Toziya mashaka
gankwiza, wantu hawalongi, ‘Mbaka kwa walii wagumba,
yawaleriti ndiri ama kunonisiya wana!’ **30** Hashiweri shipindi wantu
pawayigambira migongu, ‘Gutuguwiri!’ Na kuvigambira vigongu,
‘Gutugubiki!’ **31** Kwa mana, handa wantu wankugutendera
mtera gwankali kuyuma ntambu hayi, hayiweri hashi kwa
mtera guyuma?” **32** Wawatoliti viraa wantu wamonga wawili,
wadoda wawalagi pamuhera na Yesu. **33** Pawasokiti kala

pahala pawapashema, “Shipalakasa sha mtuhi,” Yesu ndo
wamkong'onderiti misumali mulupingika pamuhera na walii
wadoda wawili, yumu uwega wakuwi wa kumliwu na yumu uwega
gwakuwi gwa kumshigi. **34** Yesu kalonga, “Tati guwalekeziyi
toziya wavimana ndiri vyawatenda.” Shakapanu wagawana
nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi. **35** Wantu wawagolokiti
palii pawamlola. Na walongoziya wamtendera lidufiya pawalonga,
“Kawalopoziya wamonga, vinu kalilopoziyi mweni, handa mweni
ndo Kristu, msyagula gwa Mlungu!” **36** Wanjagira wamtenderiti
vira lidufiya, wamgenderiti wamupa icheshema **37** pawalonga,
“Handa nakaka gwenga ndo Mfalumi gwa Wayawudi, gulilopoziyi
gumweni.” **38** Vira vilii malembu aga wagatula kumpindi kwakuwi,
“Ayu ndo Mfalumi gwa Wayawudi.” **39** Yumu gwa walii wadoda
yawakong'onderitwi misumali palupinjika, kamwigilanga Yesu
pakalonga, “Hashi, yanakaka ndiri gwenga ndo Kristu? Su
gulilopoziyi gumweni, gutulopoziyi na twenga vira.” **40** Kumbiti
mdoda gwingi ulii kamkalipira muyaguwi pakalonga, “Gwenga
gumtira ndiri Mlungu ata padidini? Gwenga gupata azabu iraa
ayi. **41** Gwenga na neni tustahili, mana aga ndo malipu ya galii
gatutenditi. Kumbiti muntu ayu katenda ndiri shidoda shoseri.” **42**
Shakapanu kalonga, “Gwenga Yesu! Gunholi shipindi pagwingira
muufalumi waku.” **43** Yesu kamwankula, Nukugambira nakaka,
lelu haguweri pamuhera na neni muparadisu. **44** Iweriti yapata
saa sita paliwala, mshenji guleka kuwala, luwindu lugubikiti
muisi yoseri mpaka saa tisa, **45** lipaziya lya numba nkulu
ya Mlungu lipantika vipandi viwili. **46** Yesu kalila kwa liziwu
likulu, Tati, mumawoku gaku nuyitula rohu yangu. Pakalongiti
hangu kahowa. **47** Paliya, mkulu gwa wanjagila pakawoniti
kala galii gatendikiti kamkwisa Mlungu pakalonga, “Nakaka

ayu kaweriti muntu muheri.” **48** Wantu woseri walii waweriti
wajojinika toziya ya shitwatila ashi, pawawoniti galiya gatendikiti,
wawuyiti ukaya kwawu pawahinginitiki. **49** Waganja wakuwi
pamuhera na wadala walii wamfatiti kulawa Galilaya, wagolokiti
kwa kutali kulola shitwatila shiliya. **50** Kuweriti na muntu
yumu litawu lyakuwi Yosefu, mwenikaya gwa shijiji shimu sha
Wayawudi shawashishema Arimatayu. Kaweriti muntu muheri
yakapananwa ligoya. **51** Kaweriti muntu yakashemitwi Yosefu
kulawa Arimatayu mlushi lwa Yudeya. Kaweriti muntu mheri na
yakapananwa ligoya, kaweriti kankuhepera kwiza kwa ufalumi
wa Mlungu. Tembera kaweriti Mjumbi gwa shyoteramotu shikulu
sha Wayawudi, kajimiliti ndiri nawomberi majimiranu na matendu
gawu. **52** Yomberi kagenditi kwa Pilatu, kaluwa kamupi nshimba
ya Yesu. **53** Su kasulusiya nshimba ilii kulawa mulupingika,
kayizyengititi sanda ya shitani, kayitula mulipumba lyaliweriti
walisongola mulitalawu, lyeni alyenitenderwi. **54** Lishaka lilii
liweriti Ijumaa, na matandiru ga lishaka lya kwoyera liweriti
lyankuyanja. **55** Wadala walii waweriti wafatana na Yesu kulawa
Galilaya wamfatiti Yosefu, waliwona lipumba lilii ntambu yawatula
nshimba yakuwi. **56** Shakapanu wawuyiti ukaya, watanditi uturi
na malashi ga kuswaga nshimba ya Yesu. Lishaka lya kwoyera
woyeriti gambira malagaliru gaamuwiti.

24 Jumapili mandawira ndaa, wadala walii wagenditi kulipumba
pawatola na utuli ulii wawaunyawiti. **2** Wawoniti libuwi lilii
libilingisiwa pampenku pa lipumba. **3** Pawingiriti mngati, wawoniti
ndiri nshimba ya Mtuwa Yesu. **4** Wagolokiti palii na waweriti
wankulishera kwajili shisoweru shilii, kamukamu hera wantu
wawili wazivaliti nguwu zimeremeta mbuu wagolokiti pakwegera
na womberi. **5** Wadala walii wingiritwi na lyoga, wasuntama.

Su wantu walii wawagambira, “Iwera ashi mwankumsakula
mkomu pakati pa wahowiti? **6** Ka panu ndiri, kazyuka kala!
Mliholi galii gakawagambirani pakaweriti kulii Galilaya, **7**
‘Mwana gwa Muntu mpaka wamlaviyi kwa wantu wanavidoda,
nayomberi hawamkong'onderi misumali mulupingika na lishaka
lya tatu hakazyuki kwanjira pakahowiti’” **8** Wadala walii waliholiti
vyakatakuliti Yesu, **9** walawiti mulipumba, na watakuliti vintu
avi vyoseri kwa wantumintumi walii lilongu na yumu na
wamonga wawaweriti paliya. **10** Hashina Mariya Magidalena
na Yoana na Maliya mawu gwa Yakobu, pamuhera na wadala
wamonga wawagenditi nawomberi ndo watakuliti vintu vilii kwa
wantumintumi. **11** Kumbiti wantumintumi pawapikaniriti ntambu
yawatakuliti wadala walii wahera mana, su wawajimilira ndiri.
12 Su Peteru kalawiti na kagenda pakatuga mpaka kulipumba,
kasuntama na kawoniti sanda hera. Kawuyiti ukaya pakawera
kankulihola kwajili ya galiya yagalawiriti. **13** Lishaka lilalirii, wantu
wawili mngati mwa wantu wawamfata Yesu waweriti wankugenda
mushijiji shawashishemiti Emawu, utali wa kilumita lilongu na yimu
kulawa Yerusalemu, **14** na waweriti wankuyowera kwajili ya goseri
galii yagalawiriti. **15** Pawaweriti wankuyowera na kuligambiziyana,
Yesu mweni kalawira na kugenda pamuwera nawomberi. **16**
Wamwoniti kwa masu, kumbiti wamumana ndiri. **17** Yesu
kawakosiya, “Mwankuyowera shishi pamgendagenda?” Womberi
wagoloka jii, sheni zyawu zihinginikiti. **18** Muntu yumu pakati
pawu, yawamshema Kileopa, kamkosiya, “Hashi gwenga gwa
muhenga gweka yaku Kuyerusalemu yaguvimana ndiri vitwatira
yavirawiriti kulii mashaka aga?” **19** Yesu kawakosiya, “Vitwatila
gaa?” Womberi wamwankula, “Vitwatira vyavimpatiti Yesu gwa
Nazareti. Muntu ayu kaweriti mbuyi gwa Mlungu kana uwezu

kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa wantu, mukila shintu
shakatakuliti na kutenda. **20** Watambika wakulu na wakolamlima
wetu wamlaviya wamtozi kuhowa, na wamkong'ondera misumali
palupinjika. **21** Na twenga tulitumbira handa mweni ndo kaweri
yumu yakagenda kuikombola Israeli! Gamonga ga aga goseri,
leru ndo lishaka lya tatu kwanjira vitwatira avi pavirawiriti. **22**
Wadala wamu mushipinga shetu watusintuziya, pawagenditi
kulipumba mandawira putiputi, **23** su wayiwoniti ndiri nshimba
yakuwi. Wawuyiti pawalonga handa walawiritwi na wantumintumi
wa kumpindi, pawawagambiriti handa kaweriti mkomu. **24**
Wamonga mushipinga mwetu wagenditi kulipumba, wawona
galii gawatakuliti wadala walii, su mweni wamwona ndiri." **25**
Shakapanu Yesu kawagambira, "Iwera hashi mwa wazigizigi
shiyasi ashi na myoyu yenu ikamala nentu kugajimira goseri
galii gatakulitwi na wambuyi wa Mlungu! **26** Hashi, ifiruwa ndiri
Kristu kukong'onderwa misumali mulupingika, shakapanu kingiri
muukwisa wakuwi?" **27** Na Yesu Kawagambira vitwatira vyoseri
vya vimuwusu mweni Mumalembu Mananagala mushintola sha
Musa na shawalembiti wambuyi woseri wa Mlungu. **28** Pawaweriti
pakwegera na shijiji shawashigenderiti, Yesu katenda gambira
kankwendereya na mwanja, **29** kumbiti womberi wamluwiti
pawalonga, "Gwikali pamuwera na twenga, mana kwinala,
na pashiru pankwingira." Su kingira na kulikala pamuwera
nawomberi. **30** Pakalivagiti kuliya shiboga pamuwera na womberi,
katola libumunda na kulitekelera, shakapanu kalimega na
kuwapanana. **31** Masu gawu gavugukiti na wammana, kumbiti
kawukiti pamasu pawu. **32** Su waligambirana weni, "Hashi
myoyu yetu iweriti iyaka ndiri shipindi pakaweriti kankututakulira
Malembu Mananagala munjira kulii?" **33** Wawuka shipindi shilaa

shilii na wawuyiti Yerusalemu, wawoniti wantumintumi walii lilongu
na yumu na walii wamonga waweriti pamuwera pawalijojinira
34 na walonga, “Nakaka Mtuwa kazyuka! Kamlawira Simoni!”
35 Su wantumini wawili wawagambira ntambu yagawapatiti
munjira, na ntambu yawammaniti pakamega libumunda. **36**
Wantu awili pawaweriti wankuwagambira aga, palaa paliya Yesu
mweni kagoloka pakati pawu na kawagambira, “Ponga iweri
na mwenga.” **37** Walilimuka na waweriti na lyoga pawavimana
wawona shihoka. **38** Su Yesu kawagambira, “Iwera ashi mwana
lyoga? Iwera ashi myoyu yenu itira? **39** Mloli mawoku gangu na
magulu gangu na mloli neni ndo mweni. Mumbati mundoli na
hamvimani, mana shihoka shahera nshimba na mafupa ntambu
yamndola.” **40** Katakuliti aga na kawalanguziyiti mawoku na
magulu gakuwi. **41** Waweriti wankali pawagajimira ndiri, toziya
ya manemu gawu na wankali wankulishera, Yesu kawakosiyiti,
“Mwanashu shiboga shoseri panu shakuliya?” **42** Wamupa
shipandi sha somba wa kubanika, **43** kashitoliti na kushiiliya,
woseri pawamlola. **44** Shakapanu kawagambira, “Ayi ndo mana
ga visoweru vyanuwagambiriti pamweriti pamuhera na mwenga,
kila shintu shawalembiti kwajili ya neni Mulilagaliru lya Musa, na
mukulemba gawalembiti wambuyi wa Mlungu, na mushintola
sha Zaburi gawera nakaka.” **45** Shakapanu kagavugula mahala
gawu kugamana Malembu Mananagala, **46** na kawagambira,
“Ashi ndo shawalembiti, Kristu mpaka katabiki na mpaka kazyuki
kulawa kwa wahowiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, **47**
nalitawu lyakuwi muujumbi kwajili ya kuleka vidoda vyawatenda
mpaka wawubweri kwa isi zoseri, kwanjira Yerusalemu. **48**
Mwenga mwa wakapitawu wa vitwatira avi. **49** Na neni mweni
hanuwajegerani ulii mweni Tati yakalagiliti kumjega, su muheperi

muisi uganu mpaka pawakupanani makakala galawiti kumpindi
kwakuwi.” **50** Su Kawalonguziyiti kunja kuisi mpaka Betaniya,
kanyasula mawoku gakuwi kumpindi, na kawatekelera. **51**
Pakaweriti kankuwatekelera, kawaleka, kanyasulitwi kugenda
kumpindi kwa Mlungu. **52** Womberi wamguwira, na wawuyiti
kugenda Yerusalemu, pawawera na nemeli nkulu, **53** na walikaliti
shipindi shoseri Mnumba nkulu ya Mlungu pawamkwisa Mlungu.

Yohani

1 Panjiti lipaga kuweriti na Shisoweru, Shisoweru kaweriti
pamuhera na Mlungu, nayomberi kaweriti Mlungu. **2** Kwanjira
kwanja Shisoweru kaweriti pamuhera na Mlungu. **3** Kupitila
shisoweru, Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, kwahera ata shintu
shimu shawashiwumbitwi pota nayomberi. **4** Shisoweru ndo
shanzu sha makaliru na makaliru aga gajegiti weru kwa wantu.
5 Uweru awu ulangala muntiti na ntiti hapeni izimiziyi uweru
awu. **6** Mlungu kamtumiti mjumbi gwakuwi litawu lyakuwi Yohani,
7 Yakiziti kuwapitawulira wantu kuusu uweru awu, su woseri
wapikiniriti ujumbi na wamijimiri. **8** Yohani kaweriti ndiri uweru, ira
kiziti hera kuwagambira wantu kuusu uweru awu. **9** Awu ndo weru
wanakaka, weru wankwiza pasipanu, kuwawalira wantu woseri.
10 Shisoweru kaweriti pasipanu. Mlungu kanyawiti pasipanu
kupitira Shisoweru, kumbiti wantu wa pasipanu wamumana
ndiri. **11** Kiziti muisi yakuwi mweni, kumbiti wantu wakuwi mweni
wamuwanka ndiri. **12** Kumbiti wamonga yawamuwankiti na
kumjimira, awa kawayupiti uwezu wa kuwera wana wa Mlungu.
13 Womberi waweriti ndiri wana wa Mlungu kwa uwezu wa
wantu ama kwa makakala ga nshimba ama kwa kufira kwa
muntu, ira Mlungu mweni kawatenditi waweri wana wakuwi.
14 Shisoweru kaweriti muntu, kalikaliti na twenga, kaweriti
upendelewu nentu pamuhera na unakaka. Tuwoniti ukwisa
wakuwi, ukwisa yakauwankiti, wa Mwana gwa gweka gwa Tati.
15 Yohani kawagambira wantu kuusu Shisoweru. Kabotanga,
“Ayu ndo ulii yanumtakuliti shipindi pantakuliti, ‘Paneni kankwiza
muntu yumu, yomberi ndo mkulu kuliku neni, toziya kaweriti
kala neni naniyiwuki.’” **16** Kulawira na upendelewu uvuwa
wakuwi, katutekeleriti woseri, katupiti utekeleru na utekeleru. **17**

Mlungu katupiti Lilagaliru kupitira Musa, kumbiti upendelewu
na unakaka viziti kupitira Yesu Kristu. **18** Kwahera muntu
yakamwoniti Mlungu. Kumbiti Mwana gwa gweka yakaweriti
Mlungu na yakaweriti uwega wa Tati gwakuwi, ndo yakatenditi
kamanikani. **19** Awu ndo upitawu wa Yohani kwa wakulu wa
Wayawudi Yerusalemu kulii pawawatumiti watambika wamu na
wantu wa ukowu wa Lawi wa numba ya Mlungu wagendi kwa
Yohani wamkosiyi, “Gwenga gwa gaa?” **20** Yohani kalemiti ndiri
kuwankula, ira katakuliti pota na kufifa, kalongiti, “Neni na Kristu
ndiri yakasyagulitwi na Mlungu kuwalopoziya wantu.” **21** Womberi
wamkosiya, “Su, gwenga gwa gaa? Gwenga gwa Eliya?” Yohani
kawankula, “Ndala, neni ndiri.” Wamkosiya kayi, “Gwenga ndo ulii
Mbuyi gwa Mlungu yawamtakuliti?” Yohani Kawankula, “Ndala!”
22 Nawomberi wamgambira, “Su, gutugambiri gwenga gwa
gaa? Su gutakula hashi kuusu gumweni? Hatugendi kutakula
ntambu yagutuwankula kwa walii yawatutumiti.” **23** Yohani
kawankula ntambu yakalembiti Isaya mbuyi gwa Mlungu, “Neni
ndo liziwu lya muntu yakabotanga mushiwala, ‘Mnyawi njira
yakupitira Mtuwa!’” **24** Wajumbi yawatumitwi na Mafalisayu, **25**
wamkosiyiti Yohani, “Paguwera ndiri Kristu, ama Eliya, ama
ulii Mbuyi gwa Mlungu, iwera hashi gubatiza?” **26** Yohani
kawankula, “Neni mbatiza kwa mashi, kumbiti kwana yumu
pakati penu yamummana ndiri. **27** Paneni kankwiza, neni herepa
ndiri ata kuyopola lugoyi zya vilyatu vyakuwi.” **28** Vitwatila
vyoseri vyavilawiriti Betaniya kusika mwa lushemba lwa Yoridani,
pahala Yohani pakawera kankubatiza. **29** Shirawu yakuwi,
Yohani kamwoniti Yesu kankumwizira. Yohani katakula, “Ayu ndo
Mwana Kondolu gwa Mlungu, yakawusiya vidoda vya wantu
wa pasipanu! **30** Ayu ndo ulii yanumtakuliti, pantakuliti, ‘Paneni

kamkwiza muntu yumu mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala
neni haneniyiwuki.' **31** Namweni numumaniti ndiri, kumbiti niziti
kubatiza kwa mashi su yomberi kamanikana kwa wantu wa
Israeli." **32** Na awu ndo upitawu Yohani yakautakuliti, "Moniti
Rohu Mnanagala kankusuluka gambira nkunda pakiza kulawa
kumpindi kwa Mlungu na kumkangalira. **33** Neni numumana ndiri
kuwera yomberi ndo uliya yanumtakuliti, su Mlungu yakantumiti
neni kubatiza kwa mashi, kang'ambiriti, 'Hagumwoni Rohu
pakamsulukira muntu kulawa kumpindi, ndo ulii yakabatiza
kwa Rohu Mnanagala.' **34** Yohani katakuliti, Neni moniti,
nuwagambirani nakaka kuwera ayu ndo Mwana gwa Mlungu."
35 Shirawu yakuwi, Yohani kaweriti kayi paliya pamuhera na
wafundwa wakuwi wawili, **36** pakamwoniti Yesu kankupita
katakula, "Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu." **37** Wafundwa
wawili pawapikaniriti aga, su wagenditi pamuhera na Yesu. **38**
Yesu kagalambukiti, kawawoniti wankumfata, su kawakosiya,
"Mwankusakula shishi?" Womberi wamwankula, "Rabi" mana
yakuwi "mfunda" gulikala koshi? **39** Yesu kawagambira, "Mwizi
na mloli." Iweriti handa saa lilongu pamihi. Su wagenditi
pamuhera na yomberi na wapawoniti pahala pakalikaliti. Walikaliti
pamuhera na Yesu lishaka lyoseri. **40** Andereya, mlongu gwa
Simoni Peteru, yakampikiniriti Yohani pakalonga na mweni
kamfatiti Yesu. **41** Andereya kamwoniti kwanja mlongu gwakuwi
Simoni, kamgambira, "Tumwoniti ulii Mlopoziya yakasyaguritwi
na Mlungu" Ayu ndo Kristu Mlopoziya. **42** Su wamjegiti Simoni
kwa Yesu. Yesu kamlola Simoni na kalonga, "Litawu lyaku
ndo Simoni mwana gwa Yohani, Kumbiti hagushemwi Kefa."
Kwa Shigiriki ndo Peteru, mana yakuwi "Litalawu." **43** Shirawu
yakuwi Yesu kaamuwiti kugenda Galilaya. Su kamwoniti Filipu,

kamgambira, “Gunfati!” **44** Filipu kaweriti mwenikaya gwa
Betisayida, lushi lyawalikaliti ashina Andereya na Peteru. **45**
Filipu kamwoniti Nataniyeri na kamgambira, “Tumwona ulii
mweni Musa kamlembiti mushitabu sha Malagaliru na wambuyi
wa Mlungu walembiti kuusu mweni. Mweni ndo Yesu mwana
gwa Yosefu, kulawa Nazareti.” **46** Nataniyeri kamkosiya Filipu,
“Kwana shintu shoseri shiherepa shiza kulawa Nazareti?” Filipu
kamwankula, “Gwizi guloli.” **47** Yesu pakamwoniti Nataniyeri
kankumwizira, katakuliti kuusu yomberi, “Mloli! Ayu ndo Mwisraeli
nakaka, kwahera shinika kwakuwi.” **48** Nataniyeri kamkosiya
“Gumana ashi neni?” Yesu kamwankula, “Pamberi pa Filipu
kukushema, nukuwoniti pagulivagiti pasi pa mtera gwa mkuyu.”
49 Nataniyeri kamwankula, “mfunda, Gwenga ndo Mwana gwa
Mlungu! Gwenga gwa Mfalumi gwa Israeli!” **50** Yesu kamgambira,
“Hashi, gujimira toziya nukugambiriti kuwera nukuwoniti pasi
pa mtera gwa mkuyu? Haguwoni vikulu nentu vivuwa kuliku
avi!” **51** Na Yesu kawagambiriti womberi, “Nankuwagambirani
mwenga nakaka, hamuwoni kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na
wantumintumi wa kumpindi pawakwena na kumsulukira Mwana
gwa Muntu.”

2 Lishaka lya tatu kuweriti ndowa mulushi lwa Kana, kumkowa
Galilaya. Mawu gwakuwi Yesu kaweriti palaa, **2** Yesu pamuhera
na wafundwa wakuwi nawomberi wawashemiriti ku ndowa. **3**
Divayi payiperiti, mawu gwa Yesu kamgambira, “Kwahera divayi.”
4 Yesu kamwankula, “Mawu, nagung'ambira shakutenda. Saa
yaneni yankali.” **5** Mawu gwa Yesu kawagambira wantumintumi,
“Mtendi shoseri shakawagambireni.” **6** Palii paweriti na vulu
sita zya mabuwi na kila lumu luweziti kutulwa mashi shyasi sha
madebi mawili ama matatu. Iweriti wayitula paliii toziya ya shitiba

sha Shiyawudi sha kunawira. **7** Yesu kawagambira wantumini,
“Mumemiziyi viwiga avi mashi.” Nawomberi wavimemiziya
mashi nduu, **8** shakapanu kawagambira, “Vinu mteki mashi
aga mwakamjegeri mkulu gwa msambu.” Womberi watola
mashi na kumjegera yomberi, **9** su vinu mashi gagalambusiwa
gawera divayi na kagalawalira. Mkulu gwa msambu kavimana
ndiri kwayilawiriti divayi, su wantumintumi pawatekiti mashi
wavimaniti, mkulu gwa msambu kamshemiti mpalu gwa ndowa
10 kamgambira, “Kila muntu kaitandaga divayi iherepa huti
ata pawikuta kala, kaitandaga ilii ifaa ndiri. Kumbiti gwenga
guitula divayi iherepa mpaka vinu!” **11** Yesu katenda liuzauza
ali lya kwanja haku Kana mu Galilaya, kaulanguziya ukwisa
wakuwi na wafundwa wakuwi wamjimira. **12** Pagalawiriti kala
aga, Yesu pamuhera na mawu gwakuwi na walongu wakuwi na
wafundwa wagenditi Kafarinaumu na walikaliti kuliya mashaka
gavuwa ndiri. **13** Msambu gwa Pasaka gwa Wayawudi guweriti
gwa pakwegera, su Yesu kagenditi Yerusalemu. **14** Mnumba
nkulu ya Mlungu kawawoniti wantu wankuwuza wang'ombi na
wakondolu na wangunda na viraa wantu wamonga wankuvunjira
mpiya pawalivaga pameza zawu. 14 **15** Kanyawiti ntomondu
ya lugoyi na kawawinga wavigongolu woseri walawi kunja
kwa Numba nkulu ya Mlungu, pamuhera na wakondolu na
wang'ombi, kazigalambuziya meza zawatendiriti kuvunjira mpiya
na kuzipalasiya mpiya zawu, **16** na kawagambira walii woseri
yawaweriti wankuwuza wangunda, “Muusii vintu avi panu! Muleki
kutenda numba ya Tati gwangu iweri pahala pa soku!” **17**
Wafundwa wakuwi waliholiti Malembu ntambu yagalembitwi,
“Mlungu, kulilaviya kwaneni munumba mwaku kuyaka mumoyu
mwangu gambira motu.” **18** Wakulu wa Shiyawudi wamu

wamkosiya Yesu, “Hagutendi liuzauza gaa kutulanguziya twenga
handa gwana uwezu kutenda vitwatira avi?” **19** Yesu kawankula,
“Hambomoli Numba nkulu ya Mlungu ayi, neni hanuyijengi
kayi kwa mashaka matatu.” **20** Wayawudi wamkosiya, “Numba
nkulu ya Mlungu ayi waijengiti kwa mivinja milongu msheshi
na sita! Hashi, gwenga hagujengi kwa mashaka matatu?” **21**
Kumbiti numba nkulu ya Mlungu Yesu yakayitakuliti ndo nshimba
yakuwi. **22** Su pakazyukisiwitwi kulawa kwa wahowiti, wafundwa
wakuwi waliholiti handa katakuliti aga na wagaaminiti Malembu
Mananagala na shilii shakatakuliti Yesu. **23** Yesu pakaweriti
Yerusalemu shipindi sha msambu gwa Pasaka, wantu wavuwa
wamjimiriti pawawoniti mauzauza gakatenditi. **24** Yesu kalilaviya
ndiri kwa womberi, toziya kayimaniti myoyu yawu woseri. **25**
Kafira ndiri wamgambiri shoseri kuusu wantu, toziya kavimaniti
weri vitwatira vyoseri yaviweriti mumyoyu mwawu.

3 Kuweriti na mkulu gwa Shiyawudi yawamshema Nikodemu,
kaweriti gwa shipinga sha Mafalisayu. **2** Lishaka limu kamgendera
Yesu pashiru na kamgambira, “Mfunda, tuvimana handa gwenga
gwa mfunda yagutumitwi na Mlungu. Kwahera muntu yakaweziti
kutenda mauzauza gagutenda mpaka Mlungu kapamuhera na
yomberi.” **3** Yesu kamwankula, “Nakugambira nakaka, Kwahera
muntu yakaweza kuwona Ufalumi wa Mlungu, pakayiwuka kayi
ndiri.” **4** Nikodemu kamkosiya, “Muntu mkulu kaweza hashi
kwiwuka kayi? Hashi, kaweza kwingira mumtima mwa mawu
gwakuwi na kwiwuka mala ya pili?” **5** Yesu kamwankula, “Nakaka
nukugambira, muntu yoseri pakiwuka ndiri kwa mashi na Rohu
Mnanagala, hapeni kingiri Muufalumi wa Mlungu. **6** Muntu
kiwuka shinshimba kwa tati na mawu, kumbiti yakiwuka shirohu
kwa Rohu Mnanagala. **7** Nagulikangasha toziya nukugambira

mpaka gwiwuki kayi. **8** Liyega ligendaga palifira kugenda,
gulipikanira kuvuma kwakuwi, kumbiti guvimana ndiri kwalilawiti
ama kwaligenda. Ntambu iraayi, iwera hangu kwa muntu
yakiwuka kwa Rohu." **9** Nikodemu kamkosiya, "Hashi, shitwatila
ashi, shiwezikani?" **10** Yesu kamwankula, "Hashi, gwenga
guwera mfunda gwa Israeli na guvimana ndiri vitwatira avi?
11 Nukugambira nakaka, tutakula galii tugamaniti na tuwera
wakapitawu wa galii tugawoniti, su mwenga mjimira ndiri ujumbi
wetu. **12** Mjimira ndiri paniwagambireni vitwatira vya isi ayi,
hashi hamjimiri panuwagambireni vitwatira vya kumpindi? **13**
Kwahera muntu yakapatiti kugenda kumpindi kwa Mlungu,
ira Mwana gwa Muntu ndo mweni yakalawiti kumpindi kwa
Mlungu." **14** Gambira Musa ntambu yakamtuliti njoka gwa
shaba palusiki kushiwala kulii, ntambu iraayi Mwana gwa Muntu
hakanyasulwi kumpindi, **15** su kila yakamjimira kawera na
ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **16** Mana Mlungu
kawafiriti nentu wantu wa pasipanu, su kamlaviyiti Mwana
gwakuwi gwa gweka, su kila yakamjimira hapeni kahowi,
kumbiti kaweri na ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **17**
Mlungu kamjegiti ndiri Mwana gwakuwi pasipanu kupatoza,
kumbiti kapalopoziyi. **18** Woseri yawamjimira Mwana hapeni
katozwi, kumbiti woseri yawamjimira ndiri watozwa kala, toziya
wamjimira ndiri Mwana gwa gweka gwa Mlungu. **19** Na toza
yeni ndo ayi, gulangala gwiza pasipanu, kumbiti wantu wafiriti
ntiti kuliku gulangala, toziya vitendu vyawu vidoda. **20** Woseri
walii yawatenda vidoda wagukalalira gulangala, hapeni wizi
muulangala, toziya wafira ndiri vitendu vyawu vimaniki. **21** Kumbiti
woseri yawatenda unakaka wiza mu mulangala, su gulangala
guvilangaliri vitendu vyawu vyawavitenda vyakumjimilira Mlungu.

22 Shakapanu, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wagenditi
kumkowa gwa Yudeya, kalikaliti kuliya pamuhera nawomberi kwa
shipindi pakabatiza wantu. **23** Viraa Yohani kaweriti kankubatiza
wantu kulii Ainoni, pakwegera na Salemu, toziya kulii kuweriti
na mashi gamema. Wantu wamgendiriti, nayomberi kaweriti
kankuwabatiza. **24** Shipindi ashi Yohani wenimtuli mushibetubetu.
25 Likakatala lilawiriti pakati pa wafundwa wa Yohani na Myawudi
yumu kuusu shitiba sha kunawa ntambu yayifiriwitwi. **26** Su
wamgenderiti Yohani na kumgambira, “mfunda, gumuhola muntu
uliya yakaweriti pamuhera nagwenga kusika kumwambu kwa
Yoridani, ulii gwenga yagumtakuliti? Vinu yomberi kankubatiza
na kila muntu kamgendera!” **27** Yohani kawankula, “Kwahera
muntu yakawera na shintu shoseri, mpaka kapananwi kulawa
kumpindi. **28** Maweni mwenga muweza kutakula galii gantakuliti,
‘Neni na Kristu ndiri, kumbiti wantumiti su numulongoleri.’” **29**
Mpalu gwa ndowa ndo mweni gwa mdala gwa ndowa, su
wagolokera ndowa yawagolokiti na kupikinira, wanemelera nentu
pawapikanira liziwu lya mpalu gwa ndowa. Hangu ndo ntambu
ya nemeleriti nentu. **30** Mweni ndo kendereyi kamanikana ira
neni nendereyi kumanikana ndiri. **31** Yakiza kulawa kumpindi
kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. Yakalawila pasipanu
ndo gwa pasipanu na katakulaga vitwatira vya pasi panu,
kumbiti yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku
woseri. **32** Yomberi kapitawulira galii kagawoniti na kugapikanira,
kumbiti kwahera muntu yakaujimilira ujumbi wakuwi. **33** Su
muntu yoseri yakajimira ukapitawu wakuwi, katakula weri handa
Mlungu ndo gwa nakaka. **34** Uliya yakatumitwi na Mlungu
kutakula visoweru vya Mlungu, toziya Mlungu kumpanana
muntu ayu Rohu Mnanagala pota na shipimu. **35** Tati kamfira

Mwana gwakuwi na kavitula vintu vyoseri mumawoku mwakuwi.
36 Yakamwamini Mwana kana ukomu wa mashaka goseri,
yakamjimira ndiri Mwana hakaweri ndiri na ukomu, su maya ga
Mlungu hagaweri kwakuwi. **(aiōnios g166)**

4 Mafalisayu wapikiniriti handa Yesu kaweriti kankubatiza na
kankuwapata wafundwa wavuwa kuliku Yohani. **2** Kumbiti
nakaka Yesu kawera ndiri kankubatiza ira wafundwa wakuwi
ndo waweriti wankubatiza. **3** Yesu pakapikaniriti aga, kalawa
Yudeya kagenda Galilaya, **4** pamwanja gwakuwi kalazimika
kupitila Samariya. **5** Su kafikiti Sikari, lushi lumu lwa Samariya,
pakwegera na lirambu lilii Yakobu lyakamupiti mwana gwakuwi
Yosefu. **6** Na panu paweriti na linegu lya Yakobu. Yesu kaweriti
katoka toziya ya mwanja, su kalivagiti pasi pampenku pa linegu.
Iweriti ipata saa sita paliwala. **7** Mdala Msamariya kiziti kuteka
mashi na Yesu kamgambira, “Gunupi mashi nandi.” **8** Wafundwa
wakuwi wagenditi mulushi kuhemera shiboga. **9** Mdala uliya
kamgambira, “Gwenga gwa Muyawudi, neni na Msamariya! Su
guwezahashi kunduwa mashi ga kulanda?” Wayawudi hapeni
watumii vikombi na vibakuli vyavihanganyikiti na vya wantu
wa Samariya. **10** Yesu kamwankula, “Handa meguvimaniti
mafupu ga Mlungu na gaa yakakuluwa mashi ga kulanda,
megumluwi na yomberi mekakupi mashi ga ukomu.” **11** Mdala
uliya kalonga, “Mtuwa, gwenga gwahera shintu sha kutekera
mashi na linegu ndo litalipa. Su, hagupati koshi mashi gana
ukomu? **12** Mbuyi gwetu Yakobu ndo yakatupiti linegu ali,
yomberi na wana wakuwi pamuhera na mifugu yakuwi yoseri
walanditi mashi aga. Ashi gwenga gulitumba kuwera mkulu
kuliku Yakobu?” **13** Yesu kamwankula, “Woseri walanda mashi
aga hawaweri na kwimiluwa kayi. **14** Kumbiti yoseri yakalanda

mashi ganumupa neni, hapeni kaweri na kwimiluwa kayi. Mashi
ganumupa hagaweri mngati mwakuwi mbwiru ya mashi ga
ukomu na kumupa ukomu wa mashaka goseri." **(aiōn g165, aiōnios
g166)** **15** Mdala uliya kamgambira, "Mtuwa, gunupi mashi aga!
Shakapanu hapeni numuluwi kayi na hapeni nizi kayi panu kuteka
mashi." **16** Yesu kamgambira, "Gugendi gwakamshemi mpalu
gwaku gwizi nayomberi." **17** Mdala uliya kamwankula, "Neni
nahera mpalu," Yesu kamgambira, "Gutakula weri pagutakuliti
gwahera mpalu. **18** Guyugwa na wapalu wamuhanu, yomberi
yagulikala nayu vinu, mpalu gwaku ndiri. Gung'ambira nakaka."
19 Mdala uliya kamgambira, "Mtuwa, mona gwenga gwa mbuyi
gwa Mlungu. **20** Wambuyi wangu wa Samariya wamguwiriti
Mlungu mulugongu alu, su mwenga Wayawudi mlonga kuwera
Yerusalemu ndo pahala pa kumwabudu Mlungu." **21** Yesu
kamgambira, "Mdala, gunjimira, shipindi shankwiza ndo sheni
wantu hapeni wamguwira Tati mulugongu alu ama ku Yerusalemu.
22 Mwenga Wasamaliya muvimana ndiri nakaka yawamguwira,
kumbiti twenga Wayawudi tumumana yatumguwira, toziya
ulopoziya wiza kulawa kwa Wayawudi. **23** Kumbiti shipindi
shankwiza na kayi shisoka kala, peni wawamguwira nakaka,
hawamguwili Tati kwa likakala lya Rohu, wantu wamguwira
hangu ndo Tati yakawafira. **24** Mlungu ndo Rohu, na wantu
hawawezi hera kumwabudu nakaka kwa likakala lya Rowu
gwakuwi." **25** Mdala ulii kamgambira, "Nuvimana kuwera Kristu
Mlopoziya yakasyagulitwi hakizi na pakiza hakatugambiri twenga
kila shintu." **26** Yesu kamgambira, "Neni, ndo yantakula na
gwenga." **27** Shipindi shila shilii wafundwa wa Yesu wawuyiti na
waweriti na likangasha likulu pawamwona Yesu pakatakula na
mdala. Kwehera yumu pakati pawu yakamgambiriti mdala ulii,

“Gufira shishi?” Ama kumkosiya Yesu, “Iwera hashi gwankutakula
na mdala ayu?” **28** Su, mdala uliya kaileka vulu yakuwi,
kagenda mulushi na kuwagambira wantu, **29** “Mwizi mloli muntu
yakang'ambiriti vitwatira vyoseri vyantenditi. Hashi, iwezikana
yomberi kawera Kristu yakasyagulitwi na Mlungu?” **30** Wantu
walawa mulushi, wamgendera Yesu. **31** Shipindi shila shiriya
wafundwa waweriti wankumuhiga Yesu, “mfunda, gulii shiboga!”
32 Su Yesu kawankula, “Neni nana shiboga shamshimana ndiri.”
33 Wafundwa wakuwi walitakuziyana weni, “Hashi, kwana muntu
yoseri yakamjegiriti shiboga?” **34** Yesu kawagambira, “Shiboga
shaneni ndo kugajimira gakafira ulii yakantumiti neni na kumalira
lihengu lyakanupiti kutenda. **35** Mwenga mtakula, ‘Kunkali
myezi ya msheshi hera, shipindi sha kubenanga hashisoki.’ Su
nukugambirani, mloli marambu, viboga vinu vipiya kala na viwera
kala kubenanga! **36** Yakabena viboga kankupata shibenamgongu
na kankujojinira viboga kwa mashaka goseri, su yumonga
yakayala na ulii yakabena hawanemeleri pamuhera. **(aiōnios
g166)** **37** Kutakula aku kwa nakaka, ‘Yumu kayalaga na yumonga
kabenaga.’ **38** Neni nuwatumiti mwenga mwakabeni viboga
mulirambu mtenda ndiri lihengu, wamonga watenditi lihengu kulii
na mwenga muna mota kulawirana na lihengu lyawatenditi.” **39**
Wasamariya wavuwa mulushi lulii wamjimiriti Yesu toziya mdala
uliya katakuliti, “Kang'ambiriti neni shintu shoseri shantenditi.” **40**
Su Wasamariya pawamgendiriti Yesu, wamuluwiti yomberi kalikali
pamuhera na womberi na Yesu kalikaliti kulii mashaka mawili.
41 Wantu wavuwa wamjimiriti toziya ya ujumbi wakuwi, **42** na
womberi wamgambira mdala uliya, “Vinu twenga tujimira, toziya
ndiri ya shilii shagutakuliti, ira toziya twenga tumpikanira twaweni
na tuvimana kuwera nakaka ndo Mlopoziya gwa pasipanu.” **43**

Pagapititi mashaka mawili, Yesu kawukiti paliya na kugenda
Galilaya. **44** Mana Yesu mweni katakuliti, “Mbuyi gwa Mlungu
hapeni kapananwi ligoya muisi yakuwi.” **45** Pakafikiti Galilaya,
wantu wa paliya wamshemiriti, toziya pawaweriti mumsambu
gwa Pasaka kulii Yerusalemu wawonaga vitwatira vyoseri
vyakatenditi Yesu shipindi sha msambu. **46** Su Yesu kawuyiti kayi
Kana mumkowa gwa Galilaya, pahala pakagalambuziti mashi
kuwera divayi. Afisa gwa sirikali kaweriti paliya mwana gwakuwi
kaweriti kalwala ku Kafarinaumu. **47** Pakapikaniriti handa Yesu
kankwiza Galilaya pakalawila Yudeya, kamgendiriti yomberi na
kumgambira kagendi Kaferinawumu na kamuponiziyi mwana
gwakuwi, yakaweriti sambira kahowa. **48** Yesu kamgambira,
“Pamwona ndiri malangaliru na mauzauza, hapeni mjimiri!”
49 Afisa ulii kamwankula, “Mtuwa, tugendi pamuhera vinu,
mwana keni howi.” **50** Yesu kamgambira, “Gugendi, mwana
gwaku hakaweri mkomu!” Muntu uliya kavimaniti visoweru vya
Yesu, su kagenda zakuwi. **51** Pakaweriti kankali kamunjira
kuwuya ukaya kaliwoniti na wantumintumi wakuwi pawamjegera
visoweru, “Mndemba gwakuwi kawera mkomu!” **52** Kawakosiya
shipindi gaa mwana gwakuwi pakaweriti mkomu na womberi
wamwankula, “Iweriti saa saba paliwala lishu nshimba kupyupa
paimlekeziyiti.” **53** Tati uliya kaliholiti kuwera shipindi shiliya ndo
Yesu pakamgambiriti, “Mwana gwaku hakaweri mkomu.” Su
mweni pamuhera na kaya yakuwi yoseri wamjimira Yesu. **54**
Liuzauza ali ndo lya pili lyakatenditi Yesu pakaweriti kankulawa
Yudeya na kugenda Galilaya.

5 Shakapanu, Yesu kagenditi Yerusalemu kumsambu gwa
Wayawudi. **2** Kulaa Yerusalemu, pakwegera na mlyangu
gwawagushemiti Mlyangu gwa kondolu, kweniti na litanda

lyawalishemiti kwa Shiebraniya Betizata, liweriti na seemu
midamu muhanu. **3** Lipinga likulu lya walweli walivagiti seemu
azi, wanalwisi na wavibyeketu na walewelekiti. Su waweriti
wankuhepera mashi gatimbuki, **4** toziya lihoka lya Mlungu
kulawa kwa Mtuwa kila mala pakiza na kugatimbula mashi.
Mlweri gwa kwanja kwingira mumashi pagatimbuka kaponiziwa.
5 Paliya paweriti na muntu yumu yakalwaliti kwa shipindi sha
mivinja milongu mitatu na nane. **6** Yesu pakamwoniti muntu
uliya kagonja paliya na kavimaniti kuwera kalwariti kwa shipindi
shivuwa, su kamkosiyiti, “Hashi, gufira guponi?” **7** Muntu
yakalwala kankula, “Mtuwa, kwahera muntu panu gwankuntula
mumashi shipindi mashi pagatimbuka. Panjeriti kwingira kumbiti
kila mala, muntu yumonga kanongulera.” **8** Yesu kamgambira,
“Gugoloki, gutoli mkeka gwaku gugendigendi.” **9** Palaa paliya
muntu uliya kapona. Kagutoliti mkeka gwakuwi na kanja
kugendagenda. Shitwatila ashi shitendikiti Mulishaka lya kwoyera.
10 Wakulu wa Wayawudi pawawoniti muntu ulii yakaponiziwitwi,
womberi wamgambira, “Leru ndo lishaka lya kwoyera! Kwahera
ulekeziwu kwa gwenga kupapa mkeka gwaku.” **11** Kumbiti
Yomberi kawagambira, “Muntu yakamponiziyiti kang'ambiriti
ntoli mukeka, ng'ending'endi.” **12** Nawomberi wamkosiyiti, “Ndo
gaa yakakugambiriti gutoli mukeka gwaku na gugendigendi?”
13 Kumbiti yomberi kamumana ndiri muntu yakamuponiziiti,
mana Yesu kaweriti kalihanganiya mulipinga lya wantu. **14**
Shapakanu Yesu kaliwoniti na muntu yakamponiziyiti Mnumba
nkulu ya Mlungu, su kamgambira, “Gupikani vinu gwamkomu,
guleki kutenda vidoda ama vitwatira vidoda virawili kwaku.” **15**
Shakapanu muntu uliya kagenda, kawagambira wakolamlima wa
Shiyawudi kuwera Yesu ndo yakamuponiziiti. **16** Su Wayawudi

wanjiti kumgaziya Yesu, toziya yomberi katenditi shitwatila ashi
sha kuponiziya mulishaka lya Kwoyera. **17** Yesu kawagambira
womberi, “Tati gwangu kankutenda lihengu mashaka goseri,
naneni viraa ntenda lihengu.” **18** Visoweru avi viwatenda wakulu
wa Shiyawudi wendereyi kusakula ntambu ya kumlaga Yesu,
toziya kalitenda ndiri weri lilagaliru lya lishaka lya Kwoyera
na katakuliti kuwera Mlungu ndo Tati gwakuwi na viraa vilii
pakalitenda kuwera gambira Mlungu. **19** Yesu kawagambiriti
womberi, “Nukugambirani nakaka, Mwana kaweza ndiri kutenda
shoseri gweka yakuwi, katenda shilii shakawoniti Tati gwakuwi
pakatenda. Vilii vyakatendaga Tati, viraa vilii ndo vyakatenda
Mwana. **20** Toziya Tati kamfira Mwana na kamlangalira yomberi
vyoseri vyakatenditi mweni, viraa vilii hakamlanguzii vitwatira
vikulu kuliku avi, mwenga hamlikangashi. **21** Handa virii Tati
pakawazyukisiyiti wahowiti na kuwapanani ukomu, ntambu iraayi
Mwana kawapanani ukomu yawafira walii. **22** Tati hapeni katozi
muntu yoseri, kumbiti lihengu lyoseri lya kutoza kamupa Mwana,
23 su wantu woseri wamgohilili Mwana ntambu yawamgohelera
Tati. Yakamgohelira ndiri Mwana, kamgohalila ndiri Tati. Tati ndo
mweni yakamtumiti Mwana. **24** “Nakugambirani nakaka, woseri
yawapikanira visoweru vyangu na kumjimira ulii yakantumiti,
hakaweri na ukomu wa mashaka goseri. Hapeni katozwi, ira
kapita kala kulawa mukuhowa na kwingira muukomu. **(aiōnios
g166)** **25** Nukugambirani nakaka, shipindi shankwiza, kayi
shisoka kala, ndo sheni wahowiti hawapikiniri liziwu lya Mwana
gwa Mlungu na woseri yawapikanira hawalikali. **26** Gambira
Tati ntambu yakawera shanzu sha ukomu, hera hangu viraa
ntambu yakamtenda Mwana gwakuwi kuwera shanzu sha
ukomu. **27** Na kamupiti Mwana uwezu wa kutoza, toziya

yomberi ndo Mwana gwa Muntu. **28** Namulikangasha shitwatila
ashi, shipindi shankwiza wawahowiti woseri hawapikiniri liziwu
lyakuwi **29** nawomberi hawalawi mumapumba mwawu, woseri
walii yawatenditi viherepa hawazyuki na kulikala, na woseri
yawatenditi vidoda, hawazyuki na kutozwa." **30** "Neni weza ndiri
kutenda shoseri kwa uwezu waneni. Neni ntenda hera ntambu
ya Mlungu pakang'ambira, su kutoza kwaneni ndo teratera,
toziya njeriti ndiri kutenda shirii shanfira, kumbiti ntenda shirii
shakafira ulii yakantumiti. **31** "Handa panulitakulila namweni,
upitawu wa neni hapeni ujimilwi kuwera wa nakaka. **32** Kumbiti
kwana yumonga ndo mweni katakulaga upitawu kuusu neni,
naneni nuvimana kuwera vyoseri vyakatakula kuusu neni ndo
vyanakaka. **33** Mwenga mtumiti ujumbi kwa Yohani, nayomberi
kawutakuliti nakaka. **34** Neni nuwutumbira ndiri upitawu wa
wantu, kumbiti ntakula vitwatira avi mpati kulopoziwa. **35** Yohani
kaweriti gambira lumuliku lwaluweriti lwakuyaka na kulangala na
mwenga musekereriti kulangala kwa shipindi shididiki hera. **36**
"Neni nanawu upitawu kuusu namweni ndo weni mkulu mnu
kuliku ulii wa Yohani. Shantenda ndo sheni shakung'ambira
kuwera Tati ndo yakantumiti. **37** Tati ndo yakantumiti, viraa
kananguziya. Mwenga hapeni mpikaniri liziwu lyakuwi ama mwoni
sheni shakuwi, **38** na visoweru vyakuwi hapeni vikali mumyoyu
mwenu, toziya mumjimira ndiri ulii yakamtumiti. **39** "Mwenga
mgalola weri Malembu Mananagala, toziya mulihola kuwera
mngati mwakuwi hampati ukomu wa mashaka goseri, kumbiti
Malembu galaa galiya gantakula! **(aiōnios g166)** **40** Pamuhera na
hangu, mwenga mlema kwiza kwaneni mpati ukomu. **41** "Ndolera
ndiri ukwisa kulawa kwa wantu. **42** Kumbiti nuwamana mwenga,
nuvimana kuwera ufiru wa Mlungu kwahera mumyoyu mwenu.

43 Neni niza kwa uwezu wa Tati gwangu, su munshemera ndiri,
Kumbiti mwenga muwashemeraga wantu pawiza muuwezu
wawu. **44** Mfira kuwanka uzyumi kwa wantu, kumbiti mfira
ndiri kujera kutenda vitwatira kwa ulii yakawera Mlungu gweka
yakuwi, hashi mweza kunjimira neni? **45** “Namlihola handa
neni hanuwasitaki mwenga kwa Tati gwangu. Musa ndo mweni,
mwenga mumtumbiriti mweni ndo hakawasitaki. **46** Handa
nakaka mwenga memjimiri Musa, viraa memnjimiri naneni, toziya
Musa kalembiti kuusu neni. **47** Kumbiti mugajimiri ndiri galii
gakalembiti Musa, hamuwezi hashi kuvijimira visoweru vyangu?”

6 Shakapanu, Yesu kalokiti litanda lya Galilaya ama litanda
lya Tiberiya **2** Lipinga likulu lya wantu limfatiti toziya wantu
awa waweriti wawona mauzauza gakuwi ga kuwaponiziya
walweli **3** Yesu kakweniti mulugongu, kalivaga pamuhera na
wafundwa wakuwi. **4** Msambu gwa Wayawudi gwa Pasaka
guweriti gwapakwegera. **5** Su, Yesu kalola wega zoseri na
kuwona lipinga likulu lya wantu lyankumwizira, kamkosiya Filipu,
“Tuhemeri koshi mabumunda su wantu awa wapati kuliya?” **6**
Katakuliti aga kumjera Filipu, kavimaniti kala mweni hakavinyawi.
7 Filipu kamwankula, “Mabumunda ga mpiya sha shibenamgongu
sha myezi sita hashiwatoshi ndiri wantu awa.” **8** Yumu gwa
Wafundwa wakuwi yawamshema Andereya, mlongu gwakuwi
Simoni Peteru kamgambira, **9** “Panu pana muntemba yumu
kawera na mabumunda muhanu na wasomba wawili. Kumbiti
avi vitosha ndiri kwa wantu wavuwa handa awa?” **10** Yesu
katakula, “muwagambirani wantu walivagi pasi.” Paweriti na
mahamba pahala palii. Wantu walivagiti. Paweriti wapalu elufu
muhanu. **11** Yesu katola mabumunda galii, kalonga mayagashii
Mlungu, kawapanana wantu yawalivagiti pasi. Katenda hangu

na wasomba walii. **12** Wantu pawikutiti Yesu kawagambira
Wafundwa wakuwi, wajojaniri vipandi vyavisigaliti, namwasa
shintu. **13** Su, wavitula pamuhera vipandi vyavisigaliti vya
mabumunda wavimemiziya mumajamanda lilongu na mawili
kulawa kwa mabumunda muhanu galii. **14** Wantu pawaliwoniti
liuzauza ali Yesu lyakalitenditi, watakula, “Nakaka ayu ndo mweni
mbuyi gwa Mlungu yakiziti pasipanu.” **15** Yesu kavimana handa
wantu wafiriti kumtola kwa makakala wamtendi mfalumi, kawukiti
kayi kagenditi palugongu gweka yakuwi. **16** Payisokiti pamihi,
Wafundwa wakuwi wasokiti kulitanda, **17** Wakwena mumtumbwi,
su waloki kugenda Kafarinaumu. Ntiti iweriti yankwingira na
Yesu kaweriti kankali kuwayizira. **18** Liyega liweriti lyankuvuma
na mawimbi ga mashi gaweriti gakutindira. **19** Wafundwa
pawaweriti wankugenda kutali kwa kilumita muhanu ama sita,
wamwoniti Yesu kankugendagenda pamashi, kaweriti pakwegera
na mtumbwi, womberi watiriti nentu. **20** Yesu kawagambira,
“Namtira, ndo neni!” **21** Su womberi wafiriti kumtola Yesu
mumtumbwi na palaa palii mtumbwi gusokiti muisi pahala
pawaweriti wankugenda. **22** Shirawu yakuwi wantu wavuwa
wasigaliti uwega gwa pili wa litanda, wavimaniti handa kuweriti
na mtumbwi gumu hera palii. Womberi wavimaniti kuwera
Yesu hapeni kagendi na wafundwa wakuwi, kumbiti wafundwa
wakuwi wagenditi pawamleka Yesu. **23** Mitumbwi imonga ilawa
Tiberiya isoka pahala lipinga lya wantu pawaliyiti mabumunda,
shipindi Mtuwa pakalongiti mayagashii Mlungu. **24** Su, wantu
awa pawavimaniti handa Yesu na wafundwa wakuwi waweriti
ndiri pahala paliya, wakwena mtumbwi gumonga wagenda
Kafarinaumu pawamsakula. **25** Wantu walii pawamwoniti Yesu
kumwambu kulitanda wamkosiya, “Mfunda, gwiza ndiri panu?”

26 Yesu kankula, “Nakaka nuwagambirani, mwankunsakula
ndiri toziya mumaniti weri liuzauza lilii, kumbiti toziya muliyiti
mabumunda galii mwikuta. **27** Namushitendera lihengu shiboga
shashyalibika, kumbiti mushitenderi lihengu shiboga sha ukomu
wa mashaka goseri. Ashi ndo shiboga Mwana gwa muntu
hakakupanani, toziya Tati Mlungu kamjimira kutenda hangu.”
(aiōnios g166) **28** Womberi wamkosiya, “Tutendi shishi su tutendi
vilii vyakafira Mlungu twenga tutendi?” **29** Yesu kawankula,
“Vintu vyakafira Mlungu ndo mwenga kumjimira ulii yakantumiti.”
30 Wamgambira, “Hagutendi liuzauza gaa su tuloli tupati
kukujimira? Hagutendi shintu gaa? **31** Wazewi wetu waliyiti
shiboga shawashishema Mana kushiwala kulii, gambira Malembu
galembwa, Kawayupiti libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu.”
32 Yesu kawagambira, “Nakaka nuwagambirani, Musa kawayupiti
ndiri libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu, Tati gwangu
ndo mweni kawapanani mwenga libumunda lya nakaka kulawa
kumpindi. **33** Toziya mabumunda ga Mlungu ndo ula ulii kasuluka
kulawa kumpindi na kutupanana ukomu wa pasipanu.” **34** Su,
wamgambira, “Mtuwa, gutupi kila lishaka libumunda ali.” **35** Yesu
kawagambira “Neni ndo libumunda lya ukomu. Walii yawiza
kwaneni hawawoni ndiri njala, yakanjimira neni hawawoni ndiri
kwimiluwa. **36** Nuwagambirani weri kulonga mumona, kumbiti
munjimira ndiri. **37** Woseri ndo weni yakanupa Tati hawizi
kwaneni, naneni hapeni numwingi yoseri yakiza kwaneni, **38**
toziya niza kulawa kumpindi kwa Mlungu ira ntendi ndiri vilii
vyanfira. Niza kutenda vilii vyakafira ulii yakantumiti. **39** Uliya
yakantumiti kafira aga, nanimwamizili yumu pakati pa walii
yakanupiti, ira hanuwazyukusiyi woseri lishaka lya kupelera.
40 Mana shakafira Tati gwangu ndo ashi, kila yakamwona

Mwana na kumjimira kawera na ukomu wa mashaka goseri.
Neni hanuwazyukusiyi lishaka lya kupelera." **(aiōnios g166)** **41**
Su Wayawudi wanjiti kuhinginika kuusu yomberi toziya Yesu
katakuliti, "Neni ndo libumunda lilawiti kupindi." **42** Su womberi
watakula, "Hashi, ayu Yesu ndiri mwana gwa Yosefu? Tumumana
tati gwakuwi na mawu gwakuwi! Su, kaweza hashi kutakula
kalawa kumpindi kwa Mlungu?" **43** Yesu kawagambira, "Mleki
kuhinginika mwenga kwa mwenga. **44** Kwahera muntu kawezi
kwiza kwaneni mpaka Tati yakantumiti pakamjega kwaneni,
naneni hanumzyukisiyi muntu ayu ku ukomu lishaka lya kupelera.
45 Wambuyi wa Mlungu walembiti, 'Wantu woseri hawafundwi na
Mlungu.' Kila muntu yakampikanira Tati na kulifunda kwa yomberi
kizi kwaneni. **46** "Ayi yahera mana handa kamlamu muntu
yakamwoniti Tati, payiweri ndiri uliya yakalawiti kwa Mlungu,
uliya ndo yomberi yakamwoniti Tati. **47** Nunkugambirani nakaka,
yakanjimira kana ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **48**
"Neni nalibumunda lya ukomu. **49** Wambuyi wenu waliyiti mana
kushiwala kulii, kumbiti wahowiti. **50** Kumbiti libumunda lyalilawa
kumpindi kwa Mlungu su muntu yoseri yakaliya hapeni kahowi.
51 Neni nalibumunda likomu lyalisulukiti kulawa kumpindi kwa
Mlungu. Muntu yoseri yakaliya libumunda ali hakalikali mashaka
goseri. Na libumunda lyanumupa yomberi ndo nshimba yaneni,
yanuilaviya su wantu wa pasi panu waweri na ukomu." **(aiōn g165)**
52 Shapakanu Wayawudi wanjiti kulitakuliziyana nentu pakati
pawu, "Kaweza hashi muntu ayu kutupanana nshimba yakuwi,
tuliyi?" **53** Yesu kawagambira, "Nankuwagambirani nakaka,
pamuliya ndiri nshimba ya Mwana gwa Muntu na kulanda ndiri
mwazi gwakuwi, hapeni muweri na ukomu. **54** Yakaliya nshimba
yaneni na kulanda mwazi gwangu kanawu ukomu wa mashaka

goseri, naneni hanumzyukusiyi lishaka lya kupelera. **(aiōnios g166)** **55** Toziya nshimba yaneni ndo shiboga sha nakaka na
mwazi gwangu ndo gwakulanda nakaka. **56** Yakaliya nshimba
yaneni na kulanda mwazi gwangu, kenilikali mngati mwangu,
naneni nulikali mngati mwakuwi. **57** “Tati yakawera mkomu
yakantumiti neni, toziya naneni nulikali viraa. Ntambu iraayi
yoseri yakandiya neni hakalikali toziya yaneni. **58** Su, ali ndo
libumunda lisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu, handa ndiri
libumunda lyawaliyiti wambuyi wenu. Pawaliyiti kala wahowiti,
kumbiti wantu woseri wawaliya libumunda ali hawaweri na ukomu
wa mashaka goseri.” **(aiōn g165)** **59** Yesu katakuliti aga pakaweriti
kankufunda munumba ya Mlungu kulii Kafarinaumu. **60** Su
wantu wavuwa wafundwa wakuwi pawapikaniriti aga watakula,
“Aga ndo mafundu gakamala! Gani kaweza kugapikanira?”
61 Yesu kavimaniti pota nakugambirwa na muntu, kulonga
wafundwa wakuwi waweriti wankuhiginika kuusu shitwatila ashi,
su kawakosiiti, “Hashi, shitwatila ashi shiwatenda muweri ndiri
na nakaka? **62** Haiweri hashi pamumwona Mwana gwa Muntu
pakakwena kugenda pahala palii pakaweriti pakwanjira? **63** Rohu
gwa Mlungu ndo yakajega ukomu, nshimba ya muntu hapeni
iwezi. Visoweru vyanuwagambirani ndo vya Rohu yakajega
ukomu. **64** Ata hangu wamonga wenu wajimira ndiri.” Yesu
kavimaniti kwanjira pakwanjira walii yawajimira ndiri, viraa ndo
gaa hakamgalambuki. **65** Yesu kongeriti katakula kayi, “Ayi
ndo toziya nuwagambiriti kulonga kwahera muntu yakaweza
kwiza kwaneni pakawezeshwa ndiri na Tati gwangu.” **66** Toziya
ya aga, wamonga wavuwa wafundwa wa Yesu wawuyiti na
waleka kumfata kayi. **67** Su, Yesu kawakosiiti wantumintumi walii
lilongu na wawili, “Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?” **68**

Simoni Peteru kamwankula, “Mtuwa, tugendi kwa gaa? Gwenga gwana visoweru vya ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **69** Twenga tujimira vinu na tuvimana gwenga gwa Mnanagala yakiza kulawa kwa Mlungu.” **70** Yesu kawankula, “Hashi nuwasyagula ndiri mwenga lilongu na wawili? Ata hangu, yumu gwenu ndo Shetani!” **71** Yesu katakuliti aga kuusu Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, Yuda kaweriti yumu gwa wafundwa wakuwi kumbuti ndo hakamgalambuki Yesu.

7 Pa aga, Yesu kaweriti kankugendagenda kulaa ku Galilaya. Kafiriti ndiri kugendagenda kumkowa wa Yudeya toziya wakulu wa Wayawudi waweriti wankufira kumlaga. **2** Shipindi sha msambu gwa Wayawudi gwa visasa guweriti gwapakwegera. **3** Su, walongu wakuwi wamgambira, “Guwuki panu gugendi Yudeya, su wafundwa waku wawoni vitwatira vyagutenda. **4** Muntu katenda ndiri vitwatira kwa kubada pakafira kamanikani kwa wantu. Toziya gutenda vitwatira avi, guleki wantu wa pasipanu poseri wavimani kuusu gwenga.” **5** Ata walongu wakuwi wamjimira ndiri. **6** Yesu kawagambira, “Shipindi shangu shashifaa shankali kusoka. Mwenga kila shipindi shifaa. **7** Wantu wa pasipanu hapeni wizi kuwakalalira mwenga, neni wankalalira toziya neni ntakula kwawu kuwera matendu gakuwi gadoda. **8** Mwenga mgendi kumsambu. Neni hapeni ng'endi ku msambu aku vinu, toziya saa yaneni yaifaa yankali kusoka.” **9** Katakuliti aga, shakapanu kendereyiti kulikala Galilaya. **10** Walongu wakuwi pawagenditi kala kumsambu, Yesu kagenditi viraa, kumbiti kagenditi ndiri pawamlola ira kagenditi kwa kulififa. **11** Wakulu wa Wayawudi waweriti wankumsakula ku msambu aku. Womberi wakosiya, “Ka koshi?” **12** Kuweriti mapwepweziyu nentu kuusu Yesu mulipinga lya wantu. Wamonga watakuliti, “Yesu ndo

muntu muheri.” Na wamonga watakuliti, “Ndala! Kankuwapayira
wantu.” **13** Kumbiti kwahera muntu yakatakuliti kuusu Yesu
paweru, toziya waweriti wankuwatira wakulu wa Shiyawudi. **14**
Msambu agu pagusokiti pakati na kumalirika, Yesu pakagenditi
ku Numba nkulu ya Mlungu, kanjiti kufunda. **15** Wakulu wa
Shiyawudi walikangashiti nentu, walongiti, “Iwera hashi muntu
ayu kerewa nentu, nayomberi kagenditi ndiri kushuli?” **16** Yesu
kawankula, “Shilii shanfunda shilawa kwaneni ndiri, ira shilawa
kwa Mlungu, ndo mweni yakantumiti. **17** Muntu yakafira kutenda
galii gagafira Mlungu, haguvimani handa mafundu gangu galawa
kwa Mlungu, ama neni nfunda kwa uwezu wangu namweni.
18 Muntu yakatakula kwa uwezu wakuwi mweni, kankusakula
uzyumi wakuwi mweni. Kumbiti ulii yakasakula uzyumi wa ulii
yakantumiti, ayu ndo mwaminika na mngati mwakuwi kwahera
ufyangu woseri. **19** Hashi, Musa kakupanana ndiri Lilagaliru? Ata
hangu, kwahera ata yumu gwenu yakalijimila Lilagaliru. Hashi,
mfira mndagi?” **20** Lipinga lya wantu limwankula, “Gwenga gwana
shamshera! Gani kafira kukulaga?” **21** Yesu kawankula, “Kwana
liuzauza limu lyantenditi, namwenga mlikangashiti. **22** Musa
kawalagaliriti mwenga muwayingiziyi jandu wana wenu, shitiba
ashi sha Musa ndiri ira wambuyi wenu ndo wanjiti kushitenda
shitiba ashi na mumwingiziya jandu mwana mulishaka lya
Kwoyera. **23** Handa pamumwingiziya mwana jandu mulishaka
lya Kwoyera su mleka ndiri Lilagaliru lya Musa, iwera hashi
munkalalira neni toziya numponiziya muntu mulishaka lya
Kwoyera? **24** Mleki kutoza kwa kunja hera, mtozi kwa shipimu sha
teratera.” **25** Wantu wamu wa Yerusalemu watakuliti, “Ndo ayu
ndiri, muntu yawamsakula wamlagi? **26** Mloli! Kawagambira pota
na kufifa, womberi watakula ndiri shintu shoseri kuusu yomberi!

Hashi, iwezekana kuwera wakulu wavimana nakaka kuwera
muntu ayu ndo Kristu? **27** Kumbiti Kristu pakaweriti kankwiza,
kwahera muntu yoseri yakavimaniti kuwera Kristu hakalawili
koshi, kumbiti tuvimana kuwera muntu ayu kwakalawira!" **28**
Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, yomberi
katakuliti kwa liziwu, "Mumana neni na muvimana kwanawa?
Niza ndiri kwa uwezu wangu mweni. Ulii yakantumiti ndo
mwaminika nentu, mwenga mumana ndiri, **29** Kumbiti neni
numumana, toziya ndawa kwakuwi, ndo mweni yakantumiti."
30 Womberi wafiliti kumkamula Yesu, kumbiti kwahera muntu
yakaweza kumbata yomberi toziya saa yakuwi yankali kusoka. **31**
Wantu wavuwa mulipinga wamjimiriti na walonga, "Kristu pakiza
hakatendi mauzauza nentu kuliku aga gakatenditi muntu ayu?"
32 Mafalisayu wapikiniriti wantu pawapwepa visoweru avi kuusu
Yesu. Su womberi pamuhera na watambika wakulu wa Numba ya
Mlungu wawatumiti wanjagila wambati Yesu. **33** Yesu katakula,
"Nankali namwenga kwa shipindi shididini, su hanumugenderi
ulii yakantumiti. **34** Hamunsakuli kumbiti hapeni mumoni, toziya
hapeni mwizi pahala palii panwera." **35** Wakulu wa Shiyawudi
walitakuziana weni, "Muntu ayu hakagendi koshi ndo peni hapeni
tumpati? Hakagendi kwa lushi zya Wagiriki ndo peni wantu wetu
Wayawudi pawalikala na hakawafundi Wagiriki? **36** Kamanisha
shishi pakatakula, 'Hatumsakuli kumbiti hapeni tumwoni na
palii pahala pakawera hapeni tuwezi kusoka?'" **37** Lishaka lya
kupelera lya msambu agu liweriti lishaka likulu. Yesu kagolokiti
na kutakula kwa liziwu likulu, "Yakayumuluwa, kizi kwaneni, **38** na
yoseri yakanjimira neni kalandi. Gambira Malembu Mananagala
ntambu yagalembwa, 'Yakanjimira neni lushemba lwa mashi
ga ukomu haganyiririki kulawa mumoyu mwakuwi.'" **39** Yesu

katakuliti aga kuusu Rohu, ndo mweni yawamjimira yomberi
hawamuwanki. Shipindi shilii, Rohu Mnanagala kaweriti kankali
kusoka toziya Yesu kaweriti kankali kukwiswa. **40** Wantu wamu
pakati pa lipinga lilii wapikiniriti visoweru avi, watakula, “Nakaka
muntu ayu ndo ulii mbuyi gwa Mlungu!” **41** Wamonga watakula,
“Ayu ndo Kristu!” Kumbiti wamonga watakuliti, “Kristu hapeni
kizi kulawa ku Galilaya! **42** Malembu Mananagala galembwiti
hangu kuwera Kristu hakaweri mushiyiwuku sha Mfalumi Dawudi
na hakayiwuki ku Betirehemu, lushi lyakalikaliti Dawudi.” **43**
Su, kulawiriti malekaniru kuusu yomberi pakati palipinga lilii
lya wantu. **44** Wantu wamu wafiriti kumbata Yesu, kumbuti
kwahera yakajeriti kumbata. **45** Wanjagila pawawuyiti kwa
Watambika wakulu na Mafalisayu, womberi wawakosiya, “Iwera
hashi mumjega ndiri Yesu?” **46** Wanjagila wawankula, “Kwahera
muntu yakapatiti nakamu kutakula gambira muntu ayu ntambu
yakatakuliti!” **47** Mafalisayu wawakosiya, “Hashi na mwenga
wakuzyangani viraa? **48** Hashi, muwoniti kala yumu gwa
wakulu wa wantu, ama yumu gwa Mafalisayu yakamjimiriti?
49 Lipinga ali lya wantu livimana ndiri Lilagaliru lya Musa,
lipangirwa!” **50** Yumu gwa Mafalisayu kaweriti Nikodemu ndo
mweni pakwanjira paliya kamgenderiti Yesu. Su, kawagambiriti
womberi, **51** “Lilagaliru lyetu liweza ndiri kumtoza muntu pamberi
pa kumpikinira kwanja na kuvimana shakatenda” **52** Womberi
wamwankula, “Hashi, gwenga viraa gulawira Galilaya? Su
kagabetuli Malembu Mananagala, nagwenga haguwoni kuwera
Galilaya hapeni kalawiri mbuyi gwa Mlungu!” **53** Kila muntu
kagenditi ukaya.

8 Yesu kagenditi kulugongu lwa Mzeituni. **2** Shirawu
yakuwi mandawira putiputi kagenditi kayi Kunumba nkulu ya

Mlungu. Wantu woseri wamgendera, nayomberi kalivaga kanja
kankufunda. **3** Wafunda gwa malagaliru na Mafalisayu wamjegera
mdala yumu yawambatiti ugoni pakahumba. Wamgolusiya pakati
pawu. **4** Wamkosia, “mfunda! Mdala ayu yawambatiti ugoni
kaweriti kankuhumba. **5** Malagaliru ga Musa katulagalira mdala
handa ayu wamgumi mabuhi. Su, gwenga gutakula hashi?”
6 Watakuliti hangu kwa kumjera Yesu, wapati shanzu sha
kumsitaki. Yesu kasuntama, kalemba mlitapaka kwa shyala. **7**
Pawawongiriti kumkosiya, Yesu kagolokiti, kawagambira “Muntu
yakeniweri na vidoda pakati penu kiwi gwa kwanja kumguma
libuwi.” **8** Shakapanu kasuntamala kayi, kaweriti kankulemba
mlitapaka. **9** Pawapikaniriti avi, wanja kuwuka yumuyumu,
pawalongolera wazewi. Yesu kasigala gweka yakuwi na mdala ulii
kagoloka palaa palii. **10** Yesu kaligolosiya kamkosiyiti mdala ayu,
“Wakoshi wantu walii? Hashi kwahera hata yumu yakakutoziti?”
11 “Kwahera hata yumu!” Mtuwa, kamwankula. Yesu kamgambira,
“Iherepa, wala neni nukutozi ndiri. Gugendi zyaku na kwanjira
vinu hapeni gutendi vidoda kayi.” **12** Yesu pakayowiriti kayi
na Mafalisayu, kawagambira, “Neni ndo Uweru wa pasi panu,
yakanizira neni hapeni kagendigendi muntiti nakamu, su hakaweri
na Uweru wa ukomu.” **13** Su, Mafalisayu wamgambira, “Gwenga
gulilanguziya gamweni, hangu upitawu waku ufaa ndiri.” **14** Yesu
kawankula, “Hangu ndiri, ata handa nulilanguziya namweni,
upitawu wa neni ndo wa nakaka toziya neni nuvimana kwandawiti
na kwang'enda. Kumbiti mwenga muvimana ndiri kwandawiti
wala kwang'enda. **15** Mwenga muntoza kwa maholu ga wantu,
kumbiti neni ntoza ndiri muntu. **16** Ata pantoza, kutoza kwaneni
ndo kwa nakaka toziya neni nagweka yangu ndiri Tati yakantumiti
neni ndo kapamuhera na neni. **17** Ilembitwi Mumalagaliru genu

kwa upitawu wa wantu wawili, shintu shoseri shatutakuliti ndo
nakaka. **18** Neni nankulilanguziya namweni na Tati yakantumiti,
kankunanguziya neni viraa." **19** Wamkosiya, "Tati gwaku ka
koshi?" Yesu kawankula, "Mwenga mumana ndiri neni wala
mummana ndiri Tati. Handa memumaniti neni, memumaniti Tati
gwangu viraa." **20** Yesu katakuliti visoweru vyoseri avi kaweriti
kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu pakwegera na lisanduku
lya luhanja palitulitwi, Kwahera muntu yakambatiti, toziya saa
yakuwi iweriti hayenisoki. **21** Yesu kawagambira kayi, "Hang'endi
zyangu, mwenga hamnsakuli, kumbiti hamhowi muvidoda vyenu.
Kwang'enda neni, mwenga hapeni mwezi kusoka." **22** Su,
Watuwa Washiyawudi watakula, "Hashi, ina mana hakalilagi
mweni? Mbona katakula, Kwang'enda neni mwenga hapeni
msoki?" **23** Yesu kawagambira, "Mwenga mlawa palaa pasipanu,
neni ndawa kumpindi, mwenga ndo mwa wa pasipanu, neni
hapeni weri gwa pasipanu. **24** Ayi ndo mana nuwagambireni
hamhowi muvidoda vyenu. Na hamhowi muvidoda vyenu handa
pamjimira ndiri 'Neni ndo mweni'." **25** Nawomberi wamkosiya,
"Gwenga gwa gaa?" Yesu kawankula, "Neni ndo handa vilii
nuwagambireni kwanjira mwanzu! **26** Nana gavuwa ga kutakula
kwa mwenga na vya kuwatoza. Kumbiti uliya yakantumiti ndo
nakaka, naneni nuwagambira wantu wa pasipanu shitwatira
shampikiniriti kulawa kwakuwi." **27** Wavimana ndiri handa
Yesu kaweriti pakatakula nawomberi kumhusu Tati. **28** Su,
Yesu kawagambira, "pammalira kala kumubikula Mwana gwa
Muntu, panu ndo pamfira kumana handa 'Neni Ndo mweni', na
handa ndenda ndiri shoseri namweni neni, ira ntakula hera galii
Tati gakafunditi. **29** Yakantumiti kapamuhera naneni, yomberi
kandeka ndiri gweka yangu, kwani mashaka goseri ntenditi galii

yagamfiriziya.” **30** Wantu wavuwa wampikiniriti Yesu vyakatakuliti
wamjimiriti. **31** Yesu kawagambira Wayawudi walii yawamjimiriti,
“Handa pamgajimila mafundu gangu hamuweri wafundwa wangu
nakaka, **32** hamuumani unakaka na unakaka hawuwapanani
ulekeziwu.” **33** Nawomberi wamwankula, “Twenga ndo walelwa
wa Aburahamu, na hatwenipati ng'o kuwera wamanda wa muntu
yoseri. Gwana mana gaa kutakula, ‘Hamuweri walekiziwa?’”
34 Yesu kawankula, “Nakaka nuwagambireni, kila muntu
yakatenda vidoda ndo mmanda gwa vidoda. **35** Mmanda hapeni
kalikali ukaya kwa mtuwa gwakuwi pamashaka goseri, kumbiti
mwana kalikala ukaya mashaka goseri. **(aiōn g165)** **36** Mwana
pakawapanana ulekeziwu, hamuweri walekiziwa nakaka. **37**
Nuvimana handa mwenga ndo walelwa wa Aburahamu. Ata
hangu, mfira kundaga kwa toziya hamjimili ndiri mafundu gangu.
38 Neni ntakula galii yakananguziyiti Tati, kumbiti mwenga mtenda
galii yakawagambireni Tati gwenu.” **39** Womberi wamwankula,
“Twenga ndo twawana gwa Aburahamu!” Yesu kawagambira,
“Handa mwenga mwawana wa Aburahamu, memulitendi lihengu
lyakatenditi Aburahamu, **40** vyoseri avi vyantenditi nuwagambireni
unakaka mpikaniriti kulawa kwa Mlungu, ata hangu, mwenga
mfira kundaga. Aburahamu katenda hangu ndiri! **41** Mwenga
mtenda shitwatira shiraa shilii shakatenditi Tati gwenu.” Womberi
wamgambira, “Mlungu mweni ndo Tati gwetu, twenga twawana
ndiri wa kunja.” **42** Yesu kawagambira, handa Mlungu kangaweriti
Tati gwenu, munganfiriti neni, toziya neni ndawiti kwa Mlungu
na vinu napanu. Niza ndiri kwa uwezu wangu namweni, ira
yomberi kantumiti. **43** Hashi mwerewa ndiri gantakula aga? Ayi
ndo toziya mweza ndiri kuwupikanira ujumbi waneni. **44** Mwenga
ndo mwawana wa tati gwenu, Shetani na mufira hera kutenda

lumatamata lwa Tati gwenu. Yomberi kaweriti mlaga kwanjira
mwanzu, kahera msimamu gwa nakaka, tembera nakaka
kwahera mngati mwakuwi. Kila mpayu, zitakulwa kulawirirana
na ntambu yakuwi ya munshimba, yomberi ndo mpayu na tati
gwa mpayu. **45** Kumbiti neni nukugambirani nakaka, toziya
ayi hashi munjimira ndiri neni. **46** Gani pakati penu yakaweza
kulanguziya weri neni nana vidoda? Handa panuwagambira
nakaka, kwa shishi munjimira ndiri? **47** Yakalawa kwa Mlungu
kapikaniraga visoweru vya Mlungu. Mwenga, mlawa ndiri kwa
Mlungu, na ayi ndo toziya ya mwenga kupikinira ndiri. **48**
Wayawudi wamkosiya Yesu, “Hashi, hapeni tutakuli nakaka
handa gwenga ndo Msamariya na kayi gwana shamshera?”
49 Yesu kankula, “Neni nahera shamshera, neni numgohilili
Tati gwangu, kumbiti mwenga mgohalira ndiri. **50** Neni nsakula
ndiri ligoya lyangu namweni, kumbiti kwana yumu mweni
kankusakula ligoya ali, nayomberi ndo mtoza. **51** Nakaka
nuwagambireni, yakagakola mafundu gangu hapeni kahowi
mashaka goseri!” **(aiōn g165)** **52** Su, Wayawudi wamgambira,
“Vinu tuvimana nakaka handa gwenga gwana washamshera!
Aburahamu kahowiti na wambuyi wa Mlungu viraa wahowiti,
nagwenga gutakula eti, ‘Yakajimira ujumbi waku hakalikali
mashaka goseri!’ **(aiōn g165)** **53** Tati gwetu Aburahamu kahowa,
hashi gulitenda gwamkulu kuliku tati gwetu Aburahamu, ndo
gwenga? Ata wambuyi wa Mlungu wahowiti. Hashi gwenga
gulitenda gwa gaa?” **54** Yesu kawankula, “Panilikwisa namweni,
uweru wangu shintu ndiri. Yumu yakankwisa ndo Tati gwangu,
kila muntu katakula Mlungu gwetu. **55** Mwenga hapeni mpati
kummana, kumbiti neni nummana. Na, pantankula nummana
ndiri, hanuwi mpayu gambira mwenga. Kumbiti neni nummana

na njimira shisoweru shakuwi. **56** Tati gwetu Aburahamu,
kanemeleriti pakaliwoni lishaka lyangu na yomberi kaliwoniti,
kanemelera." **57** Su, Wayawudi wamgambira, "Gwenga gwankali
kusoka vinja lilongu muhanu, nagwenga gumwona Aburahamu?"
58 Yesu kawagambira, "Nakaka nuwagambirani, pamberi
Aburahamu kangali kwiwuka, ndo Neni." **59** Panu wasola mabuwi
wamgumangi yomberi, kumbiti Yesu kalififa, kalawa Mnumba
nkulu ya Mlungu.

9 Yesu pakaweriti kankupita, kamwoniti muntu yumu kana lwisi
kwanjira kwiwuka. **2** Wafundwa wakuwi wamkosiya, "mfunda!
Hashi, gaa ndo yakatenda vidoda vyavimtenda muntu ayu
kayiwuki pakawera lwisi? Hashi, vidoda vyakuwi mweni ama
vidoda vya walera wakuwi?" **3** Yesu kankula, "Shitwatila ashi
shilawira ndiri toziya ya vidoda vyakuwi yomberi, ama vidoda
vya walelwa wakuwi, ira kiwuka lwisi su makakala ga Mlungu
gawonikani gatenda lihengu mwakuwi. **4** Kuweri kwankali paliwala
tufiruwa kwendeleya kutenda lihengu lya uliya yakantumiti,
mana pashiru peni pakwiza muntu hapeni kawezi kutenda
lihengu. **5** Shipindi nankali pasipanu, neni ndo gulangala gwa
pasi panu." **6** Pakatakuliti kala aga, katema mata pasi, kalitenda
linkandiga, kamswagaziya mumasu ulii yakawera na lwisi, **7**
kamgambira, "Gugendi na gukalifyankuli palitanda lya Silowamu."
Mana ya litawu ali ndo "Yawamtumiti". Muntu kana lwisi uliya
kagenda na kulifyankula kulitanda lya Siloam, shakapanu kawuya
pakawera kankuwona. **8** Su, wapakwegera wakuwi na walii
yawaweriti wavimana handa kaweriti muhushu mluwa, walonga,
"Hashi, ayu ndiri uliya muhushu yakaweriti pakalivaga na kuluwa
luwa?" **9** Wamonga pawatakula, "Ndomweni." Wantu wamu
watakula, "ndala! Ira kalifana nayomberi." Uliya yakaweriti lwisi

katakula, “Ndo neni!” **10** Wamkosiya, “Vinu, masu gakuwi
gapata hashi kutumula?” **11** Nayomberi kawankula, “Muntu
uliya yawamshema Yesu katenditi linkandiga, kaswagaziya
mumasu na kung'ambira, ‘Gugendi gwakalifyankuli palitanda
lya Silowamu,’ su neni ng'enda, nulifyankula sheni shangu,
mpata kwona.” **12** Wamkosia, “Yomberi ka koshi?” Nayomberi
kawankula, “Neni nuvimana ndiri!” **13** Shakapanu wamjega
muntu uliya yakaweriti kana lwisi kwa Mafalisayu. **14** Lishaka
ali Yesu pakatenditi linkandiga na kumtumuziya masu muntu
ayu, iweriti Lishaka lya kwoyera. **15** Mafalisayu wamkosiya kayi
muntu ayu, “Gupata hashi kwona?” Nayomberi kawagambira,
“Kantyeremeka linkandiga mumasu, naneni nulifyankula sheni
shangu, vinu weza kwona.” **16** Mafalisayu wamu walonga,
“Muntu kantenditi hangu hapeni kalawi kwa Mlungu, toziya
kajimira ndiri malagaliru ga Lishaka lya kwoyera.” Kumbiti
wamonga walonga, “Muntu kana vidoda kaweza hashi kutenda
liuzauza lya ntambu ayi?” Kuwera na malekaniru pakati pawu. **17**
Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, “Yomberi kagagubutula
masu, gutakula shishi kwa yomberi?” Muntu uliya kawagambira,
“Yomberi ndo mbuyi gwa Mlungu!” **18** Wakulu wa Shiyawudi
wajimira ndiri handa muntu ayu kaweriti lwisi na vinu kankuwona
mpaka pawawashemiti walera wakuwi **19** na wawakosiya walera
awa, “Hashi, ayu mwana gwenu ndo mwenga mlonga kiwukiti
lwisi? Hashi vinu kapata kwona?” **20** Walera wakuwi wankula,
“Tuvimana handa ayu ndo mwana gwetu na kiwukiti lwisi. **21**
Kumbiti kapata hashi kwona, hapeni tuvimani na wala tuvimana
ndiri uliya yakamtumuziyiti masu. Mumkosiyi mweni, yomberi
ndo muntu mkulu, kaweza kulitakulira mweni.” **22** Walera wakuwi
walongiti hangu toziya wawatiriti wakolamlima wa Shiyawudi,

kwani wakolamlima awa waweriti waliragilirana handa muntu
yoseri yakamini handa Yesu ndo Kristu kalivagi kunja kwa
numba ya Mlungu. **23** Walelwa wakuwi walongiti, “Yomberi ndo
muntu mkulu, Mumkosiyi.” **24** Su, wamshema kayi muntu ulii
yakiwukiti lwisi na wamgambira, “Gumpanani ukwisa Mlungu!
Twenga tuvimana kuwera muntu ayu ndo kana vidoda.” **25**
Yomberi kankula, “Handa ndo nana vidoda neni nuvimana ndiri.
Kumbiti shintu shimu nushimana, neriti na lwisi na vinu mona.”
26 Wamkosiya, “Kakutenderiti shishi? Hashi kakutumuliziya
masu gaku?” **27** Muntu ayu kawankula, “Nuwagambireni mbera
kala, namwenga mpikanira ndiri, mfira shishi kupikinira kayi?
Hashi mwenga viraa mfira muweri wafundwa wakuwi?” **28**
Kumbiti womberi wamwigira pawatakula, “Gwenga ndo mfundwa
gwakuwi, twenga wafundwa wa Musa. **29** Twega tuvimana handa
Mlungu katakuliti na Musa, kumbiti muntu ayu tumumana ndiri
kalawira koshi!” **30** Muntu ulii kawankula, “Ashi ndo shitwatira
sha kulikangasha! Mwenga muvimana ndiri kalawira koshi,
kumbiti kantumuliziya masu gangu! **31** Tuvimana handa Mlungu
hapeni kawapikiniri wantu wana vidoda, ira kumpikinira yoseri
yakamjimira na kutenda vyakafiriti. **32** Kwanjira lupaga pasipanu
ipikanirika ndiri handa muntu kagatumuziya masu ga muntu
yakayiwukiti lwisi. **(aiōn g165)** **33** Payiwera ndiri muntu ayu
kalawa kwa Mlungu, mekaweziti ndiri kutenda shintu shoseri!” **34**
Womberi wamwankula, “Gwenga gwiwuka na kulelwa pavidoda,
na hashi guweza kutufunda twenga?” Wamwinga kulawa
Mnumba ya Mlungu. **35** Yesu kapikiniriti yagalawiliti, kamwoniti
muntu uliya kamkosiya, “Hashi, gwenga gumjimira Mwana gwa
Muntu?” **36** Muntu ayu kankula, “Mtuwa, gung'ambiri yomberi
ndo gaa, su mpati kumjimira!” **37** Yesu kamgambira, “Gumwona

kala na yomberi ndo yakatakula nagwenga vinu.” **38** Muntu ayu
katakula, “Nukujimira, Mtuwa!” Na kamsuntamilira Yesu. **39** Yesu
katakula, “Neni niza pasipanu kutoza wantu, wanalwisi wapati
kuwona na woseri yawalola waweri lwisi.” **40** Mafalisayu wamu
waweriti pamuhera na yomberi wampikinira pakatakuriti aga
na wamkosiya, “Gumaanisha natwenga twanalwisi viraa?” **41**
Yesu kawankula, “Mwangaweriti mwana lwisi, mwangaweriti ndiri
na vidoda, kumbiti mwenga vinu mtakula, twenga tuwona, ayi
ilanguziya kuwera mwana vidoda.”

10 “Yesu kawagambira, yoseri yakingira ndiri mulizizi lya
kondolu kwa kupitira mlyangu, ira mulupenu na kwingira kwa
njira yimonga, ayu ndo mwivi na mkwepula. **2** Muntu yakingira
kwa kupitira pamulyangu, ayu ndo mweni mlolera gwa kondolu.
3 Mlolera mlyangu kamvugulira yomberi, kondolu wapikinira
liziwu lyakuwi, nayomberi kawashema kondolu wakuwi kila
yumu litawu lyakuwi na kuwalonguziya kunja. **4** Pakawalavia
kunja kawalongulera palongolu, nawomberi kondolu wamfata,
kwani walimana liziwu lyakuwi. **5** Kondolu awa hapeni wawezi
kumfata muntu gwingi, ira watuga toziya walimana ndiri liziwu
lyakuwi.” **6** Yesu kawagambiriti mfanu agu, kumbiti womberi
wavimana ndiri shakafiriti kuwagambira. **7** Su, Yesu katakula
kayi, “Nakaka nuwagambireni, neni ndo mlyangu gwa kondolu.
8 Wamonga woseri walii wiziti pamberi pa neni ndo wivi na
wakwepula, kumbiti kondolu wawapikinira ndiri. **9** Neni ndo
mlyangu. Yakingira kupitira neni hakalopoziwi, hakingiri na
kulawa na hakapati maliziwu. **10** Mwivi kizaga su kiwi na
kalagi na kahalabisiyi. Neni niza mpati kuwera na ukomu,
ukomu ukamilika. **11** “Neni ndo mlolera muheri. Mlolera muheri
kalaviyaga ukomu wakuwi kwa kondolu wakuwi. **12** Muntu

gwa shibenamgongu, yomberi mlolera ndiri na wala kondolu
wakuwi ndiri, pakamuwona liminyi kankwiza, kaleka kondolu
na kutuga, liminyi kawabata wakondolu na kuwapalasiyanga.
13 Muntu gwa shibenamgongu katuga toziya yomberi gwa
shibenamgongu hera, hapeni kawaloleri wakondolu. **14** Neni
ndo mlolera muheri. Nuwamana wakondolu wangu nawomberi
wamana neni, **15** gambira Tati ntambu yakamana neni, naneni
ntambu yanummana Tati. Neni ndaviya ukomu wangu kwajili ya
womberi. **16** Nana wakondolu wamonga yawaweriti ndiri mulizizi
ali. Inazimu kuwajega viraa, womberi hawalipikiniri liziwu lya neni,
na hakuweri shipinga shimu na mlolera yumu. **17** "Tati kanfira
neni toziya ndaviya ukomu wangu, su mpati kuwuwanka kayi. **18**
Kwahera muntu yakampoka ukomu wangu, neni nuwulaviya
mweni. Nana uwezu wa kuwulaviya na kuwutola kayi. Hangu ndo
Tati kandagaliriti ntendi." **19** Kuwera kayi na malekaniru pakati pa
Wayawudi toziya ya visoweru avi. **20** Wantu wavuwa watakuliti,
"Kana shamshera, kayi kanalukwali! Gwa shishi kumpikinira?" **21**
Wamonga walonga, "Shisoweru ashi sha muntu kana shamshera
ndiri. Hashi, shamshera kaweza ashi kuponiziya muntu kana
lwisi?" **22** Aku Yerusalemu kuweriti na msambu gwa kumlavilira
Mlungu Numba nkulu ya Mlungu, shipindi ashi shiweriti sha
mpepu. **23** Yesu kaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu ya
Mlungu pahala wapashemiti Mdamu gwa Selemani. **24** Su,
Wayawudi wamzyengeta Yesu, wamkosiya, "Hagutuleki pota na
nakaka mpaka ndii? Gutugambiri nakaka pota kufifa, Hashi,
gwenga ndo Kristu?" **25** Yesu kawankula, "Nuwagambireni kala,
kumbiti mnjimira ndiri. Lihengu lyantenda neni kwa uwezu wa
Tati gwangu wakuntakuziya. **26** Kumbiti mwenga mnjimira ndiri
toziya mwenga mwa kondolu wa neni ndiri. **27** Wakondolu wangu

wapikinira liziwu lyangu, neni nuwamana, nawomberi wanfati. **28**
Neni nuwayupa ukomu wa mashaka goseri, nawomberi hapeni
wahowi. Kwahera muntu yakaweza kuwawusiya mmawoku
mwangu **(aiōn g165, aiōnios g166)** **29** Tati gwangu ndo mweni
yakanupiti hawa nayomberi ndo mkulu kuliku woseri. Kwahera
yakaweza kuwawusiya mmawoku mwakuwi. **30** Neni na Tati,
twayumu." **31** Su, Wayawudi watola mabuwi wamgumi. **32** Yesu
kawagambira, "Nuwalanguziyeni mahengu gavuwa kulawa kwa
Tati. Nuwatendera shishi shamfira kung'uma na mabuwi?" **33**
Wayawudi wamwankula, "Hapeni tukugumi kwajili ya matendu
maheri, kumbiti kwa kumwigilanga Mlungu! Gwenga ndo muntu
hera kumbiti mweni gwenga gulitenda kuwera Mlungu." **34** Yesu
kawankula, "Walembiti Mumalagaliru genu, Neni nonga, 'mwenga
ndo milungu?' **35** Mlungu kawashemiti milungu walii wawapanana
ujumbi wakuwi, natwenga tuvimana handa Malembu Mananagala
gatakula nakaka mashaka goseri. **36** Kumbiti neni, Tati ndo
kansyaguliti na kantumiti pasipanu. Iwera ashi mung'ambira
neni nigilanga toziya ntakuliti 'Neni Namwana gwa Mlungu?'
37 Namunjimira neni, pamwona ntenda ndiri vitwatira vya Tati
gwangu. **38** Kumbiti pantenda vitwatira avi, ata pamunjimira
ndiri neni, muvijimiri ata vitwatira vyantenda, su mpati kuvimana
nakaka kulonga Tati ka mngati mwangu na neni namngati mwa
Tati." **39** Wajeriti kayi kumbata Yesu kumbiti kawukiti pakati pawu.
40 Yesu kagenda kayi kumwambu ku lushemba Yoridani, pahala
Yohani pakaweriti kankubatiza, kalikaliti aku. **41** Wantu wavuwa
wamgenderiti pawalonga, "Yohani katenda ndiri liuzauza lyoseri,
ira goseri Yohani gakatakuliti kuusu muntu ayu ndo nakaka." **42**
Na wantu wavuwa pahala palii wamjimira.

11 Muntu yumu yawamshema Lazaru, kalikaliti Betaniya,
kaweriti mlweri. Betaniya lushi lwawalikaliti Mariya na Marita
muhasha gwakuwi. **2** Mariya ndo uliya yakamswagiti uturi
Mtuwa na kumpukuta kwa viri zyakuwi. Ayu ndo Lazaru
kaka gwakuwi yakaweriti mlweri. **3** Wahasha watuma ujumbi
kwa Yesu, “Mtuwa, ganja gwaku yagumfira, mlweri!” **4** Yesu
pakapikaniriti aga, katakula, “Ulweri awu hapeni hujegi kuhowa
kwa Lazaru, ira ndo kwajili ya kumkwisa Mlungu na kwa mana
ayi Mwana gwa Mlungu kakwiswi.” **5** Yesu kamfiriti Marita
na muhasha gwakuwi pamuhera na Lazaru. **6** Pakapatiti
shisoweru handa Lazaru mlweri, kulikala pahala panu kwa
mashaka mawili nentu. **7** Shakapanu kawagambira wafundwa
wakuwi, “Tuwuyi kayi Yudeya!” **8** Wafundwa wamgambira,
“Mfunda! Shipindi shifupi hera shipita Wayawudi wafira kukuguma
mabuwi, na gwenga gufira kugenda kayi aku?” **9** Yesu
kankula, “Lishaka lyana saa lilongu na mawili ndiri, ndo hangu?
Pakagendagenda paliwala hapeni kawezi kulikwala, kawona
kulangala kwa pasipanu. **10** Kumbiti muntu pakagendagenda
pashiru katalikwala, Toziya kulangala kwahera.” **11** Yesu
katakuliti hangu na pakamaliriti, kawagambira, “Ganja gwetu
Lazaru kagonja, kumbiti neni nankugenda na kumyumusiya.”
12 Wafundwa wakuwi wamgambira, “Mtuwa, handa yomberi
kagonja su hakaponiziwi.” **13** Kumbiti Yesu kaweriti kankutakula
kuusu kuhowa kwakuwi, womberi waliholiti kuwera kankutakula
kuusu kugonja mbota. **14** Yesu kawagambira pota kufifa, “Lazaru
kahowa, **15** kumbiti nemelera kwa ajili ya mwenga handa mweri
ndiri aku, su mpati kujimira. Haya tugendeni kwakuwi.” **16**
Tomasi yawamshema mawira kawagambira wantumini wamonga,
“Tugendeni woseri pamuhera na mfunda tukahowi!” **17** Yesu

pakafikiti aku, kamwoniti Lazaru wamtula kala mlipumba kwa
mashaka msheshi. **18** Shijiji sha Betaniya shiweriti pakwegera
na Yerusalemu utali wa kilumita ntatu, **19** na Wayawudi wavuwa
wiziti kumlola Marita na Mariya kuwapanani ushiwa kwa kuhowa
kaka gwawu. **20** Shipindi Marita pakapikaniriti handa Yesu
kaweriti kamkwiza, kagenda kumwanka, kumbiti Mariya kasigaliti
ukaya. **21** Marita kamgambira Yesu, “Mtuwa handa gwangaweriti
panu, kaka gwangu mekahowiti ndiri! **22** Kumbiti nuvimana
handa ata vinu shoseri shagufira kumluwa Mlungu, hakakupi.”
23 Yesu kamgambira, “Kaka gwaku hakawuyi mkomu kayi.”
24 Marita kamwankula, “Nuvimana handa hawazyuki shipindi
sha uzyukisiwu, mulishaka lya kupelera.” **25** Yesu kamgambira,
“Neni ndo uzyukisiya na ukomu. Yakanjimira neni ata tembera
hakahowi, hakalikali. **26** Na kila yakalikala na kunjimira, hapeni
kahowi. Hashi, gujimira aga?” **(aiōn g165)** **27** Marita kamwankula,
“Yina, Mtuwa! Neni njimira handa gwenga ndo Kristu, Mwana
gwa Mlungu, uliya yakiza pasipanu.” **28** Marita pakatakuliti aga,
kagenditi na kumshema Mariya mlongu gwakuwi, kamgambira
pagweka, “mfunda kapanu na kafira kukuwona.” **29** Nayomberi
pakapikaniriti aga, kamukamu kagoloka, kamgendera Yesu.
30 Yesu kaweriti keniyingiri mushijiji, kumbiti kaweriti palaa
palii Marita pakamwankiti. **31** Su, Wayawudi yawaweriti ukaya
pamuhera na Mariya pawamnyamaziya muushiwa, pawamwoniti
kagoloka na kulawa kunja vumu, wamwiziriti. Wavimaniti kaweriti
kankugenda mulipumba kudaya. **32** Mariya pakasokiti pahala
palii Yesu pakaweriti na kumwona, kasuntamala, kamgambira,
“Mtuwa, handa gwangaweriti panu, kaka gwangu kangahowiti
ndiri!” **33** Yesu pakamwoniti kankulira na Wayawudi walii wawiziti
pamuhera nayomberi wankulira viraa, kamemiti na maholu na

kuhinginika mumoyu. **34** Shakapanu kawakosiya, “Lipumba lya
koshi?” Wamgambira, “Mtuwa, gwizi na gulori.” **35** Yesu kalira.
36 Su, Wayawudi watakula, “Mlori ntambu yakamfiriti!” **37** Kumbiti
wamonga wawu watakula, “Hashi, ayu yakamtenditi katumuli
masu lwisi uliya, kaweza ndiri kumtenda Lazaru nakahowi?” **38**
Su, Yesu kahinginika kayi mmoyu, kiziti mlipumba. Lipumba
lyeni liweriti mpanga na liweriti ludiwirwa kwa libuwi. **39** Yesu
kalagaliriti, “Mliwusiyi libuwi ali!” Marita mlongu gwakuwi ayu
yakahowiti kamgambira, “Mtuwa kanja kala kununka, kalikala
mulipumba mashaka msheshi!” **40** Yesu kamgambira, “Hashi,
nukugambira ndiri handa pagujimira haguwoni ukwisa wa
Mlungu?” **41** Su waliwusiya libuwi lilii, Yesu kalola kumpindi,
katakula, “Mayagashii Tati toziya gwenga gumpikanira. **42**
Nuvimana handa gumpikanira neni. Kumbiti ntakula aga toziya
ya wantu awa wapala panu su wapati kujimira handa gwenga
ndo yaguntumiti.” **43** Pakamaliriti kutakula aga, kashema kwa
liziwu likulu, “Lazaru! Gulawi kunja!” **44** Uliya yakaweriti kahowa
kalawiti kunja, aku wamyopa sanda mmagulu na mmawoku na
sheni shakuwi shigubikirwa. Yesu kawagambira, “Mumyopoli,
mkamleki kagendi zyakuwi.” **45** Su, Wayawudi wavuwa waweriti
wamtyangira Mariya pawawoniti Yesu shintu gaa shakatenditi,
na kumjimira. **46** Kumbiti wamonga wawu wagenditi kwa
Mafalisayu na wawagambira shitwatira ashi shakatenditi Yesu.
47 Mafalisayu na watambika wakulu waliwoniti Mwashizungu na
watakula, “Tutendi shishi? Muntu ayu kankutenda mauzauza
nentu. **48** Patumleka hera wantu woseri hawamjimiri, womberi
Warumi hawizi kuwalibisiya Numba nkulu ya Mlungu gwetu na
isi yetu!” **49** Panu yumu gwawu, yawamchema Kayafa, ndo
kiwiti mtambika mkulu wa shinja ashi, kawagambira, “Mwenga

muvimana ndiri shintu! **50** Hashi, mwona ndiri handa ndo mbaka
kwamwenga muntu yumu kahowi kwa ajili ya wantu, kuliku
isi yoseri ipalanganyika?" **51** Yomberi katakula ndiri hangu
ntambu yakafiriti mweni, ira kaweriti mtambika mkulu shinja
ashi su katungiti handa Yesu hakahowi toziya ya wantu wa Isi
ya Shiyawudi, **52** na toziya ndiri gweka yawu hera, kumbiti
kapati kuwajega pamuhera munshimba yimu yaipalanganyikiti
kwa wantu wa Mlungu. **53** Su, kwanjira lishaka ali watuwa wa
Shiyawudi watenda mipangu gwa kumlaga Yesu. **54** Su, Yesu
hapeni kagendigendi kayi paweru muisi ya Wayawudi, kumbiti
kawukiti panu kagenditi pahala pagwekera na kushiwala, mlushi
lwa walushema Efrayimu. Kalikaliti aku pamuhera na wafundwa
wakuwi. **55** Shipindi sha msambu sha Wayawudi sha Pasaka
shiweriti pakwegera na wantu wavuwa walawa muisi wagenditi
Yerusalemu su walipungi pa msambu agu. **56** Su, waweriti
wankumsakula Yesu. Na womberi pawaliwoniti Mnumba nkulu
ya Mlungu, walikosiyana, "Mulihola hashi? Nakaka hakizi ndiri ku
msambu agu, awu ndiri?" **57** Watambika wakulu na Mafalisayu
walagalira kuwera, handa muntu yoseri pakavimaniti pahala
pakaweriti Yesu, kalazimika kutakula su wapati kumbata.

12 Pamberi pa mashaka sita ga msambu gwa Pasaka, Yesu
kafikiti Betaniya pakaya pa Lazaru, muntu yakamzyusiyiti kulawa
kwawahowiti. **2** Aku wamtuliriti shiboga sha pamihi na Marita
kaweriti kamtendera. Lazaru kaweriti yumu gwa walii wawaweriti
wankuliya pamuhera na Yesu. **3** Mariya katoliti supa ya uturi
yawayishema naridu iherepa ya mpiya zivuwa, kamswaga Yesu
mumagulu na kugapukuta kwa viri zyakuwi numba yoseri inunkira
uturi. **4** Yumu gwa wafundwa wa Yesu, Yuda Isikariyoti yakafiriti
kumgalambuka Yesu, katakula, **5** "Uturi awu waweza kuwuza

kwa mpiya zya shibena mgongu sha myezi tisa na mpiya azi
wawayupi wahushu?” **6** Katakuliti hangu, kwakuwawonera ndiri
wahushu lusungu, toziya kaweriti mwivi na yomberi ndo yakakoliti
muhaku gwa mpiya na kavitoliti vyawatuliti amu. **7** Yesu katakula,
“Mumleki mdala ayu! Kavituriti vyoseri vyakaweriti navi kwa
lishaka lya kusilwa kwa neni. **8** Wahushu mwanawu mashaka
goseri, kumbiti hamuweri ndiri na neni mashaka goseri.” **9**
Wayawudi wavuwa wapikiniriti handa Yesu Kabetaniya. Su
womberi wagenditi aku, wapati kumwona Yesu, kayi wafiriti
kumwona Lazaru ulii yakamzyusiyiti na Yesu kulawa kwa
wahowiti. **10** Watambika wakulu wasakuliti ntambu ya kumlaga
Lazaru, **11** toziya Wayawudi wavuwa wawalemiti wayawu na
wamjimira Yesu. **12** Shirawu yakuwi, lipinga likulu lya wantu wiziti
kumsambu wapikiniriti Yesu kaweriti mnjira kwiza Yerusalemu.
13 Watola maputira ga mitendi, walawa kugenda kumwanka,
wabota pawatakula, “Gwenga mlopoziya gwetu! Katekelerwi ayu
yakiza mulitawu lya Mtuwa. Katekelerwi Mfalumi gwa Israeli.”
14 Yesu kakwena mwana punda, kalivaga pampindi pakuwi
gambira ntambu yagatakuliti Malembu, **15** “Kotu kutira gwe lushi
lwa Sayuni, Mfalumi gwaku kamkwiza, Kalivaga pampindi pa
mwana punda.” **16** Shipindi ashi wafundwa wakuwi wavimaniti
ndiri shitwatira ashi shoseri, kumbiti Yesu pawamkwiswiti kala,
womberi wagaholiti Malembu Mananagala gatakuliti kuusu
yomberi na wagatenditi aga kwa yomberi. **17** Lipinga lya wantu
walii wawaweriti pamuhera nayomberi shipindi pakamshemiti
Lazaru kulawa mlipumba, kamzyusiya kulawa kwawahowiti,
watakuliti yagalawiriti. **18** Toziya ya aga, lipinga likulu lya wantu
awa wamgenderiti Yesu, mana woseri wapikiniriti handa Yesu
katenditi liuzauza ali. **19** Mafalisayu waligambiziyana, “Mwona?

Hapeni tuwezi kutenda shoseri! Mlori, wantu wa pasipanu woseri
wankumfata." **20** Kuweriti na Wagiriki wamu mu wantu yawaweriti
wiza Yerusalemu kumkwisa Mlungu mushipindi sha msambu. **21**
Womberi wamgenderiti Filipu, yakalawiriti Betisayida mu Galilaya
na watakula, "Mtuwa, tufira kumwona Yesu." **22** Filipu kagenda
na kamgambira Andereya na wawili wagenda na kumgambira
Yesu. **23** Yesu kawawankula, Saa isoka kala kwa Mwana gwa
Muntu kukwiswa! **24** Nukugambirani nakaka, mbunji ya nganu
isigala mbunji hera payiyalwa ndiri mulitapaka na kuwola. Handa
payiwola, su ilera mbeyu zivuwa. **25** Woseri yawafira ukomu
wawu hawawuhoviyi, yakagahoviya makaliru gakuwi pasipanu,
hakagaponiziyi kwa makaliru ga mashaka goseri. **(aiōnios g166)**
26 Yakafira kuntendera ndo mpaka kanfati, pawera neni na
ntumintumi gwangu hakaweri, kayi muntu pakantendera Tati
hakampanani ligoya. **27** "Vinu rohu yaneni intama, ntakuli shishi?
Ntakuli, 'Tati, gunopoziyi shipindi ashi pashisoka?' Kumbiti ayi
ndo toziya ya kwiza. Su shimpiti shipindi ashi sha ntabiku.
28 Tati, Kakwiswi litawu lyakuwi." Panu liziwu litakula kulawa
kumpindi kwa Mlungu. "Nulikwisa na hanulikwisi kayi." **29** Lipinga
lya wantu lyaligolokiti palii lipikaniriti liziwu ali na wamu wawu
watakuliti, "Ntumintumi gwa kumpindi kankuyowera nayomberi!"
30 Kumbiti Yesu kawagambira, "Liziwu ali lirandula ndiri kwajili
yaneni, ira kwajili ya mwenga. **31** Vinu ndo shipindi sha pasipanu
kutozwa, vinu mtuwa gwa pasipanu hawamwusiyi. **32** Neni
panu panyasulwa kumpindi kwa Mlungu hanumkwezeniziyi kila
muntu." **33** Kakutakula hangu kalanguziya ntambu gaa hakahowi.
34 Lipinga ali limwankula. Twenga watugambira Malagaliru getu
handa Kristu hakalikali mashaka goseri. Su, guweza hashi
kutakula eti mwana gwa Muntu imbidi kanyasulwi? Mwana gwa

Muntu ndo gaa? **(aiōn g165)** **35** Yesu kawagambira, “Gulangala
haguweri pakati penu katepu hera. Mgendi toziya mnawu
gulangala agu, ntiti hapeni iwapati, toziya yakagendagenda
muntiti kavimana ndiri kwakagenda. **36** Shipindi shamuwera na
gulangala agu, mugujimiri, su mpati kuwera wantu wa gulangala.”
Pakalongiti kala visoweru avi, Yesu kagenditi zakuwi na kulififa
kutali na womberi. **37** Tembera Yesu katenditi mauzauza goseri
aga palongolu pawu, womberi wamjimira ndiri. **38** Su visoweru
vyakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu vitimiya. “Mtuwa, gaa
yakajimiriti ujumbi watutakuliti? Na uwezu wa Mtuwa ulilanguziya
kwa gaa?” **39** Na hangu womberi waweza ndiri kujimira, toziya
Isaya katakula viraa, **40** “Mlungu kagatula lwisi masu gawu
Na kagazezetiya mahala gawu, Wawoni ndiri kwa masu gawu,
Wavimani ndiri kwa mahala gawu, Na wanizira ndiri neni, Mlungu
katakula, Su mpati kuwaponiziya.” **41** Isaya katakuriti visoweru
avi toziya kawoniti ukwisa wa Yesu, pakatakula visoweru vyakuwi.
42 Ata hangu, kuvuwa kwa watuwa wa wakulu wa Shiyawudi
wamjimiriti Yesu. Kumbiti toziya ya mafalisayu, wamjimiriti ndiri
paweru kwa kutira handa wawatuli gweka mnumba ya Mlungu.
43 Wafiriti kuzyumwa na wantu kuliku kuzyumwa na Mlungu. **44**
Shakapanu Yesu katakula kwa liziwu likulu, “Muntu yakanjimira,
kanjimira ndiri neni hera, ira kamjimira viraa uliya yakantumiti. **45**
Yakamona neni kankumwona viraa ulii yakantumiti. **46** Neni
na Gulangala, niza pasipanu su woseri wawanjimira waweri
ndiri muntiti. **47** Yakapikanira shisoweru shangu uganu kagakola
ndiri, neni hapeni numtozi, hanumtozi ndiri. Niza ndiri kuwatoza
wantu wa pasipanu ira kuwalopoziya. **48** Woseri yawanema
neni na kuujimira ndiri ujumbi waneni, kwana yumu yakiza
kuwatoza. Visoweru vyantakula haviweri vyakuwatoza mulishaka

lya kupelera. **49** Ayi ndo nakaka, toziya neni ntakula ndiri kwa
uwezu wangu namweni, kumbiti Tati yakantumiti ndomweni
yakantumiti ntakuli shishi na nyoweri shishi. **50** Naneni nuvimana
weri lilagaliru lyakuwi lijega ukomu wa mashaka goseri. Su, neni
ntakula hera galii Tati yakanagaliriti nugatakuli." **(aiōnios g166)**

13 Iweriti lishaka lya pamberi pa msambu gwa Pasaka. Yesu
kavimaniti handa saa yakuwi isoka ya kuwuka pasipanu na
kugenda kwa Tati. Shipindi shoseri yomberi kawafiriti nentu
wantu wa pasipanu yawaweriti wakuwi, na kawafiriti mpaka
lupeleru! **2** Yesu pamuhera na wantumini wakuwi waweriti
walivaga kuliya shiboga sha pamihi. Shetani kingiriti kala
mumoyu mwa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, maholu ga
kumgalambuka Yesu. **3** Yesu kavimaniti handa Tati kaweriti
kamupa makakala, kavimaniti kuwera kalawa kwa Mlungu na
kaweriti kankugenda kwa Mlungu. **4** Su, kawukiti pameza,
kayikusa nguwu yakuwi, katola shitambala na kulitawa mushyunu
mwakuwi. **5** Shakapanu katula mashi mubakuli, kanja kuwagulula
magulu wafundwa wakuwi kugapukuta kwa shitambala shilii
shakashitawiti mushinu mwakuwi. **6** Pakiziti kwa Simoni Peteru,
nayomberi katakula, "Mtuwa, hashi gwenga gwiza kugagulula
magulu ganeni?" **7** Yesu kamwankula, "Gwenga hapeni gwerewi
vinu shantenda ashi, kumbiti hagwelewi shakapanu." **8** Peteru
kamgambira, "Gwenga hapeni gungululi magulu gangu nakamu!"
Yesu kamwankula, "Pangulula ndiri magulu gaku, hapeni
guweri ntumintumi gwangu kayi." **(aiōn g165)** **9** Simoni Peteru
kamwankula, "Mtuwa, nagungululi magulu hera! Gugagululi
mawoku gangu na mtuwi viraa." **10** Yesu kamgambira, "Yawakoga
kala wawera waherepa na wafiruwa ndiri kunawa ira magulu
gawu. Mwenga muherepa, kumbiti mwawoseri ndiri." **11** Yesu

kamumaniti kala ulii yakagenda kumgalambuka, ndo mana
kalongiti, “Mwenga muherepa, kumbiti yumu kaherepa ndiri.”
12 Pakamaliriti kuwagulula magulu gawu, kavulumula nguwu
yakuwi, na kalivagiti pahala pakuwi pakwegera na meza,
su yomberi kawakosiya, “Hashi, mwerewa shanuwatenderani
mwenga?” **13** “Mwenga munshema mfunda na Mtuwa, mwenga
mtakula weri toziya ndo neni. **14** Paiwera neni Mtuwa gwenu
na mfunda gwenu, nuwanaviya magulu mwenga, mwenga
viraa mfiruwa kulinawiviyana magulu. **15** Nukupanani kala
mfanu, su mwenga mtendi viraa ntambu yanuwatenderani.
16 Nuwagambirani nakaka, wantumintumi wakulu ndiri kuliku
mtuwa gwawu na ntumintumi hapeni kaweri mkulu kuliku ulii
yakantumiti. **17** Vinu muumana unakaka awu, hamuweri na
sekuseku pamgatenda. **18** “Aga gantakula gawawusu ndiri
mwenga mawoseri. Neni nuwamana walii yanuwasyaguliti.
Kumbiti mpaka gatimii Malembu Mananagala gaweri nakaka
ntambu yagalembwa, ‘Muntu yakaliyiti pamuhera naneni shiboga
shangu hakang'alambuki’. **19** Neni nuwagambireni vitwatira avi
vinu pamberi kulawira. Su pagalawila mpati kujimira kuwera
‘Neni ndo Mweni’. **20** Nuwagambireni nakaka, yakamshemera
yoseri ulii yanumtumiti, kanshemera neni viraa na yakanshemera
neni ndo kamshemera ulii yakantumiti.” **21** Yesu pakatakuliti
kala aga, kahinginikiti nentu mumoyu, katakula pota kufifa,
“Nakaka nuwagambireni, yumu gwenu hakamgalambuki!” **22**
Wafundwa walilola weni, su waweriti wavimana ndiri handa
gaa hakamgalambuki. **23** Yumu gwa wafundwa, mweni Yesu
ndo yakamfiriti nentu, kaweriti kalivaga pakwegera na Yesu.
24 Simoni Peteru kamlanguziya kwa mawoku, kamgambira
“Gumkosiyi katakula kuusu gaa.” **25** Su ntumintumi ulii kasegelera

nentu uwega wa Yesu, kamkosiya, “Mtuwa, ndo gaa?” **26**
Yesu kamwankula, “Ulii yanumupa shipandi sha libumunda
shantotiti musahani, ndo mweni.” Su, kashitola shipandi sha
libumunda, kashitota musahani, kamupa Yuda, mwana gwa
Simoni Isikariyoti. **27** Yuda pakayankiti kala shipandi sha
libumunda, Shetani kamwingiriti yomberi. Su, Yesu kamgambiriti
Yuda, “Gutendi kanongola shilii shagufira kutenda!” **28** Woseri
yawalivagiti kuliya shiboga wavimaniti ndiri kwantambu gaa Yesu
katakuriti aga kwa yomberi. **29** Yuda kaweriti mkola mpiya pakati
pawu, wavimaniti kuwera Yesu kamgambiriti hakahemeri vilii
vyawafiruwa mumsambu, ama kamgambiriti kakalaviyi shoseri
kwa wahushu. **30** Su Yuda pakayankiti kala shipandi shilii sha
libumunda, palaa paliya kalawa kunja. Na iweriti Pashiru. **31**
Yuda pakawukiti kala, Yesu kalonga, “Vinu ukwisa wa Mwana
gwa Muntu ugubutulwa, vinu ukwisa wa Mlungu ugubutulwa
kupitira yomberi. **32** Handa ukwisa wa Mlungu paugubutulwa
kupitira yomberi, su Mlungu hakaulanguziyi ukwisa wa Mwana
gwa Muntu mngati mwakuwi, kamukamu hakatendi hangu. **33**
Wana wangu, nankali na mwenga katepu hera. Hamunsakuli,
kumbiti vinu nukugambirani galii ganuwagambiriti kala wakulu
wa Wayawudi, ‘Pang'endaku, mwenga hapeni mgendi.’ **34** Vinu
nukupanani lilagaliru lya syayi, mulifiri weni. Handa yanukufirani
mwenga, viraa vilii mulifiri weni. **35** Handa pamulifira weni, wantu
woseri hawavimani kuwera mwenga ndo wafundwa waneni”. **36**
Simoni Peteru kamkosiya Yesu, “Mtuwa gwankugenda koshi?”
Yesu kamwankula, “Hapeni guwezi kunfata vinu kwang'endaku,
kumbiti shakapanu hamunfati.” **37** Peteru kamkosiya, “Mtuwa,
kwantambu gaa nsindi kukufata vinu? Nakali kuhowa kwajili ya
gwenga!” **38** Yesu kamwankula, “Hashi, ndo wakala nakaka

kuhowa kwajili ya neni? Nukugambira nakaka, pamberi njogolu
keniwiki, hagunemi mala tatu kuwera gumana ndiri neni."

14 Yesu kawagambira, "Namuligaziya mumyoyu mwenu.
Mumjimiri Mlungu na munjimiri neni viraa. **2** Ukaya mwa Tati
gwangu kwana mbakati zivuwa, nuwagambiriti kala na vinu
nankugenda kuwanyawirani pahali penu. **3** Na pang'enda
na kuwanyawilireni pahala penu, hambuyi na kuwatola, su
mwenga hamuweri pamuhera naneni. **4** Muyimana njira ya
kugenda aku kwang'enda." **5** Tomasi kamkosiya, "Mtuwa,
tuvimana ndiri kwagugenda, su twankuyimana hashi njira ayi?"
6 Yesu kamwankula, "Neni ndo njira na unakaka na ukomu.
Kwahera yakaweza kugenda kwa Tati ira kwa kupitira kwaneni.
7 Kawagambira, vinu mumana neni, mumana na Tati gwangu
viraa. Na kwanjira vinu mumana na mumwona kala." **8** Filipu
kamgambira, "Mtuwa, tumlanguziyi Tati, natwenga hatwikuti."
9 Yesu kamwankula, "Filipu, nulikala namwenga kwa shipindi
shoseri, nagwenga gumana ndiri? Yakamoniti kala neni kamwona
Tati. Guweza hashi kutakula, Tumlanguziyi Tati? **10** Hashi, mjimira
ndiri handa neni namngati mwa Tati, nayomberi Tati ka mngati
mwaneni? Visoweru nyanuwagambirani ntakula ndiri kwa utuwa
waneni, Tati yakawera mngati mwaneni kankutenda lihengu
lyakuwi. **11** Munjimiri neni pantakula handa neni namngati mwa
Tati naTati ka mngati mwaneni. Handa hangu ndiri, mjimiri toziya
ya vintu vyantenda. **12** Nakaka nuwagambirani, yakanjimira neni
hakatendi vitwatira vyantenda neni, yina, hakatendi vintu vikulu
nentu, toziya nankugenda kwa Tati. **13** Na shoseri shamluwa
mulitawu lyaneni hantendi, su Tati kakwiswi mnumba ya mwana.
14 Pamunduwa shoseri mulitawu lyangu, hanuwatendereni.
15 "Pamunfira neni, hamulijimili lilagaliru lyaneni. **16** Naneni

hanumluwi Tati nayomberi hakawapanani mtanga yumonga,
hakalikali namwenga kwa mashaka goseri. **(aiōn g165)** **17** Yomberi
ndo Rohu yakalanguziya unakaka kuusu Mlungu. Wantu wa
pasipanu waweza ndiri kumuwanka toziya waweza ndiri kumwona
wala kummana. Kumbiti mwenga mumana toziya kalikala
namwenga na ka mngati mwenu. **18** "Pang'enda hanuwaleki ndiri
mwawashiwa, hanizi kayi kwamwenga. **19** Katepu hera wantu wa
pasipanu hawamoni kayi ndiri, kumbiti mwenga hamumoni. Toziya
nana ukomu, viraa mwenga hamuweri na ukomu. **20** Lishaka lilii
palisokiti hamuvimani handa neni na mngati mwa Tati, naneni
mngati mwamwenga. **21** "Yakagayanka malagaliru ganeni na
kugajimira, ndoweni walii yawanfira neni. Tati gwangu hakawafiri
woseri yawanfira neni, naneni vulaa hanuwafiri womberi na
hanulilanguziyi kwawomberi." **22** Yuda, Yuda Isikariyoti ndiri,
kamgambira, "Mtuwa, hashi iwezekana gwenga kulilanguziya
kwatwenga na gulilanguziya ndiri kwa wantu wa pasipanu?" **23**
Yesu kamwankula, "Muntu pakanfira neni hakagajimili mafundu
gangu na Tati gwangu hakamfiri, neni pamuhera na Tati gwangu
hatwizi kulikala nayomberi. **24** Yakanfira ndiri hapeni kagajimili
mafundu gangu. Na mafundu gampikaniriti gangu ndiri, galawa
kwa Tati yakantumiti. **25** "Nuwagambiriti vitwatira avi pamweriti
nakali na mwenga. **26** Kumbiti mtanga, Rohu Mnanagala,
ndomweni Tati hakamtumi mulitawu lyaneni, hakawafundeni
kila shintu na kuwakumbusiyani goseri ganuwagambirani. **27**
"Nuwalekera ponga, nuwapanani ponga yangu. Nuwapanani
ndiri mwenga gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda.
Namuwera na lyoga ama namuhinginyika. **28** Mpikaniriti kala
panuwagambira, Nankugenda zyangu, shakapanu hambuyi
kayi kwamwenga. Handa munganfiriti, munganemeli toziya

nankugenda kwa Tati, yomberi ndo mkulu nentu kuliku neni. **29**
Nuwagambireni aga vinu pamberi ganalawira, su pagalawila
mpati kujimira. **30** Ntakula ndiri namwenga kayi vitwatira avi
vivuwa, mana mtuwa gwa pasipanu kankwiza. Hapeni kawezi
shintu kwaneni, **31** kumbiti wantu wa pasi panu mpaka wavimani
handa numufira Tati, ndo mana ntenda kila shintu gambira Tati
ntambu yakanamuwiti. “Mgoloki, tuwuki panu!”

15 “Neni ndo mzabibu gwa nakaka, Tati gwangu ndo mkulima.
2 Yomberi kawusiyaga kila lutambi lwalulera ndiri mabwajubwaju
mnumba mwangu na kila lutambi lwalulera nulugulula lupati
kulera nentu. **3** Mwenga muwera kala muherepa toziya ya
mafundu ganuwafunditi. **4** Mwikali mngati mwangu, naneni
nulikali mngati mwenu. Lutambi hapeni luleri mabwajubwaju
gweka yakuwi, haluleri paluwera mumtera gwa zabibu. Ntambu
iraayi hapeni mleri mabwajubwaju mpaka muweri mngati
mwangu.” **5** “Neni namzyabibu, mwenga ndo mitambi. Woseri
yawawera mngati mwangu, naneni mngati mwawu, hawaleli
mabwajubwaju gavuwa, pamuhera ndiri naneni hapeni mtendi
shintu shoseri. **6** Muntu yoseri pakalikala ndiri mngati mwangu
kaswa kunja gambira lutambi lawalwasa kunja mpaka linyali,
mitambi yeni ijojinirwa na kwasirwa pamotu, yeni ndo ilunguziwa.
7 Pamulikala mngati mwaneni na visoweru vyaneni paviwera
mngati mwenu, hamluwi shoseri shamfira na hampati. **8** Ukwisa
wa Tati gwangu hawuwoneki pamulera mabwajubwaju na kwa
njira ayi hamuweri wafundwa waneni. **9** Nukufireni mwenga
gambira Tati ntambu yakanfira neni, mulikali muwundama wa
neni. **10** Handa pamjimila malagaliru gangu, hamulikali mu
muwundama waneni, gambira neni ntambu yanjimiriti malagaliru
ga Tati gwangu na nulikali muwufiru wakuwi. **11** “Nukugambirani

vitwatira avi su nemeleru yangu iweri mngati mwenu na nemeleru
ya mwenga ikamiliki. **12** Lilagaliru lyangu ndo ali, mulifiri weni,
ntambu yanuwafira mwenga. **13** Mafiliru makulu nentu kwa
muntu kuulanguziya kwa waganja wakuwi ndo kuulaviya ukomu
wakuwi kwa womberi. **14** Mwenga ndo waganja waneni handa
pamtenda shilii shanuwalagaliriti. **15** Mwenga hapeni nuwashemi
kayi wamanda, toziya wamanda hapeni wavimani vyawatenda
watuwa wawu. Kumbiti nuwashema mwenga waganja, toziya
nuwagambiriti vitwatira vyoseri vyanpikaniriti kwa Tati gwangu. **16**
Mwenga munsyagula ndiri neni, kumbiti neni ndo yanuwasyaguliti
mwenga na kuwatuma mgendi mwakaleri mabwajubwaju
nentu, mabwajubwaju yagalikala. Su Tati hakakupanani shoseri
shamluwa mu litawu lyangu. **17** Su, lilagaliru lyangu kwa mwenga
ndo ali, mulifiri weni kwa weni. **18** “Handa wantu wa pasipanu
pawakukalalirani, mliholi kuwera wankalalira neni kwanja pamberi
pa kuwakalalira mwenga. **19** Handa memuweriti wamu wa wantu
wa pasipanu, wantu wa pasipanu wangawafiriti gambira wantu
wawu weni. Kumbiti nuwasyagula mwenga kulawa pasipanu,
toziya wantu wa pasipanu wawakalalira mwenga. **20** Muliholi
shilii shanuwagambiriti, ‘Wamanda hapeni waweri wakulu kuliku
watuwa wawu.’ Handa wantu pawamberiti neni, hawawaberi
mwenga viraa, handa wagajimiriti mafundu ganeni, hawagajimili
mafundu genu viraa. **21** Kumbiti womberi hawatendi vyoseri avi
kwa mwenga toziya mwenga waneni, kwani wamumana ndiri ulii
yakantumiti. **22** Handa nganiziti ndiri na kutakula na womberi
wangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu hapeni wawezi kutakula
wahera vidoda. **23** Yakankalalira neni, kamkalalira Tati gwangu
viraa. **24** Handa nangantenda ndiri kwawomberi vitwatira vyeni
kwahera muntu yumonga yakavitenditi kala mwangaweriti ndiri

na vidoda, kumbiti vinu waviwoniti vyantenditi wankalalira neni
pamuhera na Tati gwangu. **25** Ndo toziya galii gagalembitwi
mu Malagaliru gawu ganakaka, 'Wankalalira hera!' **26** "Mtanga
yakiza ndo Rohu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, ndo
mweni kiza kulawa kwa Tati. Hanumtumi kwa mwenga kulawa
kwa Tati na hakatakuli kuusu neni. **27** Mwenga viraa, hamtakuli
kuusu neni, toziya muweriti pamuhera na neni kwanjira kwanja."

16 "Nuwagambiriti aga, su namleka moyu gwenu. **2** Wantu
hawawawingi mwenga kulawa Mnumba zya Mlungu zyenu na
shipindi hashizi yoseri pakakulageni hakavimani kamtendera
Mlungu lihengu. **3** Wantu hawawatenderani vitwatira avi toziya
womberi wamumana ndiri Tati ama neni. **4** Kumbiti nukugambirani
aga, su shipindi pashizaku kwa womberi kutenda vitwatira
avi, hamuliholi kuwera nuwagambiriti kala. "Nuwagambiriti
ndiri vitwatira avi kwanjira kwanja, toziya nweriti pamuhera
namwenga. **5** Su vinu nankugenda kwa ulii yakantumiti,
kwahera ata yumu gwenu yakankosiya neni pang'endaku. **6**
Vinu nuwagambirani vitwatira avi, myoyu yenu ihinginika. **7**
Kumbiti, nankuwagambirani nakaka, Iherepa kwa mwenga
neni ng'endi zangu, toziya pang'enda ndiri, Mtanga hapeni kizi
kwa mwenga. Kumbiti pang'enda zyangu, hanumtumi yomberi
kizi kwa mwenga. **8** Nayomberi pakizaku, hakawalunguziyi
unakaka wantu wa pasipanu kuwera watenda upyota kuusu
vidoda na vintu vyavimfiriziya Mlungu na utoza wa Mlungu.
9 Watenditi upyota kuusu vidoda toziya wanjimira ndiri neni,
10 na kuusu vyavimfiriziya Mlungu, toziya nankugenda kwa
Tati, hapeni mumoni kayi, **11** nawomberi wapayira kuusu
kutoza, toziya mkolamlima gwa pasipanu katozwa kala. **12**
"Nanaga gavuwa gakuwagambireni, kumbiti vinu hapeni muwezi

kugahepelera. **13** Kumbiti pakizaku Rohu ayu, hakagubutuli
unakaka kuusu Mlungu, hakawalongoziyi mu unakaka woseri.
Hakatakuli ndiri kwa uwezu wakuwi mweni, kumbiti hakatakuli
shilii shakapikinira na hakawagambiri vintu vyaviyiza. **14** Yomberi
hakanupi neni ukwisa, toziya hakawagambiri shilii shantakula
na shilii shanumgambira kawagambiri. **15** Vyoseri vyakawera
navi Tati vyaneni, ndo mana nuwagambirani kuwera Rohu
Mnanagala hakawapanani vilii vyakapatiti kulawa kwaneni.
16 "Shakali shipindi shididi hapeni mumoni kayi na shipindi
shididi shakapanu hamumoni." **17** Wafundwa wakuwi wamu
walikosiyana, "Kamaanisha shishi? Katugambira kwa shipindi
shididini hapeni tumwoni, kayi shipindi shididini hatumwoni, viraa
katakuriti kayi, 'Toziya nankugenda kwa Tati.' **18** Su, waweriti
wankulikosiyana, kamaanisha shishi pakatakula, 'shakali shipindi
shididini?' Tuvimana ndiri shakayowera!" **19** Yesu kavimaniti
handa wafiriti kumkosiya, su kawagambira, "Hashi mlikosiyana
ntambu yanongiti, 'Shakali shipindi shididini hapeni mumoni kayi
na shipindi shididi shakapanu hamumoni?' **20** Nankuwagambirani
nakaka, hamulili na kudaya, kumbiti wantu wa pasi panu
hawanemeleri, hamuhinginiki, kumbiti kuhinginika kwamwenga
hakugalambuki kuwera nemeleru. **21** Shipindi mdala pakalera,
kawera na hinginika toziya shipindi sha kuwera mundabiri
shankwiza, kumbiti mwana pakiwuka, yomberi kalyaluwa, toziya
kawera na nemeleru kwiwuka kwa mwana pasipanu. **22** Mwenga
viraa mwanguhinginika vinu vinu, kumbiti hanuwawuyili kayi,
mwenga hamuweri na nemeli mumyoyu mwenu na nemeli ayi
kwahera muntu yakaweza kuyiwusiya kwamwenga." **23** "Lishaka
ali lyankwiza, hapeni munuwi shoseri. Nukugambirani nakaka,
Tati hakawapanani shoseri shamumluwa kupitira litawu lyaneni.

24 Mpaka vinu munuwiti ndiri shoseri kwa litawu lyangu. Munduwi
shoseri, namwenga hampati su nemeli yamwenga ipera." **25**
"Nuwagambirani vitwatira avi kwa mafumbu. Kumbiti shipindi
hashizi hapeni ntumiyi mafumbu kuwagambira, su hantakuli pota
kufifa kuusu Tati. **26** Lishaka ali palizaku, mwenga hamuluwi
kwa litawu lyaneni, **27** toziya Tati mweni kawafira mwenga.
Yomberi kawafira mwenga toziya munfira neni na kujimira kuwera
niziti kulawa kwa Mlungu. **28** Niziti kulawa kwa Tati na niziti
pasipanu, vinu nankuwuka pasipanu, nankugenda kwa Tati."
29 Su, wafundwa wakuwi wamgambira, "Vinu gwankutakula
pota kufifa, gutakula ndiri kwa mafumbu. **30** Vinu tuvimana
kuwera gwenga guvimana kila shintu, gufira ndiri muntu yoseri
kakukosiyi. Ayi itutenda tujimiri kuwera gwenga gulawa kwa
Mlungu." **31** Yesu kawankula, "Hashi, vinu mjimira? **32** Shipindi
shankwiza, na shapalaa kala, pawawapalasiya mwoseri mwenga,
kila yumu pakawuya ukaya kwakuwi, hamundeki gweka yangu.
Kumbiti nagweka yangu ndiri, toziya Tati kapamuhera na neni.
33 Nuwagambiriti aga, su hamuweri na ponga kwa kuwera
pamuhera na neni. Wantu wa pasipanu hawawatendi ntabiki.
Kumbiti muweri wagangamala! Neni nuwakanga kala wantu wa
pasipanu!"

17 Yesu pakamaliriti kutakula aga, kalola kumpindi, kalonga.
"Tati, shipindi shisoka! Gumkwisi mwana gwaku su Mwana
kapati kukukwisa gwenga. **2** Gumupiti uwezu kwa wantu
woseri, su guwayupi ukomu wa mashaka goseri woseri awa
wagunupiti. **(aiōnios g166)** **3** Na ukomu wa mashaka goseri
ndo awu, kukumana gwenga yaguwera gweka yaku Mlungu
gwa nakaka na kumana Yesu Kristu, yagumtumiti. **(aiōnios
g166)** **4** Neni nuulanguziya ukwisa waku pasipanu, ntenda

kala lihengu lyagunupiti ntendi. **5** Tati! Gunkwisi pawulongolu
paku vinu, ukwisa ulii yatuweriti nawu pamuhera pamberi
pa kunyawa pasipanu. **6** “Nukutenda gumanikani kwa wantu
walii wagunupiti kulawa pasi panu. Waweriti wantu wakuwi.
Na gwenga gunupiti waweri waneni. Womberi washipikanira
shisoweru shakuwi, **7** na vinu wavimana handa kila shagunupiti
shilawa kwagwenga. **8** Nuwapanani ujumbi ulii wagunupiti na
womberi wawuwanka, wavimana nakaka ndawiti kwagwenga
na wajimira handa gwenga guntumiti. **9** “Nuwaluwira awa.
Nuwaluwira ndiri wantu woseri wa pasipanu kumbiti nuwaluwira
wagunupiti, mana ndo waku. **10** Vyoseri vyawera navi ndo vyaku
na vyaku ndo vyaneni na ukwisa waneni uwonikana pakati pa
wantu wagunupiti. **11** Na vinu niza kwakuwi, namulamu ndiri kayi
pasipanu, kumbiti womberi wamulamu pasipanu. Tati Mnanagala!
Kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti, shondi shondi guwatuli
weri su waweri yumu gambira twenga ntambu yatuwera yumu.
12 Pamuweriti nawomberi, neni nuwalolera weri kwa likakala
lya litawu lyaku lyagunupiti. Neni nuwalolera, kwahera ata
yumu gwawu yakagamiriti, kumbiti ulii yumu yakagamiriti, su
Malembu Mananagala gapati kutimirika. **13** Na, vinu niza
kwagwenga na ntakula vitwatira avi pasipanu, su waweri na
nemeleru ikamilika mumyoyu mwawu. **14** Nuwayupiti ujumbi
waku na wantu wa pasipanu wawakalalira toziya womberi wa
pasipanu ndiri, gambira neni gwa pasipanu ndiri. **15** Nduwa ndiri
guwawusiyi pasipanu, kumbiti nduwa guwaloleri na mkondola
uliya. **16** Womberi wa pasi panu ndiri, handa viraa ntambu
yanwera ndiri gwa pasipanu. **17** Guwapungi waweri wagwenga
munakaka, shisoweru shaku ndo shanakaka. **18** Ntakula viraa
ntambu yaguntumiti pasipanu, naneni viraa nuwatuma womberi

pasipanu, **19** na kwajili yawu, namweni neni nulitula kwa gwenga
su nawomberi viraa wapungwi muunakaka. **20** “Nuwaluwira
awa ndiri hera, kumbiti nuwaluwira viraa woseri yawajimira
toziya ya ujumbi awu. **21** Nduwa su woseri waweri yumu. Tati!
Nduwa waweri mngati mwa twenga gambira viraa gwenga
ntambu yaguwera mngati mwaneni, naneni mngati mwaku.
Nduwa waweri yumu su pasipanu papati kujimira handa gwenga
guntumiti. **22** Neni nuwapanani ukwisa ulaa uliya wagunupiti
neni, su waweri shintu shimu gambira twenga ntambu yatuwera
yumu, **23** neni, namngati mwawu nagwenga mngati mwangu,
nduwa wakamiliki na waweri yumu, su wantu wa pasipanu wapati
kumana gwenga guntumiti na guwafiri womberi ntambu yagunfira
neni. **24** “Tati! Nfira awa wagunupiti waweri pamuhera naneni
palaa panu, su wawoni ukwisa waneni wagunupiti, toziya gunfiriti
neni pamberi pa kunyawa pasipanu. **25** Tati Muheri! Wantu
wa pasipanu wakumana ndiri, kumbiti neni nukumana. Awa
wavimana handa gwenga guntumiti. **26** Nukutenda gumanikani,
na haendereyi kutenda hangu, su ufiru yaguwera nawu kwaneni
uweri mngati mwawu, naneni hanweri mngati mwawu.”

18 Yesu pakamaliliti kuluwa, kagenditi kumwambu kulushemba
Kedironi, pamuhera na wafundwa wakuwi. Pahala panu paweriti
na shiwunga sha mitera, Yesu kingira amu pamuhera na
wafundwa wakuwi. **2** Yuda, kamgalambukiti Yesu, pakamaniti
pahala panu kwani mala zivuwa Yesu kaliwoniti na wafundwa
wakuwi pahala palii. **3** Yuda katoriti shipinga sha wanjagila
kulawa kwa watambika wakulu wa Numba ya Mlungu na
Mafalisayu, su kiza nawu mushiwunga womberi waweriti na
limbamba lya motu na vimagi. **4** Yesu, kavimana goseri gagafira
kumpata, kalawira, kawakosiya, “Mwankumsakula gaa?” **5**

Nawomberi wankula, “Yesu gwa Nazareti!” Yesu kawagambira,
“Neni ndo mweni.” Yuda yakaweriti kamgalambukiti kagoloka
pamuhera nawomberi. **6** Yesu pakawagambiriti, “Neni ndo
mweni,” Wawuya kumbeli, waguwa pasi. **7** Yesu kawakosiya kayi,
“Mwankumsakula gaa?” Wamwankula, “Yesu gwa Nazareti!” **8**
Yesu kawagambira, “Nuwagambireni kala neni ndo mweni. Su,
payiwera mwankunsakula neni, muwaleki awa wagendi zyawu.”
9 Katakula aga su gapati kutimiya galii ganakaka gagatakulitwi,
“Walii yagunupiti Tati, numwasa ndiri ata yumu.” **10** Simoni
Peteru kaweriti na upanga, su, kuwulaviya kalidumura likutu
lya kumliwu lya ntumintumi gwa Mtambika Mkulu. Ntumintumi
ayu wamshema Malikusi. **11** Su, Yesu kamgambira Peteru,
“Guwuzii upanga waku mumuhaku. Hashi, gulihola handa
nandi ndiri shikombi sha ndabiri shakanupiti Tati gwangu?”
12 Shikundi sha wanjagila wa Rumi na Mnjagira mkulu na
walolera wa Wayawudi wamkamuliti Yesu, wamtawa, **13** na
kumjega kwanja kwa Anasi. Anasi kaweriti mganafu gwa
Kayafa ndo mweni kaweriti Mtambika mkulu gwa shinja shilii.
14 Kayafa ayu ndo ulii yakaweriti kawagambiriti Wayawudi,
membaka muntu yumu kahowi kwajili ya wantu wavuwa. **15**
Simoni Peteru pamuhera na mfundwa gwingi wamfatiti Yesu.
Toziya mfundwa yumonga ayu kaweriti kamanikana nentu kwa
Mtambika Mkulu, hangu kagenda pamuhera na Yesu pakati
pamdamu pa Mtambika Mkulu **16** Peteru pakaweriti kagoloka
pamlyangu. Su, mfundwa gwingi yakamanikaniti na Mtambika
mkulu kalawiti kunja, katakula na mdala yakaweriti pamlyangu na
kumjega Peteru mungati. **17** Mnjagira mhinja ayu gwapamlyangu
kamkosiya Peteru, “Hashi nagwenga viraa yumu gwa wafundwa
wa muntu ayu?” Peteru kamgambira, “Ndala, neni ndiri!” **18**

Wantumintumi na wawanjagila waweriti wakoziya motu toziya
kuweriti na mpepu, waweriti wanguyotera motu. Peteru kaweriti
kagoloka pamuhera nawomberi kakwotera motu. **19** Mtambika
Mkulu kamkosiya Yesu kuusu wafundwa wakuwi na mafundu
gakuwi. **20** Yesu kamwankula, “Ntakula na kila muntu mashaka
goseri pawonikaniti. Kila mala nfunda munumba za Mlungu
na Mnumba nkulu ya Mlungu, pahala pawalyonaga Wayawudi
woseri na wala ntakula ndiri shoseri kwa kufifa. **21** Hashi
gunkosiya neni? Guwakosiyi wantu yawampikinira neni. Womberi
wavimana vyanuwagambiriti, wavimana shintu shantakuliti.” **22**
Pakamaliliti kutakula aga yumu gwa wanjagila kamkomiti Yesu
likofi pakalonga, “Gumwankula ntambu ayi Mtambika Mkulu?” **23**
Yesu kankula, “Handa ntakula weri ndiri, gumugambiri kila muntu
ka panu iweriti hashi, kumbiti handa ntakula weri, iwera hashi
gunkoma?” **24** Su, Anasi kamjega Yesu kwa Mtambika Mkulu
Kayafa pawamtawa. **25** Simoni Peteru kaweriti panu kanguyotera
motu. Su, wamkosiya, “Hashi, nagwenga viraa yumu gwa
wafundwa wakuwi muntu ayu?” Yomberi kaberiti na kutakula,
“Neni ndiri”. **26** Yumu gwa wantumintumi wa Mtambika Mkulu,
nayomberi kaweriti mlongu gwa ulii yakadumulitwi likutu na
Peteru katakula nukuwoniti pamuhera na Yesu mushiwunga sha
mitera. **27** Peteru kamlema kayi, palaa paliya njogolu kawika. **28**
Mandawila putiputi Yesu wamtola kwa Kayafa, wamjega mpaka
kwa Liwali, wakulu awa wa Shiyawudi wingira ndiri amu, wafiriti
ndiri kuwera wahumba, toziya wafiriti wawezi kuliya shiboga sha
Pasaka. **29** Su Pilatu kawagendiriti kulaa kunja, kawakosiya,
“Muntu ayu katenda vintu gaa vidoda?” **30** Wamwankuliti, “Handa
ayu kangaweriti muntu yakatenda gaherepa twangamjegiti
ndiri kwagwenga.” **31** Pilatu kawagambira, “Mumutoli maweni

muntu ayu, mumutozi kulawirana na malagaliru genu maweni.”
Wayawudi wamwankula, “Twenga twahera uwezu wa kumtoza
muntu yoseri kahowi.” **32** Vilawiriti avi su viweri nakaka
visoweru vyakatakuliti Yesu kulanguziya kuhowa na ntambu
hakahowi. **33** Pilatu kawuya kayi mu liboma na kamshema Yesu,
kamkosiya, “Eti, gwenga gwa mfalumi gwa Wayawudi?” **34** Yesu
kamwankula, “Hashi, gunkosiya hangu gumweni gwenga ama
kwana wamonga wakugambira visoweru vyaneni?” **35** Pilatu
kamwankula, “Hashi, gulihola Namyawudi neni? Wantu waku
na watambika wakulu wakujega kwaneni. Gutenda shishi?”
36 Yesu katakula, “Utuwa waneni wa pasipanu ndiri, handa
Utuwa waneni megaweri wa pasipanu, wantumintumi wa neni
mewankomi ndiri, naniza kubatwa na Wayawudi, kumbiti Ufalumi
wa neni wa pasipanu ndiri!” **37** Pilatu kamkosiya, “Gwenga
gwa mtuwa?” Yesu kankula, “Gwenga gutakula neni na mtuwa.
Neni nyiwukiti na kwiza pasipanu kwa shintu shimu, gutakula
nakaka. Kwa ntambu ayi niza na unakaka. Kila yakawera na
unakaka awu hakampikiniri.” **38** Pilatu kamkosiya, “Unakaka
ndo shintu gaa?” Pilatu kawagendiriti kayi Wayawudi kunja
na kawagambira, “Neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi
shakumtozera. **39** Kumbiti, kwa mwenga kwana shitiba sha neni
kumvugulira muntu yumu mushibetubetu shipindi sha Pasaka,
mfira numulekeziyani mfalumi gwa Wayawudi?” **40** Wamwankula
pawabota, “Ndala, ayu ndiri, tumfira Baraba!” Baraba yakaweriti
mpokaji kwa wantu.

19 Su, Pilatu katakuriti Yesu wamtoli, wamsyatangi ntomondu.
2 Wanjagira wapota lijenjeri lya misontu na wamtula mumutuwi,
wamvarisiya na lihabiti lya shifalumi. **3** Wamwizira na kutakula,
“Mwika, Mtuwa gwa Wayawudi!” Wamgendera na kumwakula

makofi. **4** Pilatu kalawa kayi kunja, kawagambira, “Mlori, numjega
kunja kwamwenga, mpati kuvimana handa neni mona ndiri
shidoda shoseri kwakuwi.” **5** Su, Yesu kalawa kunja pakavala
lijenjeri lya misontu na lihabiti lya shifalumi. Pilatu kawagambira,
“Mlori! Muntu mweni ndo ayu.” **6** Watambika Wakulu na
wanjagila pawamwoniti wabota, “Gumpingiki! Gumpingiki!” Pilatu
kawagambira, “Su mumutoli maweni mkampingiki, toziya neni
mona ndiri vidoda vyoseri kwakuwi.” **7** Wayawudi wamwankula,
“Twenga twanaga malagaliru na kulawirana na malagaliru aga,
ndo mpaka kahowi, toziya kalitakuziya mweni ka Mwana gwa
Mlungu.” **8** Pilatu pakapikaniriti visoweru avi katiriti nentu.
9 Kingira kayi mngati mwa ikulu, kamkosiya Yesu, “Gulawa
koshi gwenga?” Kumbiti Yesu kamwankula ndiri shintu. **10**
Pilatu kamgambira, “Gutakula ndiri naneni? Guliholi, guvimana
ndiri handa nanawu uwezu wa kukuvugulira na uwezu wa
kukupingika?” **11** Yesu kamwankula, “Meguweri na uwezu woseri
kwa neni hera toziya yakakupanani ndo Mlungu. Su muntu
yakanjegiti kwa gwenga kana vidoda vikulu nentu.” **12** Pilatu
pakapikiniriti aga, kaweriti kakusakula ntambu ya kumlekiziya
Yesu, kumbiti lipinga lya Wayawudi liwuyiriti kushowangana,
“Pagumlekeziya muntu ayu, gwenga gwa ganja ndiri gwakuwi
Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi, kila muntu yakalitenda kuwera
Mfalumi kamlema Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi!” **13** Su,
Pilatu pakapikaniriti visoweru avi kamjega Yesu kunja, kalivaga
pashiti sha kutoza, pahala wapashema, “Sakafu ya libuwi.”
Kwa Shiebraniya, “Gabata.” **14** Iweriti ipata saa sita paliwala,
lishaka lya kutandira Pasaka. Pilatu kawagambira Wayawudi,
“Mlori, mfalumi gwenu!” **15** Womberi washowangana, “Gumlagi!
Gumlagi! Mulupingika!” Pilatu kawakosiya, “Hashi, numupingiki

mfalumi gwenu?” Watambika wakulu wamwankula, “Twenga
twahera Mfalumi ira Kaisari Mfalumi mkulu gwa Warumi!” **16** Su,
panu Pilatu kamlekiziya Yesu mumawoku mwawu su wampingiki.
Su, wamtola Yesu. **17** Nayomberi kalawa kiwiti kalitola lupingika
lwakuwi kugenda pahala pawashemapu “Shipalakasa sha
Mtuwi.” Kwa Shiebraniya Goligota. **18** Wampingika aku na
wantu wawili wamonga wawapingika, yumu uwega wakuwi
wa kumliwu na mmonga uwega wakuwi wa kumshigi. **19**
Pilatu kalembiti malembu kagatula pampindi pa lupingika. Iweriti
ilembwa hangu, “Yesu gwa Nazareti, Mfalumi gwa Wayawudi.”
20 Wayawudi wavuwa wagasomiti malembu aga, mana pahala
panu pawampingikiti Yesu paweriti pakwegera na lushi. Kayi
malembu aga gaweriti galembwa kwa Shiebraniya na Shilatini
na Shigiriki. **21** Watambika Wakulu wa Shiyawudi wamgambira
Pilatu, “Nagulemba, ‘Mfalumi gwa Wayawudi,’ Kumbiti gulembi
yomberi katakuliti, Neni ndo Mfalumi gwa Wayawudi.” **22**
Pilatu kankula, “Ganembiti, nemba!” **23** Wanjagira pawamaliriti
kumpinjika Yesu, wazitoliti nguwu zakuwi, wagawana vifungu
msheshi, shifungu shimu kwa kila mjagira. Watoliti viraa na
rihabiti lyakuwi, rihabiti ali liweriti rifumwa kwa shipandi shimu
hera, pota na mshonu. **24** Wanjagira awa waligambiziyana,
“Hapeni kuyikashula, ira wazigalambuziya simbi ziweri zya gaa?”
Shitwatila ashi shitendikiti su gatimiyi Malembu Mananagala
yagatakula, “Wagawaniti nguwu womberi kwa womberi, Na
nguwu zaneni wazigalambuziya simbi.” Su, ntambu yawatenditi
wanjagila walii. **25** Pakwegera na lupingika lwa Yesu, paweriti
wagoloka mawu gwakuwi na mlongu gwa mawu gwakuwi, Mariya
Mdala gwa Kileopa na Mariya Magidalena. **26** Yesu pakamwoniti
mawu gwakuwi na pakwegera nayomberi kagoloka uliya mfundwa

yakamfiriti, kamgambira mawu gwakuwi, “Mawu! Gulori, ayu
ndo mwanagwaku.” **27** Shakapanu kamgambira mfundwa ulii,
gulori, “Ayu ndomweni mawu gwaku.” Na kwanjira shipindi shilii
mfundwa ayu kamtoliti katami ukaya kwakuwi. **28** Yesu kavimaniti
handa goseri gaweriti gatimia na su Malembu Mananagala
gapati kutimiya, katakula, “Mona kuyumuluwa.” **29** Panu paweriti
na libakuli limema siki. Su, watota sifongu pakati pa siki ayi,
wayitula pampindi pa ufitu wa hisopu wamlandisiya. **30** Yesu
pakalanditi siki, katakula “Gapera!” Shakapanu kango'ng'onala
mtuwi gwakuwi, kahowa. **31** Shakapanu Wakulu wa Wayawudi
wamkosiya Pilatu wamegi magulu gawu wawapingikiti na
kusulusiya nshimba kulawa mlupingika, wakosiyiti hangu toziya
iweriti Ijumaa lishaka lya matandiru ga Pasaka na wafiriti ndiri
nshimba kusigala mlupingika lishaka lya Kwoyera, paliyanja
lishaka lya kwoyera toziya ya lishaka likulu. **32** Su, wanjagila
wagenditi, wagamega magulu ga uliya gwa kwanja na uliya gwa
pili ndomweni kaweriti kapingikwa pamuhera na Yesu. **33** Kumbiti
pawamwiziriti Yesu, wawoniti kuwera kahowiti kala na hangu
wammega ndiri magulu. **34** Kumbiti mjagira yumu kamtobuliti
Mluwavu kwa mgoha na palaa paliya mwazi na mashi galawa.
35 Nayomberi yakawoniti shitwatira ashi kalaviya visoweru
vyakuwi su mwenga mpati kujimira. Na aga yagapitawulitwi ndo
nakaka, kayi yomberi kavimana handa kankutakula nakaka.
36 Shitwatila ashi shashitenditwi su Malembu Mananagala
gatimiyi, “Kwahera ata shifupa shakuwi shimu hashimegwi.” **37**
Ilembwa kayi Mumalembu Mananagala gatakula, “Hawamloli
uliya yawamtobuliti.” **38** Pa aga, Yosefu, mwenikaya gwa
Arimatayu, kamluwa Pilatu kayitoli nshimba ya Yesu. Yosefu
kaweriti mfundwa gwa Yesu, kumbiti kwa kubada, toziya

kawatiriti wakulu wa Wayawudi. Su, Pilatu kajimira. Hangu
Yosefu kagenditi, kayitola nshimba ya Yesu. **39** Nikodemu
yomberi kaweriti kamgendera Yesu pashiru, wagenditi pamuhera
na Yosefu kiza pakajega muhanganyiku gwa manimani na
ubani wa kilu milongu mitatu. **40** Su, watola nshimba ya Yesu.
Waitawa sanda pamuhera na uturi kulinganira na shitiba sha
Wayawudi shakusira. **41** Pahala panu pawampingikiti Yesu
paweriti na shiwunga na pakati pashiwunga ashi paweriti na
lipumba lyampanga lyaliweriti lyasyayi, wamsira ndiri muntu
yoseri mnumba mwakuwi. **42** Toziya ya lihengu lya Wayawudi lya
matandiru ga Lishaka lya Kwoyera, toziya lipumba lya mpanga
ali liweriti pakwegera, wagatula mauti ga Yesu mlaa.

20 Naluwunjuwunju jumapili, kuweriti kwangali ntiti, Mariya
Magidalena kagenditi kulipumba lya mpanga na kaliwona
libuwi lilii liwusiwa pamlyangu gwa lipumba. **2** Su kagenda
mbiru mpaka kwa Simoni Peteru na ulii mfundwa yumonga
ndomweni Yesu kamfiriti, kawagambira, “Wamwusiya Mtuwa
Mulipumba lya mpanga na tuvimana ndiri pawamtuliti.” **3** Peteru
na mfundwa yumonga ulii wagenda kulipumba. **4** Woseri wawili
watugiti, Kumbiti mfundwa yumonga ulii katugiti mbiru kuliku
Peteru na kalongolera kusoka kulipumba. **5** Pakasungulilili
na kawoniti sanda, kumbiti kingira ndiri mlipumba. **6** Simoni
Peteru kamfata na kingira mlipumba, amu kayiwona sanda, **7** na
shitambala shawamtawiti Yesu Mutuwi. Shitambala ashi washitula
ndiri pamuhera na sanda ayi, kumbiti shiweriti shibiringiziwa
na shitulwa pahali pa gweka hera. **8** Mfundwa yumonga
yakasokiti kulipumba lya mpanga, kingira viraa mulipumba lya
mpanga, kawona na kajimira. **9** Waweriti wankali kugamana
Malembu Mananagala yagatakuliti kuwera mpaka kazyuki. **10** Su,

wafundwa awa wawuya ukaya. **11** Mariya kaweriti kagoloka kunja
ku lipumba lya mpanga, kankulira. Pakiwiti kankali kankulira,
kang'ong'onariti na kusungulira mulipumba lya mpanga, **12** na
kawawona wantumintumi wa kumpindi wawili yawavaliti nguwu
neru mbuu, walivagiti palii nshimba ya Yesu payiweriti yigonjekwa,
yumu kumtuwi na mmonga kumagulu. **13** Wamahoka awa
wamkosiya, “Mdala, shagulira shishi?” Yomberi kawagambira,
“Wamwusiya Mtuwa gwangu na nukumana ndiri kwawamtuliti!” **14**
Pakatakuliti aga, kagalambuka kumbeli, kamwona Yesu kagoloka
paliya, kumbiti kammana ndiri kuwera ndo Yesu. **15** Yesu
kamkosiya, “Mdala, shagulira shishi?” Gwankumsakula Gani?
Mariya, kaliholiti kuwera ayu ndo mlolera shiwunga, kamgambira,
“Mtuwa, handa ndo gwenga gumwusiya, gung'ambiri pagumturiti,
naneni hang'endi na kumtola.” **16** Yesu kamgambira, “Mariya!”
Yomberi kagalambuka, kamgambira kwa Shiebraniya, “Raboni”
Yani “mfunda.” **17** Yesu kamgambira, “Nangunkola, toziya nankali
kugenda kumpindi kwa Tati. Kumbiti gugendi kwa walongu wangu
guwagambiri, Nankugenda kumpindi kwa Tati gwangu na Tati
gwenu, Mlungu gwangu na Mlungu gwenu.” **18** Mariya Magidalena
kagenda na kawagambira weri visoweru vilii wafundwa kuwera
kamwona Mtuwa na kuwagambira gawamgambira. **19** Iweriti
pamihi pa lishaka lya jumapili. Wafundwa waweriti waliwona
pamuhera mnumba na milyangu iweriti itatwa toziya wawatiriti
watuwa wa Shiyawudi. Su, Yesu kiza, kagoloka pakati pawu,
kawagambira, “Ponga kwamwenga!” **20** Pakamaliriti kutakula
aga, kawalanguziya mawoku gakuwi na lubavu lyakuwi. Su,
wafundwa awa wasekelera nentu kumwona Mtuwa. **21** Yesu
kawagambira kayi, “Ponga kwamwenga! Handa viraa Tati
ntambu yakantumiti neni, naneni nankuwatuma mwenga.”

22 Pakamaliriti kutakula aga, kawatekelera na kuwagambira,
“Mumwanki Rohu Mnanagala. **23** Pamuwalegeziya wantu vidoda
vyawu, hawalegeziwi, pamuwalegeziya ndiri, hapeni walekiziwi.”
24 Tomasi, yumu gwa walii lilongu na wawili yawamshema mawira
kaweriti ndiri pamuhera nawomberi shipindi Yesu pakiziti. **25** Su,
wafundwa wamonga walii wamgambira yomberi, “Tumwoniti
Mtuwa.” Tomasi kawagambira, “Pamona ndiri mumawoku
mwakuwi shilanguliru zya misumali na kuyingiziya shyala shangu
pakati palikovu ali na kuyingiziya liwoku lyangu mluwavu lwakuwi,
hapeni njimiri.” **26** Pa mashaka manane wafundwa waweriti
kayi pamuhera mnumba mulii na Tomasi kaweriti pamuhera
nawomberi. Milyangu iweriti itatwa, kumbiti Yesu kiza, kagoloka
pakati pawu, pakatakula, “Ponga iweri pamuhera na mwenga!”
27 Shakapanu kamgambira Tomasi, “Gutuli shyala shaku panu
na guloli mawoku gangu, shakapanu gunyoshi liwoku lyaku na
gunkoli lubavu lwangu. Guleki kwamini ndiri kwaku, gwenga
gwamini!” **28** Tomasi kamwankula, “Mtuwa gwangu na Mlungu
gwangu!” **29** Yesu kamgambira, “Hashi, gujimira toziya gumona?
Mbaka woseri yawanjimira pamberi pa kumona neni!” **30**
Yesu katenditi pawulongolu pa wafundwa wakuwi malangaliru
gamonga mavuwa galembitwi ndiri munkati mushintola ashi.
31 Kumbiti aga wagalembiti su mpati kwamini handa Yesu ndo
Kristu, Mwana gwa Mlungu na kwa kumjimira mpati kuwera na
ukomu.

21 Pa aga, Yesu kawalawiriti kayi wafundwa wakuwi kumbwega
ku litanda lya Tiberiya. Ilawiriti hangu. **2** Simoni Peteru,
Tomasi yawamshema wamawira na Nataniyeri mwenikaya gwa
kana mu Galilaya wana wawili wa Zebedayu na wafundwa
wakuwi wamonga wawili, waweriti woseri pamuhera. **3** Simoni

Peteru kawagambira wamonga, “Nankugenda kulowa wasomba.”
Womberi wamgambira, “Hatugendi na gwenga.” Su wawuka na
wakweniti mtumbwi, kumbiti pashiru poseri wapatiti ndiri shintu.
4 Payanjiti kushiya, Yesu kagolokiti pampeku pa litanda, kumbiti
wafundwa wavimaniti ndiri kuwera yomberi ndo Yesu. **5** Su, Yesu
kawakosiya, “Wantemba, mlowa ndiri shintu shoseri?” Womberi
wamwankula, “Tupata ndiri shintu.” **6** Yesu kawagambira, “Mwasi
zinyavu zyenu uwega wa kumliwu mwa mtumbwi, hamlowi
wasomba.” Su waziyasa zinyavu na waweziti ndiri kuzinika,
toziya zinyavu ziweriti na wasomba yawamemiti nduu. **7** Mfundwa
yakafiritwi na Yesu kamgambiriti Peteru, “Ayu Mtuwa” Simoni
Peteru pakapikaniriti kuwera ayu ndo Mtuwa, kavala weri nguwu
yakuwi toziya kaweriti kavala upati, su kingiriti mumashi. **8**
Su wafundwa wamonga wiziti kumbwega ku litanda pawawera
mumtumbwi, wanikiti zinyavu zyaziweriti zimema wasomba.
Waweriti ndiri patali na kuisi, iweriti handa utali wa mita malongu
lilongu kulawa kumpeku. **9** Pawasokiti muisi wawoniti motu gwa
makala gukoziwa na kuweriti na somba pamuhera na libumunda.
10 Shakapanu Yesu kawagambira, “Mjegi panu wasomba wamu
wamuwalowiti.” **11** Simoni Peteru kakwena mumtumbwi, kazinika
zinyavu zilii kuisi zaziweriti zimema wasomba wakulu miya na
malongu muhanu na tatu, tembera wasomba waweriti wavuwa
zinyavu zidegeka ndiri. **12** Yesu kawagambira womberi, “Mwizi
mlii.” Kwahera mfundwa ata yumu gwawu yakajeriti kumkosiya,
“Gwenga gwa gaa?” Toziya womberi wavimaniti kaweriti Mtuwa.
13 Su Yesu kiza, katola libumunda, kawapananiti, katenda hera
hangu kwa wasomba walii. **14** Ayi iweriti mala ya tatu Yesu
pakawalawiriti wafundwa pakazyukiti kala. **15** Pawamaliriti kuliya,
Yesu kamkosiyiti Simoni Peteru, “Simoni, mwana gwa Yohani!

Hashi, gunfira neni kuliku womberi awa?” Peteru kamwankula,
“Yina Mtuwa, guvimana kuwera neni nukufira.” Yesu kamgambira,
“Guloleri wakondolu waneni.” **16** Yesu kamkosiya mala ya
pili, “Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni?” Peteru
kamwankula, “Yina Mtuwa guvimana kuwera nukufira.” Yesu
kamgambira, “Guloleri wakondolu waneni.” **17** Mala ya tatu Yesu
kamkosiya Peteru, “Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira?”
Palii Peteru kahinginikiti toziya kamkosiya mala ya tatu, “Gunfira?”
Yomberi kamwankula, “Mtuwa, gwenga guvimana vyoseri,
gwenga guvimana kuwera neni nukufira.” Yesu kamgambira,
“Guloleri wakondolu wa neni! **18** Nakaka nukugambira, paguweriti
muntemba guweriti gwankali kugenda koseri kwagufira kugenda,
kumbiti paguwera mgogolu, hagukolwi liwoku na muntu gwingi
pakakujega paala pagufira ndiri kugenda.” **19** Kwa kutakula
hangu, kulanguziyiti ntambu Peteru pakahowa na kumkwisa
Mlungu. Shakapanu Yesu kamgambiriti yomberi, “Gunfati neni!”
20 Peteru kagalambuka, kamwoniti ntumintumi ulii yakafiritwi
na Yesu, kankumfata. Mfundwa ayu ndo mweni ulii shipindi
sha kuliya shiboga sha pamihi, kalivagiti pakwegera nentu na
Yesu pakamkosiya Yesu, “Mtuwa ndo gaa hakakugalambuki?”
21 Peteru pakamwoniti ayu kamkosiya Yesu, “Mtuwa! Na ayu
hashi?” **22** Yesu kamwankula, “Handa panfira kalikali mpaka
panizaku, shikuusu shishi gwenga? Gwenga gunfati neni!” **23**
Shisoweru shili shyeniyiti pakati pa walongu kuwera wafundwa
ulii hapeni kahowi. Kumbiti Yesu kamgambiriti ndiri kuwera
wafundwa ulii hapeni kahowi, ira katakuriti, “Handa panfira
kalikali mpaka panizaku shi kuusu shishi gwenga?” **24** Ayu ndo
mfundwa ulii yakapitawuliti vitwatira avi na kuvilemba. Natwenga
tuvimana kuwera gakatakuliti ndo ganakaka. **25** Kwana vitwatira

vyamonga vivuwa vyakatenditi Yesu, handa vyangalembwiti vyoseri, shimu kwa shimonga, meiweri pasipanu kwahera pahala pa kutula vintola vyavilembitwi.

Matendu

1 Mlongu Teufili, mushintola sha kwanja nembiti kuusu vitwatira
vyoseri Yesu vyakatenditi na kufunda kwanjira kwanja. **2** Mpaka
lishaka lilii pakanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu.
Pamberi pa kunyasulwa kugenda kumpindi, kawapananiti
malagaliru kupitira Rohu Mnanagala wantumintumi walii
yakawasyaguliti. **3** Pakuhowa kwakuwi, yomberi kalilanguziyiti
mweni kwa womberi na kulilanguziya nakaka kuwera mweni
ka mkomu. Yomberi kawalawiriti kwa shipindi sha mashaka
malongu msheshi na yomberi kayoweriti nawu kuusu Ufalumi wa
Mlungu. **4** Shipindi shimu yomberi pakaweriti nawu, kawapananiti
lagaliru ali, “Namlawa amu Yerusalemu, su muliheperi lagilu
lya Tati, lilii lyampikaniriti neni nonga kuusu visoweru vyakuwi.
5 Toziya Yohani kawabatiziti kwa mashi, kumbiti pa mashaka
gavuwa ndiri mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.” **6**
Su wantumintumi pawaliwoniti pamuhera na Yesu, womberi
wamkosiyiti, “Mtuwa, shipindi ashi haguwuziyi ufalumi kwa
Israeli?” **7** Yesu kawagambira, “Vyamwenga ndiri kuvimana
vipindi ama zitarehi Tati gwangu kavitula muukolamlima wakuwi.
8 Kumbiti hamwanki likakala Rohu Mnanagala pakawayizireni
mwenga, na hamuweri wapitawu waneni Muyerusalemu na
Muyudeya yoseri na Samariya na ata upeleru wa pasipanu.” **9**
Pakatakuliti kala aga, pawaweriti wankulola yomberi kanyasulitwi
kugenda kumpindi kwa Mlungu, liwundu limfifa nawamwona kayi.
10 Pawaweriti wankali wankulola kumpindi yomberi kwakagenditi,
palaa paliya wantu wawili yawavaliti nguwu nvufu wagolokiti
pakwegela nawomberi, **11** na walonga, “Mwenga wantu wa
Galilaya! Iwera hashi mgoloka panu pamlola kumpindi? Yesu ayu,
yakanyasulitwi kulawa kwa mwenga kugenda kumpindi, hakizi

kayi kwa njira iraa ayi ntambu yamumwoniti pakagenda kumpindi
kwa Mlungu." **12** Shakapanu wantumintumi wawuyiti Yerusalemu
kulawa kulugongu lwa Mizeyituni, kuweriti kilumita yimu kulawa
mlushi. **13** Pawasokiti mlushi, wayingiriti mshumba shawalikaliti,
nawomberi waweriti Peteru na Yohani na Yakobu na Andereya
na Filipu na Tomasi na Batolumayu na Matayu, Yakobu mwana
gwa Alifayu na Simoni Zeloti na Yuda mwana gwa Yakobu. **14**
Womberi woseri waliwoniti shipinga pamuhera kumluwa Mlungu,
pamuhera na wadala na Mariya mawu gwa Yesu na walongu
wakuwi Yesu. **15** Mumashaka galii Peteru kagolokiti pakati pa
wantu yawamjimira Kristu, weni walanga yawu waweriti miya
yimu na malongu mawili, su yomberi kalongiti. **16** "Mwawalongu
wangu, Malembu Mananagala gatimiya, geni Rohu Mnanagala
katungiti kupitira Dawudi kuusu Yuda yakawalongoziyiti walii
yawamkamuliti Yesu. **17** Yuda kaweriti yumu gwa shipinga shetu,
toziya mweni kasyagulitwi kaweri mtenda lihengu muyetu."
18 Su Yuda kahemeliti lirambu kwa mpiya zilii za ukondola
zyakazipatiti, pakaweriti kulirambu yomberi kaguwiti na kahowa,
kapantika na utumbu wakuwi witika kunja. **19** Kila muntu
yakalikaliti Muyerusalemu kapikaniriti visoweru vya vitwatira
avi, na kwa likabira lyawu lirambu ali walishema Akelidama,
mana yakuwi "Lirambu lya Mwazi." **20** Peteru kalongiti, "Ilembwa
mushintora sha Zaburi, 'Numba yakuwi isigali hera, muntu
yoseri nakalikala amu.' Kayi ilembwa, 'Muntu yumonga katoli
lihengu lyakuwi.' **21** "Su ifiruwa tumsyaguli muntu yumonga
pakati pa walii yawaweriti pamuhera na twenga shipindi shoseri
mtuwa Yesu pakingiriti na kulawa pakati penu. **22** Kwanjira
kwa shipindi sha ubatizu wa Yohani mpaka lishaka lilii Yesu
pakanyasulitwi kulawa kwatwenga kugenda kumpindi. Ifiruwa

yumu gwawu kaweri kapitawu gwa kuzyuka kwakuwi pamhera
natwenga." **23** Su wakanda matawu ga wantu wawili, Yosefu
yawamshema Barisaba viraa yomberi kamanikana kwa litawu
lya Yustu, na Matiya. **24** Shakapanu wamluwa Mlungu, "Mtuwa,
gwenga guyimana myoyu ya wantu woseri. Su gutulanguziyi
pakati pa wawili awa ulii yagumsyaguliti, **25** katoli lihengu
lya utenderu wa untumintumi wa Yuda yakaulekiti su kagendi
pahala pakuwi mweni." **26** Shakapanu wagalambuziya simbi
na kugalambuziya simbi aku kumtulukiriti Matiya, nayomberi
kayongerwa mushipinga sha wantumintumi lilongu na yumu.

2 Lishaka lya Pentekosti palisokiti, woseri waweriti wajojinikiti
pahala pamuhera. **2** Vumu liziwu gambira lyega lipikinika
kulawa kuliyera na limemiziyiti numba yoseri yawalikaliti. **3**
Womberi wawoniti vintu gambira mimbamba ya motu yaibagulikiti
na kamkangalira kila muntu. **4** Woseri wamemiziyitwi Rohu
Mnanagala na wanjiti kutakula kwa luga zya makabira gamonga,
Rohu ntambu yakawatenditi watakuli. **5** Vinu palii Yerusalemu
kuweriti na Wayawudi, wantu yawamguwira Mlungu, wantu
yawalawiti kila isi pasi pa mpindi. **6** Womberi pawapikaniriti liziwu
ali, lipinga likulu lya wantu lijojinikiti pamuhera walikangasha,
toziya kila yumu gwawu kawapikaniriti womberi wankutakula
kwa luga ya likabila lyakuwi mweni. **7** Womberi wasintuka
na kulikangasha pawalikosiya, "Hashi, wantu awa ntambu
yawatakula Wagalilaya ndiri? **8** Iwera hashi, kila yumu gwetu
kankuwapikinira pawatakula kwa luga yakuwi mweni? **9** Wamu
wetu ndo Wapariti na Wamediya na Waelami, wamonga walawa
Misopotamiya na Yudeya na Kapadokiya na Pontu na Asiya,
10 na Firigiya na Pamfiliya na Misri na kumikowa ya Libya
pakwegera na Kureni. Wamonga wahenga kulawa Rumi, **11**

Wayawudi na wantu wawagalambukiriti dini ya Shiyawudi
na wamonga walawa Kureti na Arabiya. Twawoseri twenga
tupikanira pawatakula kwa luga zya makabila getu twaweni
kuusu vitwatira vikulu Mlungu vyakatenditi!" **12** Walikangasha na
kuhinginika, wankulikosiyana weni gweka, "Mana yakuwi shii?"
13 Kumbiti wamonga watenda lidufiya pawalonga, "Wantu awa
walowera ujimbi!" **14** Shakapanu Peteru kagolokiti pamuhera na
wantumintumi walii lilongu na yumu, kanja kulibwelera lipinga lilii
lya wantu, "Walongu Wayawudi na woseri mwenga yamulikala
Yerusalemu, mpikaniri weri shilii shanonga. **15** Wantu awa
walowera ndiri ujimbi ntambu yamulihola, toziya ayi ndo saa
tatu hera mandawira! **16** Unakaka ndo awu shitwatira ashi
ndo shirii shakatakuliti mbuyi gwa Mlungu Yoweli, **17** 'Hantendi
mumashaka ga kupelera, Mlungu kalonga, Hanuwamiminiri
wantu woseri Rohu gwangu. Wananguta wenu wapalu na
wadala, waubweri ujumbi, Wandemba hawawoni mawonu, Na
wazewi wenu hawaloti. **18** Yina, ata wantumintumi wangu,
wapalu na wadala, Hanuwamiminiri Rohu gwangu mulishaka, Na
womberi hawaubweri ujumbi waneni. **19** Handendi mauzauza
kumpindi kuliyera, Na lilangaliru pasi panu, Hakuweri na mwazi,
motu na lyosi lizotopa, **20** Mshenji gutulwa nditi, Na lyezi haliweri
lisheri handa mwazi, Pamberi pa lishaka likulu na weru wa
Mtuwa kwiza. **21** Panu, yoseri yakafira kuluwa kwa litawu
lya Mtuwa, hakalopoziwi' **22** "Wana isi wa Israeli, mpikaniri
shisoweru ashi! Yesu gwa Nazareti kaweriti muntu na ukulu
wakuwi wa Umlungu ulanguziwa kwa mwenga kwa mauzauza,
makangashu na langaliru Mlungu lyakatenditi pakati penu kwa
njira yakuwi, handa ntambu yamumana. **23** Kugenderana
na mpangu gwakuwi mweni Mlungu kaamuwiti kala handa

Yesu mewamubati, mwenga mumlaga kwa kuwalekera wantu
wadoda wampingiki. **24** Kumbiti Mlungu kamzyukisiya kulawa
kwawahowiti, kamlopoziya mukutama kwa kuhowa kwa mana
iwezekana ndiri nakamu kuhowa kumtatiri **25** Mana Dawudi
katakuliti kuusu yomberi hangu, Numwoniti Mtuwa kuulongolu
kwa neni mashaka goseri, ka pamu na neni uwega wangu
wa kumliwu, ata hapeni ndikinyiki. **26** Hangu, moyu gwangu
gwasekuseku, kayi ntenditi lusheka lya nemeleru. Nshimba
ya neni hayilikali mlitumbiru, **27** Toziya hapeni guyileki rohu
yaneni kulirindi lyalihera upeleru, pota kumleka mnanagala
gwaku kawoli. **(Hadēs g86)** **28** Gunanguziyi njira za ukomu,
kuweri kwakuwi gumemiziya sekuseku! **29** "Mwalongu wangu,
nfira kuwagambirani shinagaubaga kuusu vitwatira vyavimpatiti
Dawudi, mbuyi gwetu. Yomberi kahowiti, wamsira, kayi lipumba
lyakuwi lyapalapanu pa twenga mpaka lelu. **30** Kumbiti yomberi
kaweriti mbuyi gwa Mlungu na kavimaniti kuwera Mlungu
kamlagiliti kwa shirapu kuwera hakampanani yumu gwa mwiwuku
gwakuwi ukolamlima ntambu yakaweriti Dawudi. **31** Dawudi
kaviwoniti pamberi vitwatira Mlungu vyakagenda kuvitenda,
su yomberi kayoweriti kuusu uzyukisiya wa Kristu pakatakuliti,
'Kalekitwi ndiri mulirindi lyalihera upeleru, ama nshimba yakuwi
iwoliti ndiri.' **(Hadēs g86)** **32** Su, Mlungu kamzyukisiyiti Yesu ayu
na twawoseri twenga ndo wakapitawu wa lilawiru ali. **33** Yesu
wamnyasuliti kumpindi mpaka uwega wa kumliwu wa Mlungu,
yomberi kawanka lagilu lya Rohu Mnanagala kulawa kwa Tati
na kashimiminira shilii shamushiwona vinu na kushipikinira.
34 Mana Dawudi mweni, kakwena haa mpaka kumpindi, ila
yomberi kalongiti, Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gulikali
uwega wangu wa kumliwu, **35** Mpaka nuwatendi wankondu

waku waweri shiti sha magulu gaku. **36** Wantu woseri wa Israeli
wafiruwa kuvimana kwa nakaka handa Yesu ayu yampingikiti,
ndomweni Mlungu kamtenda kuwera mtuwa na Kristu." **37** Su,
wantu pawapikaniriti aga, walunguziwitwi moyu, wawakosiyiti
Peteru na wantumintumi wayaguwi, "Walongu wetu, tutendi
shishi?" **38** Peteru kankula, "Mtubu na kila yumu gwenu kabatizwi
kwa litawu lya Yesu Kristu su mpati kuwusiya vidoda vyenu na
kwanga kwayidi kwa Rohu Mnanagala. **39** "Toziya lagilu alii
ndo kwajili ya mwenga na wana wenu na kwa wantu woseri
yawawera kutali, kwa ntambu ya woseri yawalikala patali, na
kwa wantu woseri Mtuwa Mlungu gwetu hakawashemi kwakuwi."
40 Kwa shisoweru shingi kayi shitangala, Peteru kasisitiziti
na kuwahimiziya wantu pakalonga, "Mlilopoziyi mushiyiwuku
ashi shikondola." **41** Wavuwa wavijimiriti visoweru vyakuwi,
wabatizwa. Wantu elufu tatu wongerekiti mushipinga shili
lishaka ali. **42** Woseri awa wendereyiti kulifunda kulawa kwa
wantumintumi, kulikala pamuhera shilongu, kumega libumunda
na kumluwa Mlungu. **43** Mauzauza na makangashu gavuwa
gatendikiti kupitira wantumintumi ata kila muntu kawera na lyoga.
44 Woseri yawajimira wendereyiti weri shintu shimu na lunda
zawu wagawaniti pamuhera. **45** Waweriti wankuwuza lunda na
vintu vyawu shakapanu wagawana mpiya shiyasi ya nfiru ya kila
yumu. **46** Wendereyiti kuliwona pamuhera kila lishaka Munumba
nkulu ya Mlungu. Kumbiti shipindi sha kumega libumunda,
waliwoniti mnumba zyawu na waliya pamuhela shiboga ashi kwa
sekuseku na moyu guherepa. **47** Wamkwisiti Mlungu, wafiruwa
na wantu woseri. Kila lishaka Mtuwa kawayongeleriti walanga ya
wantu yawaweriti wankulopoziwa.

3 Lishaka limu Peteru na Yohani wagenditi Mnumba nkulu ya
Mlungu shipindi sha saa tisa paliwala, shipindi sha kusala.
2 Paweriti na Mlyangu guherepa, muntu yumu shibyeketu
kwanjira kwiwuka. Wantu hawa waweriti wankumpapa muntu
ayu kila lishaka kumjega kumlyangu kuluwa mpiya kwa wantu
yawingira kunumba nkulu ya Mlungu. **3** Pakawawoniti Peteru
na Yohani wankwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, shibyeketu
ulii kawaluwiti wampanani shintu. **4** Peteru pamuhera na
Yohani wamjodolera masu, na Peteru kamgambira, “Gutuloli!” **5**
Su kawagalambukira, pakalolelera kupananwa shintu kulawa
kwawomberi. **6** Kumbiti Peteru kamgambira, “Nahera mpiya,
kumbiti shirii shamweri nashu hanukupanani, kwa litawu lya Yesu
Kristu gwa Nazareti nukugambira gugoloki na gugendigendi!” **7**
Shakapanu kamkola liwoku lya kumliwu na kamgolosiya. Palaa
palii magulu na manung'unu gakuwi gapata likakala. **8** Kakopoka,
kagoloka na kwanja kugendagenda. Shakapanu kingira pamuhera
nawomberi Mnumba nkulu ya Mlungu, pakagendagenda na
kukopokakopoka na pakamkwisa Mlungu. **9** Wantu woseri
yawamwoniti kankugendagenda na kumkwisa Mlungu, **10** na
pawavimaniti weri ndo ulii yakaweriti kankuluwaluwa pakwegera
na Mlyangu Guherepa gulii gwa Numba nkulu ya Mlungu, woseri
walikangasha nentu, su waweziti ndiri kuvimana vyavimpatiti.
11 Muntu yakaponiziwitwi na Peteru na Yohani pamdamu
gwa Selemani, Wantu woseri, waweriti wankulikangasha,
wanja kumtugira. **12** Shipindi Peteru pakawawoniti wantu awa
kawagambira, “Wana lushi lwa Israeli, ntambu gaa mkangashwa
na shitwatira ashi? Mbona mwankutujodolera masu gambira kwa
likakala lyetu ama unanagala wetu twaweni tumtenda muntu ayu
kawezi kugendagenda? **13** Mlungu gwa Aburahamu na Isaka

na Yakobu, Mlungu gwa wambuyi wetu kamkwisa ntumintumi
gwakuwi Yesu. Kumbiti ndomweni ula ulii yakakamlitwi na
wakulu na kumlema kuulongolu kwa Pilatu, ata pa Pilatu
kuamuwa kumlekeziya. **14** Kaweriti mnanagala na yakamfiriziya
Mlungu, kumbiti mwenga mulemiti, na mmufira muntu gwingi
kayi yakaweriti kalaga kumlekiziya. **15** Su, mumlagiti ulii yomberi
ndo shanjiru sha ukomu. Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti kulawa
kwa wahowiti na twenga ndo wakapitawu wa shitwatira ashi.
16 Litawu lya Yesu na moyu mulitawu ali ndo vyavimupiti
likakala muntu ayu yamumwona na kumana. Njimiru kwa Yesu
ndo imuponiziyiti nakamu muntu ayu ntambu yamuviwona
mwawoseri." **17** "Vinu mwalongu wangu Izraeli, nuvimana handa
mwenga na wakulu wenu mtenditi aga kwa Yesu toziya ya
kuvimanandiri kwenu. **18** Kumbiti avi Mlungu gakatimiziti galaa
gakabweriti makashu kwa njira ya wambuyi woseri, handa iweriti
mpaka Kristu gwakuwi katabiki. **19** Su, mleki, mmuwuyiri Mlungu
gwenu su yomberi kafuti vidoda vyenu. **20** Mtendaga hangu su
Mtuwa kawayupi shipindi sha sekuseku mrohu na kuwajegera
ula Kristu yakamsyaguliti yomberi ndo Yesu. **21** Ifiruwa yomberi
kasigali aku kumpindi mpaka pashisoka shipindi kulekibishwa
vintu vyoseri, handa Mlungu ntambu yakatakuliti kwa njira ya
wambuyi wakuwi wananagala kwanjira makashu. **(aiōn g165)** **22**
Toziya Musa katakuliti, Mtuwa Mlungu gwenu hakawajegerani
mbuyi handa neni kulawa pakati penu maweni. **23** Yoseri ulii
hapeni kamupikiniri mbuyi gwa Mlungu ayu hakatulwi kutali na
wantu wa Mlungu na kuagamiziwa. **24** Wambuyi woseri wa
Mlungu, kwanjira Samweli na walii wamfatiti, wabweriti visoweru
vya vitwatira avi vyeni viweriti vyankutendeka mashaka aga.
25 Malagiru galii Mlungu kagalaviyiti kwa njira ya Wambuyi

ndo kwajili ya mwenga, na mtenda pamwera lipatanu Mlungu
lyakatenditi na mbuyi gwetu, handa ntambu yakamgambiriti
Aburahamu. Kwa njira ya wiwuka waku, wantu woseri wa pasi
panu hawatekelerwi. **26** Su, Mlungu kamzyukisiyiti ntumintumi
gwakuwi kwa mota yenu kwanja, kamtuma kawajegeri matekeleru
kwa kumtenda kila yumu gwenu kalekani nakamu na vidoda
vyakuwi."

4 Peteru na Yohani pawaweriti wankali wankuwabwelera wantu,
watambika na wakulu wa walolera wa numba nkulu ya Mlungu
pamwera na Masadukayu wiziti. **2** Wakalaliti nentu, toziya
wantumintumi awa waweriti wankuwabwelera wantu kuwera
Yesu kazyukiti, shitwatira sheni shilanguziya pota kufifa handa
wahowiti hawazyuki. **3** Su, wawaturiti mlikakala na toziya pashiru
paweriti pakwegera, wawaturiti mkulolerwa mpaka shirawu
yakuwi. **4** Kumbiti wavuwa pakati pa walii yawapikaniriti ujumbi
wawu wajimiriti na walanga ya wawajimira iwera yongereka
wapalu elufu mhanu. **5** Shirawu yakuwi, watuwa wa Wayawudi,
wazewi na wafunda wa malagaliru wajojinika pamwera aku
Yerusalemu. **6** Waliwoniti pamuhera na Anasi mtambika mkulu,
Kayafa na Yohani na Alekizanda na wamonga yawaweriti wa
lukolu lwa mtambika mkulu. **7** Pawawagolisiyiti wantumintumi
kuulongolu kwawu, wawakosiyiti, "Mwenga mtenda shitwatira
ashi kwa likakala lyoshi na kwa litawu lya gaa?" **8** Panu, Peteru,
pakawera kamemiziwa na Rohu Mnanagala, kawagambira,
"Walongoziya na wazewi wa wantu! **9** Handa pamtukosiya leru
kuusu shilii shitendu shiheri shakatenderitwi ulii muntu yakaweriti
shibyeketu na ntambu yakaponiziwitwi, **10** Su, mwenga na
wantu woseri wa Israeli mfiruwa kuvimana kuusu muntu ayu
kagoloka kulongolu kwamwenga leru, mkomu nakamu, kwa

likakala lya litawu lyakuwi Yesu Kristu gwa Nazareti yomberi
mwenga mmupingika, kumbiti Mlungu kamzyukisiya kulawa kwa
wahowiti. **11** Ayu ndomweni Malembu Mananagala gatakula,
Libuwi lyamuliremiti mwenga wanyawa numba, vinu liwera Libuwi
likulu lya liyanjiru **12** Ulopoziya upatikana ndiri kwa muntu gwingi
yoseri, toziya kwahera litawu limonga pasi pa mpindi, wantu
wawapanana ndiri litawu lya muntu gwingi mweni twenga tuweza
kulopuziwa na yomberi." **13** Awa wazewi Pashizyungu, waweriti
wavimana handa Peteru na Yohani waweriti wantu wahera
shisomu pota elimu yoseri, walikangasha ntambu yawatakuliti
kwa ugangamala. Wavimana handa waweriti wapamwera na
Yesu. **14** Kumbiti pawamwoniti muntu ulii yawamponiziyiti
kagoloka pamwera nawomberi, waweza ndiri kutakula shintu.
15 Hangu, wawagambiriti walawi kunja kumdamu, na womberi
wasigala mnumba pawatakula kwa kupwepa. **16** Walikosiana,
"Tutendi shishi na wantu awa? Kila muntu yakalikala Yerusalemu
kavimana handa mauzauza aga gakulikangasha gatendeka,
natwenga tuwezandiri kulema shitwatira ashi. **17** Kumbiti su tupati
kubera shitwatira ashi nashiendereya nentu pakati pa wantu,
tuwakalipiri nawayowera na muntu yoseri kwa litawu lya Yesu."
18 Hangu wawashema kayi mngati, wawaberiziya nawayowera
kayi paweru, na kufunda kwa litawu lya Yesu. **19** Kumbiti Peteru
na Yohani wawankula, "Mwamuwi mwenga handa ndo teratera
kuulongolu kwa Mlungu kuwajimira mwenga kuliku kumjimira
Mlungu. **20** Toziya tuwezandiri kuleka kutakula kuusu vitwatira
vilii vyatuviwoniti na kuvipikinira." **21** Su, awa wazewi wa shyotera
motu waberiziya kwa kukaripa nentu, shakapanu wawalekeziyiti.
Waweza ndiri kuwapanana azabu toziya wantu woseri waweriti
wankumkwisa Mlungu toziya ya shitwatira ashi. **22** Muntu ayu

yawamponiziyiti kaweriti na umli wa vinja nentu ya malongu
msheshi **23** Pawawalekeziyiti hera, Peteru na Yohani wawuyiti
kwa wayawu, wawagambira galii gawagambiritwi na watambika
wakulu wa Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu na wazewi. **24**
Nawomberi pawapikaniriti shisoweru ashi waweriti pamwera
mukumluwa Mlungu wankutakula, “Mtuwa, gwenga ndo mnyawa
gwa mpindi na pasi panu, ibahali na vyoseri vyamlamu! **25**
Gwenga gumtenditi ntumintumi gwaku, tati gwetu Dawudi, katakuli
kwa likakala lya Rohu Mnanagala, Kwa shishi maisi ganamaya?
Iwera hashi wantu watenda mipangu ya hera? **26** Wafalumi wa
pasipanu walituliti kala, na watuwa waliwoniti pamwera, watenda
ntambu imonga kwa Mtuwa na watenda ntambu imonga kwa
Kristu gwakuwi.” **27** “Mana, nakaka, ndo Herodi, Pontiwu Pilatu,
wantu wa Israeli na wantu wa maisi pawariwoniti palaa panu
mlushi, kumkoma Yesu ntumintumi gwakuwi Mnanagala mweni
kamsyaguliti. **28** Waliwoniti su watendi vitwatira vilii vyagufiriti
na kupanga kwanjira kwanja kwa uwezu waku na mafiliru
gaku **29** Kumbiti vinu, gwee Mtuwa, gulori vitiriziwu vyawu.
Gutuwezeshi twenga wantumintumi waku kushibwera shisoweru
shaku kwa ugangamala. **30** Gunyoshi liwoku lyaku su guponiziyi
wantu. Gutendi lilangaliru na mauzauza kwa litawu lya Yesu
ntumintumi gwaku Mnanagala.” **31** Pawamaliriti kumluwa Mlungu
pahala palii pawaliwoniti, nawomberi woseri wamemiziyitwi Rohu
Mnanagala. Woseri wanja kubwera shisoweru sha Mlungu pota
lyoga. Walikaliti gambira mlongu yumu **32** Shipinga shoseri
shawamjimiriti Yesu waweriti na moyu gumu na Rohu yimu.
Kwahera ata yumu yakaweriti na shintu shoseri kashitula
shiweri lunda yakuwi mweni, ila wagawaniti vyoseri vyawaweriti
navyu. **33** Wantumintumi watakuliti kwa likakala livuwa kuzyuka

kwa Mtuwa Yesu, na yomberi Mlungu kawapanana tekelera
zivuwa. **34** Kwahera muntu yoseri yakapungukiwitwi shintu,
mana waweriti na malambu ama numba waweriti wankuviwuza
35 na kuwapanana ntumintumi mpiya azi, wawayupa kila yumu
shiyasi shakafira **36** kuweriti na Mlawi yumu, mwiwuka gwa
Kupiru, litawu lyakuwi Yosefu, ulaa wantumintumi wamshemiti
Barinaba mana yakuwi, “Muntu yakapanana moyu”. **37** Yomberi
viraa kaweriti na lirambu lyakuwi, kawuziti, katola mpiya zilii
kawapanana wantumintumi.

5 Muntu yumu yawamshema Ananiya na mdala gwakuwi
Safira wawuziti lirambu lyawu viravi. **2** Kumbiti, mdala gwakuwi
pakawera kavimana, Ananiya kalitulila seemu ya mpiya
zyakazipatiti na seemu imonga ilii kawayupiti wantumintumi. **3**
Su, Peteru kamkosiyiti, “Ananiya, mbona shetani kingira mmoyu
mwaku na kukutenda gumzyangi Rohu Mnanagala kwa kulitulira
seemu ya mpiya zagupatiti kulawilirana na lilambu lilii? **4** Pamberi
pa kuliwuza liweriti lyaku na paguliwuziti kala, isigala mpiya azi
ziweriti zaku guzitumii ntambu yagufira. Toziya gaa, gwamuwiti
mmoyu mwaku kutenda shitwatira sha ntambu ayi? Gumzyanga
ndiri muntu, Gumzyanga Mlungu!” **5** Ananiya, pakapikaniriti aga
kaguwa pasi, kahowa. Wantu woseri wapikiniriti shisoweru sha
lilawiru ali watiriti nentu. **6** Wandemba wasoka, wayigibikira
njimba yakuwi, wamlaviya kunja, wamsira. **7** Pa shipindi
sha masaa matatu hangu, mdala gwakuwi, pota kuvimana
shitwatira shilawiriti, kingira mngati amu. **8** Peteru kamgambira,
“Gung'ambiri! Hashi, shiyasi ashi sha mpiya ndo shampatiti
kwa kuwuza lirambu lilii?” Yomberi kankula, “Yina, ndo sheni
ashi” **9** Yomberi Peteru kamgambira, “Mbona mtenda mpangu
kumjera Rohu gwa Mtuwa? Gupikiniri! Walii wantu wagenditi

kumusira mpalu gwaku, vinu wapanu pamlyangu na wankukutola
gwenga viraa." **10** Vumu Safila kaguwa kulongolu kwa magulu
ga Peteru, kahowa. Wandemba walii pawingiriti, wamwoniti
kahowa kala, hangu wamlaviya kunja, wamsira pakwegera na
mpalu gwakuwi. **11** Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira
Yesu pamuhera na woseri yawapikaniriti shisoweru sha vitwatira
avi, watiriti nentu. **12** Wantumintumi watenditi mauzauza na
makangashu gavuwa pakati pa wantu. Wawumini waweriti
wankuliwona pamwera muukumbi wa Selemani. **13** Muntu yoseri
gwingi yakaweriti ndiri muumini kajeriti ndiri kuwera pamhera
na womberi. Ata hangu, wantu wamonga yawawera ndiri na
njimiru ayi wawazyuma. **14** Walanga ya wantu yawamjimiriti
Mtuwa, wapalu na wadala, iyongerekiti. **15** Toziya ayi, wantu
waweriti wankuwajega walweli mnjira na kuwagonjeka pampindi
pa shitanda na mikeka su Peteru pakapita, tembera shivuni
shakuwi shiwashinkuli wamu wawu. **16** Wantu wavuwa wasokiti
kulawa mulushi za kumbekumbeku za Yerusalemu, wankuwajega
walweli wawu na walii yawawera na shamshera wadoda na
womberi woseri waponiziwa. **17** Shakapanu mtambika mkulu na
wayaguwi yawaweriti pamuhera na shipinga sha Masadukayu,
wawera na weya. **18** Su, wawatawa ntumintumi, na kuwajega
mngati mnumba nkulu ya shibetubetu. **19** Kumbiti pashiru
ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kayivuguliti milyangu
ya shibetubetu, kawalaviya kunja, kawagambira, **20** "Mgendi
mkagoloki Mnumba nkulu ya Mlungu na kuwagambira wantu kila
shintu kuusu makaliru aga gasyayi." **21** Wantumintumi wajimiriti,
wingira Mnumba nkulu ya Mlungu mandawira putiputi, wanja
kufunda. Mtambika mkulu na wayaguwi pawasokiti, washemiti
mkutanu gwa shizyungu shikulu, ndo shipinga sha wazewi

wa Wayawudi, shakapanu wawatuma wantu mushibetubetu
wawajegi wantumintumi walii. **22** Kumbiti wakulu awa pawasokiti
aku wawawona ndiri mshibetubetu mlii. Hangu wawuyiti,
wawagambira mumkutanu, **23** Pawatakula, “Tuwoniti shibetubetu
shitatwa kila uwega na walolera wankulolera milyangu. Kumbiti
patuvuguliti tumwona ndiri muntu yoseri mngati.” **24** Mkulu gwa
walolera wa numba nkulu ya Mlungu na watambika wakulu
pawapikaniriti shisoweru ashi wawera na lyoga, wavimana ndiri
gawawapatiti. **25** Kiza muntu yumu, kawagambira, “wantu walii
yamuwatatiriti mshibetubetu, vinu wamunumba nkulu ya Mlungu,
wankufunda wantu.” **26** Panu mkulu gwa walolera wa numba
nkulu ya Mlungu pamwera na wantu wakuwi wagenditi mnumba
nkulu ya Mlungu, kawajega. Kumbiti wawakamula ndiri kwa
likakala, toziya watiriti handa wantu mewawagumi mabuwi. **27** Su
wawajega, wawagolisiya kulongolu kushizyungu, Mtambika Mkulu
kawagambira, **28** “Tuwaberiti paweru kufunda kwa litawu lya
muntu ayu, vinu mweneza mafunda genu poseri Muyerusalemu
na mupanga kututulira lawama ya kuhowa kwa muntu ayu.” **29**
Panu Peteru, kiwiti pamwera na walii ntumintumi wamonga,
kankula, “Mpaka tumjimiri Mlungu, muntu ndiri. **30** Mlungu gwa
mbuyi gwetu kamzyukisiyiti Yesu pa mwenga kumlaga kwa
kumpingika mlupingika. **31** Ayu ndomweni ulii yakakwisitwi na
Mlungu mpaka uwega wakuwi wa mliwu, kawera mlongoziya na
Mlopoziya su katendi wantu wa Israeli waleki vidoda, wapati
kulekiziwa vidoda vyawu. **32** Twenga ndo wakapitawu wa
lilawiru ali, yomberi Rohu Mnanagala ndo yomberi Mlungu
kawayupa walii wawamjimira, wankupitaulira vira lilawiru ali.” **33**
Wajumbi woseri wa shizyunga shilii pawapikaniriti aga, waweriti
na maya, ata waamuwa kuwalaga. **34** Kumbiti Mfalisayu yumu

yawamshema Gamalieli mweni kaweriti mfunda gwa Malagaliru
na yakapananitwi ligoya nentu kulongolu kwa wantu woseri,
kagolokiti kulongolu kushizyungu kulii, kafiriti ntumintumi walii
walaviwi kunja katepu. **35** Shakapanu kawagambira wajumbi walii
wa shizyungu, “Walushi lwa Israeli, shondi pamberi pa kutenda
ashi shamfira kuwatenda wantu awa! **36** Makashu shididini,
kulawiriti muntu yumu litawu lyakuwi Teuda, kalitakulira kuwera
muntu gwa mana na wantu pakwegera na miya mhanu walijegiti
pamhera na yomberi, kumbiti wamlagiti, shakapanu wandundami
wakuwi woseri wapalanganika na shipinga shakuwi shifuwa.
37 Kayi, shakapanu, shipindi shilii sha kuwalangwa wantu,
kalawiriti Yuda gwa Galilaya. Ayu na yomberi kwawakwegiti
wantu wamfata, Kumbiti na yomberi wamlagiti, na wandundami
wakuwi wapalanganikiti. **38** Na vinu viraa neni nuwagambira
kotukuwatendera shintu shoseri wantu awa, muwalekiziyi! Toziya,
payiwera shitendu ashi shawu shanjishwa na muntu, hashiwuki
sheni. **39** Kumbiti handa shanjishwa na Mlungu, hera ndiri handa
hapeni muwezi kuwakanga, su hamliwoni mmulema Mlungu.” **40**
Su wawashema ntumintumi walii, waamuwa wasyatagwi viboku
na kuwaberiziya nawafunda kayi kwa litawu lya Yesu, shakapanu
wawaleka wagendi zawu. **41** Su, ntumintumi walawa kunja
kushizyungu pawamema nemeru, toziya wafiruwiti kusoniziwa
kwajili ya litawu lya Yesu. **42** Mnumba nkulu ya Mlungu na
ukaya kwa wantu, womberi wendereyiti kila lishaka kufunda na
kubwera Shisoweru Shiwagira sha Yesu kuwera ndo Kristu.

6 Pamberi, walanga ya wafundwa paweriti iyongerekiti, kulawiriti
magugumiru pakati pa walongu yawayoweriti Shigiriki na
walii yawayoweriti Shiebraniya. Walii yawayoweriti Shigiriki
wagugumiliti handa wakenja wawu waweriti wankuwalyaluwa

pakati ubagulira wa mafiru ga kila lishaka. **2** Hangu, wafundwa
lilongu na wawili washemiti shipinga shoseri sha wafundwa,
walonga, “iherepa ndiri twenga tuleki kushibwera shisoweru sha
Mlungu su tugolokeri ubagulira wa nfiru. **3** Hangu, walongu
wetu, msyaguli muwamu wenu wantu saba wana zyuma iherepa,
wamemitwi na Rohu na wana luhala, na twenga hatuwapanani
lihengu ali. **4** Twenga, kumbiti, hatushuguliki na sala na lihengu
lya kubwera shisoweru sha Mlungu.” **5** Shitwatira ashi shiherepa
kwa shipinga shoseri. Wawasagula stefanu, muntu yakawera na
njimiru nkulu na kumema Rohu Mnanagala, Filipi na Prokoru
na Nikanori na Timoni na Parimena na Nikolayi muntu gwa
Antiokiya yomberi kwanja kaweriti mudini ya Shiyawudi. **6**
Wawatula kulongolu kwa ntumintumi, nawomberi wawaluwira na
kuwatulira mawoku. **7** Shisoweru sha Mlungu shiziditi kweneya
na walanga ya wafundwa aku Yerusalemu iyongerekiti nentu, na
shipinga shikulu sha watambika wa numba ya Mlungu waiyanka
njimiru. **8** Mlungu kamupananiti Stefanu manemu gavuwa,
kampanana likakala livuwa ata kawera kankutenda mauzauza na
makangashu pakati pa wantu. **9** Kumbiti wantu tunga walawira
su walikakatali na Stefanu. Wantu wamu awa waweriti wa
numba ya Mlungu yimu yaishemwa “Numba ya Mlungu ya wantu
lekeru.” Nawomberi walawira Kureni na Alekizandiriya, wamonga
walawira Kilikiya na Asiya. **10** Kumbiti wasinditi kumkanga toziya
ya luhala lwakuwi na toziya ya ulii Rohu yakamlongoziyiti shipindi
pakatakuliti. **11** Hangu wawahongiti wantu wamu watakuli,
“tumpikinira Stefani pakatakula shisoweru sha kumwigira Musa
na kumwigira Mlungu.” **12** Ntambu ayi, wasonguziyiti wantu,
wazewi na wafunda wa malagaliru. Su, wamwizira Stefani,
wambata na kumjega kulongolu Kushizyungu shikulu. **13** Wajegiti

Pashizyungu wakapitawu wa mpaya weni watakuliti, “Muntu ayu
kaleka ndiri kupayigira pahala panu pananagala na malagaliru
ga Musa. **14** Toziya tumpikiniriti kala pakatakula eti Yesu ayu
gwa Nazareti hakapahalibisii nakamu pahala panu na kuwusilira
kutali ntambu zilii zyatwangiti kulawa kwa Musa.” **15** Woseri
yawaweriti mushikawu sha Shizyungu wamloliti dii Stefani,
washiwona sheni shakuwi handa ntumintumi gwa kumpindi.

7 Su Mtambika Mkulu kamkosiya, “Hashi, shitwatira ashi
shanakaka?” **2** Yomberi Stefani katakula, “Mwalongu wangu na
ashina tati, mpikanireni! Mlungu gwa ukwisa kamlawiriti tati gwetu
Aburahamu pakaweriti kulii Misopotamiya pamberi kenigendi
kulikala kulii Harani. **3** Mlungu kamgambiriti, ‘Guwuki paisi yaku,
guwaleki wantu wa lukolu lwaku, Gugendi paisi hanukulanguziyi!’
4 Hangu, Aburahamu kahamiti isi ya Kalidayu, kagenda kulikala
Harani. Pakahowiti kala tati gwakuwi, Mlungu kamwusiyiti
kayi Halani kiza kulikala paisi ayi yamlikala vinu. **5** Mlungu
kamupiti ndiri ata seemu yimu ya isi ayi iweri yakuwi, ata hangu,
kamlagiliti kumpanana isi ayi iweri yakuwi na ya walelwa wakuwi,
tembera shipindi ashi kaweriti ndiri na mwananguta. **6** Mlungu
kamgambiriti hangu, ‘Walelwa waku hawajegwi paisi yayikolwa
mlima na wantu wamonga, na aku hawatendwi wamanda na
kutenderwa vidoda kwa shipindi sha vinja miya msheshi. **7**
Kumbiti neni hanuwatozi wantu yawagenda kuwatenda kuwera
wamanda. Mlungu kalonga, shakapanu hanuwalaviyi muisi
ayi su wizi kunguwira pahala panu.’ **8** Shakapanu Mlungu
kayitenda jandu iweri langaliru lya lipatanu. Hangu, Aburahamu
kamyingiziyiti jandu mwana gwakuwi Isaka lishaka lya nane
pakayiwukiti kala. Na Isaka, ntambu irayi, kamyingiziyiti jandu
Yakobu. Yomberi Yakobu kawatendiriti walii wambuyi ligumba

na wawiri ntambu irayi." **9** Wambuyi walii wamwoniriti weya
Yosefu, wamwuza muumanda Misri. Kumbiti Mlungu kaweriti
pamwera nayomberi. **10** Kamuwusiya mutabu zakuwi zoseri.
Mlungu kampanana ntambu na luhala kulongolu kwa Farawu,
mfalumi gwa Misri, ata Falawu kumtula kaweri mkulu gwa
isi ilii na numba ya shifalumi. **11** Shakapanu, kwaniti njala
ngulu paisi yoseri ya Misri na Kanaani, isababisha kuperuwa
kukulu. Wambuyi wetu wapata ndiri shiboga shoseri **12** Su,
Yakobu pakapatiti visoweru handa aku Misri kuweriti na viboga,
kawatumiti wana wakuwi, yani wambuyi wetu, wagendi aku
Misri mala ya kwanja **13** Pamwanja gwawu gwa pili, Yosefu
kalimaniziyiti kwa walongu wakuwi, na Farawu kaimaniti kaya ya
Yosefu. **14** Yosefu katumiti ujumbi kwa tati gwakuwi Yakobu na
walongu woseri, wantu sabini na wamuhanu, wayizi Misri. **15**
Hangu, Yakobu kagenditi Misri kweni yomberi na wambuyi wetu
wamonga wahowiti. **16** Njimba zyawu wazijegiti mpaka Shekemu,
yankusirwa palipumba Aburahamu lyakahemiriti kulawa kwa
likabira lya Hamoli kwa shiasi tunga sha mpiya. **17** "Shipindi
pashitimiyiti Mlungu kalitenda lagilu lyakampananiti Aburahamu,
walanga ya wantu kulii Misri iyongerekiti kala na iweriti nkulu
nentu. **18** "Upeleru, mfalumi yumu yomberi kammana ndiri Yosefu
kanjiti kukolamlima aku Misri. **19** Kawatabisiyiti wantu wetu na
kawatenderiti udoda wambuyi wetu pakawalagalira wawayasili
kunja wananguta wawu wadidini su wahowi. **20** Musa kayiwukiti
shipindi ashi na kaweriti mwana kaherepa nentu. Yomberi
kaleritwi mukaya ya tati gwakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu,
21 na pawamlaviyiti kunja, binti gwa Farawu kamtoliti, kamlera
gambira mwana gwakuwi. **22** Musa kafundwa vitwatira vyoseri
vya luhala lwa Wamisri kamanika kwa visoweru na manyawiru. **23**

“Pakaweriti na umli wa vinja malongu msheshi kaamuwiti kugenda
kuwawona walongu wakuwi Waisraeli.” **24** “Aku kamwoniti yumu
gwawu kankumtendera vidoda, kagenda kumlopola na kwa
kuwuzilira, kamlaga Mmisri ulii. **25** Kalisheriti handa Waisraeli
wayaguwi mewavimani handa Mlungu kamtumiti yomberi
kuwalopola, kumbiti kavimana ndiri hangu. **26** Shilawu yakuwi,
kawoniti Waisraeli wawili wankulikoma, kajeriti kuwakolaniziya
mawoku pakalonga, Mwenga ndo mwawalongu, iwera hashi
mwankulitenderana vidoda maweni kwa maweni **27** Ulii yakaweriti
kankumkoma myaguwi kamkankiti Musa kumpeku kalonga, ndo
gaa yakakutuliti gwenga guweri mtuwa na mkolaniziya mawoku
gwetu? **28** Hashi, gufira kunaga handa ntambu yagumlagiti
Mmisri ulii lishu? **29** Pa kupikinira aga, Musa katugiti, kagenda
kulivaga paisi ya Midiyani na aku kapata wana wawili. **30**
“Vinja malongu msheshi pavitimiyiti, ntumintumi gwa kumpindi
gwa Mtuwa kamlawiriti Musa pashitogolu shiweriti shankuyaka
motu kushiwala kulii pakwegera na lugongu Sinayi. **31** Musa
kalikangasha nentu kuwona shitwatira ashi ata kasegelera
pakwera su kasunguliri, kumbiti kapikiniriti liziwu lya Mtuwa, **32**
Neni ndo Mlungu gwa mbuyi gwaku, Mlungu gwa Aburahamu,
Isaka na Yakobu! Musa kalendemera kwa lyoga na pota kujera
kulola nentu. **33** Mtuwa kamgambira, Guyopoli vilwatu vyaku
mana panu pagugoloka ndo pahala pananagala. **34** Nugawona
madoda gawawatendera wantu wangu kulii Misri. Mpikanira
shiwembu shawu, naneni niza kuwalopola. Su vinu, hanukutumi
Misri.” **35** “Musa ayu ndo ulii wantu wa Israeli yawamlemiti
pawatakuliti, Ndo gaa yakakutuliti gwenga guweri mkolamlima
na mwamuliru gwetu? Ndomweni yakajegitwi na Mlungu kaweri
mkulu na mlopoziya, kwa liwoku lya ulii ntumintumi gwa kumpindi

yakamlawiriti mushiputira shashiweriti shankuyaka motu. **36**
Ndo yakawalongoziyiti wantu walii walawi Misri kwa kutenda
mauzauza na makangashu paisi ya Misri, pabahali ya Shamu na
kushiwala kwa katepu ya vinja malongu msheshi. **37** Musa ndo
yakawagambiriti wantu wa Israeli, Mlungu hakawasyagulirani
mbuyi handa neni kulawa pawalongu wenu mwenga maweni.
38 Ayu ndo ulii yakaweriti mulijojiniru aku kushiwara pamuhera
na watati wetu na ntumintumi gwa kumpindi ulii yakatakuliti na
yomberi pamuhera na watati wetu mulugongu lwa Sinayi, na
yomberi kawankiti visoweru vyaviwera na ukomu su katupanani
twenga. **39** Kumbiti yomberi ndo mbuyi gwetu yakalemiti
kumpikinira, wamkangiti kumpeku, wana lwamatamata lwa
kuwuya Misri. **40** Wamgambiriti Aruni, gutunyawiri milungu
yayitulongoziya munjira, toziya tuvimana ndiri yagampatiti
Musa yakatulongoziyiti kulawa Misri! **41** Su shiweriti shipindi
womberi wanyawiti shinyagu sha mwana gwa ng'ombi. Womberi
washilaviliriti tambiku na waviniti msambu kwa kuvipanana ligoya
kwa vilii vyawavinyawiti kwa mawoku gawu. **42** Kumbiti Mlungu
kawukiti pakati pawu, kawaleka waviguwiri vintu vya kumpindi kwa
Mlungu, ntambu yailembitwi mushintola sha wambuyi wa Mlungu,
‘Mwenga wantu wa Israeli! Hashi, neni ndiri yamundaviliriti
tambiku na malaviwu kwa shipindi sha vinja malongu msheshi
kulii kushiwala? **43** Mwenga mshinyasuliti shisasa sha mlungu
Moleki, na shinyagu sha ndondu mlungu gwenu Refani. Shinyagu
shamshinyawiti ndo shamshiguwiriti. Toziya ayi hanuwajegi lopola
kutali kupitira Babiloni!’” **44** Kushiwala kulii wambuyi wetu waweriti
na lihema liii lilipitawuliti kuwera kwa Mlungu. Lyalinyawitwi
handa Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa kalinyawi, nakala
kamili ya shiraa shakalanguziyitwi. **45** Shakapanu wambuyi

wetu waliyangiti womberi kwa womberi mpaka shipindi sha
Yoshuwa, pawainyasuliti isi ilii kulawa kwa maisi geni Mlungu
kagawingiti kuulongolu kwawu. Panu lilikaliti mpaka shipindi
sha Dawudi. **46** Dawudi kawupatiti upendelewu kwa Mlungu,
kamluwa Mlungu kamlekeziyi su kamnyawiri pahala pa kulikala,
ulii yakaweriti Mlungu gwa Yakobu. **47** Kumbiti Selemani ndo
yakamnyawiriti numba Mlungu. **48** "Ata hangu, Mlungu mkulu
hakatami ndiri munumba zijegitwi na muntu, mbuyi ntambu
yakatakula, **49** 'Mtuwa kalonga, kumpindi ndo shibanta shangu
sha ufalumi na pasipanu ndo pahala pangu pa kutulira magulu.
Mtuwa kalonga, "Hashi mwenga hamunyawili numba ya ntambu
gaa?" Ama pahala paneni pakwoyera hapaweri koshi? **50**
Hashi, mawoku gangu ndiri yaganyawiti vintu vyoseri avi?' **51**
Mwenga makaidi wakulu! Myoyu na makutu genu ndo handa
ga wantu wa maisi. Mwenga handa wambuyi wetu. Mashaka
goseri mwankumlema Rohu Mnanagala. **52** Hashi, kwana
mbuyi yoseri gwa Mlungu, wambuyi wenu wawatabisiya ndiri?
Wawalagiti walii yawatungiti kwiza kwakuwi yakamfiriziya Mlungu.
Na vinu, mwenga mumgalambuka na mumlaga. **53** Mwenga
muliyangiti lilagaliru ilii lijegitwi kwamwenga na wantumintumi
wa kumpindi, kumbiti mnjimira ndiri." **54** Wazewi walii wa
shizyungu pawapikiniriti aga, wakalaliti nentu, wamsagira menu
kwa maya. **55** Kumbiti Stefani kaweriti kamemitwi na Rohu
Mnanagala, kalola kumpindi kwa Mlungu, kawona ukwisa wa
Mlungu na Yesu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. **56**
Katakula, "Mloleni! Mona kumpindi kuyoposolekwa na Mwana
gwa muntu kagoloka uwega wa kumliwu wa Mlungu." **57** Panu,
wantu woseri mushikawu shiraa sha shizyungu wabotanga
umatu na kuziba makutu gawu kwa mawoku gawu. Shakapanu

wamkopokela woseri pamwera, **58** wamlaviya kunja kulushi,
wamguma mabuwi. Walii wakapitawu wagatula mahabiti gawu
pasi pa ulolera wa mntemba yumu litawu lyakuwi Sauli. **59**
Wendereyiti kumguma kwa mabuwi Stefanu aku pakawera
kankumluwa Mlungu, “Mtuwa Yesu, guwanki rohu yangu!” **60**
Kasuntama, kalira kwa liziwu likulu, “Mtuwa, nagushihola shidoda
ashi kwawomberi.” Pakatakuliti hangu, kahowa. Sauli nayomberi
kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga.

8 Sauli kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga Stefanu kuwera
shiherepa. Lishaka ali shipinga sha wantu yawamjimira Yesu
aku Yerusalemu lyanjiti kutabisiwa nakamu. Wantu woseri
yawamjimira Kristu, paiwera ndiri hera wantumintumi walii,
walazimikiti kugenda aku na aku na kweneya museemu zya
malambu ga Yudeya na Samariya. **2** Wantu watahoziwa
wamsiri Stefanu, wamtenderi makiwa makulu. **3** Kumbiti
Sauli kashiharabisiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu.
Kingira kila numba na kuwakamula wapalu na wadala na
kuwatula mushibetubetu. **4** Walii wapalanganikiti wagenda
aku na aku wankulibwelera shisoweru. **5** Filipi kasuluka
kingira lushi lwa Samariya, kawabwelera kuusu Kristu. **6** Na
makutanu kwa nfiru yimu wapikinira visoweru vira vyakatakuliti
na Filipi pawapikaniriti na kulola mauzauza gakagatenditi. **7**
Washamshera wadoda wawalawa wantu wavuwa pawagutanga,
wantu wavuwa yawalewelekiti na vibyeketu, woseri waponiziwitwi.
8 Iweri sekuseku ngulu pakati palushi lulii **9** Muntu yumu,
litawu lyakuwi Simoni, panu kwanja kaweriti pakanyawa uhawi
pakati palushi palii, pakawakangasha wantu wa maisi ga
Wasamariya, pakatakula paweri yomberi ndo muntu mkulu. **10**
Woseri wampikanira kwanjira mdidini ata mkulu, pawatakula,

Muntu ayu ndo likakala lya Mlungu yakashemwa, likakala likulu. **11** Wampikanira toziya kawakangashira kwa uhawi wakuwi kwa shipindi shitali. **12** Kumbiti pawamjimiriti Filipi, pakabwera visoweru viwagira vya ufalumi wa Mlungu, na litawu lyakuwi Yesu Kristu, wabatiziwa, wapalu na wadala. **13** Na yomberi Simoni mweni kajimiriti kubatizwa, walikola na Filipi, kalikangasha pakagawoniti makangashu na mauzauza makulu gagatendikiti. **14** Wantumintumi yawaweriti Yerusalemu, pawapikaniriti kuwera Samariya washijimira Shisoweru sha Mlungu, womberi wawatumiti Peteru na Yohani, **15** Womberi pawasokiti, wawaluwira wamwanki Rohu Mnanagala. **16** Kwa mana badu hakeniwasulukiri ata yumu gwawu, ila wabatiziwa hera kwa litawu lyakuwi Mtuwa Yesu. **17** Watula mawoku gawu panani pawu, nawomberi wamyanga Rohu Mnanagala **18** Simoni pakawoniti kuwera wantu wankupananwa Rohu Mnanagala kwa kutulilwa mawoku ga wantumintumi, yomberi kafiruwiti kuwapanana mpiya pakalonga, **19** Mmpanani neni uwezu awu, su kila muntu yanfira kumtulira mawoku gangu, kawanki Rohu Mnanagala. **20** Kumbiti Peteru kamwankula, gwagamiri kutali na mpiya zyaku toziya gulihola handa guweza kuhemera lifupu lya Mlungu kwa mpiya. **21** Gwahera shifungu wala gwahera seemu pakati pashitwatira ashi, Toziya moyu gwaku guherepa ndiri kulongolu kwa Mlungu. **22** Su, guleki madoda gaku aga, gukamluwi Mtuwa, na yomberi kaweza kukulekeziya maholu gaku aga. **23** Kwa mana nukuwona handa gumema weya nentu na gwa mtatilwa gwa vidoda. **24** Simoni kankula, pakatakula, munduwili mwenga kwa Mtuwa, nashiza kumpata shoseri pakati pa aga gamtakuliti. **25** Peteru na Yohani pawabweriti kala kuusu Mtuwa, wawuya Yerusalemu. Wabweriti shisoweru shiwagira

pakati pavijiji vya Samariya. **26** Ntumintumi gwa kumpindi gwa
Mtuwa katakula na Filipi, kamgambira, Guwuki ugendi ouwega
wa kusika ata njira ilii yailawa Yerusalemu kugenda Gaza, njira
ayi ipita kushiwala. **27** Nayomberi kawuka, kagenda, shipindi
shirashi kuweriti na Mwisiopiya yumu, towashi, mweni kaweriti
kamumwanja kugenda ukaya. Muntu ayu kaweriti mkolamlima
kamanika gwa luhanja lwa Kandaki, malikiya gwa Esiyopiya.
Kaweriti kagenda aku Yerusalemu kuguwira na shipindi ashi
kaweriti kankuwuya pakawera kakwena mbutuka ya kunika. **28**
Pakaweriti kammwanja, kaweriti kankushibetula shintola sha
mbuyi gwa Mlungu Isaya. **29** Rohu kamgambira Filipi, Gusegeleri
pakwegera na mbutuka ayi, gulikoliri nayi. **30** Su Filipu kagenda
mbiru, kampikanira kankubetula mushintora sha Isaya mbuyi gwa
Mlungu. Filipi kamkosiyiti, “Hashi, gugamana aga gagubetula?”
31 Yomberi kamwankuliti, “Hanwezi hashi kugamana pota muntu
gwa kuntakulira?” Shakapanu yomberi kamluwiti Filipi kakweni
na kulivaga pamuhera na yomberi mumbutuka. **32** Na shifungu
sha Malembu Mananagala gakaweriti kankugabetula ndo aga,
“Kalongolerwa kugenda kwawahanjanga handa kondolu, Na
handa vila mwana kondolu kajii paulongolu pakuwi yakamdumula
mbapatiru, Ndambu irayi yomberi kagubutula ndiri mlomu
gwakuwi. **33** Wamsoniziyiti na kunyima shakafiruwa. Kwahera
yakaweza kuyowera kuusu shiyiwuku shakuwi. Kwa mana
ukomu wakuwi uwusiwa pasipanu.” **34** Afisa ulii kamwankula
Filipi, katakula, nukuluwa, mbuyi ayu, katakula visoweru avi
kwa visoweru vya gaa, ndo visoweru vyakuwi mweni ama vya
muntu mmonga **35** Filipi kanjiti kutakula, kanjiti kwa Malembu
Mananagala galaa aga, kamgambiriti yomberi Shisoweru
Shiwagira sha Yesu. **36** Pawaweriti wankali wakwendereya na

mwanja, wasokiti pahala pana mashi, na afisa ulii katakula,
“pahala panu pana mashi, kwana shoseri sha kunewelera
nambatizwa?” **37** Filipu katakula, Pagujimira kwa moyu gwaku
goseri, iwezikana. Kankula, kalonga, njimira handa Yesu Kristu
ndo Mwana gwa Mlungu. **38** Kaamuli mbutuka ilii igoloki,
wasuluka woseri wawili mmashi, Filipi na towashi ulii, nayomberi
kambatiza. **39** Shakapanu, pawakweniti kulawa mmashi, Rohu
gwa Mtuwa kamnyasula Filipi, towashi ulii hapani kamwoni kayi,
su kagenditi zakuwi kasekuseku. **40** Kumbiti Filipi kawonikana
pakati pa Azotu, na pakaweriti pakapita pakabwera shisoweru
shiwagira pakati palushi yoseri, ata kingira Kaisariya.

9 Kumbiti Sauli, kazidi kutisha na kulihola kuwahowiziya
wafundwa wa Mtuwa, kamgendera Mtambika Mkulu gwa Numba
Ngulu ya Mlungu, **2** na mawankulu ga luhamba lwa kumaniziya
kugenda kwa numba ya Mlungu kulii Dameski, su pakawona
wantu wa njira ayi, wapalu kwa wadala, kawatawi na kuwajega
Yerusalemu. **3** Kumbiti pakaweriti mnjira pakwegera kusoka
Dameski, vumu gulangala koseri kulawa kuliyera. **4** Kaguwa
pasi, na kapikanira liziwu lyakumgambira, “Sauli, Sauli! Iwera
hashi guntabisiya?” **5** Yomberi Sauli kakosiya, “Ndo gaa gwenga
Mtuwa?” Nayomberi kamwankula, “Neni Yesu, mweni gwenga
gumbeziyiti,” Liziwu lilonga. **6** “Kumbiti gugoloki na gugendi
gwingiri mlushi na aku hagugambilwi shagufiruwa kutenda.” **7**
Wantu walii yawaweriti wamwanja pamuhera na Sauli wagolokiti
palii, waweriti wahera lya kutakula, wapikiniriti lilii liziwu kumbiti
wamwona ndiri muntu. **8** Sauli kagolokiti, na pakatumuliti
masu gakuwi, kumbiti hakeniwoni shintu shoseri, wantu walii
wamlongolera kwa kumkola liwoku mpaka lushi lwa Dameski.
9 Sauli kalivagiti mashaka matatu pota kulola, na shipindi

ashi kaliyiti ndiri ama kulanda shoseri. **10** Su, aku Dameski
kuweriti na mfundwa yumu yawamshema Ananiya. Mtuwa
kamgambira mawonu, “Ananiya!” Yomberi kamwankula, “Na
panu, Mtuwa”. **11** Mtuwa kamgambira, Gugoloki, gugendi kwana
njira yayishemwa longulongu, munumba ya Yuda gumkosiyi
muntu kulawa Tarisu yawamshema Sauli, vinu kankuluwa, **12**
na mumawonu kawona muntu wamshema Ananiya kingira
munumba na kumtulira mawoku su kapati kulola kayi. **13**
Ananiya kankula, “Mtuwa, mpikanira shisoweru sha muntu
ayu kulawa kwa wantu wavuwa, mpikanira kuusu madoda
gakawatendiriti wantu waku aku Yerusalemu. **14** Na kiza panu
kaweri na utuwa kulawa kwa Watambika Wakulu kuwatula
mlikakala woseri yawalishemera litawu lyakuwi.” **15** Kumbiti
mtuwa kamgambira Ananiya, “Gugendi hera, toziya numsyagula
kaweri shombu shaneni, kalibweri litawu lyangu kwa maisi
na wafalumi wawu kwa wantu wa Israeli.” **16** “Neni namweni
hanumlagiziyi gavuwa kwa ntambu ya litawu lyangu.” **17** Su,
Ananiya kagenda kingira mnumba. Shakapanu katula mawoku
gakuwi pampindi pa Sauli, katakula, “Mlongu Sauli, Mtuwa Yesu,
yakakulawiriti paweriti mnjira kankwiza panu, kanduma neni su
gupati kulola kayi na kumemiziwa Rohu Mnanagala.” **18** Mala,
vintu gambira mabaku gatuluka kulawa mmasu mwa Sauli, na
kaweza kulola kayi. Kagolokiti na kubatizwa, **19** na pa kuliya
shiboga, likakala lyakuwi limwuyira. Sauli katamiti mashaka
madidini pamuhera na wafundwa aku Dameski. **20** Mala kanjiti
kubwera pakati pa numba ya Mlungu handa Yesu ndo Mwana
gwa Mlungu. **21** Wantu woseri wampikiniriti walikangasha,
watakula, “Hashi, muntu ayu ndo ulaulii yakawahoziyiti walii
waweriti wankuluwa kwa litawu ali kulii Yerusalemu? Kayi kiziti

panu kaweriti na nfiru ya kuwatula mlikakala wantu hawa na
kuwajega kwa Watambika Wakulu!” **22** Ata vinu Sauli kazidi
kupata makakala, na kwa ntambu handa Yesu ndomweni Kristu,
Wayawudi wa aku Dameski wapalanganikiti nakamu. **23** Pa
mashaka gavuwa gapititi. Wayawudi wajojinikiti na kutenda
mpangu gwa kumlaga Sauli. **24** Kumbiti Sauli kapatiti shisoweru
sha mpangu hagu. Paliwala na pashiru waloliriti milyangu
gwa kwingira mlushi lulii wapati kumlaga. **25** Kumbiti shipindi
sha pashiru wafundwa wakuwi wamtoliti, wamsulusiya pasi
mnumba kwa lijamanda likulu kwa kupitira lupenyu lwaluweriti
mshibambaza. **26** Sauli pakasokiti Yerusalemu kajeriti kuliwunga
na walii wafundwa. Kumbiti woseri wamtiriti, waweziti ndiri
kujimira handa yomberi kaweriti ntumintumi. **27** Kumbiti Barinaba
kiziti kumtola Sauli, kamjega kwa wantumintumi na kawagambira
ntambu Sauli pakamwoniti Mtuwa munjira, na ntambu Mtuwa
pakayoweriti nayomberi. Kawagambiriti viraa ntambu Sauli
pakaweriti kankubwera kwa litawu lya Yesu pota lyoga Dameski
kulii. **28** Su, Sauli kalivaga pamuhera na womberi katyangira
Yerusalemu yoseri kankubwera shisoweru sha Mtuwa pota lyoga.
29 Vilaa kayowiriti na kukakatala na Wayawudi wawatakula
Shigiriki, kumbiti womberi wajeriti kumlaga. **30** Walongu walii
pawayambuliti shitwatira ashi, wamtoliti Sauli, wamjega Kaisariya,
wamleka kagendi zakuwi Tarisu. **31** Shakapanu shipinga sha
wantu yawamjimira Yesu, shiweriti na ponga poseri Muyudeya
na Galilaya na Samariya. Shitulitwi makakala na shyendereyiti
kulikala mukumguwira Mtuwa na kupananwa moyu na Rohu
Mnanagala, mawalangu ga shipinga ashi shyongerikiti. **32** Peteru
pakaweriti mwanja kila pahala kasokiti viraa kwa wantu wa
Mlungu yawaweriti walivaga Lida. **33** Haku kamwoniti muntu

yumu yawamshema Aineya ndomweni kwa shipindi sha vinja
vinane kaweriti kagonja mshitanda toziya kaweriti kuleweleka.
34 Peteru kamgambira, Aineya, “Yesu Kristu kakuponiziya,
Guyumuki gutandiki shitanda shaku.” Su Aineya kayumuka. **35**
Wenikaya woseri wa Lida na Sharoni wamwoniti Aineya, na
woseri wamwuyira Mtuwa. **36** Kuweriti na mfundwa yumu mdala,
mlushi lwa Yopa, wamshema Tabita kwa Shigiriki ndo Dorikasi
mana yakuwi, mbawala. Mdala ayu kaweriti kankutenda viheri na
kuwatanga wahushu. **37** Shipindi ashi payiwera handa kalwala,
na kuhowa. Wantu wayigulula nshimba yakuwi, wayigonjeka
mushumba mgolofa. **38** Yopa patali ndiri na Lida, wafundwa
pawapikaniriti handa Peteru kaweriti Lida, watuma wantu wawiri
kwakuwi na ujumbi, “Gwizi kwatwenga kanongola.” **39** Su,
Peteru kagenda pamuhera nawomberi. Pakasokiti kajegitwi
mgolofa ilii mushumba. Aku wakenja wavuwa wamtindira
Peteru wankulira na kumlanguziya makoti na nguwu ndozyeni
Dorikasi kaweriti kankuzinyawa shipindi pakaweriti mkomu. **40**
Peteru kawalaviyiti kunja woseri, kasuntama, kamluwa Mlungu.
Shakapanu kayigalambukira ira nshimba ya ulii yakahowiti,
kalonga, “Tabita, Gyumuki.” Nayomberi katumula masu gakuwi,
41 Peteru kamtanga kugoloka, shakapanu kawashema wantu
walii wa Mlungu na walii wakenja, kawayupa pakawera mkomu.
42 Shisoweru sha shitwatira ashi shivuwiti kila pahala aku
Yopa, na wantu wavuwa wamjimira Mtuwa. **43** Peteru kalivagiti
mashaka gamu aku Yopa, katama kwa muntu yumu mnyawa
gwa lukuli yawamshema Simoni.

10 Kuweriti na muntu yumu aku Kaisariya wamshema
Korineliwu, jemidali gwa shikosi shimu shawashishema, “Shikosi
sha Italiya.” **2** Kaweriti muntu muheri, yomberi pamuhera na kaya

yakuwi yoseri yawamfatiti Mlungu, kaweriti kankutenda gavuwa
kuwatanga wahushu wa Shiyawudi na kaweriti kankumluwa
Mlungu nentu. **3** Paweriti saa tisa paliwala, kawoniti nakaka
ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu kingira mngati na
kumgambira, “Korineliwu!” **4** “Kamkwenjulira masu lahoka ayu
kwa lyoga, kamgambira, Kwana shishi, mtuwa?” Lihoka ayu
kamgambira, “Mlungu kaziyanga sala na vijungu vyaku kwa
wahushu wala hapeni kaliwaluwi. **5** Vinu guwatumi wantu
Yopa wakamshemi muntu yumu wamshema Simoni, kwa
litawu lyamonga Peteru. **6** Yomberi muhenga munumba mwa
mnyawa gwa lukuli wamshema Simoni, yakalikala pakwegera
na litanda.” **7** Pakatakuliti aga, ntumintumi gwa kumpindi
ulii kawuka, Korineliwu kawashemiti wandundami wawili wa
numba na yumu gwa wanjagila wakuwi kaweriti kamguwira
Mlungu, **8** kamgambiziya goseri yagalawiriti, na kawatuma
Yopa. **9** Shirawu yakuwi, wantu watatu pawaweriti wankali
mumwanja na pakwegera kwingira Yopa, Peteru kakweniti
pampindi pa shitwiku sha numba iweriti saa sita paliwala su
kamluwa Mlungu. **10** Kiwiti na njala nentu na kafiriti kuliya
shiboga, shiboga pashiweriti shankutandilwa, kalota. **11** Kawoniti
mpindi zivungulwa na shintu handa lishuka likulu lisulusiwa
pasi liweriti likolelwa wega zyakuwi msheshi. **12** Kuweriti na
kila ntambu zya vigongolu, njoka na wambongu. **13** Kapikanira
liziwu limgambira, “Peteru, gwimuki gulikituli, guliyi!” **14** Kumbiti
Peteru kankula, “ndala, Mtuwa, neni ndawalira ndiri shoseri
shana uhumba na shifa ndiri kuliya” **15** Liziwu lilii lipikanika kayi
limgambira, “Naguvishema vihumba viboga, Mlungu kavipunga!”
16 Shitwatira ashi shitendikiti mala ntatu shakapanu lishuka lilii
liwuziwa kunani kumpindi. **17** Peteru pakaweriti kankulikangasha

kuusu mana ya maonu aga yagaweriti kagawona, wantu walii
wawatumitwi na Korineliwu, pawayambuliti kala njira ya kugenda
kunumba ya Simoni, wasokiti pamlyangu gwa libambaza,
18 Na wakosiya, “handa kwana mhenga amu yawamshema
Simoni Peteru.” **19** Peteru kaweriti kankali kankulihola kuvimana
kuusu maonu, na panu Rohu kamgambira, “kwana wantu
wankukusakula **20** Gusuluki kanongola na pota naguwera
na lyoga kugenda pamuhera nawomberi kwa mana ndo neni
yanuwatumiti.” **21** Su, Peteru kasuluka pasi, kawagambira wantu
walii, “Neni ndo yamnsakula. Mwizira shishi?” **22** Womberi
wamwankula, “Mnjagira Korineliwu mweni ndo muntu mheri,
mguwira Mlungu na kagohereka pawulongolu pa Wayawudi
woseri, katutuma. Kagambirwa na ntumintumi gwa kumpindi
mnanagala kakushemera ukaya kwakuwi su kapikaniri shisoweru
shaguweri nashu sha kutakula.” **23** Peteru kawashemera
mnumba, kawapanana pakugonja pashiru palii. Shirawu yakuwi,
Peteru kanja mwanja pamuhera nawomberi, na wamonga wa
walongu wa Yopa aku walikoliti nayomberi. **24** Lishaka lyalifatiti
wayingiriti Kaisariya na aku Korineliwu kaweriti kankuwahepera
pamuhera na walongu na waganja yakaweriti kawashemera.
25 Peteru pakaweriti kankuyingira, Korineliwu kalawiti kunja
kumwanka, kasuntamala makukama pawulongolu pakuwi. **26**
Kumbiti Peteru kamgolosiya, kamgabira, “Gugoloki, kwa mana
neni ndo muntu hera.” **27** Peteru kingira mnumba, pawaweriti
kala wankuyowera na Korineliwu, wantu wavuwa waliwoniti amu.
28 Peteru kawagambira, “Mwenga muvimana handa Myawudi
yoseri kabelwa na malagaliru gakuwi ga dini kuwera pamuhera
na wantu wa maisi gamonga. Kumbiti Mlungu kang'ambira
hapeni numholeri muntu yoseri kiwa mhumba awu kadoda. **29** Na

shipindi pagumtumiti kwa neni, niziti pota kulema, nuwakosiyani,
su kwa shishi gumtuma kwa neni." **30** Korineliwu kalonga,
"Mashaka matatu gapititi saa gambira ayi, saa tisa paliwala, neni
panweriti nankumluwa Mlungu mnumba mwangu. Vumu, muntu
yakaweriti kavala nguwu zing'ereng'eta kagolokiti kulongolu
kwa neni, **31** Katakula, 'Korineliwu! Mlungu kapikanira kuluwa
kwaku na tambuku yaku kwa wahushu. **32** Gumtumi muntu
Yopa kakamshemi muntu yawamshema Simoni Peteru, kwa
litawu lyamonga Peteru, kawukaya kwa Simoni mnyawa gwa
lukuli, yakalikala pakwegera na litanda.' **33** Hangu nukutumiriti
ujumbi pota kushelewa, nagwenga gutenda viheri kwiza. Vinu,
twenga twapawulongolu pa Mlungu, kupikinira kila shintu Mtuwa
kankutugambira." **34** Panu Peteru kanja kutakula, "Vinu nuvimana
handa nakaka Mlungu kahera upendelewu. **35** Muntu yoseri
yakamguwira Mlungu na kutenda yagamfiriziya Mlungu hakaweri
gwa Mlungu. **36** Awu ndo ujumbi ulii Mlungu yakawujegiti kwa
wantu wa Israeli, pakabwera Shisoweru Shiwagira shashijega
ponga kwa njira ya Yesu Kristu, yomberi ndo Mtuwa gwa woseri.
37 Mwenga muvimana shitwatira shashilawiriti muisi yoseri ya
Yudeya kwanjira Galilaya pa ubatizu ulii yakawubweriti Yohani.
38 Muvimana Yesu gwa Nazareti na ntambu yakamsyaguliti
kwa kummiminira Rohu Mnanagala na likakala. Mlungu kaweriti
pamuhera nayomberi, yomberi kagenditi aku na aku pakatenda
maheri na kuwaponiziya woseri yawaweriti wayingilwa na
Mkondola, toziya Mlungu kaweriti na yomberi. **39** "Twenga ndo
wapitawu wa vitwatira vyoseri vyakatenditi muisi ya Wayawudi
na Muyerusalemu. Wamlagiti mlupingika. **40** Kumbiti Mlungu
kamzyukisiyiti lishaka lya tatu, kamtenda kawoniki, **41** wamwoniti
wantu woseri ndiri, ira kwa walii Mlungu yakawasyaguliti kala

waweri makapitawu wakuwi, yani twenga yatuliyiti na kulanda
pamuhera nayomberi pakazyuka kala kulawa kwawahowiti.
42 Katugambiriti tubweri Visoweru viwagira kwa wantu woseri
na kuwona handa yomberi ndo yakasyaguritwi na Mlungu
kaweri Mtoza gwa yawawera wakomu na wahowiti. **43** Wambuyi
woseri wayoweriti kuusu yomberi handa kila muntu yakamjimira
hakamlekiziyi vidoda vyakuwi vyoseri kwa litawu lyakuwi." **44**
Shipindi Peteru pakaweriti kangali kankutakula visoweru avi,
Rohu Mnanagala kawasulukiriti woseri wawaweriti wankupikanira
ujumbi awu. **45** Wayawudi walii yawasokiti pamuhera na Peteru,
walikangashiti kuwona Mlungu ntambu yakawamiminiriti shirupa
sha Rohu Mnanagala wantu yawaweriti ndiri wayawudi, **46** mana
yawapikaniriti pawayowera kwa likabira lihenga na pawamkwisa
Mlungu. Peteru kalonga, **47** "Wantu awa wawamyanga Rohu
Mnanagala gambira twenga ntambu yatumyangiti. Hashi, kwana
yoseri yakaweza kuwalewelera kubatizwa kwa mashi?" **48** Su,
kawagambira wabatizwi kwa litawu lya Yesu Kristu. Shakapanu
wamluwa kalikali nawomberi kwa mashaka madidini.

11 Wantumintumi na walongu yawalikaliti Yudeya kulii wapikiniriti
kuwera wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa washiwankiti
shisoweru sha Mlungu. **2** Shipindi Peteru pakawuyiti Yerusalemu,
walii wawayingiriti jandu, walikakatala na yomberi, **3** "Gwenga
gugenda kulikala na wantu wangali kwingiziwa jandu na ata
guliya pamuhera nawomberi! **4** Panu Peteru kawagambira
shinaga ubaga kuusu galii gagatendikiti tangu kwanjira." **5**
"Lishaka limu nweriti nankuluwa Mlungu mlushi Lwa Yopa, moniti
mawonu, moniti shintu gambira lishuka likulu lyankusuluka pasi
kulawa kumpindi liweriti likolwa pembi zyakuwi msheshi, litulwa
pambwega pangu. **6** Nzunguliriti mngati nweri mona vigongolu

wana magulu msheshi, wavigongolu wa mushitogolu, wag'ongolu
wawakwawa na wambongu wa kuliyera. **7** Shakapanu mbikanira
liziwu lyangung'ambira, ‘Peteru gwimuki, gulagi na guliyi!’ **8**
Kumbiti neni pandakula, ‘ndala, Mtuwa! Mana shoseri shashiwera
shihumba ama shidoda asheni yingiri mumlomu mwaneni.’ **9**
Liziwu lipikanika kayi kulawa kumpindi, ‘naguvishema vihumba
vintu Mlungu vyakavipungiti.’ **10** Shitwatira ashi shitendikiti mala
ndatu, na upeleru wakuwi viwusiwa kugenda kumpindi. **11**
Katepu hera, wantu watatu wawaweriti wawalagalira kwaneni
kulawa Kaisariya wayingiriti kunumba kwanweriti nankulikala,
wankulikala. **12** Rohu kang'ambiriti ng'endi pamuhera nawomberi
pota kutira. Walongu sita awa walikoliti pamuhera naneni,
twingira mnumba ya muntu ulii. **13** Yomberi katugambiriti ntambu
yakaweriti kamwona ntumintumi gwa kumpindi kagoloka ukaya
kwakuwi na kumgambira, ‘Gumtumi muntu Yopa kakamshemi
muntu yumu yawamshema Simoni Peteru. **14** Yomberi
hakakugambiri ujumbi weni haukulopoziyi gwenga na kaya yaku
yoseri.’ **15** Na pakanyanjiti kuyowera hera, Rohu Mnanagala
kawasulukiriti gambira ntambu yakatusulukiriti twenga palii
pakwanjira. **16** Panu nuliholiti visoweru vilii Mtuwa ntambu
yakatakuriti, ‘Yohani kabatiziti kwa mashi, kumbiti mwenga
hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.’ **17** Su, handa Mlungu
kawapanana viraa wantu wa maisi gamonga shirupa shirashilii
shakatupiti twenga patumjimiriti Mtuwa Yesu Kristu, hashi, neni
ndo gaa ata panjera kumubera Mlungu!” **18** Pawapikaniriti
aga, walekiti likakatala, wamkwisa Mlungu pawalonga, “Mlungu
kawapanana wantu yawawera ndiri Wayawudi lupenyu lwa kuleka
vidoda wapati ukomu!” **19** Kulawilirana na ndabiku yairawiliti
shipindi Stefanu pawamlagiti, wawumini wapalasiwitwi. Wamonga

wagenditi mpaka Foiniki, Kupiru na Antiokiya pawabwera ujumbi
ulii kwa Wayawudi hera. **20** Kumbiti wamonga wa wantu
yawamjimiriti Yesu yawalawiti Kupiru na Kureni, wagenditi
Antiokiya pawawubwera ujumbi kwa wantu yawawera ndiri
Wayawudi, pawashibwera Shisoweru Shiwagira kuusu Mtuwa
Yesu. **21** Mtuwa kawatangiti na wantu wavuwa wajimiriti na
kumgalambukira Mtuwa. **22** Shisoweru sha shitwatira ashi
shipikanirika kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku
Yerusalemu. Hangu wamtuma Barinaba kagendi Antiokiya. **23**
Pakasokiti aku na kuwona Mlungu ntambu yakawatekeleriti wantu,
kanemeleriti na kawahimiziya woseri walikali muwuwaminika
wawu kwa Mtuwa kwa Moyu gwawu goseri. **24** Barinaba
kaweriti muntu muheri na kamemiti Rohu Mnanagala na njimiru,
likundi likulu lya wantu likwegitwi kwa Mtuwa. **25** Shakapanu,
Barinaba kagenditi Tarisu kumsakula Sauli. **26** Pakamwoniti,
kamjega Antiokiya. Nawomberi woseri wawili walikala mushipinga
sha wantu yawamjimira Yesu kwa shinja shoseri pawafunda
shipinga shikulu sha wantu. Antiokiya aku, ndo kwa mala ya
kwanja, wafundwa washemitwi wantu yawamjimira Kristu. **27**
Shipindi shiraa shirii, wambuyi wa Mlungu wiziti Antiokiya kulawa
Yerusalemu. **28** Yumu gwawu wamshema Agabu kagolokiti,
na kwa makakala ga Rohu katungiti handa hakuweri na njala
ngulu muisi yoseri. Njala ayi ilawiriti shipindi sha ukola mlima wa
Klawudi. **29** Wafundwa walii waamuwiti kila yumu kwa ntambu
ya uwezu wakuwi kajegi shoseri su kuwatangitira walongu walii
wawaweriti wankulikala Yudeya. **30** Watenda hangu, shakapanu,
na kuwapanana mpiya wazewi wa Ludewa lwa Barinaba na
Sauli.

12 Pakwegera shipindi shiraa shilii, mfalumi Herodi kanjiti
kuwatabisiya wantu wamu yawamjimira Kristu. **2** Kamlagiti
kwa upanga Yakobu, mlongu gwakuwi Yohani. **3** Pakawoniti
handa shiweri shitendu ashi shiwafiriziyiti Wayawudi, kendeleyiti,
kamubata Peteru. Ashi shitendikiti shipindi sha msambu gwa
libumunda lyangali kutulwa simika. **4** Pamberi pakumkamla,
Peteru katatilwa mshibetubetu, katulwa pasi pa mlolera gwa
vipinga vyamsheshi vya wanjagila wamsheshi wamsheshi. Herodi
kafiriti kumtula paweru pagupititi msambu gwa Pasaka. **5** Su,
Peteru pakaweriti mushibetubetu, kumbiti wantu wa shipinga sha
wantu yawamjimira Yesu waweriti wankumluwira kwa Mlungu. **6**
Pashiru pamberi pa lishaka lilii lyeni Herodi hakamlaviyi Peteru
paweru, Peteru kaweriti kagonja pakati pa wanjagila wawili
wawili. Kaweriti kayopwa minyololu miwili, na walolera waweriti
wankulolera mlyangu gwa shibetubetu. **7** Vumu, ntumintumi gwa
kumpindi gwa Mtuwa kagoloka pakwegera nayomberi na uweru
ulangala mshumba mshibetubetu. Ntumintumi gwa kumpindi
kamshinkula Peteru mluwavu kamyumusiya pakatakula, “Guwuki
kanongola!” Kamukamu minyololu ilii yayitawitwi mmawoku
idumuka na ituluka pasi. **8** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi
kamgambira, “Gulitawi mshipi gwaku, guvali vilwatu vyaku.”
Peteru Katenda hangu. Shakapanu Ntumintumi gwa kumpindi
ayu kamgambira, “Guvali likoti lyaku, gunfati.” **9** Peteru kamfata
kunja kumbiti kavimana ndiri handa aga gagatenditwi na
ntumintumi gwa kumpindi ayu gaweriti ga nakaka, kalihola
kaweriti kankulota mumbota. **10** Wapititi shituwu sha kwanja
sha kulolilera na sha pili, shakapanu wasoka kumlyangu gwa
kwingilira mlushi. Hangu mlyangu guwavugukira, nawomberi
walawa kunja. Waweriti wankugendagenda munjira yimu su

ntumintumi gwa kumpindi ulii kamleka Peteru. **11** Panu Peteru
ndo kavimaniti yagalawiriti, katakula, “Vinu nuvimana nakaka
handa Mtuwa kamtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi
kanopoziyi mumawoku mwa Herodi na kulawa muvitwatira
vilii vyoseri Wayawudi watumbiriti galawili.” **12** Pakavimaniti
hangu kagenditi kanongola mpaka ukaya kwa Mariya mawu
gwakuwi Yohani Mariku, Amu wantu wavuwa waweriti wajojinika
pawaluwa Mlungu. **13** Peteru kapiga hodi kumlyangu gwa kunja,
na ntundami yumu litawu lyakuwi Roda kagenda kumlyangu
kwitikira. **14** Mhinja kalimaniti liziwu lya Peteru kanemelera
nentu, Mhinja ulii kawuya utuga bila kuvugula Mlyangu na
kuwagambira handa Peteru kaweriti kagoloka kunja kumlyangu.
15 Wamgambira mhinja ulii, “Gwana lukwali!” Kumbiti yomberi
kakazaniyiti handa iweriti nakaka. Nawomberi wamgambira,
“Ayu ndo ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi.” **16** Shipindi
ashi Peteru kaweriti kendeleyiti kupiga hodi. Upeleru wavugula
mlyangu, wamwona, walikangasha. **17** Peteru kawapungira
liwoku walikali jiii, na kawagambira Mtuwa ntambu yakamlaviyiti
mshibetubetu. Kawagambira walaviyi shisoweru sha shitwatira
ashi kwa Yakobu na walii walongu wamonga, shakapanu
kalawa kagenda pahala pingikayi. **18** Pawushiyiti, lilawiriti lyoga
likulu pakati pa wanjagila walii kuusu yagaweriti gamlawiriti
Peteru. **19** Herodi kaamuwiti wagutendi msaku kumbiti waweza
ndiri kumpata. Hangu kaamuwiti wanjagila walii wawakosiyi,
kalagalira wawalagi. Shakapanu kalawa aku Yudeya, kagenda
Kaisariya kalikaliti kweni aku. **20** Herodi kakalaziwitwi nentu na
wantu wa Tiru na Sidoni. Kumbiti womberi wamjegiriti ujumbi.
Nawomberi wafawulu kwanja kumpata Bilastu kaweri uwega
wawomberi. Bilastu kaweriti mgolokera mkulu gwa ikulu ya

mfalumi. Shakapanu, kamgendera Herodi wamluwa kuweri na
ponga, kwa mana isi yawu ilitumbiriti isi ya mfalumi kwa shiboga.
21 Lishaka limu lyalisyagulitwi, Herodi kaweriti kavala nguwu
lasimi na kulivaga mushiti sha mfalumi, na kawabweliriti wantu.
22 “Ali ndo liziwu lya Mlungu, lya muntu ndiri.” **23** Pala panu
ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamgusiya Herodi pasi
toziya kampanana ndiri Mlungu nzyumi azi. Wamliya wasangu,
kahowa. **24** Shisoweru sha Mlungu shizidi kweneya na kukula.
25 Pa Barinaba na Sauli kujimira utenderu wawu, walawiti kayi
Yerusalemu, wamtola Yohani yawamshema viraa Mariku.

13 Mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Antiokiya
kuweriti na wantu wamonga yawaweriti wambuyi wa Mlungu na
wafunda, muwamu kaweriti Barinaba, na Simoni yawamshema
viraa Nigeri, na Lukiu gwa Kureni, Sauli na Manaeni ndo yomberi
kaleritwi pamuhera na mfalumi Herodi. **2** Pawaweriti wankutenda
ibada yawu kwa Mtuwa na koya kuliya, Rohu Mnanagala
katakula, “Gunzyaguliri Barinaba na Sauli toziya ya lihengu
lyanuwashemiriti.” **3** Su, pawaluwiti Mlungu kala na koya kuliya,
wawatulira mawoku, wawaleka wagendi zawu. **4** Barinaba na
Sauli pawatumitwi kala na Rohu Mnanagala, wasulukiti mpaka
Selewukiya, na kulawa aku wakweniti mtubwi mpaka shisiwa sha
Kupiru. **5** Pawasokiti Salami wabweriti shisoweru sha Mlungu
munumba za Wayawudi za kuluwira Mlungu, kwaniti Yohani
Mariku pamuhera na womberi kutanga lihengu. **6** Wagendigenditi
kulawa uwega wumu wa shisiwa mpaka Pafu, uwega wa pili,
na aku wamwoniti mhawi yumu mbuyi gwa mpayu Myawudi
yawamshema Baliyesu ndo kalipayiriti kawera mbuyi gwa
Mlungu. **7** Kaweriti ganja gwa mkolamlima gwa shisiwa Serigiu
Paulu, ndo yomberi kaweriti muntu mheri nentu. Serigiwu Paulu

kawashemiti Barinaba na Sauli su kapikaniri shisoweru sha
Mlungu. **8** Kumbiti ayu muhawi Elima, handa ntambu yakaweriti
kashemwa kwa Shigiriki, kajeriti kuwaberibeziya su kumlewelera
mkulu gwa shisiwa nakiza kugalambukira njimiru ya shikristu. **9**
Su, Sauli kamanikana kwa litawu lwa Paulu, pakawera kamema
Rohu Mnanagala, kamkwenjulira masu mhawi ayu, **10** Na
kalonga, “Gwenga! Gwenga mwana gwa Mkondola! Gwenga gwa
mngondu gwa shoseri shilii shashimfiriziya Mlungu, goya ndiri
ata mala yimu kujera kuzipotiziya njira za Mtuwa zyazinyoshikiti.
11 Vinu, liwoku lwa Mtuwa halikukomi, haguweri na lwisi na
hapeni guwezi kuwona uweru wa mshenji kwa shipindi.” Katepu
Elima masu gakuwi gadunuka kanja kugenda aku na aku
pakasakula muntu gwa kumkola liwoku kamlonguziyi. **12** Mkola
mlima ulii pakawoniti yagalawiriti, kajimiriti, kalikangashiti nentu
mafundu gakapikiniriti kuusu Mtuwa. **13** Kulawa Pafu, Paulu na
wayaguwi wagenda nyanyi mpaka Periga Mupamfiliya, kumbiti
Yohani Mariku kawalekiti, kawuya Yerusalemu. **14** Wanja kulawa
Periga wasoka Antiokiya na Pisidiya, na Lishaka lya kwoyera
wingiriti munumba ya Mlungu, walivaga. **15** Pawasomiti kala
mushintola sha malagaliru ga Musa na mmalembu ga wambuyi,
wakulu wa numba ya Mlungu wawajegiriti ujumbi awu, Walongu
handa, mwanashi shitwatira sha kuwagambira wantu su waweri
na moyu muwagambiri. **16** Su, Paulu kagolokiti, kawapungira
liwoku, kanja kulonga, “Wanalushi wa Israeli na Wayawudi
ndiri yamwamuguwira Mlungu, mpikinilireni! **17** Mlungu gwa
wantu wa Israeli kawasyaguliti wambuyi wetu na kuwatenda
waweri lushi lukulu pawaweriti wahenga Misri kulii. Mlungu
kawalaviyiti aku kwa likakala likulu. **18** Kawahepeleriti kwa
shipindi sha vinja malongu msheshi kushiwala. **19** Kagaharibisiyiti

maisi saba ga isi ya Kanaani kawayupa wantu wakuwi awa
isi iweri yawu. **20** Vinja mia msheshi na magumba muhanu
gapititi, shakapanu kawapananiti watoza wawalongoziyi mpaka
shipindi sha mbuyi gwa Mlungu Samweli. **21** Panu wafiriti
waweri na mfalumi na Mlungu kawayupa Sauli, mwananguta
gwa Kishi gwa likabila lya Benjamini, kaweriti mfalumi gwawu
kwa shipindi sha vinja malongu mhanu. **22** Pawamwusiyiti
kala Sauli, Mlungu kumsaguliti Dawudi kaweri Mtuwa gwawu.
Mlungu kalaviyiti shibali shakuwi kwakuwi pakalonga, 'Numwoniti
Dawudi mwananguta gwa Yese, muntu gwanumfira neni, muntu
mweni hakatendi goseri galii nganfira kugatenda.' **23** Kulawa
mushiyiwuku sha muntu ayu, Mlungu kawajegera Waisraeli
Mlopoziya mweni ndo Yesu ntambu yakalagiliti. **24** Pamberi pa
Yesu kwanja lihengu lyakuwi, Yohani kawabweliriti wantu woseri
wa Israeli handa mpaka waleki vidoda na wabatizwi. **25** Yohani
pakaweriti kankumalira ujumbi wakuwi kawagambiriti wantu,
'Mlihola neni na gaa? Neni ndiri ulii yamumlolera. Mpikiniri! Ayu
kamkwiza pa neni na neni nfiruwa ndiri ata kuziyopola ngoyi za
vilwatu vyakuwi.' **26** "Walongu, mwenga wamwera wananguta
wa lukolu lwa Aburahamu, na woseri wawawera Wayawudi
ndiri wamwamguwira Mlungu! Ujumbi awu wa ulopoziya ujegwa
kwa twenga. **27** Toziya wenikaya wa Yerusalemu na wakulu
wawu wammana ndiri weri mlopoziya, wala wavimana ndiri
visoweru vya wambuyi wa Mlungu vyawabetula kila lishaka
lya kwoyera. Ata hangu, wavitenditi visoweru vya wambuyi
vitimii kwa kumtoza Yesu kuhowa. **28** Toziya wampatandiri na
likosa lifiruwa wamlagi, wamluwiti Pilatu kamtozi wamlagi. **29**
Pawatenditi kala goseri gawalembiriti kuusu yomberi, wamsusiyiti
kulawa mlupingika, wamtula mlipumba. **30** Kumbiti Mlungu

kamzyukisiyiti kulawa kwahowiti. **31** Na kwa mashaka gavuwa
kawalawiriti walii wawagenditi pamwera nayomberi kulawa
Galilaya mpaka Yerusalemu. Awa ndo walii vinu makapitawu
wakuwi kwa wantu wa Izraeli. **32** Na vinu Barinaba na neni
twa panu kuwajegera mwenga Visoweru Viwagira. Lagilu la
Mlungu kwa wambuyi wa twenga liwera nakaka mushipindi
shetu, **33** kashitimiza vinu kwajili yatwenga wazukulu wawu
kwa kumzyukisiya Yesu kulawa kwawahowiti. Handa ntambu
yawalembiti muzaburi ya pili, ‘Gwenga gwa mwana gwangu,
Neni lelu nwera tati gwaku.’ **34** Na kwa kumzyukisiya kulawa
kwawahowiti, hakenipati kayi kuwuya aku na kuwola, Mlungu
katakuliti hangu, ‘Hanukutekeleri tekeleru nanagala na yanakaka
Yanumwaiditi Dawudi.’ **35** Yina, na Muzaburi zimonga kalonga,
‘Hapeni numuleki Mnanagala gwaku kawoli.’ **36** “Dawudi mweni
katimiziti mafiliru ga Mlungu shipindi shakuwi, na shakapanu
kahowa na kusilwa pakwegera na wazewi wakuwi, na nshimba
yakuwi iwola. **37** Kumbiti ulii ndo Mlungu kamzyukisiyiti kulawa
kwawahowiti hakenipati kuwola. **38** Su muvimani walongu wangu,
kuwera kupitira Yesu Ujumbi wa kulekiziya vidoda ubweritwi
kwa mwenga, **39** na kila yumu yakamjimira Yesu wamlekeziya
vidoda vyoseri, shitwatira sheni hapeni shiwezikani kwa njira ya
malagaliru ga Musa. **40** Mlilolireni su, namwiza kupatwa na galii
yagatakulitwi na wambuyi, **41** ‘Mloreni, mwenga mwanazarawu,
Mlikangashi muhowi! Ndo shintu sheni hapeni mjimiri, Ata
handa muntu pakawagambirani hapeni mjimiri.’” **42** Paulu na
Barinaba pawaweriti wankulawa mnumba ya Mlungu, wantu
walii wawashemiti kayi lishaka lya kwoyera lyalifatiti, wayoweri
nentu kuusu shitwatira ashi. **43** Kuliwona aku pakumalilikiti,
Wayawudi wavuwa na wantu Wayawudi ndiri waweriti wingira

dini ya Shiyawudi wawagendiriti Paulu na Barinaba. Wantumini
awa wayoweriti nawa, wawatula moyu wendereyi kulikala
walitumbiri manemu ga Mlungu. **44** Lishaka lya kwoyera
paliweriti pakwegera, kila muntu mulushi lulii kiziti kupikinira
shisoweru sha Mtuwa. **45** Shipindi Wayawudi pawaliwoniti lipinga
wantu wamemiti weya, walema shakaweriti katakula Paulu na
kumwigilanga. **46** Kumbiti, Paulu na Barinaba wayoweriti kwa
ugangamala nentu, watakula, "iweriti ndo mpaka shisoweru sha
Mlungu shiwayiziri mwenga huti, kumbiti mushirema na kuwona
mfiruwa ndiri ukomu wa mashaka goseri, su, tuwalekani na
kuwagendera wantu wawawera Wayawudi ndiri. **(aiōnios g166)**
47 Toziya mtuwa katulagalira hangu, 'Nukutula gwenga guweri
gulangala kwa wantu wawawera Wayawudi ndiri Su guwajegeri
wantu ulopoziwu pasipanu paseri.'" **48** Wantu yawawera ndiri
Wayawudi pawapikaniriti vitwatira avi wanemeleriti, waukwisa
ujumbi wa Mtuwa, na walii yawasyagulitwi kupata ukomu wa
mashaka goseri, wawera wantu yawamjimira Yesu. **(aiōnios g166)**
49 Shisoweru sha mtuwa shyeneya pahala poseri mumkowa
gulii. **50** Kumbiti Wayawudi wawasongizira wadala wa shiwangu
shikulu yawawera Wayawudi ndiri weni waweriti wamguwira
Mlungu, na wapalu wamanikana wa lushi alu. Wayanja kuwabeza
Paulu na Barinaba, wawawinga kulawa pahala pawu. **51** Su,
wafundwa wapunda lidiku liweriti mumagulu gawu kuwera
likalipiru, shakapanu wagenda ikoniu. **52** Wafundwa Muantiokiya
waweriti wamema nemeleru na rohu munanagala.

14 Kulii Ikoniu, vitwatira viweriti handa vyaviweriti kulii Antiokiya,
Paulu na Barinaba wagenditi munumba ya Mlungu gwa Shiyawudi
wayowera kwa ugangamala ata Wayawudi wavuwa na Wagiriki
wawera wajimira. **2** Kumbiti Wayawudi wamonga yawalemiti

kuwera wawumini wasonguziya na kutula weya mmoyu mwa
wantu yawawera wayawudi ndiri su wawakomi walongu awa.
3 Paulu na Barinaba wendereyiti kulikala aku kwa shipindi
shitali. Wayoweriti kwa ugangamala wa Mtuwa, na Mtuwa
kalanguziya unakaka wa ujumbi yawaulaviyiti kwa manemu
gakuwi, kwa kuwatenda watendi mauzauza na makangashu. **4**
Wantu wa lushi walekanikiti, wamonga wawajimiriti Wayawudi
na wamonga waweriti uwega wa wantumintumi. **5** Upeleru,
wantu wamu yawawera ndiri Wayawudi, pamwera na wakulu
wawu, wajumilirana kuwatendera vidoda ntumintumi awa na
kuwagumanga mabuwi. **6** Ntumintumi pawayambuliti shitwatira
ashi, watugiriti Listira na Deribi, mlushi lya lukaoniya, na
museemu za pakwegera, **7** wawera wankubwera visoweru
viwangira aku. **8** Kwaniti muntu yumu aku Listira mweni kaweriti
shibyeketu gwa magulu kwanjira kwiwuka, na kaweriti hakenipati
kugendagenda. **9** Muntu ayu kaweriti kankumpikinira Paulu
pakaweriti kankubwera. Paulu kamloliti dii, na pakawoniti keniti
njimiru ya kuweza kuponiziwa. **10** Kalonga kwa liziwu likulu,
“Gugoloki gugendigendi kwa magulu gaku!” Muntu ulii kagoloka,
kanja kukopokakopoka na kugendagenda pahala palii. **11** Lipinga
lya wantu pawawoniti shakatenditi Paulu, wanjiti kubotanga
kwa likabira lya Likaoniya, “Milungu watwizira gambira muntu
na watwizira pasi panu!” **12** Barinaba wamupa litawu zewu,
na Paulu wamshema Herimesi, toziya yomberi ndo yakaweriti
kankuyowera. **13** Na Mtambika gwa numba ya Zewu yayiweriti
kunja kulushi kajega pongu na majenjeri ga mauwa kulongolu
kumlyangu mkulu gwa lushi, yomberi pamwera na lipinga lya
wantu wafiriti kuwatambikira wantumintumi. **14** Barinaba na
Paulu pawapatiti visoweru avi wapapuliti nguwu zawu na kutugira

mulipinga lya wantu pawabota. **15** Walongu, kwa shishi mtenda
vitwatira vya ntambu ayi? Twenga viraa twa wantu gambira
mwenga. Na twa panu kuwabwelera Shisoweru Shiwagira,
mpati kuvileka vinyagu avi, mumgalambukiri Mlungu yakawera
mkomu Mlungu yakanyawiti kumpindi na pasipanu, lbahali na
vyoseri vyaviweramu. **16** Makashu Mlungu kajimiriti kila Isi
itendi ntambuyaifiriti. **17** Kumbiti, Mlungu hakenileki kulilanguziya
kwa vitwatira viheri vyakawatendera, kawatowera vula irawa
kuliyera, kawayupa vimeru kwa shipindi shakuwi, kawayupa
viboga na kuimemiziya myoyu yawu nemeru. **18** Tembera
watakula ntambu ayi Iweriti mbaka ndiri kuwalewelera wantu
walii kotukuwatambikira. **19** Wayawudi wamu wiziti kulawa
Antiokiya na Ikoniu wawajega wantu pamwera nawomberi,
wamgumi mabuwi Paulu na kumkwega mpaka kunja kulushi
walongiti kahowa kala. **20** Kumbiti wafundwa pawajojinikiti
na kumzyengeta kayumkiti kawuya mlushi. Shirawu yakuwi
yomberi pamuhera na Barinaba wagenditi Deribi. **21** Pa Paulu
na Barinaba kubwera visoweru viwagira aku Deribi na kuwapata
wafundwa wavuwa, shakapanu wawuyiti Listira mpaka Ikoniu
na Antiokiya Mupisidia. **22** Wawayongiliriti likakala wafundwa
na kuwapanana moyu wasigali munjimiru, wawagambira, “Ndo
mpaka twawoseri twenga kupitira mutabu zivuwa su twingiri
Muufalumi wa Mlungu, wafunditi.” **23** Wawasyaguliti wazewi
mukila shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, na kwa kuluwa na
kwoya kuliya wawatula pasi pa ulolera wa Mtuwa yawamjimiriti
kwa maluwa na kwoya kuliya. **24** Pawapititi kala muisi ya
Pisidiya, wasokiti Pamfiliya. **25** Aku wabweriti ujumbi Muperiga.
Na shakapanu wagenditi Ataliya, **26** Na kulawa aku wawuyiti
salama Antiokiya, kweni shipindi shipititi waweriti pasi pa ulolera

wa manemu ga Mlungu kwa ajili ya lihengu lyeni vinu waweriti
walimalira. **27** Pawasokiti Antiokiya, waliwoniti pamuwera na
shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kuwagambira visoweru
vya vitwatira vyoseri Mlungu vyakatenditi pamuhera na womberi,
na ntambu yakawavuguliriti njira ya njimiru kwa wantu yawawera
Wayawudi ndiri. **28** Walikaliti pamuhera na wafundwa walii kwa
shipindi shitali.

15 Su, wantu wamu wasokiti Antiokiya kulawa Yudeya wanjiti
kuwafunda walongu walii pawatakula, “Handa pamwingiziwa
ndiri jandu kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa, hapeni mlopoziwi.” **2** Shitwatira ashi shijegiti ukakatala
mkulu, pa Paulu na Barinaba kulitakuziyana nawomberi, su
womberi waamuwiti kuwera Paulu na Barinaba pamuhera na
walongu wamu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku
Antiokiya, wagendi Yerusalemu kuwawona wantumintumi na
wazewi kuusu shitwatira ashi. **3** Shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu shilongiti kwahere, nawomberi pawaweriti wankupitira
Foiniki na Samariya wawagambiriti wantu yawawera Wayawudi
ndiri ntambu yawamgalambukiriti Mlungu. Shisoweru ashi
shiwaherepeziya nentu walongu woseri awa. **4** Pawasokiti
Yerusalemu wawankwa na shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu pamuhera na wantumintumi na wazewi yawatakuliti
kila shintu Mlungu shakatenditi pamuhera nawomberi. **5**
Kumbiti wajimira wamonga wawaweriti wa shipinga sha
mafalisayu wagolokiti, pawatakula, “Ndo mpaka wantu wa maisi
gamonga wayigiziwi jandu na kufundwa kugafata malagaliru
ga Musa.” **6** Su wantumintumi na wazewi waliwoniti pamuhera
kushilola weri shitwatira ashi. **7** Pawalitakuziyiti kwa shipindi
shitali, Peteru kagolokiti kalonga, “Mwalongu wangu, mwenga

muvimana handa tangu kwanja Mlungu kafiriti kuzyagula neni
muwamu mwamwenga nuwabweleri Shisoweru Shiwagira, wantu
yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira na kujimira. **8**
Na Mlungu yakavimana moyu gwa wantu, kalanguziya handa
kawajimira kwa kuwayupa nawomberi Rohu Mnanagala handa
yakatuyupiti twenga. **9** Katubaguliti ndiri pakati petu na womberi,
kayipungiti myoyu kwa njimiru. **10** Vinu su, kwa shishi kumjera
Mlungu kwa kuwapapiziya wafundwa awa visanka vyeni pota
wambuyi wetu, pota twenga tuweza ndiri kulitwika? **11** Ndala!
Tujimiriti na tulopoziwitwi kwa njira ya manemu ga Mtuwa Yesu."
Twengapa handa womberi. **12** Shikundi shoseri shitamiti jii
pawampikinira Barinaba na Paulu wankutakulira mauzauza
na makangashu geni Mlungu kagatenditi pakati pawu wantu
wawawera ndiri Wayawudi. **13** Pawamaliriti kuyowera, Yakobu
kanjiti kulonga, "Mwalongu wangu, mumpikaniri! **14** Simoni
katakuliriti Mlungu kwanjira kwanja ntambu yakalitendiriti na
wantu yawawera ndiri Wayawudi, kasyagula wamonga wawu
waweri wantu wakuwi. **15** Visoweru vya Wambuyi wa Mlungu
vyateratera nakamu handa Malembu Mananagala ntambu
yagalonga, **16** Mtuwa katakula, 'Pa aga hambuyi Na kuuwuziya
Ufalumi wa Dawudi Hanyawi pahala pakuwi Na kupagangamaziya
kayi. **17** Na wantu woseri, wantu yawawera ndiri Wayawudi
nuwashemiti waweri waneni hawizi kwaneni. **18** Ndo ntambu
yakatakula Mtuwa, yakatenditi shitwatira ashi kamanika kwanjira
makashu.' **(aiōn g165)** **19** "Hangu neni amuwa ntambu ayi,
aga nuwalagalirani kotukuyumbisiya wantu wawawera ndiri
Wayawudi wawamgalambukira Mlungu. **20** Su tuwajegerani
luhamba kuwagambira nawaliya viboga vyawayingiziyiti mnumba
kwa kutambikira vinyagu vya wamlungu, walituli gweka na

uhumba, nawaliya shigongolu yoseri yawammindula sungu,
nawalanda mwazi. **21** Malagaliru ga Musa gaweriti gabetulwa
shipindi shitali munumba ya Mlungu kila lishaka lya kwoyera,
na visoweru vyakuwi wavibwera mukila lushi." **22** Shakapanu
wantumintumi na Wazewi, pamuhera na shipinga shoseri
sha wantu yawamjimira Yesu, waamuwiti kuwasyagula wantu
wamu pakati pawu na kuwatuma wagendi Antiokiya pamuhera
na Paulu na Barisaba. Wawasyaguliti Yuda yawamshemiti
viraa Barinaba na yumonga yakashemitwi Sila, wantu wawili
yawaweriti walongoziya pakati pa walongu. **23** Wawapananiti
luhamba alu, "Twenga wantumintumi na wazewi, walongu wenu,
twankuwalamsiya mwenga wantu wa maisi gamonga wa aku
Antiokiya na Siriya na Kilikiya. **24** Tupikanira kuwera wantu
wamonga kulawa aku wawagaziya kwa visoweru vyawu, wayitula
myoyu ya mwenga mulyoga. Kumbiti watenda hangu pota ya
luusa yoseri kulawa kwatwenga. **25** Hangu, tuamuwa kuliwona
pamwera kuwasyagula wantu wamu na kuwatuma kwamwenga
pamwera na waganja wetu Barinaba na Paulu, **26** weni wafiriti
wagamizii ukomu wawu kwa ntambu ya lihengu lya Mtuwa gwetu
Yesu Kristu. **27** Shakapanu tuwatuma Yuda na Sila kwamwenga,
awa hawawagambirani weni aga gatugalembiti, **28** Rohu
munanagala na twenga tujimira kotukuwatwika visanka nentu
ya vitwatira avi vya mana. **29** Namliya viboga vyawatambikiriti
shinyagu, namlanda mwazi, namliya vinofu vya shigongolu
yawamuminduliti na mlikali weri na uhumba. Muwera mtenda
viheri handa pamshapira kutenda vitwatira avi. Mwakashina." **30**
Wajumbi awa wawatumiti wasoka Antiokiya kweni wawashemiti
wawumini waliwoni, wawayupa luhamba alu. **31** Pawasomiti
Luhamba alu, visoweru vyakuwi viwayupiti moyu, wanemeleriti

nentu. **32** Yuda na Sila weni nawomberi waweriti wambuyi,
wayoweriti na walongu awa kwa shipindi shitali wankuwayupa
moyu na kuwagagamaziya. **33** Pawatamiti aku kwa shipindi
tunga, walongu wa Antiokiya walonga kwaheri na kuwafilira
ponga, shakapanu wawuya kwa wawatumiti walii. Malembu
gamu gana shipandi ashi **34** kumbiti Sila kaamuwiti kusigala. **35**
Paulu na Barinaba wasigala Antiokiya kwa katepu, pawafunda
na kubwera visoweru vya Mtuwa, pamwera na wantu wamonga
watangala. **36** Pa mashaka gamu, Paulu kamgambiriti Barinaba,
"Tuwuyi tukawatyangiri walongu walii mukila lushi patubweriti
visoweru vya Mtuwa, tukaloli ntambu yawendereyiti." **37** Barinaba
kafiriti wamtoli viraa Yohani yawamshema Mariku. **38** Kumbiti
Paulu kafiriti ndiri kumtola mariku, mweni pamberi kawalekiti
Pamfiliya kulii na kulema kuwera pamwera mulihengu lyawu.
39 Su, kulawira likakatala likulu pakati pawu, na walekana
Barinaba kamtola Mariku, wakwena meli kugenda kupiru. **40**
Nayomberi Paulu kamsyagula Sila, na pa walongu wa pahala
panu kumtula pasi pa ulolera wa maheri ga Mtuwa. **41** Mumwanja
agu kapitiriti Siriya na Kilikiya, pakavigangamaziya vipinga vya
wantu yawamjimira Kristu,

16 Paulu kaziti Deribi na Listira, kweni katamiti mfundwa yumu
yawamshema Timotewu. Mawu gwakuwi mweni vira kaweriti
ntundami, kaweriti Myawudi, kumbiti tati gwakuwi kaweriti mgiriki.
2 Timotewu kaweriti na nzyumi ngulu pakati pa walii walongu wa
Listira na Ikoniu. **3** Paulu kafiriti Timotewu kalikoli na yomberi
mumwanja, hangu kamyingiziyiti jandu. Katenditi hangu toziya
Wayawudi woseri watamiti seemu ayi wavimaniti handa tati
gwakuwi Timotewu kaweriti Mgiriki. **4** Pawaweriti wankuwuya
mlushi zilii wawapananiti wantu malagaliru galii gagalaviyitwi

na wantumintumi na wazewi kulii Yerusalemu, wawagambira
wantu wagajimiri. **5** Su shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu shiziditi kugangamala munjimiru na shiyongerekiti nentu
kila lishaka. **6** Wawuyiriti Seemu za Firigiya na Galatiya
toziya Rohu Mnanagala kawaluusu ndiri kubwera ujumbi awu
kumkoa gwa Asiya. **7** Pawayiziti mumbaka zya Misiya, wajeriti
kwingira kumkoa Bituniya, kumbiti Rohu gwa Yesu kawaluusu
ndiri. **8** Su, wapitiriti Misiya, wagenda longulongu mpaka
Trowa. **9** Pashiru panu. Paulu kawoniti maonu geni kamwoniti
muntu yumu gwa Makedoniya kagoloka palii na kumluwa,
"Guloki, gwizi Makedoniya gwakatutangatiri." **10** Katepu pa
Paulu kuwona maonu aga, tulitanditi kugenda Makedoniya
pota kusherewa, tuwera na nakaka handa Mlungu katushema
tuwabweleri shisoweru shiwagira. **11** Kulawa Trowa, twamwanja
longulongu mpaka Samotiraki na Shirawu yakuwi tusulusiya
nanga Neopoli. **12** Kulawa aku, tugenditi mpaka Filipi, Lushi lya
Wilaya ya kwanja ya Makedoniya, na weni viraa ndo Koloni lya
Warumi. Tutamiti mulushi alu mashaka gamu. **13** Lishaka lya
kwoyera tulawiti kunja ku Lushi, tugenda mmbeku ya lushemba
lweni tulihola kuwera ndo pahala pa kuluwa Mlungu. Tulikaliti,
tuyowera na wadala wajojinikiti pahala panu. **14** Muwamu wa
walii yawatupikiniriti kaweriti mdala yumu mguwira Mlungu
yawamshema Lidiya mwenikaya gwa Tuatira, mweni kaweriti
kankuwuza nguwu za shitani za langi ya zambalawu. Mtuwa
kavuguliti moyu gwakuwi ata kaviyanga visoweru vilii Paulu
vyakaweriti katakula. **15** Shakapanu yomberi pamuhera na
wantu wa numba yakuwi wabatizwa. Na yomberi katuluwa
pakatakula, "Payiwera mjimira nakaka handa numjimira Mtuwa,
mwizi ukaya kwaneni mlikali." Katuhimiziya tugendi. **16** Lishaka

limu, patuweriti twankugenda pahali pa kuluwa Mlungu, mhinja
yumu yakaweriti na wamshera wana likakala lwa kutunga
kaliwoniti na twenga Mhinja ayu kaweriti kankuwapanana watuwa
wakuwi mpiya zitangala kwa kutunga gwakuwi. **17** Su, muhinga
ayu kamwiziriti Paulu na twenga, kabotanga na kutakula, “Wantu
awa ndo wantumintumi wa Mlungu Mkulu. Wankuwabwelera
njira ya ulopoziya.” **18** Kaweri kankutenda hangu kwa mashaka
gatangala ata lishaka limu Paulu kakalariti, kamgalambukira na
kumgambira shamshera ayu, “Nukugambira kwa litawu lya Yesu
Kristu, gumlawi ayu!” Palaa palii shamshera kamlawa. **19** Su
watuwa wa muhinga ulii pawawoniti kuwera litumbiru lwawu lya
kupata mpiya lipera, wawakamuliti Paulu na Sila, wawakwega
mpaka paweru, kuulongolu kwa wakulu. **20** Wasitaki kwa watoza
pawatakula, “wantu awa ndo Wayawudi na watenda fuju mulushi
lwetu. **21** Wankufunda shitiba sheni twenga wenikaya wa Rumi
tuluusiwa ndiri kushijimira pota kushifuta.” **22** Shipinga sha
wantu shingiriti na womberi, shiwakomanga. Na watoza walii
wawavula nguwa zawu kwa likakala, wahimiziya wasyatangwi
viboku. **23** Pakukomwa nentu watatirwa mnumba, na njagira
gwa shibetubetu kahimiziwa kuwatula pasi pa ulolera mkulu. **24**
Kulawirana na malagaliru aga, mnjagira ayu kawatuliti mushumba
kati nakamu sha shibetubetu na kugatawa magulu gawu
mushibawu. **25** Pakakwegera na pashiru ligonu Paulu na Sila
waweriti wankumluwa Mlungu na kuyimba nyimbu za kumzyuma
Mlungu, aku watatirwa wamonga wawera wankupikanira. **26**
Vumu, kulawiriti lilendemeru likulu lya litapaka libegiziya liyanjiru
lya shibetubetu. Su, milyangu yoseri ivuguka na minyololu
yayiwatawiti watatirwa awa ilekana. **27** Mlolera gwa shibetubetu
pakayumukiti na kuyiwona milyangu ya shibetubetu ivugulwa,

kaliholiti handa watatirwa woseri waweriti watoloka, na hangu
kausomola upanga wakuwi, kafiriti kulilaga. **28** Kumbiti Paulu
kashema kwa liziwu likulu, “Kotukulitenda gwamweni toziya
twenga twawoseri twa panu.” **29** Pakamshemiti kala muntu kajegi
limuliku, mnjagira gwa shibetubetu katugiriti mnumba, kaliyasa
paulongolu pa magulu ga Paulu na Sila agawu kankulendemera
kwa lyoga. **30** Shakapanu kawalonguziya kunja, kawakosiya,
“Mwatuwa, ndendi shishi mbati kulopoziwa?” **31** Womberi
wamwankula, “Gumjimiri Mtuwa Yesu na gwenga hagulopoziwi
pamuhera na kaya yaku yoseri.” **32** Su, wamubweleriti shisoweru
sha Mtuwa yomberi pamhera na walongu wakuwi. **33** Mnjagira
ulii kawatoliti saa iraa ilii ya pashiru kawagulula vironda vyawu,
shakapanu yomberi na walongu wakuwi woseri kawabatiza pala
palii. **34** Shakapanu kawatola Paula na Sila ukaya kwakuwi,
kawayupa shiboga. Yomberi na walongu wakuwi woseri watenda
shereku toziya vinu waweriti wamjimira Mlungu. **35** Shirawu
yakuwi mandawira, watoza wawatumiti maafisa wawu pawalonga,
“muwavuguliri wantu walii.” **36** Mjagira ulii gwa shibetubetu
kamupananiti shisoweru Paulu, “Watoza watumiti ujumbi su
mvugulilwi. Vinu muweza kulawa na kugenda zenu kwa ponga.”
37 Kumbiti Paulu kamwakuliti. “Eti shishi? Tembera tuweriti
ndiri na likosa, watusyatangiti viboku paweru twenga ndo wana
lushi wa Rumi. Kayi, watuyingiziyiti mnumba na vinu wafira
kutuvugulira kwa bada! Ata padidini! Ndo mpaka weni wayizi
panu watuvuguliri.” **38** Maafisa awa wawagambiriti visoweru
watoza kuusu shitwatira ashi, naomberi pawapikaniriti handa
Paulu na Sila waweriti weni kaya wa Rumi, watiriti. **39** Hangu,
wagenditi kuwaluwa na pawawalaviiti kala mnumba wawaluwiti
wawuki mulushi lulii. **40** Paulu na Sila walawiti mushibetubetu,

wagenditi ukaya kwa Lidiya. Aku waliwoniti na shipinga sha
waumini na pawawagambiriti kala visoweru vya kuwayupa moyu
wawuka.

17 Kwa kupitira Amfipoli na Apoloniya wagenditi mpaka
Tesaloniki kweni kuweriti na numba ya Mlungu ya Wayawudi. **2**
Paulu kingiriti nawomberi mnumba ya Mlungu ntambu yaiweriti
shitiba shakuwi, kwa mashaka matatu ga kwoyera kalitakuziyana
nawomberi kwa Malembu Mananagala. **3** Pakayoweriti na
kulagiziya handa imubidi Kristu kutabika na kuzyuka kulawa
kwawahowiti kawagambira, “Yesu mweni neni numubwera
kwamwenga ndo Kristu.” **4** Wamu wawu wajimiliti wayingira na
Paulu na Sila. Viravi, walanga ngulu ya Wagiriki wawamguwiriti
Mlungu pamwera na wadala wavuwa wa ntambu ya kunani,
wayingiriti naomberi. **5** Kumbiti Wayawudi wawona weya,
wawatola wafizuli kusoku, watenda shipinga na kujega fuju
kumjini koseri. Wayingira numba ya Yasoni watumbiriti kumpata
amu Paulu na Sila su wawajegi paweru. **6** Kumbiti wawapata
ndili na hangu wamkwegiti Yasoni pamwera na walongu
wamonga mpaka kwa wakulu wa lushi, washowangana, “Wantu
awa wawera wankupavuluga pasipanu poseri na vinu wa
panu kumjini. **7** Yasoni kawashemera ukaya kwakuwi. Woseri
wankutenda shigalambuku sha lagaliru lya Kaisari pawatakula
eti, kwana mfalumi yumonga yawamshema Yesu.” **8** Kwa
visoweru avi wawatuliti lyoga wakulu wa kumjini na shipinga
sha wantu. **9** Yawatenda Yasoni na wayaguwi walaviyi zamana,
shakapanu wawaleka wagendi zawu. **10** Pashiru, walongu walii
wawahimiziya Paulu na Sila wagendi Bereya. Katepu hera
pawayingiriti aku, wagenditi mnumba ya Mlungu ya Wayawudi.
11 Wantu wa aku waweriti wapikinira nentu kuliku wantu walii

wa Tesaloniki. Wauwankiti ujumbi ulii kwa lwamata lukulu,
wawera wankugalolalola Malembu Mananagala kila lishaka, su
kulola handa galii gawatakuliti Paulu na Sila gaweriti nakaka.
12 Wavuwa wawu wajimiriti na viraa wadala wa Shigiriki wa
ntambu ya kunani na wapalu viraa. **13** Kumbiti, Wayawudi
wa Tesaloniki pawavimaniti handa Paulu kaweriti kankubwera
shisoweru sha Mlungu aku Bereya, wagenditi aku. Wanja kutenda
fuju na kusonguziya shipinga sha wantu. **14** Walongu walii
wawapelekiti Paulu kanongola kagendi kumbwani kumbiti Sila
na Timotewu wasigaliti Beroya. **15** Walongu walii wawapelekiti
Paulu wagenditi pamwera nayomberi mpaka Aseni. Shakapanu,
wawuya pamuhera na malagaliru kulawa kwa Paulu handa
Sila na Timotewu wamfati kanongola ntambu yaiwezekana. **16**
Paulu pakaweriti kankuwahepa Sila na Timotewu aku Aseni,
moyu gwakuwi gukalala nentu pakawoniti ntambu lushi alu
paluweriti lumema shinyagu sha wamlungu. **17** Kalitakuziana na
Wayawudi na wantu wamonga yawamluwa Mlungu munumba ya
Mlungu, na kila lishaka kaweriti na matakuzianu mahali paweru
pamwera na woseri walii wawalawiriti. **18** Wamonga wawafatiti
falisafa ya Epikuru na Staiku walikakatala na yomberi. Wamonga
watakuliti, “Kafira kutakula shishi ayu mtuwa visoweru?” Toziya
Paulu kaweriti kankubwera kuusu Yesu na kuusu uzyuka,
wamonga watakuliti, “lwonikana handa kankubwera kuusu
milungu wa shihenja.” **19** Hangu wamtoliti Paulu, wamjegiti
Aleopagu, Watakula, “Tufira kuvimana shitwatira ashi shasyayi
shaguweriti gwanguyowelera. **20** Vintu vimonga tuvipikaniriti
kwa makutu getu viwonikana weri viloja kwatwenga. Tufira
kuvimana vitwatira avi nvina mana gaa.” **21** Wantu wa Aseni
na wenikaya wamonga wa aku waweriti wankutumiya shipindi

shawu shoseri kuligambiziyana na kupikinira visoweru vyasyayi.
22 Su, Paulu kagolokiti kuulongolu kumdamu kwa Aleopagu,
katakula, “Wenikaya wa Aseni! Mona kuwera mwenga, kwa
vyoseri, ndo wantu wa dini nentu. **23** Mana panweriti nangupita
aku na aku panola vinyagu vyenu vya kuguwira moniti pahala pa
kutambikira pamu palembitwi ‘Kwa Mlungu yakamanika ndiri!’
Su, ayu yamjimira pota kuvimana, ndomweni yanumubwera
kwamwenga. **24** Mlungu yakanyawiti pasipanu na vyoseri
yaviweraamu, ndo Mtuwa gwa kumpindi na isi, yomberi kalivaga
ndiri mnumba nkulu za kuluwa Mlungu yazinyawitwi na wantu.
25 Ama katendiritwi ndiri kwa mawoku ga wantu kuwera kafira
shoseri, toziya mweni ndo yakawapanana woseri ukomu,
yakawatenda wantu wapumuli na kuwapanana kila shintu. **26**
Kulawirana na muntu yumu kanyawiti maisi goseri na kugatenda
galikali pasipanu poseri. Kaamuiti na kupanga pamberi nakamu
ndii na koshi maisi aga megalikali. **27** Katenditi hangu, su
maisi aga gapati kumfata, na handa vila kwa kupapasiya
papaya, gapati kumfikira. Ata hangu kumbiti, Mlungu kapatali
ndiri na kila yumu gwenu. **28** Handa yakatakuliti muntu yumu,
‘Mngati mwakuwi yomberi twenga tulikala, twankugenda na
twankupumula!’ Ndo gambira washaili wenu wamonga ntambu
yawatakuliti, ‘Twenga twawana wakuwi.’ **29** Paiwera twenga
twawana wa Mlungu, tufiruwa ndiri kumuhola Mlungu gambira
zahabu ama mpiya ama ata libuwi lyalisongolitwi na wantu kwa
kutulwa mng'ereng'etu. **30** Mlungu katenda gambira kawona
ndiri vipindi vilii wantu pawaweriti wangalimahala. Kumbiti vinu,
kahimiziya wantu woseri kila pahali waleki vidoda vyawatenda.
31 Toziya katula lishaka lyeni hakapatozi pasipanu kwa kutenda
galii yagafiriziya Mlungu kwajili ya muntu yumu yakamsyaguliti.

Mlungu kawalanguziya woseri shitwatira ashi kwa kumzyukisiya
muntu ayu kulawa kwawahowiti!” **32** Pawampikiniriti Paulu
kankutakula kuusu vitwatira vya kuzyuka kwa wahowiti, wamonga
wawu waguwiti kwa kusekelera, kumbiti wamonga walongiti,
“Tufira kupikinira kayi kuusu shitwatira ashi” **33** Hangu, Paulu
kawalekiti, kalawiti pamdamu. **34** Kumbiti wantu wavuwa ndiri
wagenditi pamuhera na yomberi, wawera wajimira. Muwamu
mwawu waweriti Dionisiwu gwa Aleopagu na mdala yumu
yawamshema Damari na wamonga wawu.

18 Pa aga, Paulu kawukiti Aseni, kagenda Korintu. **2** Aku
Korintu, kamwoniti Myawudi yumu wamshema Akula, muntu
gwa Pontu. Akula pamuhera na Mdala gwakuwi yawamshema
Prisila, wawuyiti kulawa Italiya mashaka galaa aga toziya
Kayisari Klawudi kaweriti kalagaliriti Wayawudi woseri wawuki
Rumi. Paulu kagenditi kuwalola, **3** na toziya womberi waweriti
wanyawa wa kusona mahema handa yomberi, Paulu katamiti
na womberi katenda lihengu. **4** Kila lishaka lya kwoyera
katenditi magambiziyanu mnumba ya Mlungu pakajeriti kukwega
Wayawudi na Wagiriki. **5** Pa Sila na Timotewu kusoka kulawa
Makedoniya, Paulu kanjiti kutumiya shipindi shakuwi shoseri
kwajili ya kubwera, kawalanguziya Wayawudi handa Yesu
ndo Kristu. **6** Pawamkomiti Paulu na kwanja kumwigilanga,
yomberi kapunda nguwu zakuwi kulongolu kwawu pakalonga,
“Pamwagamira ulamaweni, neni nahera likosa lyoseri kulawirana
na shitwatira ashi. Na kwanjira vinu hanuwagenderi wantu
yawawera ndiri Wayawudi.” **7** Su, kalawa panu kagenda kutama
ukaya kwa muntu yumu mguwira Mlungu yawamshema Titu
Yustu, mweni kaya yakuwi iweriti pakwegera na numba ya
Mlungu ilii. **8** Krispu, mkulu gwa numba ya Mlungu ilii, kamjimiriti

Mtuwa yomberi pamuhera na walongu wakuwi woseri. Wakorintu
wavuwa waupikiniriti ujumbi awu, wajimira na kubatiziwa. **9**
Lishaka limu pashiru, Mtuwa kamgambiriti Paulu mmaonu,
"Nagutira, gwendereyi kubwera pota kuwuya kumbeli, **10**
Mana neni napanu pamwera nagwenga. Kwa hera mundu
yakajera kukutenda toziya panu palushi pana wantu wavua
wauwega waneni." **11** Su, Paulu katamiti aku pakafunda
shisoweru sha Mlungu pakati pawu kwa shipindi sha shinja
shimu na nusu. **12** Kumbiti shipindi Galiu pakaweriti mkulu gwa
mkowa gwa Akaya, Wayawudi wambatiti Paulu kwa pamwera
na kumjega kumahakama. **13** Watakula, "Tumsitaki muntu
ayu toziya ya kuwasongiziya wantu wamjimiri Mlungu kwa
ntambu yawasingana na malagaliru." **14** Pamberi hera Paulu
keniyanji kutakula, Galiu kawagambiriti Wayawudi, "Mpikinireni
mwenga Wayawudi! Handa nakaka shitwatira ashi meshiweri
likosa ama ukondola neni menweri kala kuwapikinira. **15**
Kumbiti handa lishawuli lya ukakatala kuusu visoweru na
matawu na malagaliru genu, mwamuwi maweni. Neni nfira ndiri
kuwera mtoza gwa vitwatira avi!" **16** Su, kawawinga kulawa
kumahakama. **17** Na womberi woseri wambata Sosteni mweni
kaweriti mlongoziya gwa numba ya Mlungu, womberi wamkoma
palaa palii palongoru pa shizyungu. Kumbiti Galiu kalishera
ndiri shitwatira ashi ata padidini. **18** Paulu kendereyiti kulikala
aku Korintu kwa mashaka gatangala. Shakapanu kawagambiriti
kwahere, kakwena mtumbwi kagenda Siriya pakawera na
Prisila na Akula. Aku Kenkireya, kamogiti viri zakuwi toziya
ya kulapa kwakalilapiti. **19** Wagenditi Efesu na panu Paulu
kawalekiti Prisikila na Akula, pakagenda mnumba ya Mlungu,
kankulitakuziyana na Wayawudi. **20** Wamluwiti katami nawomberi

shipindi shitali nentu, kumbiti kafiriti ndiri. **21** Su pakaweriti
kankuwuka, katakuliti, “Mlungu pakafira hanizi kwamwenga
kayi.” Kawuka Efesu kwa meli. **22** Yomberi pakasokiti mlushi
lwa Kaisariya, yomberi kagenditi Yerusalemu kushilamusiya
shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shakapanu kagenditi
Antiokiya. **23** Katama aku katepu hera, shakapanu kendereyiti na
mwanja kwa kupitira seemu za Firigiya na Galatiya kankuwatula
moyu wafundwa woseri. **24** Myawudi yumu yawamshema Apolu,
mwiwuka gwa Alekizandiriya, kiziti Efesu. Kaweriti muntu kana
luhala lwa kuyowera na yakawera na marifa makulu ga Malembu
Mananagala. **25** Kaweriti kafundwa kuusu njira ayi ya Mtuwa na
pakawera motumotu, kabweriti na kufunda kwa unakaka showeru
sha Yesu tembera kaweriti kapata ubatizu wa Yohani hera. **26**
Prisila na Akula pawampikaniriti kankuyowera kwa ugangamala
mnumba ya Mlungu, wamtoliti kwawu wamfunda njira ayi ya
Mlungu kwa unakaka nentu. **27** Apolu pakaamuiti kugenda
Akaya, walongu walii wampananiti moyu kwa kuwalembera
wafundwa kulii Akaya wamyangi. Pakiziti aku, kaweziti kwa
utanga wa manemu ga Mlungu, kuwatangitira nentu walongu walii
wawapatiti kuwera wajimira, **28** Toziya kendereyiti kuwakanka
Wayawudi paweru pakawalanguziya kwa visoweru vya Malembu
Mananagala kuwera Yesu ndo Kristu.

19 Shipindi Apolu pakaweriti Korintu, Paulu kagenditi mwanja
seemu za bala, kaziti Efesu kweni kawoniti wafundwa wamu.
2 Kakosiiti, “hashi, pampatiti kuwera wajimira myangiti Rohu.
Mnanagala?” Nawomberi wamwankula, “Ndala! Hatweni pikanira
handa kwana Rohu Mnanagala.” **3** Nayomberi katakula, “Vinu
mpatiti ubatizu wa ntambu gaa?” Wamwankula, “ubatizu wa
Yohani.” **4** Nayomberi Paulu katakula, “ubatizu wa Yohani

uweriti wa kulanguziya handa wantu waleka vidoda. Yohani
kawagambiriti wantu wamjimiri ulii yomberi yakaweriti kakwiza
pa yomberi, yaani Yesu." **5** Pa kupikinira aga, wabatiziti kwa
litawu lya Mtuwa Yesu. **6** Su, Paulu kawatulira mawoku,
na Rohu Mnanagala kawasulukira. Wanja kutakula likabila
luhenga na kubwera ujumbi wa Mlungu. **7** Woseri waweriti
wantu lilongu na wawili. **8** Kwa shipindi sha myezi mitatu
Paulu kaweriti kankugenda munumba za Mlungu, kawera na
matakuliranu ga kukwegiziya nentu kuusu ufalumi wa Mlungu. **9**
Kumbiti wamonga waweriti wakakatala, walema kujimira, wanja
kuyowera vidoda kuusu njira ayi ya Mtuwa mulijojiniku lya wantu.
Panu Paulu kaulekiti uganja nawomberi, kawatola pambwega
wafundwa wakuwi walii, kaweriti kankuyowera nawomberi
kila lishaka panumba ya masomu ga Tiranu. **10** Kendereyiti
kutenda hangu kwa shipindi sha vinja viwili ata wanalushi woseri
wa Asiya, Wayawudi na wantu wa maisi gamonga, waweza
kupikinira shisoweru sha Mtuwa. **11** Mlungu katenditi mauzauza
ga kulikangasha kwa mawoku ga Paulu. **12** Wantu waweriti
wankutola shitambala na nguwu zimonga zya lihengu zyeni
Paulu kaweriti kankuvala, wazijegiti kwa walweli, nawomberi
waponiziwa malweri gawu na walii wawaweriti na washamshera
wadoda walawa. **13** Wayawudi wamu yawawusiya wamshera
wadoda. Wagenditi mwanja aku na aku wankujera kulitumiya
litawu lya Mtuwa Yesu mweni Paulu kankumbwera. **14** Wana
saba wa Sikewa na Mtambika Mkulu wa Shiyawudi, woseri
watenditi hangu. **15** Kumbiti shamshera kadoda kawankula,
"Nummana Yesu, nummana viraa Paulu, kumbiti mwenga mwa
gaa?" **16** Shakapanu muntu ulii yakalendemeriti kawakopokera
woseri kwa likakala, kawakanka likakala. Na wana awa wa

Skewa watuga kulawa mnumba mlii pawawera shivula na
kuwera na vironda. **17** Kila muntu Efesu aku, Myawudi na
muntu yakawera ndiri Myawudi, kapikaniriti kuusu shitwatira
ashi. Woseri waweriti na lyoga, walikwisa litawu lya Mtuwa Yesu.
18 Wawumini watangala walawiriti wajimira paweru vitwatira
avi vyawaweriti watenda. **19** Wamonga waweriti wankutenda
vitwatira vya uhawi shipindi shipititi, wajojiniriti vintola vyawu,
wavilunguziya paulongolu pa woseri. Wakisiyiti galama ya vintola
avi, wawona ifikira vipandi vya shuma malongu mhanu elufu.
20 Toziya ayi, shisoweru sha Mtuwa shendereya kweneya
na shiwera na likakala nentu. **21** Pa vitwatira avi, Paulu
kaamuiti kugenda Yerusalemu kwa kupitila Makedoniya na
Akaya katakuliti, “Pa kusoka aku, infiruwa kuiwona Rumi viraa.”
22 Avi, kawatumiti wawili wa ntumintumi wakuwi, Timotewu
na Erastu walonguleri genda Makedoniya, yomberi kalikaliti
kwa katepu aku Asiya. **23** Shipindi ashi ndo pailawiriti ndewu
nkulu aku Efesu toziya ya njira ayi ya Mtuwa. **24** Kuweriti na
munyawa shuma yumu wamshema Demetiriu, yomberi kaweriti
na lihengu lya kunyawa vinyagu vya numba ya mlungu gwa
shidala yawamshema Aritemi. Lihengu ali liwayupiti wanyawa
wakuwi mota ngulu. **25** Demetiriu kawajojiniriti pamwera watenda
lihengu awa pamwera na wamonga wawaweriti na lihengu
handa ali, kawagambira, “Wanalushi, muvimana handa shipatu
shangu shilawirana na biyashala ayi. **26** Vinu, muweza kupikinira
na kuliwonera maweni vitwatira avi Paulu kankuvitenda, panu
Efesu hera ndiri, ira viraa koseri Muasiya. Yomberi kawashawishi
na kuwagalambula wantu wajumiri handa wamilungu walii
yawanyawitwi na wantu milungu ndiri ata shididini. **27** Su
iwezekana kuwera biyashara yetu iweri na litawu lidoda. Hangu

hera ndiri, kumbiti shitwatira ashi shiweza kuitenda numba ya
mlungu Aritemi iweri shintu ndiri sha mana. Shakapanu nzyumi
zakuwi ayu Asiya na pasipanu poseri ntambu yawamguwira,
Hayiperi." **28** Pawapikiniriti aga, waweriti na maya, wayanja
kubotanga umatu, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" **29** Kaya
yoseri imema fuju. Wawavamiya Gayu na Alisitariku, wenikaya
wa Makedoniya, weni waweriti wanamwanja wayaguwi Paulu,
watuga nawomberi mpaka kumdamu gwa madingu. **30** Paulu
mweni kafiriti kushigendera shipinga sha wantu awa, kumbiti
waumini walii wamleweleriti. **31** Wakulu wa sirikali wamonga wa
aku kumkoa wa Asiya, wawaweriti maganja wakuwi, wamjegiriti
Paulu ujumbi wankumluwa nakalitula muatali kwa kugenda kweni
kumdamu gwa madingu. **32** Shipindi shilii, wantu wamu waweriti
pawabota hangu na wamonga vilii. Wantu wavuwa wavimaniti
ndiri iwera ashi wawera aku. **33** Toziya Wayawudi wamtenda
Alekizanda kalawiri kulongolu, wamu wa wantu mushipinga shilii
walisheriti kuwera ndo mweni. Su, Alekizanda kawapungiriti
wantu kwa liwoku pakafira kujiteteya paulongolu pa shipinga sha
wantu walii. **34** Kumbiti pawavimaniti weri yomberi ndo Myawudi,
woseri kwa liziwu limu washowangana, "Mkulu ndo Aritemi gwa
Efesu!" Wendereya kushowangana showangana hangu kwa
shipindi sha masaa mawili. **35** Upeleru kalani gwa lushi kafawuliti
kuwanyamaziya, kawagambira, "Wanalushi wa Efesu, kila muntu
kavimana handa kaya ayi ya Efesu ndo mlolera gwa numba
ya mlungu gwa shidala Aritemi na mlolera gwa shinyagu shilii
shashiguwiti kulawa kumpindi. **36** Kwahera yakaweza kulema
shitwatira ashi. Hangu su, munyamali, namtenda shoseri pota
hepera. **37** Muwashema wantu awa panu tembera wayigilanga
ndiri numba ya mlungu ama kumwigilanga mlungu gwetu gwa

shidala. **38** Handa, Demetiriu na watenda lihengu wayaguwi
wawera na masitaka gawu kuusu wantu awa, pana mahakama
na wakulu wa mikoni, waweza kusitakiana aku. **39** Handa
pamuwera na visoweru vyamonga, vyaviwagaziya, muvijegi
pashiyotera motu yapafiruwa. **40** Toziya tuweza kusitakiwa kwa
kujega ndewu kulawirana na vituku vya lelu. Ndewu ayi kwahera
toziya ya nakaka na metusindi kulaviya toziya za nyanyi za
ndewu ayi." **41** Pakatakuliti aga, kakumaliriti kuliwona.

20 Payiperiti ndewu ilii Paulu kawashemiti pamwera waumini
walii, kawagambira visoweru vya kawayupa moyu. Shakapanu
kawagambira kwahere, kagenda Makedoniya. **2** Kapitiriti Seemu
zya isi zilii kankuwayupa wantu moyu kwa visoweru vitangala.
Shakapanu kasokiti Akaya. **3** Kweni katamiti kwa myezi mitatu.
Pakaweriti kankulitanda kugenda Siriya, kayambuliti handa
Wayawudi waweriti wankumtendera mpangu mdoda, hangu
kaamuwiti kuwuya kwa kupitira Makedoniya **4** Sopata, mwana
gwa Piru, kulawa Beroya, wagenditi pamwera nayomberi, viraa
Alisitariku na Sekundi kulawa Tesaloniki, Gayu kulawa Deribi,
Timotewu, Tukiku na Tirofimu, kulawa mkowa gwa Asiya, na
Timotewu **5** Awa watulonguliti na kutuhepera Trowa kulii. **6**
Tukweniti meli kulawa Filipi payipititi sikukuwi ya Mabumunda
gankali kulekera simika, na pa mashaka mhanu shakapanu
tuliwoniti pamwera Trowa kulii. Aku tulikaliti kwa shipindi sha
lijuma limu. **7** Jumamosi pashimii tuliwoniti tumegi libumunda.
Toziya Paulu kafiriti kuwuka shirawu yakuwi, kawabweliriti
wantu na kwendeleya kuyowera nawomberi mpaka pashiru pa
ligonu. **8** Vikoloboyi vivuwa viweriti viyaka mmpindi mushindambi
Mshumba pawaweriti wankuliwona. **9** Mndemba yumu litawu
lyakuwi Eutuku kaweriti kalivaga palidilisha shipindi Paulu

pakaweriti kankwendereya kubwera, Eutuku kanjiti kusizira
shididini shididini mpaka mbota zimpata, kapatuka pasi kulawa
mgolofa ya tatu. Wamlopoziya kahowiti kala. **10** Kumbiti Paulu
kasulukiti pasi, kasuntamala, kamkisikira na kulonga “Namwina
lyoga mana kwana ukomu wankali mngati mwakuwi.” **11**
Shakapanu kakwena kayi mligolofa, kalimega libumunda, kaliya.
Kendeleyiti kubwera kwa shipindi shivuwa mpaka mandawira
putiputi, shakapanu kawuka. **12** Wantu walii wamtoliti mndemba
ulii ukaya pakiwa mkomu nakamu. Wapata shinyamaliru shikulu.
13 Twenga tukweniti meli tulonguliriti kugenda Asu kweni
twangamtoliti Paulu. Katugambiriti tutendi ntambu ayi, mana
kafiriti kwiza aku kwa kupitira isi iyuma. **14** Shipindi pakatuwoniti
Asu kulii, tumkweniziya mmeli, tugenda Mituleni. **15** Kulawa aku
tugenditi tusoka kiu shirawu yakuwi. Lishaka lya pili, tusulusiyiti
nanga Samu na shirawu yakuwi tusokiti Miletu. **16** Paulu
kaweriti kafira kwendeleya na mwanja kwa meli pota kuwuyira
Efesu su nakakawalira nentu aku Asiya. Kaweriti na kanongola
ya kusoka Yerusalemu kwa sikukuwi ya Pentekosti handa
iwezikana. **17** Kulawa Miletu Paulu katumiti ujumbi Efesu, kwa
wazewi wa shipinga sha yawamjimira Yesu waliwoni nayomberi.
18 Pawawuyiti kwakuwi, kawagambiriti, “Muvimana ntambu
yandamiti na mwenga pashiru poseri kwanjira mulishaka lilii lya
kwanja pansokiti Asiya. **19** Muvimana ntambu yanumtenderiti
Mtuwa kwa unanaga woseri, kwa masozi na maholu gambatiti
kulawirana na mipangu ya ufyangu ya Wayawudi. **20** Muvimana
handa hapeni nzindi ata shididini kuwabwelera paweru na mkaya
mwamwennga na kuwafundeni shoseri shakuwatangitileni. **21**
Nuwaberiziya mwawoseri Wayawudi, viraa na wantu yawawera
ndiri Wayawudi wamgalambukiri Mlungu na kuwera na njimiru

mu Mtuwa gwetu Yesu. **22** Na vinu, mumpikinireni! Neni,
payiwera nankumjimira Rohu, nunkugenda Yerusalemu pota
kuvimana yagafira kumpata aku. **23** Shanushimana hera ndo
handa Rohu Mnanagala kankunanguziya pakati pa kila lushi
handa shifungu na ntabiku ndo vyanguhepera. **24** Kumbiti,
nankuukwisa ukomu wangu kuwera shintu nentu kwaneni mladi
hera malili untumintumi wangu na lihengu lilii lyakanupiti Mtuwa
Yesu nulitendi, yani nankuziyi Shisoweru Shiwagira sha manemu
ga Mlungu. **25** “Mbita muwamu mweni woseri pabwera ufalumi
wa Mlungu. Na vinu, nuvimana kwahera ata yumu gwenu
hakamoni kayi. **26** Hangu, leru ayi nankuwalanguziya nakamu
handa payilawira kahowa yumu gwenu, neni nahera lawama
yoseri. **27** Toziya hapeni nzindi ata padidini kuwabwelerani
nfiru yoseri ya Mlungu. **28** Mulikali weri maweni, mshiloleri
shipinga shilii sheni Rohu Mnanagala kawatula mwenga muweri
walelwa wakuwi. Mushiloli shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu, Mlungu yakashihemeriti kwa mwazi gwa mwana gwakuwi.
29 Nuvimana handa pambuka kala neni wamaminyi wakalipa
hawawingilirani, na hapeni waweri na lusungu kwa shipinga ashi.
30 Ata kulawa muwamu mwenu hawalawili wantu weni hantakuli
vitwatira vya kupyota su kuwahowiziya wantu na kuwatenda
wawafati womberi hera. **31** Hangu muweri masu pamlihola handa
kwa shipindi sha vinja vitatu, pashiru na paliwala ndoka ndiri
kumubera kila yumu gwenu kwa masozi. **32** “Vinu nankuwatula
mumawoku ga Mlungu, kwa shisoweru sha manemu gakuwi,
ndosheni shiweza kuwanyawa mwenga na kuwapanana uhala
pamuhera nawomberi woseri yawapungitwi. **33** Neni nfirandiri
ata mala yimu shuma, wala zaabu, wala nguwu za muntu
yoseri. **34** Muvimana maweni handa ntenda lihengu kwa mawoku

gangu namweni su mbati shakuwatanga na sha namweni. **35**
Namweri nankuwayupani mashaka goseri mfanu handa kwa
kutenda lihengu shiasi ashi tufiruwa kuwatanga walii wahera
likakala patulihola visoweru vya Mtuwa Yesu mweni, ‘Mbaka
nentu kulavia kuliku kuyanga.’” **36** Pa katakuliti kala aga, Paulu
kasuntamaliti pamuhera nawomberi woseri, kamluwa Mlungu.
37 Woseri waweriti wankulira, na kumgambira Paulu kwahere
kwa kumkisikira na kumunonera. **38** Shawaweriti na maholu
nashu nentu shiweriti showeru shakashitakuliti handa hapeni
wamoni kayi. Su, wampeleka mpaka kumeli.

21 Patumaliliti kumgambira kwaheri, tukweniti meli tugenda
mpaka kosi. Shirawu yakuwi tusokiti Rodi, na kulawa aku
tugenditi patara. **2** Aku, tuwoniti meli yaiweriti yankugenda
Foiniki, hangu tukweniti, tugenda mwanja. **3** Patusokiti kala
pahala peni tuweziti kuwona kupiru, tupitiriti uwega wakuwi
wa kushana tugenda Siriya. Tupumliriti mulushi lwa Tiru peni
meli ilii iweriti wankusulusiya visanka vyakuwi. **4** Tuwoniti
waumini wamu aku, na tulivaga pamwera nawomberi kwa lijuma
limu. Kwa likakala lya Rohu, wamgambira Paulu kotukugenda
Yerusalemu. **5** Kumbiti shipindi shetu pashiperiti tuwukiti woseri
pamuhera na wadala na wana wawu watupelekiti mpaka kunja
ya lushi. Patusokiti kumbwani, twawoseri tusundamaliti na
tumluwa Mlungu. **6** Shakapanu patulongiti kwaheri, twenga
tukwena meli, nawomberi wawuya ukaya kwawu. **7** Twenga
twendereyiti na mwanja gwetu kulawa Tiru tusoka Tolemaisi
kweni tuwalamsiya wawumini, tulikaliti nawomberi lishaka limu.
8 Shirawu yakuwi tuwukiti na tusoka Kaisariya. Aku tulikaliti
ukaya kwa Mwinjilisti Filipi yomberi kaweriti yumu gwa walii saba
wawasyaguliti kutanga Yerusalemu kulii. **9** Kaweriti na wahinga

wamsheshi weni waweriti na shipaji sha kutakulira ujumbi
wa Mlungu. **10** Pawalikaliti aku mashaka ng'o, mbuyi yumu
wamshema Agabu kiziti kulawa Yudeya. **11** Katuyiziriti, katola
Mkanda gwa Paulu, kalitawa mumawoku na mumagulu Kalonga,
“Rohu Mnanagala katakula hangu, ‘Wayawudi Yerusalemu
wamtawi ntambu ayi muntu kana mkanda agu na wantu wa
maisi wamkamli.’” **12** Patupikiniriti aga, twenga na wantu
wamonga walii wawaweriti panu tumluwiti Paulu kotukugenda
Yerusalemu. **13** Kumbiti Paulu kankuliti, “Mfira kutenda shishi?
Mfira kugumega moyu gwangu kwa masozi? Neni nwera kala
hera ndiri kutatilwa mnumba kulii Yerusalemu, ila ata kuhowa
kwajili ya Mtuwa Yesu.” **14** Patusinditi kumuzyangazyanga
tunyamala, tulonga hera, “Shakafira Mtuwa shitendeki!” **15**
Pawatamiti palii kwa katepu, tuyopiti visanka vyetu, twendereyiti
na mwanja kugenda Yerusalemu. **16** Wamu wa wafundwa walii
wa Kaisariya wagenditi pamuhera natwenga, watujega ukaya
kwa Mnasoni yomberi tuweriti twankugenda kulikala nayomberi
kwa katepu. Mnasoni kaweriti mwenikaya gwa kupiru na kaweriti
muwumini gwa mashaka gavuwa. **17** Patuyingiriti Yerusalemu,
walongu wawumini watuyangiti weri nentu. **18** Shirawu yakuwi
Paulu kagenditi pamwera natwenga kumlamusiya Yakobu, na
wazewi na shipinga sha wantu wawamjimira Yesu Kristu waweriti
viraa. **19** Pawamlamsiyiti kala, Paulu kawayupiti shisoweru kamili
kuusu goseri Mlungu gakaweriti kagatenda pakati pa wantu
wa maisi kwa njira ya lihengu lyakuwi. **20** Pawapikiniriti aga,
wamkwisa Mlungu. Shakapanu kamgambira Paulu, “Mlongu,
guweza kuwona handa kwana Wayawudi maelufu weni vinu
wawera wajimira na woseri awa wagatenda weri malagaliru.
21 Wapata visoweru vyakuwi handa guweriti gwanguwafunda

Wayawudi yawalikala muwamu mwa wantu wa maisi gamonga
nawagashera ndiri malagaliru ga Musa, kotukuwayigiziya jandu
wananguta wawu na kotukuzifata mila za Wayawudi. **22** Nakaka
wapikinira handa kasoka kala panu. Tutendi hashi, shakapanu?
23 Su, gutendi handa ntambu yatukugambiziyiti. Twa panu wantu
msheshi weni watula nazili. **24** Gwingiri pamuhera na womberi,
gulipungi pamuhera na womberi na gulipi na shyasi shashiwusika
kwa womberi shakapanu wamogi viri zawu. Su kila muntu
hakavimani kuwera visoweru vyoseri vilii vyawagambiritwi kuusu
gwenga vyahera mana, kumbiti gwenga gumweni gwendereya
weri na kugajimira malagiliru ga Musa. **25** Kuusu wantu walii
wa maisi gamonga wantu yawamjimira Yesu, tuwajegera kala
luhamba twankuwagambira vitwatira vyatuamuwiti, waleki kuliya
shoseri shawatambikiriti kwa milungu, nawalanda mwazi ama
nawaliya vinofu vya shigongolu yawaminduwitwi na waleki
uhumba." **26** Su lishaka lyalifatiti Paulu kawatoliti wantu walii na
kalipunga pamuhera nawu. Shakapanu kingira Mnumba nkulu
ya Mlungu, pakabwera visoweru vya upeleru wa mashaka ga
kulipunga na tambiku meitendwi kwa kila muntu. **27** Shipindi
mashaka saba aga pagiziti kupera, Wayawudi waweriti walawa
pamkoa gwa Asiya wamwoniti Paulu Mnumba nkulu ya kumluwa
Mlungu. Su, wasonguziya maya mushipinga shoseri sha wantu,
wamkamula Paulu. **28** "Wanaisi wa Israeli, wabotanga Mtutangi!
Ayu ndomweni ulii muntu yakawafunditi wantu kila pahala
shitwatira shawashilema wantu wa Israeli, yagalema Malagaliru
ga Musa na pahala panu pananagala. Ata vinu kawayingiziya
wantu wa maisi gamonga Mnumba nkulu ya Mlungu na kupatula
uhumba pahala panu pananagala." **29** Toziya ya kutakula hangu
ndo kuwera waweriti wamwona Tirofimu, mwenikaya gwa Efesu,

kaweriti pamuhera na Paulu mlushi, womberi walisheriti kuwera
Paulu kaweriti kamwingiziya Mnumba nkulu ya Mlungu. **30**
Lushi loseri lwingira ndewu, wantu wiza kulawa wega zoseri,
wamlaviyiti Paulu kunja Kunumba nkulu ya Mlungu, na palaa
panu milyangu itatwa ya Numba nkulu ya Mlungu. **31** Waweriti
kala kumlaga kumbiti visoweru vimwizira mkulu gwa wanjagila
wa shiroma kuwera Yerusalemu yoseri iweriti imema ndewu. **32**
Kamu kamu mkulu gwa njagira kawatola wanjagila na mkulu
gwa wanjagila, kashigendera shipinga sha wantu. Nawomberi
pawamwoniti mkulu gwa njagira na wanjagila, waleka kumkoma
Paulu. **33** Mkulu gwa jeshi kamgenderiti Paulu, kambata na
kuamuwa wamtawi minyololu mushimba. Shakapanu kawakosiiti,
"Ndo muntu gaa ayu, na katenda shishi?" **34** Wamonga
mshipinga sha wantu shilii waweriti wankubwera shintu ashi
na wamonga shintu shilii. Toziya ya ndewu ayi. Mkulu gwa
wanjagila kapofola kulimana shawuli kamili. Hangu, kaamuwiti
wantu wakuwi wamjegi Paulu kuliboma. **35** Paulu pakasokiti
palukweneru, wanjagila wampapiti toziya ya ndewu ya wantu.
36 Toziya wantu mushipinga shikulu wamfatiti pawabotanga,
"gumlagiri patali!" **37** Pawaweriti wankumwingiziya muboma,
Paulu kamluwiti mkulu gwa wajengeni kalonga, "Weza kutakula
shintu?" Mkulu gwa njagira ulii kamwankula, "Hashi, gushimana
shigiriki?" **38** "Kwani gwenga ndo ulii Mmisri ulii mashana hera
kayanjishiti ungondu na kawalonguziya majahili elufu msheshi
mpaka kushiwala?" **39** Paulu kankula, "Neni ndo Myawudi,
mwiwuka gwa Tarisu pa Kilikiya, neni ndo mwiwuka gwa lushi
lwalumanikana. Shondi nukuluwa, gunekeziyi ntakuli na wantu."
40 Mkulu ulii gwa wanjagila kamjimira. Hangu Paulu kagolokiti

panani pa lukweneru, kawapungira mawoku wantu walii, na
pawalikaliti jiii, kanja kuyowera nawomberi kwa Shiebraniya.

22 “Mwawalongu wangu na ashina tati, mpikinira vinu
panalitakulura paulongolu penu!” **2** Pawapikiniriti pakayowera
nawomberi kwa Shiebraniya wongera kutama jii kuliku shipindi
shipititi na Paweru kendereya kulonga. **3** “Neni ndo Myawudi,
mwiwuka gwa Tarisu Mukilikiya. Kumbiti neleritwi palaa panu
palushi lya Yerusalemu pasi ya ukufunzi Gamalieli. Mfunditwi
kufata kwa ugangamala malagaliru ga wazewi wetu. Nuliraviyiti
kwa moyu goseri kwa Mlungu kuwera mwenga ntambu ya muwera
leru. **4** Nuwatesiti ata kuwalaga wantu walii wawafatiti njira ayi.
Nuwakamliti wapalu kwa wadala na kuwatatira mshibetubetu.
5 Mtambika Mkulu na shipinga shoseri sha wazewi waweza
kushilanguziya shitwatira ashi. Kulawa kwawu mwankiti luhamba
yawalembiti walongu walii Wayawudi yawaweriti aku Dameski.
Ng'enditi Dameski su nuwakamuli wantu awa na kuwajega
watatirwa mpaka Yerusalemu su wapananwi azabu. **6** “Su,
panweriti mnjira pakwegera kuyingira Dameski, ipata saa sita
paliwala, uweru ukulu ulawa kumpindi ulawira vumu uwalira
wega zoseri. **7** Panu nguwiti pasi, mbikanira liziwu ling'ambira,
‘Sauli, Sauli! Kwa shishi gundesa?’ **8** Neni ngosiiti, ‘Gani gwenga,
Mtuwa?’ Nayomberi kang'ambira. ‘Neni na Yesu gwa Nazareti
ndo yomberi yaguntesa.’ **9** Wayangu walii wawoniti uweru
ulii kumbiti wapikinira ndiri liziwu lya ulii yakayoweriti naneni.
10 Ngosiya, ‘Ndendi shishi Mtuwa?’ Na Mtuwa kanangula,
‘Gugoloki, gugendi Dameski na aku hawakugambiri vyoseri
vyeni Mlungu wakupangira kutenda.’ **11** Kulawirana na uweru
ukalipa mwezandiri kuwona na hangu iwabidi wayangu walii
kunongoziya kwa kung'ola liwoku mpaka nsoka Dameski **12** “Aku

kuweriti na muntu yumu yawamshema Ananiya, muntu mguwira
Mlungu, mweni kujimira malagaliru getu na yawamupanana
ligoya nentu kulongolu kwa Wayawudi yawaweriti walikala
Dameski. **13** Yomberi kiziti kunola, kagoloka pakwegera naneni,
kalonga, ‘Mlongu Sauli! Guwoni kayi.’ Palaa palii kawona
kayi, numulola. **14** Shakapanu Ananiya kalonga, ‘Mlungu gwa
wambuyi wetu kakusyagula gwenga gupati kuvimana mafiliru
gakuwi na kumlola ntumintumi gwakuwi muheri na kumpikinira
mweni pakayowera. **15** Kwa mana hauweri upitawu kwa wantu
woseri pawawagambira galii gwagagawoniti na kugapikanira. **16**
Vinu su, ga shishi kushelewa nentu? Gugoloki, gubatizwi na
kuwusilirwa vidoda vyaku kwa kuluwa litawu lyakuwi.’ **17** “Su,
muyiti Yerusalemu na panweriti nankumluwa Mlungu munumba
nkulu moniti mawonu. **18** Numwoniti Mtuwa pakang'ambira,
‘Guwuki Yerusalemu kanongola kwa mana wantu wa panu
hapeni wawujimiri upitawu waku kuusu neni.’ **19** ‘Mtuwa’ neni
numwankula, ‘wavimana pota kufifa handa neni ndo ulii yakaweriti
kankupitapita munumba za Mlungu na kuwabata na kuwakoma
walii yawaweriti wankujimira. **20** Na handa shipindi pitawu gwaku
Stefanu pawamlagiti, namweni neni nweriti palii panjimilianiti
na shitwatira ashi na kugalolera makoti ga walii yawaweriti
wankumlaga.’ **21** Mtuwa kang'ambira, ‘Gugendi, nukutumi patali
kwa isi za Wayawudi ndiri.’” **22** Mpaka panu, wantu walii waweriti
wankumpikinira, kumbiti pandakuliti visoweru avi, wayanjiti
kutakula kwa liziwu likulu, “Guwusiyi Pasi panu muntu gwa
ntambu ayi katakiwa ndiri kulikala.” **23** Wandereiti kubwerabwera
aku na wankutikinyia makoti gawu na kusulusiya lidiku kumpindi.
24 Mkulu gwa majangira kawagambiriti wantu wakuwi wamjegi
Paulu mnumba ya liboma, kawagambira wawasyatangi mboku su

wapati kuvimana shanzu sha Wayawudi kumtendera umatu. **25**
Kumbiti pawaweriti wankumtawa su wasyatangwi mboku, Paulu
kamkosiyiti mkulu gwa majagira yumu yakagolokiti panu, “Hashi,
ndo yapafiruwa kwamwenga kumsyatanga mboku mwanalushi
gwa Rumi pambeli hakenitozwi?” **26** Mkulu gwa njagira ulii
pakapikaniriti aga, kamyupiti shisoweru mkulu gwa njagira
kalonga, “Gufira gutendi shishi? Muntu ayu ndo mwanalushi gwa
Rumi!” **27** Mkulu gwa njagira kamgendiriti Paulu kamgambira,
“Gung'ambiri, hashi gwenga ndo mwanalushi gwa Rumi?” Paulu
kamwankula “nyina,” **28** Mkulu gwa njagira kalonga, “Naneni
nwera mwanalushi gwa Rumi kwa kulipira shiyasi shikulu.” Paulu
kalonga, “Kumbiti neni na mwanalushi gwa Rumi kwa kwiwuka.”
29 Wantu walii weni waweriti kala kumlolera Paulu wawukiti
saa iraa ilii. Ata mkulu gwa njagira ulii katiriti pakavimaniti
handa Paulu ndo mwanalushi gwa Rumi na handa kaweriti
kamtawalira kala minyololu. **30** Shirawu yakuwi, mkulu gwa
njagira kafiriti kuvimana masitaka geni Wayawudi waweriti
wamsitaki Paulu. Hangu, kamyopoliti Paulu minyololu, kaamuwa
watambika wakulu, na shizyungu shoseri waliwoni. Shakapanu
kamjegiti Paulu, kamgolosiya paulongolu pa shizyungu.

23 Paulu kawalola ndii wanashizyungu walii, shakapanu kanja
kutakula, “Mwalongu wangu, mpaka leru nweriti nankulikala na
nfiru iherepa paulongolu pa Mlungu.” **2** Panu Mtambika Mkulu
Ananiya kawahimiziya walii yawaweriti wagoloka pakwegera na
Paulu wamwakuli mumlomu. **3** Su, Paulu kamgambira, “Mlungu
mweni hakakuwakuli mbalawandi gwenga handa shibambaza
shawapakaziiti shokaa! Guwera hashi, kulikala panu su guntozi
shikamalagaliru na aku gumweni gwenga gugamega malagaliru
kwa kuhimiziya wang'omi!” **4** Wantu wawaweriti wagoloka palii

wamgambira Paulu, “Gumwigira mtambika mkulu gwa numba
ya Mlungu!” **5** Paulu kankula, “Walonga wangu, nuvimana
ndiri handa yomberi ndo Mtambika Mkulu. Mana Malembu
mananagala galonga, ‘Nagumtakulira vidoda mkolamlima gwa
wantu waku.’” **6** Shipindi ashi Paulu kalimaniti kala handa
seemu yimu ya wanashizyungu walii iweriti ndo Masadukayu na
yimonga Mafalisayu. Su, katakula kwa liziwu likulu paulongolu
pa shizyungu, “Walongu wangu, neni ndo Mfalisayu, mwana
gwa Mfarisayu. Neni wanjega kushizyungu toziya nulitumbira
handa wahowiti hawazyuki.” **7** Pakatakuliti kala aga, ndewu
ikalipa ilawiriti pakati pa Mafalisayu na Masadukayu na shipinga
shipalanganika. **8** Shanziru sheni Shiweriti ashi, Masadukayu
wakolera handa wahowiti wazyuki ndiri, kwahera wantumintumi
wa kumpindi, na rohu zyeni kwahera. Kumbiti Mafalisayu wajimira
goseri aga matatu. **9** Umatu uyongerekiti na wamonga wa
wafunda wa Malagaliru ga shipinga sha Mafalisayu wagolokiti na
kulavia malalamiku gawu kwa likakala, “Hatweniwoni shoseri
shilii shikondola pakati pa muntu ayu, pamonga iwera handa
rohu ama ntumintumi gwa kumpindi kuyowera na yomberi.”
10 Ndewu iweriti nkulu ata mkulu gwa wanjagila katira handa
Paulu mewampapulangi vipandivipandi. Hangu, kawahimiziyiti
wanjagila wakuwi kwingira pakati paa shipinga shilii, wamlaviyi
Paulu na kumwuziya mngati mliboma. **11** Pashiru pafatiti,
Mtuwa kagolokiti pakwegera na Paulu, kamgambira, “Guliyupi
moyu! Gumbitawulira panu Yerusalemu, hagutendi ntambu
irayi ayi mlushi lwa Rumi.” **12** Pawushiiti, Wayawudi watenditi
waliwoni kwa bada. Waliyupa shiapu, “Hapeni tuliyi wala kulanda
mpaka patuweri kala tumlagi Paulu.” **13** Wantu nentu ya
malongu msheshi ndo yawatenditi mpangu gwa kutenda hangu.

14 Su wagenditi kwa Mtambika Mkulu na wazewi, walonga,
“Twenga tulilapira handa hapeni tuliyi shoseri kwa milomu yetu
mpaka patumlaga Paulu. **15** Vinu su, mwenga pamwera na
shizyungu guwatumi wajumbi kwa mkulu gwa majengeni su
wamjegi Paulu kwamwenga pamlipayira handa mfira kuwayupa
shisoweru shiherepa nentu kuusu yomberi. Tuweriti ndiri kala
kumlaga ata pamberi pa kusoka panu.” **16** Kumbiti mwana
gwa mlongu gwakuwi Paulu kapikiniriti kuusu mpangu agu,
hangu kagenda mngati mwa boma kamgambira Paulu kuusu
mpangu agu. **17** Panu Paulu kamshema yumu gwa wanjagila,
kamgambira, “Gumtoli mndemba ayu kwa mkulu gwa wanjagila,
kwana shintu sha kukugambira.” **18** Mnjagira kamtola mndemba
ayu, kumlonguziya mpaka kwa mkulu gwa wanjagila, kalonga,
“Mtatilwa ulii Paulu kanshema kanduwa numjegi mntemba ayu
kwaku toziya kana shitwatira sha kukugambira.” **19** Mkulu
gwa wanjagila kamkoliti liwoku mndemba ayu kamjega pahala
pagweka, kamkosiya, “Gwana shishi sha kung'ambira?” **20**
Yemberi kalonga, “Wayawudi waligambirana wakuluwi numjegi
Paulu Pashizyungu wankulipayira handa shizyungu shifira kupata
visoweru avi kamili nentu kuusu yomberi. **21** Kumbiti gwenga
nagujimira, toziya wantu wavuwa nentu ya malongu msheshi
walitanda kala kumkamula, walitatira weni mushirapu kuwera
hapeni waliyi ama kulanda mpaka wamlagi huti Paulu. Vinu
wakala pawahepera lagilu lyaku” **22** Mkulu gwa wanjagila
kalonga, gugendi zaku kotukumgambira muntu yoseri handa
gunjegera visoweru avi. **23** Su, mkulu gwa jeshi kawashemiti
wanjagila wawili kawagambira, “Muwatandi kala wanjagila miya
mbili, wakwena falasi malongu saba na wanjagila miya mbili
yawawera na migoha, wagendi Kaisariya, muweri kala kuwuka

pamberi pa saa tatu pashiru. **24** Mtandi falasi wamu kwajili ya
Paulu, wamjegiti Salama kwa Felisi, mkulu gwa mkowa." **25**
Shakapanu mkulu ayu gwa shenta kalembiti hangu luhamba, **26**
"Neni Klawudi Lusiya nunkukulembera gwenga mtuwa Felisi,
mkulu gwa mkowa. Nukulamsiya! **27** 'Wayawudi wamkamuliti
muntu ayu na sambira wamlagi mewang'ambiriti ndiri handa
yomberi ndo mwanalushi gwa Rumi na hangu ng'enda pamuhera
na wanjagila numlopoziya. **28** Numjegiti panlogolu pa shizyungu
shawu shikulu nfira kuvimana shanziru sha masitaka gawu. **29**
Nyambuliti handa masitaka geni gahusu lukakatala lwa seemu
zimu zya malagaliru gawu na hangu monandiri handa katenda
shoseri shifiruwa wamlagi ama wamtatiri mshibetubetu. **30**
Pawang'ambiriti handa Wayawudi waweriti watenda mpangu
gwa kumlaga, amuwiti kumjega kwaku, nuwagambira wasitaki
wakuwi wajegi mashitaka gawu kulongolu kwaku." **31** Su,
wanjagila awa wamtoliti Paulu handa ntambu yawawalagaliriti,
wamjega pashiru palii mpaka Antipatiri. **32** Shirawu yakuwi
wanjagila wa magulu wawuyiti kuliboma, wawaleka wanjagila
walii wawakwena falasi wandereyiti na mwanja pamwera na
Paulu. **33** Pawasokiti Kaisariya wamupiti mkulu gwa mkowa su
luhamba na kumtula Paulu pasi pa ukolamlima wakuwi. **34** Felisi
pakabetuliti luhamba alu kawakosiiti Paulu kalawa kumkoa gaa.
Pawamgambiriti handa kaweriti kalawa kumkoa gwa Kilikiya.
35 Kalonga, "hampikiniri lisitaka lyaku pawasoka kala wasitaki
waku." Shakapanu kaamuwa Paulu wamloleri pamdamu gwa
Herodi.

24 Pa mashaka mhanu, mtambika mkulu gwa numba ya
Mlungu Ananiya kingiriti Kaisariya pamwera na wazewi wamu na
wakili yumu gwa malagaliru yawamshema Teritulu. Wamgendiriti

mkulu wa mkowa ulii wamgambira mashitaka gawu kuusu Paulu.
2 Paulu wamshemiti, na Teritulu kamlavilira mashitaka hangu,
“Mtuwa Felisi, ulonguziya waku uherepa ujega ponga nkulu na
kwa ulolera waku vitwatira vivuwa vitulwa weri toziya ya isi yetu.
3 Shipindi shoseri na pahala poseri, kwa ntambu zoseri, mtuwa
Felisi, tuvyanka vitwatira vyoseri avi kwa mayagashii gavuwa. **4**
Kumbiti, bila kuhowiziya shipindi shaku nentu, tukuluwa kwa
viheri vyaku, guyipikiniri isi yetu. **5** Tuyambula handa muntu ayu
ndo mbaya nentu. Yomberi katenda ndewu pakati pa Wayawudi
kila pahala pasi panu na viraa ndo mlongoziya gwa shama
shilii sha Wanazareti. **6** Kayi kajeriti kuyihalibisiya numba nkulu
ya kumluwira Mlungu, natwenga tumkamliti. Tufiriti kumtoza
kugenderana na malagaliru getu twaweni. **7** Kumbiti Lusiya,
mkulu gwa majengeni, kingiriti pakati, kamtoliti kwa likakala
kulawa mmawoku getu. **8** Handa pagumgambira msitaki gwakuwi
kiza kulongolu kwaku, Handa pagumkosiya gumweni guweza
kuvimana vitwatira vyoseri avi vyatumsitakiti kwa vyeni.” **9** Na
Wayawudi wajimira shisoweru sha masitaka aga pawatakula
handa goseri aga gaweriti nakaka. **10** Su, mkulu gwa mkowa
kamlekiziiti Paulu katakuli. Nayomberi Paulu kalonga, “Nemelera
kujiteteya paulongolu paku panuvimana handa guwera mtoza
gwa maisi aga kwa vinja vivuwa. **11** Guweza kujiakishiya handa
nentu ndiri ya mashaka ligumba na mawili hera gapita kwanjira
pang'enditi kuguwira Yerusalemu. **12** Wayawudi wamona ndiri
panalitakuziyana na muntu yoseri wamona ndiri panuwasongiziya
wantu mnumba nkulu ya Mlungu, pota munumba zya Milungu
yawu. Pota pahala pingi kayi poseri mlushi alu. **13** Pota
waweza ndili kulanguziya mashitaka wagalaviyiti kuusu neni.
14 Shanjimira paulongolu paku ndo hashi. Neni numjimira

Mlungu gwa wazewi wetu pandama kugenderana na njira ilii
yeni womberi wayishema shama sha ufyangu. Njimira vitwatira
vyoseri vyawalembiti muvintola vya malagaliru ga Musa na
muvintola vya wambuyi. **15** Neni nulitumbira Mlungu, na womberi
walitumbira ula vira, handa wantu yawamfiriziya Mlungu na wantu
yawamfiriziya ndiri Mlungu, hawazyuki. **16** Hangu hangangamali
mashaka goseri kuwera na nfiru heri paulongolu pa Mlungu na
palongolu pa wantu. **17** “Pantamiti kutali kwa vinja vyamaha,
mbuyiti Yerusalemu su kuwajegera wantu wa lushi lwangu
utanga na kulaviya tambiku. **18** Shipindi neni paweriti nankutenda
aga su womberi wamoniti neni Mnumba nkulu ya Mlungu,
nweriti ntenditi kala vitwatira vya kulipunga. Panweriti ndiri na
lipinga lya wantu ama ndewu yoseri. **19** Kumbiti kuweriti na
Wayawudi wamonga kulawa kumkoa gwa Asiya, hawa watakiwa
kuwera panu paulongolu pakuwi na kulavia masitaka gawu
handa wana shoseri sha kunsitakira. **20** Ama, guwaleki awa
wawawera panu watakuli likosa lyawaliwoniti kwaneni shipindi
pang'olukiti paulongolu pashizyungu shawu shikulu, **21** payiweri
hera visoweru avi vyantakuliti pang'olukiti paulongulu pawu,
‘Mlungu kantozi ulaleru toziya ya kukolera handa wahowiti
hawazyukisiwi.’” **22** Panu, Felisi, yomberi mweni kaweriti
kayimana njira ayi weri, kahayilishiti kesi ayi. Kawagambira,
“Navinu hantozi kesi ayi shipindi Lusiya, mkulu gwa wanjagila,
pakiza panu.” **23** Shakapanu kamwimiziya mkulu gwa wanjagila
kamtuli Paulu mshibetubetu, kumbiti kaweri na ulekiziwu shiyasi
na waganja wakuwi kotukuwabera pawamupanana shakafira. **24**
Pa mashaka madidini, Felisi kiziti pamwera na mdala gwakuwi
Drusila yomberi kiweriti Myawudi. Kaamuiti Paulu wamjegi,
kampikanira pakayowera kuusu kumjimira Yesu Kristu. **25** Kumbiti

shipindi Paulu pakanjiti kuyowera kuusu shashimfiriziya Mlungu,
kuusu kulikolamlima na kuusu lishaka ya kutoza lyaliyiza. Felisi
katiriti na kulonga, “Vinu guweza kugenda, hanukushemi kayi
pampata lupenyu.” **26** Shipindi shirashi kaweriti kankulitumba
handa Paulu kangamupiti shuma. Toziya ayi kamshemiti Paulu
mala kwa mala na kuyowera nayu. **27** Pa vinja miwili avi, Porikiu
Festu katoliti lupenyu lwa Felisi, kaweri mkulu gwa mkowa.
Toziya kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi, Felisi kamlekiti Paulu
mshibetubetu.

25 Pa mashaka matatu kwingira kumkoa, Festu kalawiti
kaisariya kagenda Yerusalemu. **2** Watambika wakulu pamwera na
walongoziya wa Shiyawudi wampiti shisoweru kuusu mashitaka
gakaweriti naga Paulu. Wamluwiti Festu. **3** Kawatenderi shitwatira
shiheri kwa kumjega Paulu Yerusalemu. Waweriti watenda
mpangu wamlagi pakawera mnjira. **4** Kumbiti Festu kankula
“Paulu hakasigali mshibetubetu kulii Kaisariya na neni hang'endi
aku ulavinu. **5** Muwaleki walongu wenu wagendi haku pamwera
naneni wagalavii mashitaka gawu kuusu yomberi handa katenda
shoseri shidoda.” **6** Festu katamiti nawu kwa shipindi sha
mashaka msheshi ama ligumba, shakapanu kawuya Kaisariya.
Shirawu yakuwi kalikala pa kutozera, kaamuwa Paulu wamjegi
pashizyungu. **7** Shipindi Paulu pakiziti, Wayawudi waweriti
walawa Yerusalemu wamzyengikiti wanjiti kulaviya masitaka
gavuwa geni waweziti ndiri kugalanguziya. **8** Kwa kujiteteya,
Paulu katakuliti, “Neni ndenda ndiri likosa lyoseri kuusu Malagaliru
ga Wayawudi, pota kuusu numba nkulu ya kumluwa Mlungu, pota
kumhusu Kaisari.” **9** Festu kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi
na hangu kamkosiya Paulu, “Hashi, gufira ng'endi Yerusalemu
na aku wakakutozi kulongolu kwaneni kuusu masitaka aga?”

10 Paulu kankula, “Nankugoloka palongolu pa shizyungu sha
Kaisari, na palaa panu ndo nfiruwa kutozwa. Handa ntambu
yaguvimana mweni, nuwatendera ndiri Wayawudi vidoda vyoseri.
11 Su, payiwera neni wera na likosa lyanfiruwa azabu ya kuhowa,
nduwa ndiri mundekiziyi azabu ayi. Kumbiti handa kwahera
unakaka pakati pamasitaka gawalaviyiti wantu awa, kwahera
yakaweza kuntula neni kwa womberi. Ng'enda kulongolu kwa
Kaisari!” **12** Su, pa Festu kuyowera na washawuli wakuwi,
kamgambira Paulu, “Gufira kugenda kwa Kaisari, su, gugendi
kwa Kaisari.” **13** Pamberi pa mashaka gavuwa ndiri, Mtuwa
Agiripa na Beriniki wasokiti Kaisariya su kulaviya ligoya lyawu
kwa Festu. **14** Waweriti aku mashaka ng'o, Festu kamgambira
mfalumi masitaka ga Paulu, “Kwana muntu yumu panu mweni
Felisi kamtatiriti. **15** Pangenditi Yerusalemu watambika wakulu
wa numba ya Mlungu na wazewi wa Shiyawudi wamsitakiti
na kunduwa numtozi. **16** Kumbiti neni ntakuliti handa shitiba
shetu ndiri Warumi kumlaviya muntu kaazibiwi pamberi pa
msitakiwa hakeniliwoni na wasitaki wakuwi shinaga ubaga na
kumupa lupenu lwa kujiteteya kuusu masitaka aga. **17** Su,
pawasokiti panu, ngawalira ndiri, su tuliwoniti pashizyungu
shirawu yakuwi, himiziya muntu ayu wamjegi. **18** Wasitaki
wakuwi wagolokiti kumbiti walaviya ndiri masitaka madoda
handa ntambu yanweriti nankulolera. **19** Ira hera nweriti na
likakatala nentu pamwera nayomberi kuusu dini yawu na kuusu
muntu yumu yawamshema Yesu yomberi kahowiti, kumbiti
Paulu kankukololera handa kamkomu. **20** Neni maniti ndiri
shakutenda kuusu shauli ali. Su, numkosiyiti Paulu handa
kafira ng'endi kushizyungu Yerusalemu kulii kwaajili ya masitaka
aga. **21** Kumbiti Paulu kendereyiti kulongolu, kaluwa walekiziyi

mshibetubetu mpaka uwamuzi wa shitwatira ashi utendwi na
Kaisari hangu amuwiti katami mshibetubetu mpaka paweza
kumjega kwa Kaisari." **22** Su, Agiripa kamgambira Festu, "Nfira
kumpikinira muntu ayu neni namweni, "Hagumpikiniri shirawu."
Festu kamgambira **23** Hangu, shirawu yakuwi, Agiripa na Beriniki
wiziti kwa nemeleru pakati pamdamu gwa kuliwona waweriti
walikola na wakulu wa wanjagila na walongoziya wa lushi. Festu
kaamuwiti Paulu wamjegi mnumba. **24** Festu kalongiti, "Mfalumi
Agiripa na woseri wawaweriti panu pamwera na twenga! Panu
paulongolu penu kwana muntu yomberi shipinga shoseri sha
Wayawudi panu na Yerusalemu kulii wanalamikiriti pawatenda
umatu handa kafiruwa kayi ndiri kuwera ukomu. **25** Kumbiti neni
mona handa kaweriti katenda ndiri shoseri shidoda ata kafiruwa
wamupi azabu ya kumlaga. Kumbiti Paulu mweni kendeleyiti
kulongolu kwa Kaisari, amuwiti wamjegi. **26** Kwa uwega waneni
nahera visoweru kamili vyeni weza kumlembera Kaisari kuusu
yomberi. Ina mana numjega panu palongolu penu na palongolu
paku mfalumi Agiripa, su pawamshunguziti kala, nwezi kuwera
na shakulemba. **27** Kwa mana iwezekana ndiri kumjega mtatilwa
pota kukanda likosa shinaga ubaga."

26 Su, Agiripa kamgambira Paulu, "Guluusiwa kujiteteya."
Panu Paulu kanyoshiti liwoku lyakuwi kujiteteya hangu. **2**
Mtuwa Agiripa, nuliwona nana bahati lelu kujiteteya panlongulu
paku kuusu mashitaka goseri aga geni Wayawudi waweriti
watakula kuusu neni. **3** Asa toziya gumweni gwenga ndo
mwana malifa gwa ntambu za Wayawudi na migogolu yawu,
nukuluwa su gumpikiniri kwa uhepelera. **4** "Wayawudi wavimana
shisoweru sha makaliru gangu kwanjira uwananguta, mtambu
yandamiti kwanjira kwanja pakati pa isi yangu aku Yerusalemu.

5 Wavimana kwa shipindi shitali, na waweza kupitawulira, handa
pawafira, handa kwanjira mwanzu ndamiti handa yumu gwa
shipinga shana siyasa ikalipa nentu mudini yetu, yani shipinga
sha Mafalisayu. **6** Na vinu na panu ntozwi toziya nulitumbira
kwayidi kulii kweni Mlungu kawalagiliti wambuyi wetu. **7** Lagilu ali
ndo liraa lilii lyalitumbirwa na makabila lilongu na mbili lya maisi
getu, wankumtendera Mlungu kwa nakaka paliwala na pashiru.
Mtuwa mfalumi, Wayawudi wankunzitaki toziya ya litumbiru ali! **8**
Kwa shishi mwenga mwona tabu nentu kujimira handa Mlungu
kawazyukisiyaga yawahowiti? **9** Nakaka neni namweni njimiriti
handa ndo lihengu lyangu kutenda vitwatira vivuwa kulirema
litawu lya Yesu gwa Nazareti. **10** Shitwatira ashi ndo shantenditi
aku Yerusalemu. Neni namweni mpatiti uwezu kulawa kwa
Watambika wakulu, mpatiti kuwatula mushibetubetu wavua
wa wantu wa Mlungu. Nawomberi pawatozitwi kuwahowiziya,
ngalambuziiti simbi za kujimira. **11** Ntambu yimonga neni ng'enditi
munumba za Mlungu panagalira womberi wazibiwi, naneni
panjera kwa makakala wayigilangi njimiru yawu. Maya gangu
gaweriti makulu nentu kwawomberi ata ng'enditi kuwatabisiya
mlushi za patali. **12** “Kwa nfiru iraa ayi, ng'enditi Dameski
shipindi shimu, neni nweriti na utuwa na malagiliru kulawa
kwa Watambika Wakulu. **13** Mheshimiwa, shipindi panweriti
mnjira, saa sita paliwala, moniti uweru mkulu kuliku wa mshenji
pawuyaka kulawa kumpindi, uzyengeta neni na walii waweriti
wanamwanja wayangu. **14** Twawoseri twenga tuguwiti pasi,
naneni mpikanira liziwu ling'ambira kwa Shiebraniya, ‘Sauli,
Sauli! Kwa shishi gundenda? Gulitenda hera handa ng’ombi
yakaguma liteki fimbu ya mtuwa gwakuwi.” **15** Neni nkosiyiti,
“‘Gwee gwa gaa Mtuwa?’ Mtuwa kankula, ‘Neni ndo Yesu mweni

gwenga gwaguntabisiya. **16** Gwimuki vinu, gugoloki. Nukulawira
su nukutuli nakamu guweri ntumintumi gwangu. Guwalanguziyi
wantu wamonga vitwatira vyaguviwoniti lelu na vilii vyeni vyankali
hanukulanguziyi. **17** Hanukulopoziyi na wantu wa Israeli na wantu
wa Israeli na wantu wa maisi gamonga geni neni nukulagiliri
kwawomberi. **18** Hagugatumuliziyi masu gawu na kuwatenda
womberi walawi muluwindu na kwingira muwulangala, walawi
mumakakala ga Shetani na wamgalambukiri Mlungu su wapati
ulekiziwu wa vidoda vyawatenditi na wapati uhala pakati pawu
kwa walii yawapungitwi kwa njimiru yaiwera kwaneni.'" **19**
"Hangu, Mtuwa Agiripa weza ndiri kuweri mkaidi kwa mawonu
aga ga kumpindi. **20** Ila nyanjiti kubwera kwanja kwa wantu wa
Dameski, shakapanu kwa walii wa Yerusalemu na isi yoseri ya
Yudeya, na viraa kwa wantu wa maisi gamonga. Nuwahimiziyiti
wamgalambukiri Mlungu na kulangalira kwa vitendu handa
waleka vidoda vyawu vyawatenditi. **21** Toziya ayi, Wayawudi
wankamuliti paweriti Mnumba nkulu ya Mlungu, wajeriti kunaga.
22 Kumbiti Mlungu kandangiti, na avi mpaka mashaka ga lelu
ngoloka ugangamala panavia lulangaliru kwa woseri, wakulu na
wadidini. Gatakula ndo galii geni wambuyi na Musa watakuliti
hagalawiri. **23** Yani kafiruwa Kristu katabiki na kaweri gwa
kwanja kuzyuka kulawa kwa wahowiti, su wabweri handa uweru
wa ulopoziya uwalangalira vinu wantu woseri, Wayawudi na
viraa wantu wawawera ndiri wayawudi." **24** Paulu pakayiziti
panu mukujiteteya kwakuwi, Festu katakuliti kwa liziwu likulu,
"Paulu! Gwana lukwali! Kubetula kwaku kuvuwa kukujegera
lukwali!" **25** Kumbiti Paulu katakula, "Nahera lukwali mtuwa Festu.
Shantakula ndo nakaka hera. **26** Gwenga Mfalumi guvimana
vitwatira avi, hangu weza kuyowera pota lyoga palongolu paku.

Nahera shashatika handa malawiru aga gamanika kwakuwi
toziya shitwatira ashi shitendeka ndiri kwakulififa. **27** Mfalumi
Agiripa, hashi, gwana njimiru na wambuyi? Nuvimana handa
gujimira." **28** Agiripa kamwankula Paulu, "Mushipindi shididini
hera, hashi gulihola haguntendi nweri Mkristu?" **29** Paulu
kamwankula, "Nankumluwa Mlungu handa, kwa katepu ama
shipindi shitali, gwenga ndiri hera ila woseri yawampikinira leru
wapati kuwera ntambu yanwera neni, kumbiti pota minyololu
ayi." **30** Panu Mfalumi Agiripa, mkulu wa mkowa, Beriniki
na woseri walii wawaweriti pamwera nawomberi, wagolokiti.
31 Pawawukiti kala, waligambiziyana, "Muntu ayu katenda
ndiri shoseri shashifiruwa azabu ya kumlaga ama kutatirwa."
32 Yomberi Agiripa kamgambira Festu, "muntu ayu kaweza
kuyopolwa handa mekaweriti ndiri kakata lufaa kwa Kaisari."

27 Pawaamuwiti kala twendereyiti na mwanja mpaka Italiya,
wamtuliti Paulu pamwera na watatirwa wanonga pasi pa ulolera
wa Yuliu yakaweriti mkulu gwa mashonta pakati shipinga
yawashishema "shipinga sha Augustu." **2** Tukweniti meli ya
Adiramitu iweriti yangugenda na kupitira bandali zimu za
mkowa gwa Asiya, tuyanja mwanja. Alisitariku, mwenikaya gwa
Makedoniya kulawa Tesaloniki, kaweriti pamwera natwenga. **3**
Shirawu yakuwi tusulusiyi nanga pakati pa bandali ya sidoni.
Yuliu kamtendiriti Paulu viheri kwa kumluusu kawawoni waganja
wakuwi na kumpanana nfiru zyakuwi. **4** Kulawa aku twendereyiti
na mwanja, kumbiti kuweriti na lihega liweriti lyankuvuma
kwa kanongola nentu kutuyizira kwa ulongolu, tupitiliti uwega
wa shisiwa sha kupiru kweni lihega liweriti livuwa ndiri. **5**
Shakapanu tulokiti bahali ya kilikiya na Pamfiliya, tusulusiiti
nanga Mura, lushi lya Lukiya. **6** Panu afisa ulii kawoniti meli

yimu ya Alekizandiriya yaiweriti yankugenda Italiya, na hangu
katukweniziya twingira mngati mwakuwi. **7** Tugenditi mpolimpoli
kwa mashaka gavuwa na kwa ntabiku tusokiti pakwegera na
Kenidu. Toziya lihega liweriti lyankali lyankutukoma, tupitira
uwega wa kushana kushisiwa sha Kireti, kugenda Salumoni. **8**
Tupititi pambeku yakuwi mpolimpoli kwa ntabika tuyingiriti pahali
pawapashema "Bandali nyanyi," pakwegera na lushi lwa Laseya.
9 Shipindi shivuwa shipititi, na hata mashaka ga kulikala pota
kuliya gaweriti gaperiti kala. Vinu iweriti atali nentu kugenda
na meli. Su, Paulu kawayupiti moyu, **10** "Watuwa, nulihola
handa mwanja agu haguweri gwa ntabiku na kwa asala ivuwa
kwa memiziwu ya meli hera, ila viraa kwa makaliru getu." **11**
Kumbiti afisa ulii kakwegitwi nentu na maholu ga nahoza na
ga mweni kana meli kuliku galii gakatakuliti Paulu. **12** Toziya
bandali ayi iweriti ndiri pahala paherepa pa kulivaga shipindi sha
mbepu, wavuwa wafiriti kwendeleya na mwanja, payiwezekana
mpaka Foiniki. Foiniki ndo bandali ya Kireti yaigenda kushana na
kwaguzyeta mshenji na kusika na kwaguzyeta mshenji, na aku
mewawezi kulivaga shipindi sha mbepu. **13** Su, lihega lyanyanyi
lya kusi lyanjiti kuvuma, nawomberi washeriti wapata lengu
lyawu. Hangu wawusiya nanga, wendesha meli pakwegera
nentu na mpeku ya Kireti. **14** Kumbiti katepu hera, lihega
likalipa lishemwa "Lihega lya kusika" liyanja kuvuma kulawa
kushisiwa. **15** Lihega liikomiti meli ilii, na toziya tusinditi kulidiwira,
tuyileka ijegwijegwi na lihega ali. **16** Litanda limu lyalishemwa
Kauda litupingira shididini kwa liyega lilii, na patupititi kusika
mwakuwi tufauliti, iweriti kwa tabu, kusalimisha mtumbwi gwa
meli. **17** Wanamashi walii wagunikiti mtumbwi mngati, shakapanu
wayizyengetiziya meli ngoyi na kuitawa kwa likakala. Watiriti

kuwera mewawezi kugomuluwa pambeku pa Siriti. Hangu
wasulusiyiti matanga na kuyileka meli ijegwijegwi na lihega. **18**
Lipuga lyendereyiti kuvuma na shirawu yakuwi wayanja kuyasa
kunja shehena ya meli. **19** Lishaka lya tatu, wayanja viraa kuyasa
mmashi vintu vya meli kwa mawoku gawu weni. **20** Kwa shipindi
sha mashaka gatangala tuweza ndiri kuwona mshenji ama
ntondi, lipuga lyendereyiti kuvuma nentu, ata litumbiru lyoseri lya
kuponeka litupera. **21** Pa kulivaga shipindi shitali pota kuliya
shiboga, Paulu kagolokiti pakati pawu, katakula, “Waheshimiwa,
meyiweriti mbaka handa mungampikiniriti na kuleka mwanja
kulawa Kireti handa mngatenditi hangu metushapili tabu ayi na
asala zoseri azi. **22** Kumbiti vinu nankuwaluweni muweri na
moyu, kwahera hata yumu gwenu mekahowiziyi ukomu wakuwi,
meli hera ndo haiyagamili. **23** Toziya lishu ntumintumi gwa
kumpindi gwa ulii Mlungu mweni neni ndo gwakuwi na yomberi
neni numguwira kandawiliti, **24** kang'ambira, ‘Paulu, kotukutira!
Mpaka hagugoloki pawulongolu pa Kaisari, na Mlungu, kwa
lusungu lyakuwi kakutangi kwa kuwalopoziya woseri wawagenda
mwanja na gwenga.’ **25** Hangu, wahishimiwa, mulipanani
moyu! Toziya numjimira Mlungu kuweri hayiweri teratera
ntambu yawang'ambiriti. **26** Kumbiti ndo mpaka hatuyaswi
kumpeku kushisiwa tunga.” **27** Pashiru pa lishaka lya lilongu
na msheshi tuweriti twankukwegwa aku na aku mubahali ya
Adria. Pakwegera na pashiru nentu, washima mitumbwi waliholiti
kuwera wapakwegera na isi iyuma. **28** Hangu wasakuliti utali
wa bahari kwa kusulusiya lugoyi lwawatawiti shintu shitopa,
wapata utali wa mita malongu msheshi. Shakapanu wapima kayi
wapata mita malongu matatu. **29** Toziya ya kutila kugomuluwa
mumatalawu, wasulusiyiti nanga msheshi kumpeli kumeli,

waluwa kushii kanongola. **30** Wanamashi wafiriti kushapira, na
wasulusiyiti kala mtumbwi mmashi, walipayira handa wagenda
kusulusiya nanga uwega wa kulongolu kwa meli. **31** Kumbiti Paulu
kamgambiriti mkulu gwa jeshi ulii na wanjagila wakuwi, “Handa
wanamashi awa hapeni wasigali mngati mwa mtumbwi, hapeni
mlopoziwi.” **32** Panu wanjagila walii wazidumuliti ngoyi zyaziweriti
zikolera mtumbwi, waguleka gutolwi na mashi. **33** Pakwegera
na mandawira, Paulu kawahimiziyiti woseri walii shiboga “Kwa
mashaka lilongu na msheshi vinu muwera mumashashatiku na
pota kuliya, hamweni lii shintu shoseri. **34** Su, nuwaluwa mlii
shiboga toziya mshifira su muwezi kwendeleya kulikala. Toziya
ata viri yimu mumituwi yenu hapeni yagamiri” **35** Pakatakulita
kala hangu, Paulu katoliti libumunda, kalonga maya ga shi
Mlungu pamberi pa woseri, kaumega, kanja kuliya. **36** Panu
woseri wapata moyu, na womberi vila waliya shiboga. **37** Woseri
waweriti wantu mia mbili na malongu saba na sita mumeli. **38** Pa
kila yumu kuliya shiboga sha kwikuta, wapunguliti kutopa kwa
meli kwa kuyasa viboga mubahari. **39** Pawushiiti, wanamashi
wawezandiri kuyimana isi ilii. Ira wawoniti guba yimu yana
mpeku, Waamuwa kusulusiya nanga aku handa payiwezikana.
40 Hangu wazidumuliti nanga na kuzileka mubahari, na shipindi
shiraa ashi waziyopola ngoyi zaziweriti ziguyopa msukanu,
shakapanu wagolosiya tanga yimu palongolu kukola lihega,
wagenditi kumpeku. **41** Kumbiti wasokiti pahali pena mikondu
miwili ya bahari iliwona, na meli igomuluwa. Seemu ya palongolu
iweriti imiruwa mumhanga pota kutikinyika. Seemu ya kumbeli
ya meli iyanjiti kumegeka vipandi vipandi kwa makomangu ga
likakala lya makupala. **42** Wanjagira wafiriti kuwalaga watatirwa
woseri kwa kutira handa wankusuga mpaka kumbeku na

kutoloka. **43** Kumbiti toziya afisa jeshi ulii kafiriti kumlopoziya
Paulu, kawaberiti nawatenda hangu. Kaamuliti walii yawamana
kusuga wakopoki kulawa mumeli na kusuga mpaka kumpeku.
44 Na wamonga wayizi pawalikolilera mumbawu ama muvipandi
vya meli vyavimegikiti. Ndo twenga ntambu yatusokiti nyanyi
kumpeku.

28 Patusokiti kala nyanyi muisi iyuma, tuvimaniti kuwera
shisiwa shilii shishemitwi Malita. **2** Wenikaya wa palii watutendiriti
gaherepa nentu. Vula iweriti yankwanja kutowa na kuweriti na
mbepu, su wakoziyiti motu na watushemeriti woseri twenga.
3 Paulu kasoliti shisanka shididini sha mbawu na pakashituliti
mumotu, toziya ya livuki lya motu, njoka yakawera na usungu
kalawiti mushisanka shilii na kumnyengelera muliwoku lyakuwi.
4 Wenikaya wa palii pawamuwoniti njoka ulii kalinyengelera
muliwoku lya Paulu, su waligambiziyana, “Muntu ayu kalagaga
tembera kalopoziwa kulawa mubahali, kuhowa hapeni kumleki
kalikali!” **5** Kumbiti Paulu kampuntiriti njoka ulii mumotu na
mweni katenduwitwi ndiri ata padidini. **6** Wantu waweriti
wankulolera mekatutumuki ama mekaguwi na kuhowa. Kumbiti
pakwoyera kwa shipindi shitangala na kwona kwahera shoseri
shashimlawiriti, womberi wagalamburiti maholu gawu na kwanja
kulonga kuwera yomberi ndo mlungu. **7** Pakwegera na pahala palii
paweriti na malambu ga mkulu gwa shisiwa shilii yakashemitwi
Publiu. Yomberi katuwankiti na kututendera kwa moyu guherepa
kwa shipindi sha mashaka matatu. **8** Tati gwakuwi Publiu
kagonjiti mushitanda, yomberi kaweriti kapyupa na kupweka
mwazi. Paulu kingiriti mnumba su kamwoni na pakaluwa Mlungu,
katula mawoku pamlweri na kumponiziya. **9** Kulawirana na
shitwatira ashi, wantu woseri yawalikaliti mushisiwa shilii, walii

yawaweriti walweli su wiziti na waponiziwitwi. **10** Womberi watupananiti ligoya nentu, na twenga patuweriti kala mumwanja kupitira mubahali, womberi watuliti mumtumbwi vintu vivuwa vyatuvifiriti. **11** Pa miyezi mitatu twanjiti mwanja kayi kwa meli yaigolokiti pashisiwa shilii toziya ya shipindi sha mpepu. Meli ayi iweriti ya Alekizandiriya iweriti na alama ya milungu mawira yawashemwa Kasita na Polukisi. **12** Patusokiti mlushi lwa Sirakusi, tulikaliti aku kwa mashaka matatu. **13** Kulawa kulii tugenditi pampeku pa bahari na tusokiti mlushi lwa Regiu. Lishaka lyalifatiti lyega lyalihera makakala lyanjiti kuvuma kulawa kusika, na kwa mwanja gwa mashaka mawili tusokiti mlushi lwa Potioli. **14** Aku tuwawoniti walongu yawatushemiriti tulikali pamuhera nawomberi kwa lijuwa limu. Su twendereyiti na mwanja mpaka tusokiti Rumi. **15** Walongu wa aku Rumi pawapatiti visoweru vyetu, womberi wiziti kulisoku lya Apiu na pahala papashemwa “mikahawa mitatu” kutwanka. Paulu pakawawoniti, yomberi kalongiti mayagashii Mlungu, su shitwatira ashi shimtenditi kaweriti na moyu. **16** Patusokiti Rumi, Paulu wamlekeziyiti kulikala gweka yakuwi pakawera na mnjagira yumu gwa kumlolera. **17** Pa mashaka matatu, Paulu kawashemiti pamuhera wakulu wa Shiyawudi. Pawajojinikiti kala, yomberi kawagambiriti, “Walongu wangu, tembera neni nuwatenda ndiri shitwatira shoseri wantu wetu ama vitiba vya watati wetu kumbiti nkamulitwi aku Yerusalemu na kutulwa mumawoku mwa Warumi. **18** Pawankosiyiti kala na kuwona nahera shidoda shoseri, womberi wafiriti kulekeziya. **19** Kumbiti Wayawudi wamonga walemiti shitwatira ashi, neni nazimika kukata lufaa kwa Kaisari tembera neni nweriti ndiri na shoseri sha kuwasitaki wantu wa lushi lwangu. **20** Toziya ayi nduwa kuliwona na kuyowera na

mwenga, mana ndawalirwa minyololu ayi toziya ya litumbiru lilii
lya Israeli." **21** Womberi wamwankula, "Twenga tuwanka ndiri
luhamba lwoseri kulawa Yudeya kuusu gwenga, ama kwahera
mlongu yoseri yakiziti panu na kulaviya shisoweru ama kutakula
shoseri shidoda kuusu gwenga. **22** Kumbiti metufiri kupikinira
kulawa kwaku shilii shaguhola toziya tuvimana kuwera kila
pahala wantu wankutakulira madoda kuusu womberi." **23** Su
pawapangiti lishaka lya kuliwona na womberi, wantu wavuwa
wiziti kwanjira mandawira mpaka pamihi Paulu kawagambiriti
vitwatira vivuwa na kulaviya ukapitawu kuusu Ufalumi wa
Mlungu. Yomberi kajeriti kuwatenda wajimiri shisoweru kuusu
Yesu kulawa Mumalagaliru ga Musa na malembu ga wambuyi
wa Mlungu. **24** Wamonga wawu wajimiriti shisoweru shakuwi
kumbiti wamonga wajimira ndiri. **25** Su womberi wajimilirana
ndiri, na pawayanjiti kuwuka, Paulu katakuliti shitwatira shimu,
"Rohu Mnanagala katakuliti nakaka na watati wenu palii kupitira
Isaya mbuyi gwa Mlungu, **26** Pakalongiti, 'Gugendi kwa wantu
awa na gukawagambiri, kupikinira hampikiniri, kumbiti hapeni
mwerewi, kulola hamloli, kumbiti hapeni mwoni. **27** Toziya myoyu
ya wantu awa iwera ikamala, na makutu gawu gadiwa womberi
wawona ndiri. Pamonga womberi mewaloli kwa masu gawu
na mewapikaniri kwa makutu gawu, mewavimani kwa myoyu
yawu na mewang'alambukiri, na neni meniwaponiziyi.'" **28** "Su
neni nfira mwenga muvimani kuwera ulopoziya wa Mlungu
ujegwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi
hawapikiniri!" **29** Na yomberi pakatakuliti kala visoweru avi,
Wayawudi wawuka pawawera na visoweru mumyoyu mwawu.
30 Kwa shipindi sha vinja viwili vyoseri Paulu kalikaliti kulaa
pakaya pakapangiti mweni, kaweriti kankuwashemera woseri

yawasokiti kumulamsiya. **31** Kwa ugangamala na pota na lyoga
yomberi kaweriti kankuwubwera Ufalumi wa Mlungu na kufunda
kuusu Mtuwa Yesu Kristu.

Warumi

1 Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti
neni weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru
shakuwi Shiwagira. **2** Shisoweru Shiwagira ashi ndo shilii
Mlungu shakawalagiliti kala wantu wakuwi kupitira wambuyi
wakuwi Mumalembu Mananagala. **3** Shisoweru Shiwagira ashi
shimuyowelera Mwana gwakuwi, Mtuwa gwetu Yesu Kristu,
munshimba kayiwukiti muwukowu wa Dawudi. **4** Kumbiti Rohu
Mnanagala kamlanguziyiti Yesu Kristu Mtuwa gwetu kawonikaniti
kuwera Mwana gwa Mlungu kana makakala pakamzyukisiyiti. **5**
Kupitira mweni, Mlungu kamupananiti neni manemu ga kuwera
ntumintumi gwa Kristu, su nuwalongoziyi wantu wa isi zoseri
wajimili kulawirana na njimiru. **6** Na mwenga viraa yamuwera
Rumi, mwenga Mlungu yakawashemiti muweri wantu wakuwi
Yesu Kristu. **7** Su nuwalembilera mwawoseri mwenga yamulikala
Rumi, ndoweni Mlungu yakawafira na yakawashemiti muweri
wantu wakuwi. Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtuwa
gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **8** Pamberi pa
goseri, neni nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kupitira Yesu
Kristu kwa mwawoseri mwenga, toziya wantu wa pasipanu poseri
wapikinira kuusu njimiru yenu. **9** Mlungu yanumtendera kwa
moyu gwangu gwoseri kwa kushibwera Shisoweru Shiwagira sha
Mwana gwakuwi, ndo mkapitawu gwangu kwa shilii shantakula
kuwera sha nakaka. Mlungu kavimana kuwera nuwahola mwenga
10 mashaka goseri nsali. Numuluwa Mlungu pakafira mweni
kampanani lupenyu lwa kuwatyangira mwenga vinu. **11** Toziya
nfira nentu kuwawona su mpati kuwapanana mafupu yagalawa
kwa Rohu Mnanagala, gagatenda muweri mgangamala. **12**
Shantakula ndo ashi, yanamana kuwera twoseri hatutangani,

njimiru yenu hayinkamaziyi neni na njimiru yaneni hayiwakamaziyi
mwenga. **13** Waganja wangu, nfira muvimani kuwera mala
zivuwa nfiriti kuwatyangirani mwenga, kumbiti kuweriti na shintu
shashineweleriti kutenda hangu. Nfira mpati mota nkulu neni weri
pakati pa mwenga ntambu yampatiti pakati pa wantu wamonga
yawawera Wayawudi ndiri. **14** Nana uwanda wa kutenda kwa
wantu woseri yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri
Wayawudi, viraa kwa wantu yawawera na luhala pamuhera
na wantu yawahera luhala. **15** Toziya ayi, nfira nentu kubwera
Shisoweru Shiwagira kwa mwenga viraa yamulikala Rumi. **16**
Mona ndiri soni kubwera Shisoweru Shiwagira, toziya geni ndo
makakala ga Mlungu kuwalopoziya wantu woseri yawawera na
njimiru, kwanja Wayawudi shakapanu viraa kwa wantu yawawera
Wayawudi ndiri. **17** Toziya Shisoweru Shiwagira shimlanguziya
Mlungu ntambu yakawajimira wantu waweri waheri kulongolu
kwakuwi. Shitwatira ashi shitendeka kwa njimiru kwanjira lishaka
lya kwanja mpaka upeleru. Ntambu Malembu Mananagala
galembitwi, “Muntu yakamfiriziya Mlungu, hakalikali kwa njimiru.”
18 Maya ga Mlungu gagubutulwa kulawa kumpindi kuusu
vidoda na ukondola wa wantu ndoweni kwa njira zyawu zidoda
zilema unakaka naumanikana. **19** Mlungu hakawakomangi
womberi, toziya goseri yagaweza kumanikana kwa Mlungu ga
paweru, Mlungu mweni kagatenda gaweri paweru kwa womberi.
20 Kwanjira Mlungu pakawumbiti pasipanu, zyumi zyakuwi
na uwezu wakuwi wa mashaka goseri na umlungu wakuwi,
tembera viwoneka ndiri kwa masu, womberi wavimaniti vintu
vyakavinyawiti Mlungu. Su wantu hapeni waweri na shipayiru.
(aïdios g126) **21** Womberi wammana Mlungu, kumbiti wampananiti
ndiri ligoya lyalifiruwa ama kulonga mayagashii, kumbiti maholu

gawu gawera gapotoka na mahala gawu gamema luwindu. **22**
Womberi walonga wawera na luhala kumbiti ndo wazyigizyigi.
23 Wagalambuziyiti ukwisa wa Mlungu yakalikala mashaka
goseri na womberi wafatiti ukwisa wa vinyagu vyavinyawa
mfanu gwa muntu yakahowa ama wampongu ama wankanyama
ama vigongolu yavikwawakwawa. **24** Su Mlungu kawaleka
womberi watendi vitwatira vidoda vya lumata lya myoyu yawu
na kulitenderana vitwatira vya soni munshimba zyawu. **25**
Womberi wawugalambula unakaka kuusu Mlungu kwa upayira,
su waviguwira na kuvitendera vilii Mlungu vyakaviwumbiti pa
mweni yakaumba, ndomweni kafiruwa kukwiswa mashaka
goseri! Yina haa. **(aiōn g165)** **26** Toziya womberi watenda hangu,
Mlungu kawaleka watendi vitwatira vya soni. Ata wadala waleka
kuliwona na wapalu na waligonjeka weni kwa weni. **27** Ntambu
iraayi na wapalu, waleka kuliwona na wadala, waligonjeka weni
kwa weni na walitenderana vitwatira vya soni, su malawiranu
gakuwi walijegera weni azabu yayilawirana kwa vitendu vyawu
vidoda vyawavitenda. **28** Toziya wantu awa mumaholu gawu
walemiti kummana Mlungu, Mlungu kawaleka mumaholu gawu
gapotoka, watenda galii ndogeni gafiruwa ndiri kutendwa. **29**
Wamema ntambu zyoseri zya udoda na zuluma na lwaliya na
ufisadi na weya na ulagaji na ndewu na upayira na nfiru idoda.
Womberi wasengenya **30** na kulitakulirana udoda weni kwa weni,
womberi ndo wantu yawamkalaziya Mlungu na womberi ndo
wafizuli na yawawera na shibuli na kuliona na kutenda madoda
na yawajimira ndiri walera wawu. **31** Womberi wahera nfiru,
watenda ndiri vilii vyawalagiliti na wahera uheri ama lusungu kwa
wamonga. **32** Wavimana kuwera Malagaliru ga Mlungu galonga
kuwera wantu yawalikala ntambu ayi, wafiruwa kuhowa. Hera

ndiri kwa womberi kwendeleya kutenda vitwatira avi, kumbiti
wajimilirana na wamonga yawatenda vitwatira avi.

2 Ganja gwangu, hashi gwenga gwankuwatoza wamonga?
Gwenga nakamu hapeni gujiteteyi, ata handa gwenga gwagaa,
toziya paguwatoza wamonga, shakapanu gwenga gutenda
vitwatira viraa vilii vyawatenda womberi, su gulitoza gumweni.
2 Tuvimana kuwera utoza wa Mlungu kwa wantu yawatenda
vitwatira gambira avi, ndo ugoloka panakaka. **3** Kumbiti
gwenga ganja gwangu yaguwatoza wantu yawatenda vitwatira
gambira yaguvitenda gwenga, hashi, gwenga gulihola kuwera
hapeni gupati utoza wa Mlungu? **4** Ama guzarawu lusungu
lwakuwi lukulu, ustaimilivu wakuwi na uhepera wakuwi? Nakaka
guvimana kuwera Mlungu ndo muheri, toziya yomberi kankujera
kukulongoziya guleki vidoda vyagutenda. **5** Kumbiti gwenga
gwana ukamala na ukayidi wa moyu, su gwankulinyawira azabu
gumweni kwa lishaka lilii lya maya ga Mlungu na utoza wa
uheri wakuwi haugubutulwi. **6** Lishaka ali Mlungu hakamlipi
kila muntu kugenderana na matendu gakuwi. **7** Wantu walii
yawatenda gaherepa na kusakula ukwisa na ligoya lya Mlungu
na kotu kuhowa, Mlungu hakawapanani ukomu wa mashaka
goseri. **(aiōnios g166)** **8** Kumbiti wantu wamonga yawawera
wabinafsi, yawalema vitwatira viheri na kutenda vitwatira vidoda,
Mlungu hakawamiminiri maya gakuwi. **9** Hakuweri na ntabika
pamuhera na utama kwa wantu woseri yawatenda vidoda.
Haviwapati Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera
ndiri Wayawudi viraa. **10** Kumbiti Mlungu hakawapanani ukwisa
na ligoya na ponga kwa wantu woseri yawatenda maheri, kwa
Wayawudi kwanja na viraa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi.
11 Toziya Mlungu hakamtozi kila muntu teratera pota na kubagula.

12 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, walii yawahera Malagaliru
ga Musa, womberi watenda vidoda na hawagamili pota na
Lilagaliru. Wayawudi wawera na Lilagaliru, womberi watenda
vidoda, su hawatozwi kwa Lilagaliru. **13** Toziya ndiri yawapikanira
Malagaliru kuwera ndo wamfiriziya Mlungu, kumbiti woseri
yawagajimira Malagaliru ndo wamfiriziya Mlungu. **14** Wantu
yawawera Wayawudi ndiri wahera Malagaliru ga Musa, kumbiti
womberi pawatenda vilii vyavilagalirwa Mumalagaliru ga Musa, su
womberi wawera malagaliru gawu weni, ata womberi pawahera
Malagaliru ga Musa. **15** Mgenderanu gwawu gulanguziya kuwera
Malagaliru galembwa mumyoyu mwawu. Myoyu yawu viraa
ilanguziya kuwera shitwatila ashi ndo shanakaka, toziya maholu
gawu mala zivuwa gawatoza na mala zimonga gawalolera. **16**
Su kulawirana na Shisoweru Shiwagira shanushibwera, ndo
ntambu hayiweri mulishaka Mlungu pakatoza vitwatira vya ubada
vya wantu kupitira Yesu Kristu. **17** Ntambu gaa kuusu gwenga?
Gumweni gulishema Myawudi, gulitumbira Lilagaliru lya Musa na
gulitumbira kuwera gwa Mlungu, **18** gushimana shakafira Mlungu
gutendi na gulifunditi Mulilagaliru kusyagula shitwatira shiheri.
19 Gwenga gwana unakaka kuwera gwa mlonguziya gwa lwisi
na guwera ulangala kwa wantu woseri yawawera muluwindu,
20 guwera mfunda gwa wazyigizyigi na yawahera mahala.
Gwana unakaka kuwera Mulilagaliru lya Musa gwana mfanu
gwa mahala gakamilika. **21** Su gwenga guwafunda wamonga,
iwera hashi gulifunda ndiri gumweni? Guwabwelera wamonga
nawiwa, kumbiti gumweni gwiwa. **22** Gulonga, “Namtenda
uhumba,” kumbiti gumweni gwankutenda uhumba. Guvikalalira
vinyagu, kumbiti gwenga gulitulira ulunda kwa kwiwa mnumba
zya vinyagu. **23** Gwenga gulitumbira gwana Lilagaliru lya Mlungu,

kumbiti gumzarawu Mlungu kwa kugalema Malagaliru gakuwi. **24**
Malembu Mananagala galembwa, “Toziya ya mwenga Wayawudi,
wantu yawawera Wayawudi ndiri waligilanga litawu lya Mlungu.”
25 Handa pamulijimila Lilagaliru lya Musa, kwingiziwa jandu
kwamwenga hakuweri na mana, kumbiti pamjimila ndiri Lilagaliru
lya Musa mbaka memleki kwingira jandu. **26** Handa muntu
yakawera ndiri Myawudi, ndomweni kashemitwi kayingiziwitwi
ndiri jandu, pakalijimira lyalifiruwa Mulilagaliru lya Musa, Mlungu
hakamuholi kuwera kayingiziwa jandu. **27** Wantu yawawera
Wayawudi ndiri, hawakutozi gwenga Myawudi toziya gulilema
Lilagaliru lya Musa, ata paguwera na malembu ga Lilagaliru lya
Musa na gwingiziwa jandu, kumbiti womberi walijimira Lilagaliru
lya Musa, ata pawawayingiziwitwi ndiri jandu. **28** Huti ndiri kila
muntu yakawoneka kwa masu kuwera Muyawudi ndo Muyawudi
gwanakaka, ama muntu hapeni kaweri Muyawudi gwanakaka
toziya kingiziwa jandu. **29** Myawudi gwanakaka ndo ulii yakaweriti
Myawudi mngati, ndomweni yakayingiziwa jandu mumoyu na
ali ndo lihengu lya Rohu gwa Mlungu, ndo shitwatila ndiri sha
malembu ga Lilagaliru. Muntu gwa ntambu ayi kapananitwi
uzyumi, kulawa ndiri kwa wantu kumbiti kulawa kwa Mlungu.

3 Su Myawudi kana shishi shongeleka kuliku wamonga? Ama
kwingira jandu kwana mota gaa? **2** Yina, kwana mota zivuwa!
Mlungu kawapananiti huti Wayawudi ujumbi wakuwi. **3** Kumbiti
hashiweri ashi handa wamu wawu waweriti ndiri wajimirika,
hashi, shitwatira ashi hashiwusiyi ujimirika wa Mlungu? **4** Ndala!
Mlungu hakasigali gwa nakaka mashaka goseri, tembera wantu
woseri wawera wapaya. Malembu Mananagala galembwa, “Kila
paguyowera, visoweru vyaku vyavimfiriziya Mlungu, hagukanki
masitaka gaku mushizyungu.” **5** Kumbiti payiwera vidoda

vyetu vilanguziya kuwera Mlungu kankutenda kwa uheri, su
hatulongi kuwera Mlungu kapata ndiri uheri pakatwazibu? Neni
nankutakula shimuntu. **6** Ndala! Meyiweri hangu, hashi Mlungu
mekawezi kutoza pasipanu? **7** Pamonga hagulongi, payiwera
neni namwaminika ndiri, wankumlanguziya Mlungu kuwera
mwaminika nentu na kumpanana ukwisa, su mentakiwiti ndiri
kutozwa kuwera gambira muntu yakana vidoda! **8** Sawa na
kulonga, “Tutendi vidoda su tupati viheri!” Wantu wamonga
watuhigilanga kwa kutupayira handa tufunda ntambu ayi.
Womberi hawatozwi ntambu yawafiruwa. **9** “Hashi, tulongi
kuwera Wayawudi ndo waheri kuliku wantu yawawera ndiri
Wayawudi? Ndala! Nanguziya kala kuwera Wayawudi pamuhera
na wantu yawawera ndiri Wayawudi, woseri walongoziwa na
vidoda.” **10** Ntambu Malembu Mananagala galembwa, “Kwahera
ata muntu yumu yakawera muheri kulongolu kwa Mlungu,
11 Kwahera muntu yakavimana ama ndomweni yakamsakula
Mlungu. **12** Woseri wapotoka, woseri wakosa, kwahera yakatenda
viheri, kwahera ata muntu yumu. **13** Makulamiru gawu gawera
gambira lipumba lyalupalahera, milimi yawu yimema upayira, na
mumilomu mwawu mlawa visoweru vyavilifana gambira usungu
wa njoka. **14** Visoweru vyawu vimema virapu vikalipa. **15** Magulu
gawu gakanongola kulaga, **16** Poseri pawagenda, womberi
waleka ntabika na uharibisiya. **17** Womberi wayimana ndiri njira
ya ponga, **18** Wamtira ndiri Mlungu.” **19** Vinu tuvimana kuwera kila
shintu Mulilagaliru lya Musa, shiwawusu wantu woseri yawawera
pasi pa Lilagaliru lya Musa, su kuwanyamaziya wantu woseri na
kutenda pasipanu poseri paweri pa utoza wa Mlungu. **20** Toziya
kwahera muntu yoseri yakajimirwa kuwera muheri kulongolu kwa
Mlungu kwa kutenda shashilagalirwa Mumalagaliru ga Musa.

Lihengu lya Lilagaliru lya Musa ndo kutulanguziya hera twenga
handa twana vidoda. **21** Kumbiti vinu, Mlungu yakatutenda
twenga tuweri waheri kulongolu kwakuwi pota lilagaliru lya Musa.
Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu galaviya
ukapitawu mushitwatira ashi. **22** Mlungu kawajimira wantu
kuwera waheri kulongolu kwakuwi kupitira njimiru yawu kwa
Yesu Kristu. Mlungu katendaga hangu kwa woseri yawamjimira
Kristu, toziya kwahera ubagula woseri. **23** Wantu woseri watenda
vidoda na wapatali na ukwisa wa Mlungu. **24** Kumbiti kwa lifupu
lya manemu ga Mlungu, wantu woseri wamfiriziya Mlungu kwa
njira ya Yesu Kristu yakawakombola. **25** Mlungu kamlaviyiti
Yesu, su kwa mwazi gwakuwi kaweri njira ya kuwalekiziya wantu
vidoda vyawu kwa njimiru yawu kwakuwi. Mlungu katenditi hangu
su kapati kulanguziya kuwera mweni ndo muheri. Pamakashu
Mlungu kaweriti muhepelera pota na kulishera vidoda vya
wantu. **26** Kwa njira ayi Mlungu kalanguziya kuwera mweni
ndo muheri vinu na kamtenda muntu yoseri yakamjimira Yesu,
kaweri muheri kulongolu kwakuwi. **27** Hashi, tuweza kulitumbira
kwantambu gaa? Ndala! Hashi, tulitumbira shishi? Hashi, tuweza
kulitumbira mahengu getu? Ndala! Twenga tulopoziwa kwa
njimiru. **28** Toziya Mlungu kamtenda muntu kuwera muheri
kulongolu kwakuwi kwa njimiru. Mlungu kawatenditi ndiri hangu
toziya wankutenda shilii shashilagalirwa Mumalagaliru. **29**
Hashi, Mlungu ndo Mlungu gwa Wayawudi hera, ama viraa
gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi? Yina, Mlungu ndo gwa
wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa. **30** Mlungu ndo yumu
na yomberi hakawatendi Wayawudi kuwera waheri kulongolu
kwakuwi kwa njimiru yawu na hakawatendi wantu yawawera ndiri
Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu

viraa. **31** Hashi, twankuitendera njimiru kugaleka Malagaliru?
Ndala, kumbiti twankugajimira malagaliru gaweri na makakala
nentu.

4 Su twenga tutakuli hashi kuusu Aburahamu mbuyi gwetu?
2 Handa Aburahamu katenditwi kamfiriziyi Mlungu kulawirana
na vitwatira vyakatenditi, su yomberi kana shintu sha
kulitumbira, kumbiti kulongolu ndiri kwa Mlungu. **3** Toziya
Mumalembu Mananagala galembwa, “Aburahamu kamjimiriti
Mlungu, Mlungu kumtenda muheri kulongolu kwakuwi toziya
ya njimiru yakuwi.” **4** Muntu yakatenda lihengu wamupa
shibenamgongu, shibenamgongu shakuwi lifupu ndiri, kumbiti ndo
shintu shakafiruwa kupananwa. **5** Wantu woseri yawalitumbira
munjimiru, walitumbira ndiri matendu, kumbiti wamjimiri Mlungu
yakawalekiziya vidoda, su Mlungu kawona njimiru ya wantu awa
na kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. **6** Na Dawudi
katakuliti hangu kuusu nemeleru ya muntu ulii, Mlungu kamtenda
kuwera muheri kulongolu kwakuwi pota kugashera matendu
gakuwi. **7** “Mbaka walii yawalegiziwitwi vidoda vyawu, walii vidoda
vyawu viwusilirwa! **8** Mbaka muntu ulii, Mtuwa hapeni kawalangi
vidoda vyakuwi.” **9** Hashi, matekeleru gakalongiti Dawudi kuusu
wantu yawayingiziyitwi jandu hera? Ndala! Shitwatira ashi
shiwawusu viraa wantu woseri yawayingiziyitwi ndiri jandu.
Kwatwenga tusomiti mumalembu Mananagala, “Aburahamu
kamjimiriti Mlungu na toziya ya njimiru yakuwi, Mlungu kamtenda
kaweri muheri kulongolu kwakuwi.” **10** Hashi, Aburahamu
kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu, ama pakingiziwitwi kala
jandu? Yomberi kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu. **11**
Aburahamu kingizitwi jandu shakapanu, na kwingiziwa jandu aku
kuweriti lilangaliru lya kulanguziya Mlungu kamtenditi kuwera

muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi yakaweriti
nayu pamberi pa kwingiziwa jandu. Su Aburahamu kawera
tati gwa shirohu kwa wantu woseri yawamjimira Mlungu na
yawatenditwi na Mlungu kuwera waheri kulongolu kwakuwi
ata weni pawayingiziwitwi ndiri jandu. **12** Vilaa yomberi ndo
tati gwa wantu woseri yawayingiziwitwi jandu, ndoweni walii
yawayingiziwitwi ndiri jandu hera, kumbiti walii yawafata njimiru
ilii yakaweriti nayu tati gwetu gwa shirohu Aburahamu pamberi
pa kwingiziwa jandu. **13** Mlungu pakamlagiliti Aburahamu na
shileri shakuwi kuwera pasipanu meiweri pawu, su mweni
katenditi, toziya ndiri ya Aburahamu kujimira Lilagaliru kumbiti
toziya yomberi kajimiriti na katenditwi na Mlungu kuwera muheri
kulongolu kwakuwi kwa njimiru. **14** Handa shilii shakalagiliti
Mlungu shiwera sha wantu walii yawajimira Lilagaliru, su njimiru
hapeni iweri shintu na kwakalagiliti Mlungu hakuweri kwahera
mana. **15** Malagaliru gajega maya ga Mlungu, kumbiti handa
kwahera malagaliru, hapeni kuweri na vidoda. **16** Su lagilu
lilawirana na njimiru, viraa lilawirana na manemu ga Mlungu
kwa mbereka zyoseri zya Aburahamu, kwa wantu ndiri walii
yawajimira lilagaliru kumbiti viraa kwa wantu walii yawajimira
ntambu pakatenditi Aburahamu, toziya Aburahamu ndo tati gwa
twoseri twenga. **17** Malembu Mananagala ntambu yagalonga,
“Nukutenda guweri tati gwa isi zivuwa.” Yomberi ndo tati gwetu
kulongolu kwa Mlungu, ndomweni Aburahamu yakamjimira
Mlungu yakawapananiti ukomu walii yawahowiti na amuli zyakuwi
muvitwatira vyaviweriti ndiri, su viwera. **18** Aburahamu kajimiriti
na kulitumbira, ata pakuweriti kwahera toziya ya kulitumbira, su
kawera “Tati gwa isi zivuwa,” ntambu Malembu Mananagala
galembwa, “Mbereka yaku hayiweri shivuwa gambira ntondu.”

19 Yomberi kaweriti mgogolu gwa umuli gwa vinja miya hangu,
kumbiti njimiru yakuwi izotopa ndiri, tembera kavimani kuwera
hapeni kapati mwana, viraa vilii mdala gwakuwi Sara kaweriti
mpendi. **20** Aburahamu kalekiti ndiri kujimira lagilu ya Mlungu,
njimiru yakuwi imemiti makakala na kamupananiti ukwisa
Mlungu. **21** Kavimaniti nakaka kuwera Mlungu kaweza kutenda
shilii shakalagiliti. **22** Ndo mana Aburahamu, kupitira njimiru,
"katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi." **23**
Payitakulwa, "Yomberi katenditwi kuwera muheri kulongolu
kwa Mlungu." Itakulwa ndiri kwa gweka yakuwi. **24** Womberi
watulembiliriti na twenga viraa yatutenditwi kuwera waheri,
tumjimira Mlungu yakamzyukusiyiti Mtuwa gwetu Yesu. **25** Toziya
ya vidoda vyatwenga, kalaviriyitwi kahowi na kazyukisiyitwi, su
katutendi tuweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

5 Su vinu tutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu
kupitira njimiru, su twanayi ponga pamuhera na Mlungu kupitira
Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **2** Yomberi katujega twenga kupitira
njimiru muntambu ayi ya manemu ga Mlungu, ndo twenga vinu
tulikala. Su twenga tunemelera litumbiru lyatutenda pamuhera
ukwisa wa Mlungu. **3** Viraa twenga tunemelera ntabika zya
twenga, toziya twenga tuvimana kuwera ntabika ijega uhepelera,
4 na uhepelera ujega unakaka kwa Mlungu na unakaka ujega
litumbiru. **5** Litumbiru ali liweza ndiri kutuzyanga, toziya Mlungu
katupananiti kala mafiliru gakuwi mumyoyu mwa twenga kwa
njira ya Rohu Mnanagala, ndo yakawera lifupu lya Mlungu
kwa twenga. **6** Patuweriti twahera muntu gwakututanga kulawa
muvidoda, shipindi shilii Kristu kahowiti kwa wantu yawatenditi
vidoda. **7** Shitwatira shikamala kwa muntu yoseri kuhowa
kwa muntu muheri. Pamonga muntu kaweza kujera kuhowa

kwa muntu kaherepa. **8** Kumbiti Mlungu katulanguziya twenga
ntambu yakatufira nentu, toziya shipindi patuweriti twankali
twana vidoda, Kristu kahowiti kwajili ya twenga! **9** Kwa mwazi
gwakuwi twenga watutenda tumfiriziyi Mlungu, ganakaka nentu
kuwera hakatulopoziyi twenga kupitira yomberi kulawa mumaya
ga Mlungu! **10** Patuweriti wangondu wa Mlungu, kumbiti yomberi
katukolaniziya mawoku kupitira kuhowa kwa Mwana gwakuwi.
Vinu tukolaniziwa mawoku na Mlungu, ganakaka nentu kuwera
hatulopoziwi kupitira makaliru ga Kristu! **11** Kumbiti aga ndiri hera,
twenga tunemelera toziya ya shilii shakatenditi Mlungu kupitira
Mtuwa gwetu Yesu Kristu, ndomweni vinu katukolaniziya mawoku
na Mlungu. **12** Vidoda viziti pasipanu kupitira muntu yumu
Adamu na vidoda vyakuwi vitenditi wantu wahowi. Malawiranu
gakuwi, kuhowa kueneyiti kwa wantu woseri toziya woseri
watenditi vidoda. **13** Kuweriti na vidoda pasipanu pamberi pa
Malagaliru kuwera, kumbiti vidoda vitulitwi ndiri mumaholu pota
malagaliru. **14** Kumbiti kwanjira shipindi sha Adamu mpaka
shipindi sha Musa, kuhowa kuwakolitimlima wantu woseri
yawalikala, ata kwa wantu woseri yawatenditi ndiri vidoda
gambira vilii vyakatenditi Adamu pakalemiti kujimilira malagaliru
ga Mlungu. Adamu kaweriti lilangaliru lya Kristu yakiziti pamberi.
15 Kumbiti awa wawili walifana ndiri, toziya lifupu lya Mlungu
lilifana ndiri na vidoda vya Adamu. Shitwatira ashi sha nakaka
kuwera wantu wavuwa wahowiti toziya ya vidoda vya muntu
yumu. Kumbiti manemu ga Mlungu ndo makulu nentu, su lifupu
lyakuwi liwera kwa wantu wavuwa kupitira manemu ga muntu
yumu, Yesu Kristu. **16** Lifupu lya Mlungu liwera ndiri teratera
na vidoda vya muntu yumu Adamu. Pa likosa lya muntu yumu
Adamu, Mlungu katoziti, kumbiti pa makosa ga wantu wavuwa,

Mlungu kawalekiziyiti. **17** Ndo nakaka kwa vidoda vya muntu
yumu, kuhowa kwanjiti kukolamlima toziya ya muntu yumu.
Kumbiti shakashitenditi muntu yumu Yesu Kristu ndo malawiranu
gakuwi makulu nentu. Woseri wankiti manemu na lifupu ali lya
kutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu, hawakolimlima
muwukomu kwa njira ya muntu ayu yumu, Yesu Kristu. **18**
Su likosa lya muntu yumu ntambu lyalijegiti kutoza kwa wantu
woseri. Ntambu iraayi shitendu shimu shashimfiriziya Mlungu
shiwatenda wantu woseri wamjimiri na Mlungu na kupananwa
ukomu wa mashaka goseri. **19** Handa kwa kujimira ndiri kwa
muntu yumu, wantu woseri watenditwi kuwera na vidoda na
ntambu iraayi kujimira kwa muntu yumu hakuwatendi wantu
wavuwa wajimirwi waweri waheri kulongolu kwa Mlungu. **20**
Malagaliru galawiriti na gatenditi kwongereka vidoda, kumbiti
vidoda pavyongerikiti, manemu ga Mlungu gwongerekiti nentu. **21**
Handa vidoda ntambu yavikolitimlima mukuhowa, viraa manemu
ga Mlungu gakolamlima muuheri kulongolu kwa Mlungu na
gutulongoziya twenga muwukomu wa mashaka goseri kwa njira
ya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **(aiōnios g166)**

6 Su hatutakuli shishi? Hashi twendereyi kulikala muvidoda,
su manemu ga Mlungu gongereki? **2** Ndala! Twenga tulikala
gweka na vidoda, su hatwendereyi hashi kulikala kayi muvidoda?
3 Nakaka muvimana kuwera twenga patubatizitwi tuwera
pamuhera na Kristu Yesu, watubatiziti na tuwera pamuhera na
mukuhowa kwakuwi. **4** Su, patubatizitwi mumashi iweriti handa
tusilwa pamuhera na Yesu, su Kristu ntambu yakazyukiti kwa
makakala ga ukwisa wa Tati, kayi twenga tuwezi kulikala makaliru
gasyayi. **5** Toziya handa twenga tuwera pamuhera nayomberi
mukuhowa, viraa vilii twenga hatuweri yumu pamuhera na

yomberi mukuzyukisiya. **6** Twenga tuvimana kuwera makaliru getu
ga makashu gapinjikitwi pamuhera na Kristu palupinjika lwakuwi,
su makakala ga vidoda gaagamiziwi, natuwera kayi wamanda wa
vidoda. **7** Shipindi wantu tuhowiti pamuhera na Kristu, tulekiziwa
kulawa mumakakala ga vidoda. **8** Kwanjira patuhowiti pamuhera
na Kristu, twenga tujimira kuwera hatulikali kayi pamuhera na
yomberi. **9** Twenga tuvimana handa Kristu kazyukisiwitwi kala
na hapeni kahowi kayi. Kuhowa hapeni kumkoli kayi. **10** Su
toziya kahowiti, vidoda vyahera makakala kwa yomberi, na vinu
kalikala makaliru gakuwi mukulikolerana pamuhera na Mlungu.
11 Ntambu iraa ilii mwenga muliholi maweni kuwera mwagweka
na vidoda, kumbiti mulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu
kupitira Yesu Kristu. **12** Vidoda naviwalonguziya kayi nshimba
zyenu zyaziwola na mwenga kulijimira lumatamata lwakuwi. **13**
Namlaviya ata pahala pamu pa nshimba zyenu ziweri shintu sha
kutendera madoda na vidoda, kumbiti mulilaviyi maweni kwa
Mlungu gambira wantu woseri yawazyukusiwitwi na mulaviyi
umuntu wenu kwa Mlungu kwa kutenda matendu gagamfiriziya
Mlungu. **14** Vidoda hapeni vikulongoziyi, toziya mwapasi ndiri pa
malagaliru, kumbiti mwapasi pa manemu ga Mlungu. **15** Su
tutakuli shishi? Hashi, tutendi vidoda toziya twapasi ndiri pa
Malagaliru, kumbiti twapasi pa manemu ga Mlungu? Ndala! **16**
Nakaka muvimana kuwera mwenga mwagambira wamanda.
Handa mwenga pamujimira vidoda, malawiranu gakuwi hagaweri
kuhowa. Handa pamumjimira Mlungu, malawiranu gakuwi ndo
kuwera na matendu gagamfiriziya Mlungu. **17** Kumbiti gulongi
mayagashii Mlungu! Tembera muweriti wamanda wa vidoda
pamakashu, mjimiriti kwa moyu gwoseri gwa nakaka galii
mumafundu gamupatiti. **18** Mwenga mlekeziwa kulawa muvidoda

na muwera wamanda wa kutenda vyavimfiriziya Mlungu. **19**
Neni ntendera visoweru vya mashaka goseri toziya ya goyigoyi
ya mwenga. Mushipindi shimu mwenga mulilaviyi maweni
kuwera wamanda wa vidoda na kuwera wadoda kwa ukondola.
Ntambu iraayi mwenga vinu kulilaviya maweni kutendera gambira
wamanda kwa uheri kuwalonguziya mwenga muunanagala. **20**
Pamuweriti wamanda wa vidoda, muweriti kutali na kutenda
uheri. **21** Hashi, mpatiti mota gaa mashaka galii kulawirana
na vitwatira ndovyeni vinu vyamuviwonera soni? Malawiranu
ga vitwatira vyoseri ndo kuhowa! **22** Kumbiti vinu mwenga
mlopoziwa kala kulawa muvidoda na kuwera wamanda wa
Mlungu. Mota yamuwera nayu vinu ndo unanagala na malawiranu
gakuwi ndo ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **23** Toziya
shibenamgongu sha vidoda ndo kuhowa, kumbiti lifupu lya
Mlungu ndo ukomu gwa mashaka goseri kulikolerana pamuhera
na Kristu Yesu Mtuwa gwetu. **(aiōnios g166)**

7 Waganja wangu, hamuvimani shilii shaniza kutakula,
toziya mwawoseri hamuvimani kuusu malagaliru. Malagaliru
gamkolamlima muntu shipindi pakawera mkomu. **2** Mfanu,
mdala yakayugitwi katatirwa na malagaliru shipindi shoseri
mpalu gwakuwi pakawera mkomu, kumbiti yomberi pakahowa,
shakapanu mdala ulii kalekeziwa kulawa mumalagaliru ga
kuyugwa. **3** Su mdala ayu pakalikala na mpalu yumonga
shipindi mpalu gwakuwi kankali mkomu, mdala ayu hawamshemi
mundiyandiya. Kumbiti handa mpalu gwakuwi pakahowa,
mdala ayu hapeni katatilwi mulilagalliru lya ndowa. Nayomberi
pakayugwa na mpalu gwingi hapeni kashemwi mundiyandiya.
4 Ntambu iraa ayi mwenga waganja wangu, mwenga viraa
muwera kutali na malagaliru kupitira nshimba ya Kristu. Vinu

muwera wakuwi, yomberi ndo yawamzyukisiyiti su tupati
kumtendera lihengu Mlungu. **5** Toziya patuweriti tulikala
kulawirana na lumatamata lya nshimba hera, lumatamata lwa
vidoda pazinikwa na malagaliru, zitenditi lihengu munshimba
zyetu, na woseri twenga tusokiti muupeleru wa kuhowa. **6** Kumbiti
vinu tuwera ulekeru kulawa mushibetubetu sha malagaliru, toziya
tuhowa kwa shitwatira shilii shashitutenditi twenga wamanda.
Twenga twankumtendera ndiri munjira ya makashu yayilembwa
mumalagaliru, kumbiti munjira yasyayi ya Rohu. **7** Hashi, su
tutakuli handa malagaliru ndo vidoda? Ndala! Kumbiti ndo
Malagaliru gantenditi neni kuvimana vidoda vyaviwera. Kumbiti
pota Lilagaliru kulonga hangu, “Naguwera na lumatamata
muvintu vyaviwera ndiri vyaku,” neni menuvimani ndiri. **8**
Kumbiti vidoda vipatiti lupenyu lwa lagiru kusongoziya kila
ntambu ya matamata zidoda mngati mwaneni. Pota malagaliru,
vidoda shintu ndiri. **9** Shipindi shimu neni weriti nuvimana ndiri
malagaliru na neni weriti mkomu. Su nuvimaniti lilagaliru na
ntenditi vidoda na neni weriti howa. **10** Lilagaliru ali liweriti
na nfiru ya kujega ukomu, kumbiti kwa neni lijega kuhowa.
11 Toziya vidoda vitoliti lupenyu lyaluweriti mumalagaliru na
vinzyangiti na kunaga. **12** Su Lagiru lyeni ndo linanagala na
malagaliru geni ndo mananagala, maheri na gaherepa. **13**
Hashi, shintu shiherepa shinjegera kuhowa? Ndala! Vidoda
ndo vinjegera kuhowa kwa kutendera shintu shiherepa. Su
kupitira malagaliru vidoda vilanguziwa kuwera vidoda nentu.
14 Tuvimana kuwera Malagaliru ndo ga shirohu, kumbiti neni
gwa pasipanu. Neni wamuza kuwera mmanda gwa vidoda. **15**
Nuvimana ndiri shantenda, toziya ntenda ndiri shilii shanfira
kutenda, kumbiti ntenda shilii shankalalira. **16** Su payiwera

ntenda shilii shanfira ndiri kutenda, ayi ilanguziya kuwera njimira
Lilagaliru ndo liherepa. **17** Su, neni ndiri yantenda shintu ashi,
kumbiti vidoda vilii vyavilikala mngati mwaneni. **18** Nuvimana
kwahera shiherepa shoseri mngati mwaneni, ayi ndo toziya ya
umuntu waneni. Tembera nfira kutenda shitwatira shiheri, weza
ndiri kushitenda. **19** Weza ndiri kutenda shitwatira shiherepa
shanfira kutenda, pa pakuwi nankutenda vitwatira vidoda vyanfira
ndiri kutenda. **20** Su handa nankutenda shilii shanema kutenda,
ayi ilanguziya kuwera naneni ndiri yantenda aga, kumbiti ndo
vidoda vyaneni vyavilikala mngati mwaneni. **21** Su, nyambula
kuwera shintu shitenda lihengu mngati mwaneni. Panfiriti kutenda
shiheri shilii, nuliwona nankunsyagula shitwatira shidoda. **22**
Mngati mumoyu mwaneni naganemelera malagaliru ga Mlungu.
23 Kumbiti mona shintu shimonga shitenda lihengu mngati
mwaneni, shintu shilisingana na ntambu yanfira. Ayi intenda
neni weri mmanda gwa malagaliru ga vidoda vyavitenda lihengu
munshimba mwaneni. **24** Mhushu neni! Hashi, gaa hakanopoziyi
kulawa mushimba ya vidoda avi vyavijega kuhalibisiwa? **25**
Mayagashii Mlungu yakatenda goseri aga kupitira Mtuwa gwetu
Yesu Kristu! Hangu su, ndo ntambu ya neni namweni, Kwa
mahala gangu nugatendera Malagaliru ga Mlungu, kumbiti kwa
nshimba yaneni nankugatendera malagaliru ga vidoda.

8 Vinu kwahera utoza kwa wantu yawalikala kwa kulikolerana
pamuhera na Kristu Yesu. **2** Toziya malagaliru ga Rohu yagajega
ukomu kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu ganekeziya
kulawa mumalagaliru ga vidoda yagajega kuhowa. **3** Mlungu
kashitenda shitwatira ashi, malagaliru geni gaweza ndiri kutenda
toziya uzotopa wa muntu. Mlungu kamtumiti Mwana gwakuwi
pakawera na nshimba teratera na nshimba zyetu twenga

yatuwera na vidoda kuvitoza vidoda. **4** Mlungu katenditi hangu
su mafiliru gaherepa ga Malagaliru yagatendaga kwa ukamilika
mngati mwa twenga yatulikala ntambu yakafira Rohu na tulema
mafiliru ga nshimba. **5** Wantu walii yawalikala kugenderana
ntambu yazifira nshimba, walongoziwa na mahala ga nshimba
zyawu. Kumbiti walii yawalikala kugenderana ntambu yakafira
Rohu, walongoziwa na Rohu ntambu yakafira. **6** Kulonguziwa na
nshimba kujega kuhowa, kumbiti kulonguziwa na Rohu kujega
ukomu na ponga. **7** Su wantu yawalongoziwa na mafiliru ga
nshimba ndo wankondu wa Mlungu, womberi hapeni wagajimiri
Malagaliru ga Mlungu, nakaka hapeni wawezi kugajimira. **8**
Wantu walii yawajimira mafiliru ga nshimba hapeni wamfiriziyi
Mlungu. **9** Kumbiti mwenga mulikala ndiri kugenderana na
mafiliru ga nshimba, ira mulikala kugenderana na mafiliru ga
Rohu, payiwera Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwenu.
Yoseri yakawera ndiri na Rohu gwa Kristu, yomberi ndo gwa
Kristu ndiri. **10** Kumbiti handa Kristu kamungati mwenu, Rohu
ndo makaliru kwa mwenga toziya mtendwa waheri kulongolu kwa
Mlungu, kumbiti nshimba zyamwenga pazigenda kuhowa toziya
ya vidoda. **11** Payiwera Rohu gwa Mlungu yakamzyukisiyiti Yesu
kalikala mngati mwenu, su ayu yakamzyukisiyiti Kristu Yesu
hakazipanani ukomu nshimba zyenu zyazifira kuhowa, hakatendi
hangu kupitira Rohu yakalikala mngati mwenu. **12** Su waganja
wangu twana uwanda, kumbiti wa kulikala ndiri kugenderana na
mafiliru ga nshimba. **13** Toziya handa pamulikala kugenderana
na mafiliru ga nshimba, nakaka mgenda kuhowa, kumbiti handa
kupitira Rohu mwankugalaga matendu genu gadoda, nakaka
hamlikali. **14** Woseri yawalongoziwa na Rohu gwa Mlungu
ndo wana wa Mlungu. **15** Kwa Rohu yakawapanani Mlungu

kawatenda ndiri mwenga wamanda na kuwatenda muweri na
lyoga, kumbiti Rohu kawatenda mwenga muweri wana wa Mlungu
na kwa makakala ga Rohu, twenga tumshema Mlungu, “Tati! Tati
gwangu!” **16** Rohu gwa Mlungu mweni kankulaviya ukapitawu
na rohu zya twenga kuwera twenga ndo wana wa Mlungu. **17**
Toziya twenga twawana wa Mlungu, hatuwanki tekeleru zoseri
Mlungu zyakawatuliriti wantu wakuwi na hatuwanki pamuhera na
Kristu vilii Mlungu vyakamtuliriti. Handa patuwera pamuhera
na Kristu muntabika yakuwi, hatuweri pamuhera nayomberi
viraa muukwisa wakuwi. **18** Mona kuwera ntabika zya shipindi
sha vinu hapeni gawezi kulifana na ukwisa ulii waugenda
kugubutulwa kwa twenga. **19** Vyoseri vyaviumbitwi vyankuhepera
kwa lumatamata kwa Mlungu kuwagubutulira wana wakuwi. **20**
Su, viumbitwi kwa jimilirwa, muntambu ya kuligangamaziya ndiri.
Ayi ndo ntambu ndiri ya mafiliru ga viumbitwi, kumbiti toziya
ya mafiliru ga Mlungu. Pamuhera na hangu kwana matumbiru
21 kuwera vyaviumbitwi avi viraa na vyeni havilopoziwi kulawa
muwumanda wa kuhalabisiya na haviweri pamuhera muukwisa
wa ulekeru wa wana wa Mlungu. **22** Toziya tuvimana kuwera
mpaka vinu, viumbi vyoseri vyankulira kwa kutama gambira
utama wa mdala wa kulera. **23** Viumbi avi vya gweka yawu ndiri,
viraa virii twenga yatuwera Rohu, Rohu ndo yakawera lifupu
lya kwanja lya Mlungu, twenga viraa tuwera na utama mngati
mwetu, patuhepera tutendwi wana wa Mlungu na nshimba zya
twenga zilekeziwi. **24** Kwa matumbiru aga twenga tulopoziwitwi.
Kumbiti litumbiru lyahera mana payiwera twankushiwona shilii
shatushitumbira. Hashi, gaa kankushitumbira shilii shakashiwona
kala? **25** Handa patushitumbira shilii hatwenishiwoni, su
twankushihepera kwa hepeleru. **26** Ntambu iraa ayi Rohu kiza

kututanga uzotopa yatuwera nawu. Twenga tuvimana ndiri
vyavifiruwa kumluwa Mlungu, kumbiti Rohu mweni kankutuluwira
kwa Mlungu kwa visoweru hapeni guvitakuli. **27** Na Mlungu
yakawona mpaka mngati mwa mumyoyu ya twenga, kavimana
maholu ga Rohu ayu, toziya Rohu ayu kankuwaluwira wantu
wa Mlungu kugenderana na mafiliru ga Mlungu. **28** Tuvimana
kuwera muvitwatira vyoseri, Mlungu kankutenda viherepa kwa
walii yawamfira mweni, walii yakawashemiti kulawirana na
mpangu gwakuwi. **29** Woseri walii yawamanitwi kala na Mlungu
viraa wasyagulitwi kala su wapati kulifana na Mwana gwakuwi,
su Mwana gwakuwi kaweri kifungua mimba pakati pa waumini
wavuwa. **30** Su walii yawasyagulitwi kala na Mlungu, viraa
Mlungu ndo yakawashemiti. Walii yakawashemiti ndo walii
kawatenditi kumfiriziya Mlungu. Walii yakawatenditi kumfiriziya
Mlungu, viraa kawapananiti ukwisa wakuwi. **31** Kulawirana na
aga, twenga tutakuli hashi? Hashi, payiwera Mlungu kauwega
wa twenga, gaa yakaweza kuwera mngondu gwa twenga?
Kwahera ata yumu! **32** Mlungu kamwonera ndiri lusungu ata
Mwana gwakuwi gwa gweka, kumbiti kamlaviyiti tambiku kwa
twenga woseri! Yomberi katupananiti Mwana gwakuwi. Hashi,
Mlungu na Mwana gwakuwi watushera ndiri twenga pamuhera
na vitwatira vyoseri vyawatupananiti? **33** Hashi, gaa hakawatozi
wantu yawasyagulitwi na Mlungu? Ndala! Mlungu mweni ndo
yakawawusilira ukondola! **34** Hashi, gaa hakawatozi mwenga?
Ndala! Kristu Yesu ndo yakahowiti, kayi kazyukiti na kankulivaga
uwega wa kumliwu wa Mlungu. Mweni kankutuluwira! **35**
Hashi, gaa yakaweza kutulekaniziya mumafiliru ga Kristu?
Hashi, tabu ama uhushu ama ntabiku ama njala, ama kuwera
shivula ama hatali ama kuhowa? **36** Malembu Mananagala

ntambu yagalembwa, “Toziya ya gwenga, twenga twamuhatari
ya kuhowa vipindi vyoseri, Tutenderwa gambira wakondolu
yawagenda kulikitulwa.” **37** Kumbiti muvitwatira avi vyoseri,
tupata ukanga mkulu kupitira Yesu yakatufiriti twenga! **38** Toziya
nuvimana nakaka kwahera shintu shashiweza kutulekaniziya na
mafiliru gakuwi ama kuhowa, ama ukomu ama wantumintumi
wa kumpindi, ama washamshera ama yagalawira vinu, ama
yagalawira kulongolu ama makakala, **39** ama kumpindi, ama
kumambi. Kwahera shiumbi shoseri shashiweza kutulekaniziya
na mafiliru ga Mlungu mu Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

9 Neni ntakula nakaka hera, neni wera gwa Kristu na hapeni
nzyangi. Mahala ganeni galongoziwa na Rohu Mnanagala, viraa
gawera ukapitawu kuwera nakaka neni nzyanga ndiri **2** pantakula
kuwera nana maholu makulu na utama nentu mumoyu mwaneni
3 kwa wantu wa isi yaneni! Handa meyiweri kwa mota yawu,
mensyaguli kuwera mupangira ya Mlungu na kulekana na Kristu.
4 Womberi ndo wantu wa Israeli, yomberi kawatenditi womberi
waweri wana wakuwi na kawagubutuliti ukwisa wakuwi na
katenditi lipatanu lyakuwi na womberi na kuwapanani Lilagaliru
lya Musa, womberi wamguwiri nakaka na wawankiti lagilu lya
Mlungu. **5** Womberi wawera washiyiwuku kulawa kwa wazewi
yawamanikana na Kristu munshimba yakuwi kalawa muukowu
wawu. Ukwisa uweri kwa Mlungu yakakolamlima muvyoseri
mashaka goseri! Yina haa. **(aiōn g165)** **6** Neni ntakula ndiri
kuwera Mlungu kaweza ndiri kutenda ntambu yakalonga, toziya
hapeni tulongi kuwera wantu woseri wa Israeli ndo wantu wa
Mlungu, **7** ama walerwa woseri wa Aburahamu ndo wana
wa Mlungu. Mlungu kamgambiriti Aburahamu, “Kupitira Isaka
haguweri na shiyiwuku shanukulagiliti.” **8** Kwa njira yamonga

kulonga, wana woseri ndiri yawamshemiti Aburahamu “Tati”
waweriti wana wa Mlungu, kumbiti wana wa lagilu hera ndo
washemitwi wana wa Aburahamu. **9** Toziya lagilu yeni ndo ayi,
“Mushinja shashiza Sara hakapati mwana.” **10** Na aga goseri
ndiri, Rebeka kaweriti na wana wawili wa tati yumu, mbuyi
gwetu Isaka. **11** Katakuliti aga pamberi kwiwuka kwa womberi,
womberi pamberi hawenitendi shoseri shiherepa ama shidoda,
su usyagula wa Mlungu uwusu ushema wakuwi na kwahera
shoseri shawatenditi womberi. **12** Kumbiti usyagula wa mwana
yumu kuweriti malawiranu kamili ga mpangu gwa Mlungu mweni,
Mlungu kamgambiriti mdala ulii, “Mkulu hakamtenderi mpusu.”
13 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Neni numufira
Yakobu, kumbiti numkalalira Esawu.” **14** Hashi, tutakuli shishi?
Hashi, Mlungu kankubagula? Ndala! **15** Yomberi kamgambiriti
Musa, “Hanumwoneri lusungu muntu yoseri yanfira kumwonera
lusungu, hanumfiri muntu yoseri yanumfira.” **16** Galitumbira
ndiri ntambu yatufira twenga ama kutenda, kumbiti su goseri
galitumbira lusungu lya Mlungu. **17** Malembu Mananagala
galonga hangu kwa Farawu mfalumi gwa Misri, “Nukutenda
gwenga guweri mfalumi su kukutumiya gwenga kulanguziya
makakala gangu na kutenda litawu lyangu limanikani pasipanu
poseri.” **18** Mlungu kamwonera lusungu muntu yoseri yakafira na
pakafira kamtenda muntu yoseri kuwera mkayidi. **19** Kumbiti
yumu gwenu hakankosiyi neni, Hashi, vitwatira paviwera hangu,
Mlungu kaweza hashi kumlawumu muntu? Hashi, gaa yakaweza
kugadiwira mafiliru ga Mlungu? **20** Hashi, ganja gwangu,
gwenga gwa gaa gumkosiya Mlungu? Hashi, shiwiga shiweza
kumkosiya mnyawa gwakuwi, “Iwera hashi gunyawa ntambu
ayi?” **21** Mnyawa shiwiga kaweza kugutendera ukaka ntambu

yakafira mweni na kuvinyawa viwiga viwili kwa ukaka ulaa ulii,
shimu kwa matenderu ga ligoya na shimonga kwa matenderu
ga ntambu irahayi. **22** Hangu ndo ntambu yayiwera nakaka
kwa Mlungu. Yomberi kafiriti kulanguziya maya gakuwi na
kutenda makakala gakuwi gamanikani. Kumbiti yomberi ndo
muhepelera kwa walii yawaweriti lengu lya azabu yakuwi,
walii yawafiruwitwi kuharabisiwa. **23** Yomberi kafiriti kugubutula
ulunda wa ukwisa wakuwi, yakatumiminiriti twenga yatuweriti
lengu lya lusungu lwakuwi, twenga walii yakatutandiriti kala
kuwanka ukwisa wakuwi. **24** Twenga twawantu yawashemitwi,
twenga tulawa ndiri pakati pa Wayawudi kumbiti viraa kulawa
pakati pa wantu yawawera Wayawudi ndiri. **25** Hangu ndo
ntambu yakalonga mushindora sha Hoseya, “Wantu yawawera
ndiri waneni Hanuwashemi ‘Wantu waneni.’ Isi yanuyifiriti ndiri
Hanuyishemi ‘Mfira gwangu.’ **26** Palii pawagambiritwi, ‘Mwenga
mwa wantu waneni ndiri,’ womberi hawashemwi wana wa
Mlungu yakalikala.” **27** Isaya mbuyi gwa Mlungu kankubota kuusu
Israeli, “Ata handa wantu wa Israeli wawera wavuwa gambira
muhanga gwa kumpwani, wavuwa ndiri ndo hawalopoziwi. **28**
Mtuwa hakatendi kanongola kutoza kwakuwi kamilika pasipanu
poseri.” **29** Ndo gambira pakatakuliti Isaya pamberi, “Handa
Mtuwa yakawera na uwezu metulekiriti twenga shiyiwuku wamu,
metwizi kuwera gambira lushi lwa Sodoma, metuweri gambira
lushi lwa Gomora.” **30** Su twenga tutakula kuwera wantu
yawawera wayawudi ndiri, yawalitenda ndiri weni kuwera waheri
kulongolu kwa Mlungu kupitira ugangamala wawu weni, womberi
wawera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, **31** kumbiti
Wayawudi, yawasakula malagaliru ga kuwatenda waweri waheri
kulongolu kwa Mlungu, wapata ndiri. **32** Kwa shishi? Toziya

walitumbira matendu gawu pa kutumbira njimiru. Su womberi walikwaliti panani pa “libuwi lya kulikwala.” **33** Ntambu Malembu Mnanagala galonga, “Guloli, hantuli aku Sayuni libuwi lya kuwatenda wantu walikwali, Litalawu haliwatendi wantu waguwi. Kumbiti muntu yoseri yakamjimira yomberi hapeni kasoniziwi.”

10 Waganja wangu, lumatamata lwa moyu gwangu gwoseri kuwera wenikaya wayangu Waisraeli walopoziwi! Su nuwaluwira kwa Mlungu. **2** Neni weza kulanguziya nakaka kuwera womberi wanagu moyu gwa kumsakula Mlungu, kumbiti moyu agu guweriti ndiri mumahala ganakaka. **3** Womberi wavimana ndiri Mlungu ntambu yakawatendera wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi na wajeriti kulitendera njira yawu weni na waijimira ndiri njira ya Mlungu ya kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. **4** Kwa kwiza kwakuwi Kristu, malagaliru gakamilika, su woseri yawajimira watendwi waheri kulongolu kwa Mlungu. **5** Musa kalembiti hangu kuusu muntu kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kugajimira malagaliru, “Muntu yoseri yakatenda vyavilagalirwa Mumalagaliru hakalikali kwa njira ayi.” **6** Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga kuusu kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, “Nagulikosiya gumweni mumoyu mwaku gumweni, hashi, gaa hakakweni kumpindi kwa Mlungu kumjega pasi Kristu kutulopoziya?” **7** Ama nagukosiya, “Hashi, gaa hakasuluki mpaka kumambi kumjega Kristu kulawa kwa wahowiti katulopoziyi?” **(Abyssos g12)** **8** Malembu Mnanagala galonga hangu, “Ujumbi wa Mlungu gwa pakwegera na gwenga, gwa mumlomu mwaku na mumoyu mwaku” Su awu ndo ujumbi wa njimiru watuubwera. **9** Handa pagutakula kwa mlomu gwaku kuwera Yesu ndo Mtuwa na kujimira kuwera Mlungu kamzyukisiyiti, hagulopoziwi. **10** Muntu

pakajimira kwa moyu katendwa muheri kulongolu kwa Mlungu
na kwa kutakula kwa mlomu kuwera Yesu ndo Mtuwa, yomberi
hakalopoziwi. **11** Malembu Mananagala galonga, “Kila muntu
yakamjimira hapeni kapati soni.” **12** Shitwatira ashi shiwawusu
wantu woseri, toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi
na wantu yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mlungu ndo ulaa
ulii Mtuwa gwa wantu woseri na mlunda nentu kwa woseri
yawamluwa. **13** Malembu Mananagala ntambu galonga, “Kila
muntu yakamluwa Mtuwa kamtangi, hakalopoziwi.” **14** Hashi,
womberi hawamluwi ntambu gaa yomberi yawamjimira ndiri?
Womberi hawamjimiri ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi
wakuwi? Womberi hawapikiniri ntambu gaa ujumbi wakuwi
handa kwahera muntu yakabwelera? **15** Hashi, wantu hawabweri
hashi handa pawatangwa ndiri kugenda? Malembu Mananagala
ntambu galonga, “Ndo shitwatira shiherepa nentu kwiza kwa
walii yawashibwera Shisoweru shiwagira!” **16** Kumbiti woseri
washijimira ndiri Shisoweru Shiwagira. Isaya mbuyi gwa Mlungu
katakuliti, “Mtuwa, hashi, gaa yakajimira ujumbi watwenga?”
17 Su njimiru ilawirana na kuwupikanira ujumbi na ujumbi awu
ulawirana na Shisoweru Shiwagira kuusu Kristu. **18** Kumbiti
nkosiya, “Hashi, nakaka kuwera womberi wapikiniriti ujumbi?”
Yina wawupikaniriti. Malembu Mananagala ntambu yagalembwa,
“Liziwu lyawu lyeneya pasipanu poseri, visoweru vyawu visoka
mpaka upeleru wa pasipanu.” **19** Kayi nkosiya, “Hashi, iwezekana
handa wantu wa Israeli wavimaniti ndiri?” Mlungu katakuliti
kupitira Musa, “Hanuwatendi muwawoneri weya kwa woseri
yawahera isi, Hanuwatendi mwenga wantu waneni mkalari
kupitira isi ya wantu wazyigizyigi.” **20** Na Mlungu katakuliti kupitira
Isaya mbuyi gwakuwi pota na lyoga, “Walii yawansakuliti ndiri,

wampata neni. Nulilangulira namweni kwa walii yawansyakuliti
ndiri." **21** Kumbiti kuusu Israeli yomberi kalonga, "Paluwala
poseri nuwanyosheriti mawoku gangu kuwashemera wantu
yawawera wagondu na walii yawawera msindu."

11 Su nkosiya, hashi, Mlungu kawalema wantu wakuwi?
Ndala! Namweni neni Namwisraeli, mwiwuka gwa Aburahamu,
yandawa muwukowu wa Benjamini. **2** Mlungu kawalemiti ndiri
wantu wakuwi, yakawasyaguliti kwanjira kwanja. Muvimana
Mumalembu Mananagala ntambu galonga Eliya pakamlalamikiyiti
Mlungu kuusu Israeli. **3** "Mtuwa, womberi wawalaga wambuyi
waku na kubomolanga shitalawanda shaku sha kutambikira, neni
gweka yangu hera nsigala na womberi wankunsakula kundaga."
4 Hashi, Mlungu kamwankuliti shishi? Yomberi kawankuliti,
"Nulitulira namweni wantu elufu saba hawenimsuntamalira
mlungu Baali." **5** Ndo ntambu yayiwera shipindi ashi vinu, kwana
wantu wavuwa yagasigaliti, Mlungu kawasyaguliti toziya ya
manemu gakuwi. **6** Usyagula wakuwi ulawirana na manemu
gakuwi, kumbiti matendu gawu ndiri. Handa usyagula wa
Mlungu menulitumbiri matendu ga wantu, manemu gakuwi
megaweri manemu ndiri. **7** Hashi vinu? Wantu wa Israeli
wapatiti ndiri shilii shashiweriti wankushisakula, kumbiti woseri
yawasyagulitwi washipatiti. Myoyu ya wamonga iweriti ikamala.
8 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Mlungu kayitenda
myoyu yawu kuwera ikamala, Mpaka leru womberi masu
gawu gaweza ndiri kuwona na makutu gawu gaweza ndiri
kupikinira." **9** Na Dawudi katakuliti, "Misambu yawu ziweri
vyambiru vya kuwagomiziya, waguwi na womberi watozwi! **10**
Masu gawu gaweri na luwindu, hapeni wawezi kuwona, na
migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka goseri!" **11** Su

nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala mpaka wagamira nakamu?
Ndala! Kulawirana na likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu
yawawera Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawoneri
weya womberi. **12** Vidoda vya Wayawudi vitenda matekeleru
gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu kwawu ujega matekeleru
gavuwa kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu
ukamilika wa Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu. **13** Su
vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri Wayawudi.
Shipindi shoseri neni wera ntumintumi kwa wantu yawawera
ndiri Wayawudi, nulitumbira lihengu lyaneni, **14** mpati kuwatenda
wanalushi wayagu wawawoneri weya na mpati kuwalopoziya
wamu wawu. **15** Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu woseri
wamonga yawaweriti wangondu wa Mlungu, womberi waweriti
waganja wakuwi. Hashi, hayiweri ntambu hashi shipindi womberi
pawajimilwa? Su wantu yawahowiti hawazyuki! **16** Handa shipandi
sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mlungu, shakapanu
libumunda lyoseri liwera lya Mlungu. Handa mishigira ya mtera
payiwera miherepa, mitambi yakuwi iwera miherepa viraa. **17**
Mitambi yamu ya mizeyituni mushiwunga idumulitwi, lutambi lwa
mizeyituni lya kuntundu liyalitwi pahala pawaliwusiyiti lutambi.
Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi mulifana na lutambi lwa
mizeyituni lya kuntundu na vinu mtenda pamuhera mumakaliru
gagangamala ga shirohu ga Wayawudi. **18** Su namuwazarawu
walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga guweri na
mtiti? Gwenga gwa lutambi, guitanga ndiri mishigira, kumbiti
mishigira ikutanga gwenga. **19** Kumbiti hagutakuli, “Yina, kumbiti
mitambi idumulwa kuusu neni kutenderwa shumbakati.” **20** Ndo
nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi
pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimiri. Naguwera mtiti,

kumbiti gumtili Mlungu. **21** Payiwera Mlungu kawonera ndiri
lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi
gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? **22** Guliholi, su Mlungu
ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii
yawaguwiti na muheri kwa gwenga payiwera pagwendereya
mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga
hagudumulwi. **23** Na wayawudi ntambu iraayi, pawaleka ukondola
wawu wa moyu, hawayoshikerwi kayi, toziya Mlungu kana
uwezu wa kuwayoshikera kayi. **24** Mwenga wantu yamuwera
Wayawudi ndiri, mulifana gambira lutambi lwa mizeyituni ntundu
lyalidumulitwi, kumbiti myoshikerwi mumizyeyituni mushiwunga,
pahala peni ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo
gambira mizeyituni ya shiwunga, hashiweri shitwatira laisi nentu
kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi mumtera gwawu. **25** Waganja
wangu, nfira muvimani unakaka yawulifiiti namwiza kuliwona
muwera na mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa
katepu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kuwera
wamwizira Mlungu. **26** Na hangu ndo ntambu Israeli hayilopoziwi.
Ntambu Malembu Mananagala galembwa, Mlopoziya hakizi
kulawa Sayuni na hakauwusiyi ukondola wa shiyiwuku sha
Yakobu. **27** Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuviwusiya
vidoda vyawu. **28** Toziya washilema Shisoweru Shiwagira,
Wayawudi wawera wangondu wa mwenga wantu yamuwera
Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wa Mlungu, womberi
ndo waganja wakuwi toziya ya wambuyi wawu. **29** Mlungu
kagalambula ndiri maholu gakuwi kwa walii yawasyagulitwi
na kutekelerwa. **30** Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu,
kumbiti vinu muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi
walemiti kumjimira Mlungu. **31** Ntambu iraa ayi kulawirana

na lusungu lwampatiti mwenga, Wayawudi vinu wamlema
Mlungu, su womberi viraa wawanki lusungu lwa Mlungu. **32**
Mlungu kawatatira wantu woseri muukondora wawu su kapati
kuwawonera lusungu wantu woseri. **(eleēsē g1653)** **33** Ulunda
na luhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! Hashi,
gaa yakaweza kugatakulira matakulika gakuwi? Hashi, gaa
yakaweza kuyimana njira yakuwi? **34** Malembu Mananagala
ntambu galembwa, “Hashi, gaa yakagamana maholu ga Mtuwa?
Hashi, gaa yakaweza kuwera mshauli gwakuwi? **35** Hashi, gaa
yakamupananiti Mlungu shintu shoseri, su kamlipi kayi shintu
ashi?” **36** Toziya vintu vyoseri viumbitwi na mweni, vintu vyoseri
viwera kupitira mweni na viwera kwa mweni. Ukwisa guweri
kwakuwi mashaka goseri! Yina haa. **(aiōn g165)**

12 Su, waganja wangu toziya lusungu likulu lya Mlungu kwa
twenga, muzilaviyi nshimba zya mwenga kuwera tambiku nkomu,
yaiwera nanagala na yayimfiriziya Mlungu. Ayi ndo njira nakaka
ya mwenga ya kumguwira. **2** Namulikala makaliru ga pasipanu,
kumbiti mulikali makaliru gakafira Mlungu. Mlungu katendi
magalambula ga myoyu yamwenga kwa kugagalambula maholu
ga mwenga. Shakapanu hamuwezi kugamana gakafira Mlungu
na kushimana shitwatira shiheri shashimuherepeziya yomberi
na shashikamilika. **(aiōn g165)** **3** Toziya ya manemu ga lifupu
lya Mlungu kwa neni, nankumgambira kila muntu pakati penu,
nagulihola nentu gumweni kuliku ntambu yagufiruwa kuwera.
Kumbiti maholu genu gaweri na shyasi na guliholi gumweni
kulawirana na njimiru ilii Mlungu yakakupananiti. **4** Twana
viwungiru vivuwa munshimba yimu na kila shiwungiru shana
lihengu lyakuwi. **5** Ntambu iraa ayi tembera twenga tuvuwa,
twenga twa nshimba yimu kwa kukolerana na Kristu na kila yumu

kawera shiwungiru sha muyaguwi. **6** Su twenga tugatenderi
mafupu getu ga ntambu yingiyingi kulawirana na manemu ga
Mlungu gakatupananiti. Handa lifupu lya twenga ndo kubwera
ujumbi wa Mlungu, tufiruwa tutendi kulawirana na njimiru
yatuwera nayu. **7** Handa twana lifupu lya kutendera, su tutendi.
Handa twana lifupu lya kufunda, su tufundi. **8** Handa twana
lifupu lya kuwatenda wamonga waweri na moyu, su tufiruwa
tutendi. Handa twana lifupu lya kulaviya, su tufiruwa kulaviya
kwa moyu guherepa. Handa twana lifupu lya kugolokera lihengu,
su tufiruwa tugolokeri kwa kugangamala. Handa twana lifupu lwa
kuwonera lusungu, su tufiruwa kutenda hangu kwa nemeleru. **9**
Mafiliru genu gafiruwa gakamiliki. Mshikalaliri shitwatira shoseri
shikondola, mtendi galii gaherepa. **10** Mulifiri maweni na kila
yumu kamuholi kwanja muyaguwi kwa ligoya. **11** Muweri
wagangamala mulihengu, namuwera goyigoyi. Mumtenderi
Mtuwa kwa moyu gwagunemelera. **12** Litumbiru lyenu liwatendi
mwenga munemeleri, muweri wahepelera muntabika zyaku
na msali mashaka goseri. **13** Muwapanani wantu wa Mlungu
muvintu vyawafira na muwashemeri wahenga ukaya kwenu. **14**
Mumluwi Mlungu kawatekeleri woseri yawawatabisiya, mumluwi
yomberi kawatekeleri na namuwapangira. **15** Munemeleri
pamuhera na yawawera na nemeleru, mlili pamuhera na woseri
yawalira. **16** Mulikali kwa ponga pakati penu. Namuwera na
msindu kumbiti mwenga mnanagali. Namulihola maweni kuwera
mwawaherepa kuliku wantu wamonga. **17** Handa muntu yoseri
pakakutendera vidoda, gwenga nagumtendera vidoda viraa
yomberi. Gwenga gutendi gaherepa kulongolu kwa woseri. **18**
Gutendi shoseri shashiwezekana kuwera na ponga na kila muntu.
19 Waganja wangu namuwuzilira shisasi, kumbiti mumlekeli

Mlungu shitwatira ashi. Mtuwa kalonga Mumalembu Mananagala,
“Hambuziliri shisasi, handipi.” **20** Nentu ga aga, Malembu
Mananagala galembwa, “Handa mngondu gwaku pakawera na
njala, gumpanani shiboga, pakawera na kwimuluwa, gumpanani
mashi kalandi. Kwa kutenda hangu hagumtendi kapati soni
nentu gambira makala ga motu pa mtuwi gwakuwi.” **21** Naguleka
vidoda vikusindi, kumbiti guwusindi ukondola kwa uheri.

13 Kila muntu kafiruwa kuwajimira wakolamlima wa silikari,
toziya silikari yoseri ilawiti kwa Mlungu na ukolamlima utulwa
na Mlungu. **2** Yoseri yakalema ukolamlima wa isi, kalema
lilagaliru lyakalagaliriti Mlungu na muntu yoseri yakatenda
hangu hakalijegeri mweni utoza. **3** Wakolamlima wa isi watilwa
ndiri na wantu walii yawatenda gaherepa, kumbiti watilwa na
wantu woseri yawatenda ukondola. Hashi, gufira guweri ndiri
na lyoga kulongolu kwa wakolamlima? Su gwenga gutendi
gaherepa na womberi hawakuzyumi, **4** toziya womberi wawera
wantumintumi wa Mlungu yawatenda lihengu kwa mota ya
mwenga. Kumbiti pagutenda ukondola, su gufiruwa kuwatira
toziya womberi wawera na makakala ga kukutoza. Womberi
ndo wantumintumi wa Mlungu, womberi yawawera na azabu ya
Mlungu kwa woseri yawatenda ukondola. **5** Toziya ayi mwenga
mfiruwa kuwajimira wakolamlima, hera ndiri kwa kutila azabu ya
Mlungu, kumbiti viraa toziya muvimana mumyoyu yamwenga
ndo iherepa. **6** Ntambu iraa ayi mwenga mlipaga kodi, toziya
wakolamlima wankumtendera Mlungu pawatimiza mahengu
gawu. **7** Mumpanani kila muntu shakafiruwa kupata, wantu
yawatola kodi, muwalipi kodi na yawatola ushuru muwalipi ushuru,
wantu woseri yawafiruwa ligoya, wapananwi ligoya. **8** Namuwera
na uwanda kwa muntu yoseri, kumbiti uwanda wa kulifira

maweni. Muntu yoseri yakatenda hangu kalijimira Lilagaliru. **9**
Malagaliru ndo aga, “Nagutenda uhumba, nagulaga, nagwiwa,
naguwera na lumatamata kwa shintu sha muntu gwingi.” Goseri
aga na gamonga gawera mulilagaliru limu, “Gumfiri muyagu
ntambu yagulifira gumweni.” **10** Handa paguwafira wamonga,
gwenga hapeni guwatenderi ukondola, su mafiliru ndo ukamilika
wa Lilagaliru lyoseri. **11** Mfiruwa mtendi aga, toziya muvimana
kuwera shipindi shiza sha gwenga kwimuka mumpota. Ulopoziya
wa twenga wapakwegera vinu kuliku patwanjiti kujimira. **12**
Pashiru papakwegera kupera na paliwala wapakwegera. Su
twenga tuleki kutenda vitwatira vyaviwera vya luwindu na tutoli
silaha za ulangala. **13** Twenga tufiruwa tulikali ntambu yayifiruwa
na unakaka mu kila shintu shatutenda. Namuwera na lwaliya
ama ulowera ama undiyandiya ama ndewu ama weya. **14** Kumbiti
Mtuwa Yesu Kristu hakawalongoziyi mwenga, na namulihola
kuusu njira za kutenda lumatamata lwa vidoda.

14 Muwashemeri wantu walii yawawera na njimiru ndidini,
kumbiti namakakatalu nawomberi kuusu maholu gawu weni.
2 Njimiru ya wantu wamu iwalekiziya womberi shintu shoseri,
kumbiti muntu yakawera na njimiru ndidini kaliyaga likolu hera. **3**
Muntu yakaliya shintu shoseri nakamtoza muntu yakaliya ndiri
kila shintu na ulii yakaliya likolu hera nakamtoza muntu yakaliya
kila shintu, toziya Mlungu kamshemera muntu ayu. **4** Hashi,
gwenga gwa gaa yagumtoza ntumintumi gwa muntu yumonga?
Ali ndo lishawuli lya Mtuwa kuwera womberi wapati ama wapati
ndiri. Womberi hawapati, toziya Mtuwa kaweza kuwatenda
womberi wapati. **5** Wantu wamu wahola kuwera lishaka tunga
lyana ligoya nentu kuliku mashaka gamonga na wamonga
walihola kuwera goseri gawera teratera. Kila muntu kaweri na

msimamu gwa mahala gakuwi. **6** Wantu woseri yawalihola nentu
kuusu lishaka tunga, watenda hangu kwa kumpanana ligoya
Mtuwa. Womberi yawaliya kila shintu, watenda kwa kumpanana
ligoya Mtuwa, toziya womberi walonga mayagashii Mlungu kwa
shiboga. Na woseri yawaliya ndiri kila shintu, wankutenda hangu
kwa kumpanana ligoya Mtuwa na walonga mayagashii Mlungu.
7 Twenga tulikala ndiri toziya ya twaweni twenga hera na twenga
tuhowa ndiri toziya ya twaweni twenga hera. **8** Handa patulikala
tulikala toziya ya Mtuwa na handa patuhowa tuhowa toziya
ya Mtuwa. Su patuhowa ama patulikala, twenga twawantu wa
Mtuwa. **9** Toziya Kristu kahowiti na kazyukiti su kapati kuwera
Mtuwa gwa wakomu na yawahowiti. **10** Iwera hashi gwenga
gwankuwatoza wamonga yawaliya likolu hera? Iwera hashi
gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya kila shintu?
Twenga twoseri hatugoloki kutozwa kulongolu kwa Mlungu. **11**
Ntambu Malembu Mananagala galembwa, “Mtuwa kalonga,
nakaka neni Mlungu mkomu, Kila muntu hakansuntamalili neni
na kila muntu hakankwisi neni ndo Mlungu.” **12** Shakapanu
kila muntu pakati pa twenga, hakalaviyi mawalanga kulongolu
kwa Mlungu. **13** Su, tuleki kulitozana twaweni, kumbiti tuleki
kutenda shoseri shashiwatenda wamonga watendi vidoda. **14**
Kulikolerana kwangu pamuhera na Mtuwa Yesu, kuntenda neni
moni kwahera shiboga shashiwera shihumba, kumbiti handa
gujimira kuwera shiboga shamu shiwera shihumba, shakapanu
shiwera shihumba kwa gwenga. **15** Handa paguwatenduwa
wamonga toziya ya shintu shoseri shaguliya, matendu gaku
gahera mafiliru. Naguleka shiboga shaguliya shimwagamiziyi
muntu ndomweni Kristu kahowiti toziya yamweni. **16** Su
namjimira shintu shamushiwona kuwera shiheri washibeza. **17**

Toziya Ufalumi wa Mlungu ndo ndiri kuliya na kulanda, kumbiti
kumfiriziya Mlungu na kuwera na ponga na kuwera na nemeleru
yayijegwa na Rohu Mnanagala. **18** Na pagumtendera Kristu
ntambu ayi, gwenga gumuherepeziya Mlungu na kujimirwa na
wantu. **19** Su twenga tufiruwa mashaka goseri tuvitendi vitwatira
vyavijega ponga na galii yagatutenda tulitangani twaweni. **20** Su
nagulyagamiziya lihengu lyakatenditi Mlungu toziya ya viboga.
Viboga vyoseri guweza kuliya, kumbiti iherepa ndiri kuliya
viboga vyavimtenda muntu yoseri katendi vidoda. **21** Mbaka
kuleka kuliya litota na kulanda togwa, ama kutenda shoseri
shilii shashiwatenda walongu watendi vidoda. **22** Su gukoleri
shagujimira kuusu shitwatira ashi, shakapanu pakati pa gwenga
na Mlungu. Mbaka kwa wantu walii yawajimira ndiri kutenda
vidoda, pawajimira kutenda shintu shoseri womberi wavimana
kuwera goseri gaherepa **23** kumbiti muntu yakahera unakaka
kuusu shiboga shawaliya, Mlungu hakamtozi pawaliya, toziya
matendu gawu gawera munjimiru. Na shoseri shashiwera ndiri
munjimiru ndo vidoda.

15 Twenga yatuwera wagangamala munjimiru tufiruwa
kuwatanga walii yawahera likakala kuzitola shida zyawu.
Natulifiriziya twaweni hera. **2** Kila yumu gwetu kafiruwa kumfiriziya
gwapakwegera gwakuwi kwa maheri su ayu kapati kulinyawa
munjimiru. **3** Toziya Kristu kalipendeleya ndiri mweni, kumbiti
kaweriti handa ntambu yagatakuliti Malembu, “Nyengu zyoseri
zawakulaviliriti gwenga zimpata neni.” **4** Goseri yagalembitwi
galembwa kutufunda twenga su kulawirana na hepera na
manemu gatupananwa na Malembu Mananagala aga tupati
kuwera na matumbiru. **5** Mlungu yakawera shanjiru sha hepera
na manemu goseri, kawapanani mwenga kuwera na mkoleranu

gumu kwa kugenderana na mfanu gwakuwi Yesu Kristu. **6** Su
mawoseri mwenga na kwa liziwu limu, mumkwisi Mlungu, Tati
gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **7** Su, mulishemerani toziya
ya ukwisa wa Mlungu, Kristu ntambu yakawashemeliriti. **8**
Toziya nuwagambirani kuwera Kristu kiziti kuwera ntumintumi
gwa Wayawudi kapati kulanguziya uwaminika wa Mlungu na
malagilu ga Mlungu gakawapananiti wambuyi wetu gapati
kutimiya, **9** su nawomberi wantu yawawera Wayawudi ndiri,
wapati kumkwisa Mlungu toziya ya lusungu lwakuwi. Ntambu
yagalonga Malembu Mnanagala, “Hangu hanukukwisi gwenga
muwamu mwa wantu yawawera Wayawudi ndiri, Hanuziyimbi
zyuma za litawu lyaku.” **10** Kayi Malembu galonga, “Mnemeleri,
mwenga wantu yawawera Wayawudi ndiri, mnemeri pamuhera
na wantu wa Mlungu!” **11** Kayi, “Mumzyumi Mtuwa, wantu woseri
yamuwera Wayawudi ndiri, mwawoseri mwenga, mumzyumi!” **12**
Kayi Isaya kalonga, “Hakalawili muntu mushiyiwuku sha Yese,
yomberi hakakolimlima wantu yawawera Wayawudi ndiri, na
womberi hawamtumbiri.” **13** Mlungu yakawera shyanjiru sha
litumbiru, kawamemiziyi nemeleru yoseri na ponga kulawirana
na njimiru yenu, litumbiru lyenu lipati kongereka kwa likakala lya
Rohu Mnanagala. **14** Waganja wangu, namweni neni nuvimana
nakaka kuwera mwenga viraa mmema lusungu na mahala goseri
na muweza kulitakulirana maweni kwa maweni. **15** Kumbiti
nuwalembirani muluhamba alu pota lyoga, mpati kuwaholuziya
kuusu shitwatira ashi. Ntenda hangu toziya ya maheri gakanupiti
Mlungu **16** ga kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa wantu
yawawera Wayawudi ndiri. Lihengu lyangu ali lya shitambika
kubwera Shisoweru Shiwagira sha Mlungu su wantu yawawera
ndiri Wayawudi wapati kuwera tambiku yayijimirwa na Mlungu,

tambiku yayipungitwi na Rohu Mnanagala. **17** Hangu, pamuhera
na Kristu Yesu, neni weza kulitumbira lihengu lyangu kwajili ya
Mlungu. **18** Njera ndiri kutakula shintu shimonga shoseri kumbiti
shilii hera ndosheni Kristu Yesu kashitenda kwa kundendera neni
su wantu yawawera Wayawudi ndiri wapati kujimira. Katenda
hangu kwa visoweru na vitendu, **19** kwa likakala lya mauzauza
na makangashu na kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu. Su,
kwa mwanja gwa kila pahala, kwanjira Yerusalemu kulii mpaka
Yeriku, nushibwera weri Shisoweru Shiwagira Sha Kristu. **20**
Nfira kubwera visoweru viwagira mashaka goseri poseri litawu
lya Kristu halyenipikiniriki, naniza kunyawa shanjiru kwa muntu
gwingi. **21** Ntambu yagatakula Malembu Mananagala, wantu
woseri hawenibwelerwi visoweru vyakuwi hawaviwoni, na wantu
hawenipikiniri hawavimani. **22** Toziya ayi waneweleriti mala
zivuwa kwiza kwa mwenga. **23** Kumbiti tembera vinu malira
lihengu lyangu wega azi na kwa vinja vivuwa neni wera na mafiliru
makulu ga kwiza kwa mwenga kuwalola. **24** Nulitumbira kutenda
hangu vinu, nfiriti kuwalolani neni panwera mumwanja gwa
kugenda Hisipaniya na muntangi kwa mwanja agu pakunemelera
kala kuwera kwa shipindi panwera na mwenga. **25** Kumbiti,
kwa vinu nunkugenda kuwatendera wantu wa Mlungu wa kulii
Yerusalemu. **26** Toziya Shikundi sha wantu shawamjimira Yesu
aku Makedoniya na Akaya wafira kutenda mshangu yawu
kuwatanga wantu wa Mlungu yawawera wahushu wa aku
Yerusalemu. **27** Weni wafira kutenda hangu, kumbiti nakaka, ali
lihengu lyawu kwa womberi. Toziya payiwera wantu yawawera
Wayawudi ndiri washiliki tekelera za shirohu za Wayawudi,
wafiruwa na womberi viraa wawatenderi Wayawudi munfira
zyawu za pasipanu. **28** Pantenda kala lihengu ali na kuwapanana

mshangu agu gwagujojiniritwi kwajili ya womberi, hanuwatyangiri
mwenga neni panwera mumwanja kugenda Hisipaniya. **29**
Nuvimana kuwera paniza kwamwenga hanuwajegeri tekelera
zivuwa za Kristu. **30** Su, waganja wangu nuwaluwani kwa Mtuwa
gwetu Yesu Kristu na kwa ufiru wawujegwa na Rohu, munjimiri
kwa kunduwira kwa Mlungu. **31** Mluwi mpati kulopoziwa muwamu
mwa walii yawajimira ndiri yawawera Yudeya na utenderu waneni
Yerusalemu upati kujimirwa na wantu wa Mlungu yawawera aku.
32 Hangu, Mlungu pakafira, neni hanwezi kwiza kwa mwenga
kwa nemelera, hanoyeri pamuhera na mwenga. **33** Mlungu
yakawera shanjiru sha ponga, kaweri na mawoseri mwenga.
Yina haa.

16 Nfira kuwagambira viherepa kuusu muhasha gwetu Feiba
ndomweni ntumintumi mushipinga sha wantu shawamjimira Yesu
aku Kenkireya. **2** Mumwanki kwajili ya Mtuwa ntambu yawafiruwa
kutenda kwa wantu wa Mlungu. Mtangi ntambu yoseri yakafira
kulawa kwa mwenga. Toziya yomberi kawera muheri nentu kwa
wantu wavuwa ata kwa neni. **3** Malamusiwu ganeni gawafikiri
Prisila na Akula, watenda lihengu pamuhera na wayangu kwa
Kristu Yesu. **4** Womberi walituliti muhatari mumakaliru gawu
kwajili ya neni, wafiruwa kuwagambira mayagashii, kulawa
kwa neni hera ndiri viraa avi kulawa kwa vipinga vyoseri
vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa maisi gamonga. **5**
Nuwalamsiyani viraa Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu,
shilii shawaliwona ukaya kwawu. Nuwalamsiya waganja wangu
Epainetu yakawera gwa kwanja mumkowa gwa Asiya kumjimira
Kristu. **6** Mumlamsiyi Mariya yomberi katenda lihengu kwa
kugangamala kwajili ya mwenga. **7** Nuwalamsiya Andreniku
na Yunia wantu wa lushi wayangu yawatatiritwi mushibetubetu

pamuhera na neni. Womberi wamanikana nentu wamu mwa
wantumintumi, kayi waweriti Wakristu pamberi paneni. **8**
Nukulamsiya Apliatu ganja gwangu mukuwera pamuhera na
Mtuwa. **9** Numulamsiya Aribanu, mtenda lihengu pamuhera na
neni mu Kristu, numulamsiya viraa na ganja gwangu Staku.
10 Mumlamsiyi Apelisi yakamfiriziya Kristu. Nuwalamsiya wa
kaya ya Aristabulu. **11** Nuwalamusiya yawalikala mnumba ya
Herodiana, muntu muyangu gwa lushi na kwa waganja wa
Narikisi yawawera wa Mtuwa. **12** Muwalamsiyi Trifena na Trufosa
yawatenda lihengu muuntumintumi mwa Mtuwa na ganja gwangu
Perisi yakatenda gavuwa kwanjili ya Mtuwa. **13** Mumlamsiyi
Rufu yakasyagulitwi na Mlungu, muntu kagangamala nentu
mulihengu lya Mtuwa na mawu gwakuwi ndo mawu gwangu
viraa, **14** Muwalamsiyi Asunkritu na fleguni na Herimesi na
Patroba na Herimi na walongu woseri yawawera pamuwera
nawomberi. **15** Muwalamsiyi Filologu na Yulia na Neria na
mlongu gwakuwi na Olimpasi pamuhera na wantu woseri
wa Mlungu yawawera pamuhera nawomberi. **16** Mulilamsiyi
maweni kwa maweni kwa liranguliru lya ufiru. Shipinga shoseri
sha wantu yawamjimira Kristu, shiwalamusiyani. **17** Waganja
wangu nuwaluwani muwalaviyi woseri yawajega malekaniru kwa
wayawu na kuwatenda wantu wamonga waguwi, ntambu imonga
na mafunda gawafunda. Mulishapiri na wantu awa. **18** Toziya
wantu wa ntambu ayi wamtendera ndiri Kristu Mtuwa gwetu,
kumbiti wavitendera vitwatira vyawu weni, kwa visoweru vyawu
vinoga na kubwera kwawu kwa kuzyangazyanga kugalambula
myoyu ya wantu waheri. **19** Kala muntu kapikanira kuusu kujimira
kwa mwenga na hangu muwera toziya ya sekelera yaneni,
nuwafilirani muweri na luhala muvitwatira viheri, pota likosa kuusu

shitwatira shidoda. **20** Na Mlungu shanjiru sha ponga hakakawi
ndiri kumbogoyola Shetani pasi pa magulu genu. Manemu ga
Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri na mwenga. **21** Timotewu
mtenda lihengu myangu kawalamsiyani. Viraa avi na Lukiu na
Yasoni na Sosipita, mwana lushi muyangu. Kawalamusiyani. **22**
Na neni Teritiwu numulembeleriti luhamba alu, nuwalamsiya kwa
litawu lya Mtuwa. **23** Gayu mwenikaya gwangu, pamuhera na
shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona
ukaya kwawu, yomberi kawalamusiya, Erastu mtula mpiya gwa
lushi alu, pamuhera na Kwaritu, wawalamsiya. **24** Manemu
ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.
25 Su, vinu na tumkwisi Mlungu yakaweza kuwakamaziya mu
Shisoweru Shiwagira shanushibweriti kuusu ujumbi wa Yesu
Kristu na mukubada kulii kwa kulanguziyiti na kweni kuweriti
kufifika kwa vinja vivuwa vyavipititi. **(aiōnios g166)** **26** Kumbiti vinu
nakaka ayi wairanguziya kwa njira ya Malembu ga wambuyi wa
Mlungu na kwa amuli ya Mlungu gwa mashaka goseri, su maisi
goseri galii gapati kumjimira na kumtii. **(aiōnios g166)** **27** Mlungu
yakawera gweka yakuwi, yakawera na luhala, ndomweni kwa
njira ya Yesu Kristu, ukwisa uwera kwa mweni mashaka goseri.
Yina haa. **(aiōn g165)**

1 Wakorintu

1 Neni Paulu yawanshemiti kuwera ntumintumi gwa Yesu
Kristu kwa mafiliru ga Mlungu na mlongu muyetu Sosteni. **2**
Twankuwalembelerani mwenga yamuwera shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu aku lushi lwa Korintu. Mwenga mtendwa
wananagala toziya mulikolerana pamuhera na Yesu Kristu,
mshemitwi muweri wantu wa Mlungu, pamuhera na wantu woseri
kila pahala pawamguwira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, yakawera
Mtuwa gwawu na gwetu viraa. **3** Manemu na ponga ya Mlungu
Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu, gaweri pamuhera na
mwenga. **4** Mashaka goseri numgambira Mlungu mayagashii
kwajili ya mwenga, toziya ya manemu gakawapananiti mwenga
kupitira Yesu Kristu. **5** Toziya kwa kulikolerana pamuhera na
Kristu muwera walunda mukila shintu. Mpananwa kutakula na
kumana. **6** Ujumbi kuusu Kristu wanakaka mngati mwenu. **7**
Hangu mpungukiwitwi ndiri lifupu lyoseri lyampananitwi na Rohu
Mnanagala, pamuwera mwankuhepera kugubutulwa kwakuwi
Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **8** Nayomberi hakawagangamaziyi
mwenga mpaka upeleru, mpati kuwoneka pota na ukondola
mulishaka lilii lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **9** Mlungu yakawera
mwaminika, kawashemiti mwenga muweri pamuhera na Mwana
gwakuwi Yesu Kristu, Mtuwa gwetu. **10** Wantu yawamjimira Yesu
wayangu, nuwaluweni kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu,
mulijimilirani mukila shintu shamtakula, su nakuwera malekaniru
pakati pa mwenga. Mulikolerani nakamu pamuwera na liholu
limu na nfiru yimu. **11** Wantu yawamjimira Yesu wayangu,
wantu wamonga kulawa kwa kaya ya Kloyi, wang'ambira kuwera
mwenga mwankulirewa. **12** Neni nfira kutakula shampikiniriti
kulawa pakati pa mwenga, yumu kalonga, “Neni gwa Paulu”,

Yumonga kalonga “Neni gwa Apolu”, Na yumonga kalonga,
“Neni gwa Peteru.” Kwa litawu lya Shigiriki wamshema Kefa,
na yumonga kalonga, “Neni gwa Kristu.” **13** Hashi, Kristu
kabagulika? Hashi, Paulu ndo yawampingikiti kwajili ya Mwenga?
Ama hashi, mbatizitwi gambira ntumintumi gwa Paulu? **14**
Mayagashii Mlungu toziya numubatiziti ndiri muntu yoseri
pakati penu, kumbiti hera Krispu na Gayu. **15** Su kwahera
muntu yakaweza kutakula kuwera mwenga wakubatizeni kwa
litawu lyaneni. **16** Nulihola, vilaa numubatiziti Stefana na kaya
yakuwi, kumbiti mani panumbatiziti muntu gwingi. **17** Kristu
kantumiti ndiri kubatiza, kumbiti nuwabweleri wantu Shisoweru
Shiwagira, kayi nushibweri pota na kutendera luhala lwa mbweru
za wantu, su makakala ga kuhowa kwa Kristu palupingika
nagawoneki kuweri shintu ndiri. **18** Toziya ujumbi wa kuhowa
kwa Kristu palupingika kuwera uzigizigi kwa wantu yawagamira,
kumbiti kwa twenga yatulopoziwa, ujumbi awu ndo makakala ga
Mlungu. **19** Malembu Mananagala galonga, “Aharibisiyi luhala
lwa yawawera na luhala, Na mahala ga wantu hanyasili kutali.”
20 Su kakoshi yakawera na luhala? Hashi, kakoshi mfunda gwa
malagaliru? Hashi, kakoshi shikambaku gwa kutakuziyana gwa
pasipanu? Mlungu kulanguziyiti kuwera luhala lwa pasipanu
lyahera mahala. **(aiōn g165)** **21** Toziya kwa luhala lwa Mlungu,
wantu hapeni wammani Mlungu kwa njira ya luhala lwawu
weni. Mlungu kafiriziwiti kuwalopoziya wantu yawajimira kupitira
shizyigizyigi shatuwabwerera. **22** Wayawudi wafira lilangaliru
handa shilangaliru, Wagiriki wankusakula luhala. **23** Kumbiti
twenga twankumbwera Kristu yawampingikiti. Kwa Wayawudi
shitwatira ashi shiwera shileweleru na kwa wantu yawawera
ndiri Wayawudi shiwera shizyigizyigi, **24** kumbiti kwa walii

yawashemitwi na Mlungu, Wayawudi pamuhera na wantu
yawawera ndiri Wayawudi, Kristu ndo likakala lya Mlungu na
luhala lwa Mlungu. **25** Toziya shashiwoneka kuwera uzigizigi
wa Mlungu, shiwera na luhala kuliku luhala lwa muntu, na shilii
shashiwoneka shahera makakala ga Mlungu, shiwera na likakala
kuliku likakala lya muntu. **26** Wantu yawamjimira Yesu wayangu,
vinu muliholi Mlungu pakawashema, wavuwa wenu waweriti ndiri
na luhala lwa munshimba na wantu wavuwa ndiri yawawera
na makakala na wantu wavua ndiri yawawera na ukulu. **27**
Kumbiti Mlungu kavisyaguliti vitwatira vyaviwoneka pasipanu
kuwera vizigizigi, su kawasoniziyi wantu yawawera na luhala na
Mlungu kavisyaguliti vitwatira vilii pasipanu viwoneka legilegi,
su kawasoniziyi wantu yayawera na makakala. **28** Mlungu
kavisyagula vitwatira vilii pasipanu viwoneka vyavifaa ndiri na
vyawavizarawu, su kavihalabisiyi vilii vyaviwoneka na wantu
kuwera shintu shikulu. **29** Su kwahera muntu yoseri yakaweza
kulitumbira shoseri kulongolu kwa Mlungu. **30** Kumbiti Mlungu ndo
yakawakolelerani pamuhera na Yesu Kristu. Mlungu kamtenditi
Kristu kaweri luhala lwetu, kwa njira yakuwi twenga tutendwa
waheri kulongolu kwa Mlungu, tuweri wantu wananagala wa
Mlungu na kulopoziwa. **31** Su Malembu Mananagala ntambu
yagalonga, “Yakafira kulitumbira, kalitumbiri Mtuwa ntambu
yakatenda.”

2 Walongu wayangu, neni paniziti kwa mwenga nuwabweliriti
ndiri bada nakaka ya ujumbi wa Mlungu kwa visoweru
viherepa, ama kwa luhala lwa muntu. **2** Toziya panilikaliti na
mwenga amuwiti kulyaluwa goseri, ira kummana Yesu Kristu,
ulii yawampingikiti. **3** Paniziti kwa mwenga nweriti legilegi,
nendemera kwa lyoga nentu. **4** Mafundishu ganeni na mabweru

ganeni, gawera ndiri kwa visoweru viherepa na ga luhala lya
kuwakwegera wantu, kumbiti gaweriti na makakala ga Rohu gwa
Mlungu. **5** Ntenditi hangu, su njimiru ya mwenga nayilitumbira
luhala lwa muntu, kumbiti ilikali mumakakala ga Mlungu. **6**
Pamuhera na hangu, tubwera ujumbi wa luhala kwa walii
yawakula murohu. Kumbiti luhala alu lwa pasipanu ndiri ama
lwa wakolamlima ndiri wa pasipanu, yawagenda kwagamira.
(aiōn g165) **7** Luhala lwanuwabwelera ndo luhala lwa bada ya
Mlungu, luhala lwalufifikiti, yomberi lwakalusyaguliti kala kwanjira
makashu kwajili ya ukwisa wa twenga, pamberi pa kuwumbwa
pasipanu. **(aiōn g165)** **8** Kwahera ata mkolamlima yoseri gwa
pasipanu yakalumaniti luhala alu. Handa mewalumaniti, womberi
mewampingiki ndiri Mtuwa gwa ukwisa. **(aiōn g165)** **9** Kumbiti
ntambu yagatakula Malembu Mananagala, “Vitwatila vyeni lisu
lipatiti ndiri kuwona, ama likutu kupikinira, Vitwatira vyeni muntu
kapatiti ndiri kuvihola mumoyu, Aga ndo Mlungu gakawatandiriti
walii yawamfira.” **10** Avi ndo vitwatira Mlungu vyakatugubutuluriti
kwa njira ya Rohu gwakuwi. Toziya Rohu kalola lola kila shintu
ata vitwatira vyaviwera mungati mwa Mlungu. **11** Hashi, gaa
yakaweza kugamana galii gagawera mngati mwa muntu handa
ndiri rohu gwakuwi yakawera mngati mwakuwi mweni? Su
ntambu iraayi, kwahera yakavimana vitwatira vya Mlungu,
kumbiti Rohu gwa Mlungu. **12** Twenga twankiti ndiri rohu gwa
pasipanu, kumbiti twankiti Rohu yakalawiti kwa Mlungu su
tuweza kuvimana vyoseri Mlungu vyakatupananiti. **13** Su twenga
twankutakula ndiri kwa visoweru vyawatufunditi kwa luhala lwa
muntu, kumbiti twankutakula kwa visoweru vyatufunditwi na
Rohu, patuvitakulira vitwatira vya shirohu kwa wantu yawawera
na Rohu. **14** Muntu yakahera Rohu hapeni kawanki vitwatira

vya Rohu gwa Mlungu, vitwatira avi viwoneka vya uzigizigi
hera kwakuwi na hapeni kavimani, toziya gamanikana hera
kwa utanga wa Rohu. **15** Muntu yoseri yakawera na Rohu gwa
Mlungu ayu kaweza kuyambula uherepa wa kila shintu, kumbiti
kwahera muntu yakaweza kumtoza. **16** Malembu Mananagala
galonga, “Gani yakaweza kugamana mahala ga Mtuwa? Gani
yakaweza kumfunda Mtuwa?” Kumbiti twenga twana mahala ga
Kristu.

3 Walongu wayangu, neni mweziti ndiri kutakula na mwenga
gambira wana wina na Rohu gwa Mlungu, ntakula na mwenga
gambira wantu wa pasipanu, gambira wanonu mumakaliru ga
Shikristu. **2** Nuwalandiziya mwenga maweri, pota na kuwapanani
shiboga shikamala, toziya mwenga maweni shirii. Ata vinu
mwakala ndiri kushiliya. **3** Toziya mwenga mwankulikala gambira
wantu wa pasipanu ntambu yawalikala. Hashi, yanakaka ndiri
kuwera kwana weya na kulilewana pakati penu? Goseri aga
gawalanguziyani mwenga mwankali wantu wa pasipanu na
mwankulikala gambira pasipanu ntambu yapafira. **4** Yumu
gwenu pakatakula, “Neni nufata Paulu,” Na yumonga kalonga,
“Neni numufata Apolu.” Hashi, mtenda ndiri gambira wantu
wa pasipanu ntambu yawatenda? **5** Hashi, Apolu ndo gaa?
Hashi, Paulu ndo gaa? Twenga twa wantumintumi hera wa
Mlungu, yatuwajegerani mwenga njimiru. Kila yumu gwetu
katenda lihengu lyakapananitwi na Mtuwa. **6** Neni nyaliti mbeyu
na Apolu katiriti mashi, kumbiti Mlungu ndo yakayimeriziyiti
mbeyu ayi. **7** Ulii yakayaliti na ulii yakitiliti mashi shintu ndiri,
kumbiti Mlungu gweka yakuwi ndo yakavitenditi vyoseri avi vikuli.
8 Muntu yakayaliti na muntu yakitiliti mashi, woseri watenda
lihengu lyakulinganira, Mlungu hakamfupi kila muntu kulawirana

na lihengu lyakatenditi. **9** Toziya twenga twawalongu, tutenda
lihengu pamuhera na Mlungu na mwenga mwalirambu lya
Mlungu na mwenga mwanumba ya Mlungu. **10** Kwa utanga
wa mafupu gampananitwi na Mlungu, ntenditi lihengu gambira
mnyawa numba na ntuliti lyanjiru, muntu gwingi kankunyawa
palyanjiru ali. Kumbiti kila muntu kaliloli weri ntambu yakanyawa.
11 Kwahera muntu gwingi yakaweza kutula lyanjiru lyamonga
pa ulii yakalituliti kala, lyanjiru ali ndo Yesu Kristu. **12** Pa
lyanjiru ali, wantu wamonga hawanyawi kwa zahabu ama madini
gawagashema mpiya ama kwa mabuwi ga mpiya zivuwa, ama
mitera ama miteti ama lyasi. **13** Na uherepa wa lihengu lya
kila muntu haliwoneki mulishaka lya Kristu pakashigubutula.
Toziya mulishaka ali motu hagugubutuli lihengu lya kila muntu
na motu hagupimi na kulanguziya uherepa wakuwi. **14** Payiwera
shakanyawiti muntu palyanjiru alu pashilungula ndiri mumotu
agu, su mnyawa numba hakawanki lifupu. **15** Kumbiti lihengu lya
muntu yoseri palilungulira, kumbiti yakanyawiti hakaagamiziyi
lifupu lyakuwi, kumbiti mweni hakalopoziwi gambira kusolopoka
kulawa mumotu. **16** Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera
mwenga Mwanumba nkulu ya Mlungu na Rohu gwa Mlungu
kalikala mngati mwemwenga? **17** Su muntu pakaihalibisiya
Numba nkulu ya Mlungu, Mlungu hakamuhalabisiyi yomberi.
Toziya Numba nkulu ya Mlungu ndo inanagala na maweni
mwenga ndo handa numba ya Mlungu. **18** Namulipayira! Muntu
yoseri pakati pa mwenga pakalihola kana luhala lwa ntambu ya
pasipanu, mbaka kaweri mzyigizyigi su kapati kuwera na luhala
lwa nakaka. **(aiōn g165)** **19** Toziya luhala lwa wantu wa pasipanu
luwera luzyigizyigi kulongolu kwa Mlungu. Malembu Mananagala
ntambu yagalonga, “Mlungu kankuwagomiziya yawawera na

luhala muwujanja wawu." **20** Na Malembu Mananagala gamonga
kayi, "Mtuwa kavimana kuwera maholu ga yawawera na luhala
gafaa ndiri." **21** Su muntu nakalitumbiria kila shintu shawatenda
wantu, toziya kila shintu sha mwenga. **22** Kaweri Paulu ama
Apolu ama Kefa ama pasipanu ama makaliru ama kuhowa, ama
vitwatira vya vinu na vya shakapanu, vyoseri vya mwenga. **23**
Na mwenga mwawantu wa Kristu na Kristu gwa Mlungu.

4 Muntu katuwoni twenga twantumintumi wa Kristu yatupananitwi
uwezu wa Mlungu. **2** Vinu shashifiruwa kwa yoseri yakapananitwi
lihengu kaweri mwaminika. **3** Kwa neni shintu ndiri pantozwa
na mwenga, ama pantozwa na wantu na hapeni nulitozi
namweni. **4** Toziya nuvimana ndiri kulitoza namweni, kumbiti
shintu ashi shilanguziya ndiri kuwera neni nana likosa. Mtuwa
ndo yankatoza neni. **5** Su, namtoza shitwatila shoseri pamberi
pa shipindi shakuwi kusoka, mleki mpaka Mtuwa pakiza. Yomberi
hakavilaviyi vitwatira vyavilififiti muluwindu na kulanguziya
nfiru ya mmoyu ya wantu. Panu kila muntu hakapati uzyumi
wakuwi kulawa kwa Mlungu. **6** Wantu yawamjimira Yesu
wayangu, numtumiti Apolu na neni namweni su kupitira kwa
twenga mulifundi mfanu agu, "Mgaloli weri gagalembitwi."
Nakawera muntu yoseri yakalitumbira muntu yumu na kumzalawu
yumonga. **7** Gani kakutenda guweri mkulu kuliku yumonga?
Hashi, Mlungu kakupananiti ndiri kila shintu shaguwera nashu?
Na payiwera gupananwa, iwera hashi gulitumbira kuwera
gupananwa ndiri? **8** Muwera kala na kila shintu shamfira!
Muwera kala mwawalunda! Muwera mwawafalumi pota ya
twenga! Yina, menfiri nakaka muweri wafalumi, su natwenga
vilaa tuweri wafalumi pamuhera na mwenga. **9** Nulihola Mlungu
katutenda twenga wantumintumi tuweri wantu wa upeleru

nakamu, gambira wantu yawatozitwi kuhowa, toziya tuwera
msambu gwa pasipanu poseri na kulongolu kwa wantumintumi
wa kumpindi na kulongolu kwa wantu. **10** Twenga twawazigizigi
toziya ya kumtendera Kristu, kumbiti mwenga muwera na mahala
kwa kulikolerana pamuhera na Kristu! Twenga twalegilegi,
mwenga mwawavikambaku. Mwenga mbezika ndiri, kumbiti
twenga twankubezika. **11** Mpaka vinu, twenga twana njala,
kuyumuluwa, twahera nguwu, wankutukomanga nentu na
twahera pakugonja. **12** Su twankutabika kutenda lihengu
likamala kwa mawoku getu twaweni. Patupangilwa, twenga
twankuwatekelera, pawatutabisiya, twenga tuhepelera, **13**
pawatwigiranga, twenga twankula kwa ligoya. Mpaka vinu
watutendera gambira udoda wa pasipanu na kila muntu katuwona
twenga twauhakata. **14** Nembiti ndiri vitwatira avi kuwasoniziya
mwenga, kumbiti kuwafunda gambira wana wangu yanuwafira
15 Toziya ata pamuwera na walera wavuwa mumakaliru genu
ga Shikristu, tati gwenu ndo yumu hera. Mukulikolerana na
Kristu Yesu neni wera tati gwenu kwa kuwabwelerani Shisoweru
Shiwagira. **16** Su nuwaluwani mwenga mfati mfanu gwangu. **17**
Toziya ayi neni numtuma Timotewu kwa mwenga. Yomberi ndo
yakawera gambira mwana gwangu mngati mwa Kristu yanumfira
na mwaminika mukulikolerana na Mtuwa. Yomberi hakawaholiziyi
njira yanuyigendera mukulikolelerana pamuhera na Kristu, njira
yanuyifunda pahala poseri pa shipinga shoseri sha wantu
shawamjira Yesu. **18** Wamu wenu wanja kulitumba pawalihola
kuwera hapeni nizi kayi kwa mwenga. **19** Kumbiti Mtuwa pakafira,
hanizi kwa mwenga kanongola, panu hanuliwoneli namweni, galii
ndiri gawagatakula gweka yakuwi kumbiti makakala gawawera
naga. **20** Toziya Ufalumi wa Mlungu uwera ndiri visoweru vya

mlomu, kumbiti wa makakala. **21** Hashi, mwenga mfira shishi?
Hashi, nizi kwa mwenga na ntomondu, ama nizi na moyu gwa
mafiliru na unanagala?

5 Vinu kwana visoweru vyavipikanika kuwera kwana uhumba
pakati pa mwenga, uhumba hawenilawiri ata kwa wantu
yawammana ndiri Mlungu. Ng'ambirwa kuwera yumu gwenu
kagonjaga na mdala gwa tati gwakuwi! **2** Hashi, mwenga muweza
kulitumba? Meyiweri mbaka kwa mwenga moyu guwatami na
muntu ayu yakatenditi shitwatila ashi kawingwi pakati pamwenga.
3 Tembera munshimba neni wera patali na mwenga, kumbiti
mumaholu napamuhera na mwenga. Su neni numtoza kala
muntu ayu yakatenditi shitwatila ashi sha soni, handa napanu
pakati pa mwenga. **4** Pamjojonika pamuhera kwa litawu lya
Mtuwa Yesu, neni pamu na mwenga mumaholu na makakala ga
Mtuwa gwetu Yesu gapanu, **5** mumpanani Shetani muntu ayu,
su nshimba yakuwi iyaribisiwi na rohu yakuwi iweza kulopoziwa
mulishaka lilii Mtuwa pakawatoza wantu. **6** Iherepa ndiri kwa
mwenga kulitumba! Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera
simika ndidini hera isheshemiziya ubumu woseri? **7** Muwusiyi
isimika ngona ya vidoda su hamuweri wasyayi. Shakapanu
hamulifani gambira ubumu wasyayi ntambu yamuwera. Toziya
Kristu mwana gwa kondolu gwa Pasaka gwetu wamlaviya
kuwera tambiku. **8** Su tunemeleli Pasaka yatwenga, kwa
simika ndiri ngona, simika ya vidoda na ukondola, kumbiti kwa
libumunda lyalilekerwa ndiri simika, libumunda lya utakasiwu na
nakaka. **9** Nuwalembiriti muluhamba lumonga, namulihanganika
na wahumba. **10** Ntakula ndiri namulihanganika na wantu
woseri yawammana ndiri Mlungu, walii yawawera wahumba ama
yawawera na lwaliya ama wivi ama yawaviguwira vinyagu. Su

kuwachapira womberi memfiruwi kuwuka pasipanu nakamu! **11**
Shantakula ndo ashi, namtenda pamuhera na ulii yakalishema
mweni mwamini kumbiti kawera muhumba, ama mlwaliya ama
yakaviguwira vinyagu ama msongiziya ama mlowera ama mwivi.
Muntu gwa ntambu ayi, ata kuliya namuliya nayomberi. **12**
Hashi, shitwatira sha neni kuwatoza wantu yawawera kunja mwa
shipinga sha wantu wa Mlungu? Mlungu hakawatozi womberi.
Kumbiti mwenga mfiruwa kuwatoza wantu yawawera pakati
pa mwenga maweni. **13** Mumalembu Mananagala ntambu
galembwa, “Mumuwingi muntu yakatenda vidoda pakati pa
shipinga shenu.”

6 Handa muntu pakalirewa na muyaguwi, iwera hashi kagendi
kumsitaki palongolu pashizyungu sha wantu yawamfiriziya ndiri
Mlungu pakumsitaki palongolu pa wantu wa Mlungu? **2** Hashi,
muvimana ndiri kuwera wantu wa Mlungu hawapatozi pasipanu?
Handa mwenga hamuwatozi wantu wa pasipanu, iwera hashi
muweza ndiri kutoza ata vitwatira vididini? **3** Hashi, mwenga
muvimana ndiri kuwera twenga hatuwatozi wantumintumi wa
kumpindi? Su, hayiweri ntambu gaa kwa vitwatira vya kila
lishaka? **4** Malekaniru pagalawira pakati pa mwenga, iwera
hashi mwankuwashema wantu yawashishera ndiri shipinga
sha wantu shawamjimira Yesu wawatozi? **5** Ntakula aga
kuwasoniziya mwenga! Hashi, kwahera muntu pakati penu
yakawera na luhala mekawezi kuwatoza wantu yawamjimira
Yesu wayaguwi? **6** Kumbiti, mlongu yumu kankumjega mlongu
muyaguwi kushizyungu na kawaleka wantu yawamumana ndiri
Mlungu wamtozi. **7** Nakaka kustakiana aku maweni kwa maweni,
kulanguziya kuwera msinda nakamu kulikala gambira Wakristu!
Hashi, meyiweri ndiri shitwatira shiherepa nentu mwenga mpokwi

ulunda wamwenga? **8** Kumbiti maweni mwenga muwatendera
ukondola na kuwapoka, kayi mwankuwatendera aga walongu
wamwenga! **9** Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wadoda
hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu? Namulipayira! Wantu
yawawera wahumba hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu, ama
yawaviguwira vinyagu ama yawatenda undiyandiya ama mpalu
yakagonja na mpalu muyaguwi, **10** ama wavimbegu ama
walwaliya ama walowera ama wapweperu, ama yawapoka ama
yawigilanga, woseri awa hapeni wingiri Muufalumi wa Mlungu.
11 Wamu wenu waweriti gambira wantu awa. Kumbiti vinu vidoda
vyamwenga viwusiwa na muwera wa Mlungu na mtendwa
mmufiriziyi Mlungu kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu na
kwa Rohu gwa Mlungu gwetu. **12** Muntu hakawezi kulonga,
"Vintu vyoseri viherepa kwa neni." Yina, kumbiti vyoseri ndiri
viherepa kwa gwenga. Njimira kuwera ntenda kila shintu, kumbiti
hapeni njimili shintu shoseri shintendi hweri mmanda. **13** Muntu
gwingi hakawezi kulonga, "Shiboga kwajili ya mtima na mtima
kwajili ya shiboga." Yina, kumbiti Mlungu hakavyagamiziyi vyoseri
viwili. Nshimba ya muntu kwajili ndiri ya uhumba, kumbiti kwajili
ya kumtendera Mtuwa na Mtuwa ndo yakayilolera weri nshimba.
14 Kwa makakala gakuwi, Mlungu kamzyukisiyiti Mtuwa na vilaa
vilii hakatuzyukisiyi na twenga. **15** Hashi, muvimana ndiri kuwera
nshimba yamwenga iwera viwungiru vya nshimba ya Kristu?
Hashi, neni nuluhola weza kutola viwungiru vya nshimba ya Kristu
na kuvikolerana na viwungiru vya nshimba ya mndiyandiya?
Ndala! **16** Toziya ntambu yamuvimana, yakalikolerana na muntu
mndiyandiya su kawera nshimba yimu nayomberi, Malembu
Mananagala galembwa, "Womberi wawili hawaweri nshimba
yimu." **17** Kumbiti yakalikolerana mweni pamuhera na Mtuwa

kawera yumu nayomberi murohu. **18** Mulituli gweka na uhumba.
Vidoda vimonga vyoseri vyavitendwa viitenduwa ndiri nshimba,
kumbiti muhumba kavitendera vidoda nshimba yakuwi mweni.
19 Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba zyenu ziwera Numba
ya Rohu Mnanagala yakawera mngati mwenu, ulii yamumwankiti
kulawa kwa Mlungu? Hangu mwenga mwawalunda ndiri yenu
maweni, kumbiti wa Mlungu. **20** Kawahemeriti mwenga kwa beyi
nkulu. Su mumkwisi Mlungu kwa nshimba zyenu.

7 Su, kwa vitwatira vilii vyamunembiriti kuwera, iherepa kwa
wantu pawayuga ndiri. **2** Toziya ya uhumba nentu, su kila mpalu
kaweri na mdala gwakuwi mweni na kila mdala kaweri na mpalu
gwakuwi mweni. **3** Mpalu katendi galii gagafiruwa na mdala
gwakuwi na mdala katendi galii gagafiruwa na mpalu gwakuwi.
4 Nshimba ya mdala, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya mpalu
gwakuwi. Ntambu iraayi nshimba ya mpalu, yakuwi mweni ndiri,
kumbiti ya mdala gwakuwi. **5** Namuliyimana maweni, kumbiti
mpatani kutenda hangu kwa shipindi shididini hera, su muwezi
kulikala kwa kumluwa Mlungu, shakapanu muliwuyiri kayi, su
Shetani nakiza kuwajera toziya muweza ndiri kulilewelera.
6 Aga ganuwagambirani neni na gamalagaliru ndiri. **7** Neni
menfiri wantu woseri waweri gambira neni ntambu yanwera,
kumbiti kila yumu kawera na lifupu kulawa kwa Mlungu, yumu
kana lifupu ali na yumonga kana lifupu lilii. **8** Vinu wantu
walii yawayuga ndiri na walii yawawera wakenja nuwagambira
hangu iherepa walikali gambira neni ntambu yanwera. **9**
Kumbiti muntu pakasinda kulilewelera, su kayugi mdala, mana
membaka nentu kuyuga kuliku kuwera na lumatamata. **10** Kwa
wantu yawayugiti na yawayugitwi nankuwapanani malagaliru,
ganeni ndiri kumbiti ga Mtuwa, mdala nakalekana na mpalu

gwakuwi, **11** Kumbiti pakalekana nayomberi, kalikali pota na
kuyugwa ama kakolaniziwi mawoku na mpalu gwakuwi na mpalu
nakamleka mdala gwakuwi. **12** Kwa wamonga neni nonga,
gweka yangu hera na kumbiti Mtuwa ndiri, Payiwera mpalu
yakawera na mdala yakamwamini ndiri Yesu na mdala ayu
kajimira kulikala na yomberi, nakamleka mdala ayu. **13** Na
handa mdala kana mpalu yakamwamini ndiri Yesu na mpalu
ayu kajimira kulikala na yomberi, su mdala ayu nakamlema
mpalu gwakuwi. **14** Toziya mpalu ayu yakamjimira ndiri Yesu
hakapungwi na Mlungu kwa kulikolerana na mdala gwakuwi
na mdala ayu yakamwamini ndiri Yesu hakajimirwi na Mlungu
kwa kulikolerana na mpalu gwakuwi. Pamonga wana wawu
mewaweri ndiri wa Mlungu, kumbiti vinu wajimirwa kuwera wana
wa Mlungu. **15** Kumbiti payiwera ulii yakamjimira ndiri Kristu
pakafira kumleka muyaguwi yakawera Mkristu, su kamleki.
Su mpalu ama mdala hakaweri mlekeru. Mlungu kawashemiti
mwenga mulikali kwa ponga. **16** Gwenga mdala, guvimana hashi
kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mpalu
gwaku? Ama gwenga mpalu, guvimana hashi kuwera gwana
unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mdala gwaku? **17** Kila
muntu kalikali kugenderana na mafupu gakapananitwi na Mtuwa
na ntambu yakashemitwi na Mlungu. Ali ndo lilagaliru lyaneni
muvipinga vyoseri vya wantu vyawamwamini Yesu. **18** Hashi,
kwana muntu yoseri yakayingiziwitwi kala jandu pakashemitwi na
Mlungu? Nakalipayira kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu na handa
pakashemitwi kawera kayingiziyitwi ndiri jandu, su nakayingiziwa
jandu. **19** Toziya kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu
shintu ndiri, shintu shikulu ndo kugajimira Malagaliru ga Mlungu.
20 Su kila yumu kasigali ntambu pakashemitwi na Mlungu. **21**

Hashi, gwenga guweriti mmanda pagushemitwi na Mlungu?
Nagulishera, kumbiti paguwera mlekeru, gutendi hangu. **22** Toziya
yomberi yakashemitwi na Mtuwa pakawera mmanda, muntu
ayu hakaweri mlekeru gwa Mtuwa. Ntambu iraayi ulii muntu
mlekeru yakashemitwi na Kristu, kawera mmanda gwa Kristu. **23**
Mlungu kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu, su namuwera kayi
wamanda wa wantu. **24** Walongu wayangu, kila yumu gwenu
kasigali mukulikolerana pamuhera na Mlungu ntambu yakaweriti
pakashemitwi. **25** Vinu kwa visoweru vya wadala yawawera wali,
nahera lilagaliru lya Mtuwa, kumbiti ntakula ntambu yamona neni,
kwa lusungu lwa Mtuwa, nstaili kwaminika. **26** Su, kulawirana
na ntabika yaiwera vinu, neni nulihola kuwera iherepa nentu
muntu kasigali ntambu yakawera. **27** Hashi, gwenga guyuga?
Su nagulekana na mdala gwaku. Hashi, gwenga guyuga ndiri?
Su nagufira kuyuga. **28** Kumbiti paguyuga gutenda ndiri vidoda
na handa mwali pakayugwa katenda ndiri vidoda. Womberi
pawayugana hawapati ntabika mumakaliru aga, kumbiti neni
menfiri ndiri gawapati aga. **29** Walongu waneni, nfira kutakula
hangu, shipindi shashisigala shididini hera na kwanjira vinu walii
yawayuga walikali gambira waliyuga ndiri, **30** na walii yawalila
waweri gambira walira ndiri na walii yawanemelera waweri
gambira wanemelera ndiri na walii yawahemera waweri gambira
wahera shintu shawahemeliti, **31** na walii yawawera na lihengu
lya pasipanu, waweri gambira wahera lihengu la pasipanu. Toziya
pasipanu ntambu yatupamana, pankupita. **32** Neni menfiriti
mwenga namlishera. Muntu yakahera mdala kankuliholera
lihengu lya Mtuwa, toziya yomberi kankujera kumfiriziya Mtuwa.
33 Kumbiti mpalu yakayugiti kankuliholera lihengu lya pasipanu,
su kamfiriziyi mdala gwakuwi, **34** na yomberi maholu gakuwi

galibagula. Mdala yakayugwa ndiri ama yakawera mwali katenda
lihengu lya Mtuwa, kapati kuwera mananagala gwa nshimba
na rohu. Kumbiti mdala yakayugitwi katendaga lihengu lya
pasipanu, su kamfiriziyi mdala gwakuwi. **35** Nuwagambirani
aga toziya nfira kuwatanga mwenga. Neni nfira ndiri kuwapoka
ulekelu wenu, kumbiti nfira mwenga mtendi maheri na mulilaviyi
maweni kumtendera lihengu lya Mtuwa pota na kukwegwa na
vintu vyamonga. **36** Handa muntu kawona kamtendera weri
ndiri mwali yakamfindika pakamuyuga ndiri na handa hapeni
kawezi kulikala pota na kuyuga, su katendi ntambu yakafira,
yomberi kayugi na hapeni katendi vidoda. **37** Kumbiti mpalu
ayu pakaamuwa mumoyu mwakuwi pota na kuyuga na handa
kaweza kuzikolamlima matamata zyakuwi na kwamuwa ntambu
ya kutenda, su katenda weri nentu pakamuyuga ndiri mwali ayu.
38 Su mpalu yakayuga katenda hweri, kumbiti ulii yakayugiti
ndiri katenda hweri nentu. **39** Mdala yakayugitwi kakolerana
pamuhera na mpalu gwakuwi mushipindi shoseri pamberi pa
kuhowa. Kumbiti mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu kawera
mlekeru, na pakafira mweni kaweza kuyugwa na muntu yoseri,
kumbiti mpalu ayu kaweri Mkristu. **40** Kumbiti yamona neni, kwa
mdala ayu mbaka pakalikala ntambu yakawera. Aga ndo ntambu
yanulihola na neni nulihola kuwera nana Rohu gwa Mlungu.

8 Vinu kwa visoweru vya viboga vyavitambikilitwi vinyagu.
Tuvimana kuwera twawoseri twenga twana malifa, kumbiti malifa
aga gawatenda wantu walitumbiri, kumbiti mafiliru ganyawa. **2**
Walii yawalihola kuwera wamana kila shintu, nakaka wavimana
ndiri shintu shoseri ntambu yashifiruwa kuvimana. **3** Kumbiti
muntu yakamfira Mlungu, yomberi kamanikana na Mlungu. **4** Su
visoweru vya kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu, tuvimana

kuwera vinyagu shintu ndiri pasipanu, twenga tuvimana kuwera
Mlungu kayumu hera. **5** Ata paviwera vintu vyavishemwa
milungu pasipanu ama kumpindi kwa Mlungu, ata pawawera
“milungu” Wavuwa na “watuwa” Wavuwa, **6** kumbiti twenga
twana Mlungu yumu hera, Tati yakaumbiti vyoseri na kupitila
mweni twenga tulikala. Vilaa kwana Mtuwa yumu hera, Yesu
Kristu na kupitila mweni vintu vyoseri viumbwa na kupitira mweni
twenga tulikala. **7** Kumbiti kila muntu ndiri kagamana goseri
aga, kwana wantu wamu wawera na vitiba vya kutambikira
vinyagu, wantu weni mpaka vinu pawaliya viboga avi walihola
kuwera vitambikirwa vinyagu. Toziya mmoyu yawu iwera legilegi,
su walihola weni kuwera watenda vidoda kwa kuliya viboga
avi. **8** Shiboga hapeni shiwezi kutujega tuweri pakwegera na
Mlungu, patuleka kuliya hapeni tupungukiwi na shintu shoseri
na patuliya hapeni twongereki na shintu shoseri. **9** Kumbiti
mulilolі weri, ulekeziya wenu naguwatenda walii yawawera na
moyu legilegi watendi vidoda. **10** Handa muntu yakawera na
moyu legilegi, pakakuwona gwenga yaguvimana gwankuliya
viboga avi mnumba mwa vinyagu, hashi, hapeni kaweri na moyu
gwa kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu? **11** Kwa njira ayi,
muyenu ayu kana moyu legilegi, ndomweni Kristu kahowiti kwajili
yakuwi, shirii gwenga shagushishema gushimani. **12** Handa
pamuwatendera vidoda walongu wamwenga ntambu ayi na
kuyitenduwa myoyu yawu legilegi, su mwenga mwankumtendera
vidoda Kristu. **13** Hangu, handa shiboga shitenda kuguwa kwa
mlongu gwangu katendi vidoda, hapeni ndiyi shinofu kayi, naniza
kumtenda mlongu gwaneni katendi vidoda. **(aiōn g165)**

9 Hashi, neni namuntu ndiri mlekeru? Hashi, neni nantumintumi
ndiri? Hashi, neni numwona ndiri Mtuwa gwetu Yesu? Hashi,

mwenga mwamalawiranu ga lihengu lyaneni Mumtuwa? **2**
Ata wamonga pawalema kunjimira kuwera neni nantumintumi,
kumbiti mwawamakapitawu waneni kuwera neni nantumintumi.
Toziya ya makaliru genu ga kulikolerana pamuhera na Mtuwa su
galanguziya kuwera neni nantumintumi. **3** Mawankula ganeni
ndo aga kwa wantu walii yawankosiya. **4** Hashi twahera uwezu
wa kuliya na kulanda, kulawirana na lihengu lyangu lyantenda?
5 Hashi, twahera uwezu kumtola mdala yakamwamini Kristu
mumwanja mwatwenga, ntambu yawatenditi wantumintumi
wamonga na walongu wa Mtuwa na vilaa Kefa? **6** Ama, twaweni
gweka neni na Barinaba yatufiruwa kutenda lihengu su tupati
mafiliru getu? **7** Hashi, mshonta gaa yakalipira ushonta wakuwi?
Hashi, yakalima gaa yakaliya ndiri mabwajubwaju ga mtera
gwakuwi? Hashi, mlolera wa wakondolu gaa yakalanda ndiri
maweri ga wakondolu wakuwi mweni? **8** Hashi, ntakula vitwatira
avi umuntu hera? Hashi, Lilagaliru lyeni lya Musa litakula
ndiri hangu? **9** Ilembitwi Mumalagaliru ga Musa, “Nagumtawa
mlomu gwa ng'ombi pakakomanga usaka.” Hashi, Mlungu
kankuvitakulira visoweru vya ng'ombi? **10** Hashi, kaweriti ndiri
kakutuholera twenga pakatakuliti hangu? Yina, aga galembitwi
kwa toziya ya twenga, ulii yakalima na ulii yakabenanga,
woseri walitumbira kupata mabenu. **11** Payiwera twenga tuyala
mbeyu ya shirohu pakati penu, hashi shitwatira shikulu patwapa
vintu vya mafiliru getu? **12** Payiwera wamonga wafiruwa
kulolera aga kulawa kwa mwenga? Hashi, twenga tufiruwa
ndiri kuliku womberi? Kumbiti twenga tuvitendera ndiri virii
vyavimfiriziya Mlungu avi. Pa pakuwi tustahili kila shintu su
nashitulila shileweleru shintu shoseri Shisoweru Shiwagira sha
Kristu. **13** Hashi, muvimana ndiri kuwera yawatenda lihengu

Mnumba nkulu ya Mlungu wapataga shiboga shawu mlaa na
yawalaviya tambiku pashitalawanda sha kutambikira wapataga
vintu vya tambiku ayi? **14** Ntambu iraayi, Mtuwa kawalagaliriti
yawawabwelera wantu Shisoweru Shiwagira wapati vyawafira
Mushisoweru Shiwagira. **15** Kumbiti neni ntumiyiti ndiri goseri
aga ama nankulemba ndiri su mwenga muntenderi neni ntambu
ayi. Mbaka neni nwowi kuliku kumtenda muntu yoseri kawoni
kuwera neni nankulitumbira hera. **16** Payiwera nankushibwera
Shisoweru Shiwagira, shitwatira ashi shiwera ndiri sha kulitumba,
ali ndo lihengu lyampananitwi nulitendi. Shodi neni handa
pambwera ndiri Shisoweru Shiwagira! **17** Mensyaguli lihengu
ali kwa neni namweni, mendoleri lifupu, kumbiti pantenda
lihengu ali pota na kufira namweni Mlungu kanamini kwa
lihengu ali. **18** Vinu lifupu lyangu ndo shintu gaa? Lifupu
lyangu ndo ali, panuwabwelera wantu Shisoweru Shiwagira nfira
ndiri kupananwa shintu ama nduwa ndiri shibenamgongu sha
lihengu lya kushibwera Shisoweru Shiwagira. **19** Tembera neni
nammanda ndiri gwa muntu yoseri, kumbiti nulitendi namweni
kuwera mmanda gwa kila muntu su numjegeri Kristu wantu
wavuwa ngoo. **20** Pantenditi lihengu na Wayawudi, nulikali
gambira Namyawudi su nuwapati Wayawudi, tembera namweni
neni nonguziwa ndiri na Malagaliru ga Musa, ntenditi lihengu
pamuhera na walii yawalongoziwa na Malagaliru ga Musa, su
nuwapati womberi. **21** Ntambu iraa ayi, neni pantenditi lihengu
pamuhera na wantu yawawera ndiri wayawudi, nulikaliti gambira
wantu yawawera ndiri Wayawudi, yawawera kunja Mumalagaliru
ga Musa, su nuwapati womberi. Ayi ilanguziya ndiri kuwera
njimira ndiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka neni nonguziwa na
Malagaliru ga Kristu. **22** Kwa yawawera na moyu legilegi, nulikaliti

gambira womberi ntambu yawalikaliti su nuwapati yawawera
na moyu legilegi. Ntenditi kila shintu kwa wantu woseri su kwa
njira yoseri ilii wapati kulopoziwa. **23** Nugatenda goseri aga
toziya ya Shisoweru Shiwagira, su mpati kuwanka matekeleru
gakuwi. **24** Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu pawatuga,
woseri wankutuga, kumbiti ulii yakawalongolera wayaguwi ndo
yakawanka lifupu? Mtugi hangu su mfupwi. **25** Muntu yoseri
yakafira kuwakanga wayaguwi kwa kutuga, kwanja kagalekaga
goseri, katendaga hangu su kapati lijenjeri lyalihalibika! Kumbiti
twenga tutenda hangu tupati lijenjeri lyaliharibika ndiri. **26** Su
ntuga gambira muntu yakafira kukanga, nkoma ndiri gambira
muntu yakakoma lipuga. **27** Kumbiti nuyigangamiziya nshimba
yaneni su nuyikolimlima, ntira kuwera neni namweni naniza
kulemwa kuwanka lifupu panuwabwera kala wamonga Shisoweru
Shiwagira.

10 Walongu wayangu nfira muvimani shilii shashiwalawiriti
wambuyi wa twenga yawamfatiti Musa. Woseri waweriti pasi
pa ulolera wa liwundu lilii na woseri walokiti mubahali njeri ilii.
2 Woseri wabatizitwi waweri wantumini wa Musa muliwundi
lilii na mubahali njeri ilii. **3** Woseri waliyiti shiboga shiraa
shilii sha shirohu. **4** Vilaa vilii walanditi shakulanda shiraa
shilii sha shirohu. Womberi walanditi kulawa mulitalawu lulii
lya shirohu lwaluwafatiti, litalawu ali ndo Kristu mweni. **5**
Pamuhera na hangu, wavua wawu wamfiriziyiti ndiri Mlungu
na mauti gawu gapalasiyitwi kushiwala. **6** Vinu, goseri aga
galawira kutuberiziya twenga, su natuwera wantu wakufira
vidoda gambira womberi ntambu yawatenditi. **7** Namguwira
vinyagu gambira wamu wawu ntambu yawatenda. Malembu
Mananagala ntambu yagalonga, “Wantu walivagiti kuliya na

kulanda na wagoloka na wavina vidoda.” **8** Namuhumba gambira
wamu wawu ntambu yawahumbiti, wahowiti wantu elufu malongu
mawili na miya tatu kwa lishaka limu. **9** Natumjera Mtuwa
Kristu gambira wamu wawu tambu yawamjeriti, woseri wahowiti
kwa kulumwa na wanjoka. **10** Namuhinginika gambira wamu
wawu ntambu yawatenda, su walagitwi na lihoka lya kulaga
lyakatumitwi na Mlungu. **11** Su shitwatila ashi shiwapatiti shiwera
mfanu kwa wamonga na galembitwi su kutuberiziya twenga,
yatulikala mumashaka gapakwegera kupelera. **(aiōn g165)** **12**
Ulii yakalihola kuwera kagangamala, kaloli hweri nakaguwa. **13**
Majeru gampatiti mahenga ndiri kwa wantu. Mlungu kaaminika,
yomberi hapeni kawaleki mjerwi kupita makakala genu. Kumbiti
pamjerwa hakawapanani makakala ga kuhepelera na njira
ya kulawira amu. **14** Su, waganja wangu mtiri kuviguwira
vinyagu. **15** Nankutakula na mwenga, wantu yawawera na luhala,
muliholi maweni aga gantakula. **16** Patulutekelera lutekeru
lwa Mtuwa, hashi, tulikolerana ndiri pamuhera na mwazi gwa
Kristu? Hashi, patumega libumunda tulikolerana pamuhera
ndiri na nshimba ya Kristu? **17** Toziya kwana libumunda
limu hera, tembera twenga yatuwera tuvuwa, tuwera nshimba
yimu, toziya twawoseri tubagulana pamuhera mulibumunda
liraa ali. **18** Mwawaloli wantu wa Israeli, walii yawaliya shilii
shashilaviyitwi tambiku su walikolerana pamuhera na Mlungu
kupitira tambiku zyawamlavilira. **19** Vinu, ntakuli shishi? Shiboga
shawashitambikiriti shinyagu shintu shikulu kuliku shiboga?
Na vinyagu avi, vintu vikulu? **20** Ndala! Shantakula neni
ndo ashi. Tambiku zyawazilaviya wantu yawammana ndiri
Mlungu wamlavilira ndiri Mlungu, walavilira washamshera. Na
neni nfira ndiri nakamu mwenga mulikolerani pamuhera na

washamshera. **21** Mwenga hapeni mlandiri lutekeru lwa Mtuwa,
uganu mwankulandira lutekeru lwa washamshera, hapeni muwezi
kuliya shiboga pameza pa Mtuwa na pameza pa washamshera.
22 Hashi, tufira kumtenda Mtuwa kaweri na weya? Hashi, twana
makakala ng'anji kuliku yomberi? **23** Su wantu wamu pakati penu
walonga, “Vintu vyoseri vilewelerwa ndiri, kumbiti nonga vyoseri
ndiri viherepa. Vintu vyoseri vyavilewelewitwi, kumbiti nonga
vyoseri ndiri vinyawa.” **24** Muntu yoseri pakati penu nakasakula
mota yakuwi mweni, kumbiti kasakuli mota ya myaguwi. **25** Mliyi
shoseri shilii shawawuza kusoku pota na kulikosiya kosiya toziya
ya nfiru zyenu ziweri na unakaka, **26** toziya Malembu Mananagala
galonga, “Pasipanu na vyoseri vyaviweramu viwera vya Mtuwa.”
27 Handa muntu yakamwamini ndiri Kristu pakawashemera kuliya
shiboga na mwamuwa kugenda, mliyi vyoseri vyakawatandireni
pota ya kukosiya kosiya toziya ya nfiru zyenu. **28** Kumbiti muntu
pakawagambireni, “Shiboga ashi washitambikilira vinyagu,” Su
toziya ya ulii yakawagambireni na toziya ya nfiru zyenu, namliya.
29 Ntakula, toziya ya nfiru, nfiru ya yenu ndiri kumbiti nfiru yakuwi
ayu yakawagambireni. Hamunkosiyi, iwera hashi ulekeziwu
wa neni utozwi na nfiru ya muntu gwingi? **30** Payiwera neni
nonga mayagashii Mlungu toziya ya shiboga shaneni, iwera
hashi muntu gwingi kanongi kwa shiboga shanongiti mayagashii
Mlungu? **31** Su shoseri shamtenda, kuliya ama kulanda, mtendi
goseri kwa ukwisa wa Mlungu. **32** Namuwera shileweleru kwa
Wayawudi ama kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi ama kwa
Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu. **33** Mulikali gambira
neni, nfira kuwaherepeziya wantu woseri kwa vyoseri vyantenda,
toziya nsakula ndiri mota yangu namweni, kumbiti mota ya
woseri wapati kulopoziwa.

11 Munfati neni ntambu yanumfata Kristu. **2** Nuwazyumani
mwenga toziya mashaka goseri muhola neni na kugafata
mafundu ganuwafundani. **3** Kumbiti neni nfira muvimani kuwera
Kristu ndo mtuwi gwa mpalu na kila mpalu ndo mtuwi gwa
mdala gwakuwi na Mlungu ndo mtuwi gwa Kristu. **4** Su kila
mpalu yakamluwa Mlungu ama yakabwera ujumbi wa Mlungu
uganu pakagubika mtuwi gwakuwi kwa nguwu, yomberi su
kankumsoniziya Kristu. **5** Na mdala yoseri pakamluwa Mlungu
ama pakabwera ujumbi wa Mlungu pota na kugubikira nguwu
mtuwi gwakuwi, ayu kankumsoniziya mpalu gwakuwi, yakatenda
hangu, kalifana na mdala yakamogiti viri zyakuwi. **6** Handa mdala
yakagubikira ndiri nguwu mtuwi gwakuwi, mbaka kamogi viri
zyakuwi. Kumbiti iwera soni kwa mdala kupunguza viri zyakuwi
ama kumoga, su mbaka kagubiki mtuwi gwakuwi. **7** Mpalu
kafiruwa ndiri kugubikira nguwu mtuwi gwakuwi, toziya yomberi
kalifana na Mlungu na kawera ukwisa wa Mlungu, kumbiti
mdala ayu kawera ukwisa wa mpalu. **8** Toziya mpalu kalawa
ndiri kwa mdala, kumbiti mdala kalawiti kwa mpalu. **9** Mpalu
wamuwumbiti ndiri kwajili ya mdala, kumbiti mdala wamuwumbiti
kwajili ya mpalu. **10** Vilaa toziya ya wantumintumi wa kumpindi,
su mdala kagubiki nguwu mtuwi gwakuwi, iweri lilangaliru lya
uwezu yauwera kumpindi kwakuwi. **11** Mumakaliru getu kwa
kulikolerana pamuhera na Mtuwa, mdala kashintu ndiri pota
ya mpalu na mpalu kashintu ndiri pota ya mdala. **12** Gambira
mdala ntambu yakalawirana na mpalu, ntambu iraayi mpalu
kayiwuka kwa mdala, kumbiti kila shintu shilawa kwa Mlungu. **13**
Mwamuwi maweni, hashi iherepa kwa mdala kumluwa Mlungu
pota ya kuvala shintu mumtuwi mwakuwi? **14** Ata ntambu
yatuwumbitwi kulanguziya kuwera mpalu pakawera na viri ntali

iwera soni kwakuwi mweni, **15** kumbiti kwa mdala pakawera na
viri ntali iwera ligoya kwakuwi mweni, toziya wampanana viri
ntali su zimgubiki. **16** Handa muntu kafira kujega likakatala kwa
shitwatira ashi, su na kavimani kuwera twenga twahera shitiba
shamonga, ama shipinga sha wantu shawamjimira Yesu shahera
shitiba shimonga. **17** Pawera nankali nankuwalagalira malagaliru
aga, hapeni nuwazyumi mwenga, toziya mumikutanu ya mwenga
ya kumguwira Mlungu ijega matatizu nentu kuliku vitwatira
viherepa. **18** Pamberi pa goseri, mpikanira kuwera pamuliwona
pamuhera mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu, galawiraga
malekaniru pakati panu na neni njimira padidini, **19** toziya
mabagula ga ntambu yingi yingi mpaka gaweri pakati penu, su
walii yawajimilwa na Mlungu wapati kumanikana. **20** Mwenga
pamuliwona pamuhera, mulihola kuwera mwankuliya shiboga
sha kumuhola Mtuwa, kumbiti mliya ndiri! **21** Toziya pamliya kila
yumu kankuliya shiboga shakuwi mweni pota na kumuhepera
muyaguwi, ata ulawira kwa wamu wenu wawera na njala, na
mpaka wamonga walowera. **22** Hashi, mweza ndiri kuliya na
kulanda ukaya kwenu? Ama mwankushibeziya shipinga sha
wantu shawamjimira Yesu na kuwasoniziya walii yawahera na
shintu? Su vinu nuwagambiri shishi? Ndala! Hapeni nuwazyumi
kwa shitwatila ashi. **23** Toziya neni nugapatiti aga kulawa kwa
Mtuwa, malagaliru galii ganuwapananiti kuwera pashiru palii
Mtuwa Yesu pawamgalambukiti, yomberi katoliti libumunda, **24**
kamgambira Mlungu mayagashii, kalimega libumunda, kalonga,
“Ayi ndo nshimba yangu yampananitwi mwenga, mtendi hangu
kwa kuhola neni.” **25** Viraa avi, pakaliiti kala katola lutekeru,
kalonga, “Ali ndo lutekeru lya lipatanu lya syayi lyalilanguziwa
mumwazi gwangu. Mtendi hangu kila pamlanda, kwa kuhola

neni." **26** Toziya kila pamliya libumunda ali na kululandira lutekeru
ali, mwankubwera kuhowa kwa Mtuwa, mpaka pakiza kayi.
27 Su kila yakaliya libumunda ali ama kulandira lutekeru lwa
Mtuwa kwa njira yayifiruwa ndiri, ayu hakaweri na ukondola kwa
kuvitendera vidoda nshimba na mwazi gwa Mtuwa. **28** Kwanja
kila muntu kaliloleri weri mweni huti, shakapanu kaliyi libumunda
ali na kulandira lutekeru ali, **29** toziya yakaliya na kulanda pota
kuvimana nshimba ya Mtuwa ndo shishi, kaliya na kulanda
utoza wakuwi mweni, **30** toziya ayi wavuwa pakati penu wawera
legilegi na walweli na wamu wawu wahowa kala. **31** Handa
metulitozi hweri twaweni, metutozwi ndiri na Mlungu. **32** Kumbiti
patutozwa na Mtuwa kuwera twana vidoda, twankufundwa tuweri
na ligoya, su natutozwa kuwera na vidoda pamuhera na wantu
wa pasipanu. **33** Su, walongu wayangu, pamuliwona kuliya
shiboga sha Mtuwa, kila muntu kamuhepi myaguwi. **34** Handa
kwana yoseri yakawera na njala, kaliyi ukaya kwakuwi, su
kuliwona kwa mwenga nakutenda utoza wa Mlungu. Kumbiti
vitwatira vilii vyamonga, hanuwagambiri paniza.

12 Vinu walongu wayangu, nfira muvimani visoweru vya mafupu
ga Rohu Mnanagala, neni nfira mwenga muvimani unakaka
kuusu vitwatira avi. **2** Muvimana kuwera, pamberi pa mwenga
kuwera wantu yawammana Mlungu, mlongoziwitwi munjira zya
kuviguwira vinyagu. **3** Su muvimani kuwera kwahera muntu
yoseri yakalongoziwa na Rohu gwa Mlungu kaweza kutakula,
"Yesu kapangiritwi!" Ntambu iraayi muntu yoseri hapeni kawezi
kutakula, "Yesu ndo Mtuwa," Pakalongoziwa ndiri na Rohu
Mnanagala. **4** Kwana ntambu yingi yingi ya mafupu ga shirohu,
kumbiti Rohu yumu hera yakalaviya mafupu aga. **5** Kwana
ntambu yingi yingi zya kutendera, kumbiti Mtuwa yakatenderwa

ndo yumu hera. **6** Kwana ntambu yingi yingi ya kutenda lihengu,
kumbiti Mlungu yumu hera yakatenda mahengu goseri kwa
wantu woseri, wapananwa makakala ga kutenda lihengu lyoseri
kwa woseri. **7** Roho Mnanagala kalilanguziya kwa njira zya
ntambu yingi yingi kwa kila muntu kwa mota ya woseri. **8**
Rohu kampanana muntu yumu ujumbi wa luhala na muntu
yumonga ujumbi wa malifa ga kuvimana vitwatira, ntambu
yakafira Rohu ulaa ayu. **9** Rohu ulaa ayu kampanana muntu
yumu njimiru na muntu yumonga kapananwa lifupu lya kuponiziya
wantu. **10** Rohu Mnanagala kampanana yumu lifupu lya kutenda
mauzauza, yumonga kapananwa lifupu lya kuwubwera ujumbi
wa Mlungu, yumonga kapananwa lifupu lya uwezu wa kutakula
mafupu ga ntambu yingiyingi yagalawiti kwa Rohu na vyavilawiti
ndiri kwa Rohu. Kampanana yumonga lifupu lya kutakula kwa
luga zyazimanika ndiri na muntu gwingi kapananwa uwezu
wa kutakulira shilii shashitakulitwi. **11** Kumbiti goseri aga ndo
mahengu ga Rohu ulaa ulii yumu hera, yakambagulira kila muntu
lifupu lya ntambu yingi yingi, ntambu yakafira mweni. **12** Handa
shimba yimu ntambu yaiwera na viwungiru vivuwa, tembera yana
viwungiru vivuwa, vitenda nshimba yimu, ndo ntambu yaiwera
vilaa kwa Kristu. **13** Toziya twenga, patuwera Twawayawudi
ama wantu yawawera ndiri Wayawudi, wamanda ama wantu
walekiziwa, twawoseri tubatizwa kwa Rohu yumu mushimba yimu
ayi, na twawoseri tupananwa Rohu yumu ayu. **14** Vilaa nshimba
yahera shiwungiru shimu hera, kumbiti iwera na viwungiru
vivuwa. **15** Handa ligulu melitakuliti, “Toziya neni naliwoku ndiri,
su neni gwa nshimba ndiri,” Hashi, ligulu meliweri ndiri lya
nshimba? **16** Handa likutu melitakuliti, “Toziya neni nalisu ndiri,
su neni gwa nshimba ndiri?” Hashi, likutu meliweri lya nshimba

ndiri? Ndala! **17** Handa nshimba yoseri meiweri lisu, hashi,
muntu mekapikaniri ntambu gaa? Handa nshimba yoseri meiweri
likutu, muntu mekawezi hashi kunusiya? **18** Kumbiti ntambu
yayiwera, Mlungu kavituliti hweri viwungiru vyoseri avi ntambu
yingi yingi munshimba, ntambu yakafiriti. **19** Handa viwungiru
vyoseri meviweri shiwungiru shimu, nshimba meiweri koshi? **20**
Nakaka kuwera, kwana viwungiru vivuwa, kumbiti nshimba yimu
hera. **21** Su lisu hapeni liwezi kuligambira liwoku, “Neni nukufira
ndiri.” Ama mtuwi hapeni guwezi kugagambira magulu, “Nuwafira
ndiri mwenga.” **22** Kumbiti pamuhera na hangu, ilanguziya
kuwera viwungiru vilii vya nshimba viwoneka legilegi kumbiti
vyana mana nentu. **23** Na viwungiru vilii vyatulihola kuwera
vifiruwa ndiri ligoya likulu, ndo yatuvilola nentu hweri, viwungiru
vya nshimba vyaviwoneka ndiri kuwera viherepa nentu, vilolerwa
hweri. **24** Kumbiti viwungiru vimonga vifira ndiri kulembeziwa.
Mlungu mweni kayitula nshimba mumpangu, su kavipanana
ligoya ng'anji viwungiru vilii vyavipungukiwitwi ligoya. **25** Su
nakuwera ubagula munshimba, kumbiti viwungiru vyoseri vya
ntambu yingi yingi vililoleri vyeni kwa vyeni. **26** Handa shiwungiru
shimu pashitendua, su viwungiru vyoseri vyankulitenduwa
pamuhera nashu na shiwungiru shimu pashikwiswa, viwungiru
vimonga vyoseri vinemelera pamuhera nashu. **27** Su mwawoseri
mwenga mwanshimba ya Kristu, kila yumu gwenu kashiwungiru
sha nshimba ayi. **28** Mlungu katula mushipinga sha wantu
vyawamjimira Yesu, kwanja wantumintumi, pili wambuyi wakuwi,
ntatu wafunda, shakapanu kawatula walii yawawera na lifupu
lya kutenda mauzauza, wamonga lifupu lya kuponiziya na
kuwatanga wamonga, ama kuwalonguziya womberi na wamonga
lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri. **29** Woseri wawera

ndiri wantumintumi ama wambuyi wa Mlungu ama wafunda.
Na kila muntu ndiri kana makakala ga kutenda mauzauza, **30**
ama woseri ndiri yawaweza kuponiziya ama kutakula kwa luga
zyazimanika ndiri ama kutakulira shilii shashitakulwa. **31** Su mfiri
mafupu makulu nentu. Naneni hanuwalanguziyi njira iherepa
nentu kuliku zyoseri azi.

13 Ata neni paweza kutakula luga zya wantu na zya
wantumintumi wa kumpindi, kumbiti pawera nahera mafiliru, neni
wera gambira lidebi lyahera shintu ama kengeli. **2** Weza kayi
kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, panuvimana
bada zyoseri na kumana kila shintu, weza kuwera na njimiru
ya kuyihamiziya migongu, kumbiti pawera nahera mafiliru
neni nashintu ndiri. **3** Pandaviya ulunda waneni woseri na
kuwapanana wahushu, kayi pandaviya nshimba yaneni ilunguziwi
motu, handa pawera nahera mafiliru neni hapeni mpati shintu.
4 Yakawera na mafiliru kahepeleri na utanga na yakawera na
mafiliru kahera weya, hapeni kaweri na malingisi ama kalitumba.
5 Yakawera na mafiliru hapeni kakosi ligoya, hapeni kasakuli
mota yakuwi mweni na hapeni kaweri na maya kanongola longola
na hapeni katuli mumoyu vintu vidoda vyawamtendiriti. **6** Mafiliru
hapeni gasekeleri ukondola, kumbiti gasekelera unakaka. **7**
Muntu yakawera na mafiliru kahepeleri goseri na kajimilira goseri
na kakanka goseri. **8** Mafiliru gahera upeleru. Handa kwana
mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu, aga hagawuki lishaka
limu, mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri hagawuki,
handa kwana kuvimana hakupiti. **9** Toziya mafupu ga kuvimana
vyoseri gamalilika ndiri na lifupu lyatwenga lya kutunga ujumbi
wa Mlungu likamilika ndiri. **10** Mlungu hakavikamilishi vyoseri,
shilii shashikamilika ndiri, hashiwuki. **11** Paweriti namwana

ntakuliti shiwana, nuvimaniti shiwana, nuliholiti shiwana. Kumbiti
vinu neni namuntu mkulu, vitwatira vya shiwana nuvileka. **12**
Shatuwona vinu shiwoneka gambira sheni shashiwoneka ndiri
weri mushiloleru, kumbiti shakapanu hatuwoni sheni kwa sheni.
Vinu nuvimana katepu hera, kumbiti shakapanu hanuvimani
hweri goseri, gambira Mlungu ntambu yakamana neni. **13** Vinu
gankulikala matatu aga, njimiru na litumbiru na mafiliru, kumbiti
lyaliwera likulu mugoseri ndo mafiliru.

14 Mgangamali kuwera na mafiliru. Ntambu iraayi mgangamali
kupata mafupu gamonga ga shirohu, kupita vyoseri mpati
mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu. **2** Yakatakula luga
zyazimanika ndiri, katakula ndiri na wantu kumbiti kankutakula na
Mlungu, toziya kwahera muntu yakamwerewa yomberi. Yomberi
kankutakula vitwatira vyavilififiti kwa makakala ga Rohu. **3** Kumbiti
yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, katakulaga
na wantu kwajili ya kuwatanga na kunemeriziwa na kuwapanana
moyu. **4** Yakatakula luga zyazimanika ndiri kalinyawa mweni.
Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu,
kankushitanga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. **5** Su
nfira mwawoseri mwenga mtakuli kwa luga zyazimanika ndiri
kumbiti menfiri muweri na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu.
Toziya muntu yakatunga ujumbi wa Mlungu, ndo mkulu nentu
kuliku ulii yakawera na lifupu lya kutakula luga zyazimanika
ndiri, payiwera ndiri hera handa kwana muntu yakagatakulira
galii gagatakulitwi, su shipinga sha wantu woseri yawajimira
Yesu wapati kutangwa. **6** Su walongu wayangu, handa panizaku
kwa mwenga na kutakula na mwenga kwa luga zyazimanika
ndiri hampati mota gaa? Hapeni mpati mota yoseri, kumbiti
hampati mota panuwagambira magubutulwa ga Mlungu ama kwa

kuvimana ama ujumbi wa Mlungu ama mafundu gamu. **7** Ndo
ntambu yayiwera kwa vyombu vyahera ukomu vyavilaviya liziwu
gambira firimbi ama malimba. Muntu kaweza hashi kulumana
lwimbu lyaguvinwa handa vyombu avi vilaviya ndiri liziwu weri
pavigombwa? **8** Ngoma ya ngondu payigombwa pota na kuwera
na ntambu yakuwi, hashi gaa hakalituli kala kwa ngondu? **9**
Ntambu iraayi na mwenga, handa shamtakula shimanikana
ndiri, hashi, gaa hakawezi kuvimana vyamtakula? Su mwenga
mulifana gambira wantu yawatakula na lyega. **10** Kwana luga za
ntambu yingi yingi pasipanu na kwahera ata yimu yayimanika
ndiri. **11** Kumbiti panuvimana ndiri luga yakatakula muntu, walii
yawatakula luga ayi hawaweri wahenga kwa neni na neni hanweri
muhenga kwamwenga. **12** Ntambu iraa ayi na mwenga mfira
kupata mafupu ga Rohu, su mtendi ntambu yamuweza kuwera
na mafupu ga kushitanga Shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu. **13** Su yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri, kamluwi
Mlungu kawezi kuwagubutulira wantu shilii shashitakulitwi.
14 Toziya panumluwa Mlungu kwa luga zyazimanika ndiri,
rohu yangu ndo yayimluwa Mlungu, kumbiti mahala gangu
gapanu ndiri. **15** Su ntendi hashi? Hanumluwi Mlungu kwa
rohu yangu, hanumluwi Mlungu kwa mahala gangu viraa na
hanimbi kwa rohu yangu, hanimbi kwa mahala gangu viraa.
16 Pagumjuma Mlungu kwa rohu yaku hera, hakawezi hashi
muntu gwa ntambu iraayi kulonga, “Yina hangu”, Mukulonga
mayagashii Mlungu handa pakavimana ndiri shagutakula? **17**
Guweza kulonga hweri mayagashii Mlungu, kumbiti kwa wantu
wamonga hapeni iwatangi. **18** Nonga mayagashii Mlungu kuwera
neni ntakula kwa luga zyazimanika ndiri nentu kuliku mwawoseri
mwenga. **19** Kumbiti mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu

nfira nentu kutakula visoweru vyamuhanu vyavimanikana su
nuwafundi wamonga, kuliku kutakula visoweru vivuwa vya luga
zyazimanika ndiri. **20** Walongu wangu, namulihola gambira
wana mumaholu ganeni. Mwenga muweri gambira wanonu
muvidoda, kumbiti pamulihola muweri gambira wantu yawakula.
21 Mumalembu Mananagala galembwa, “Mtuwa kalonga, ‘Kwa
njira ya wantu walii yawatakula kwa luga zyazimanika ndiri, Na
kwa milomu ya wahenga, Hantakuli na wantu awa, Pamuhera
na hangu hapeni wampikaniri.’” **22** Su mafupu ga kutakula luga
zyazimanika ndiri gawera lilangaliru kwa wantu walii yawajimira
ndiri na kumbiti ndiri kwa walii yawajimira. Kumbiti kutakula
ujumbi yakapananitwi na Mlungu na kwa walii ndiri yawajimira,
kumbiti kwa wantu yawajimira. **23** Su wantu woseri wa Mlungu
pawaliwona pamuhera na woseri pawanja kutakula kwa luga
zyazimanika ndiri na wantu walii yawamana ndiri ama wantu
walii yawajimira ndiri pawiza kulikolerana na mwenga, hashi
womberi hapeni watakuli kuwera mwenga muwera na lukwali?
24 Kumbiti kila muntu pakatakula ujumbi yakapananitwi na
Mlungu na muntu yakamana ndiri ama muntu yakajimira ndiri
pakingira, goseri gakagapikanira hagamlanguziyi udoda wakuwi
mweni na hakatozwi na galii gakagapikanira. **25** Bada za moyu
gwakuwi hazigubutulwi na yomberi hakasuntami makukama na
kumguwira Mlungu pakatakula, “Nakaka Mlungu kapamuhera na
mwenga!” **26** Walongu wayangu, vinu tutakuli hashi? Pamuliwona
pamuhera kumguwira Mlungu, muntu yumu kayimbi lwimbu
na yumonga kafunda na muntu gwingi kaweri na ugubutula
kalawa kwa Mlungu na yumonga katenderi lifupu lyakuwi lya
kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na yumonga kagatakuliri galii
gagatakulitwi. Goseri aga gatendeki kwa kushitanga Shikundi sha

wantu yawamjimira Yesu. **27** Handa pakawera muntu kana lifupu
lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri, su wafiruwa kutakula
wantu wawili ama watatu, yumu pa yumonga, uganu paweri na
muntu gwingi kagatakuliri galii gagatakulitwi. **28** Handa kwahera
muntu yakaweza kugatakulira galii gagatakulitwi mushipinga sha
wantu yawamjimira yesu, su ulii yakatakula kwa luga zyazimanika
ndiri kanyamali na kalitakuliri mweni na Mlungu. **29** Wantu
wawili ama watatu yawapananitwi ujumbi wa Mlungu wautakuli
na wamonga wagalololiloli weri galii gagatakulitwi na womberi.
30 Kumbiti muntu yumu pakatakula na muntu gwingi kapata
ugubutula kulawa kwa Mlungu, su ulii yakatakula kanyamali. **31**
Mwawoseri mwenga muweza kupananwa ujumbi wa Mlungu
muutakuli, yumu pa yumonga, su kila muntu hakalifundi na
kupananwa moyu. **32** Lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu
lifiriziwa likolwimlima na ayu yakawera na lifupu ali, **33** toziya
Mlungu ndo Mlungu ndiri gwa ndewu, kumbiti kawera Mlungu
gwa makolaniziwu na ponga. Ntambu yayiwera mushipinga
shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, **34** wadala wanyamalili
mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Womberi wafiruwa
ndiri kutakula ama kulonguziya handa Malagaliru ga Wayawudi
ntambu yagalonga. **35** Handa womberi pawafira kuvimana
visoweru vilii, wawakosiyi wapalu wawu ukaya. Toziya hayiweri
soni kwa mdala kutakula mumkutanu wa mushipinga sha
wantu yawamjimira Yesu. **36** Hashi, mwankulihola shisoweru
sha Mlungu shilawa kwa mwenga ama shiwayizira mwenga
gweka yenu hera? **37** Handa muntu yoseri kalihola kuwera
yomberi kawera na lifupu lya kuwutakula ujumbi wa Mlungu
ama kawera na lifupu lya Rohu, su kavimani kuwera aga
ganuwalembelera mwenga ndo Lilagaliru lya Mtuwa. **38** Kumbiti

muntu yakagapikanira ndiri aga, su nakasherwa muntu ayu.
39 Su hangu walongu wayangu, mfiruwa kuwera na lifupu lya
kutunga ujumbi wa Mlungu, kumbiti namuwalewelera wantu
kutakula kwa luga zyazimanika ndiri. **40** Kumbiti goseri gatendeki
kwa ligoya na kwa ntambu iherepa.

15 Walongu wangu, vinu nfira nuwaholiziyi mwenga Shisoweru
Shiwagira shanuwabweririti, sheni ndo shyanjiru sha moyu
gwenu na mwenga mushiwankiti na mushisoweru ashi mwenga
mgangamala. **2** Ujumbi yanuwabwelerani ndo Shisoweru
Shiwagira. Mwenga hamlopoziwi pamushijimila na handa
pamjimira ndiri kujimira kwa mwenga hakuweri hera. **3** Neni
nuwapananiti mwenga vyaviwera na mana nentu, vitwatira
vyanankiti neni namweni, kuwera Kristu kahowiti toziya ya vidoda
vya twenga, handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, **4**
kuwera yomberi kasilitwi na kazyukiti lishaka lya tatu kwanjira
pakahowiti, Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi, **5**
kwanja kamlawiriti Kefa, shakapanu kawalawiriti wantumintumi
woseri lilongu na wawili. **6** Shakapanu kawalawiriti walongu
wavuwa nentu ya miya muhanu kwa mala yimu, wavuwa wawu
wankali wankulikala mpaka vinu, kumbiti wamu wawu wahowiti
kala. **7** Shakapanu kamlawiriti Yakobu na shakapanu kawalawira
wantumintumi woseri. **8** Upeleru wa goseri kandawiliti neni viraa,
neni yanweriti gambira muntu yakiwukiti mushipindi shakuwi
ndiri. **9** Toziya neni nantumintumi mdidini nentu pakati pa
wantumintumi woseri, ata neni nahera uzyumwi wa kushemwa
ntumintumi, toziya nuwatabisiyiti vipinga vya wantu vyawamjimira
Mlungu. **10** Kumbiti kwa manemu ga Mlungu neni nwera ntambu
yanwera na manemu gakanupiti, kamupananiti ndiri hera. Neni
ntenda lihengu likamala kuliku wantumintumi woseri, naneni

mweni ndiri yantenditi, kumbiti manemu ga Mlungu gatenditi
lihengu pamuhera na neni. **11** Su pamuhera na hangu, iweri neni
ama womberi yawabwera Shisoweru Shiwagira, shintu ndiri,
ashi ndo mwenga shamjimira. **12** Handa ntambu yatubweriti
kuwera Kristu kazyukisiyitwi, wamu wenu waweza hashi kutakula
kuwera yawahowiti hapeni wazyuki? **13** Handa nakaka kwahera
kuzyukisiwa kwa yawahowiti, su Kristu kazyukiti ndiri, **14** handa
Kristu kazyukiti ndiri, su mabweru gatwenga shintu ndiri na
mwenga mwahera njimiru ya kulitumbira. **15** Vilaa vilii, twenga
tuwoneka wakapitawu yawapayira kuusu Mlungu, toziya tutakuliti
kuwera Mlungu kamzyukisiyiti Kristu, kumbiti kamzyukisiyiti
ndiri payiwera nakaka yawahowiti hapeni wazyukisiwi. **16**
Handa yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su Kristu kazyukiti ndiri.
17 Handa Kristu kazyukisiyitwi ndiri, su njimiru yenu yahera
mana na mwankali muvidoda vyenu. **18** Vilaa vilii yawahowiti
pawalikolerana pamuhera na Kristu wagamira nakamu. **19** Handa
matumbiru getu Mukristu ndo gaherepa kwa makaliru aga hera,
twenga twawantu wa kuwonerwa lusungu kuliku wantu woseri.
20 Kumbiti unakaka ndo kuwera Kristu kazyukisiwitwi, kawera
wa kwanja na lilangaliru lya nakaka kuwera walii yawagonjiti
mukuhowa hawazyukisiwi. **21** Toziya handa kuhowa kujegitwi
kwa muntu yumu, ntambu iraayi kuzyuka kwa wantu kwiza kwa
muntu yumu. **22** Handa vilii wantu woseri yawahowiti toziya
ya kulikolerana pamuhera na Adamu, ntambu iraayi woseri
hawazyukisiwi toziya ya kulikolerana pamuhera na Kristu. **23**
Kumbiti kila muntu hakazyuki kwa ntambu yakuwi, kwanja
kristu na shakapanu kwa walii yawawera wantu wa Kristu,
pakiza. **24** Pa aga, upereru hausoki, pakampanana ufalumi
Tati Mlungu, pa kuhalibisiya makakala goseri ga ukondola. **25**

Kristu kafiruwa kakolimlima huti mpaka Mlungu pakawakanka
wangondu woseri na kuwatula pasi pa magulu gakuwi. **26**
Mngondu gwa upeleru yakahalibisiwa hakaweri kuhowa. **27**
Toziya Malembu Mananagala galonga, “Mlungu katula vintu
vyoseri pasi pa magulu gakuwi.” Kumbiti Malembu Mananagala
pagalonga, “Vintu vyoseri” Vitulwa pasi pakuwi, vyanakaka
kuwera Mlungu kingira ndiri muvintu avi, toziya mweni ndo
yakavitula vintu avi pasi pa Kristu. **28** Kumbiti vintu vyoseri
pavitulwa pasi pa ukolamlima wa Kristu na Mwana ayu hakalituli
mweni pasi pa Mlungu, su Mlungu kavikolimlima vintu vyoseri
kila pahala. **29** Handa vinu kwahera uzyukisiya, hashi wantu
walii yawabatizitwi kwajili ya wahowiti wankulitumbira kupata
shishi? Handa yawahowiti wazyukisiwitwi ndiri, iwera hashi
wankubatizwa kwajili yamwenga? **30** Na twenga, iwera hashi
twenga tuliyingiziya muhatari kila shipindi? **31** Nulirapa walongu
wangu, neni mona howa kila lishaka! Litumbiru neni lyawera
kwa mwenga mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mtuwa
gwatwenga. **32** Handa nfiru ya neni hayiweri ya umuntu hera,
kulii kulikomanga kwaneni na wavigongolu wakalipa Muefesu,
hashi, neni mpatiti mota gaa? Handa payiwera yawahowiti hapeni
wazyukisiwi, su “Mtuleki twenga tuliyi na kulanda, toziya shilawu
hatuhowi.” **33** Namulipayira, “Waganja wadoda wahalabisiya
tabiya iherepa.” **34** Mwimuki mumaholu! Muweri na luhala na
mulikali makaliru gaherepa na mleki kutenda vidoda. Toziya
wantu wamonga wammana ndiri Mlungu nakamu. Ayi ndo soni
nentu, neni kuwagambira aga. **35** Muntu hakakosiyi, “Hashi,
wantu yawahowiti hawazyukisiwi ntambu gaa? Hashi, womberi
hawaweri na nshimba ya ntambu gaa?” **36** Likosiwu lizyigizyigi!
Paguyala mbeyu, payifuwa huti ndiri hapeni yimeri. **37** Paguyala

mbeyu, guyala ndiri shimeru kumbiti mbeyu hera, pamonga
yiwera mbeyu ya usaka ama mbeyu yimonga. **38** Mlungu
kayipanana mbeyu ayi nshimba ntambu yakafira mweni na kila
mbeyu yiwera na nshimba lyakuwi lya gweka. **39** Nshimba zya
viumbi zilifana ndiri, kumbiti nshimba zya wantu zya ntambu
yimu na nshimba zya wavigongolu zya ntambu yimonga na
nshimba zya wampongu zyantambu yingi na nshimba zya
wasomba zya ntambu yingi. **40** Kwana nshimba zya kumpindi
kwa Mlungu na nshimba zya pasipanu, uherepa wa nshimba zya
kumpindi kwa Mlungu wantambu yingi na uherepa wa nshimba
zya pasipanu. **41** Mshenji gwana ukwisa wakuwi mweni na lyezi
lyana ukwisa wakuwi na ntondu ziwera na ukwisa ntambu yingi
yingi, viraa vilii ata ntondu zilifana ndiri kwa ukwisa. **42** Ntambu
ayi hayiweri kwa wantu yawahowiti pawazyukisiwa. Gambira
yayiwera mbeyu, nshimba yayisilwa ndo ilii yayiwola, nshimba
yayizyukusiwa ndo ilii yayiwola ndiri. **43** Wayisira mukudoda
na legilegi, hayizyukisiwi payiwera iherepa mumakakala. **44**
Payisirwa iwera nshimba ya untu, payizyukisiwa iwera nshimba
ya shirohu. Kwana nshimba ya untu na hakuweri na nshimba ya
shirohu. **45** Toziya Malembu Mananagala galonga, “Muntu gwa
kwanja, Adamu kawumbitwi kaweri na ukomu,” Kumbiti Adamu
gwa upeleru ndo Rohu yakawapanana wantu ukomu. **46** Su
yayilongolera ndo nshimba ndiri ya shirohu, kumbiti nshimba
ya untu na shakapanu nshimba ya shirohu. **47** Adamu gwa
kwanja kawumbitwi kwa litapaka lya pasipanu na Adamu gwa
pili kalawiti kumpindi kwa Mlungu. **48** Woseri yawawera wa
pasipanu, walifana na muntu yakaumbitwi kwa litapaka, walii
yawawera wa kumpindi kwa Mlungu walifana na muntu ulii
yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. **49** Ntambu yatulifaniti na muntu

ulii yakaumbitwi kwa litapaka, viraa vilii hatulifani na muntu ayu
yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. **50** Su walongu wangu, ntakula
hangu, nshimba ya muntu hapeni uhali Ufalumi wa Mlungu,
na shilii shashiwola hapeni shihali shilii shashiwola ndiri. **51**
Mpikaniri, nankuwagambirani bada ya kulikangasha Mlungu
yakatugubutulira twenga. Twawoseri twenga hapeni tuhowi
kayi, kumbiti twawoseri hatugalambuziwi. **52** Kanongola ntambu
ya kufumbula kwa lisu, mbalapi lwa upeleru palugombwa,
yawahowiti hawazyukisiwi na nshimba zyawu paziwola ndiri na
twenga hatugalambuziwi. **53** Toziya shilii shashiwola shifiruwa
kugalambuka na kuwera shashiwola ndiri na nshimba yakuhowa
igalambulwi nayihowa. **54** Su nshimba ayi yayiwola payiwera na
ntambu ya kuwola ndiri na shilii shashihowa pashigalambulwa
kuhowa ndiri, su Lilembu Linanagala lyalilembitwi halikamiliki,
"Kuhowa kuhalibisiwa, na ukanga ukamilika!" **55** "Gwee kuhowa,
kukanga kwaku kwakoshi? Gwee kuhowa makakala gaku ga
kutenduwa gakoshi?" **(Hadēs g86)** **56** Makakala ga kuhowa ga
kutenduwa galawa muvidoda na makakala ga vidoda galawa
Mumalagaliru ga Musa. **57** Kumbiti tulongi mayagashii Mlungu,
yakatupanana ukanga kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **58**
Walongu wayangu, mgoloki hweri na mgangamali, nambegizika.
Mashaka goseri mtendi lihengu lya Mtuwa, pamuvimana kuwera
lihengu lyamtenda muuntumintumi wa Mtuwa hapeni lyagamili
hera.

16 Vinu ntakuli visoweru vya kuwashangira wantu wa Mlungu
Muyudeya. Mwenga mtendi ntambu yanuwagambiriti Shikundi
sha wantu shawamjimira Yesu aku Galatiya. **2** Kila jumapili,
kila yumu gwenu pakati penu katuli mpiya zyakapatiti na
kazituli gweka, su shipindi paniza nakuwera na nfiru ya

kujojinika mshangu. **3** Paniza kwa mwenga, hanuwatumi
walii yamfira kuwasyagula pakati penu, wajegi luhamba na
mafupu Kuyerusalemu. **4** Handa payiherepa naneni ng'endi
aku, su hawagendi pamuhera na neni. **5** Pampita kugenda
Makedoniya, kwanja hanizi kulikala na mwenga, toziya nfira
kugenda Makedoniya. **6** Pamonga hanulikali kwa mwenga
shipindi hera ama kulikala na mwenga myezi yoseri ya mpepu,
su muntangi nendereyi na mwanja gwangu, koseri kwanfira
kugenda. **7** Nfira ndiri kupita kwa mwenga kanongola na
kwendeleya na mwanja, ntumbira kulikala kwa mwenga katepu
hera Mtuwa pakafira. **8** Kumbiti hanulikali Efesu panu mpaka
lishaka lya Pentekosti. **9** Mlyangu gwalupalahera nakamu kwa
lihengu lyangu likulu panu, tembera yawanema ndo wavuwa.
10 Timotewu pakiza munjira ya mwenga, namumtenda kaweri
na lyoga lyoseri pakawera na mwenga, toziya kankutenda
lihengu lya Mtuwa gambira neni ntambu yantenda. **11** Su muntu
yoseri nakamzalawu, kumbiti mumtangi kendereyi na mwanja
gwakuwi kwa ponga, su kawezi kuwuya kwa neni, toziya neni
nankumuhepera kawuyi pamuhera na walongu wayangu. **12**
Vinu ntakuli visoweru vya mlongu gwetu Apolu, numuluwiti kizi
kwa mwenga pamuhera na walongu wamonga, kumbiti kafira
ndiri kwiza vinu, kumbiti hakizi pakapata lupenyu. **13** Mkali
masu, mgangamali munjimiru, muweri wavikambaku na muweri
wagangamala. **14** Kila shamtenda mushitendi kwa mafiliru. **15**
Wantu yamumjimira Kristu mummana Stefana na wantu wa
kaya yakuwi, womberi wawera wantu wa kwanja kumjimira
Kristu mulushi lwa Akaya na walilaviyiti weni kuwatendera
wantu wa Mlungu. Su nuwaluwani walongu wayangu, **16** mjimili
ulonguziwa wa wantu gambira awa na kila muntu yakatenda

lihengu pamuhera na womberi. **17** Nemelera nentu pakiziti
Stefana na Fotunatu na Akaiku, toziya walaviyiti kila shintu
shashipunguwiti kwa mwenga. **18** Wagunemiziya moyu gwangu
ntambu yamnemeliziwa mwenga viraa. Wantu gambira awa
wafiruwa waholwi. **19** Wantu wa shipinga shoseri sha yawamjimira
Yesu sha Asiya shawalamsiyani. Akula na Prisila na wantu
woseri yawaliwona mukaya kwawu, wawalamsiyani kwa litawu
lya Mtuwa. **20** Walongu woseri yawawera panu wawalamsiyani
mwenga. Mwenga mulilamsiyani kwa ufiru wa Shikristu. **21** Neni
Paulu nuwalamsiyani, panemba kwa liwoku lyaneni namweni.
22 Muntu yoseri yakamfira ndiri Mtuwa, su kapangilwi. Mtuwa
gwetu, gwizi! **23** Manemu ga Mtuwa Yesu gaweri pamuhera
na mwenga. **24** Mafiliru gangu gaweri pamuhera na mwenga
mwawoseri kwa kulikolerana pamuhera na Yesu kristu.

2 Wakorintu

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu
pamuhera na mlongu gwetu Timotewu twankuwalamusiyani.
Tuwalembelerani mwenga shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu aku Korintu, na kwa wantu woseri wa Mlungu kila pahala
Muakaya. **2** Manemu na ponga zazilawa kwa Mlungu Tati
gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na
mwenga. **3** Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu,
Tati yakawera na lusungu na Mlungu yakawakola mawoku
muvitwatira vyoseri. **4** Yomberi katukola mawoku muntabika
zoseri, su tupati kuwatanga wamonga mukila ntabika, gambira
Mlungu ntambu yakatukola mawoku twenga. **5** Yina, ntambu ya
ntabika ya Kristu yayiyongereka mngati mwetu na twenga viraa
vilii twongereka kukolwa mawoku na Kristu. **6** Handa patutabika,
twankutabika su mwenga mutangwi na kulopoziwa. Patukolwa
mawoku, viraa vilii na mwenga mkolwa mawoku na kuwapanana
makakala ga kuhepelera ntabika zilaa azi zyatuhepelera. **7** Su
matumbiru gatuwera naga kwa mwenga ndo makulu nentu,
toziya tuvimana kuwera nakaka pamtabika pamuhera natwenga,
viraa vilii mwankukolwa mawoku gambira twenga ntambu
yatukolwa mawoku. **8** Walongu, tufira tuwaholuziyani ntabika
zyazitupatiti Asiya kulii. Ntabika azi ziweriti nkulu kuliku makakala
ga twenga, ata tuweriti ndiri na litumbiru lyoseri lya kulikala. **9**
Kumbiti mumioyu ya twenga iweriti handa tutozwitwi kulagwa,
su tufundwi kuwera natulitumbira twaweni, kumbiti tumtumbiri
Mlungu yakawazyukisiya yawahowiti. **10** Yomberi katulopoziyiti
mukuhowa gambira atali, nayomberi hakatulopoziyi, na twenga
tumtumbira yomberi kuwera hakatulopoziyi kayi. **11** Mwenga
mwankututanga kwa kutuluwira kwa Mlungu. Su kuluwa kwa

mwenga kwa Mlungu, hakujimilwi, na Mlungu hakatutekeleri
na wantu wavuwa hawalongi mayagashii Mlungu toziya ya
twenga. **12** Twenga tulitumbira shintu shimu hera, nfiru yatwenga
itulanguziya nakaka kuwera kulikala kwa twenga pasipanu na
nentu kulikolerana pamuhera na mwenga, tulikaliti kwa unanagala
na uherepa wa moyu gwakatupananiti Mlungu, tulonguziwiti
ndiri na luhala lwa wantu, kumbiti manemu ga Mlungu. **13**
Twankuwalembirani mwenga vitwatira vyamuviweza kuvibetula
na kuvimana. Nakulitumbira kuwera hamgamani hweri, **14** toziya
mpaka vinu mmana katepu hera. Tuvimana kuwera shakapanu
hamuvimani na hamututumbiri twenga gambira twenga ntambu
yatulitumbira mulishaka lya Mtuwa gwetu Yesu. **15** Neni pawera
na matumbiru aga, nfiriti kuwatyangira mwenga kwanja su
mwenga hamtekelerwi mala mbili. **16** Nfiriti kuwatyangira mwenga
pampiti kugenda Makedoniya na pambuya kwa mwenga kulawa
mumkowa gwa Makedoniya, su muntangi mumwanja gwangu
gwa kugenda Yudeya. **17** Hashi, mulihola pampangiti hangu neni
nwera gambira muntu yakahera na ugolokeru? Hashi, mulihola
kuwera neni amuwa kwa maholu ga untu na kuwera ntakula
“Yina, yina” Na “Ndala, ndala” Palaa panu? **18** Mlungu ndo
mwaminika, su shilii shatuwagambiriti mwenga, shitwatira ndiri
sha “Yina” Na “Ndala” Palaa panu. **19** Toziya Yesu Kristu, Mwana
gwa Mlungu, ndomweni neni na Silwanu na Timotewu tumubweriti
kwa mwenga, kaweriti ndiri muntu gwa “Yina” Na “Ndala,”
Kumbiti yomberi kwakuwi kwana “Yina” Ya Mlungu mashaka
goseri. **20** Toziya malagilu goseri ga Mlungu gawera “Yina”
Mukristu. Su kupitira mweni “Yina haa” yankulonga kwatwenga
kwa ukwisa wa Mlungu. **21** Mlungu mweni yakatenda twenga
pamuhera na mwenga mumakaliru getu tukolerani pamuhera na

Kristu, Mlungu mweni yakatusyaguliti, **22** yomberi yakatumatikiti
shilangaziwu kulanguziya kuwera twenga twawantu wakuwi
na kutupanana twenga Rohu Mnanagala mumioyu ya twenga
kaweri lilangaliru lyalitulitwi kwajili ya twenga. **23** Mlungu ndo
kapitawu gwangu, yomberi kagumana moyu gwa neni. Neni
niziti ndiri kayi Korintu kuwatenda muweri na utama. **24** Tufira
ndiri kuwalonguziya kwa makakala munjimiru yenu, mwenga
mgangamala munjimiru yenu. Twenga tutenda lihengu pamuhera
kwa nemeleru ya mwenga.

2 Su nfiriti kuwera hapeni nuwatyangili kayi kuwatenda
muhinginiki. **2** Handa panuwahinginiziya mwenga, gaa
hakanemeziyi? Ndo wala walii yanuwahinginiziyiti! **3** Toziya
nuwalembiriti luhamba alu su paniza nfira ndiri kuhinginiziwa na
walii yawafira kunemelera. Nakaka nuvimana neni panemelera,
viraa vilii na mwenga hamnemeleri. **4** Nuwalembiriti mwenga kwa
ufiru mkulu uganu pantutuwala nentu na masozi ganawa, nfiriti
ndiri kuwahinginiziya mwenga, kumbiti kwa kuwalanguziyani
kuwera nuwafira nentu mwenga mwawoseri. **5** Vinu, handa
muntu yoseri pakamwinginiziyiti yumonga, kahinginiziya ndiri
neni gweka yangu, kumbiti kawahinginiziya mwawoseri mwenga
na nfira ndiri neni hweri mkalipa nentu. **6** Azabu yakapatiti kala
kulawa kwa wavuwa wenu imtosha. **7** Vinu, mwenga mfiruwa
kulekiziya muntu ayu vidoda vyakatenda na kumpanana moyu, su
nakahinginika nentu. **8** Su nuwaluwani mwenga, mumlanguziyi
yomberi kayi kuwera mwenga mmufira nakamu. **9** Nembiti
luhamba lulii toziya nfiriti kuvimana kuwera mwakala kujimila kila
shitwatila. **10** Pamumlekiziya muntu vidoda vyakuwi, naneni viraa
numulekiziya muntu vidoda vyakuwi. Toziya pahwera na shintu
sha kulekiziya muntu vidoda vyakuwi, numulekiziya kulongolu

kwa Kristu toziya ya mwenga, **11** su Shetani nakatuzyanga.
Toziya tuyimana mipangu yakuwi. **12** Su vinu pansokiti lushi
lwa Trowa kushibwera Shisoweru Shiwagira sha Kristu, moniti
Mtuwa kavuguliti mlyangu gwa kutenda lihengu lyakuwi. **13**
Kumbiti moyu guntamiti nentu, toziya numwona ndiri mlongu
muyetu Titu. Su nuwagambira woseri palii neni mbuka na
ng'enditi Makedoniya. **14** Kumbiti, mayagashii kwa Mlungu, kwa
yakatulongoziya mashaka goseri mumwanja gwa ukanga wa
Kristu. Yomberi katutenda twenezi unakaka wa Kristu, gambira
ununkira uherepa kila pahala. **15** Toziya twenga tulifana na
ununkira uherepa wa Kristu yakamlavilira Mlungu, ununkira
uherepa yauwafikira wantu woseri yawalopoziwitwi na wantu
woseri yawagamira. **16** Kwa wantu walii yawagamira, twenga
twaununkira waujega kuhowa, kumbiti kwa walii yawalopoziwa,
twenga twaununkira waujega ukomu. Hashi, gaa yakaweza
kutenda lihengu lya ntambu ayi? **17** Twenga tulifana ndiri
gambira wantu walii yawawuza ujumbi wa Mlungu kwa mota
yawu, kumbiti twenga twankubwera kwa uherepa wa moyu
kulongolu kwa Mlungu, gambira wantu yawatumitwi na Mlungu,
patulikolerana pamuhera na Kristu.

3 Hashi, twanji kayi kulitumbira twaweni twenga? Ama hashi,
twankufira luhamba lwa kulanguziya ukapitawu kwa wayetu?
Ama hashi tulembelwi luhamba lwanakaka kwa mwenga ama
kulawa kwa mwenga ntambu yawatenda wamonga? **2** Mwenga
mwaweni muwera luhamba lwa twenga, luhamba lwalulembitwi
mumyoyu mwa twenga, imanikana na ibetulwa na kila muntu. **3**
Ndo nakaka kuwera mwenga ndo luhamba lwa Kristu lwalujegitwi
kwa mawoku getu. Luhamba lweni lulembitwi ndiri kwa winu,
kumbiti lulembwa kwa Rohu gwa Mlungu yakawera mkomu,

lulembitwi ndiri pashipandi sha libuwi, kumbiti lulembwa mumyoyu
ya wantu. **4** Tulonga hangu toziya ya litumbiru lwatwenga
lyatuwera nalu kulongolu kwa Mlungu kupitira Kristu. **5** Tuweza
ndiri kutenda shoseri kwa makakala getu weni, kumbiti uwezu
wa twenga woseri ulawa kwa Mlungu. **6** Toziya Mlungu ndo
yakatutenditi twenga tuweri na uwezu wa kuwera wantumintumi
wa lipatanu lya syayi, lipatanu lya Malagaliru ndiri gagalembitwi,
kumbiti lipatanu lya Rohu. Malagaliru gagalembitwi gajega
kuhowa, kumbiti Rohu kajega ukomu. **7** Vinu handa Liragaliru
lyalijegiti kuhowa, lilembitwi pamabuwi, liza na ukwisa, mpaka
Waisraeli waweziti ndiri kujodulera masu sheni sha Musa toziya
ya ng'ereng'eta yakuwi. Ng'ereng'eta ayi iweriti ukwisa wa
katepu hera, **8** su utendera wa Rohu hauweri na ukwisa mkulu
nentu kupita ng'ereng'eta ilii. **9** Su payiwera, kuweriti na ukwisa
muutendera ulii waujegiti utoza, hashi, utendera yawumfiriziya
Mlungu, mkulu ndiri kupita awu? **10** Vinu ukwisa mkulu nentu
uwugubika ukwisa ulii yaupititi kwanja, ndogweni ulangala
wakuwi uwuka kala. **11** Toziya payiwera shilii shashiweriti sha
shipindi shididika hera shiweriti na ukwisa wakuwi, kupita aga
shilii shashilikala mashaka goseri hashiweri na ukwisa mkulu
nentu. **12** Toziya twana litumbiru ali, tutakula pota na lyoga. **13**
Twenga tutenda ndiri gambira Musa yakagubikiti sheni shakuwi
kwa shitambala, su wantu wa Israeli nawawona kupelera kwa
ung'ereng'eta wakuwi. **14** Kumbiti mahala gawu gapungwa.
Toziya mpaka leru palibetulwa lipatanu ligona, shigubiku ashi
shankali. Shigubiku ashi hashiwusiwi hera, muntu pakalikolerana
pamuhera na Kristu. **15** Yina, mpaka leru palibetulwa Malagaliru
ga musa, shigubikiru shigubika mahala gawu. **16** Kumbiti, shipindi
muntu pakamuwuyira Mtuwa, shigubikiru ashi shiwusiwa. **17**

Vinu “Mtuwa” Ndo Rohu na palii pakawera Rohu gwa Mtuwa,
pawera ulekeru. **18** Kumbiti twawoseri twenga, tuwera na sheni
zyazigubikirwa ndiri, tulilora gambira mushiloleru, ukwisa wa
Mtuwa na twenga tutendwa tulifani na yomberi kwa kwongereka
muukwisa yawulawa kwa Mtuwa, ayu ndo Rohu.

4 Su, kwa lusungu lyakuwi Mlungu, katupanana lihengu
ali tulitendi, na hapeni tuwuyi kumbeli. **2** Tuvileka nakamu
vitwatira vyoseri vya soni na vya bada. Tulikala kayi ndiri
muupayira, ama kwa kushipotoziya shisoweru sha Mlungu,
kumbiti twankufunda unakaka pota na kufifa kuwalangawaziya
wantu ntambu yatuwera. Shakapanu womberi hawavimani
mumyoyu mwawu kuwera twenga tutakula nakaka. **3** Handa
Shisoweru Shiwagira shatushibwera shilififa, su shilififa hera kwa
walii wawagamira. **4** Womberi wamini ndiri toziya Shetani mlungu
gwa pasipanu, katula luwindu mumahala gawu nuwawona
lupalahera ulangala wa Shisoweru Shiwagira sha ukwisa wa
Kristu, yakalifaniti nakamu na Mlungu kwa ntambu zyoseri.
(aiōn g165) **5** Toziya tulibwera ndiri twaweni, kumbiti tumubwera
Yesu Kristu yakawera Mtuwa na twenga tuwera wantumintumi
wenu toziya ya Yesu. **6** Mlungu ulaa ayu yakalongiti, “Ulangala
na ulangaliri kulawa muluwindu,” Ndo yakalangalira myoyu
ya twenga na kutupanana ulangala wa kuvimana ukwisa wa
Mlungu musheni sha Yesu Kristu. **7** Kumbiti twenga yatuwera na
luhanja alu, tuwera gambira vyombu vya utapaka, su iwoneki
pota na kufifa kuwera likakala ali likulu lilawa ndiri kwa twenga,
kumbiti lilawa kwa Mlungu. **8** Wega zyoseri tufintirwa, kumbiti
tuyonerwa ndiri, tuwera na lyoga, kumbiti tuwuya ndiri kumbeli,
9 twana wangondu wavuwa, kumbiti Mlungu katuleka ndiri pota
na utanga, tembera tugusiwa pasi, kumbiti tutenduwa ndiri. **10**

Mashaka goseri tutola howa ya Yesu munshimba mwetu, su
ukomu wakuwi Yesu viraa ulanguziwi munshimba zyetu. **11**
Shipindi shatulikala, mashaka goseri tulavilwa kuhowa kwajili
ya Yesu, su ukomu wakuwi Yesu ulanguziwi munshimba zyetu
zyazihowa. **12** Su kuhowa kutenda lihengu mngati mwa twenga,
kumbiti ukomu utenda lihengu mngati mwa mwenga. **13** Malembu
Mananagala galonga, “Njimiriti, su ntakuliti.” Na twenga viraa,
patuwera na rohu iraa ayi ya njimiru, twenga viraa tutakula toziya
tujimira. **14** Nakaka tuvimana kuwera Mlungu, ndo yakamzyusiyiti
Mtuwa Yesu, viraa vilii hakatuzyukisiyi twenga pamuhera na
Yesu na kututula pamuhera na mwenga kulongolu kwakuwa. **15**
Goseri aga ndo kwa mota ya mwenga, ata manemu ga Mlungu
pagawafikira wantu nentu na nentu, mayagashii kwa Mlungu
gongereki nentu, wantu wampanani ukwisa Mlungu. **16** Toziya
ayi hapeni tuwuyi kumbeli, ata handa nshimba zyetu zihowa,
kumbiti rohu zya twenga zitendwa zyasyayi kila lishaka. **17**
Ntabika zyatutabika ndidini hera na zya katepu hera, kumbiti
hayitupanani ukwisa wa mashaka goseri yauwongereka nentu.
(aiōnios g166) **18** Su natuvilola vilii vyaviwoneka, kumbiti tuviloli
hweri vintu vyaviwoneka ndiri. Toziya vyaviwoneka vilikala katepu
hera, kumbiti vilii vyaviwoneka ndiri vyankulikala mashaka goseri.
(aiōnios g166)

5 Mana twenga tuvimaa kuwera shisasa ashi shatulikala
pasipanu, ndo nshimba zyetu, pazitupulwa, Mlungu hakatupanani
numba ya mashaka goseri kumpindi, numba ya mashaka goseri
yayinyawilwa ndiri kwa mawoku ga wantu. **(aiōnios g166)** **2** Na vinu,
twankulolera kwa mata nentu kupananwa nshimba ya kumpindi
kwa Mlungu. **3** Toziya patupananwa nshimba zya kumpindi
kwa Mlungu, hapeni tuwoneki twahera nshimba. **4** Twenga

patuwera twankali twankulikala mushisasa ashi sha pasipanu,
twankusapira na kufintirwa, tufira ndiri kuyivula nshimba ayi ya
kuhowa, kumbiti tufira kuvalisiwa nshimba ilii yayihowa ndiri, su
shilii shashihowa shigalambulwi na shilii shana ukomu. **5** Mlungu
mweni katutandiriti shitwatira ashi, nayomberi katupanana
Rohu gwakuwi kaweri ulanguziwu kwa goseri gakatutuliriti. **6**
Su, mashaka goseri tugangamala. Tuvimana handa kulikala
munshimba ayi, twakutali mnumba yatwenga na Mtuwa. **7**
Toziya tulikala ndiri kwa kuwona, kumbiti tulikala kwa njimiru.
8 Twenga tugangamala na metufiri tulikali kutali na nshimba
azi na tulikali pamuhera na Mtuwa. **9** Kumbiti shitwatila shikulu
nentu, tufira kumfiriziya Mtuwa patulikala mnumba ya pasipanu
ama mnumba ya kumpindi kwa Mlungu. **10** Toziya twenga
twoseri hatugoloki kulongolu kwa Kristu na yomberi hakatutozi.
Kila muntu hakanki shilii shakafiriziwitwi kwanka kwa galii
gakatenditi pasipanu, gaweri gaherepa ama madoda. **11** Toziya
tuvimana nentu ntambu ya kumtira Mtuwa, su tujera kuwanika
wantu wamonga. Mlungu katumana hweri na naneni nulitumbira
mwenga mmana hweri myoyu yatwenga. **12** Tufira ndiri kayi
kulijuma twaweni kulongolu kwa mwenga. Kumbiti tuwapanana
toziya ziherepa zyetu zya kulitumbira, su mwezi kawawankula
walii yawalitumbira wantu yawawoneka kuliku ntambu yawawera
mumoyu mwawu. **13** Payiwera tuwoneka kuwera twanalukwali,
twanalukwali kwajili ya Mlungu na mahala getu gaherepa, ayi
ndo kwa mota yamwenga. **14** Twenga tulonguziwa na ufiru wa
Kristu, vinu tuwera tuvimana handa muntu yumu hera kahowiti
kwajili ya wantu woseri, su twawoseri tuhowa pamuhera na
yomberi. **15** Kahowiti kwajili ya woseri, su yawalikala walikali ndiri
kwa toziya yawu weni, kumbiti kwajili yakuwi yomberi yakahowiti

na kazyukisiyitwi kwajili yawu. **16** Su, kwanjira vinu, twenga
tumwalanga ndiri muntu yoseri shiuntu, ata handa tumwalangiti
Kristu shiuntu, kumbiti vinu hapeni tutenda hangu kayi. **17**
Muntu yoseri pakalikolerana pamuhera na Kristu, muntu ayu
kawera shiumbi sha syayi, ga makashu gapita, gawera ga syayi.
18 Goseri aga galawa kwa Mlungu, yakatugalambula twenga
kulawa muungondu na kututenda tuweri waganja wakuwi kupitira
Kristu na katupananiti lihengu kukolaniziya mawoku. **19** Mlungu
kaweriti mngati mwa Kristu, kawatenda wantu waweri waganja
wakuwi kupitira Kristu. Yomberi kawawalangiriti ndiri vidoda
vyawu na yomberi katupananiti ujumbi wa kukolaniziya mawoku.
20 Su twenga tutakula ntambu yakatakula Kristu yatutakula
nayomberi Mlungu katutumiya twenga kuwaluwani. Tuwaluwani
mwenga kwa ajili ya Kristu, mkolaniziwi mawoku na Mlungu. **21**
Kristu kaweriti ndiri na vidoda, kumbiti Mlungu kamtenda kapapi
vidoda vyetu, su kwa kulikolerana pamuhera nayomberi, twenga
tuweri wantu waheri wa Mlungu.

6 Su patuwera watenda lihengu pamuhera na Mlungu,
tuwaluwani mwanki manemu ga Mlungu namleka gagamiri
hera. **2** Mlungu kalonga hangu, “Mushipindi sha manemu
gangu nuwapikaniriti Mulishaka lya ulopoziya nuwatangiti.”
Nuwagambireni, vinu ndo shipindi sha upendelewu wa Mlungu,
vinu ndo lishaka lya kulopoziwa! **3** Tufira ndiri kuwera shileweleru
kwa muntu yoseri mushitwatira shoseri, su tutenda hangu toziya
lihengu lyetu naliwoneka shintu ndiri kwa wantu. **4** Kumbiti
mukila shintu shatutenda ilanguziya twenga ndo wantumintumi
wa Mlungu kwa kuhepelera, kutabika na ntabika zyoseri.
5 Tukomitwi, watutuliti mshibetubetu, tuboleritwi paweru na
vipinga, tutenda lihengu likamala na tukala masu na tuliya

ndiri shiboga. **6** Twenga tulilanguziya kuwera wantumintumi wa
Mlungu kwa uherepa wa moyu na umaniziya, kwa uhepelera
na kwa maheri na Rohu Mnanagala na kwa mafiliru yagahera
ufyangu. **7** Kwa ujumbi wa nakaka na kwa makakala ga Mlungu.
Kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu ndo silaha yatwenga
muwega wa kumliwu na kumshigi. **8** Twakala kupata ligoya
na kubeziwa, kulongwa na kuzyumwa. Wankutuwona gambira
yawapaya, kumbiti twankulonga nakaka, **9** Handa yawamanikana
ndiri, kumbiti tumanikana na woseri, gambira yawahowiti,
kumbiti handa ntambu yamtuwona twenga wakomu nentu.
Tukomitwi kumbiti tulagwa ndiri. **10** Tuwoneka twana utama,
kumbiti twankunemelera mashaka goseri, tuwonikana handa
wahushu, patuwapanana wantu wamonga ulunda, tuwoneka
twana shintu ndiri kumbiti twana vintu vyoseri. **11** Mwenga
walongu wayetu Wakorintu! Tuwagambiriti goseri pota kufifa na
myoyu yatwenga ivuguka kwamwenga. **12** Twenga ndiri yatutatiti
myoyu yetu kwa mwenga, kumbiti mwenga ndo yamutatiti myoyu
yenu kwatwenga. **13** Vinu nankulonga na mwenga gambira
wana waneni, mtuli myoyu yamwenga lupalahera gambira
twenga ntambu yatutenditi. **14** Namtenda pamuhera na wantu
yawamjimira ndiri Mlungu, hashi, maheri na madoda galikala
pamuhera? Ulangala na nditi viweza hashi kulikala pamuhera?
15 Hangu Kristu kaweza hashi kulikala pamuhera na Shetani?
Hashi, muntu yakamwamini Mlungu na yakamwamini ndiri
Mlungu wawera na uganja gaa? **16** Hashi, numba ya Mlungu
iwera na uganja gaa na shinyagu shashiguyirwa na wantu?
Toziya twenga twa numba ya Mlungu yakawera mkomu. Handa
Mlungu mweni ntambu yakalongiti, “Hanulikali nawomberi na
kutyanga mngati mwawu na kulikala pakati pawu, Naneni hanweri

Mlungu gwawu, Nawomberi hawaweri wantu waneni." **17** Hangu
Mtuwa kalonga, "Muwuki pakati pawu, Mulibaguli nawomberi.
Namshinkula shintu shihumba, Na neni hanuwajimili." **18** Mtuwa
yakawera na likakala kalonga, "Neni hanweri Tati gwenu, Na
mwenga hamuweri wana waneni, wapalu na wadala."

7 Waganja wangu, kwanjira patuwera na malagilu aga, su
tulipungi kulawa mushoseri shashidodiziya nshimba na rohu
zyetu na tulitendi tuweri wananagala kwa kumtira Mlungu. **2**
Mtupanani lupenyu mumoyu mwenu. Tumkosera ndiri muntu
yoseri, tumtendera ndiri vidoda muntu yoseri ama kumpayira
muntu yoseri. **3** Nonga ndiri aga kwa kuwatoza mwenga,
toziya ntambu yanongoleriti kulonga, mwenga mwa mngati mwa
myoyu yatwenga, tulikali pamuhera ama tuhowi pamuhera na
mwenga. **4** Nana unakaka na mwenga kuwera mgangamala!
Nulitumba toziya ya mwenga muntabika yetu yoseri nduwa
moyu na nemelera nentu. **5** Ata patusokiti Makedoniya twoyeriti
ndiri, tupatiti ntabika kila uwega, kunja kweniti ndewu, mungati
myoyu kuwera na lyoga. **6** Kumbiti Mlungu yakawakola mawoku
yawawuyiti kumbeli, katukoliti mawoku pakiziti Titu. **7** Kwakwiza
kwakuwi Titu na mwenga ntambu yamumkoliti mawoku yomberi.
Kang'ambiriti ntambu yamfira kumona neni, ntambu yamuwera
na hinginika kwa vilii vyavilawiliti na ntambu yamfira kunteteya,
su nankunemelera nentu. **8** Ata handa nuwahinginiziti kwa
luhamba lulii, neni njuta ndiri. Ata handa menjuti mona luhamba
alu luwahinginiziya kwa shipindi shididini. **9** Kumbiti vinu
nankunemelera, toziya ndiri muhinginikiti, kumbiti hinginika
yamwenga iwatenda mgalambuki na kuleka vidoda. Toziya ayi
mwenga mwoniti hinginiku ntambu yakafira Mlungu, su twenga
tuwatenda ndiri mwenga muhinginiki. **10** Hinginiku yayijegitwi

na Mlungu igalambuziya moyu na kujega ulopoziya wahera
majutu. Kumbiti hinginiku ya pasipanu imjega muntu mukuhowa.
11 Vinu mloli malawiru ga hinginiku ntambu yakafiriti Mlungu,
mwenga mpata vinu kuwera wantu yawawera na gangamalu
na ntambu yamuwera na matakuliranu na mlirimuka na kutira,
muwera na gangamalu na mwakala kwona uheri yawuwera
kulongolu kwa Mlungu wankutendwa. Mwenga mwananakaka
kwa kila njira kuwera mwahera shidoda kuusu shitwatila ashi. **12**
Hangu, tembera nembiti luhamba, luweraga ndiri kwa ajili ya ulii
yakakositi, ama kwa ajili ya ulii yakakosiyitwi. Nembiti hangu
su mpati kuwonikana paweru palongolu pa Mlungu su mwoni
ntambu yantaviya kwajili ya twenga. **13** Hangu tutulwa moyu.
Tutulwa moyu hera ndiri, su Titu katunemereziyiti kwa nemeleru
ngulu, kwa nemeleru yakaweriti nayu ntambu yammutendiriti
kakalamuki. **14** Neni nulitumbira mwenga palongolu pakuwi,
mwenga muntenda ndiri neni hweri na soni. Tuwagambiriti
unakaka mashaka goseri na kwa kuwajuma mwenga kulongolu
kwa Titu, shiweriti shitwatira shanakaka hera. **15** Nfiru yakuwi
kwa mwenga nkulu nentu, pakalihola ntambu yamumjimiriti
na ntambu yamumshemiriti kwa ligoya likulu na kutetema. **16**
Nankunemelera nentu toziya neni weza kuwatumbira nakamu.

8 Walongu wayetu, twenga tufira mwenga muvimani manemu
ga Mlungu gakavipananiti vipinga vya wantu yawamjimira Yesu
vyaviwera Makedoniya. **2** Walongu walii wajeritwi nentu kwa
ntabika, kumbiti nemelera yawu iweriti nkulu, tembera waweriti
wahushu nentu na nemelera yawu iwatenditi waweri wa kulaviya
nentu kwa mawoku mawili. **3** Neni weza kuwagambira mwenga
kuwera womberi walaviyiti uwezu wawu nentu ntambu yawaweza
kuliku vilii vyawawera navi. Kwa mafiliru gawu weni, **4** watuluwiti

nentu tutendi lihengu pamuhera na womberi kuwatanga wantu
wa Mlungu Muyudeya. **5** Ashi shiweriti shitwatira shatushiloleriti
ndiri! Kwanja walilaviya weni kulongolu kwa Mtuwa, shakapanu
womberi walilaviyiti weni kwa twenga kwa mafiliru ga Mlungu. **6**
Toziya ayi Su tumluwiti Titu, yakaliyanjiti lihengu ali kawatangi
viraa mulitendi lihengu ali lya ufiru muwamu mwenu. **7** Mwenga
muwera na kila shintu kwa uvuwa, njimiru na uwezu wa kutakula
na kwendeleya kutenda viheri na mafiliru genu kwa twenga. Su
twenga tuwaluwani mwenga muweri na mafiliru nentu mulihengu
ali lya kulaviya kwa mawoku mawili. **8** Nuwalagalira ndiri,
kumbiti nfira kujera mafiliru genu handa ganakaka na galifana
na mafiliru ga wantu wamonga. **9** Toziya mwenga muvimana
manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu, tembera mweni kaweriti
kalunda, kalitenditi mweni kuwera muhushu kwajili ya mwenga,
su kulawirana na uhushu wakuwi kawatendi mwenga muweri
walunda. **10** Shanfira kuwagambira ndo ashi, iherepa kwa
mwenga kumalira vinu shilii shamwanjiti mvinja gwagupititi.
Mwenga muweriti wa kwanja, kwa kulaviya ndiri, kumbiti viraa vilii
muweriti na moyu gwa kutenda hangu. **11** Su vinu mmalili lihengu
lya kulaviya! Muweri na moyu gwa kumalira ntambu yamfiriti na
mlaviyi kulawirana na vilii vyamuwera navi. **12** Handa payiwera
muntu kana moyu gwa kulaviya, Mlungu hakajimili lifupu lyaku
lyaguweza kulaviya na hapeni kafiri shilii shamuwera nashu ndiri.
13 Mwenga mfiruwa ndiri mpanani neni su wamonga wapati mota,
kumbiti tufiruwa woseri tulinganiri. **14** Kila shamuwera nashu
vinu, shilii shashiwongereka shiwatangi wamonga yawahera, su
pawawera na shashiwongerekiti, wawatangi mwenga mumafiliru
genu. Su hakuweri na malinganiru. **15** Malembu Mananagala
ntambu yagalonga, “Ulii yakajojinira vivuwa kaweriti ndiri na

vyaviwongerekiti, na ulii yakajojinira vivuwa ndiri kapungukiwitwi
ndiri." **16** Nonga mayagashii Mlungu yakatuliti mngati mwa
moyu gwa Titu lumata alu lwanweriti nalu neni lwa kuwatanga.
17 Kajimiliti ndiri hera kuluwa kwa twenga, kumbiti viraa vilii
mweni kafiriti nentu kuwatanga, mpaka mweni kaamuwiti kwiza
kwa mwenga. **18** Twankumtuma mlongu yumu kalilonguziyi
na yomberi, ayu kazyumitwi na shipinga shoseri sha wantu
shawamjimira Yesu kwa lihengu lya kubwelera wantu Shisoweru
Shiwagira. **19** Nentu ya aga, yomberi kasyagulitwi na vipinga
vya wantu vyawamjimira Yesu kagendi mwanja pamuhera na
twenga patulijega lihengu lyetu ali kwa ufiru, tendera yatuyitenda
kwajili ya ukwisa wa Mtuwa na ulanguziwu wa nfiru yetu heri.
20 Kwa kugenda mwanja pamuhera, hatuchapiri mahinginiku
yagaweza kulawira mulihengu lya twenga lya kujojinika tambiku
azi zya mpiya. **21** Nfiru ya twenga ndo kutenda hweri, kulongolu
kwa Mtuwa hera ndiri, kumbiti kulongolu kwa wantu viraa. **22**
Su twenga tumtuma mlongu muyetu pamuhera na womberi,
yatumjeriti na kumjimira, yomberi kafiriti nentu kutanga, mpaka
vinu kana moyu nentu toziya kawajimira mwenga. **23** Titu ndo
muyangu na tutenda lihengu pamuhera kuwatanga mwenga.
Walongu wayetu wamonga yawiza pamuhera na yomberi,
wawera wajumbi wa vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu
na ligoya kwa Kristu. **24** Su muwalanguziyi mafiliru genu, su
Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wavimani kuwera tutakula
nakaka tuwatumbira mwenga.

9 Toziya neni nahera shakuwalembelerani mwenga kuusu
mafupu genu ga mpiya kwa wantu wa Mlungu Muyudeya. **2**
Nuvimana ntambu yamuwera na moyu gwa kutanga na neni
nulitumbiriti mwenga kwa shitwatira ashi kulongolu kwa wantu wa

Makedoniya. Nuwagambiriti, “Shipinga sha wantu shawamjimira
Kristu wa aku Akaya walikala kala kwanjira shinja shipititi.” Su
kulilaviya kwa mwenga kuwatenda wantu wavuwa walilaviyi. **3**
Nuwatuma walongu wayetu, su kulitumbira kwa twenga kuusu
mwenga kwa visoweru hera ndiri, kumbiti ntakula, mwenga
hamuweri kala kwa kutanga kwenu. **4** Nayilawira kuwera wantu
wa Makedoniya pawiza pamuhera na neni na kuwona muwera
kala ndiri, su twenga hatuwoni soni na mwenga vilaa vilii
hamuwoni soni, toziya hatuweri tuwatumbiriti ng'anji mwenga. **5**
Su, mona iherepa kuwaluwa walongu awa wanongoleri kwiza
kwa neni, wapati kutula kala mafupu ga mwenga makulu
gamtakuliti. Na geni aga hagalanguziyi kuwera ndo mafupu
gamlaviyiti kwa makakala, kumbiti gagalaviyitwi toziya mfira. **6**
Muviholi visoweru avi, muntu ulii yakakwetiti mbeyu zitangala
ndiri hakabenangi padidini na ulii yakakweta mbeyu zivuwa
hakabenangi mabenu gavuwa. **7** Kila muntu kalaviyi shilii
shakafira mumoyu mwakuwi kulaviya, pota na kulazimishwa
ama kwa kuhinginika, toziya Mlungu kamfira ulii yakalaviya
kwa nemeleru. **8** Mlungu kaweza kuwapanani mwenga mafiliru
nentu ya galii gamfira, mashaka goseri mpati kuwera na kila
shintu shamfira na hamuweri nentu kwa kila lihengu liheri
lyamtenda. **9** Malembu Mananagala ntambu yagalembwa,
“Yomberi kalaviyaga kwa manemu, Kawapanana wahushu,
Uheri wakuwi wankulikala mashaka goseri.” **(aiōn g165)** **10** Na
Mlungu yakamupanana mkulima mbeyu na shiboga kuliya,
viraa vilii hakawapanani mwenga mbeyu zamfira na hakazitendi
zimeri na zikuli na kuwapanani mabena gavuwa kulawirana na
kulaviya kwa uheri wenu. **11** Mweni hakawalundiziyi mwenga
mashaka goseri kwa kila shintu, su wantu walongi mayagashii

Mlungu kwa uheri wenu gawapatiti kupitira twenga. **12** Toziya
lihengu ali linanagala lyamtenda, hapeni liwatangi hera wantu
wa Mlungu, kumbiti viraa vilii haliwatendi wantu wavuwa walongi
nentu mayagashii Mlungu. **13** Na kulawirana na ulanguziwu
wawulanguziya lihengu lyenu ali, wantu hawamkwisi Mlungu
kwa kushijimira na kujimira Shisoweru Shiwagira sha Kristu,
viraa vilii kwa uheri gamuwatendera womberi na wantu woseri.
14 Su hawawaluwili mwenga kwa Mlungu toziya ya uheri wa
moyu gwenu gwa gweka gampananitwi na Mlungu. **15** Tulonga
mayagashii Mlungu toziya ya mafupu gakuwi gatuweza ndiri
kugatakulira.

10 Neni Paulu nuwabeliziyani mwenga kupitira unanagala na
upoli wakuwi Kristu, wantu wamonga walonga neni pawera na
mwenga nwera mnanagala kumbiti nkalipa pawera patali na
mwenga. **2** Nuwaluwani mwenga namuntenda hweri mkalipa
panizaku, toziya nakaka neni weza kukalipa kwa wantu walii
yawatuhola twenga tulikala handa wantu wa pasipanu. **3**
Tulikoma ndiri handa wantu wa pasipanu ntambu yawalikoma.
4 Toziya silaa zyatuzitendera mungondu mwetu ndo silaa
zya pasipanu ndiri, kumbiti silaa zyatuzitendera ndo silaa
zya likakala lya Mlungu, zyatuzitendera kuhalibisiya boma
zyoseri. Twankuharabisiya visoweru vyoseri vya kupaya, **5** na
tubomolanga kila shileweleru sha kulitumbira shashitulwa kulema
kuvimana kwa Mlungu. Tutola kila liholu lyoseri na kulitenda
limjimili Kristu. **6** Twenga hatuweri kala kwazibu kila ntambu ya
kujimira ndiri, mwenga pamuwera kala mukujimira. **7** Mwenga
mlola vitwatira kwa kunja hera. Hashi, kwana muntu yoseri
yakalihola kuwera yomberi ndo gwa Kristu? Yina! Yomberi su
katuholi viraa twenga twawantu wa Kristu ntambu yakawera

mweni. **8** Ata neni panulitumbira uwezu wakatupananiti Mtuwa,
uwezu wa kuwanyawa pota na kuwabomolanga, hapeni moni
soni kwa shitwatila ashi. **9** Neni nfira ndiri monikani nuwatenda
mwenga mtili kwa hamba zyangu. **10** Toziya muntu hakalongi,
"Hamba zya Paulu zikalipa na ziwera na ujumbi utopera, kumbiti
mweni pakawera na twenga, kawoneka kalegilegi na visoweru
vyakuwi shintu ndiri." **11** Su muntu kavimani, kwahera ntambu
yingi mushilii shatulemba muhamba zyetu patuwera patali na
shilii shatutenda patuwera panu pamuhera na mwenga. **12**
Twenga metujeri ndiri kulitula twaweni ama kulifana na walii
yawalikwisa weni. Wantu yawalitenda kuwera shipimu sha
kulipimira weni na pawalifananiziya weni kwa weni, womberi su
wawera wazyigizyigi. **13** Kumbiti twenga hapeni tulitumbi nentu,
kulitumba aku hakusigali mushipimu sha lihengu lyakatupananiti
Mlungu, lihengu lyatulitenda kwa mwenga. **14** Twenga tulokiti
ndiri mumipaka yawatutuliriti patwiziti kwa mwenga, twenga ndo
twatulongoleriti kuwajegera Shisoweru Shiwagira sha Kristu. **15**
Su twenga hapeni tulitumbiri lihengu lyawatenditi wamonga,
kupita mumipaka yakatutuliriti Mlungu. Kumbiti tulitumbira
kuwera njimiru yenu payongereka, lihengu lya twenga kwa
mwenga haliwongeleki nentu. **16** Shakapanu hatuwezi kubwera
Shisoweru Shiwagira muisi zimonga kutali na mwenga na hapeni
tulitumbiri lihengu lyalitenditwi kala na wantu wamonga pahala
pingi. **17** Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga,
"Muntu yakalitumba, kalitumbiri lihengu lyakatenditi Mtuwa." **18**
Muntu yakajimilwa ndo ulii ndiri yakalizyuma mweni, kumbiti ulii
yakazyumwa na Mtuwa.

11 Nuvimana memuhepeleri neni katepu hera, ata neni
pawoneka mzyigizyigi, mwenga munhepeleri. **2** Nankuwawonera

weya, kumbiti ndo weya wa Mlungu, toziya mwenga mulifana
na mwali kaherepa yanumuhetiti kwa mpalu yumu hera, ndo
Kristu mweni. **3** Kumbiti ntira, gambira njoka ulii yakampayiriti
Eva, maholu ga mwenga gaweza kupotuziwa, hamuwuleki
uwaminika wenu wa nakaka kwa Kristu. **4** Toziya muntu yoseri
yakiza na kumbwera Yesu wantambu yingi na ulii yatumubweriti
twenga, mwenga muwanka kwa mawoku mawili ama mumjimira
Rohu Mnanagala na Shisoweru Shiwagira shamwankiti kulawa
kwatwenga. **5** Nulihola ndiri kuwera neni namwana kuliku
yawalishema weni "Wantumintumi wakulu." **6** Pamonga nahera
mantambalira ga kutakula, kumbiti mahala nanaga, shitwatira
ashi tushilanguziya pota na kufifa, kila pahala na kila shipindi. **7**
Hashi, neni ntenditi vidoda pananagaliti namweni su mwenga
mpatwi kukwiswa kwa kuwabwelera Shisoweru Shiwagira sha
Mlungu pota na kuluwa shintu? **8** Pantenditi lihengu pakati
pa mwenga, mafiliru gangu mpananitwi kulawa kwa vipinga
vimonga vya wantu yawamjimira Yesu. Ntenditi hangu gambira
nuwapoka ulunda wawu mpati kuwatendera mwenga. **9** Neni
paweri na mwenga, numgaziya ndiri muntu yoseri panfiriti mpiya,
walongu yawalawiti Makedoniya wanjegeriti kila shintu shanfiriti.
Su nulilola mweni kuwera nanawagaziya mwenga kwantambu
yoseri ilii na hanendereyi kutenda hangu. **10** Kwa unakaka ulii
wa Kristu yawuweriti mngati mwaneni, kwahera muntu yakaweza
kundewelera kulitumbira shitwatira ashi Muakaya mwoseri. **11**
Hashi, ntakula hangu toziya nuwafira ndiri mwenga? Mlungu
kavimana kuwera nuwafira! **12** Hanendereyi kutenda ntambu
yantenda vinu, su nanuwapanana lupenyu walii wantumintumi
wakulu yawasakula lupenyu lwa kulitumbira na kulonga womberi
watenda lihengu ntambu yatutenda twenga. **13** Toziya wantu awa

wawera wantumintumi wapayira, watenda lihengu lya kupayira
na walipayira kuwera weni ndo wantumintumi wa Kristu. **14**
Namulikangasha, toziya ata Shetani mweni kalipayira kawoneki
kuwera ntumintumi gwa kumpindi gwa ulangala. **15** Su ashi ndo
shitwatira sha kulikangasha ndiri payiwera na wantumintumi
wa Shetani walipayira weni wawoneki kuwera womberi ndo
yawamfiriziya Mlungu. Na lupeleru womberi hawawanki kwa galii
gawagatenditi. **16** Ntakula kayi, muntu nakaholera kuwera neni
namzyigizyigi. Kumbiti handa pamuhola ntambu ayi, munjimili
gambira mzyigizyigi, su nulitumbiri padidini hera. **17** Shantakula
vinu ndo shilii ndiri shakanagaliriti Mtuwa, mushitwatira ashi
sha kulitumbira, neni ntakula hera gambira muntu mzyigizyigi.
18 Tembera wavuwa walitumbira gambira wantu wa pasipanu,
naneni viraa hanulitumbi. **19** Maweni mwenga muwera na luhala,
ndo toziya mwankuwahepelera wazyigizyigi kwa kunemelera!
20 Mwankumhepelera muntu yoseri yakawatendani mwenga
wamanda, ama muntu yakatola vintu vya mwenga, ama muntu
yakalikwisa na kuwakoma kusheni. **21** Ntakula kwa soni kuwera
twenga tuweriti legilegi kutenda vitwatira vilii. Kumbiti handa
kwana muntu yoseri yakajera kulitumbira shintu, ntakula gambira
mzyigizyigi, viraa naneni ntira ndiri kulitumbira. **22** Hashi,
womberi ndo Waebulaniya? Su neni vilaa Namuebraniya. Hashi,
womberi ndo Waisraeli? Su neni vilaa Namwisraeli. Hashi,
womberi ndo washiyiwuku sha Aburahamu? Su neni vilaa wa
shiyiwuku sha Aburahamu. **23** Hashi womberi ndo wantumintumi
wa Kristu? Ntakula aga gambira nana likwali, kumbiti neni
nantumintumi gwa Kristu nentu kuliku womberi. Neni ntenda
lihengu likamala nentu kuliku womberi, nkala kushibetubetu
mala zivuwa nentu kuliku womberi, nsyatagwa ntomondu mala

zivuwa nentu kuliku womberi na nweriti pakwegera na kuhowa
mala zivuwa kuliku womberi. **24** Mala mhanu nsyatangitwi na
Wayawudi, ntomondu malongu matatu na tisa. **25** Ngomangitwi
na shindonga mala ntatu, wangumiti mabuwi mala yimu, mala
ntantu mtumbwi gupantikiti mubahali na neni pawera mlaa
na nyerukiti mmashi amu pashiru poseri na paliwala poseri.
26 Mumwanja zyangu zivuwa neni nweriti muhatali kukusiwa
mumashi, muhatali kukomwa na wapoka, muhatali kukomwa na
wenikaya wayangu na muhatali kukomwa na wantu yawawera
ndiri Wayawudi, ntabikiti mlushi na ntabikiti mushiwala na ntabikiti
muntundu na mubahali na ntabisiyitwi na waganja yawapayira.
27 Ntenda lihengu na kutabika, nkala masu pota na kugonja
mala zivuwa, nweriti na njala na kuyumuluwa, mala zivuwa noyiti
kuliya shiboga na kulikala mumpepu shivula. **28** Pamuhera na
gamonga gavuwa, kila lishaka neni wera na mahengu gavuwa
muvipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu. **29** Handa
kwana muntu mlegilegi, neni nwera mlegilegi vilaa. Muntu yoseri
pakatendwa katendi vidoda, neni vilaa moyu guntama. **30** Handa
panulitumba, su hanulitumbiri shitwatila shashilanguziya ntambu
yanwera legilegi. **31** Mlungu, Tati gwa Mtuwa Yesu, litawu lyakuwi
likwiswi mashaka goseri, yomberi kavimana kuwera neni mpaya
ndiri. **(aiōn g165)** **32** Paweriti Dameski, mkolamlima yakaweriti
pasi pa mfalumi Areta, kaweriti pakalulolera lushi lwa Dameski,
su kankamuli. **33** Kumbiti nsulusiwitwi mulijamanda, kupitira
mulupenu lwa shibambaza, nulipotiti kulawa mmawoku gakuwi.

12 Hanulitumbiri, tembera hapeni mpati shintu, kumbiti vinu
hantakuli galii gamoniti na galii gakang'ubutuliti Mtuwa. **2**
Nummana muntu yumu yakamwaminiti Kristu, ndomweni vinja
lilongu na msheshi vyavipititi kanyasulitwi kugenda mpindi ya

ntatu. Wayawudi waaminiti kuweri na mpindi ntatu ya ntatu
Paradisu. Nuvimana ndiri handa kaweriti aku kwa nshimba ama
kwa rohu, Mlungu gweka kavimana. **3** Na nuvimana kuwera
muntu ayu kanyasulitwi kugenda Paradisu, handa kaweriti
aku kwa nshimba ama kwa rohu, neni nuvimana ndiri kumbiti
Mlungu kavimana. **4** Aku kapikinira vitwatira vyavitakulitwi ndiri,
vitwatira avi vibelwa muntu kavitakuli. **5** Su, hanulitumbiri muntu
gwa ntambu ayi, kumbiti hapeni nulitumbiri namweni, tembera
hanulitumbiri kwajili ya legilegi yaneni. **6** Handa menfiri kulitumba
menweri ndiri Mzigizigi, toziya mentakuli unakaka hera. Kumbiti
hapeni nulitumbi, toziya nfira ndiri muntu kamoni neni namkulu
kuliku galii gakagawona na kupikinira kulawa kwaneni. **7** Kumbiti,
nfiru vitwatira avi vikulu vyang'ubutululiliti navindenda namwera
nanamtiti, mpananitwi utama mnshimba handa lusomi, mjumbi
gwa Shetani yakangoma, nanalitumba ng'anji. **8** Numuluwiti
Mtuwa mala ntatu, shitwatira ashi su shindawi. **9** Kumbiti
kang'ambiriti, “Manemu gangu gakutosha, toziya makakala
gangu ndo makulu nentu shipindi gwenga gwa legilegi.” Nana
nemeru nentu kulitumbira legilegi ya neni, su ulolera wa makakala
ga Kristu gaweri paneni. **10** Su toziya ya Kristu, nemelera
pahwera legilegi, na panigilangwa na pantabika na kuwera na
tabu. Toziya pahwera legilegi, ndo pahwera na likakala. **11**
Nwera gambira mzigizigi, kumbiti mwenga mundazimisha hweri
hangu. Mwenga ndo memfiruwi kunzyuma neni. Tembera neni
nashintu ndiri kwantambu yoseri, neni namdidiki ndiri kuliku
awa “wantumintumi wakulu.” **12** Mauzauza na makangashu
galanguziya kuwera neni nantumintumi, gagatendikiti pakati pa
mwenga kwa uhepelera woseri. **13** Hashi, mpungikiti shishi
nentu kuliku vipinga vyamonga vya wantu yawamjimira Yesu, ira

neni nuwagaziyani ndiri kupata utanga wenu? Shondi shondi
nyagu mundekiziyi kwa shanuwakoselerani! **14** Mloli, vinu ayi
ndo mala ya ntatu nakala kwiza kwa mwenga kuwatyangira,
na hapeni nuwagaziyi. Toziya shansakula lunda zyenu ndiri,
kumbiti maweni mwenga. Ntambu iraayi, wana wawatulira
ndiri walelwa wawu uhara, kumbiti walelwa ndo yawawatulira
wananguta wawu. **15** Neni nemera nentu kutumiya kila shintu
shanweriti nashu, na ata kulilaviya namweni kwa kuwatanga
mwenga. Hashi, hamunfiri katepu toziya neni nuwafira ng'anji
mwenga? **16** Su, hamjimili kuwera neni nweriti ndiri shisanka
kwa mwenga. Kumbiti muntu gwingi hakalongi kuwera neni
nkalamuka, na nuwagomiziyiti kwa upayira! **17** Hashi, neni
nuwapokani mwenga kupitira mjumbi yoseri yanumtumiti kwa
mwenga? **18** Neni numuluwiti Titu, numtumiti kizi kwa mwenga
pamuhera na mlongu myetu yumonga. Hashi, Titu kawapokiti
mwenga vintu vyenu? Hashi, muvimana ndiri kuwera twenga
tulonguziwa na nfiru iraa ilii, na mgenderanu gwetu ndo gumu?
19 Pamonga mulihola kuwera shipindi shoseri twankujiteteya
twaweni kulongolu kwa mwenga. Ndala! Tutakula vitwatira avi
kulongolu kwa Mlungu patulikolerana na Kristu. Waganja wangu,
vitwatira vyatutenda, vitendeka kuwatanga mwenga muweri
wagangamala. **20** Nankutira, pamonga paniza kwa mwenga
hanuwawoni muntambu yanfira ndiri, na mwenga hamumoni neni
muntambu yingi yamfira mwenga. Ntira pamonga neni hamoni
ndewu na weya, mapweperanu na upayira na malingu, na maya
na malekaniru na fuju pakati penu. **21** Neni ntira pamonga paniza
kayi Mlungu gwangu hakantendi hweri mnanagala kulongolu kwa
mwenga, na neni handayi toziya ya wantu wavuwa yawatenditi

vidoda kumbiti waleka ndiri udoda yawautenditi, matamata
zyawu zidoda na uhumba yawautenditi.

13 Ayi ndo mala yangu ya tatu kuwatyangira mwenga, ntambu
yagalonga Malembu Mananagala, “Kila lisitaka halimalilwi kwa
upitawu wa wantu wawili ama watatu.” **2** Nuwabeliziya kala
paweriti mumwanja gwangu gwa pili, vinu ntakula kayi pahwera
kutali, shipindi shamonga paniza hapeni hweri na lusungu kwa
wantu woseri yawalongoleriti kutenda vidoda na wamonga
woseri. **3** Hamliwoneri maweni kuwera Kristu kankutakula
kupitira neni. Yomberi kalegilegi ndiri pakatenda lihengu pakati
penu, kumbiti makakala gakuwi gatenda lihengu pakati penu. **4**
Ata handa kapingikitwi palupingika pakawera legilegi, kumbiti
vinu kankulikala kwa makakala ga Mlungu. Twenga viraa vilii
twalegilegi kwa kulikolerana pamuhera na yomberi, kumbiti
hatulikali na yomberi kwa makakala ga Mlungu toziya ya mwenga.
5 Mlililoliloli maweni mpati kuvimana handa nakaka mwankulikala
munjimiru. Hashi, muvimana kuwera Yesu Kristu kamngati
mwenu? Handa ndala, su mwenga msinda nakamu. **6** Kumbiti
namini handa mwenga muvimana kuwera twenga tusinda ndiri.
7 Vinu twankumluwa Mlungu namtenda ukondola woseri ulii,
kumbiti nfiru ndiri tuwonikani handa wantu yawafawuliti kala,
ira mpati kutenda maheri, ata handa twenga tuwoneka kuwera
tusinda. **8** Toziya tuweza ndiri kutenda shitwatila shakuwulema
unakaka, kumbiti kwendeleziya unakaka. **9** Tunemelera kuwera
twenga twalegilegi, kumbiti mwenga muwera na likakala, su
twankumluwa Mlungu mpati kuwera wantu yawafaa kwantambu
yoseri. **10** Su, nemba luhamba alu pawera kutali, su pansoka
kwa mwenga nandazimika kuwera mkalipa kwa mwenga kwa
uwezu ulii wakanupiti Mtuwa, uwezu wa kuwapotuziya ndiri

kumbiti uwezu wa kuwagangamaziya. **11** Upeleru, walongu
wayangu, nankugenda! Mjeri kuwera wakamilika, mkoli mafundu
ga neni, muweri na nfiru yimu, mulikali kwa ponga. Na Mlungu
gwa mafiliru na ponga hakaweri pamuhera na mwenga. **12**
Mulilamsiyani kwa kulanguziya mafiliru ga Kristu. **13** Wantu
woseri wa Mlungu wa aku wawalamsiyani. **14** Manemu ga
Mtuwa Yesu Kristu na mafiliru ga Mlungu na uwumu wa Rohu
Mnanagala, viweri na mawoseri mwenga.

Wagalatiya

1 Neni Paulu ntumintumi, neni wera ndiri ntumintumi kwa
kusyagulwa na wantu ama kutumwa na wantu kumbiti nsyagulitwi
na Yesu Kristu na Mlungu yakawera Tati ulaa yakamzyukisiyiti
Yesu. **2** Neni na walongu woseri yawawera pamuhera naneni,
tuwalembera mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu
yawawera aku Galatiya. **3** Manemu na ponga gaweri pamuhera
na mwenga kulawa kwa Mlungu Tati gwetu na kwa Mtuwa
Yesu Kristu, **4** yakalilaviyiti ulamweni toziya ya vidoda vya
twenga su kapati kutukolopola mupasipanu padoda, teratera na
mafiliru gakuwi mweni yakawera Mlungu na Tati gwetu. **(aiōn
g165)** **5** Kwakuwi Mlungu kuweri na ukwisa mashaka goseri! Yina
haa. **(aiōn g165)** **6** Nankulikangasha nentu kuwera katepu hera
mwenga mumleka ulii yakawashemiti kupitira manemu ga Kristu
na vinu mfata ujumbi wa ntambu yingi yawushemwa Shisoweru
Shiwagira, **7** kumbiti nakaka kwana Shisoweru Shiwagira
shimu hera sha nakaka. Ntakula ntambu ayi toziya kwana
wantu wankuwavuluvusiya na yawafira kushipotuziya Shisoweru
Shiwagira sha Kristu. **8** Mlungu kampangili muntu yoseri
yakawubwera ujumbi wa ntambu yingi na Shisoweru Shiwagira
shatuwabwereriti, ata handa muntu ayu kawera yumu gwetu
ama kawera ntumintumi kulawa kumpindi. **9** Ntambu yatulongiti
pamberi na vinu nankulonga kayi muntu yoseri pakawabwerera
ujumbi umonga yawaushema Shisoweru Shiwagira ntambu
yingi na shilii Shisoweru shiwagira shatuwabwereriti, muntu
ayu kapangilwi na Mlungu. **10** Hashi, ntakula aga kwa kufira
shibali sha wantu? Ndala! Neni nfira shibali sha Mlungu.
Ama nankufira kuwafiriziya wantu? Ndala! Menfiri kuwafiriziya
wantu, neni menweri ndiri nakamu ntumintumi gwa Kristu. **11**

Walongu wangu, nfira muvimani kuwera Shisoweru Shiwagira
shanuwabweririti shilawiti ndiri kwa wantu. **12** Neni nuwuwanka
ndiri ujumbi awu kulawa kwa muntu yoseri ama kufundwa na
muntu, kumbiti Yesu Kristu mweni ndo yakang'ubutuliriti. **13**
Mwenga mpikaniriti kala kuusu makaliru gangu ga makashu
panweriti munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na ntambu
yanuwatabisiyiti nentu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu
na kujera kuwahoziya nakamu. **14** Naneni nendereyiti nentu
mudini ya Shiyawudi kuliku Wayawudi wavuwa wa vinja vyangu,
toziya neni nweriti na bidii nkulu ya kuvikola vitiba vya wambuyi
wangu. **15** Kumbiti payimfiriziyiti Mlungu yakansyaguriti kwanjira
mumtima mwa mawu gwangu na kunshema kwa manemu
gakuwi, **16** su kang'ubutuliriti Mwana gwakuwi, mpati kumbwera
pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntugira ndiri kukosiya
kosiya kwa muntu yoseri, **17** ama ng'enditi ndiri Yerusalemu
kuwalola walii yawaweriti wantumintumi pamberi paneni, kumbiti
ng'enditi kwanja kumkowa gwa Arabiya na shakapanu mbuyiti
lushi lwa Dameski. **18** Shakapanu pa vinja mitatu, ng'enditi ku
Yerusalemu kuliwona na Kefa na nulikaliti pamuhera nayomberi
kwa mashaka lilongu na muhanu. **19** Kumbiti nuwawoniti ndiri
wantumintumi wamonga ira Yakobu mpusu gwa Mtuwa Yesu. **20**
Mlungu kapitawu gwangu kuwera aga ganuwalembera mpayira
ndiri. **21** Shakapanu ng'enditi mumikowa ya Siriya na Kilikiya.
22 Mushipindi ashi neni namweni manikana ndiri kwa shipinga
sha wantu yawamjimira Yesu shawawera aku Yudeya. **23**
Shawashimaniti ndo shirii shawashipikaniriti hera kuwera, “Muntu
ulii yakatutabisiyiti mashaka gagapititi, vinu kankuyibwera njimiru
iraa ilii kwa shipindi shimu kajeriti kuyiharabisiya.” **24** Na womberi
wamkwisiti Mlungu toziya ya neni.

2 Payipititi mivinja lilongu na msheshi, ng'enditi kayi Yerusalemu
pamuhera na Barinaba na numtoliti Titu. **2** Ng'enditi aku
toziya Mlungu kang'ubutuliriti kuwera ng'endi, nukawagambiri
gweka yawu walii yawaweriti walongoziya, ujumbi wa Shisoweru
Shiwagira shanushibweriti kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi.
Ntenditi hangu su lihengu lyaneni lyantenditi na lilii lyantenda
vinu, naliwera lyahera mota. **3** Kumbiti ata myangu Titu, yomberi
kaweriti Mgiriki, kafiritwi ndiri kwingiziwa jandu handa lilangaliru
kuwera mweni kapakati pa wantu wa Mlungu, **4** shitwatira
ashi shilawira toziya wantu yawalitenditi gambira walongu
yawamjimira Kristu, yawaliyingiziyiti kwa bada pakati pa twenga
nolanola ulekeziwu watuwera nawu mukulikolerana pamuhera
na Kristu Yesu, su wapati kututenda tulikali makaliru ga umanda.
5 Twenga nakamu tujimilirana ndiri nawomberi, su unakaka wa
Shisoweru Shiwagira wendereyi kusigala kwa mwenga. **6** Wantu
walii yawapananitwi ligoya kuwera walongoziya, wanongoleriti
ndiri shintu sha syayi muwujumbi waneni. Na payiwera womberi
waweriti walongoziya ama ndala, kwaneni shintu ndiri toziya
Mlungu kahera upendelewu. **7** Badala yakuwi, womberi
wavimaniti kuwera Mlungu kanagaliriti kushibwera Shisoweru
Shiwagira kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi gambira Peteru
ntambu yakalagaliritwi kushibwera Shisoweru Shiwagira kwa
Wayawudi. **8** Toziya ulii yakamtenditi Peteru kuwera ntumintumi
kwa Wayawudi ndo ulaa yakantenditi neni kuwera ntumintumi
kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. **9** Su Yakobu na Kefa
na Yohani yawawonikaniti kuwera mpanda, wavimaniti kuwera
Mlungu kamupananiti manemu aga, su womberi watenditi
malinganiru na twenga kwa kutukola mawoku neni pamuhera
na Barinaba. Twenga tujimilirana kuwera twakatendi lihengu

pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi watendi
lihengu pakati pa Wayawudi. **10** Womberi waturuwiti shintu
shimu hera kuwera twendereyi kuwatanga wahushu, shitwatira
shilaa shilii moyu gwangu gufira kushitenda. **11** Kumbiti Kefa
pakasokiti Antiokiya, numgambiriti pota kufifa kulongolu kwa
wantu toziya yomberi paweru katenditi likosa. **12** Pamberi pa
wantu wamu yawalawiti kwa Yakobu hawenisoki palii, Kefa
kaweriti kankuliya pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi.
Kumbiti pawasokiti wantu walii, Kefa kalekiti nakamu kuliya
pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi kwa kuwatira
wantu walii yawasisitiza kwingiziwa jandu. **13** Viraa walongu
wamonga Wayawudi walikoleriti pamuhera na Kefa kwa ufyangu
wakuwi, ata Barinaba kapotuziwitwi muufyangu wawu. **14** Neni
pamoniti kuwera matendu gawu galinganira ndiri na unakaka wa
Shisoweru Shiwagira, numgambiriti Kefa kulongolu kwa wantu
woseri, “Tembera gwenga ndo Myawudi, gulikala ndiri gambira
Wayawudi kumbiti gulikala gambira wantu yawawera ndiri
Wayawudi! Gwenga guweza hashi kuwatenda wantu yawawera
ndiri Wayawudi wajimiri kulikala gambira Wayawudi?” **15** Twenga
twa Wayawudi kwa kwiwuka, twenga twawantu ndiri yawawera
ndiri Wayawudi, wantu yawashemwa wawera na vidoda. **16**
Kumbiti tuvimana kuwera muntu hapeni kawalangwi kuwera
kahera hatiya kwa kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa, kumbiti kwa kumjimira Yesu Kristu hera. Twenga viraa
tumjimira Kristu Yesu su tupati kuwalangwa twahera hatiya
kupitira njimiru yetu kwa Kristu, toziya ndiri kwa matendu ga
Malagaliru aga. Toziya kwahera muntu yoseri yakawalangwa
kahera hatiya kwa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. **17**
Kumbiti handa twankusakula kuwalangwa tumfiriziyi Mlungu

kwa kulikolerana pamuhera na Kristu na twenga tuwoneka
twankali twana vidoda, hashi, shitwatira ashi shiwera na mana
kuwera Kristu kawera ntumintumi gwa vidoda? Ndala nakamu!
18 Payiwera neni nankunyawa kayi shilaa shilii shambomuliti, su
nulilanguziya kuwera neni ndo yankosa. **19** Kuusu Lilagaliru
Mlungu lyakamupananiti Musa, neni howiti, Lilagaliru lyeni
linagiti, su nulikali toziya ya Mlungu. Neni wera handa mpingikitwi
pamuhera na Kristu. **20** Vinu nankulikala, kumbiti neni ndiri
kayi yanulikala, Kristu kalikala mngati mwa neni. Makaliru aga
ganulikala vinu munshimba, nulikala kwa njimiru, njimiru mu
Mwana gwa Mlungu yakanfiriti na kawulaviyiti ukomu wakuwi
toziya ya neni. **21** Nfira ndiri kugalema manemu ga Mlungu.
Kumbiti handa muntu kawalangwa kawera muheri kulongolu kwa
Mlungu kwa njira ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa,
su kuhowa kwa Kristu kwahera shintu.

3 Mwenga Wagalatiya wazyigizyigi! Gani yakawahawiti? Kwa
masu genu maweni mulanguzitwi paweru kwa visoweru kuhowa
kwa Yesu Kristu palupingika. **2** Nfira mung'ambiri shintu
shimu. Hashi, mumwankiti Rohu gwa Mlungu toziya ya kutenda
shirii shashifiruwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa
ama toziya ya kujimira ujumbi wamupikaniriti? **3** Iwera hashi
mwenga muwera wazyigizyigi ntambu ayi? Mwenga mwanjiti
kwa utanga wa Rohu gwa Mlungu, vinu mfira kumalira
kwa makakala genu maweni? **4** Hashi ntabiku yoseri ilii
yampatiti iweriti yahera shintu? Nakaka iweriti ndiri yahera
shintu. **5** Mlungu kankuwapanana Rohu gwakuwi na kutenda
mauzauza pakati pa mwenga toziya mugatenditi Malagaliru
Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya muwujimira ujumbi
ulii wamupikaniriti? **6** Muloli gagatenditwi kwa Aburahamu,

“Yomberi kamjimiriti Mlungu na Mlungu kamuwalangiti kuwera
muheri kulongolu kwakuwi.” **7** Su muvimani kuwera wantu
yawamjimira Mlungu, womberi ndo wawiwuka wa nakaka wa
Aburahamu. **8** Malembu Mananagala galanguziyiti pamberi
kuwera Mlungu hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi
wawalangwi waheri kulongolu kwakuwi kwa njira ya njimiru. Su
Aburahamu kagambiritwi Shisoweru Shiwagira kuwera, “Kupitira
gwenga, wantu wa makabila goseri hawatekelerwi.” **9** Su
wantu woseri yawawera na njimiru wankutekelerwa pamuhera
na Aburahamu, muntu gwa njimiru. **10** Kwa wantu woseri
yawalitumbira matendu ga Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa, womberi wawera mumpangilu, toziya ilembwa kuwera,
“Kapangilwa muntu yoseri yakakola ndiri na kutenda vitwatira
vyoseri vyavilembitwi mushintora sha Malagaliru.” **11** Su vinu
iwoneka nakaka kuwera Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa
hapeni gamtendi muntu kawalangwi kuwera muheri kulongolu
kwa Mlungu, toziya Malembu Mananagala galonga, “Muntu
yakamfiriziya Mlungu hakalikali kwa njimiru.” **12** Malagaliru Mlungu
gakamupananiti Musa galitumbira ndiri njimiru, kumbiti Malembu
Mananagala galonga, “Muntu yoseri yakagatenda matendu
gagafiruwa na Malagaliru, yomberi hakalikali kwa matendu
aga.” **13** Kristu katukomboriti kulawa mumpangilu ya Malagaliru
Mlungu gakamupananiti Musa kwa kupingikwa palupingika
kwajili yetu gambira muntu yakapangilwa na Mlungu, toziya
ilembwa Mumalembu Mnanagala, “Kapangilwa muntu yoseri
yakapingikitwi mulupanda.” **14** Shitwatira ashi shitendikiti hangu
su kupitira Yesu Kristu, matekeleru gakapananitwi Aburahamu
gawayiziri na wantu yawawera ndiri Wayawudi kupitira njimiru
tupati kumuwanka Rohu yatulagilitwi na Mlungu. **15** Walongu

wayangu, hanuwapanani mfanu kulawa mumakaliru getu ga
kila lishaka. Muliholi kuusu mapatanu gawalijimilirana wantu.
Lipatanu palijimirika kala, kwahera muntu yakaweza kuwusiya
ama kwongera shoseri. **16** Su Aburahamu wampananiti lagilu,
mweni pamuhera na muyiwuku gwakuwi. Malembu Mananagala
galonga ndiri "wayuwuku wakuwi," kulanguziya wantu wavuwa,
kumbiti galonga "na muyiwuku gwaku," kulanguziya muntu
yumu, mweni ndo Kristu. **17** Shanfira kutakula ndo ashi,
Mlungu katenditi lipatanu lyakuwi na kalilanguziyiti nakaka,
Malagaliru gagalawiriti vinja miya msheshi na malongu matatu
shakapanu, hapeni gawezi kuliwusiya lipatanu ama kulileka lagilu
ali. **18** Toziya handa uhala upatikana kwa malagaliru Mlungu
gakamupananiti Musa, ulawirana ndiri na lagilu, kumbiti Mlungu
kamupananiti Aburahamu uhala toziya kalagaliti hangu. **19**
Malagaliru gawera na lihengu gaa? Gatulitwi su kuwalanguziya
wantu nakaka ukondola wa matendu gawu mpaka pakiza
muyiwuku gulii gwa Aburahamu yakakantitwi mulagilu lilii.
Gajegitwi na wantumintumi wa kumpindi kwa liwoku lya Musa
yakaweriti mkolaniziya. **20** Shitwatira shashiwera sha muntu
yumu hera, mkolaniziya kafiruwa ndiri, kumbiti Mlungu ndo
yumu hera. **21** Hashi, Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa
gasingana na lagilu lya Mlungu? Ndala nakamu! Toziya Malagaliru
Mlungu gakamupananiti Musa gagalaviyitwi megawapanani
wantu ukomu, su twenga metuwezi kumfiriziya Mlungu kwa
njira ya Malagaliru aga. **22** Kumbiti Malembu Mananagala
gatenda vintu vyoseri vitawililwi pasi pa makakala ga vidoda,
su galii gagalagilitwi kupananwa kwa njira ya kumjimira Yesu
Kristu, gapati kupananwa kwa walii yawajimira. **23** Pamberi
njimiru hayeniyizi, twenga tuweriti tutatilwa gambira watatirwa

pasi pa Malagaliru Mlungu kakamupananiti Musa, tutatilitwi
mushibetubetu mpaka njimiru igubutulwi. **24** Su Malagaliru
gatuloleriti mpaka Kristu pakiziti, su tupati kuwalangwa kuwera
waheri kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru. **25** Toziya njimiru
isoka kala, twenga tulonguziwa kayi ndiri na Malagaliru Mlungu
gakamupananiti Musa. **26** Kupitira njimiru, woseri mwenga
muwera wana wa Mlungu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu
Yesu. **27** Mwawoseri mwenga yambatizwiti kwa kulikolerana
pamuhera na Kristu su muwera gambira Kristu mweni. **28** Su vinu
woseri tuwera teratera pakati pa Wayawudi na wantu yawawera
ndiri wayawudi, pakati pa mumanda ama muntu mlekeziwa,
pakati pa muntu mpalu ama mdala, mwawoseri mwenga muwera
shintu shimu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **29**
Payiwera mwenga ndo wantu wa Kristu, su mwawashiyiwuku
sha Aburahamu na hamuwanki galii gakalagiliti Mlungu.

4 Su ntakula vinu, muhala pakawera kankali mwana mdidini
hapeni kaweri ntambu yingi na mumanda tembera ulunda
woseri uwera wakuwi. **2** Mweni kawera pasi pa walera wakuwi
na yawalolera ulunda wakuwi mpaka shipindi sha kuhala
shashitulitwi na tati gwakuwi. **3** Ntambu iraa ayi twenga
patuweriti handa twankali wana wadidini tuweriti wamanda wa
vintu vyaviwera na uwezu vyavikolamlima pasipanu. **4** Kumbiti
shipindi shilii shashitulitwi pashisokiti, Mlungu kamtumiti mwana
gwakuwi yakayiwukiti kwa mdala, yomberi kiwukiti pasi pa
Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, **5** kapati kuwalopoziya
wantu woseri yawawera pasi pa Malagaliru, su tupati kutendwa
wana wa Mlungu. **6** Toziya vinu mwenga mwawana wakuwi,
Mlungu kamtumiti Rohu gwa Mwana gwakuwi mumyoyu mwenu,
Rohu yakashema “Aba” mana yakuwi “Tati.” **7** Su gwenga

gwa mumanda ndiri kayi, kumbiti gwamwana na gwenga
paguwera mwana, su haguwanki goseri Mlungu gakawatuliriti
wana wakuwi. **8** Makashu pamumumaniti ndiri Mlungu, muweriti
wamanda wa vilii vyaviwera ndiri milungu nakaka. **9** Kumbiti vinu
mumumana Mlungu ama nongi mumanikana na Mlungu, iwera
hashi mwankuviwuyira vintu legilegi na vyavihera shintu, vintu vilii
vyavikolamlima pasipanu, kwa vintu avi mfira kuwera wamanda
kayi? **10** Mwenga mwankali mwankugakola nentu mashaka
na myezi na vipindi vya vinja na vinja! **11** Neni ntira kuusu
mwenga, pamonga lihengu lyantenditi kwa mwenga lyagamira
hera. **12** Walongu wangu, nuwahiga muweri gambira neni,
toziya neni wera gambira mwenga. Muntendera ndiri shidoda
shoseri. **13** Mwenga muvimana kuwera toziya ya ulweli wangu,
neni mpatiti lupenu lwa kuwera na mwenga na kuwabwelera
Shisoweru Shiwagira kwa mala ya kwanja. **14** Tembera ulweli
wangu uwatuliti mumajeru, mwenga mumbeziyiti ndiri ama
kumonera shinyakali. Kumbiti mwenga munankiti gambira neni
ndo ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu, gambira neni ndo
Kristu Yesu mweni. **15** Ntambu ya nemeleru yamuweriti nayu
igenda koshi? Neni weza kupitawulira, shipindi shilii memuwezi
kugakolopola masu genu na kumpanani neni. **16** Hashi, neni
nwera mngondu gwenu kwa kuwagambira unakaka? **17** Wantu
walii yawagolokera kuwera mfati Malagaliru, walanguziya handa
wankuwashera mwenga, kumbiti nfiru zyawu ziherepa ndiri.
Shintu shawafira ndo kuwalekenaziya mwenga na twenga su
mpati kuwera kwa womberi. **18** Iherepa kuwera na bidii ya
kutenda vitwatira viherepa kila shipindi. Neni pawera na mwenga,
na shipindi shilii neni pawera ndiri pamuhera na mwenga. **19**
Wana wangu! Gambira utama wa kwiwura mwana, neni mpata

kayi utama toziya ya mwenga mpaka pamuwera na ntambu
ya Kristu mngati mwenu. **20** Neni menfiri kuwera na mwenga
shipindi shilaa ashi, pamonga meng'alambuli liziwu lyangu. Neni
nkolwa na lyoga kuusu mwenga! **21** Mung'ambiri, mwenga
yamufira kukolwamlima na Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa, hashi mwenga muvimana ndiri yagatakula Malagaliru? **22**
Toziya ilembwa Mumalembu Mananagala kuwera Aburahamu
kaweriti na wana wawili, mwana yumu kiwukiti kwa mawu
mmanda na yumonga kiwukiti kwa mawu mlekeziwa. **23** Kumbiti
mwana yakayiwukiti kwa mawu mmanda, kiwukiti kwa ntambu
ya mafiliru ga muntu, kumbiti mwana ulii yakayiwukiti kwa
mawu mlekeziwa, kiwukiti kulawirana na lagilu lya Mlungu. **24**
Vitwatira avi viweriti mfanu wa ujumbi tunga. Toziya wamawu
wawili awa wawera ndo mfanu gwa malinganiru mawili. Hajiri,
wana wakuwi wayiwukiti muntambu ya umanda. Agu ndo mfanu
wa lipatanu lyalitendikiti kulugongu lwa Sinayi. **25** Vinu Hajiri
kankulinganiziwa na lugongu lwa Sinayi lwaluwera Arabiya na
luwera mfanu gwa lushi lwa vinu lwa Yerusalemu yayiwera vinu
muumanda pamuhera na wana wakuwi. **26** Kumbiti Yerusalemu
yayiwera kumpindi yagambira mdala mlekeziwa na yomberi
ndo mawu gwetu. **27** Toziya Malembu Mananagala galembwa,
“Gunemeleri gwenga yaguwera mpendi, gwenga yagwiwura
ndiri! Gubotangi na gutagi lusheka gwenga yagumana ndiri
utama wa kwiwura mwana. Toziya wana wa ulii yakalekitwi
ndo wavuwa kuliku wana wa ulii yakaweriti na mpalu.” **28** Vinu
mwenga walongu wangu muwera wana wa lagilu gambira Isaka.
29 Kumbiti handa yayiweriti mashaka galii ulii yakayiwukiti kwa
mafiliru ga muntu kamtabisiyiti ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga
Rohu wa Mlungu, ndo ntambu yayiwera ata vinu. **30** Kumbiti

Malembu Mananagala galonga hashi? Galonga, “Gumuwingi
mawu mmanda pamuhera na mwana gwakuwi, toziya mwana
gwa mmanda hapeni kahali pamuhera na mwana gwa mawu
mlekeziwa.” **31** Su walongu wangu, twenga twawana ndiri wa
mawu mmanda kumbiti twawana wa mawu mlekeziwa.

5 Kristu katupananiti ulekeziwu wa kuwera walekiziwa. Su
mgangamali namujimira kayi kuwera muminyoloru ya umanda. **2**
Mtuli mumahala! Neni Paulu nankuwagambira kuwera handa
pamujimira kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga
mwapakati pa wantu wa Mlungu, su Kristu hapeni kaweri na
mota yoseri kwa mwenga. **3** Neni ntakula kayi paweru, kila
muntu yakajimira kwingiziwa jandu su kagajimiri Malagaliru
goseri Mlungu gakamupananiti Musa. **4** Mwenga pamujera
kutendwa wahera kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya kugajimira
Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, muwuka kwa Kristu,
mwapakwegera ndiri na manemu ga Mlungu. **5** Kwa twenga
twanali litumbiru lya kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu.
Twankushihepera nentu shitwatira ashi kwa uwezu wa Rohu
gwa Mlungu na kwa njimiru. **6** Toziya kwa walii yawalikolerana
pamuhera na Kristu Yesu, kwingiziwa jandu ama kwingiziwa
ndiri jandu shintu ndiri. Shintu shashiwera na mana ndo
njimiru yayitenda lihengu kupitira mafiru. **7** Mwenga muweriti
mwankwendereya weri, gaa yakawapingira kujimira unakaka?
8 Upingira wa ntambu ayi ulawiti ndiri kwa Mlungu mweni
yakawashema mwenga kuwera wantu wakuwi. **9** Muwumana
utakula awu “Simika ndidiki isheshemiziya ubumu woseri.”
10 Neni wera na unakaka kuusu mwenga mukulikolerana
pamuhera na Mtuwa kuwera hapeni muweri wantambu yingi
na neni. Kumbiti ulii yakawavurusiyani, ata pakawera gaa,

yomberi hakatozwi na Mlungu. **11** Vinu walongu wangu, handa
neni nankali nankubwera kwingiziwa jandu handa lilangaliru
kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, iwera hashi
nankali nankutabisiwa? Handa ayi meyiweri nakaka, kubwera
kwaneni kwa lupingika lwa Kristu meyijegi ndiri shikalaliru
shoseri. **12** Kwa walii yawawajegera ndewu pakati penu, menfiri
walawi mushipinga shenu kwa kulisawula weni. **13** Walongu
wangu, mwenga mshemitwi na Mlungu su muweri wantu
walekiziwa. Su namuwutendera ulekeziwu awu kuwera ulekeziya
wa kuzitenda lumatamata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu,
kumbiti mulitenderi kwa mafiru maweni kwa maweni. **14** Toziya
Malagaliru goseri gatawalirwa mulilagaliru limu, “Gumfiri muyagu
ntambu yagulifira gumweni.” **15** Kumbiti handa pamulumana
na kutenduwana gambira wankanyama wa kuntundu, mulilolerі
namwiza kuliyagamiziya maweni kwa maweni. **16** Su nonga
hangu, mleki Rohu Mnanagala kagalongoziyi makaliru genu
na mwenga hapeni mtimizi lumatamata zya vidoda vyaviwera
mngati mwenu. **17** Toziya lumatamata zya vidoda vyaviwera
mngati mwenu zisingana na nfiru za Rohu Mnanagala, na
nfiru zya Rohu Mnanagala zisingana na lumatamata lwa
vidoda vyaviwera mngati mwenu. Avi visingana su namtenda
vintu vyamfira kuvitenda. **18** Kumbiti pamulongoziwa na Rohu
Mnanagala, mwenga hapeni muweri pasi pa Malagaliru. **19**
Matendu yagalawirana na matamata zya vidoda vyaziwera
mngati mwenu gamanikana paweru, matendu geni ndo uhumba
na matendu madoda na undiyandiya, **20** na kuviguwira vinyagu
na uhawi na ungondu na mashowanganu na weya na maya na
ubinafsi na malekaniru na vipinga vya masinganu **21** na husuda
na ukologeru na misambu ya ukologeru nkalaliru na vitwatira

vyamonga vyavilifana na avi. Nankuwabereziya mwenga ntambu
yanuwabereziyiti pamberi, woseri yawatenda vitwatira gambira
avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu. **22** Kumbiti vitwatira
vyavijegwa na Rohu Mnanagala ndo ufiru na nemeru na ponga
na uhepera na uheri na lusungu na ujimirika, **23** upoli na
kulikolamlima. Muvitwatira gambira avi kwahera malagaliru.
24 Woseri walii yawawera wa Kristu Yesu, wayipinjika ntambu
yawu ya shipasipanu pamwera na maholu gakuwi madoda na
matamata zyakuwi. **25** Payiwera Rohu Mnanagala katupanana
ukomu, su tulonguziwa na Rohu ayu. **26** Su natulitumba hera,
natulisoziya ama kuliwonera weya twenga kwa twenga.

6 Walongu wangu, handa pamumwona muntu yoseri kagomiziwa
na shidoda shoseri, su mwenga yamuwera wa shirohu mumwuziyi
muntu ayu kwa rohu ya upoli pamulilola weri maweni su
namujerwa viraa. **2** Mulitangi mwenga kwa mwenga mushida
zyenu, kwa njira ayi hamulitimizi lagaliru lya Kristu. **3** Muntu
pakalihola mweni kuwera shintu, kumbiti kashintu ndiri, ayu
kalizyanga mweni. **4** Kumbiti kila muntu kaguloli weri mgenderanu
gwakuwi mweni, su kawezi kulizyuma mweni pota na kulifaniziya
na muntu yumonga. **5** Toziya kila muntu hakapapi shisanka
shakuwi mweni. **6** Ulii yakafundwa mushisoweru sha Mlungu,
su kamubaguliri mfunda gwakuwi muviherepa vyoseri. **7**
Namulizyanga maweni, Mlungu hapeni katenderwi lidufiya.
Toziya shilii shakayala muntu ndo hakashibenangi. **8** Yoseri
yakayala kwa mafiliru ga vidoda vyaviwera mngati mwakuwi,
kwa mafiliru aga hakabenangi uharibisiya, kumbiti ulii yakayala
kwa kumfiriziya Rohu Mnanagala, mu Rohu ayu hakabenangi
ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **9** Su natutoka kutenda
maheri, toziya hatubenangi kwa shipindi shashifaa patuwuya ndiri

kumbeli. **10** Su patuwera na lupenu, tuwatenderi maheri wantu
woseri, asa walii yawawera pamuhera na twenga mukumjimira
Kristu. **11** Muloli ntambu yanemba kwa lilembu likulu, kwa liwoku
lyangu namweni! **12** Woseri yawafira kuwoneka waherepa kwa
vitwatira vya nshimba, walii yawafira wawalazimishani mwenga
kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati
pa wantu wa Mlungu, wankutenda hangu su washapiri kutabisiwa
toziya ya kubwera lupingika lwa Kristu Mlopoziya. **13** Ata
walii yawayingiziwa jandu, wagajimira ndiri Malagaliru Mlungu
gakamupananiti Musa, kumbiti wankufira mwenga mwingiziwi
jandu su wapati kulitumbira toziya ya nshimba zyenu. **14** Kumbiti
neni hapeni nulitumbi nakamu shoseri kumbiti hera lupingika
lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, toziya kwa njira ya lupingika
alu, vitwatira vya pasipanu vihowa kwaneni, naneni nhowa kwa
vitwatira vya pasipanu. **15** Kwingiziwa jandu ama kwingiziwa
ndiri jandu shintu ndiri, shintu shashifaa ndo kuwera shiwumbi
sha syayi. **16** Na woseri yawafata mafundu aga mumakaliru
gawu, ponga na lusungu viweri kwa womberi na viweri kwa
Israeli, wantu wa Mlungu. **17** Su vinu, muntu yoseri nakangaziya
kayi toziya nana makovu munshimba yangu yanugapatiti toziya
ya Yesu. **18** Walongu wangu, manemu ga Mtuwa gwetu Yesu
Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu. Yina haa.

Waefesu

1 Neni Paulu, kwa mafiliru ga Mlungu, wera ntumintumi gwa
Yesu Kristu. Nuwalembiriti mwenga wantu wa Mlungu yamulikala
Efesu yamuwera waminika kwa kulikolerana pamuhera na
Yesu Kristu. **2** Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na
Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3**
Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Toziya
mukulikolerana pamuhera na Kristu yomberi katutekeleriti twenga
kwa kutupanana matekeleru goseri ga shirohu ga kumpindi
kwa Mlungu. **4** Su pamberi pa kuumbwa pasipanu, Mlungu
katusyaguliti kala twenga tuweri wakuwi kwa kulikolerana
pamuhera na Kristu, su tuweri wananagala pota na kuwera
shidoda kulongolu kwakuwi. Toziya ya mafiliru gakuwi, **5**
Mlungu kalongiti kala kuwera kupitira Yesu Kristu katutenditi
twenga tuweri wana wakuwi, hangu ndo ntambu yakafiriti
na shashimuherepeziyiti. **6** Su twenga tumuzyumi Mlungu
manemu gakuwi gana ukwisa, toziya yakatupanana hera Mwana
gwakuwi yakamfira nentu! **7** Kwa mwazi gwakuwi Kristu, twenga
twankulopoziwa na kulekiziwa vidoda vyatutenda. Ndo ntambu
yauwera ukulu wa manemu ga Mlungu **8** gakatupananiti twenga
kuvuwa! Muluhala lwakuwi na malifa gakuwi goseri **9** Mlungu
katenditi shilii shakapangiti kutenda na katutenditi tugamani
galii gagalifiifiti, gakafiriti kugatenda kupitira Kristu. **10** Aga
hagatendeki mumashaka galii gakatuliti Mlungu pagasoka,
guweriti gwakujojinira viwumbi vyoseri pamuhera, kila shintu
kumpindi kwa Mlungu na pasipanu vilongoziwi na Kristu. **11** Vintu
vyoseri vitendeka ntambu yakafiriti Mlungu, yomberi katusyagula
twenga tuweri wantu wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na
Kristu ntambu yakafiriti, kaamuwiti hangu kwanjira lupaga. **12** Su

twenga yatulongoleriti kumtumbira Kristu, tufiruwa tuwuzyumi
ukwisa wa Mlungu! **13** Na mwenga viraa muwera wantu
wa Mlungu, pampikaniriti unakaka wa ujumbi wa Shisoweru
Shiwagira shashijegiti ulopoziya. Mwenga mumjimiriti Kristu
na Mlungu kawatuliti shilangaliru kuwera wantu wakuwi kwa
kuwapanana Rohu Mnanagala yakamlagiliti. **14** Rohu Mnanagala
ndo yakatutenda tuweri na unakaka kuwanka goseri Mlungu
gakawalagiliti wantu wakuwi na shitwatira ashi shitulanguziya
nakaka kuwera Mlungu hakawalekiziyi woseri yawawera wakuwi.
Tuuzyumi ukwisa wakuwi! **15** Toziya ayi kwanjira pampikaniriti
njimiru yenu kwa Mtuwa Yesu na mafiliru genu kwa wantu
wa Mlungu, **16** ndekiti ndiri kumgambira Mlungu mayagashii
toziya ya mwenga. Panumluwa Mlungu nuwalyaluwa ndiri, **17**
su numuluwa Tati yakawera na ukwisa, Mlungu gwa Mtuwa
gwetu Yesu Kristu, kawapanani Rohu gwakuwi yakawatenda
mwenga muweri na luhala na kuwagubutulireni Mlungu, su
mwenga hamummani nentu. **18** Numuluwa Mlungu kawatangi
mwenga mpati kulimana litumbiru lilii lyakawashemerani na
ukwisa mkulu wa lifupu lya uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi,
19 mpati kuumana uwezu wakuwi ntambu yawuwera mkulu
nentu toziya ya twenga yatujimira. Uwezu awu wawutenda
lihengu mngati mwa twenga, ulifana na makakala galii makulu
nentu **20** gakamzyukisiyiti Kristu na kamkalasiya pahala pa
ukolamlima kumpindi. **21** Aku Kristu kawera mkulu gwa wakulu,
kankukolamlima mukila kolamlima na wanauwezu na makakala
na watuwa, kankukolamlima kila rohu yayitumbirwa mupasipanu
na pasipanu payiza. **(aiōn g165)** **22** Mlungu kamupananiti Yesu
uwezu wa vintu vyoseri na kumtula kuwera mtuwi gwa vintu
vyoseri mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. **23** Shipinga

sha wantu shawamjimira Mlungu ndo nshimba ya Kristu. Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu shimemiziwa na Kristu na Kristu kamemiziya kila shintu pahala poseri.

2 Pamakashu mwenga muweriti gambira muhowa toziya ya vidoda vyamtenditi. **2** Mushipindi shilii mwenga mulikaliti kugendera njira zya vidoda vya wantu wa pasipanu ntambu yaviwera, mwenga mjimiliti ukolamlima wa washamshera yawawera na makakala wa kulyera. Washamshera yawawatenda vinu wantu waleki kumjimira Mlungu. **(aiōn g165)** **3** Ntambu yatuwera, twoseri twenga tuweriti gambira womberi na tulikaliti kulawirana na lumatamata lwatwenga lya pasipanu na kutenda hera vitwatira vyaviherepeziyiti nshimba na mahala getu. Twenga tulifaniti na womberi, su tufiriwitwi tutabisiwi na maya ga Mlungu. **4** Kumbiti Mlungu ndo kana lusungu nentu. Katufiriti kwa mafiliru gakuwi makulu kwa twenga, **5** ata patuweriti tuhowa toziya ya vidoda, yomberi katutenditi tuweri wakomu pamuhera na Kristu. Kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwitwi. **6** Kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, Mlungu katuzyukusiyiti pamuhera na yomberi, su twakalikali pamuhera na Yesu kumpindi kwa Mlungu. **7** Ndo ntambu yakafiriti kulanguziya kwa shipindi shashiza, ukulu wa manemu gakuwi kwa mafiliru gakatulanguziyiti twenga kupitira Yesu Kristu. **(aiōn g165)** **8** Toziya kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwa kupitira njimiru. Shitwatira ashi shilawa ndiri kwa maweni mwenga, kumbiti shilawa kwa Mlungu. **9** Su muntu yoseri nakalitumbira toziya kagutenderiti ndiri lihengu. **10** Twenga twa viwumbi vya Mlungu na kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, yomberi kawumbiti toziya kulikala makaliru ga matendu maheri gakatutandiriti kala tugatendi. **11** Muholi ntambu yamuweriti pamakashu,

mwenga kwa kwiwuka muwera wantu yawawera ndiri Wayawudi,
mwenga yamshemwa “Wantu yawayingiziwitwi ndiri jandu” na
Wayawudi walishema weni, “Wantu yawayingiziwa jandu,” Toziya
ya shilii shashitendwa munshimba zyawu kwa mawoku ga
wantu kulanguziya weni ndo wantu wa Mlungu. **12** Muliholi vilaa
shipindi shilii mwenga muweriti mulikolerana ndiri pamuhera na
Kristu, mwenga mubagulitwi na wantu wa Israeli na muweriti
wahenga kwa mapatanu yagaweriti na lagilu ya Mlungu. Mulikaliti
pasipanu, uganu muweriti gambira wantu yawahera litumbiru,
walii yawammana ndiri Mlungu. **13** Pamakashu mwenga muweriti
kutali na Mlungu, kumbiti vinu kwa kulikolerana pamuhera na
Kristu Yesu, mwenga mjegitwi pakwegera kupitira mwazi gwa
Kristu. **14** Toziya Kristu mweni katujegeriti ponga kwa kuwatenda
Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera wantu
wamu. Kwa kuyilaviya nshimba yakuwi mweni kuwera tambiku
kabomoliti ungondu wawu yawuweriti gambira shibambaza
shashiwalekaniziyiti. **15** Kagaharabisiyiti nakamu Malagaliru ga
Wayawudi pamuhera na lagiru lyakuwi na genderanu yakuwi,
su kulawira vipinga viwili, yomberi katenda shipinga shimu sha
wantu wasyayi mukulikolerana pamuhera na mweni, kwa njira
ayi katenditi ponga. **16** Kupitira kuyilaviya nshimba yakuwi
palupingika kuwera tambiku, Kristu kawuhalabisiyiti ungondu
wawu na katenditi vipinga viwili viweri gambira nshimba yimu
na kuwakolaniziya pamuhera na Mlungu. **17** Su Kristu kiziti
kushibwera Shisoweru Shiwagira sha ponga kwa wantu woseri,
mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi, yamuweriti kutali na
Mlungu na kwa Wayawudi yawawera pakwegera na Mlungu.
18 Su kupitira Kristu, twawoseri twenga Wayawudi na wantu
yawawera ndiri Wayawudi tupata lupenyu kumgendera Tati

kwa Rohu yumu. **19** Su mwenga mwawahenga ndiri kayi, ama
wantu wa kunja ndiri, mwenga vinu muwera wenikaya pamuhera
na wantu wa Mlungu, muwera wantu wa kaya ya Mlungu. **20**
Mwenga viraa mnyawa mulyanjiru lyalitulitwi na wantumintumi
pamuhera na wambuyi wa Mlungu na Kristu Yesu mweni ndo
litalawu likulu lyaliwera na mana nentu. **21** Yomberi ndo mweni
yakayikolera numba yoseri na kuyikuliziya iweri Numba nkulu
nanagala ya Mlungu toziya ya Mtuwa. **22** Kwa kulikolerana
pamuhera na Kristu, mwenga viraa mnyawa pamuhera na
wamonga woseri, muweri pahala Mlungu kalikala kupitira Rohu
gwakuwi.

3 Su neni Paulu, nwera mushibetubetu toziya numtendera Yesu
Kristu kwajili ya mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi,
numuluwa Mlungu. **2** Nakaka mwenga mupikanira kuwera
Mlungu kwa manemu gakuwi, kampananiti neni lihengu ali
nulitendi kwa mbotu ya mwenga. **3** Mlungu kangubutuliti
nuyimani bada ayi. Nongiti kwa ufupi hera muluhamba alu
kuusu shitwatila ashi, **4** mwenga pamvibetula visoweru vyaneni
hamuwezi kuvimana ntambu yanuvimana bada ayi ya Kristu.
5 Makashu wantu Wagambilitwi ndiri bada ayi, kumbiti vinu
Mlungu kawagubutuliti kupitira Rohu gwakuwi kwa wantumintumi
wananagala wakuwi na wambuyi wakuwi. **6** Bada yeni ndo
ayi, kwa njira ya Shisoweru Shiwagira wantu yawawera ndiri
Wayawudi wawanka matekeleru ga Mlungu pamuhera na
Wayawudi, woseri awa wawera wantu wa nshimba yimu na
kwa pamuhera woseri wankuwanka lagilu yakayitakuliti Mlungu
kupitira Kristu Yesu. **7** Neni wantenda kuwera ntumintumi
gwa Shisoweru Shiwagira kwa manemu ga gweka gakanupiti
Mlungu, kwa uwezu wakuwi mkulu. **8** Neni namdidika kuliku

wantu woseri wa Mlungu, kumbiti kanupiti manemu gakuwi
su nuwabweleri wantu yawawera ndiri Wayawudi, Shisoweru
Shiwagira sha ulunda wakuwi Kristu, yawupimika ndiri, **9** na
kutenda wantu wavimani mpangu wa bada ya Mlungu yayififikiti
ntambu yayitenda lihengu. Mlungu yakaumbiti vintu vyoseri,
kayififiti bada yakuwi kwanjira lupaga lwa pasipanu. **(aiōn g165)**
10 Su vinu kwa njira ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu,
wakulu na yawawera na makakala kumpindi kwa Mlungu wapati
kulumana luhala ntambu Mlungu yakana luhala muvitwatira
vyoseri. **11** Mlungu kashitenditi shitwatila ashi kugenderana na
mafiliru gakuwi ga mashaka goseri, aga kagatenditi kupitira Yesu
Kristu Mtuwa gwetu. **(aiōn g165)** **12** Su mukulikolera pamuhera
na Kristu na kwa kumjimira Yomberi, twenga tupata lupenyu
patuwera na unakaka tumgendera Mlungu kwa matumbiru.
13 Su nankuwaluweni namuwuya kumbeli toziya ya ntabika
yampata toziya ya mwenga, ntenda hangu toziya ya ukwisa
wa mwenga. **14** Toziya ayi numsuntamalira Tati kumluwa, **15**
yakawera shanjiru sha kaya zyoseri pasipanu na kumpindi.
16 Numuluwa Mlungu kulawirana na ukwisa wakuwi mkulu,
kawapanani mwenga makakala kupitira Rohu gwakuwi muweri
wagangamala mngati mwa mwenga, **17** su nankuluwa kuwera
Kristu kalikali mumyoyu ya mwenga kupitira njimiru. Numuluwa
Mlungu mpati kuwera na mishigira na lyanjiru lya mafiliru, **18**
su muwezi kuvimana pamuhera na wantu woseri wa Mlungu
ntambu mafiliru ga Kristu gaeneya kwa utali na upana kwa kimu
na kina. **19** Yina, mpati kumana mafiliru ga Kristu gagapita
mahala goseri, mmemiziwi nakamu visoweru vyakuwi vyoseri
vya Mlungu. **20** Mlungu kaweza kutenda vitwatira vikulu nentu
kuliku vilii vyatuweza kuviluwa ama kuvihola, kwa makakala

gakuwi gagatenda lihengu mngati mwa twenga, **21** Mlungu kakwiswi kupitira shipinga sha wantu woseri yawamjimira Yesu na kupitira Kristu Yesu mweni, kakwiswi, viyiwuku vyoseri na mashaka goseri! Yina haa. **(aiōn g165)**

4 Su, neni yanwera mtatilwa toziya numtendera Mtuwa, nuwaluwa mulikali makaliru yagafiruwa shemwa yamshemeritwi. **2** Mashaka goseri muweri wananagala, wapoli na wantu wa kuhepera, mliheperani mwenga kwa mwenga kwa mafiliru. **3** Mgangamali kutula weri wumu wawujegwa na Rohu kwa kutenda ponga yayiwera pakati penu. **4** Kwana nshimba yimu ya Kristu na Rohu yumu ntambu litumbiru lyamshemelitwi na Mlungu ndo limu. **5** Kwana Mtuwa yumu na njimiru yimu na ubatizu wumu, **6** kwana Mlungu yumu ndo Tati gwa woseri, ndomweni Mtuwa gwa woseri yakatenda lihengu muvyoseri na kamuwoseri. **7** Na kila yumu gwetu kawankiti manemu ga lifupu ntambu ya shipimu shakapatiti kwa Kristu. **8** Malembu ntambu yagalonga, “Pakanyasukiti kugenda kumpindi nentu Kawalonguziyiti walopolwa, Vilaa kawapananiti wantu mafupu.” **9** Vinu patulonga, “Kanyasukiti kugenda kumpindi” Kwana mana gaa? Mana yakuwi hangu, kasulukiti mpaka pasi nakamu pasipanu. **10** Su ulii yakasulukiti pasipanu ndo ayu yakanyasukiti kugenda kumpindi kwa mpindi zyoseri su kavikamilishi vintu vyoseri. **11** Ndo mweni kawatenda wantu wamonga waweri wantumintumi na wamonga waweri wambuyi wa Mlungu na wamonga waweri wantu wa kushibwera Shisoweru Shiwagira na wamonga waweri walolera pamuhera na wafunda. **12** Katenditi hangu kapati kuwatandira wantu woseri wa Mlungu toziya ya lihengu lya utendera Washikritu su kuyinyawa nshimba ya Kristu, **13** na hangu twoseri tuwufikiri uwumu munjimiru na kummana Mwana gwa Mlungu, pamuhera

tuweri yawakula, kufikira ukamilika wakuwi Kristu mweni. **14**
Su hapeni tuweri kayi gambira wana, patwaswa na kugulusiwa
aku na aku kwa kila liyega lya mafundu ga kuwapayira wantu,
su wawahowiziyi wamonga. **15** Handa patuyowera unakaka
kwa moyu gwa mafiliru, twenga hatukuli mukila shitwatira
kulinganira na Kristu ndo mtuwi gwa wantu yawajimira. **16**
Pasi pa ulongoziwu wakuwi, viwungiru vyoseri vya nshimba
vilikolerana pamuhera na nshimba yoseri ilitumbira kwa viwungiru
vyakuwi. Su kila shiwungiru pashitenda lihengu lyakuwi ntambu
yayifiruwa, nshimba yoseri ikula na kulinyawa mumafiliru. **17**
Su kwa litawu lya Mtuwa, nankuwabereziya, namulikala kayi
gambira wantu yawammana ndiri Mlungu, ndoweni maholu
gawu gahera mahala, **18** na mahala gawu gawera muluwindu.
Wakutali na ukomu yawulawa kwa Mlungu toziya ya uzigizigi
yawuwera mngati mwawu na ukalipa wawu. **19** Wapotoka na
wahera soni, waliyingiziya muwupayira, womberi watenda kwa
lopulopu kila ntambu ya vitwatira vya soni. **20** Kumbiti mwenga
mlifunda hangu ndiri kuusu Kristu. **21** Hashi, mwenga mupikanira
ndiri kuusu Yesu? Nakaka mwenga mfunditwi kuusu yomberi
kuwera unakaka wamungati mwakuwi. **22** Su, mleki mwenendu
gwenu gwa kwanja ntambu muntu yakavula nguwu yakuwi, yani
umuntu wenu mgona wawuweriti wankuharibisiwa kwa matamata
zyakuwi mpayikiru. **23** Mnyawi syayi ya murohu na mmaholu
genu. **24** Mvali ntambu ya syayi ya umuntu gambira muntu
yakavala nguwu ndoyeni yiumbwa kwa mfanu gwa Mlungu
na ndoyeni ililanguziya mumakaliru ga nakaka ga kumfiriziya
Mlungu na unanagala. **25** Hangu, mleki mpayu, kila yumu
kafiruwa kumgambira mlongu myaguwi unakaka toziya kila
yumu gwetu kashiwungiru sha nshimba ya Kristu. **26** Handa

pamkalala, namjumira maya genu gawatendi mtendi vidoda na
namlikala na maya mpaka paguzyeta mshenji. **27** Namumpa
Shetani lupenyu, **28** Yakaweriti kankwiwa, nakiwa kayi, kumbiti
kanji kutenda lihengu liheri kwa mawoku gakuwi kapati kuwera
na shintu sha kulitanga mweni na kumtanga muntu muhushu. **29**
Visoweru vidoda navipikinika nakamu pakati penu, kila mala
visoweru vyenu viweri viherepa na vyeni vinyawa na kuwatanga
wamonga, su viwanemeziyi wantu wenu yawapikinira. **30**
Namumuhinginiziya Rohu Mnanagala gwa Mlungu toziya Rohu
ayu ndo shilanguliru sha Mlungu kwa mwenga kuwera mwenga
mwawantu wakuwi na shilanguziwu kuwera lishaka liza ndopeni
Mlungu hakawalekiziyi. **31** Su, mlekani kulikalalirana shuki na
mleki maya na mleki umatu na mleki kwigilanga na mleki kila
ukondola! **32** Muweri na moyu muheri kwa kila yumu gwenu na
muweri na lusungu na kila yumu kamlekiziyi myaguwi handa
Mlungu ntambu yakawalekiziya mwenga kwa njira ya Kristu.

5 Su mtendi gambira Mlungu mukila shintu shamtenda, toziya
mwenga mwawana wakuwi wamfiruwa. **2** Nfira ilonguziyi
makaliru genu handa Kristu ntambu yakatufira na kwajili ya
twenga kalilaviya mweni handa tambiku ya utuli ununkira na
shijungu shashimfiriziya Mlungu. **3** Toziya mwenga mwawantu
wa Mlungu, uhumba na uhakata woseri ama shapa navikandwa
nakamu kwamwenga. **4** Kayi visoweru vya soni na visoweru vya
upuwuzi ama lidufiya na vyoseri avi viherepa ndiri kwa mwenga,
ama visoweru vya kulonga mayagashii Mlungu ndo viherepa. **5**
Muvimani pota na kufifa handa muhumba yoseri ama mdoda
ama mpyotera na upyotera ndo sawa na kuguwira shinyagu, ama
muntu yoseri kantambu ayi hapeni kapati shoseri Muufalumi wa
Kristu na Mlungu. **6** Namumjumira muntu yoseri kawapayili kwa

visoweru hera, toziya ya vitwatira gambira avi, maya ga Mlungu
gawizira woseri yawamjimira ndiri, **7** Su, namtenda pamuhera na
womberi. **8** Makashu mwenga muweriti mluwindu na vinu muwera
muwulangala kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa. Mulikali
gambira wana wa ulangala. **9** Mana malawiru ga ulangala ndo
uherepa yawukamilika na uheri na unakaka. **10** Mjeri kuvimana
galii yagamfiriziya Mtuwa **11** Namtenda vitendu vyaviherepa
ndiri vya luwindu, kumbiti muvilaviyi paweru. **12** Vitwatira
vyavitendwa kwa bada, soni ata kuvikanda. **13** Kumbiti vitwatira
vilii vyavitendwa muwulangala, unakaka wakuwi ulanguziwa, **14**
na kila shashilanguziwa shiwera ulangala. Ndo mana Malembu
Mananagala galonga, “Gwimuki gwenga gwagugonja, Guzyuki
kulawa kwa yawahowiti Na Kristu hakakulangaliri.” **15** Su muliloli
hweri ntambu yamulikala. Namulikala gambira wantu yawahera
mahala, kumbiti mulikali gambira wantu yawawera na luhala. **16**
Mulutenderi hweri lupenyu lwamuwera nalu toziya mashaka aga
gadoda. **17** Su namuwera wazigizigi, kumbiti mjeri kuvimana
galii gakafira Mtuwa. **18** Mleki kulowera toziya hakawatendi
msindi kulilewelera kutenda vitwatira pota na kuholera malawiru
gakuwi, kumbiti mwenga mmemiziwi Rohu Mnanagala. **19**
Muyoweri kwa visoweru vya zaburi na nyimbu na tenzi za
shirohu, mmumwimbiri Mtuwa nyimbu na zaburi kwa mayagashii
mumyoyu mwa mwenga. **20** Mumgambiri mayagashii Mlungu Tati
kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa kila lishaka na kila shintu.
21 Kila yumu kammani myaguwi toziya ya kumguwira Kristu. **22**
Wadala wawamani wapalu wawu handa kummana Mtuwa. **23**
Toziya mpalu kanawu ukolamlima kwa mdala gwakuwi gambira
Kristu ntambu yakawera na ukolamlima kwa shipinga wantu
woseri yawamjimira Yesu na Kristu mweni kawaponiziya wantu

yawamjimira, womberi ndo nshimba yakuwi. **24** Handa shipinga
sha wantu yawamjimira Yesu, ntambu yawammana Kristu
ntambu iraa ayi wadala wawamani wapalu wawu muvitwatira
vyoseri. **25** Na mwenga wapalu, muwafiri wadala wenu handa
Kristu ntambu yakashifiriti shipinga shakuwi, kaliraviya mweni
kwajili yawu. **26** Kawatenditi waweri wananagala kwa kuwagulula
kwa mashi na shisoweru. **27** Su katenditi hangu kuwajojinira
wantu woseri yawamjimira mweni, yawawera wananagala na
wahera ukondola gambira mdala gwa ndowa pakajegwa kwa
mpalu gwa ndowa, kawera kaherepa nentu na kahera lidowa
ama shidoda shoseri. **28** Wapalu wafiruwa kuwafira wadala wawu
handa nshimba zyawu weni. Yomberi yakamfira mdala gwakuwi,
kalifira mweni. **29** Kwahera muntu yoseri yakayilema nshimba
yakuwi mweni, kumbiti kakuliyiziya na kuyivalasiya gambira
Kristu ntambu yakashilolera shipinga sha wantu yawamjimira. **30**
Toziya twenga twa viwungiru vya nshimba yakuwi. **31** Ntambu
Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Toziya ayi, mpalu
hakamleki tati na mawu gwakuwi, hakaweri pamuhera na
mdala gwakuwi na womberi wawili hawaweri shintu shimu.” **32**
Kwana unakaka yawufifikiti muvisoweru avi, naneni mona handa
vimuwusu Kristu na shipinga shakuwi **33** Kumbiti gawawusu
mwenga viraa, kila mpalu mpaka kamfiri mdala handa ntambu
yakalifira mweni na mdala kafiruwa kamsheri mpalu gwakuwi.

6 Mwawana mwenga, muwamani walera wenu toziya mwenga
mulikolerana pamuhera na Mtuwa, ashi shitwatira shiherepa
kushitenda. **2** Malembu Mananagala galonga, “Muwagohiliri tati
gwaku na mawu gwaku.” Ali ndo lagaliru lya kwanja lyaliwera na
lagilu. **3** Lagilu ayi ndo kuwera hagupati mapatiru na kulikala
vinja vivuwa pasipanu. **4** Na watati mwenga, namwasoziya wana

wenu kumbiti muwaleri munjira ya Mtuwa kwa kuwalanguziya
mwenendu guherepa na kuwafunda. **5** Mwawamanda mwenga,
muwamani watuwa wenu pasipanu kwa lyoga na kulendemera,
mtendi avi kwa moyu guherepa handa mwankumtendera Kristu,
6 Mtendi hangu hera ndiri pawawalola su mulifiliziyi kwa womberi,
ila mtenderi kwa moyu ntambu yakafira Mlungu toziya mwenga
ndo wantumintumi wa Kristu. **7** Handa pamtenda lihengu, mtendi
lihengu lyenu kwa kunemelera handa kwa mumtendera ndiri
muntu kumbiti mumtendera Mtuwa. **8** Muliholi kuwera kila muntu
yakatenda gahelepa kaweri mmanda ama muntu mlekeziwa,
hakawanki lifupu lyakuwi kulawa kwa Mtuwa. **9** Na mwenga
yamtenderwa, muwatenderi ntambu iraayi wamanda wenu na
mleki kutenda vitiriziwu. Mliholi handa mwenga viraa handa
womberi viraa mwanayu Mtuwa ulaulii kumpindi na yomberi
katenda kwa kubagula. **10** Upeleru wakuwi, nuwafilirani muweri
wagangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa na kwa
makakala gakuwi makulu. **11** Mtoli ndiwiru zyoseri zya ngondu
zyakawapananiti Mlungu mpati kuzilema ngolukeru zidoda zya
Shetani. **12** Ngondu zyetu, ndo ngondu ndiri pakati petu na
wantu, kumbiti ngondu zyatulikoma, tulikoma na washamshera
yawakolamlima mupasipanu pa shirohu na muluwindu lwa
vidoda pasipanu. **(aiōn g165)** **13** Toziya ayi, mtoli ndiwiru zya
Mlungu su lishaka lilii palisoka mwezi kugalema makomangu ga
wankondu na pamulikomanga kala mpaka upeleru, hamuweri
mwankali wagangamala. **14** Su muweri kala, unakaka uweri
gambira mkanda mushunu mwenu, kumfiriziya Mlungu kuweri
gambira nguwu ya shuma ya kudiwa mushifuwa, **15** Na hamu ya
kushibwera Shisoweru Shiwagira sha ponga shiweri gambira
vilwatu mumagulu mwenu. **16** Nentu ga goseri aga njimiru

iweri gambira mbingiru mumawoku mwenu mashaka goseri,
muiwezeshi kuyidiwira misali ya motu ya mu Shetani. **17**
Muwanki ulopoziwu gambira kofiya yamwenga ya shuma na
shisoweru shakatakuliti Mlungu gambira upanga wampananitwi
na Rohu Mnanagala. **18** Mluwi majuwa goseri, pamluwa Mlungu
kawatangi, mluwi kila shipindi kwa likakala lya Rohu. Mukali masu
pota na kutoka pamluwa kwajili ya wantu woseri wa Mlungu. **19**
Munduwiri na neni viraa su pantakula, Mlungu kawezeshi neni
kutakula pota na kufifa kuwagambira wantu lifumbu lya shisoweru
shiwagira kwa ukamilifu. **20** Neni namjumbi gwa shisoweru
shiwagira ashi tembera vinu namushibetubetu, muluwi Mlungu,
su nwezi kuwera mgangamala mukubwera ntambu yayifiruwa.
21 Tukiku, mlongu gwetu yatumfira na ntumintumi yakaaminika
mukulikolerana pamuhera na Mtuwa, hakawapanani visoweru
vyangu vyoseri mpati kuvimana shantenda. **22** Numtumiti kwa
mwenga kuwagambirani visoweru vyetu mpati kuwera na Moyu.
23 Mlungu Tati na Mtuwa Yesu Kristu kawapanani Wakristu
woseri ponga na mafiliru na njimiru. **24** Manemu ga Mlungu
gaweri kwa woseri yawamfira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa
mafiliru yagahera lupeleru.

Wafilipi

1 Neni Paulu pamuhera na Timotewu wantumintumi wa Kristu
Yesu, Twankuwalembera mwenga wananagala yamulikolerana
pamuhera na Kristu Yesu yamuwera Filipi, pamuhera na wakulu
na watanga wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu **2** Manemu
na ponga ga Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu
gaweri pamuhera na mwenga. **3** Nonga mayagashii kwa Mlungu
gwangu kila panuwahola mwenga, **4** na kila panuwaluwira
woseri mwenga kwa Mlungu, nankuwaluwira kwa kunemelera, **5**
toziya ntambu yamuntangiti mulihengu lya Shisoweru Shiwagira
kwanjira pampikaniriti mpaka leru. **6** Su nwera na unakaka
kuwera yomberi yakalyanjiti lihengu ali liherepa mngati mwenu,
hakendereyi nalu mpaka limaliriki mulishaka lilii lya Kristu Yesu.
7 Su hangu ndo ntambu yanfiruwa kuwahola toziya nuwaholani
mashaka goseri mumoyu mwangu. Toziya mwawoseri mwenga
mtenditi pamuhera mumanemu gampananitwi na Mlungu, vinu
neni pawera mushibetubetu ama paweriti mlekeziwu kwanja
kushilolera hweri na kushilanguziya Shisoweru Shiwagira. **8**
Mlungu ndo mkapitawu gwangu kuwera nfira kuwawona mwenga
kwa mafiliru galaa galii ga Kristu Yesu. **9** Neni numuluwa Mlungu
kuwera mafiliru genu kwongereki nentu pamuhera na umana wa
unakaka na luhala lwa kila ntambu, **10** su mweza kusyagula
shitwatira shashiherepa na hamuweri waherepa pota na kuwera
na shitakulirwa shoseri shilii mulishaka liii lya Kristu. **11** Makaliru
genu hagamemiziwi vitwatira vyoseri vya nakaka vyavimfiriziya
Mlungu, Yesu Kristu mweni kaweza kuwapanana, kwa ukwisa na
uzyumi wa Mlungu. **12** Walongu wayetu, nfira muvimani kuwera
vitwatira vyoseri vyampatiti neni vintanga nentu kushiyeniziya
Shisoweru Shiwagira. **13** Su walolera woseri wa numba ya

mfalumi pamuhera na wamonga woseri panu wavimana kuwera
nwera mushibetubetu toziya neni nankumtendera Kristu. **14** Na
kwaneni kuwera mushibetubetu, walongu wayetu mngati mwa
Kristu wavuwa wawera wagangamala mukubwera shisoweru
sha Mlungu pota na lyoga. **15** Yanakaka kuwera wamu wawu
wamubwera Kristu toziya wawera na weya na wawera wantu wa
ndewu, kumbiti wamonga wankumubwera Kristu toziya wafira
kuwatanga wantu. **16** Womberi wankutenda hangu kwa mafiliru
gaherepa toziya wankuvimana kuwera Mlungu kanupiti lihengu
ali lya kushitakulira Shisoweru Shiwagira. **17** Kumbiti wamonga
walii yawambwera Kristu kwa moyu yagunanagala ndiri, kumbiti
kwa weya pawalihola kuwera hawanongeleri neni ntabika pawera
mushibetubetu. **18** Hashi, nongi shishi? Neni nankunemelera
payiwera wantu wankumubwera Kristu kwa kila njira, iweri kwa
nfiru iherepa ama nfiru idoda, kayi hanendereyi kunemelera **19**
toziya nuvimana kuwera kupitira kumluwa Mlungu kwa mwenga
na kwa utanga wa Rohu gwa Yesu Kristu, hanvugulirwi. **20**
Mata yaneni nkulu na litumbiru lyangu, ndo kuwera hapeni
nsindi mulihengu lyangu, kumbiti vipindi vyoseri asa mushipindi
ashi, hanumkwisi Kristu mumakaliru gangu, panulikala ama
pahowa. **21** Nulikala kwa kumtendera Kristu na kuhowa kwaneni
mota. **22** Handa panendereya kulikala neni hanwezi kutenda
lihengu lyaliwera na mota nentu. Hashi, neni nsyaguli shishi?
Neni nuvimana ndiri. **23** Neni nkwegwa wega mbili. Neni nfira
nentu kulawa munshimba ayi na nulikoleri pamuhera na Kristu,
shitwatira ashi shiweza kuwera shiherepa nentu, **24** kumbiti
iherepa nentu kwamwenga neni panendereya kulikala. **25**
Neni nwera na unakaka na shitwatira ashi, nuvimana kuwera
neni hansigali na hanendereyi kulikala pamuhera na maweni

mwenga woseri, su mpati kwongera munjimiru yenu pamuhera na
nemeleru, **26** su neni pawera na mwenga kayi, mwenga hamuweri
na toziya ya kumtumbira Kristu Yesu kwa ntambu yakantendiriti.
27 Su shitwatira shiherepa ndo shiwera mgenderanu gwenu
gulikolerani pamuhera na Shisoweru Shiwagira sha Kristu
ntambu yayifiruwa, su handa paweza kwiza kwa mwenga
kuwawona ama pampikanira mwenga, neni hanuvimani kuwera
mwenga mgangamala pamuhera na nfiru yimu na viraa muvikomi
ngondu kwa pamuhera na muwera na nfiru yimu toziya ya
njimiru ya Shisoweru Shiwagira. **28** Namuwatira kwa ntambu
yoseri ilii wantu yawawalema, ayi hayiweri lilangaliru kwawu
kuwera hawagamili, kumbiti mwenga hamlopoziwi na Mlungu. **29**
Toziya mwenga mpananwa upendelewu wa kumtendera Kristu,
kumjimira ndiri hera kumbiti kutabisiwa toziya ya yomberi. **30**
Vinu muweza kutenda pamuhera naneni kuzikoma ngondu.
Ngondu azi ndo zilii zyamuziwoniti panuzikomiti pa lupaga na
nankali nankuzikoma mpaka vinu ntambu yampikanira.

2 Makaliru genu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu gawatenda
mgangamali na mafiliru gakuwi gawatula moyu. Mwenga muwera
na umu kwa kuwera pamuhera na Rohu Mnanagala na muweri
na lusungu na mulilekiziyani maweni. **2** Su nuwaluwani mwenga
kuwera mmaliliri nemeleru ya neni kwa kuwera na liholu limu
na kwa kuwera na ufiru umu na moyu gumu na nfiru yimu. **3**
Namtenda shoseri kwa moyu gwa ufyangu ama kwa kulitumba
hera, kumbiti muweri na unanagala maweni kwa maweni na kila
yumu kamloli muyaguwi kaherepa kuliku mweni. **4** Kila yumu
gwenu nakasakula mota yakuwi mweni hera kumbiti kasakuli
mota ya muyaguwi. **5** Muweri na liholu ali ntambu yakawera nalu
Kristu Yesu **6** mweni kwa ntambu yakuwi kaweriti Mlungu, kumbiti

kaliholiti ndiri kuwera sawa na Mlungu ndo shintu sha kulemetera
kwa makakala. **7** Su kwa kufira mweni kalitenditi kuwera shintu
ndiri, kawera ntambu ya mmanda, kiwukiti muntu na kawoneka
kwa ntambu ya wantu. **8** Yomberi kananagaliti mweni na
kajimiriti mpaka kuhowa, kuhowa kweni kahowiti palupingika.
9 Toziya ayi, Mlungu kamkwisiti pahala pampindi nentu na
kamupananiti litawu lyaliwera pambindi pa matawu goseri, **10** su
kwa ligoya lya litawu lya Yesu kila linung'unu halisuntami na vintu
vyoseri vya kumpindi kwa Mlungu na pasipanu pa pasipanu,
11 na kila lulimi halilongi kuwera Yesu Kristu ndo Mtuwa, kwa
ukwisa wa Mlungu yakawera Tati gwetu. **12** Walongu wangu,
ntambu yamunjimiriti shipindi shoseri neni paweriti na mwenga,
ata vinu pawera patali na mwenga mwendereyi kunjimira.
Kwa kutila na kulendemera mlanguziyi kwa vitendu, toziya
ya ulopoziya wenu, **13** toziya Mlungu ndo yakatenda lihengu
mngati mwenu shipindi shoseri na kuwapanana uwezu wa kufira
na kuvitenda vitwatira vyavigenderana na mpangu gwakuwi
mweni. **14** Mtendi kila shintu pota na kuhinginika ama likakatala,
15 su muwezi kuwera waherepa na yawahera lawama, wana
wa Mlungu yawahera vidoda mupasipanu. Hamlangali pakati
pawu gambira ntondu pazilangala kulyera, **16** pamushikola
hweri shisoweru sha ukomu. Handa pamtenda hangu, neni
hanweri na toziya ya kulitumbira mulishaka Kristu pakawuya,
tembera halilanguziyi kuwera kalikamaziya na lihengu lyangu
lyagamiliti ndiri hera. **17** Ata neni pandaviwa gambira shijungu
sha kulanda mutambiku na utendera wa njimiru yenu, neni
nsekelera nentu na nemelera pamuhera na mwawoseri mwenga.
18 Kwa ntambu iraayi, mwenga vilaa mfiruwa kunemelera
pamuhera naneni. **19** Kwa litawu lya Mtuwa Yesu ntumbira

handa numtuma Timotewu kwa mwenga ulaa vinu, su nwezi
kuwera na moyu pampikanira visoweru vya mwenga. **20** Nahera
muntu gwingi gambira yomberi yakawatendera mwenga kwa
moyu. **21** Wamonga woseri wankuvitenda ndiri vitwatira vya Yesu
Kristu, kumbiti wankuvitenda vitwatira vyawu weni. **22** Maweni
mwenga muvimana ntambu Timotewu kawera na unakaka, neni
na yomberi gambira mwana na tati gwakuwi, tutenda pamuhera
lihengu lya Shisoweru Shiwagira. **23** Su ntumbira hanumtumi
kwa mwenga mala panuvimana ntambu vitwatira paving'endera.
24 Na nankumtumbira Mtuwa handa neni vilaa hanizi ulaa vinu.
25 Mwona numtumi kwa mwenga mlongu gwetu Epafiraditu,
ayu mtenda lihengu muyangu na mungondu viraa ndo mjumbi
gwenu yakantangiti mumafiliru gangu. **26** Kanayu nfiru ngulu ya
kuwalolani mwenga mwoseri na kahinginika nentu, mwenga
mpata visoweru hangu kaweriti mlweri. **27** Yina, kaweriti mlweri
pakwegera na kuhowa. Kumbiti, Mlungu kamwoneriti lusungu
na gweka yakuwi ndiri, ira na neni vilaa su mbananwi ndiri
utama nentu. **28** Su nfira nentu kumtuma kwa mwenga, su
pamwona mpati kunemelera kayi na hinginika yangu iwuki. **29**
Mumuwanki, su kwa nemeru yoseri gambira mlongu Mumtuwa.
Mfiruwa kuwalanguziya wantu wawera gambira mweni. **30** Toziya
yomberi kaweriti pakwegera na kuhowa toziya ya lihengu lya
Kristu na kaponeka mmakaliru gakuwi su kawezi kunupa neni
utanga ulii mwenga muweza ndiri kuujega maweni mwenga.

3 Kwa kongelera, walongu wayangu, mnemeleri kwa kulikolerana
pamuhera na Mtuwa. Hapeni ntoki kuwuyira galii ganembiti kala
palupaga palii, toziya hagawawongeleri ulolera. **2** Mulisheli na
wantu yawatenda ukondola, awa wawera gambira wang'ang'a,
yawalazimisha wantu wingiziwi jandu. **3** Wantu yawayingiziwa

jandu nakaka ndo weni ndiri, kumbiti ndo twenga yatumguwira
Mlungu kupitira Rohu gwakuwi, na kunemelera kwa kulikolerana
pamuhera na Yesu Kristu. Vitwatira vya kunja hapeni tuvisheri. **4**
Neni vilaa menwezi kulitumbira vitwatira avi vya nshimba, handa
kwana muntu kaweza kuvitumbira vitwatira avi vya nshimba,
neni nana toziya nkulu munshimba kugahola aga, **5** neni
wanyingiziya jandu lishaka lya nane pa kuyiwuka kwangu, neni
muntu gwa isi ya Israeli na likabila lya Benjamini na Mwebraniya
nakaka. Kugatenda malagaliru, neni nweriti Mfalisayu, **6** na neni
nweriti na gangamalu nentu ata nushipunjiti shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu. Kuusu uheri yawuwoneka kwa kugajimira
malagaliru, neni nweriti ndiri na shidoda shoseri shilii. **7** Kumbiti
goseri aga geni menwezi kugahola kuwera ndo mota, nugawona
kuwera ndo shintu ndiri kwajili ya Kristu. **8** Yina aga ndiri,
ira mona kila shintu shiwera shintu ndiri toziya ya shitwatila
shiherepa nentu, yaani kummana Kristu Yesu Mtuwa gwangu.
Toziya yakuwi njimira kwasira kutali kila shintu, nugawona goseri
aga ndo shinyankali su numupati Kristu **9** na kulikolela nayu
nakamu. Neni nema kayi unakaka ulawira na kulijimira lilagaliru.
Vinu nanawu uheri ulii yawuwoneka mukumjimira Kristu, uheri
yawulawa kwa Mlungu na yawulitumbira njimiru. **10** Shanfira
ndo kummana Kristu na kwona makakala ga uzyuka wakuwi,
kuyitenda ndabiku yakuwi na kulifana nayu mukuhowa kwakuwi,
11 ndo shintu sha matumbiru handa neni vilaa hanzukisiwi. **12**
Hapeni nulitumbi handa mpata kala ama nweriti nahera vidoda.
Nankwendereya kushashatika kupata lifupu lyeni Kristu Yesu
kanupiti kala neni. **13** Nakaka walongu wangu hola ndiri kuwera
mpatiti kala lifupu ali. Kumbiti shitwatila shimu nankutenda,
nankugawaluwa galii gapititi kala na kutenda gangamalu kugalola

nweri galii ga kulongolu. **14** Su nankutugira mpaka upeleru
wa mashindanu, su mpati lifupu ali lyeni ndo ukomu wa
mashaka goseri awu ndo ushemi wa Mlungu kwa njira ya Kristu
Yesu. **15** Twenga twawoseri tukamaliti mumakaliru ga Kristu
tufiruwa kuwera na ugolokeru ulaa awu. Kumbiti handa wamu
wenu walihola ntambu yimonga, su Mlungu hakakulanguziyeni
shitwatila ashi. **16** Kwa vyoseri tusegeleri kulongolu munjira
iraa ilii yatuyifata mpaka vinu. **17** Walongu wangu, mwendereyi
kufata mfanu gwangu. Tuwapanani mfanu muheri na hangu
muwapikaniri walii yawafata mfanu gwetu. **18** Nuwagambireni
kala shitwatila ashi mala zivuwa na vinu mbuya kayi kwa masozi,
wantu wavuwa walikala gambira wadoda kwa kuhowa kwa Yesu
Kristu mlupingika. **19** Upeleru wawu ndo kuharabisiwa, mata
zyawu zya nshimba ndo Mlungu gwawu, wankuwona ukwisa
muvitwatira vyawu vya soni, waliholera hera vitwatira vya muisi.
20 Kumbiti twenga twa wantu wa kumpindi kwa Mlungu na
twankulolera kwa mata nkulu, mponiziya kizi kulawa kumpindi,
Mtuwa Yesu Kristu. **21** Yomberi hakazigalambuziyi nshimba
zyetu ziyonda na kutenda zilifani na nshimba yakuwi nanagala,
kwa makakala galii geni nakaka kaweza kuvitula vintu vyoseri
pasi pa ukolamlima wakuwi.

4 Su walongu wayetu, yanuwafira nentu na kufira kuwawona,
mwenga nemeleru yaneni na lijenjeri lya ukanga waneni, mwenga
waganja wangu hangu ndo ntambu yamfiruwa kugangamala
mukulikolerana pamuhera na Mtuwa. **2** Nankuwaluwa awa
wantu wawili Eudiya na Sintiki, mjimilirani Mumtuwa. **3** Na vilaa
nukugambira gwenga mtenda lihengu muyangu, guwatangi
wadala awa, tembera watenda lihengu pamuhera na neni
kushyenezeya Shisoweru Shiwagira, pamuhera na Kilementi na

watenda lihengu wayangu wamonga woseri, walii matawu gawu
galembwa mushindola sha ukomu. **4** Su mnemeleri shipindi
shoseri mukulikolerana pamuhera na Mtuwa nankulonga kayi,
mnemeleri. **5** Unanaga wenu umaniki kwa wantu woseri. Mtuwa
kapakwegera. **6** Namuwera na lyoga na shintu shoseri, kumbiti
kwa kila shintu kwa kumluwa Mlungu na kukosiya pamuhera na
kulonga mayagashii, mumgambiri Mlungu mafiliru genu. **7** Na
ponga ya Mlungu yayipitayi luhala lyoseri lya wantu, haliloleri
myoyu na maholu genu mukulikolerana pamuhera na Kristu
Yesu. **8** Upeleru, walongu wayangu, muvilori hweri vitwatira
viheri, shashijimirwa na Mlungu shifiruwa kukwiswa, viherepa,
vitwatira vyavikamilika kulongolu kwa Mlungu, vya viherepa na
vya kuherepeziya na ligoya. **9** Mgatendi galii gamlifunditi na
kuwanka kulawa kwa neni, vitwatira vya mpikaniriti ntakula na
kuwona gantenda. Na Mlungu yakawapanana wantu ponga
hakaweri pamuhera na mwenga. **10** Mukulikolerana pamuhera
na Mtuwa mpata nemeleru ngulu kuwera upeleru mwenga
mpatiti kayi lupenyu lya kulanguziya kuwera mwankuhola. **11**
Ntakula ndiri vinu toziya nfira shintu, toziya nulifunda kujimilira
na vintu vyawera navi. **12** Nuvimana ntambu ya kuwera na vintu
vivuwa na nuvimana ntambu yakuwera pota na vintu. Nulifunda
bada ayi, su kwa ntambu yoseri na shipindi shoseri, neni paweri
na viboga ama pawera na njala, ama pawera na vyavisigaliti
ama vivuwa ndiri. **13** Neni weza kutenda kila shintu kupitira
Kristu yakamupanana makakala. **14** Kumbiti mwenga mtenditi
viherepa kwa kuntanga neni muntabika zyangu. **15** Mwenga
Wafilipi muvimana maweni kuwera palupaga pa kushibwera
Shisoweru Shiwagira, paweriti nankuwuka Makedoniya, mwenga
shipinga sha wantu ywamjimira Yesu yamuntangiti, gweka yenu

ndo yamumtenditi pamuhera na neni na kuwapanana wamonga
mafiliru. **16** Ata neni paweriti aku Tesaloniki muntangiti mala
zivuwa. **17** Nfira ndiri kufira mafupu kulawa kwa mwenga, kumbiti
nfira mota yongereki muluhanja lwenu. **18** Su wanka kala vintu
vyoseri vyamnupiti, kayi na nentu kuliku vyanfiriti. Nana kila
shintu kwa vinu Epafiraditu kanjegera kala lifupu lyenu. Lifupu ali
ndo gambira shijungu shana utuli uherepa, shijungu shijimilika
na tambiku yayimuherepelera Mlungu. **19** Su Mlungu gwangu
kwa ulunda wakuwi mkulu na muwukwisa wakuwi kupitira Kristu
Yesu, hakawapanani mafiliru genu. **20** Ukwisa uweri kwa Mlungu
gwetu yakawera Tati gwetu, mashaka goseri. Yina hangu. **(aiōn
g165)** **21** Nankuwalamsiya wantu woseri wa Mlungu yawawera
wakuwi Kristu Yesu. Walongu yawawera panu pamuhera naneni
wawalamsiya. **22** Wantu woseri wa Mlungu panu, na nentu walii
yawawera mnumba ya Kaisari, wawalamsiyani. **23** Manemu ga
Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu.

Wakolosayi

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa mafiliru
ga Mlungu, pamuhera na muumini muyetu Timotewu. **2**
Twankuwalembera mwenga wantu wa Mlungu waminika
yamuwera Kolosayi, walongu wetu waminika mukuwera
pamuhera na Kristu. Mlungu Tati gwetu kawapanani manemu
gakuwi na ponga. **3** Mashaka goseri tulonga mayagashii Mlungu
Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, uganu patuwaluwirani. **4**
Tupikanira ntambu ya njimiru yenu kwa Kristu Yesu na ntambu
yamuwafira wantu woseri wa Mlungu. **5** Moyu gwenu na
mafiliru genu gana lyanjiru, litumbiru lyawawatulirani kumpindi
kwa Mlungu. Shilii shampikiniriti makashu kwa kubwelerwa
Shisoweru Shiwagira sha nakaka. **6** Shashiwafikiriti mwenga.
Pasi panu poseri Shisoweru Shiwagira shiyendereya kujega
tekelera na kweneya ntambu yashitendikiti muwamu mwenu
kulawa lishaka lilii pampikaniriti na kuvimana manemu ga
Mlungu ntambu yagawera. **7** Mfunditwi manemu ga Mlungu
kulawa kwa Epafura, ntumintumi muyetu mfiruwa, viraa mtenda
lihengu mwaminika gwa Kristu toziya ya mwenga. **8** Yomberi
katugambiriti mafiliru gampananitwi na Rohu gwa Mlungu.
9 Toziya ayi kwanjira lishaka patupikaniriti visoweru vyenu
tuleka ndiri kuwaluwira kwa Mlungu. Twankumluwa Mlungu
kawatendi muvimani galii gakafira, pamuhera na luhala loseri
na mahala gampananitwi na Rohu Mnanagala. **10** Tuluwa
hangu su muwezi kulikala ntambu yakafiriti Mtuwa na kutenda
mashaka goseri yagamfiriziya. Hamuweri hamtendi maheri
mmakaliru genu na mkuli mukummana Mlungu. **11** Mlungu
kawapanani makakala kwa uwezu wakuwi muukwisa wakuwi, su
muwezi kugangamala mukila shintu kwa uhepelera. **12** Na kwa

nemeleru mumgambiri mayagashii Mlungu Tati, yakawatenditi
mwenga wantu wakuwi kuwanka uhala wa muufalumi wa
gulangala. **13** Yomberi katulopoziyiti kulawa mumakakala ga
luwindu, katujega muufalumi wa Mwana gwakuwi yakamfira.
14 Kwakuwi mweni twenga twankulopoziwa, tulekiziwa vidoda
vyetu. **15** Kristu yakawoneka ndo sawa nentu na Mlungu
yakawoneka ndiri. Kaweriti pamberi pa viumbi vyoseri. **16** Kwa
njira yakuwi Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, vyaviweri pasipanu
na vyaviweri kumpindi, vintu vyaviwoneka na vyaviwoneka
ndiri. Handa paiwera vibanta vya shifalumi ama uwezu ama
kolamlima ama wakulu na yawawera na makakala. Vyoseri
viumbitwi kupitira yomberi na toziya yakuwi. **17** Kristu kaweriti
pamberi pa vintu vyoseri kuwumbwa, na kwakuwi yomberi
vintu vyoseri vya pahala pakuwi. **18** Yomberi ndo mtuwi gwa
nshimba yakuwi, shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, mweni
ndo shanjiru sha ukomu. Yomberi gwa kwanja kuzyuka kulawa
kwa yawahowiti su kaweri gwa kwanja muvintu vyoseri. **19**
Toziya Mlungu kafiriti kuwera ulumngu wakuwi woseri uweri
mngati mwa Mwana gwakuwi. **20** Na kupitira yomberi Mlungu
kakolaniziyiti vintu vyoseri kwakuwi, na kupitira mwazi gwa
Mwana gwakuwi yakahowiti mlupingika yomberi katenda ponga
na vintu vyoseri vyaviwera pasipanu na vyaviwera kumpindi. **21**
Makashu mwenga viraa muweriti kutali na Mlungu na muweriti
wankondu wakuwi toziya ya maholu genu na matendu genu
madoda. **22** Kumbiti vinu Mlungu kawakolaniziya kupitira kuhowa
kwa mwananguta gwakuwi su kawajegani mwenga kulongolu
kwakuwi aku pamwera wananagala, waherepa na pota na
vidoda. **23** Mfiruwa, kwendeleya na shanjiru shigangamala
sha njimiru, tembera namjimira kubegiziwa kulawa mulitumbiru

lilii lyamlipatiti palii pampikaniriti Shisoweru Shiwagira. Neni
Paulu ndendwa ntumintumi gwa Shisoweru Shiwagira shirii
shashibweritwi kwa wantu woseri mupasipanu poseri. **24** Na vinu
nankunemelera ntabika yaneni toziya ya mwenga, mana kwa
ntabika yaneni pasipanu, ntanga kumalalira shirii shashipunguwiti
shangali muntabika ya Kristu toziya ya nshimba yakuwi, yani
shipinga shakuwi. **25** Na Neni ntendwa na Mlungu kuwera
ntumintumi gwa wantu wa Mlungu. Mlungu kanupiti lihengu ali
kwa mbotu yenu maliriti kuwabwelera mwenga shisoweru sha
Mlungu. **26** Ujumbi awu ndo bada ilii yaififikiti kwa viyiwuku
na viyiwuku kwanjira makashu, kumbiti vinu igubutulwa kwa
wananagala wakuwi. **(aiōn g165)** **27** Mlungu kafira kuwalanguziya
wantu wakuwi, maisi gamonga yagawera ndiri Wayawudi ukulu
wa bada yeni ntambu yaiwera, Kristu kamngati mwenu, ayi
meyiweri mtendi ukwisa wa Mlungu. **28** Toziya ayi twankumbwera
Kristu kwa wantu woseri kwa luhala lyoseri tumubeliziya na
kumfunda muntu yoseri su tuwezi kumjega kila muntu kulongolu
kwa Mlungu pakawera kakamala mukulikolerana pamuhera na
Kristu. **29** Su ntendi hangu neni nankutabikira aku pantendera
makakala makulu ga Kristu yagatenda lihengu mngati mwangu.

2 Nfira muvimani ntambu yantenda lihengu kwa ugangamala
toziya ya mwenga, na kwa toziya ya wantu wa Laudikiya na kwa
toziya ya woseri haweniliwoni naneni **2** Ntenda hangu su watulwi
moyu na waweri umu mumafiliru, su wamemiziwi kuvimana
unakaka, wapati kuvimana bada ya Mlungu, bada ayi ndo Kristu
mweni. **3** Mngati mwa Kristu zilififa hanja zoseri zya luhala na
mahala. **4** Nuwagambirani hangu su namjimira kupayirwa na
muntu yoseri kwa visoweru vya mpayu handa viwoneka vya
kukwegiziya nentu. **5** Tembera neni nakutali na mwenga, kumbiti

moyu gwangu gwa pamuhera na mwenga na nankunemelera
kuwawona mwenga yamugangamala munjimiru yenu mu Kristu.
6 Vinu handa ntambu yamumjimiriti Kristu Yesu yakawera Mtuwa,
mwendereyi kulikala kwa kulikolerana pamuhera nayomberi. **7**
Muweri na mishigira mngati mwa Kristu, na mulinyawi pampindi
pakuwi na kuwera wagangamala munjimiru ntambu yamfunditwi.
Namwenga mlongi mayagashii. **8** Mloli muntu nakawatenda
wamanda na mafundu gakuwi hera ga upyota, wagatumbira
mayangiru gakuwi ga vitiba vya wantu, ga Kristu ndiri kumbiti ga
washamshera wakolamlima, kuliku galii galawa kwa Kristu. **9**
Toziya mngati mwakuwi Kristu, muuntu wakuwi, ulumngu woseri
ulikala kwa kukamilika, **10** mwenga wawapanana ukomu woseri
mukulikolerana pamuhera nayomberi. Yomberi kakumpindi kwa
washamshera woseri yawakolamlima na wakulu woseri. **11**
Mukulikolerana pamuhera na Kristu mwenga mwingiziwitwi jandu,
kwa kuivula nshimba ya vidoda. Mtenditi hangu kwa jandu ndiri
yaitendwa na wantu, kumbiti yaitendwa na Kristu mweni kulawa
muuntu wa vidoda. **12** Toziya pambatizwiti, msilitwi pamuhera na
Kristu, na muubatizu mwenga viraa mzyukusiwitwi pamuhera
nayomberi kupitira njimiru mumakakala ga Mlungu, kamzyusiyiti
Kristu kulawa kwa yawahowiti. **13** Namwenga mhowiti kwa
ajili ya vidoda vyenu, toziya mweriti mmumana ndiri Mlungu.
Kumbiti vinu Mlungu kawapanana mwenga ukomu pamuhera na
Kristu. Mlungu katulekiziya vidoda vyetu vyoseri, **14** pakamaliriti
kuwusiya vilii vya kutulunda twenga na malagaliru ga kututatira,
kaviwusiya nakamu kwa kuvikong'ondelera palupingika. **15**
Mulipingika alu Kristu kawapokiti makakala gawu washamshera
walii wakolamlima na wakulu, kawasoniziyiti palongolu pa wantu
kuwakwega gambira walopolwa mumwanja gwa ukanga wakuwi.

16 Vinu namumleka muntu yoseri kawatuliri malagaliru toziya
viboga ama vyakulanda ama mashaka ga msambu ama msambu
gwa mwezi gwa syayi ama lishaka lya Kwoyera. **17** Vitwatila avi
ndo shiviyiru hera sha galii gagiza, unakaka weni ndo Kristu. **18**
Namjimila kulundwa na muntu yoseri yakalitenda kuwera gwa
mana toziya ya maonu ga gweka na yakahimiziya unanagala wa
mpayu na kuwaguwira kwa wantumintumi wa kumpindi, Muntu
handa ayu kalitumba hera kwa mahala gakuwi ga nshimba.
19 Kaleka kuwera pamuhera na Kristu, yakawera mtuwi gwa
nshimba ayi. Kwa ulongoziya wa Kristu, nshimba yoseri ilikola
na kuwera pamuhera na viungiru na mishipa yakuwi, naikula
ntambu yakafiriti Mlungu. **20** Mwenga muhowa pamuhera na
Kristu na kulopuziwa kulawa mumakakala mwa washamshera
wakolamlima wa pasipanu. Vinu kwa shishi mulikala gambira
wantu wa pasipanu? Kwa shishi mkola malagaliru gambira
aga? **21** "Namkola ashi," "Namlawalira shilii," "Namshinkula
shilii!" **22** Vitwatila avi vyoseri vibogoyoka palii pavitumika, aga
malagaliru na mafundu ga wantu hera. **23** Nakaka malagaliru
aga gawonekana ga luhala mukuguwira kwawalitendiriti weni na
muunanagala na kuyitendera nshimba kwa kukalipa, kumbiti
gahera makakala ga kulewelera lumata lwa nshimba.

3 Vinu handa mzyuka pamuhera na Kristu, muliholi ga kumpindi,
kulii Kristu kwakawera, aku kankulivaga pahala pa wega wa
uwezu wa Mlungu. **2** Muliholeli vitwatira vya kumpindi, na
vitwatira ndiri vyaviweri panu pasipanu. **3** Toziya mwenga
muhowa na ukomu wenu ufifwa pamuhera na Kristu mngati
mwa Mlungu. **4** Ukomu wenu ndo Kristu, na pakalawira, na
mwenga viraa hamlawili pamuhera nayomberi muukwisa wakuwi.
5 Hangu mshilagi kila shintu shikondola shashiwera mngati

mwenu, uhumba na uhakata na lumatamata ludoda na shamata
na maholu madoda aga galifana na kuguwira shinyagu. **6** Toziya
ya vitwatira avi maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira
ndiri. **7** Makashu maweni mwenga mlikaliti hangu, patukolitwi
mlima na yomberi. **8** Kumbiti vinu mgaleki goseri aga, maya na
shamata, na ukondola, kuhigilanga, na visoweru vidoda navilawa
mumilomu mwenu. **9** Namlipayira, toziya mwenga mvula kala
uwuntu ugona, pamuhera na makondola gakuwi goseri, **10**
mvala uwuntu wa syayi. Uwuntu awu wendereya kutendwa hweri
na Mlungu, yakauwumbiti su tulifani nayomberi. **11** Muntambu
ayi, kwahera ntambu ya gweka kwa Mgiriki na Muyawudi,
yakingiziwitwi jandu na yakingiziwitwi ndiri jandu, muhenga na
mweni kaya, mmanda na muntu mlekeru. Kumbiti Kristu ndo
kila shintu, na kamuvyoseri. **12** Mwenga mwawantu wakuwi
Mlungu, yomberi kawafiriti na kawasyagula, vinu muweri na moyu
gwa lusungu na uheri na unanaga, na upoli na uhepelera. **13**
Mhepelerani na kulekiziyana vidoda, handa muntu kana toziya ya
kumlawumu myaguwi. Mlekiziyani vidoda handa Mtuwa ntambu
yakawalekiziyani mwenga. **14** Kwa goseri aga ganongoleriti
kulonga, muwongeri mafiliru, toziya mafiliru ganamataziya vintu
vyoseri muwumu wawuwera mkamilika. **15** Na ponga ya Kristu
iyingira mumioyu mwenu, toziya ya aga mwenga mshemitwi
munshimba yimu ayi. Kayi mlongi mayagashii! **16** Ujumbi wa
Kristu ulikali mngati mwenu. Pamuhera na ulunda wakuwi
woseri. Mulifundi na kalitakuziana kwa luhala loseri, mwimbi
zaburi, na nyimbu za shirohu, mumwimbili Mlungu mumioyu kwa
kulonga mayagashii. **17** Na shoseri shamtenda ama shamtakula,
mshitendi kwa litawu lya Mtuwa Yesu na kulonga mayagashii
Mlungu Tati kupitira yomberi. **18** Mwenga wadala, muwapikaniri

wapalu wenu, ntambu yaimuherepeziya Mtuwa. **19** Namwenga
wapalu muwafiri wadala wenu, namuwera wakalipa kwa womberi.
20 Namwenga mwananguta, muwapikaniri walera wenu mugoseri,
toziya shitwatira ashi shimfirizia Mtuwa. **21** Namwenga ashina
tati namwasoziya wananguta wenu, nawiza kuwuya kumbeli. **22**
Namwenga wamanda muwapikaniri muvyoseri walii watuwa
wa pasipanu pawawaloreni ndiri gweka yakuwi toziya mfira
kuwoneka waherepa, kumbiti mtendi hangu kwa moyu guherepa,
toziya ya kumguwira Mtuwa. **23** Shoseri shamtenda, mtendi
kwa moyu goseri, toziya mumtendera Mtuwa, mumtendera
ndiri muntu. **24** Muliholi Mtuwa hakawapanani lifupu lwa uhala
lyakawatuliliti wantu wakuwi. Mumtenderi Kristu Mtuwa! **25**
Toziya kila muntu yakatenda vidoda hakanki shibena mgongu
sha ukondola wakuwi wala kwahera kubagula.

4 Na mwenga wakulu, muwatenderi wamanda wenu kwa
uherepa na kulinganira Mlungu ntambu yakafira, pamuvimana
kuwera mwenga viraa mwanayu Mtuwa kumpindi kwa Mlungu. **2**
Mwendereyi kumluwa Mlungu, na pamumluwa Mlungu mulilolerі
hweri, pamlonga mayagashii Mlungu. **3** Mtuluwili twenga viraa
vilii, su Mlungu katuvuguliri mlyangu toziya ya ujumbi wakuwi
su tuwezi kubwera bada ya Kristu. Toziya ya bada ayi, vinu
neni namushibetubetu. **4** Vinu mumluwi Mlungu, su neni mwezi
kulonga ntambu yanfiruwa, na bada ntambu paiwera lupalahera.
5 Muweri na luhala pamulikala na wantu yawammana ndiri
Mlungu, mtumiyi hweri lupenyu lwamuwera nalu. **6** Visoweru vya
mwenga vitakiwa viweri viheri mashaka goseri na vyakufiliziya,
na mtakiwa kuvimana ntambu ya kumwankula hweri kila
muntu. **7** Numjega Tukiku kwa mwenga mlongu gwetu mfiruwa,
mtenda lihengu mwaminika na ntumintumi muyetu mulihengu lya

Mtuwa, hakawagambiri visoweru vyangu vyoseri. **8** Numtuma
kwa mwenga su kawatuli moyu kwa kuwagambirani visoweru
vyetu. **9** Kankwiza pamuhera na Onesimu, mlongu gwetu
yatumfira na mwaminika, yomberi ayu ndo mwenikaya muyenu.
Hawawagambiri visoweru vya vitwatira vyoseri vyavitendeka
panu. **10** Alisitariku, yakawera mushibetubetu pamuhera na
neni, kankuwalamsiyani, viraa vilii Mariku, mwipa gwakuwi
Barinaba kankuwalamsiyani. Mpata kala malagaliru ga visoweru
vyakuwi, pakasoka kwa mwenga mumshemeri. **11** Yoshuwa
yawamshema Yustu, kankuwalamsiyani. Pakati pa Wayawudi
wawankiti kala njimiru, awa hera gweka yawu ndo yawatenda
lihengu pamuwera na neni kwajili ya ufalumi wa Mlungu, womberi
wantula moyu nentu. **12** Epafura, yakawera mwenikaya muyenu
na ntumintumi gwa Yesu Kristu, kankuwalamsiyani. Mashaka
goseri kankuwaluwirani mwenga kwa Mlungu su mpati kugoloka
na mkamali na mgangamala muvitwatira vyoseri vyavimfiriziya
Mlungu. **13** Neni mweza kutakula ukapitawu kuwera kankutenda
lihengu nentu kwa mwenga na kwa wantu wa Laudikiya na
walii yawawera Hierapoli. **14** Luka, mganga gwetu yatumfira,
na Dema wawalamsiyani. **15** Muwalamsiyi walongu wetu wa
Laudikiya. Mmulamsiyi dada Nimfa pamuhera na shipinga
sha wantu yawamjimira Yesu yashiwera munumba yaku. **16**
Pamsoma kala luhamba alu, muwapanani wayenu wa shipinga
sha wantu yawamjimira Yesu aku Laudikiya wabetula, na
luhamba lyanuwalembeleriti wantu wa Mlungu wa Ladiokiya
wawapanani mwenga, na mwenga mulubetuli. **17** Mumgambiri
Arikipu katendi hweri lihengu lilii lyakapanitwi na Mtuwa. **18** Neni
Paulu nemba aga kwa liwoku lyangu mweni, nuwalamsiyani.

Mliholi kuwera nakushibetubetu. Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

1 Watesaloniki

1 Neni paulu na Silwanu na Timotewu kwa shipinga sha
wantu yawamjimira Yesu wa Tesaloniki, ndo wantu wakuwi
Tati Mlungu, na gwa Mtuwa Yesu Kristu. Manemu na ponga
gaweri pamuhera na mwenga. **2** Mashaka goseri nonga maya
gashii Mlungu kwajili ya mwenga, na kuhola mashaka goseri
mkuluwa kwetu. **3** Kulongolu kwa Mlungu Tati gwetu tuwahola
ntambu yamlanguziya njimiru yenu kwa matendu, ufiru wenu
ntambu yauweza kutenda lihengu kwa kugangamala, na ntambu
litumbiru lyenu mumtuwa gwetu Yesu Kristu. **4** Walongu wayetu
tuvimana handa Mlungu kawafira na handa kawasyagula muweri
wantu wakuwi. **5** Toziya shipindi patuwabwelireni Shisoweru
Shiwagira shilii shiweriti ndiri shisoweru hera, kwa likakala lya
Rohu Mnanagala patuwera na unakaka handa ujumbi awu
uweriti wanakaka. Muvimana ntambu yatulikaliti pamuhera na
mwenga, tulikala kwa mota ya mwenga. **6** Mwenga mfatiti mfanu
gwetu, mumjera Mtuwa. Tembera mbeziwitwi nentu, muuyangiti
ujumbi awu kwa nemeleru kulawa kwa Rohu Mnanagala. **7**
Hangu mwenga mwa mfanu guherepa kwa shipinga sha wajimira
woseri wa Makedoniya na Akaya. **8** Toziya kulawirana na
gangamalu ya mwenga ujumbi wa Mtuwa upikinirika aku ndiri
Makedoniya na Akaya hera, kumbiti njimiru yenu kwa Mlungu
yenea poseri. Kayi tufira ndiri kutakula nentu. **9** Wantu awa
wankuyowera kutyangira kwetu kwiza kwa mwenga, ntambu
yamvilekiti kuviguwira vinyagu, wamtenderi Mlungu yakawera
mkomu na gwa nakaka. **10** Na vinu wangumhepera Mwana
gwakuwi kasuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu, Mwana ayu ndo
Yesu, mweni Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwa wahowiti na
mweni kankutulopoziya mumaya ga Mlungu yagayiza.

2 Walongu maweni mwenga muvimana handa kutyangira kwetu
kwa mwenga kuweriti kwa hera ndiri. **2** Muvimana ntambu
yawatuzurumiti na kutwigiranga Filipi pamberi pa kwiza kwa
mwenga Tesaloniki, tembera kuweriti na usinganu uvuwa Mlungu
gwetu katuyupiti ugangamala wa kuwabwelerani Shisoweru
shakuwi Shiwagira. **3** Shitwatira sha kuhimiziya kwa mwenga,
shitwatira shangali kulitumbira mbayu ama nfiru idoda, wala
tufirandiri kumpayira muntu yoseri. **4** Twenga tutakula mashaka
goseri handa ntambu yakafira Mlungu toziya yomberi katuwona
waheri kupananwa lihengu lya kushibwera Shisoweru ashi
Shiwagira, nfiru ya twenga kuwafiriziya wantu ata shididini ira
tufira kumfiriziya Mlungu kavimana myoyu ya twenga mpaka
mngati. **5** Mana handa ntambu yamvimana, twenga tutenderiti
ndiri visoweru vya kuzyangazyanga na kufifa uweni wumwawu.
Mlungu ndo kapitawu. **6** Tusakula ndiri kuzyumwa kulawa
kwa wantu, pota kulawa kwa mwenga, pota kulawa kwa
muntu yoseri **7** Tembera twenga patuwera wantumintumi wa
Kristu, metuwezi kuluwa shintu kwa mwenga. Kumbiti twenga
tuweriti wanonu pakati penu gambira mawu ntambu yakalera
mwana gwakuwi. **8** Tuwafiriti mwenga nentu ata tuwera kala
kuwagambira Shisoweru Shiwagira hera sha Mlungu, kumbiti
viraa na makaliru getu. Ntambu yamwera wantu mtufira! **9**
Waumini wayetu, nakaka mulihola ntambu yatutenditi lihengu na
kugazika, tutenditi lihengu paliwala na pashiru su natwiza kuwera
shisanka kwa mwenga patuwabweleriti Shisoweru Shiwagira
sha Mlungu. **10** Mwenga mwawakapitawu na Mlungu viraa
kapitawu, mgenderanu gwetu ntambu yaguwera pakati pa
mwenga yamjimira guweriti mnanagala na mkamilika kulongolu
kwa Mlungu na pota kuwera na vidoda. **11** Mwenga muvimana,

twenga tumtendiriti kila yumu gwenu gambira tati ntambu
yakawera na wananguta wakuwi. **12** Tuwatenditi muweri na moyu
na kuwahimiziya su mpati kulikala makaliru ga kumfiriziya Mlungu
yakawashemani mngati mwa Ufalumi na ukwisa wakuwi mweni.
13 Na kwa toziya ayi, twenga twendereya kulonga mayagashii
Mlungu kuwera mwenga pamwankiti shisoweru sha Mlungu
shamshipikinira kulawa kwa twenga, mushijimiriti ndiri gambira
shisoweru sha muntu kumbiti ntambu yaiwera, shisoweru sha
Mlungu shashitenda lihengu mngati mwa mwenga yamjimira. **14**
Mwenga walongu wayetu, mwenga muweriti mfanu gwa vipinga
vya wantu vyavimjimira Mlungu yawawera Muyudeya, mu Kristu
Yesu, toziya mgaziwitwi na wenikaya wayenu maweni gambira
weni ntambu yawagaziwitwi na Wayawudi wayawu. **15** Ndoweni
yawamlagiti Mtuwa Yesu pamuhera na wambuyi wa Mlungu, na
watutabisiyiti na wankumkalaziya Mlungu na wawalema wantu.
16 Watujeriti kutuleweleriti twenga kuwabwelera wantu yawawera
ndiri Wayawudi su nawalopoziwi. Mashaka goseri wawamemiziya
shipimu sha vidoda vyawu. Upeleru wawu maya ga Mlungu
gawatulukira. **17** Kumbiti waumini wayetu, kulekana kwa twenga
na mwenga kuweriti kwa katepu hera, kayi kulekana aku kuweriti
ndiri kwa rohu kumbiti kwa nshimba hera. Shakapanu kwa
shipindi shitangala ndiri, tuweriti na matamata nkulu ya kufira
kuwawona kayi masu kwa masu. **18** Toziya tufiriti kwiza kwa
mwenga. Naneni Paulu ntenditi kayi na kayi, kumbiti Shetani
katupingiriti. **19** Hashi, patugoloka kulongolu kwa Mtuwa Yesu
shipindi pashisoka, litumbiru lya twenga ama nemeleru ama
toziya ya lifupu lya kulanguziya ukanga wa twenga haliweri
shishi? **20** Yina, mwenga ndo mwaukwisa na nemeleru ya
twenga.

3 Upeleru wakuwi tusinditi kuhepelera nentu, su tuamuwiti
kusigala Aseni kulii gweka yetu, **2** na kumtuma kwa twenga
mlongu gwetu Timotewu, mweni ndo mtenda lihengu muyetu
kwajili ya Mlungu mukubwera Shisoweru Shiwagira sha Kristu
tumlagaliriti kawagangamaziyi na kuwatula moyu na kukamaziya
njimiru yenu. **3** Su kwahera muntu yoseri yakawuya kumbeli
toziya ya magaziwu aga. Maweni mwenga hamvimani kuwera
tufiruwa kupata ntabika. **4** Toziya patuweriti pamuhera na
mwenga, tuwagambiriti kuwera hatutabisiwi su ilawiriti ntambu
ira ayi, ntambu yamvimana. **5** Toziya ayi, nsinditi kuhepelera
ng'anji su numjegiti Timotewu kwa mwenga su mpati visoweru
vya njimiru yenu. Ntira kuwera kwa ntambu yingi mkondola
kawajeriti na lihengu lyoseri lyatutenditi pakati pa mwenga
lyagamili hera. **6** Kumbiti vinu Timotewu kawuyiti kala, yomberi
katugambiriti visoweru viherepa kuusu njimiru yenu na mafiliru
genu. Yomberi katugambiriti kuwera mutuhola mashaka goseri,
na mfira kutuwona gambira twenga ntambu yatufira kuwawona
mwenga. **7** Su waumini wayetu, mumagaziwu na ntabika zyetu
zoseri, twenga tuwera na moyu toziya ya mwenga kupitira njimiru
yenu, **8** toziya vinu nakaka twankulikala payiwera mwenga
mgangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa. **9** Kwa
ntambu gaa tuweza kulonga mayagashii Mlungu toziya ya
mwenga, kwa nemeleru yoseri yatuwera nayu kulongolu kwa
Mlungu toziya ya mwenga? **10** Pashiru na paliwala twenga
tumluwa Mlungu kwa njimiru yetu yoseri tuwawoni kayi mwenga
su tuwezi kushinyawa shilii shashipungukiti mumoyu mwa
mwenga. **11** Twankumluwa Mlungu yakawera Tati gwetu mweni
ndo Mtuwa gwetu Yesu, katutandiri njira ya kwiza kwa mwenga.
12 Mtuwa pamuhera na mwenga hamuwezi kutenda kwongereka

na kugangamala mumafiliru kwa muntu na muyaguwi na kwa
wantu woseri ntambu yatutenditi kwa mwenga. **13** Kwa njira ayi
yomberi hakayigangamaziyi myoyu ya mwenga, na mwenga
hamuweri pota na vidoda wananagala kulongolu kwa Mlungu
yakawera Tati, Mtuwa gwetu Yesu pakizaku pamuhera na
wananagala wakuwi woseri.

4 Vinu, waumini wayetu, mulifundi kulawa kwa twenga ntambu
yamfiruwa kulikala su mmufiriziyi Mlungu, nakaka muwera
mwankulikala ntambu ayi, vinu twankuwagambira kupitira
mulitawu lya Mtuwa Yesu mwendereyi kutenda hangu nentu
na nentu. **2** Mwenga mugamana malagaliru gatuwapananiti
mwenga kwa uwezu wa Mtuwa Yesu. **3** Mlungu kafira mwenga
muweri wananagala na mulituli gweka na makaliru ga uhumba.
4 Kila mpalu katosheki na mdala gwakuwi kwa unanagala na
ligoya, **5** na namulikala kwa matamata gadoda gambira wantu
yawammana ndiri Mlungu. **6** Su muntu yoseri nakamtendera
vidoda ama kumpunja myaguwi mushitwatira ashi, ntambu
yatuwagambiriti na kuwaberiziya, Mtuwa hakawazibu woseri
yawatenda vitwatira avi. **7** Mlungu katushema ndiri tulikali
makaliru ga uhumba, kumbiti tulikali muunanagala. **8** Su muntu
yoseri yakagalema mafundu aga kamlema ndiri muntu kumbiti
kamlema Mlungu yakawapanana Rohu gwakuwi Mnanagala.
9 Vinu kwa visoweru vya kuwafira waumini wayenu, twenga
tufira ndiri kuwalembera mwenga, maweni mwenga mfunditwi
na Mlungu ntambu yamfiruwa kulifira. **10** Nakaka mwenga
muweriti mwankuwatendera hangu waumini wayenu kila pahala
Mumakedoniya. Tuwaluwani waumini wayetu su mtendi nentu na
nentu. **11** Muweri na nfiru ya kulikala makaliru gakutenda ndiri
umatu, kila yumu katendi shitwatira shakuwi mweni na katendi

lihengu kwa mawoku gakuwi mweni ntambu yawatuwalagaliriti
pamberi. **12** Kwa ntambu ayi, hamliyupi zyumi iyerepa kulawa
kwa walii yawawera ndiri Wakristu, hamuweri ndiri na toziya
kuwatumbira wamonga kwa mafiliru genu. **13** Walongu wayetu,
twenga tufira muvimani unakaka kuusu walii yawahowiti, su
namuhinginika mumoyu gambira wantu yawahera litumbiru. **14**
Twenga tujimira kuwera Yesu kahowiti na kazyukiti, su tujimira
kuwera Mlungu hakawawuziyi pamuhera na Yesu, woseri walii
yawahowiti pawamjimira yomberi. **15** Shilii shatuwafundani
ndo lifundu lya Mtuwa kuwera twenga yatulikala, patusigala
mpaka kwiza kayi kwa Mtuwa, nakaka hapeni tuwalongoleri walii
yawahowiti. **16** Toziya Mtuwa mweni hakizi kulawa kumpindi
kwa Mlungu pamuhera na amuli na liziwu lya ntumintumi gwa
kumpindi mkulu gwa Mlungu na mliwu gwa mbalapi lya Mlungu.
Su walii yawahowiti pawamwamini Kristu hawazyukisiwi huti.
17 Shakapanu twenga yatulikala, mushipindi ashi hatujojinirwi
pamuhera na womberi mumawundi kuliwona na Mtuwa kulyera,
su hatuweri mashaka goseri pamuhera na Mtuwa. **18** Su
mulitangi kuwera na moyu maweni mwenga kupitira visoweru
avi.

5 Walongu wayetu, kwahera toziya ya kuwalembelera mashaka
na shipindi shakulawira shitwatira ashi. **2** Toziya maweni
mwenga muvimana weri kuwera lishaka lya Mtuwa halizi gambira
shimpegu ntambu yakiza pashiru. **3** Wantu pawalonga, Kwana
ponga na ulolera, uharibisiya haurawili vumu, gambira uvumu
wa utama wa mdala yakawera na yinda yakawera kala kulera
mwana, su wantu hapeni wayitiri. **4** Kumbiti mwenga walongu
mwamuluwindu ndiri, na lishaka ali lifiruwa ndiri kuwayizirani
vumu gambira shimpegu ntambu yakiza. **5** Mwawoseri mwenga

mwawananguta wa gulangala na wananguta wa paliwala, twenga
twawantu ndiri wa pashiru ama wa luwindu. **6** Su natugonja mpota
gambira wamonga ntambu yawatenda, kumbiti hatafiruwi tulikali
masu na kulilewelera. **7** Yawagonja mpota, wagonja pashiru na
yawalowera, walowera pashiru. **8** Kumbiti twenga twawantu
wa paliwala na tufiruwa kulikolamlima, tufiruwa kuvala njimiru
na mafiliru gambira nguwu ya chuma ya kushinga pashifuwa,
na litumbiru lyetu lya ulopoziwu gambira kofiya ya shuma ya
kushinga mtuwi. **9** Toziya Mlungu katusyaguliti ndiri twenga
twagamiziwi na maya gakuwi, kumbiti kuwanka ulopoziya kupitira
Mtuwa gwetu Yesu Kristu, **10** yakahowiti toziya ya twenga, ata
patuwera wakomu ama tuhowa su twenga hatulikali pamuhera
na yomberi pakizi kayi. **11** Su mulitendi kuwera na moyu na
mulitangi maweni ntambu yamtenda vinu. **12** Walongu wayetu,
tuwaluwani muwayupi ligoya walii yawatenda lihengu pakati
penu, walii yawawalongoziya mwenga Mumtuwa na kuwafundiza
mwenga, **13** muwapanani ligoya likulu na kuwafira toziya ya
lihengu lyawu. Muweri na ponga pakati penu. **14** Walongu
wayetu, tuwagambirani muwaberiziyi wantu yawawera wapweri,
muwatendi waweri na moyu wantu yawawera wagoyigoyi,
na muwatangi wantu yawawera legilegi, muweri wantu wa
kuhepelera. **15** Mloli muntu yoseri nakamwuzilira muyaguwi
vidoda kwa vidoda, kumbiti mashaka goseri muliholi kuwatendera
gaherepa wantu woseri. **16** Mnemeleri shipindi shoseri. **17**
Mumluwi Mlungu pota kutoka, **18** na mlongi mayagashii Mlungu
muntambu zoseri, aga ndo mafiliru ga Mlungu kwa mwenga
kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **19** Namumlema Rohu
Mnanagala, **20** namuuzarawu ujumbi kulawa kwa Mlungu **21**
kumbiti mpimi kila shintu, namleka shashiweriti shiheri, **22** na

mulikali patali na kila ntambu zya ukondola. **23** Mlungu mweni
gwa ponga, kawapunga nakamu mwenga muntambu zoseri na
kaziloleri hweri rohu zyenu na myoyu na nshimba zyenu kutali
na likosa lyoseri pakizaku kayi Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **24**
Yomberi yakawashema mwenga ndo mwaminika, hakatendi
hangu. **25** Walongu wayetu, twenga viraa mtuluwili kwa Mlungu.
26 Muwalamsiyi walongu woseri kwa lilanguliru lya mafiliru.
27 Nuwalagalira mwenga kwa litawu lya Mtuwa muwasomeri
luhamba alu walongu woseri. **28** Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu
Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

2 Watesaloniki

1 Neni Paulu na Silwanu na Timotewu twankuwalembelera
shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, wantu
yawawera wa Mlungu yakawera Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu
Kristu. **2** Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa
Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga. **3** Walongu wayetu,
tufiruwa kulonga mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya
mwenga, toziya njimiru yenu yongereka nentu na kulifira maweni
kwankwongereka. **4** Ndo mana twenga tulitumbira mwenga
muvipinga vya wantu wa Mlungu yawamjimira Kristu, ntambu
yamwendereya kujimira muntabika zyenu zoseri na mumagaziwu
gampata. **5** Goseri aga gankulanguziya utoza yaukamilika
wa Mlungu, su mwenga hamuweri na unakaka Muufalumi wa
Mlungu, ndoweni kwa toziya yakuwi mwankutabika. **6** Mlungu
hakatendi shitwatira shiheri kulongolu kwakuwi, hakawawuziliri
ntabika walii yawawatabisiya mwenga. **7** Na hakatupanani
kwoyera twenga pamuhera na mwenga wantu yatugazika,
shipindi Mtuwa Yesu pakaliwonisiya kumpindi kwa Mlungu
pamuhera na wantumintumi wa kumpindi yawawera na makakala,
8 hakawatozi kwa kuwayasa mumbamba zya motu wantu woseri
walii yawamlemiti Mlungu na walii yakashijimira ndiri Shisoweru
Shiwagira sha Mtuwa Yesu. **9** Womberi hawatabiki muntabika
ya mashaka goseri na kutulwa gweka kutali na ukwisa wakuwi
mkulu, **(aiōnios g166)** **10** yomberi pakiza mulishaka lilii kuwanka
ukwisa kwa wantu wakuwi wananagala na ligoya kulawa kwa
woseri yawajimira. Mwenga viraa hamuweri wamwawu, toziya
mjimira ujumbi ulii yatuwajegiriti. **11** Su twenga tuwaluwirani
kwa Mlungu mashaka goseri, tumluwa Mlungu gwetu kawatendi
makaliru gakawatenditi mlikali. Na kawamemiziyi makakala

gakuwi gatendi nfiru ya mwenga ya kutenda maheri na kumalira
lihengu lyenu lya njimiru. **12** Twankuluwa hangu su litawu lya
Mtuwa gwetu Yesu Kristu halikwiswi mngati mwenu, na mwenga
mupati ukwisa kwa kuwera pamuhera nayomberi kulawirana na
manemu ga Mlungu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

2 Walongu, vinu nuwawankula mwenga, kwiza kwakuwi Mtuwa
gwetu Yesu Kristu na kujojinirwa kwa twenga pamuhera, tulikali
nayomberi. Tuwaluwani nentu, **2** namuhinginika kanongola
mumoyu mwenu, ama namtendwa muweri na lyoga toziya
itakulwa kuwera lishaka lya Mtuwa liza kala. Pamonga shitwatira
ashi shilawirana na patutungiti, ama patubweriti ama luhamba
lyalilongana kuwera lilawa kwatwenga. **3** Namjimira kupayirwa
na muntu yoseri kwa ntambu yoseri ilii. Toziya lishaka ali hapeni
lizi kwanja ulii Ungondu mkulu ulawiri na ulii mwanalagiru
yakalanguziyiti, mweni upeleru wakuwi ndo kuharabisiwa nakamu.
4 Yomberi kalikuliziya mweni kuusu kila shintu shawashiwona
wantu kuwera ndo mlungu, ama shawashiguwira, su hakingiri na
kulivaga mngati mwa numba nkulu ya Mlungu, pakafira mweni
kuwera ndo Mlungu. **5** Hashi mulihola ndiri kuwera nuwagambiriti
aga goseri shipindi panweriti pamuhera na mwenga? **6** Na
mwenga mushimana shintu ashi shashimlewelera vinu, su ayu
Mdoda shipindi shakuwi shashifaa. **7** Pamuhera na hangu,
Mdoda ayu yakafifikiti katenda lihengu vinu, kumbiti hakawoneki
mpaka ulii yakamlewelera pakawusiwa. **8** Shakapanu Mdoda ulii
pakalawira, kumbiti Mtuwa Yesu pakiza hakamlagi kwa pumula ya
mlomu gwakuwi na hakamwagamiziyi kwa ng'ereng'eta ya kwiza
kwakuwi. **9** Ayu Mdoda hakizi na makakala ga Shetani na kutenda
kila ntambu ya mauzauza na makangashu ga kupayira, **10** na
kutenda upayira wa kila ntambu kwa walii yawaweri muukumbu

gwa kwagamira. Awa hawagamili toziya womberi wauwanka ndiri
na kuufira unakaka ulii su walopoziwi. **11** Su Mlungu kawatula
pasi pa makakala ga kwagamira, wajimira upayira. **12** Su woseri
yawajimira ndiri unakaka kumbiti wasekelera vidoda, hawatozwi.
13 Tufiruwa kumgambira mayagashii Mlungu mashaka goseri
toziya ya mwenga walongu, mwenga yamfirwa na Mtuwa, toziya
Mlungu kawasyagula kwanjira kwanja mpati kulopoziwa kwa
makakala ga Rohu, mtendwi wantu wakuwi wananagala kwa
moyu gwenu muunakaka. **14** Mlungu kawashemiti mwenga
kupitira Shisoweru Shiwagira shatuwabweliriti, kawashemiti
mupati kuwanka seemu yenu muukwisa wa Mtuwa gwetu Yesu
Kristu. **15** Su walongu wayetu, mgangamali na kugalola weri
mafundizu galii gatuwafunditi kwa mabweru getu na luhamba
lwetu. **16** Tumluwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu mweni na Mlungu
Tati gwetu, yakatufiriti na kwa manemu gakuwi katupanana tuweri
na nemiziwu ya mashaka goseri na litumbiru liherepa, **(aiōnios
g166)** **17** kunemiziwa myoyu ya mwenga na kuwagangamaziya
su muwezi mashaka goseri kutenda na kutakula vyaviherepa.

3 Shakapanu, walongu wayetu mtuluwiri kwa Mlungu kuwera
ujumbi wa Mtuwa wendereya kanongola kweneya na guwankwi
kwa ligoya ntambu yauwera pakati pa mwenga. **2** Mluwi viraa su
Mlungu katulopoziyi kulawa kwa wantu legilegi na wakondola,
toziya woseri ndiri yawawera na moyu kumjimira Mtuwa. **3**
Kumbiti Mtuwa kaaminika, yomberi hakawagangamaziyi na
kuwalolera kwa Mkondola ulii. **4** Na twenga twana litumbiru
Mutuwa kuwera mwenga mtenda na hamwendereyi kutenda
vitwatira vyatuwalagalira. **5** Mtuwa kailonguziya myoyu ya
mwenga mumafiliru ga Mlungu na mukuhepelera yatupananwa
na Kristu. **6** Walongu wayetu, twenga twankuwalagalira mulitawu

lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu, mulikali gweka na waamini woseri
yawawera waleri na yawafata ndiri malagaliru gatuwapananiti. **7**
Maweni mwenga muvimana kuwera mfiruwa kutenda ntambu
yatutenditi twenga. Toziya twenga tuweriti ndiri wapweri patuweriti
na mwenga, **8** tuliyiti ndiri shiboga kwa muntu yoseri pota
ya kumpanana mpiya, kumbiti tutenditi lihengu kwa ukamala
na ntabika paliwala na pashiru, su natuwera shisanka kwa
muntu yoseri ulii pakati penu. **9** Tutenditi hangu, toziya
ndiri tuwera uwezu wa kufira utanga wenu, kumbiti tufira
kuwapanana shiranguziru hera su mtendi ntambu yatutenda.
10 Patuweriti pamuhera na mwenga tuwapananiti lilagaliru ali,
"Muntu yoseri yakafira ndiri kutenda lihengu, nakaliya shiboga."
11 Twenga tupikanira kuwera wamu wenu wawera waleri,
watenda ndiri shoseri pakati pa mwenga na kwana wantu waleri,
na watenda ndiri shoseri, kumbiti waliingiziya muvitwatira vya
wantu wamonga. **12** Kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu
twankuwalagalira na kuwaberiziya, walikali watendi lihengu lyawu
su walii shiboga shashilawirana na lihengu lyawu. **13** Kumbiti
mwenga mwawalongu, namtoka kutenda gaherepa. **14** Handa
muntu yoseri yakajimira ndiri shilii shatushilonga muluhamba alu,
su mumtuli paweru muntu ayu, namtenda pamuhera na muntu
ayu, su yomberi hakawoni soni. **15** Namumlola yomberi gambira
mngondu, kumbiti mmuberiziyi yomberi gambira mlongu. **16**
Mtuwa yakajega ponga kawapanani ponga mashaka goseri kwa
kila ntambu. Mtuwa kaweri pamuhera na mwenga woseri. **17**
Neni Paulu kwa liwoku lyangu namweni nemba malamsiwu aga,
hangu ndo ntambu yandekera shilanguziwu mumahamba gangu
goseri, ndo ntambu yanemba. **18** Manemu ga Mtuwa gwetu
Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga woseri.

1 Timotewu

1 Neni Paulu ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa lilagaliru lya
Mlungu Mlopoziya gwetu na Kristu Yesu litumbiru lyetu. **2**
Nukulembera Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu gwa
nakaka munjimiru. Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Kristu Yesu
kakupanani gwenga manemu ga Mlungu na lusungu na ponga.
3 Gulikali aku Efesu, handa ntambu yanukuluwiti nentu panweriti
nankugenda Makedoniya. Na aku guwaleweleri wantu walii
yawafunda mafundu ga mpayu. **4** Guwagambiri nawakolerana
na tambu hera za kupaya pamuhera na kuvimana matawu ga
wambuyi yagahera upeleru. Na kugamana matawu gavuwa ga
wambuyi, geni gajega likakatala hera, pota kuwanyawa wantu
mulihengu lya Mlungu lyalimanika kwa njimiru. **5** Nfiru ya amuli
ayi ndo mafiliru yagalawa munjimiru iherepa na kufira kusyagula
gaherepa na moyu gwa gwehera vidoda. **6** Wantu wamu waleka
njira kwa kugaleka aga na kuvigendera vitwatira vyavifaa ndiri. **7**
Womberi wafira waweri wafunda wa Malagaliru ga Musa, kumbiti
wavimana ndiri shawatakula ama galii gawagolokera. **8** Tuvimana
handa Malagaliru ga Musa gaherepa, handa pakagatendera
ntambu yaifiruwa. **9** Ntambu iraayi gufiruwa kulihola handa
Malagaliru ga Musa gatulwa ndiri toziya ya wantu waheri, kumbiti
gatulwa toziya ya wantu yawamega malagaliru ga Musa na
wantu yawajimira ndiri na wantu yawamtira ndiri Mlungu na
wana vidoda na wantu wananagala ndiri na yawamana ndiri
njira ya Mlungu na wantu yawawalaga wamawu na watati
wawu ama walaga woseri walii. **10** Malagaliru ga Musa gatulwa
toziya ya wahumba na wapalu yawaligonja weni kwa weni na
yawashuwuza wantu na yawapaya na yawalilapira kwa upaya
ama yawatenda shoseri sha kugenderana ndiri na mafundu ga

nakaka. **11** Mafundu aga gapatikana Mushisoweru Shiwagira
sha ukwisa wa Mlungu yakawera na matekeleru, ndogeni
gampananitwi neni mpati kushibwera. **12** Mayagashii Mtuwa
gwetu Kristu Yesu yakampananiti makakala, toziya ya lihengu
lyangu. Nongamayagashi kwa kumona neni ndo mwaminika,
kansyaguliti numtenderi. **13** Makashu neni nweriti mwigiranga na
mtabisiya na ndenditi ndewu, kumbiti Mlungu kamonera lusungu
toziya nweriti ndiri na moyu, hangu nuvimaniti ndiri shanweriti
nankutenda. **14** Na Mtuwa gwetu kamupananiti manemu gakuwi
gavuwa, kamupananiti njimiru na mafiliru gatuwera naga kwa
mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. **15** Utakula awu wanakaka
nentu na ufaa kujimilwa, Kristu Yesu kiziti pasipanu kuwalopoziya
wantu yawatenda vidoda. Naneni nanavidoda nentu ya woseri, **16**
Kumbiti Mlungu kamoniriti lusungu neni nweriti nana vidoda nentu
ya woseri su Kristu Yesu kalanguziyi uhepera wakuwi woseri
kwa neni, handa shilanguziwu kwa walii woseri hawamjimiri
shapakanu na kwanka ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios
g166)** **17** Vinu kwa Mfalumi gwa mashaka goseri, yakaweza
ndiri kuhowa na yakawoneka ndiri, Mlungu gwa gweka, su na
iweri ligoya na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. **(aiōn g165)**
18 Mwanagwangu Timotewu, nukupanana lilagaliru ali toziya
ya visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyavikutakulira gwenga
pamakashu. Guvitendi visoweru avi su guwezi kulikomanga
ngondu iyerepa ya kulikomanga na ukondola, **19** Na gukamuli
weri njimiru yaku na kuwera muntu wa kusyagula na kutenda
yagawera gaherepa. Wantu wamonga waleka kutenda aga ata
waguhalibiziya moyu gwawu. **20** Pakati pawu Himenayu na
Alekizanda, ndoweni nuwapanani kwa Shetani, su wavimani
nawamwigilanga Mlungu kayi.

2 Pamberi pa goseri, mmugambiri Mlungu gamfira. Mumluwi
Mlungu na muwaluwiri wantu wamonga na mlongi mayagashii
Mlungu toziya ya wantu woseri. **2** Muwaluwireni wafalumi
kwa Mlungu, su tulikali makaliru gajii na ga ponga pamuhera
na kumguwira Mlungu na mgenderanu mheri. **3** Kuluwa kwa
Mlungu ashi ndo shitwatira shiherepa na shashimfiriziya Mlungu
mlopoziya gwetu, **4** ndo yakafira wantu woseri walopoziwi na
wawezi kuumana unakaka. **5** Toziya kwana Mlungu yumu hera,
na kwana yumu hera yakawakolaniziya wantu na Mlungu, ndo
ulii muntu Kristu Yesu, **6** yakalilaviyiti mweni su kawakomboli
wantu woseri. Awu uweriti ndo ulanguziwu wasokiti kwa shipindi
pashisoka, handa Mlungu kafira kuwalopoziya wantu woseri. **7**
Toziya ntumitwi neni nweri ntumintumi na mfunda gwa wantu
yawawera ndiri Wayawudi su nuwubweri ujumbi wa njimiru
na unakaka. Neni mpaya ndiri kumbiti ntakula nakaka. **8** Su
poseri pamuliwona mumluwi Mlungu, nfira wapalu yawatenda
yagamfiriziya Mlungu wanyasuri mawoku gawu pawaluwa pota
maya ama likakatala. **9** Viraa virii nuwafira wadala muweri
na mahala mvali nguwu zyazijimilika palongolu pa wantu kwa
kulilemba ndiri kwa ulembu wa malingisi ga kupota viri pota kwa
vintu vya zahabu na lulu ama nguwu zya beyi nkulu. **10** Kumbiti
kwa matendu gaherepa ntambu yaifiruwa kwa wadala yawalonga
wankumtira Mlungu. **11** Wadala wafiruwa kulikala jiii na kutenda
ligoya shipindi sha pawalifunda shisoweru sha Mlungu. **12**
Kumbiti neni numulekiziya ndiri mdala kuwera na uwezu kufunda
ama kumkolamlima mpalu, kafiruwa kalikali jii. **13** Toziya Adamu
wamuwumbiti kwanja, na shakapanu Eva. **14** Na Adamu ndiri
yakazyangitwi, kumbiti mdala ndo yakazyangitwi na kawera na
vidoda. **15** Hata hangu, mdala hakalopolwi kupitira kulera wana

handa pakasigala munjimiru na mafiliru na unanagala na kulikala
weri na wantu.

3 Utakula awu wanakaka, muntu pakafira lihengu lya kugolokera
shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu,
muntu ayu kafira lihengu liherepa. **2** Su muntu yakafira
kulonguziya shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira
vya wantu, kaweri muntu yakahera shidoda shoseri na kafiruwa
kaweri mpalu yakawera na mdala yumu hera, yakalilewelera
na yakagoheleka, kaweri muntu yakashemera wahenga na
yakaweza kufunda. **3** Nakawera mlowera ama muntu gwa
ng'ondu, kumbiti kaweri mnanagala na muntu yakafira ponga,
nakawera muntu gwa kufira mpiya nentu. **4** Kafiruwa kaweri
muntu yakaweza kulonguziya weri kaya yakuwi na kuwatenda
wananguta wakuwi waweri na ujimira na ligoya lyoseri. **5** Su
muntu yakaweza ndiri kuilonguziya kaya yakuwi, hakawezi
hashi kushilonguziya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu? **6**
Muntu yakaaminiti pakwegera nakatendwa kaweri mlongoziya
mushipinga sha wantu yawamjimira kristu, nakiza kumema
malingisi na kutozwa gambira vyawamtoziti Mkondola. **7**
Kafiruwa nentu kaweri muntu yakapitawulirwa viherepa na
wantu wawawera kunja ya shipinga sha wantu yawamjimira
Kristu, su nakiza kubeziwa na kuguwira mumgomuziwu gwa
Mkondola. **8** Watanga mushipinga sha wantu yawamjimira
Yesu, wafiruwa waweri wantu yawawera na ligoya nawawera
wafyangu nawawera walowera nawawera na lumatamata ludoda
lwa mpiya, **9** womberi wafiruwa kulola weri unakaka wa njimiru
munfiru iherepa. **10** Pamberi pa kusyagulwa kuwera watanga,
womberi wafiruwa kujerwa huti na pawawoneka wahera likosa,
su watendwi kuwera wantumini. **11** Viraa vilii wadala wawu

wafiruwa waweri na ntambu iherepa, nawawatakulira wayawu
vidoda, yawalilewelera na yawawera waaminika muvitwatira
vyoseri. **12** Mtanga mushipinga sha yawamjimira Yesu, yomberi
kafiruwa kaweri muntu yakawera na mdala yumu hera na
yakaweza kuwalonguziya weri wananguta wakuwi na kaya
yakuwi. **13** Toziya watanga walii yawatenda lihengu lyawu
liherepa na waweza kuwatenda wantu wamonga wawapikiniri,
waweza kutakula pota lyoga munjimiru yawu Mukristu Yesu. **14**
Nukulembera luhamba alu pamwera na matumbiru ga kwiza
kwaku shipindi shashivuwa ndiri. **15** Kumbiti handa pankawa,
su luhamba alu lukugambiri mgenderanu watufiruwa kuwera
nawomberi munumba ya Mlungu, sheni ndo shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu yakawera mkomu, sheni ndo mpanda na
shanjiru sha nakaka. **16** Kwahera mshashatiku goseri kuusu
ukwisa wawugubutulitwi, ya njira yatwenga ya kumguwira Mlungu
Kalawiriti gambira mfanu gwa muntu, Kalanguziyitwi na Rohu
Mnanagala kuwera mjimirika kulongolu kwa Mlungu. Yomberi
kawonekiti na wantumintumi wa kumpindi Na kabweriti pakati
pa makabira goseri, Na kajimiritwi poseri pasipanu Na katolitwi
muukulu kugenda kumpindi kwa Mlungu.

4 Rohu Mnanagala katakula pota kufifa handa mumashaka ga
upeleru wantu wamonga hawayileki ntumbiru, na wazijimiri rohu
zya upaya na kufata mafundu ga washamshera. **2** Mafundizu ga
ntambu ayi gaenezwa na wantu wampayu na wafyangu weni awa
uwezu wawu wa kusyagula gaherepa ama gadoda uhalibisiwa
gambira shintu shashilunguliti mumotu. **3** Wantu awa wankufunda
kuwera vidoda kuliyuga, na wankuwalewelera wantu kuliya
viboga tunga. Kumbiti Mlungu kawumbiti viboga avi, su walii
waweri wawamtumbira Mlungu na kuumana unakaka, waviliyi na

kulonga mayagashii. **4** Toziya kila shintu shakashiwumbiti Mlungu
ndo shiherepa, na kwahera shakulemwa handa pashwankwa kwa
mayagashii, **5** toziya shisoweru sha Mlungu na kuluwa vipunga
shintu ashi shijimiliki kwa Mlungu. **6** Handa paguwagambira
wajimira wa Kristu malagaliru aga, haguweri ntumintumi muheri
gwa Kristu Yesu, pagwendereya kukula shirohu kwa visoweru
vya moyu na mafundu ga unakaka gagugafata. **7** Kumbiti
gulekani na tambu zya upayira zyazitungitwi gulifundi kulikala
makaliru ga kumtira Mlungu. **8** Mazoezi ga nshimba gawera na
mana yakuwi, kumbiti kulikala kwa kumfiriziya Mlungu kufaa
nentu, toziya gatupanana lagilu lya makaliru ga vinu na galii
gagiza. **9** Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimirwa. **10**
Twenga twankulitabisiya na kugangamala, toziya tumtumbira
Mlungu yakawera mkomu, na yakawera Mlopoziya gwa wantu
woseri na walii yawamjimira. **11** Guwalagaliri na kuwafundiza
vitwatira avi. **12** Nagujimira muntu yoseri kakubeziyi toziya
gwenga gwa mntemba, kumbiti gugangamali guweri mfanu
kwa wantu wawajimira, mukutakula kwaku na mumakaliru gaku
na mumafiliru gaku na munjimiru na mumakaliru gaherepa.
13 Mashaka goseri gwendereyi kuwabetulira wantu paweru
Malembu Mananagala na kuwaberiziya na kuwafunda mpaka
paniza. **14** Naguleka kutendera lifupu lya Kristu mngati mwaku,
lyaguwankiti kwa umbuyi wa Mlungu na kwa kutulilwa mawoku na
wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu **15** Guliholi weri
toziya vitwatira avi na lihengu lyaku ntambu lyaliyongereka su kila
muntu kawoni gagugatenda. **16** Guliloli weri gumweni pamuhera
na mafundu gaku. Gwendereyi kugatenda aga toziya pagutenda
hangu, hagulilopoziyi gumweni na walii yawakupakinira.

5 Nagumkalipira muntu mzewi, kumbiti kumgambiri mpolimpoli
gambira Tati gwaku. Muwatenderi wantemba gambira walongu
waku, **2** wadala wazewi guwagambiri handa mawu gwaku, na
wahinga gambira muhasha gwaku, mumakaliru gaherepa. **3**
Guwapanani ligoya wakenja yawehera ntangiru yoseri. **4** Kumbiti
mkenja yakaweriti na wana ama wazukulu, womberi wafiruwa
kwanja kulifunda kutenda shawafiruwa yawamjimira Mlungu
kwa kaya zyawu weni na hangu wawatenderi maheri walera
wawu na wambuyi wawu gambira galii gawawatendiriti womberi
kwanja, toziya shitwatira ashi shiherepa palongolu pa Mlungu. **5**
Mdala mkenja yakahera muntu gwa kumtanga nakaka, kamtulira
Mlungu litumbiru lyakuwi kusali na kumluwa Mlungu kumtanga
pashiru na paliwala. **6** Kumbiti mkenja yakasinda kulilewelera
muvitwatira vya kulinemeziya nentu ayu gambira kahowa,
tembera kangali mkomu. **7** Guwapanani viraa Malagaliru aga,
su wantu wamonga nawawawona watenda gaherepa ndiri. **8**
Kumbiti handa muntu kawalolera ndiri walongu wakuwi, ndo walii
wa ukaya kwakuwi, su muntu ayu kayilema njimiru, na kadoda
nentu kuliku muntu yakajimira ndiri. **9** Nagumwongelera mkenja
yoseri yakenifiki vinja malongu sita nawamwingiziya muwalangwa
ya wakenja. Kayi kiweriti kayugwa mala yimu hera, **10** na kaweri
na zyuma ziherepa mumakaliru, yakawaleriti wana wakuwi
weri, yakawashemiriti wahenga ukaya kwakuwi, kawanaviyiti
magulu wantu wa Mlungu na kawatangiti wantu wana ntabiku
na yakalilaviyiti kutenda vitwatira viherepa vivuwa. **11** Kumbiti
naguwalembisiya wakenja wahinga toziya handa lumatamata
lwawu lwa nshimba paluwera livuwa na makakala kuliku kulilaviya
kwawu kwa Kristu, hawafiri wawayugi kayi, **12** na hawawoneki
wanalikosa kwa kuleka lipatanu lyawu lya kwanja. **13** Wakenja

gambira awa wanja kuwera waleri pawayerayera numba na
numba, shashidoda nentu ndo shawanja kuwatakula wantu
makondola, na kuliyingiziya muvitwatira vya wantu wamonga,
agawu pawalonga vitwatira vyangali kufiriziwa kulonga. **14** Su
nfira wakenja wahinga wayugwi, wiwuli wana na kulolera weri
numba zyawu su wankondu wetu nawapata lupenyu vya kulonga
vitwatira vikondola kwa twenga. **15** Toziya wakenja wamonga
waleka njira ya Mlungu na kumgendera Shetani. **16** Kumbiti
handa mawu yoseri Mkristu kana walongu weni ndo wakenja
yawehera utanga nakaka, yomberi kafiruwa kuwatanga toziya
nakashilekera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu lihengu
ali lya kuwatanga, su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu
shiwaloleri walii yawawera wakenja wahera utanga nakaka. **17**
Wazewi wawalongoziya wantu uweri wafiruwa wanki shibena
mgongu nentu, ndo kwa walii yawatenda lihengu kwa gangamala
mukubwera na kufunda. **18** Toziya Malembu Mananagala
ngalonga. “Nagumtawa ng'ombi mlomu pakafikisiya mbunji,” Na
kayi “Mtenda lihengu kafiruwa kwanka shibena mgongu shakuwi.”
19 Nagujimira kwanka mayangiru ga wazewi wawalongoziya
mshipinga sha wantu yawamjimira Yesu pawahera wakapitawu
wawili ama watatu. **20** Walii yawatenda vidoda guwabeliziyi
paweru, su wamonga wapati kutira. **21** Nukulagalira palongolu
pa Mlungu na pa Kristu Yesu na palongolu pa wantumintumi wa
kumpindi wasyagulwa, gugakoli malagaliru aga pota kubagula.
22 Nagutenda kanongola kumtulira muntu mawoku toziya ya
lihengu lya kumtendera Mtuwa. Pagutenda hangu haguweri
pamuhera na vidoda vyakuwi. Gulituli muuherepa. **23** Nagulanda
mashi hera, kumbiti gulandi divayi ndidini, toziya ya mtima
gwaku, toziya gulwala mala kwa mala. **24** Vidoda vya wantu

wamonga viwoneka pota kufifa, pamberi pawawajega kuutoza,
kumbiti vidoda vya wamonga vimanika pawasoka mkutoza. **25**
Ntambu iraa hayi, mafiliru gaherepa gawoneka paweru, na ata
galii yagawoneka ndiri paweru gaweza ndiri kwendeleya kufifwa.

6 Wamanda woseri wafiruwa kuwagoya watuwa wawu, su
nakuwera na toziya ya wantu kulihigilanga litawu lya Mlungu
na kubeziya mafunda getu. **2** Wamanda weni watuwa wawu
ndo wantu yawamjimira Yesu nawawabeziya toziya wawaholera
womberi ndo walongu wayawu. Pambeli pakuwi, wafiruwa
kuwatendera viherepa nentu, Kumbiti wafiruwa kuwatendera
weri nentu, toziya awa wawapata ulunda kulinginirana na
lihengu lyawu ndo wajimira weni wawafira. Gufiruwa kufunda na
kubwera vitwatira avi. **3** Handa muntu yoseri yakafunda mafundu
gamonga, nayomberi kajimira ndiri visoweru vya nakaka vya
Mtuwa gwetu Yesu Kristu na mafundu mumakaliru ga kumfiriziya
Mlungu, **4** yomberi kamema malingisi na wala kashimana
ndiri shintu. Yomberi ndo yakafira likakatala na ndewu kwa
visoweru vyahera na haga gajega weya na ndewu na umatu
na mayigilangu na kupayirana, **5** na likakatala lyangali kuwera
na upereru wa wantu weni mahala gawu gaperiti, weni wahera
kayi unakaka. Ndo walii yawalihola handa kutenda lihengu
lya Mlungu ndo njira ya kulipatira ulunda. **6** Kutenda ntambu
yakafira Mlungu pamuhera na kutosheka kwana mota nkulu.
7 Toziya tujega ndiri shintu mupasipanu wala tuweza ndiri
kuwuya na shintu. **8** Kumbiti handa patuwera nashi shiboga na
nguwu, tufiruwa tutosheki navi. **9** Kumbiti walii yawafira kuwera
walunda waguwira mumajera na mgomiziwu, na mumatamata
ya uzigizigi yaujega kutenduwa guwakwega mukuguwa na
uharabisiya. **10** Toziya kufira mpiya nentu ndo shanziru sha

ukondola woseri. Wantu wamonga wafiriti nentu kupata mpiya ata
wayerayera kutali na njimiru, na wayitenduziya myoyu yawu kwa
hinginika nkulu. **11** Kumbiti gwenga muntu gwa Mlungu, gulikali
kutali na vitwatira avi vya ukondola. Gutendi galii yagakutenda
gujimiriki kwa Mlungu na gakumfiriziya Mlungu na ujimira
na ufiru na uhepelera na unanaga. **12** Gutendi ngangamalu
kugakanka majeru muujimira gwakalipananiri lifupu lya ukomu wa
mashaka goseri lyagushemilitwi shipindi pagujimiriti njimiru yaku
palongolu pa wakapitawu wavuwa. **(aiōnios g166)** **13** Nukulagalira
kulongolu kwa Mlungu yakavipananiti ukomu vintu vyoseri, na
kulongolu kwa Kristu Yesu yakalaviyiti ukapitawu wa unakaka
kulongolu kwa Pontiu Pilatu, **14** nukulagalira gugakoli malagaliru
aga pota likosa na kugajimira kwa kwaminika mpaka lishaka
Mtuwa gwetu Yesu Kristu pakalawira. **15** Kulawira kwakuwi
hakutendeki shipindi shashifaa shitulitwi na Mlungu mpetelwa
na yakawera mkolamlima gwa gweka, Mfalumi gwa wafalumi
na Mtuwa gwa watuwa. **16** Yomberi gweka yakuwi kalikala
mashaka goseri muulangala gweni kwahera muntu yakaweza
kugusegelera. Kwahera muntu yakamwoniti ama kwahera muntu
yakaweziti kumwona. Kwa yomberi liweri ligoya na makakala
gamashaka goseri! Yina haa. **(aiōnios g166)** **17** Guwalagaliri
wantu yawawera walunda muvitwatira vya makaliru ga vinu,
nawalibinda ntumbiru lyawu muulunda ya vintu vyakulitumbira
ndiri. Kumbiti wamtumbiliri Mlungu yakatupanana vintu vyoseri
kwa uvuwa toziya tunemelerwi navi. **(aiōn g165)** **18** Guwalagaliri
watendi maheri, waweri watenda mafiliru gaherepa gavuwa,
naweri wakalamuka na waweri kala kukolerana na wamonga
ulunda wawu. **19** Kwa kutenda hangu hakuwatangi kupata
ukomu wa mashaka goseri handa vilii muntu hakalijojiniliri

vintu vivuwa havimtangi shipindi shashisoka. **20** Timotewu,
gushikoleri weri shirii shagupananitwi. Gulishapiri matakuziyanu
ga madoda na ukakatala wa shizyigizyigi wa shirii shawashema
wantu wamonga “Umana,” Kumbiti umana ndiri. **21** Toziya
wamonga wajimira wawera na umana wa mpayu, kulawirana
kwakuwi wahagamiziya njimiru. Nuwafilireni mwawoseri maheri
ga Mlungu. Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

2 Timotewu

1 Neni Paulu, Mlungu kafiriti kuntenda ntumintumi gwa Kristu
Yesu su nuwubweri ukomu wa mashaka goseri watulagiliritwi
mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **2** Nukulembera
gwenga Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu yanukufira,
nukufilira manemu na lusungu na ponga kulawa kwa Mlungu
Tati na Mtuwa gwetu Kristu Yesu. **3** Mayagashii Mlungu mweni
yanumtendera kwa nfiru iherepa ntambu yawatenditi wazewi
wangu, nonga mayagashii kila panukuhola mukuluwa kwangu
pashiru na paliwala. **4** Nugahola masozi gaku na nfira nentu
kukulola, nweri na nemeleru nentu. **5** Nuyihola njimiru yaku ya
nakaka, njimiru yayiweriti mubibi gwaku Loisi na mumawu gwaku
Euniki. Nana unakaka handa gwenga gwanayi vulaa. **6** Ndo
nukuholiziya gulitendi lifupu lyagupananitwi na Mlungu liweri
na makakala nentu lifupu ali lyagwankiti shipindi panukutuliriti
mawoku. **7** Toziya Rohu yatupananitwi na Mlungu yomberi
katutenda ndiri tuweri na lyoga, yakatutenda tuweri na makakala
na mafiliru na kulilewelera. **8** Su naguwona soni kuwagambira
wamonga visoweru vya Mtuwa gwetu, kayi naguwona soni toziya
ya neni yanwera mushibetubetu toziya ya Mtuwa gwetu Kristu
Yesu. Kumbiti gutendi pamuhera na neni muntabika toziya ya
Shisoweru Shiwagira, kwa makakala gagupananitwi na Mlungu.
9 Yomberi katulopoziyiti na kutushema tuweri wantu wakuwi
mweni, toziya ndiri ya matendo na mafiliru getu gaherepa,
kumbiti toziya ya nfiru yakuwi mweni na manemu gakuwi.
Katupananiti manemu aga kwa njira ya Kristu Yesu pamberi
pa kunyawa pasipanu. **(aiōnios g166)** **10** Kumbiti igubutulwa
kwatwenga vinu kwa kwiza kwakuwi Mlopoziya gwetu Kristu
Yesu. Yomberi kaagamaziya makakala ga kuhowa na kwa njira

ya Shisoweru Shiwagira na kuwulaviya ukomu wawehera na
kufuwa. **11** Nsyagulitwi neni nweri ntumintumi na mfunda na
kuwabwelera wantu Shisoweru Shiwagira, **12** na neni ntabika
toziya ya avi. Kumbiti nankali nahera soni nentu toziya nummana
ulii yanumjimiriti, kayi nana nakaka handa yomberi hakashiloleri
shirii shakanupiti, mpaka lishaka lya upereru. **13** Gugakoleri weri
mafundu galii ga nakaka ganukufunditi na gusigali munjimiru ayi
na aga ndo mafiliru getu mukuwera pamuhera na Kristu Yesu.
14 Shitwatira shirii shiherepa shagupananitwi gushikoleri kwa
makakala ga Rohu Mnanagala yakalikala mngati mwetu. **15**
Ntambu yaguvimana, wantu woseri wa lushi lwa Asiya wandeka,
pakati pawu kwana Figelu na Herimugeni. **16** Mtuwa kawawoneri
lusungu kaya ya Onesifori, toziya mala zivuwa kanemeleziyiti
mmoyu, kayi kawona ndiri soni toziya nweriti mshibetubetu,
17 kumbiti shakapanu pakasokiti Rumi, kanjiti kunsakula kwa
kugangamala mpaka kamona. **18** Mtuwa kamwoneri lusungu
mulishaka lya upereru! Na gwenga guvimana weri gavuwa
gakantendiriti kulii Efesu.

2 Su gwenga mwana gwangu gugangamali muuheri wa Mlungu
watupanananwa kwa njira ya kuwera pamuhera na Kristu Yesu.
2 Gutoli mafundu galii gagupikaniriti panugabwera kulongolu
kwa wakapitawu wavuwa, guwapanani wantu wawajimirika, walii
yawavimana ntambu ya kuwafunda wamonga. **3** Gugangamali
muntabiku gambira shonta mjimirika gwa Kristu Yesu. **4** Shonta
pakawera mung'ondu kaliyingiziyi ndiri muvitwatira vya mashaka
goseri, katendi vitwatira vya ng'ondu su kamfiriziyi mkulu gwa
mashonta. **5** Viraa vilii muntu yoseri yakatuga mbiru kaweza ndiri
kukanka na kupananwa lifupu lya kukanka handa pakajimira
ndiri malagaliru ga madingu. **6** Yakalima mweni katenditi lihengu

likamala kafiruwa kaweri gwa kwanja kwanka mabenu. **7**
Guliholi aga gantakula, toziya Mtuwa hakakupanani makakala
gakuvimana kila shintu. **8** Gumholi Yesu Kristu yakazyukusiyitwi,
yakaweriti gwa lukolu lwa Dawudi, ntambu yashilonga Shisoweru
Shiwagira yanushibwera, **9** hangu ntabika na ntawalilwa
minyololu gambira mtenda makondola. Kumbiti Shisoweru sha
Mlungu shitawika ndiri minyololu. **10** Hangu nankuhepelera
muvitwatira vyoseri toziya ya wantu wawasagulitwi na Mlungu,
su womberi viraa wanki ulopoziya wawupananwa kwa njira
Kristu Yesu weni kajega ukwisa wa mashaka goseri. **(aiōnios**
g166) **11** Utakula awu wanakaka, "Handa tuhowiti pamuhera na
yomberi, Hatulikali viraa pamuhera nayomberi. **12** Patwendeleya
kuhepelera, Hatukolimlima pamuhera na yomberi viraa. Handa
patumlema yomberi, Na yomberi hakatulemi twenga. **13** Handa
patusinda kuwera wajimirika, Yomberi hakasigali mjimirika
mashaka goseri, Toziya yomberi hapeni kagalambuli galii
gakalonga." **14** Su guwaholiziyi wantu waku vitwatira avi na
kuwaberiziya kulongolu kwa Mlungu waleki ndewu ya visoweru.
Ukakatala awu utanga ndiri, su ujega uhalibisiya mkulu kwa
walii yawapikanira. **15** Gugangamali kulilanguziya kuwera
mjimirika palongolu pa Mlungu gambira mtenda lihengu mweni
yakawona ndiri soni toziya ya lihengu lyakuwi mweni yakafunda
weri shisoweru sha nakaka. **16** Gulikali kutali na visoweru
vyavimfiriziya ndiri Mlungu na vya shizyigizyigi, toziya geni
gongera kuwatenda wantu waweri kutali na Mlungu. **17** Mafundu
ga ntambu ayi ndo handa lilonda lyalikula kanongola na kuliya
nshimba. Pakati pawu yawafunditi aga ndo Himenayu na Filetu.
18 Womberi wapotoka nentu na unakaka, wayihalibisiya njimiru
ya wantu wamonga mushashatiku pawalonga handa uzyukisiya

watuhepelera utendeka kala. **19** Kumbiti unakaka wa Mlungu
uweriti ungagamala gambira libuwi lya lyanjiru, visoweru avi
vilembwa panani pakuwi. “Mtuwa kawamana walii yawaweriti
wakuwi,” Na “Kila muntu yakalishema handa yomberi ndo gwa
Mtuwa na kaleki ukondola.” **20** Mngati munumba nkulu, mwana
mabakuli na vyombu vya kila ntambu, vyamonga vya vinyawitwi
kwa mabuhi ga mpiya na zaabu vya kutendera mahengu ga
gweka, vyamonga vyombu vya mitera na vyombu vya ukaka
vyakutendera mahengu ga mashaka goseri. **21** Su handa muntu
pakalipunga kwa kulitula kutali na vitwatira vya ukondola woseri,
hakaweri handa shitenderu sha kutendera lihengu lya gweka
toziya kusyagulwa na kamfiriziya Mtuwa gwakuwi na kawera
kala kwa kila lihengu liherepa. **22** Gukali kutali na lumatamata
lya untemba, gufati yagamfiriziya Mlungu na njimiru na mafiliru
na ponga pamuhera na wantu woseri yawamluwa Mtuwa kwa
moyu gwaguherepa. **23** Gulikali kutali na makakatala ga uzigizigi
na ungali mahala, guvimana handa aga gajega ndewu. **24** Su
ntumintumi gwa Mtuwa nakalirewa. Kafiruwa kaweri mnanaga
kwa wantu woseri, na Mfunda kaherepa na mhepelera. **25**
Mweni ndo mnanaga pakawaberiziya wasingani wakuwi, toziya
Mlungu mekawapanani lupenyu lya kuleka vidoda vyawu, na
kuumana unakaka, **26** kwa njira ayi kaweza kuvimana kulipota
mumgomuziwu gwa mkondola gwakawagomuziyiti na kutenda
wagajimiri mafiliru gakuwi.

3 Guliholi handa, mumashaka ga upereru, hakuweri shipindi
sha kutabika. **2** Wantu hawaweri wankulifira weni na wana
lumatamata lwa mpiya na weni kulizyuma na weni malingisi na
yawahigiranga, yawawajimira ndiri walera wawu na viraa virii
wantu wakondola. **3** Hawalawili wantu yawahera nfiru mumoyu

mwawu na yawahera lusungu na wasonguziya na yawalilewelera
na yawakalipa na yawafira ndiri maheri, **4** hawaweri wagalambuka
na yawalishera ndiri na wanamtiti na yawafira kulifiriziya weni
kuliku kumfira Mlungu. **5** Palongolu pa wantu hawawoneki
handa wantu yawamtira Mlungu, kumbiti wagalema makakala
gakuwi. Gulikali kutali na wantu awa. **6** Wantu wamonga
muwalii hawingiri numba zya wantu nakuwazyanga wadala
su wawapikiniri womberi. Wadala awa ndo walii wazyigizyigi
yawamemiti vidoda na kulonguziwa na limatata lya kila ntambu.
7 Wadala awa weni wajera nentu kulifunda kumbiti kwa ntambu
yawawera wawezi ndiri kugafikira malifa ga nakaka. **8** Wantu
awa walema unakaka gambira Yane na Yambire ntambu
yawasinganiti na Musa wantu awa mahala gawu gahalibisiwa
na walemwa toziya njimira yawu ya mpayu. **9** Kumbiti hapeni
wadahi kwendeleya nentu toziya ungalimahala wawu hauwoneki
kwa woseri. Gambira ntambu yaiweriti kwa ashina Yane na
Yambure. **10** Kumbiti gwenga gugamana mafundu gangu na
magenderanu gangu na mafiliru gangu mumakaliru na ujimira
waneni na uhepelera waneni ufira waneni na ugangamala
waneni, **11** ntabika na tabu yaneni. Guvimana vitwatira vyoseri
vyavilawiliti kulii Antiokiya na Ikoniu na Listira. Ntabiku ayi
yahepeleriti nentu na Mtuwa kanopoziyiti mugoseri. **12** Na
muntu yoseri yakafira kulikala makaliru ga kumtira Mlungu,
mukuwera pamuhera na Kristu Yesu, hawamtabisiyi. **13** Kumbiti
wantu wakondola na wadeta hawongeleki muukondola nentu,
pawawazyanga wamonga na kuzyangwa na wamonga. **14**
Kumbiti gwenga gulikolerani muunakaka wa vitwatira virii
vyagufunditi na kuvijimira nakamu. Guwamana walii wawaweriti
wafunda waku, **15** na guliholi handa kwanjira uwana waku

gugamana Malembu Mananagala, geni gaweza kukupanana
luhala lwalujega ulopoziya kwa njira ya njimiru Mukristu Yesu.
16 Malembu Mananagala goseri galembwa kwa ulongoziya
wa Mlungu na gaherepa mukufundira unakaka, kuberiziya na
kuwabera kutenda vikondola na kuwalonguziya wantu walikali
makaliru yagamfiriziya Mlungu. **17** Su, muntu yakamtendera
Mlungu kaweri na kila shintu shashifiruwa mukutenda lihengu
lya Mlungu kaweri kala nakamu kwa kutenda kila lihengu liheri.

4 Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa Kristu
Yesu yakawatoza wakomu na yawahowa na hakizi kuwera
mkukola mlima pakawera Mfalumi, **2** gwendereyi kushibwera
Shisoweru sha Mlungu, guweri kala mushipindi shiherepa
ama mushipindi shiherepa ndiri. Gukalipiri na guberiziyi na
kuwatula moyu wantu paguwafunda kwa uhepelera woseri.
3 Hashizi shipindi wantu hawalemi kugapikanira mafundu ga
nakaka, kumbiti hawafati lumatamata lyawu weni pawalijojinira
wafunda wavuwa kwa kuwagambira vitwatira vilii hera vyeni
makutu gawu gawawa kufira kupikinira. **4** Hawalemi kuupikanira
unakaka, hawagalambukili tambu za upayira. **5** Kumbiti gwenga
gulililoleri weri muvitwatira vyoseri, guhepeleri muntabika na
gutendi lihengu lyaku lya kushibwera Shisoweru Shiwagira na
gumaliliri untumini waku. **6** Toziya shipindi sha neni sha kuhowa
shapakwegera na mwazi gwangu hagwitiki gambira watambika
wa Mlungu ntambu yawitilira shijungu sha divayi kulongolu kwa
Mlungu. **7** Nuyitula weri njimiru, gambira muntu yakatenda
weri mumbiru nuzimalira mbiru zoseri. **8** Na vinu isigala hera
kumpananwa lifupu lya makaliru ga kumfiriziya Mlungu, lyeni ndo
lifupu Mtuwa, Mtoza gwa kumfiriziya Mlungu, hakampanani neni
lishaka lilii na neni hera ndiri, su na walii woseri wawahepelera

kwa hamu kulawa kwakuwi. **9** Gutendi kanongola kwiza kwaneni
pakwegera, **10** Dema kavifira vitwatira vya pasipanu, kandeka na
kagenda Tesaloniki. Kiresika kagenda Galatiya na Titu kagenda
Dalimatiya. **(aiōn g165)** **11** Luka gweka yakuwi ndo yakawera panu
pamuhera na neni. Gumtoli Mariku gwizi nayu, toziya hakawezi
kuntanga mulihengu lyangu. **12** Numtuma Tukiku kulii Efesu. **13**
Shipindi pagwiza gunjegeri likoti lyangu lanulirekiti kwa Karipu
kulii Trowa, vulaa gunjegeri nentu vintola virii vyawanyawiti
kwa lukuli. **14** Mhaku ulii yawamshema Alekizanda kantendera
makondola gavuwa, Mtuwa hakampanani kulawirana na galii
gakantendiriti. **15** Mulililoleli weri na yomberi, toziya kasinga
kwa makakala visoweru vya twenga. **16** Shipindi sha kwanja
pandaviyiti ukapitawu wangu, kwahera muntu yakagolokiti
kuntanga, woseri wandekiti. Numuluwa Mlungu nakawawalangira
madoda kwa shitwatira ashi. **17** Kumbiti Mtuwa kantangiti,
kamupananiti makakala ga kushibwera Shisoweru Shiwagira
shoseri, su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira.
Naneni nopoziwitwi mukuhowa gambira kulawa mumlomu
mwa simba. **18** Mtuwa hakandopoziyi kulawa muvitwatira
vyoseri vikondola, na kuntula weri mpaka muufalumi wakuwi
wa kumpindi. Kwa yomberi uweri ukwisa mashaka goseri. Yina
haa. **(aiōn g165)** **19** Gumlamusiyi Prisila na Akula, pamuhera na
kaya ya Onesifori. **20** Erastu kasigaliti Korintu na numulekiti
Tirofimu kulii Miletu toziya kaweriti mlweri. **21** Gutendi kanongola
kwiza pamberi pa shipindi sha mpepu. Ebulu na Pudi na Linu na
Klaudiya pamuhera na woseri wajimira wa Kristu wankulamsiya.
22 Mtuwa kaweri pamuhera na gwenga. Maheri ga Mlungu
gaweri pamuhera na mwenga.

Titu

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Mlungu na ntumintumi gwa Yesu
Kristu. Neni nsyagulwa kuinyawa njimiru ya wasyagulwa wa
Mlungu na kuwalonguziya waumani unakaka wa makaliru ga
kumfiziya Mlungu, **2** lweni liyanjiru lwakuwi ndo litumbiru lya
kupata ukomu wa mashaka goseri. Mlungu yakalonga ndiri
mpayu, katugambiriti kala ukomu awu pamberi pakwanjira kila
shintu, **(aiōnios g166)** **3** na shipindi shashifiriziwitwi pashisokiti
kaulanguziya mushisoweru shakuwi. Neni wanupiti shisoweru
ashi nushibweri kulawirana na Lilagaliru lya Mlungu, Mlopoziya
gwetu. **4** Nukulembera gwenga Titu, yaguwera gambira mwana
gwangu gwa nakaka munjimiru gwatutendaga pamuhera.
Nukufilira uheri wa Mlungu na ponga kwa Mlungu Tati, na Kristu
Yesu Mlopoziya gwetu. **5** Nukulekiti mushisiwa sha Kireti gutendi
weri vitwatira vya mafundu yagasigaliti, na kuwasyagula wazewi
walongoziya mushipinga sha yawamjimira Kristu mukila lushi.
Guliholi ganakulagaliriti, **6** mzewi mlongoziya gwa shipinga sha
wajimira wa Kristu kafiluwa kuwera muntu yakatakulwa madoda
ndiri, yakawera na mdala yumu hera, na wananguta wakuwi
wafiruwa kuwera wajimira wa Kristu nawawera njuguluru na
yawapikana ndiri. **7** Toziya mzewi mlongoziya gwa shipinga
sha wajimira wa Yesu yakalolera vitwatira vya wantu ndo
mgolokera gwa lihengu lya Mlungu, kafiruwa kuwera muntu
yakatakulwa madoda ndiri na wamonga. Yakahera shikwimba
na maya gapakwegera na mlowera na mndewu ama muntu
yakalipanana ulunda kwa njira ya soni. **8** Kafiluwa kaweri
muntu yakawashemera wantu na yakafira maheri na yakatenda
yagamfiriziya Mlungu na katendi vitwatira ntambu yaifiruwa
na kaweri mnanagala na yakalilewelera. **9** Kafiluwa kakoli

uweri shisoweru shirii sha ujimirika gambira ntambu yagufunda.
Su kawezi kuwapanana moyu wamonga kwa mafundu ga
nakaka. Na kugalaviya paweru madoda ga walii yawasinga
mafundu aga. **10** Toziya, kwana wantu wavuwa, hasa walii
wawalawiti kulawa munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu
na yawatakula visoweru vya vyahera mana na wawalema
walongoziya wawu na wawazyanga wamonga kwa uzigizigi
wawu. **11** Kwa ntambu yoseri ilii mpaka kuvinyamaziya visoweru
vyawu, toziya wavuluvutira kaya yoseri kwa kufunda vitwatira
vyawafiruwa ndiri kufunda, watenda hangu kwa nfiru idoda ya
kulipanana ulunda wa mpiya. **12** Ata yumu gwa wambuyi wawu,
nayomberi viraa ndo Mkreti, kalongiti, “Wakureti watakulaga
upayira mashaka goseri, ndo gambira wang'ongolu wadoda,
walwaliya na waleri!” **13** Na yomberi kapitawuliti nakaka. Su
kwa hangu gufiliziwa guwakalipili nentu, su waweri na njimiru
ya nakaka. **14** Nawaendereya kuzikolera ntambu hera zya
Shiyawudi na malagaliru ga wantu yagalawira kwa wantu
yawaulemiti unakaka. **15** Kila shintu ndo shinanaga kwa wantu
wananaga, kumbiti kwahera shoseri shashiwera unanaga kwa
walii yawadodoziyitwi na yawajimira ndiri, toziya mahala gawu na
uwezu wawu wa kusyagula maheri ama madoda gahalibisiwa.
16 Wantu gambira awa walitumba handa wamumana Mlungu,
kumbiti kwa matendu gawu wamlema. Ndo wantu wa ngalaliru
nentu na wantu wawapikanila ndiri, wafaa ndiri kutenda shitwatira
shoseri shiherepa.

2 Kumbiti gwenga gufiruwa kubwera vitwatira vya vilinganira na
mafundu ga nakaka. **2** Guwagambiri wazewi wapalu waweri na
ulewelera, waweri na luhala na wagoya, yawagolokiti munjimiru
yawu, muufiru na uhepelera. **3** Vilaa vilii guwagambiri wadala

wazewi watendi vitwatira vya vimfiriziya Mlungu. Wafiruwa ndiri
kuwera wasonguziya, nawawera walowera, kumbiti wafiruwa
wafundi vitwatira viheri. **4** Kwa njira ayi hawawezi kuwafunda
washina mawu wahinga kuwafira wapalu wawu na wananguta
wawu, **5** waweriti na ulewelera na makaliru mananagala,
yawalolera weri vitwatira vya numba zyawu, na yawawapikanira
wapalu wawu, su shisoweru sha Mlungu nawashigilanga. **6**
Vilaa vilii, guwagambiri wantemba wafiruwi walileweleri. **7** Na
gwenga gufiruwa kuwera mfanu gwa matendu maheri, kayi
gugakoleri na gugajimili galii gagufunda. **8** Visoweru vyaku viweri
vya nakaka naviwera na vidoda vyoseri, su wangondu waku
waweri na soni pawapata ndiri shoseri shidoda sha kutakula kwa
twenga. **9** Guwagambiri wamanda wafiruwa kuwapikinira watuwa
wawu na kuwaherepeziya muvitwatira vyoseri. Nawawalikakatala
nawu, **10** ama kwiwa vintu vyawu. Kumbiti wafiruwa kulangaziya
handa womberi ndo waheri na waminika mashaka goseri, kwa
mafiliru gawu goseri, su wagapatili zyumi iherepa mafundu
ga Mlungu Mlopoziya gwetu. **11** Toziya maheri ga Mlungu
gagubutulwa su gajegi ulopoziya kwa wantu woseri. **12** Maheri
ga Mlungu gatufunda kuleka ukondola woseri na matamata zya
pasipanu, tuweri na kulilewelera, tulikali makaliru yagafiruwa
na kutenda galii yagamfiriziya Mlungu pasipanu vinu, **(aiōn
g165)** **13** patuwera twankuhepera lishaka liii lya tekelera lya
litumbiru, shipindi pashilawira ukwisa wa Mlungu Mkulu na
Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. **14** Yomberi kalilaviya mweni
kwajili ya twenga su katukomboli kulawa muudoda woseri na
kututenda tuweri wantu waherepa yawawera wakuwi mweni,
wantu yawawera na lumata lwa kutenda maheri. **15** Su, gufundi
wantu vitwatira avi na guutenderi uwezu waku woseri paguwatula

moyu na kuwaberiziya wantu waku yawakupikanira. Muntu
yoseri nakakubeziya.

3 Kuwaholuziya wantu walinanagaziyi palongolu pa wakolamlima
na wakulu, wafiriziwa kuwajimira na kuwera kala kwa kutenda
kila shitwatira shiheri. **2** Guwagambiri nawamwigilanga muntu
yoseri, kumbiti walikali kwa ponga na mapikaniranu, mashaka
goseri waweri wananaga kwa kila muntu. **3** Toziya shipindi
shimu, twenga tuweriti wazyigizyigi, na wawapikinira ndiri na
watupotoziyitwi. Tuweriti wamanda wa lumamata na kufira
viherepa vya kila ntambu. Tulikaliti makaliru ga ukondola na
weya, wantu watukalaliriti na twenga tulikalalirana twaweni
gweka. **4** Kumbiti shipindi maheri na ufiru wa Mlungu, Mlopoziya
gwetu pavigubutulitwi, **5** katulopoziyiti twenga, toziya ndiri ya
vitwatira vyetu viheri vyatutenditi, kumbiti toziya ya lusungu
lwakuwi, kwa njira ya Rohu Mnanagala katutenda twiwuki mala
ya pili na kutupanana ukomu wa syayi kwa kutugulula kwa
mashi. **6** Mlungu katupanana Rohu Mnanagala kwa uvuwa
kwa njira ya Yesu Kristu, Mlopoziya gwetu, **7** su kwa maheri
gakuwi tupati kujimirwa kuwera waheri palongolu Mlungu na
kuuwanka ukomu wa mashaka goseri yatuutumbira. **(aiōnios
g166)** **8** Shisoweru ashi sha nakaka. Nfira gwenga guvihimiziyi
vitwatira avi, su walii yawamjimira Mlungu waweri na lumata lwa
kutenda viheri, su vitwatira viherepa na vya kuwatanga wantu. **9**
Kumbiti gulikali kutali na ukakatala wa shizyigizyigi, na ndewu na
malongeranu kuusu malagaliru ga Musa na kuvimana matawu
ga wambuyi. Vitwatila avi vyahera mota yoseri na ndo vya hera.
10 Gulikali patali na muntu yakajega malekaniru gumpanani
likalapiru lya kwanja na ya pili, shakapanu gumleki. **11** Guvimana
handa muntu gambira ayu kaileka njira ya unakaka, na vidoda

vyakuwi vimlanguziya kuwera kakosa. **12** Shipindi panumtuma
Alitema ama Tukiku kwa gwenga, gutendi ntambu yaguweza
kwiza kundola kuisi ya Nikopoli, toziya nfira kulikala kulii shipindi
sha mpepu. **13** Gukamali kumtanga muntu gwa malagaliru Zeno
na Apolu su wawezi kwanja miyanja yawu, na guloli handa wana
kila shintu shawafira. **14** Wantu wetu wafiruwa walifundi kulilaviya
weni mukutenda vitwatira viherepa, su wawezi kupata mafiliru
gawu ga mashaka goseri na walikali makaliru gagehera utanga.
15 Wantu woseri yawawera pamuhera na neni wakulamsiya.
Guwalamsiyi wajimira wayetu yawatufira mukujimira. Maheri ga
Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

Filimoni

1 Neni Paulu, mtatilwa toziya ya Kristu Yesu, nwera pamuhera na
Timotewu mlongu muyetu. Tukulembera gwenga Filimoni mtenda
lihengu myetu yatukufira, **2** na dada Afiya na Arikipu shonta
myetu na Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawaliwona
ukaya kwaku. **3** Tuwafilireni manemu na ponga ya Mlungu
Tati gwetu, na kwa Mtuwa Yesu Kristu. **4** Nonga mayagashii
Mlungu shipindi shoseri panukuluwira Filimoni, **5** toziya mpikanira
ntambu yagumjimira Mtuwa Yesu na ntambu yaguwafira wantu
woseri wa Mlungu. **6** Numuluwa Mlungu kakupanani likakala
kuwagambira wantu wamonga njimiru yaku su guvimani goseri
maheri gatuwera naga kwa kulikolerana pamuhera na Kristu. **7**
Ufiru waku unjegera nemeleru nkulu na kuntula moyu toziya
gwenga guyinemeziya myoyu ya wantu wa Mlungu. **8** Su, neni
mlongu gwaku kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, handa
hangu weza kuwera na ugangamala kukugambira ntambu
yagufiruwa kutenda, **9** kumbiti toziya ya mafiliru, nukuluwa hera.
Neni Paulu nwera mzewi vinu na mtatirwa toziya ya kumtendera
Yesu Kristu, **10** nukuluwa kwajili ya Onesimu, yakawera gambira
mwana gwangu yakamjimira Kristu, nweriti tati gwakuwi gwa
shirohu neni panweriti kushibetubetu. **11** Makashu Onesmu
kaweriti shintu ndiri, Kumbiti vinu kawera muntu gwa utanga kwa
neni na gwenga vulaa. **12** Vinu numtuma kwagwenga, yomberi
ndo moyu gwangu. **13** Menfiriti kalikali na neni su kantangi
lihengu panu kwajili ya mwenga shipindi ashi neni shawera
mushibetubetu toziya ya Shisoweru Shiwagira. **14** Nfira ndiri
kutenda shoseri pota na gwenga kujimira, su utanga woseri
yamgenda kumpanana yomberi, uweri wa kufira maweni. **15**
Pamonga Onesmu kawukiti kwa gwenga kwa katepu hera,

su kawuyi kayi kwagwenga mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **16**
Na vinu yomberi mmanda ndiri kayi, kumbiti kawera kuliku
mmanda, yomberi ndo mlongu gwetu. Yatumfira. Kaweri muntu
gwa utanga kwaneni na hakaweri muntu gwa utanga nentu
kwagwenga, pakawonikana handa ndo muntu muyetu na mlongu
Mumtuwa. **17** Handa yaguwona neni kuwera mlongu gwaku
su gumwanki Onesmu ntambu yagunangiti neni. **18** Handa
kakukosera shintu, ama kawera na uwanda kwa gwenga, su
neni hanumlipiri. **19** Neni Paulu nemba namweni kwa liwoku
lyangu, hanukulipi. Handa hangu gwenga paguwera na uwanda
wa ukomu waku kwaneni. **20** Mlongu gwangu gutendi hangu kwa
kuntanga neni toziya ya litawu lya Mtuwa, handa mlongu gwangu
kwa kuwera pamuhera na Kristu, gugufiliziyi moyu gwangu.
21 Neni nwera na unakaka kuwera nembiti aga, hagutendi
nentu ya ganukugambira. **22** Pamuhera na aga, muntandiri
shumba sha kugonja toziya Mlungu pakankula ganduwa na
neni hanuwatyangiri. **23** Epafura, mtatirwa muyangu toziya
ya kumtendera Kristu Yesu, kankukulamsiya. **24** Na ashina
Mariku na Alisitariku na Dema na Luka na awa watenda lihengu
wayangu, viraa vilii wankukulamusiya. **25** Manemu ga Mtuwa
gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera namwenga.

Waebulaniya

1 Makashu Mlungu katakuliti na wambuyi wetu mala zivuwa
kwa ntambu zivuwa kwa njira ya wambuyi wakuwi, **2** kumbiti
mashaka aga ga upeleru, kankutakula na twenga kwa njira
ya Mwana gwakuwi ndomweni yakamusyagula kaweri mhala
gwa vintu vyoseri, na kwa njira yakuwi Mlungu kanyawiti
pasipanu. **(aiōn g165)** **3** Yomberi ndo mng'ereng'eta gwa ukwisa
wa Mlungu, na kalifana nakamu ntambu ya Mlungu mweni,
yakavitanga vintu vyoseri kwa shisoweru shakuwi shana
makakala. Pakawapunga kala wantu vidoda vyawu, kalikala
kumpindi uwega wa kumliwu wa Mlungu mkulu. **4** Mwana
katenditwi mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi, kapananitwi
litawu likulu nentu kuliku womberi. **5** Mana Mlungu kamgambiriti
ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwa kumpindi, “Gwenga
gwa Mwana gwangu, neni leru nwera Tati gwaku.” Hakeni takuli
visoweru avi kwa ntumintumi gwa kumpindi yoseri “Neni hanweri
Tati gwakuwi, Na yomberi hakaweri Mwana gwangu.” **6** Kumbiti
pakamujega pasipanu Mwana gwakuwi, mwiwuku gwa kwanja,
Mlungu kalonga, “Wantumintumi wa kumpindi woseri wa Mlungu
wamguwiri.” **7** Kumbiti kwa wantumintumi wa kumpindi, kalonga,
“Mlungu kawatenda wantumintumi wa kumpindi waweri gambira
liyega, Na wantumintumi wakuwi kawatenda kuwera gambira
mpamba zya motu.” **8** Kumbiti kuusu Mwana, Mlungu kalongiti,
“Ufalumi waku gwee Mlungu, ulikali mashaka goseri! Na luhonga
lwa ukolamlima lwalumfiriziya Mlungu haluweri luhonga lwa
Ufalumi waku.” **(aiōn g165)** **9** “Gwenga gufira kumfiriziya Mlungu
na gulema makondola. Ndo toziya Mlungu, Mlungu gwaku,
kakusyagula gwenga, Na kukuswaga lipaki, lipaki lya nemeru
nkulu kuliku wayagu.” **10** Kayi, “Mtuwa gwenga, gutuliti liyanjiru

lya pasipanu pakwanja, Mpindi vulaa ndo lihengu lya mawoku
gaku. **11** Azi haziperi kumbiti gwenga hagusigali mashaka goseri,
Zoseri hazisakali gambira nguwu. **12** Haguzipindipindi gambira
likoti, Na zyeni hazisakali gambira nguwu ntambu yazisakala,
Kumbiti gwenga ndo ulaa uliya mashaka goseri, Na mivinja yaku
yahera upeleru." **13** Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu
gwa ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi, "Gulikali uwega wangu
wa kumliwu Mpaka nuwatuli wang'ondu waku pasi pamagulu
gaku." **14** Wantumintumi wa kumpindi ndo washina gaa? Ndo
rohu yazimtendera Mlungu na yazilagaliritwi kuwatanga walii
hawanki ulopoziya.

2 Hangu tuvikoleri weri nentu visoweru vyoseri vyatupikiniriti,
natwiza kukosa gatupikiniriti. **2** Ujumbi Mlungu yakaulaviyiti
kupitira wantumintumi wa kumpindi ulanguziwitwi kuwera nakaka,
na muntu yoseri ulii yakaugendera ndiri ama yakaujimiriti ndiri,
katozwiti ntambu yayifiruwa. **3** Su twenga hatuponi hashi handa
tuwushera ndiri ulopoziya mkulu wantambu ayi? Pakwanja
mweni Mtuwa kawubweriti ulopoziya awu na walii yawampikaniriti
watugambiriti handa ndo wa nakaka. **4** Mlungu viraa kongeriti
ukapitawu wakuwi kwa kutenda kila ntambu ya mauzauza na
makangashu, na kwa kuwapanana wantu mafupu ga Rohu
Mnanagala ntambu yakafiriti mweni. **5** Mlungu kawatuliti ndiri
wantumintumi wa kumpindi kupakolamlima pasipanu papiza,
pasipanu patuyowelera visoweru vyakuwi. **6** Kayi itakulwa pahala
tunga Mumalembu Mananagala, "Muntu ndo gaa, ata gumholi,
mwana gwa muntu ndo gaa ata gumsheri?" **7** "Gumsulusiyiti
kwa katepu kaweri mdidini kuliku wantumintumi wa kumpindi,
gumvalasiya lijenjeri lya ukwisa na ligoya. **8** Gutula kila shintu
pasi pamagulu gakuwi." Kwa kuvitula vintu vyoseri pasi pa

ukolamlima wa muntu, Mlungu kalekiti ndiri ata shintu shimu.
Kumbiti vinu hatweniviwoni vintu vyoseri kuwera pasi pakuwi.
9 Kumbiti tumuwona Yesu ulii yakatenditwi kwa katepu hera
kaweri pasi kuliku wantumintumi wa kumpindi, su kwa maheri
ga Mlungu kahowi kwajili ya woseri. Toziya ya ntabiku yakuwi
na kuhowa kwakuwi, vinu tumuwona kavalisiwa lijenjeri ya
ukwisa na ligoya. **10** Iweriti iherepa nentu, Mlungu ndomweni
vintu vyoseri vinyawitwi toziya yakuwi na kupitira yomberi,
kamtenditi Yesu kaweri mkamilika nakamu kwa njira ya kutabika,
su kawajegi wana wavuwa wawutendi pamuhera nayomberi
ukwisa wakuwi, toziya Yesu ndo yakawalongoziya muulopoziya.
11 Toziya ulii yakapunga na walii yawapungwa, woseri wa tati
yumu. Su Yesu kawona ndiri soni kuwashema walongu wakuwi.
12 Ntambu yakatakula, “Gwee Mlungu, hanuwagambiri walongu
wangu gagutenditi, Hanukwimbiri nyimbu zya zyumi mulijojiniru
lyawu.” **13** Katakula kayi, “Hanumtuliri Mlungu litumbiru lyangu.”
Na kayi, “Neni napanu pamuhera na wana Mlungu kampananiti.”
14 Su toziya wana walii wananshimba na mwazi, Yesu viraa
kaweriti kana nshimba na mwazi gambira womberi. Kaweriti
hangu, su kwa njira ya kuhowa kwakuwi, kamkanki Shetani
yakana makakala ga kuhowa, **15** na hangu kawalekiziyi walii
yawaweriti wamanda mumakaliru gawu goseri, toziya ya lyoga
lyawu lya kuhowa. **16** Toziya tuvimana handa yomberi kiziti ndiri
kuwatanga wantumintumi wa kumpindi kumbiti kiziti kuwatanga
mwiwuku gwa Aburahamu. **17** Hangu kafiruwitwi kaweri gambira
walongu wakuwi mukila ntambu, su kaweri Mtambika Mkulu
gwawu yakana lusungu na mjimilika mukumtendera lihengu
Mlungu, su kalaviyi litambiku lya kuwusiya vidoda vya wantu.

18 Toziya mweni kajeritwi kwa ntabiku yakapatiti su kadaha
kuwatanga walii yawajerwa.

3 Su walongu wangu, wantu wa Mlungu yamushemitwi na
Mlungu, mumuholi Yesu yakatumitwi na Mlungu kuwera
Ntumintumi na Mtambika Mkulu gwa njimiru yeni yatutakula. **2**
Yomberi kaweriti mjimirika kwa Mlungu yakamsyaguliti kutenda
lihengu lyakuwi gambira Musa ntambu yakaweriti mjimirika
kuwatendera wantu woseri wa Israeli, yawashemitwi numba ya
Mlungu. **3** Kumbiti Yesu kafiruwa kupananwa ukulu nentu kuliku
Musa mana mnyawa numba wampanana ligoya nentu kuliku
numba yeni. **4** Kila numba wayinyawa na muntu tunga, kumbiti
Mlungu ndo mnyawa gwa vintu vyoseri. **5** Musa kaweriti mjimirika
mnumba yoseri ya Mlungu handa ntumintumi, na kalaviyiti
ukapitawu wa vitwatira Mlungu hakavitakuli shakapanu. **6** Kumbiti
Kristu ndo mjimirika gambira mwana munumba ya Mlungu,
twaweni twenga ndo numba yakuwi, handa patulikolerana
na ugangamala na kulitumbira vitwatira vyatulitumbira. **7** Su
ntambu Rohu Mnanagala yakalongiti Mumalembu, “Leru handa
pampikanira liziwu lya Mlungu, **8** namtenda myoyu yenu kuwera
ikamala mumsindu ntambu yaiwera mushipindi sha majeru
kushiwala, **9** Aku wazewi wenu wanjeriti, tembera wagawoniti
matendu gangu **10** kwa vinja milongu msheshi. Su nushikalaliriti
shiyiwuku shawu, na nongiti, kila shipindi maholu gawu
gagalambuka, ‘Na wazimaniti ndiri njira zyangu.’ **11** Su nkalaliti,
nulirapiti, ‘Hapeni wingiri nakamu pahala paneni pa kwoyera.’” **12**
Su walongu mulikali weri nakiza yoseri pakati penu yakawera na
moyu gudoda na yakajimira ndiri ata kulisega na Mlungu yakawera
mkomu. **13** Kumbiti pamwendereya kushipikinira shisoweru
“Leru” pashisomwa Mumalembu Mananagala, mulipanani moyu

kila lishaka. Su nakawera yumu gwenu yakatendwa moyu
gwakuwi kuwera gukamala kwa kupayirwa na vidoda. **14** Mana
twenga twankulikolerana pamuhera mngati mwa Kristu payiwera
twankutenda kwa nakaka mpaka upeleru kwa litumbiru lyatuweriti
nalu pakwanja. **15** Malembu galonga hangu, “Leru handa
pamupikanira liziwu lya Mlungu, namuwera wakakatala gambira,
shipindi shilii sha msindu.” **16** Ashina gaa yawapikaniriti liziwu
lya Mlungu kumbiti pamuhera na hangu waweriti na msindu?
Ndo woseri walii yawalongoziwitwi na Musa kulawa Misri. **17**
Mlungu kawakalaliriti ashina gaa kwa vinja milongu msheshi?
Kawakalaliriti walii yawatenditi vidoda, mawuti gawu ganangika
kulii kushiwala. **18** Mlungu pakalirapiti kuwera hapeni wingiri
pahala pangu pa kwoyera, kaweriti kankuwatakulira ashina gaa?
Kaweriti kankuwatakulira walii yawamtendiriti msindu. **19** Su
tuwona handa wingira ndiri aku toziya walemiti kujimira.

4 Su lagilu lilii lwa kwingira pahala pakuwi pa kwoyera
lyankali, tulikali weri nakawera muntu yoseri yakasinda kwingira
mukwoyera aku. **2** Toziya Shisoweru Shiwagira shibwerwa
kwa twenga ntambu yashibweritwi kwa wantu walii wagona,
kumbiti ujumbi yawawupikaniriti uwapananiti ndiri mota yoseri
toziya woseri yawawupikaniriti, wawuwankiti ndiri kwa njimiru. **3**
Twenga yatujimira kwingira kwoyera aku kwakalagiliti Mlungu.
Ntambu yakalagiliti Mlungu, “Nkalariti nulirapa, ‘Hapeni wingiri
pahala paneni pakwoyera.’” Mlungu katakuliti aga ata handa
lihengu lyakuwi lya kunyawa pasipanu lipeliti. **4** Toziya pahala
tunga, Malembu Mananagala gatakulila lishaka lya saba handa,
“Mlungu kalekiti mahengu gakuwi goseri, kwoyeriti mulishaka
lya saba.” **5** Na panu shitwatira ashi shitakulwa kayi, “Hapeni
wingiri pahala pangu pa kwoyera.” **6** Ayi ilanguziya kuwera lagila

lya kwingira mukwoyera lyankali, toziya walii yawashipikaniriti
Shisoweru Shiwagira pakwanja wajimiriti ndiri na wasinditi
kwingira. **7** Mlungu katuliti lishaka limonga kayi, lyalishemwa
“Leru,” Kalonga shakapanu kwa njira ya Dawudi, visoweru
vyawalembiti kala, “Leru handa pampikanira liziwu lya Mlungu,
namuwera wakakatala.” **8** Handa Yoshuwa mekawapanani wantu
awa mwoyeru, su Mlungu mekatakuliri ndiri lishaka limonga. **9** Su
hangu kwankali kwoyera kwa wantu wa Mlungu gambira Mlungu
ntambu yakwoyeriti lishaka lya saba. **10** Toziya ulii yakingira
pahala pa kwoyera pa Mlungu hakaleki lihengu lyakuwi gambira
Mlungu viraa ntambu yakalekiti mulihengu lyakuwi na kwoyeriti
lishaka lya saba. **11** Su tukamali kwingira mukwoyera amu,
su nakawera muntu yoseri pakati petu yakaguwa kwa kulema
kumpikinira Mlungu ntambu yawatenditi womberi. **12** Shisoweru
sha Mlungu shiwera na ukomu shiwera na likakala, shana ukola
gambira upanga yawukola uwega zoseri mbili. Shipena mpaka
mngati mumoyu na rohu, gambira upanga yawukola yawuhanja
nakamu mpaka mngati mwa viungiru na ufomboru. Visoweru
avi vigubutula nfiru na maholu ga rohu zya wantu. **13** Kwahera
shiwumbi shoseri shashififikiti kulongolu kwa Mlungu, vyoseri
vitulwa paweru kulongolu kwa masu gakuwi, kwakuwi hatutakuli
visoweru vyetu vyoseri. **14** Su tuwera na Mtambika Mkulu
yakingiriti mpaka kumpindi kwa Mlungu, ndo Yesu Mwana gwa
Mlungu, tugakoli nentu gatulonga. **15** Mtambika Mkulu gwetu
ayu katuwonera lusungu kwa legulegu yatwenga, toziya yomberi
kajeritwi ntambu yatujerwa kumbiti katenditi ndiri vidoda. **16**
Su tuweri pakwegera pa shibanta sha ufalumi sha maheri ga
Mlungu pota lyoga, twanki lusungu na manemu ga kututanga
shipindi sha mafiliru.

5 Kila mtambika mkulu kasyagulitwi pakati pa wantu, katulwa
kugolokera lihengu lya kutendera vitwatira vya Mlungu toziya ya
wantu, kulaviya mafupu na tambiku toziya ya vidoda. **2** Toziya
mweni kawera legulegu muvitwatira, kaweza kuwatendera kwa
lusungu walii yawamana ndiri shintu na yawatenda vidoda.
3 Toziya mweni kaweriti legulegu kalaviya tambiku kwa ajili
ya vidoda vyakuwi ntambu yakalaviya tambiku kwa ajili ya
wantu wamonga. **4** Kwahera muntu yakaweza kulipanana ligoya
kaweri mtambika mkulu, kila mtambika mkulu kasyagulwa na
Mlungu ntambu yakaweriti Aruni. **5** Ntambu iraa ayi na Kristu
Mlopoziya kalitolera mweni ndiri ligoya lya kuwera Mtambika
Mkulu, kumbiti Mlungu kamsyagula na kumgambira. "Gwenga
gwa Mwana gwangu, neni leru nwera Tati gwaku." **6** Katakuliti
viraa pahala pamonga, "Gwenga gwa mtambika gwa mashaka
goseri, handa utambika wa Melikizedeki." **(aiōn g165)** **7** Yesu
pakaweriti kankulikala pasipanu, kwa kulila kukulu na masozi,
kaluwiti na kulonga shondi kwa Mlungu kaweriti na uwezu
wa kumlopoziya mukuhowa na yomberi kamupikiniriti toziya
kaweriti kankumpikinira. **8** Tembera kaweriti Mwana gwa
Mlungu, kalifunditi kujimira kwa njira yakutabika. **9** Na pakasokiti
muupeleru wa galii yakalagaliritwi, kawera shanjiru sha ulopoziya
wa mashaka goseri kwa woseri yawamjimira. **(aiōnios g166)** **10**
Na Mlungu kalonga handa, "Gwenga ndo mtambika mkulu
gambira utambika wa Melikizedeki." **11** Twana gavuwa ga
kutakula ga vitwatira avi, kumbiti vikamala kuwalongolera, toziya
mwenga muwera waleri kuvimana. **12** Kwa shipindi ashi mwenga
mfiruwa kuwera kala wafunda, kumbiti mwankufiruwa muweri na
muntu gwa kuwafunda kayi mafundu ga kwanja ga visoweru
vya Mlungu, mgalambuka kayi kuwera wantu wa kukonkaziwa

maweri pa shiboga shikamala. **13** Kila yakafiruwa kulanda maweri
ndo kankali mwananguta, kavimana ndiri mafundu gagamfiriziya
Mlungu ndo shishi. **14** Kumbiti shiboga shikamala ndo sha wantu
wakulu, yawalifunditi kwa vitendu kuvimana madoda na maheri.

6 Su natulikala mumafundu galii ga kwanja ga ujumbi wa Kristu.
Tugendi kulongolu kwa galii gagakamala, na tuleki kwendeleya
kuwafunda hera kwa shishi mfiruwa kuleka vidoda na kuwera na
njimiru kwa Mlungu, **2** na kwendeleya mumafunda ga ubatizu na
ga kutulirwa mawoku na ga uzyukisiwu wa yawahowiti na ga
utoza wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **3** Hatugendi kulongolu
kwa galii yagakamala, Mlungu pakafira. **4** Toziya ikamala
nentu kuwawuziya wantu yawamgalambukiti Mlungu waleki
vidoda vyawatenditi, wantu weni kwanja unanaka wa Mlungu
ugubutulitwi kwawomberi, na wawankiti lifupu lya kumpindi,
na wawanka Rohu Mnanagala, **5** na kupananwa uherepa wa
Shisoweru sha Mlungu na likakala lya shipindi shashiza, **(aiōn
g165)** **6** na shakapanu wantu awa pawasindu, vikamala toziya
womberi handa wankumpingika kayi Yesu kwa kutenduwa kwawu
weni na kumwigilanga paweru. **7** Lirambu litekelerwa na Mlungu,
lyalitowelwa vula kayi na kayi na kumeriziya vimeru vyoseri vya
kujega mota kwa yakalima. **8** Kumbiti lirambu palimera mitera ya
misontu na migugu, lyahera lihengu toziya liwera pakwegera
kupangirwa na Mlungu, upeleru wakuwi halilunguziyi motu. **9**
Walongu wetu tutakula ntambu ayi, kumbiti tuwera na unakaka
wa kulonga mtenda weri, vitwatira vilii viheri nentu vyavitendwa
na wantu yawalopoziwa. **10** Mlungu kana unakaka, mweni hapeni
kalyaluwi lihengu lyamtenditi ama ufiru yamulanguziyiti toziya
yakuwi muutenderu yamuwapananiti na yamuwapanana vinu
wantu wakuwi. **11** Shatufira twenga ndo ashi kila yumu gwenu

kalanguziyi gangamala iraa ayi, vitwatira vilii vyamulitumbira
mpaka upeleru. **12** Su namuwera wapweri, kumbiti mtendi
gambira womberi walii kupitira njimiru na kuhepelera kwa njira
ayi wanka galii Mlungu gakalagiliti kuwapanana. **13** Mlungu
pakamulagila shakafira kumutendera Aburahamu, kalirapiti kwa
litawu lyakuwi mweni toziya kwahera mkulu kuliku Mlungu,
mweni ayu mekawezi kulirapa. **14** Mlungu katakuliti, “Nakaka
hanukupeteri na nakaka hanukupanani gwenga viyiwuku vivuwa.”
15 Su Aburahamu kaheperiti kwa uhepera na hangu kanka
shilii shakalagiliti Mlungu kuwera hakampanani. **16** Wantu
pawalirapa, walirapa kwa yakawera mkulu kuliku weni, na
kulirapira kulanguziya unakaka kumalira usinganu woseri. **17**
Vulaa vilii Mlungu pakafira kuwalanguziya wahala wakuwi hapeni
kagalambuli lagila lyakuwi, kankulanguziya ali kwa lirapu. **18**
Kwana vintu viwili hapeni vigalambuki, muavi Mlungu hapeni
kalongi mpayu, twenga yatumtugira tuweza kuwera na moyu
na kulikolera litumbiru lyaliwera palongolu kwa twenga. **19**
Twanali litumbiru ali gambira nanga ya makaliru getu, litumbiru
ali ligangamala na hapeni libegiziwi, na lipena kupita kumbeli
pa lipaziya mpaka pahala pananagala. **20** Kweni aku Yesu
mweni kalongolera kwingira amu toziya ya twenga na kawera
Mtambika Mkulu mashaka goseri, kwa ntambu ya utambika wa
Melikizedeki. **(aiōn g165)**

7 Melikizedeki ayu kaweriti mfalumi gwa Salemu, na mtambika
gwa Mlungu Mkulu. Aburahamu pakaweriti kankuwuya kulawa
mng'ondu kuwalaga wafalumi, Melikizedeki kaliwoniti na yomberi
na kamtekelera. **2** Na Aburahamu kampanana shintu sha lilongu
lya vintu vyoseri vyakaweriti navi palii. Mana ya litawu lya
Melikizedeki ndo Mfalumi yakatenda maheri na toziya yomberi

kaweriti Mfalumi gwa Salemu, litawu lyakuwi viraa lyana mana
ya Mfalumi gwa ponga. **3** Kahera Tati na kahera mawu na
kahera lukolu, kahera lyanjiru ama upeleru wa ukomu wakuwi.
Kalifana na Mwana gwa Mlungu na kendereya kuwera mtambika
mashaka goseri. **4** Su mmuwona muntu ayu ntambu yakaweriti
mkulu, mbuyi gwetu Aburahamu kamupananiti shintu sha lilongu
lya vintu vyoseri vyakalopoliti munkondu. **5** Shiyiwuku sha
Lawi yawawera watambika, walekiziwa Mumalagaliru Mlungu
gakamupananiti Musa kutola shintu sha lilongu lya vintu vyoseri
kulawa kwa walongu wawu Israeli, ata handa na womberi
wawera washiyiwuku sha Aburahamu. **6** Kumbiti Melikizedeki
kaweriti ndiri gwa lukolu lwa Lawi, ata hangu kankiti shintu sha
lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa Aburahamu na kamtekeleriti
yomberi yakaweriti kapananwa malagilu ga Mlungu. **7** Kwahera
shashatika ata shididini handa yakamtekelera ndo mkulu kuliku
ulii yakatekelerwa. **8** Kwa ntambu yimu shintu sha lilongu lya
vintu vyoseri vyankwa na wantu yawalikala ndiri mashaka goseri
na kwa ntambu yamonga shintu sha lilongu lya vintu vyoseri
vyankwa na muntu yatuwera na ukapitawu handa kana ukomu. **9**
Su tudaha kutakula hangu, handa Aburahamu pakalaviyiti shintu
sha lilongu, Lawi mweni na shiyiwuku shakuwi shanka pahala pa
lilongu, kalaviyiti shintu sha lilongu kupitira Aburahamu. **10** Toziya
Lawi kaweriti mushunu sha mbuyi gwakuwi Aburahamu, shipindi
Melikizedeki pakaliwoniti na Aburahamu. **11** Kulawirana na
utambika wa Walawi, wantu wa Israeli wapananitwi Malagaliru.
Vinu handa utambika wa Walawi meuweri ndiri na likosa, meuweri
ndiri kayi mafiliru ga kulawira utambika umonga wa ntambu yingi,
uwera ndiri gambira utambika wa Aruni kumbiti uwera gambira
utambika wa Melikizedeki. **12** Toziya shiyiwuku sha utambika

pashigalambuka, malagaliru nageni gagalambuki viraa. **13** Toziya
yomberi yakatakuliritwi muaga kaweriti mtenda pamuhera na
likabira lyamonga, ndolyeni kwahera ata yumu gwa likabila ali
yakapatiti kupatendera pashitalawanda sha kutambikira. **14**
Imanikana kuwera Mtuwa gwetu kiwukiti mulikabila lya Yuda
lweni Musa kalikanta ndiri pakaweriti kankutakulira watambika. **15**
Na vinu shapaweru nentu toziya mtambika gwa ntambu yumonga
ulii yakalifana na Melikizedeki kalawiriti. **16** Yomberi katenditwi
ndiri mtambika kwa kwiwuka kwa nshimba, kumbiti kiwukiti
kupitira likakala lya ukomu wahera upeleru. **17** Toziya ukapitawu
wa yomberi ulanguziya kuwera, "Gwenga gwa mtambika gwa
mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki." **(aiōn g165)**
18 Su kwa ntambu yimu lilagaliru ligona lilii liwusiwa toziya
liweriti lyahera makakala na liwatanga ndiri wantu. **19** Toziya
Lilagaliru Mlungu lyakampananiti Musa, liweza ndiri kumalalira
shintu shoseri, su kwa ntambu yimonga litumbiru liherepa nentu,
kupitira litumbiru ali tuweza kuwera pakwegera na Mlungu. **20**
Litumbiru ali lilanguziitwi ndo lyanakaka kwa lirapu, wamonga
walii pawatenditwi watambika, watenditwi ndiri kwa lirapu. **21**
Kumbiti Yesu katenditwi mtambika kwa lirapu toziya ya galii
Mlungu gakamgambiriti "Mtuwa kalirapa, hapeni kagalambuli nfiru
yakuwi, 'Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri.'" **(aiōn g165)**
22 Toziya ya aga, Yesu kawera mzamana gwa lipatanu lyaliwera
liherepa nentu. **23** Kayi watambika awa waweriti wavuwa na
toziya waweriti wantu yawahowa, waweziti ndiri kwendeleya
na lihengu lyawu. **24** Kumbiti Yesu kahanda womberi ndiri,
yomberi kalikala mashaka goseri, Utambika wakuwi uwuka ndiri
kwakuwi. **(aiōn g165)** **25** Hangu yomberi kadaha mashaka goseri
kuwalopoziya nakamu woseri yawamgendera Mlungu kwa njira

yakuwi, toziya yomberi kalikala shipindi shoseri pakawaluwira
kwa Mlungu. **26** Su shiweriti shitwatira sha mana nentu kwa
twenga kuwera na Mtambika mkulu gambira ayu na Mnanagala
na kahera likosa, kawera mnanaga, kasegwa na yawawera
na vidoda na kawera kumpindi ya pampindi. **27** Kawera ndiri
gambira watambika wakulu wamonga, yomberi kafiruwa ndiri
kulaviya litambiku kila lishaka, kwanja toziya ya vidoda vyakuwi
mweni gambira womberi, shakapanu toziya ya vidoda vya
wantu, yomberi katenda hangu kwa mala yimu hera, kwajili
ya wantu woseri, kalilaviyiti mweni kwa mala yimu hera kwa
shipindi shoseri. **28** Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa,
gawasyagula wantu yawawera legulegu kuwera watambika
wakulu, kumbiti shilii shakatakuliti Mlungu kwa lirapu, shashisokiti
kala pa Malagaliru ga Musa, gamsyagula Mwana yakatenditwi
kuwera pota likosa mashaka goseri. **(aiōn g165)**

8 Su shitwatira sha mana ndo ashi shatulonga, twenga twanayu
mtambika mkulu gwa ntambu ayi, mweni kalikali uwega wa
kumliwu mwa shibanta sha Utuwa sha Ukulu kumpindi. **2** Yomberi
kankutenda lihengu lya Mtambika Mkulu pahala pananagala
nentu, yani mngati mwa lipamanda lilii lya nakaka lyalinyawitwi na
Mtuwa, kumbiti na muntu ndiri. **3** Kila Mtambika Mkulu kasyagulwa
kumlavilira Mlungu malaviwu na tambiku, na hangu mtambika
mkulu ayu mpaka nayomberi kaweri na shintu cha kulaviya. **4**
Handa yomberi mekaweri gwa pasipanu mekaweri ndiri nakamu
mtambika, tembera kwana watambika wamonga yawalaviya
tambiku kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa. **5** Weni utambika wawu uweriti mfanu na shivuni sha
galii yagawera kumpindi. Toziya Musa pakaweriti sambira
kulinyawa lipamanda lilii, Mlungu kamgambiriti, “Gunyawi kila

shintu ntambu yanukulanguziyiti shipindi paguweriti kulugongu
kulii." **6** Kumbiti vinu Yesu wampanana lihengu lya utambika
yawuwera uherepa kuliku wa womberi, su kawera mkolaniziya
wa lipatanu liherepa lyakalyanjiti kwa malagilu gaherepa. **7**
Toziya handa lipatanu lilii lya kwanja meliweri lyahera likosa,
meliweri ndiri na nfiru ya lipatanu lya pili. **8** Kumbiti Mlungu
kawawona na makosa pakalongiti, "Mtuwa kalonga, mashaka
gankwiza, Peni hantendi lipatanu lya syayi na wantu wa Israeli
na wantu wa Yuda. **9** Lipatanu ali haliweri ndiri gambira lilii
lyalitenditwi na wambuyi wawu lishaka panuwakoliti liwoku lyawu,
nuwalonguziyiti kulawa Misri. Waweriti ndiri wajimirika mulipatanu
lyangu, na hangu neni nuwashera ndiri. **10** Na ali ndo lipatanu
hanulitendi na wantu wa Israeli, mashaka gankwiza, hantuli
malagaliru gangu mumahala mwawu, na kulilemba mumyoyu
mwawu, na neni haweri Mlungu gwawu, na womberi hawaweri
wantu waneni. **11** Kwahera muntu yakamfunda muyaguwi, ama
hakamgambiri muyaguwi, 'Gummani Mtuwa.' Toziya woseri
hawamani neni, wantu yawamanika na wantu yawamanika ndiri.
12 Hanuwalekiziyi matendu gawu gadoda, na hapeni nuviholi
kayi vidoda vyawu." **13** Pakalongiti kwa lipatanu lya syayi,
Mlungu kalisakaziya lilii lya kwanja, na shoseri shashisakaziwa
na kuwera shigona sambira hashiwuki.

9 Su lipatanu lya kwanja liweriti na ntambu zyakuwi zya kuguwira
na pahala pananagala pa pasipanu. **2** Lipamanda linyawitwi
vyumba viwili, mshumba sha kwanja paweriti na shombu
sha kutulira vikoloboyi na paweriti shintambi na mabumunda
yagatulitwi palongolu pa Mlungu, pahala palii pashemitwi Pahala
Pananagala Nentu. **3** Pamberi pa lipaziya lya pili, paweriti na
lipamanda lyalishemitwi Pananagala Nentu. **4** Amu muweriti

na shitalawanda sha zahabu pakutumiziya ubani. Muweriti na
lisanduku lya lipatanu, lyeni liweriti walityeremeka zahabu wega
zoseri na mngati mwakuwi mweriti na shiwiga sha zahabu
shashiweriti na shiboga shashishemitwi mana na luhonga lwa
Aruni. Luhonga ali luweriti lutomola mahamba na muweriti na
mabuwi ga lipatanu. **5** Panani pa ali lisanduku paweriti na
vinyagu vya viumbi viwili vyaviwera na mpapatiru zyaziwera
na ukwisa wa Mlungu, na mpapatiru zyawu zigubikiriti pahala
palii wantu pawalaviyiti tambiku zya kuwusiya vidoda. Hapeni
tuwezi kuvitakulira vitwatira avi vyoseri ntambu yaviwera. **6**
Vitwatira avi vitendikiti, shakapanu iwera shitiba kwa watambika
kwingira kila mala pashumba sha kwanja mulipamanda kutenda
lihengu lyawu lya utambika. **7** Kumbiti Mtambika Mkulu gweka
yakuwi ndo yakingira mulipamanda lya pili na yomberi katenda
hangu mala yimu kwa shinja na katola mwazi kamlavilira
Mlungu kwajili yakuwi mweni na kwajili ya vidoda vya wantu,
yawavitenditi pota kuvimana. **8** Kulawirana na manyawiru aga
Rohu Mnanagala kankufunda pota kufifa handa njira ya kwingira
pahala pananagala nentu pa kumpindi hapeni kuvugulwi shipindi
shoseri pahala pa lipamanda lya kwanja lyankali lyankugoloka.
9 Shitwatira ashi ndo mfanu gwa shipindi shashiwera vinu,
shilanguziya kuwera matambiku na malaviwu vilaviwa, kumbiti
ziweza ndiri kuzitenda nfiru zya yawaguwira kuwera pota na
likosa, **10** vitwatira avi vyankuvitakulira viboga na vyakulanda
na ntambu zivuwa za kupunga, goseri aga ndo malagaliru
ga umuntu hera, na likakala lyakuwi lyoya shipindi Mlungu
pakatula weri vintu vyoseri musyayi. **11** Kumbiti Kristu kawera
Mtambika Mkulu gwa vitwatira vyaviwera viheri, vinu visoka
kala. Yomberi kingiriti mulipamanda lyaliwera liherepa nentu

na liwera nakaka, lyalinyawa ndiri kwa mawoku ga wantu, su
liwera ndiri lya pasipanu papanyawitwi. **12** Yomberi kingiriti
Pahala Pananagala nentu kwa mala yimu, kingiriti ndiri na
mwazi gwa mbuzi na ng'ombi kumbiti kingiriti na mwazi gwakuwi
mweni, su katupanani ukombola wa mashaka goseri. **(aiōnios**
g166) **13** Gambira mwazi gwa mbuzi na gwa ng'ombi na livu lya
mwana gwa ng'ombi vyavimyatiritwi kwa yawaweriti wahumba
na viwapunga womberi na kuzitenda nshimba zyawu ziherepi,
14 su mwazi gwa Kristu hagutendi vitwatira vikulu nentu! Kristu
Mlopoziya kupitira likakala lya Rohu Mnanagala gwa mashaka
goseri, kalilaviyiti mweni kaweri litambiku lya nakaka kwa Mlungu,
su katupungi nfiru kulawa mumatendu yagafuwa, su tupati
kumtendera Mlungu yakawera mkomu. **(aiōnios g166)** **15** Toziya
ayi Kristu ndo mkolaniziya gwa lipatanu lya syayi. Su walii
yawashemitwi na Mlungu wawanki uhala wa mashaka goseri
waulagilitwi na Mlungu. Toziya kuhowa kwakuwi kuwakombola
wantu kulawa mumakosa gawatenditi mulipatanu lyakwanja.
(aiōnios g166) **16** Wosiya umanika hera handa kuhowa kwa ulii
mweni yakaulembiti kumanika. **17** Wosiya wanja kutenda lihengu
pakahowa kala ulii yakawulembiti, toziya uweza ndiri kuwera na
makakala shipindi shilii sha ulii yakawulembiti pakawera kankali
mkomu. **18** Ndo toziya ata lilii lipatanu lya kwanja litulitwi ndiri pota
mwazi. **19** Musa pakawabweleriti wantu woseri malagaliru goseri
ntambu yagaweriti Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti, katola
mwazi gwa mwana gwa ng'ombi pamuhera na mashi, na kwa
kutumiya mihamba ya miputira yawaishema husopu na pamba
njeri, kashimyatira shintola shilii sha lilagaliru na wantu woseri.
20 Musa kalongiti, “Agu ndo mwazi gwa lipatanu, lyeni Mlungu
kawalagiliriti mulijimiri.” **21** Viraa virii Musa kamyatira mwazi

lipamanda na vyombu vyakutendera mukumguwira Mlungu.
22 Yina, kulawirana na lilagaliru vintu vyoseri wavipunga kwa
mwazi, na pota kwitika kwa mwazi kwahera kulekeziwa vidoda.
23 Vintu avi yaviwera mfanu hera kwa vintu vya kumpindi,
vifiriziwitwi kupungwa kwa ntambu ayi, kumbiti vintu vya kumpindi
vyeni vifiriziwitwi tambiku yaiherepa nentu kuliku ya aga. **24**
Toziya Kristu kingira ndiri pahala pananagala papanyawitwi kwa
mawoku ga wantu, mfanu hera gwa shilii yashiwera shanakaka.
Yomberi kingira kumpindi kweni, vinu kagoloka kulongolu kwa
Mlungu kwajili ya twenga. **25** Kingiriti ndiri kulilaviya mala
kwa mala handa Mtambika mkulu ntambu yakingiriti Pahala
Pananagala Nentu kila shinja na mwazi yaguweriti ndiri gwakuwi.
26 Handa meiweri hangu, Kristu mekafiruwi kutabisiwa mala
zivuwa kwanjira kwanja kwa pasipanu. Kumbiti vinu, mashaka
aga gapakwegera upeleru, yomberi kalawira kwa mala yimu
hera, kuwawusiya wantu vidoda kwa kulilaviya mweni tambiku.
(aiōn g165) **27** Muntu yoseri hakahowi mala yimu hera, shakapanu
hakatozwi. **28** Ntambu iraa ayi Kristu kalilaviyiti tambiku mala
yimu hera kwajili ya kuwusiya vidoda vya wavuwa. Pakalawira
kayi mala ya pili, hakizi ndiri kayi kutenda lihengu lya kuwusiya
vidoda kumbiti hakizi kuwalopoziya walii yawamuhepelera.

10 Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gaweriti
shivuni hera sha galii gaherepa gagiza, na gawera mfanu
hera gwa vitwatira vya nakaka, su gaweza ndiri kuwatenda
walii yawaguwira waweri wakamilika kwa tambiku ziraa zilii
zyazilaviyitwi shinja kwa shinja. **2** Handa wantu yawamguwira
Mlungu mewapungwi nakaka vidoda vyawu, mewaliwoni ndiri
kayi kuwera na vidoda, na tambiku azi zoseri meziperi. **3** Kumbiti
tambiku azi zitendeka kuwaholuziya wantu vidoda vyawu kila

shinja, **4** toziya mwazi gwa ng'ombi na mbuzi guweza ndiri
nakamu kuwusiya vidoda. **5** Su Kristu pakaweriti kankwiza
pasipanu kalongiti, “Gufira ndiri tambiku ama malaviwu, kumbiti
guntandira nshimba. **6** Malaviwu ga kulunguziya torosu, ama
malaviwu ga kuwusiya vidoda, vikuvifiriziya ndiri. **7** Shakapanu
nongiti, ‘Guloli, ntambu yanembiritwi mushintola, neni niza
kutenda mafiliru gaku, gwee Mlungu.’” **8** Pakalongiti, “Gufira
ndiri ama gufiriziwa ndiri na tambiku na malaviwu ama malaviwu
ga wankanyama ga kulunguziwa torosu ama malaviwu ga
kuwusiya vidoda.” Malaviwu goseri aga galaviyitwi kulawirana na
Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. **9** Shakapanu kalongiti,
“Neni niza kutenda mafiliru gaku, gwee Mlungu.” Kaliwusiya
lipatanu lyakwanja, su katuli lipatanu lya pili. **10** Toziya Yesu
Kristu katenditi mafiliru ga Mlungu, twenga tupungwa nakamu
vidoda kupitira malaviwu ga nshimba yakuwi yakayilaviyiti kwa
mala yimu kwa woseri. **11** Kwa ntambu yimu, mtambika katenditi
lihengu lyakuwi lya utendera kila lishaka na kulaviya matambiku
galaa galii mala zivuwa, kumbiti matambiku geni hapeni gawezi
kuwusiya vidoda. **12** Kwa ntambu yimonga, Kristu kwa shipindi
shoseri kalaviyiti litambiku limu toziya ya kulekiziya vidoda,
shakapanu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu. **13** Kwanjira
shipindi shilii kankuhepera mpaka wang'ondu wakuwi waweri
pakutimbira magulu gakuwi. **14** Su kwa lilaviwu lyakuwi limu
kawatenda wakamilika kwa shipindi shoseri walii yawapungitwi.
15 Na Rohu Mnanagala katupanana ukapitawu. Kalongiti hangu,
16 “Ali ndo lipatanu hanulitendi na womberi, pa shipindi shilii,
kalonga Mtuwa, hantuli malagaliru gangu mumyoyu mwawu, na
hanugalembi mumahala mwawu.” **17** Kayi kalongiti, “Hanuliholi
ndiri kayi vidoda vyawu, ama vitendu vyawu vya uhalibisiya.”

18 Su vidoda paviwusiwa kala, kwahera toziya ya kulaviya
malaviwu ga kuwusiya vidoda. **19** Su walongu waneni, kwa
mwazi gwa Yesu tupananwa moyu yagutira ndiri kwingira Pahala
Pananagala Nentu. **20** Yomberi katuvugulira njira ya syayi, njira
yailonguziya muukomu kupitira lipaziya lilii. Katenditi hangu
kwa kuilaviya nshimba yakuwi. **21** Toziya twanayu Mtambika
Mkulu yakagolokera munumba ya Mlungu. **22** Su tumusegeleri
Mlungu kwa moyu muheri na kujimira kwa nakaka na kwa myoyu
yayipungitwi nakamu kulawirana na nfiru idoda, tumusegeleri
na nshimba zyazigululitwi kwa mashi gananaga. **23** Tukoleri
nakamu litumbiru lyetu lyatulilavilira ukapitawu, toziya Mlungu
yakamlagiliti ndo mjimirika. **24** Tuliholi ntambu ya kulipanani
moyu toziya ya kwongelerana ufiru na matendu gaherepa. **25**
Natuleka kujojinika pamuhera ntambu yawawera shitiba sha
wamonga. Kumbiti tufiriziwa kulipanana moyu, na tutendi aga
nentu patuwona lishaka lya kuwuya kwa Mtuwa lyapakwegera
kusoka. **26** Toziya patwendereya kutenda vidoda kwa kufira
twaweni patumana kala unakaka, kwahera tambiku yayiweza
kulaviwa kayi toziya ya kuwusiya vidoda. **27** Kumbiti shilii
shashisigala ndo kuhepelera hera utoza wa Mlungu na motu
gukalipa kuwamalira woseri yawamlema. **28** Muntu yoseri
yakagalema Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, na kwa
ukapitawu wa wantu wawili ama watatu, kalagwa pota na lusungu.
29 Vinu hayiweri hashi kwa muntu ulii yakambeza Mwana gwa
Mlungu na kuguwona mwazi gwa lipatanu yagumpungiti kuwera
shintu ndiri, muntu yakamwigira Rohu Mnanagala gwa manemu?
Kafiriziwa kupata utoza ukalipa wa ntambu gaa? **30** Toziya
tumumana ulii yakalongiti, “Shisasi sha neni, neni hambuziliri,”
nayomberi viraa kalongiti, “Mtuwa hakawatozi wantu wakuwi.”

31 Ndo shitwatira sha kutiriziya nentu muntu kubatwa na Mlungu
yakawera mkomu! **32** Muliholi yagalawiriti mashaka galii ga
kwanja pamgubutulitwi kuumana unakaka wa Mlungu. Tembera
mashaka galii mpatitwi na ntabika ivuwa, mwenga mhepeleriti.
33 Ntambu zimonga mwigirangitwi na kutabisiwa paweru, na
ntambu yimonga mulikolerana pamuhera na walii yawatabisiyitwi.
34 Toziya muwawoniriti lusungu walii yawaweriti mushibetubetu
na pampokitwi lunda zyenu muhepeleriti kwa nemeru, toziya
muvimaniti handa muwera na vintu viherepa nentu na vya
mashaka goseri. **35** Su namleka ulii ugangamala wenu, toziya
uwera na lifupu likulu. **36** Mfiruwa kuhepera su pamtenda mafiliru
ga Mlungu, hamuwanki shirii shakalagiliti Mlungu. **37** Ntambu
yagalonga Malembu Mananagala, "Shisigala shipindi shididini
hera, na ulii yakiza, hakizi, na hapeni kakawi." **38** "Kumbiti muntu
gwangu yakamfiriziya Mlungu, hakajimili na kulikala, na kumbiti
pakaleka kujimira, neni hapeni nfiriziwi na yomberi." **39** Twenga
twamlamu ndiri mwa walii yawaleka njimiru na kwagamira,
kumbiti twenga twapamuhera na walii yawajimira na kulopoziwa.

11 Vinu njimiru ndo kuwera na unakaka kwa vitwatira
vyatulitumbira, kuvimana kwa unakaka vitwatira vyatuviwona
ndiri. **2** Kwa njimiru, wazewi wa makashu wajimiritwi na Mlungu.
3 Kwa njimiru, twenga tuvimana handa pasipanu panyawitwi kwa
shisoweru sha Mlungu, su vintu vyaviwoneka vilawiti muvintu
vyaviwoneka ndiri. **(aiōn g165)** **4** Kwa njimiru Abeli kamlaviliriti
Mlungu tambiku yaiweriti iherepa kuliku ilii ya Kaini. Kwa
njimiru yakuwi, kajimiritwi na kuwera yakamfiriziya Mlungu toziya
Mlungu mweni kazijimiriti tambiku zakuwi. Kwa njimiru yakuwi
tembera kahowiti, matendu gakuwi gankali gawera na mafundu
kwa twenga. **5** Kwa njimiru, Henoki kanyasulitwi na Mlungu,

nakahowa. Kawonekaniti ndiri kayi toziya Mlungu kamnyasuliti.
Pamberi pa kunyasulwa kwakuwi, Malembu Mananagala galonga
kuwera yomberi kamfiliziyiti Mlungu. **6** Pota njimiru hapeni
iwezekani kumfiriziya Mlungu. Toziya kila muntu yakamgendera
Mlungu, mpaka kajimiri kuwera Mlungu kapalaa na kuwera
kawapanana lifupu walii yawamsakula nentu. **7** Kwa njimiru
Nuhu kaberiziwitwi na Mlungu toziya ya vitwatira vya kulongolu
vyaviwonekiti ndiri. Kamjimiriti Mlungu, kanyawa safina, mlaamu
kalopoziyitwi yomberi pamuhera na kaya yakuwi. Kulawirana
na aga, kwa njimiru yakuwi wantu wa pasipanu watozitwi
kuwera na vidoda na Nuhu kamfiriziyiti Mlungu kwa njira ya
njimiru. **8** Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniritii Mlungu
pakashemitwi kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi.
Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu
kawukiti. **9** Kwa njimiru kalikaliti gambira muhenga muisi Mlungu
yakamlagiliti kumpanana. Kalikaliti aku mumapamanda, Isaka na
Yakobu wankiti vintu viraa vilii Mlungu vyakamlagiliti Aburahamu,
walikaliti mumapamanda vulaa gambira yomberi. **10** Toziya
Aburahamu kaweriti kankuhepelera lushi lwaluwera na lyanjiru
ligangamala, lushi lweni Mlungu mweni ndo yakaluholiriti na
kulinyawa. **11** Kwa njimiru Aburahamu kankiti makakala ga kulera
tembera kaweriti mzewi na Sara mdala gwakuwi kaweriti mpendi.
Toziya Aburahamu kajimiriti kuwera Mlungu yakamlagiliti kaweriti
mjimirika. **12** Su kulawa kwa muntu yumu ayu mweni yakapititi
kala umuli wa kulera, kulawiriti wantu wavuwa gambira ntondu
zya kumpindi na gambira mhanga gwa pambeku pa bahali. **13**
Wantu woseri awa wahowiti pawawera na njimiru. Wahowiti
pamberi pa kwanka vitwatira Mlungu vyakavilagiliti, kumbiti kwa
kutali waviwoniti na wanemeleriti na kulonga kuwera womberi

waweriti wahenga na watugira pasipanu. **14** Wantu yawatakula
vitwatira handa avi, walanguziya paweru kuwera wankuyisakula
isi yawu weni. **15** Handa mewayiholeri isi yawalawiti makashu,
mewapati lupenyu lya kuwuya aku. **16** Kumbiti vinu wafira isi
yaiwera iherepa nentu, isi ya kumpindi. Su Mlungu kawona ndiri
soni kushemwa Mlungu gwawu, toziya yomberi kawatandiriti kala
lushi. **17** Kwa njimiru Aburahamu kamlaviyiti mwana gwakuwi
Isaka kaweri tambiku shipindi Mlungu pakamjeriti. Aburahamu
mweni ndo yakaweriti kanka shirii shakalagiliti Mlungu, kumbiti
pamuhera na hangu, kajimiriti kumlaviya mwana gwakuwi gwa
gweka gwa lagilu, **18** ndomweni yakagambiritwi na Mlungu
kupitira Isaka hagupati wiwuka wavuwa. **19** Aburahamu kavimaniti
handa Mlungu kaweza kuzyukisiya yawahowiti na kwa ntambu
yimonga nakaka Aburahamu kampatiti kayi mwana gwakuwi
kulawa kwa yawahowiti. **20** Kwa njimiru Isaka kawatekeleriti
Yakobu na Esawu matekeleru gagiza shakapanu. **21** Kwa njimiru
Yakobu pakaweriti sambira kahowa, kawapetera mashi kila yumu
gwa wana wa Yosefu, na kamguwiriti Mlungu pakalugolokelera
luhonga lyakuwi. **22** Kwa njimiru Yosefu pakaweriti pakwegera
kuhowa, katakuliti kulawa kwa Waisraeli muisi ya Misri, na viraa
kawalekera malagaliru ntambu ya kugatenda mafupa gakuwi. **23**
Kwa njimiru Musa kafifitwi na walera wakuwi kwa shipindi sha
myezi mitatu pakayiwukiti. Toziya wamwoniti kuwera mwana
kaherepa, womberi wavitiriti ndiri visoweru vya mfalumi. **24** Kwa
njimiru Musa pakakuliti, kalemiti kushemwa mwana gwa binti
gwa Farawu. **25** Kawoniti mbaka kutabika pamuhera na wantu
wa Mlungu kuliku kunemelera woya ya vidoda kwa katepu hera.
26 Kavimaniti kuwera kutabika toziya ya Kristu Mlopoziya kwana
mota nkulu kuliku ulunda woseri wa isi ya Misri toziya kaweriti

kankulolerela lifupu lya shakapanu. **27** Kwa njimiru Musa kalawiti
isi ya Misri pota na kutira maya ga mfalumi, na kawuyiti ndiri
kumbeli, toziya kendereyiti kumlolerela Mlungu ulii yakawoneka
ndiri. **28** Kwa njimiru kayitenditi Pasaka, kalagaliriti mwazi
gumyatirwi pampindi pa milyangu, su ntumintumi gwa kumpindi
gwa kulaga nakawalaga wiwuka wa kwanja wa Israeli. **29** Kwa
njimiru wantu wa Israeli walokiti bahali nsheri handa iweriti
isi iyuma, kumbiti Wamisri pawajeriti kutenda hangu wahowiti
kwa kumiruwa mumashi. **30** Kwa njimiru liboma lwa lushi
lwa Yeriku viguwiti wantu wa Israeli pawavizyengikiti kala kwa
mashaka saba. **31** Kwa njimiru Rahabu yakaweriti mndiyandiya
kahowiti ndiri pamuhera na walii yawamjimiriti ndiri Mlungu,
toziya kawashemeriti kwa ponga walolalola wa bada. **32** Su
ntakuli shishi kayi? Nahera shipindi kwaneni kuwatakulira ashina
Gidioni na Baraki na Samsoni na Yefta na Dawudi na Samweli
na wambuyi wa Mlungu. **33** Kwa njimiru woseri awa wazikankiti
falumi. Watenditi vitwatira vyavimfiriziyiti Mlungu, wanka galii
gakalagiliti Mlungu. Wadiwa milomu ya simba, **34** wadoziya
makakala ga myotu, washapiriti kulagwa kwa upanga, waweriti
legulegu kumbiti wapatiti makakala. Waweriti wagangamala
mungondu, wakankiti mashonta ga shihenga. **35** Wadala wamu
wawauziliriti walongu wawu yawahowiti pawawera wakomu.
Wamu wawu walema kuvugulirwa, watabisiyitwi mpaka wahowa
su wapati kuzyukisiwa na kwingira mumakaliru gaherepa nentu.
36 Wamonga watenderitwi lidufiya na kusyatangwa ntomondu,
na wamonga watawitwi minyololu na kutatilwa mushibetubetu.
37 Wagumitwi mabuwi, wapiligitwi kwa misumenu vipandi viwili.
Wagendigenditi kwa kuzyengeta pawavala mikuli ya wakondolu
na mikuli ya wambuzi, waweriti wantu wahushu yawatabisiyitwi

na kuzulumiwa. **38** Wantu wa pasipanu wafiriti ndiri kuwera na
wantu awa. Wayeriyeriti kushiwala na mumigongu, walikaliti
mumpanga na mumarindi. **39** Woseri awa wawonekaniti kuwera
wakanka toziya ya njimiru yawu. Pamuhera na hangu wankiti ndiri
galii Mlungu gakalagiliti, **40** toziya Mlungu kaweriti na mpangu
yaguherepa nentu toziya ya twenga, su womberi mewausegeleri
ukamilika pawawera na twenga.

12 Su toziya twenga tuzyengetwa na shipinga shikulu sha
wakapitawu. Su tuwusiyi kila shipingiru shashitupingira, na
vidoda virii vyavitulemetera na tutugi mbiru kwa uhepelera
mukutuga kwakutulitwi kulongolu kwatwenga. **2** Tumloli Yesu
mweni ndo yakanjishiti njimiru ya twenga na mweni hakaitendi
teratera. Toziya ya nemeru yayiweriti yankumuhepera, yomberi
kahepeleriti kuhowa palupingika, pota kulishera kusoniziwa
kwakuwi, na vinu kankulikala uwega wa kumliwu wa shibanta
sha ukulu sha Mlungu. **3** Mumuholi Yesu ntambu yakahepeleriti
pakakalaziyitwi na yawatenda vidoda. Su namfuwa moyu
ama namtoka. **4** Mukukanka vidoda, mwenga msoka ndiri
kwita mwazi gwenu. **5** Mwenga mulyaluwiti visoweru vilii
vyaviwapanana moyu, Mlungu kankuwagambira mwenga handa
wana wakuwi? “Mwana gwangu, nagubeza azabu ya Mtuwa, ama
naguwuya kumbeli pakakukalipira. **6** Toziya Mtuwa kamfunda kila
yakamfira, kamwazibu kila yakamjimira kuwera mwana gwakuwi.”
7 Muhepeleri pamwazibiwa handa mafundu toziya Mlungu
kawatendera mwenga handa wana wakuwi. Hashi, kwana
mwana yakafundwa ndiri na tati gwakuwi? **8** Handa pamwazibiwa
ndiri gambira wana wamonga, su mwenga mwawana wa wakuwi
ndiri wanakaka. **9** Kayi, twenga tuwapanana ligoya watati wetu
wa pasipanu yawatuleriti na yawatwazibu. Su tufiruwa kumjimira

nentu Tati gwetu gwa kumpindi su tupati kulikala. **10** Watati
wa twenga pasipanu watufunda kwa shipindi shididini, handa
womberi weni ntambu yawawoniti kuwera iherepa, kumbiti
Mlungu kankutuazibu kwajili ya mota yetu twaweni, su tuweri
wananagala gambira mweni. **11** Vinu kwazibiwa shitwatira
ndiri sha kunemiziya kumbiti su sha kwinginiziya. Kumbiti
walii yawafunditwi kuwera na ligoya upeleru hawabenangi
lifupu lya ponga kulawa mumakaliru yagamfiriziya Mlungu. **12**
Su mugapanani makakala mawoku genu yagawera legulegu
na kugangamaziya manung'unu genu yagawera legulegu.
13 Mwendereyi kugendagenda munjira yainyoshikiti, su shirii
shashilewerekiti nashitilinduka, kumbiti shiponiziwi. **14** Msakuli
nentu kuwera na ponga na wantu woseri na mulikali makaliru ga
unanagala, toziya pota unanagala kwahera muntu yakaweza
kumwona Mtuwa. **15** Mulikali weri muntu yoseri nakahowiziya
manemu ga Mlungu. Mulililoleri weri su lushigira lwalutomora
shing'ong'u nalulawira pakati pa mwenga na kuwadodisiya
wavuwa. **16** Mulikali weri muwamu mwenu napawera na muntu
muhumba ama muntu yakamguwira ndiri Mlungu gambira
Esawu, yakawuziti wiwuka wakuwi wa kwanja kwa shiboga
sha mala yimu. **17** Mwenga muvimana handa pakafiriti kupata
kayi tekelera ilii yayiweriti yakuwi, kabeliritwi toziya kapatiti
kayi ndiri lupenyu lwa kugalambiziya shilii shakatenditi, ata
pakakisakuliti kwa masozi. **18** Mwenga msokiti ndiri kulugongu
lwamuweza kulukola na lwalwakiti motu ama papawera na
luwindu dunu na lipuga, **19** na liziwu lya mbalapi na liziwu lya
visoweru. Walii yawapakiniriti liziwu ali waluwiti nawapikanira
kayi shisoweru shimonga. **20** Toziya wadahiti ndiri kuhepelera
lilagaliru lyalilaviyitwi, “Ata handa nkanyama pakashinkula

lugongu alu, hakagumwi mabuwi mpaka kafuwi." **21** Goseri aga
gawonekaniti gakutiliziya nentu, Musa kalongiti, "Nankutira na
kubegema." **22** Kumbiti mwenga msoka mulugongu lwa Sayuni,
lushi lwa Mlungu yakawera na ukomu, Yerusalemu lwa kumpindi,
kwakuweriti wantumintumi wa kumpindi yawawalangikika ndiri,
munemeleri. **23** Msoka mulijojiniru likulu lya wantu wa Mlungu
yawashemwa wiwuka wa kwanja, weni matawu gawu galembwa
kumpindi. Mgoloka kulongolu kwa Mlungu yakawera mtoza gwa
woseri, na kulongolu kwa rohu zya wantu waheri kulongolu kwa
Mlungu yawatenditwi teratera. **24** Msoka kwa Yesu, yomberi
ndo mkolaniziya mulipatanu lya syayi, na kwa mwazi gwakuwi
gwagumyatiriti kuwera gutakula vitwatira viheri kuliku mwazi
gwa Abeli. **25** Su mulikali weri namwiza kulema kumpikinira ayu
yakatakula na mwenga. Gambira walii yawalemiti kumpikinira ulii
yakawaberiziyiti pasipanu walopoziwitwi ndiri, twenga hatudahi
hashi kushapira handa patulema kumpikinira ulii yakatuberiziya
kulawa kumpindi! **26** Mushipindi shilii liziwu libegiziyiti isi,
kumbiti vinu kalagila, "Hanupabegiziyi pasipanu kayi kwa mala
yimonga, pasipanu hera ndiri kumbiti na kumpindi viraa." **27**
Visoweru avi "kayi kwa mala yimonga" vyankutulanguziya
kuwera vintu vyoseri vyavinyawitwi havibegeziwi na kuwuka su
visigali vilii vyavibegiziwa ndiri. **28** Twenga, tulongi mayagashii,
toziya twankuwanka ufalumi yawubegiziwa ndiri. Tuweri na
mayagashii na kumguwira Mlungu kwa ntambu yayimfiriziya, na
kwa kuguwira na lyoga, **29** toziya Mlungu gwetu nakaka ndo
motu gwaguhalibisiya.

13 Mwendeleyi kulifilira shirongu. **2** Namulyaluwa kuwashemera
wahenga, toziya kwa kutenda hangu wantu wamonga wapatiti
kuwashemera wantumintumi wa kumpindi pota kuvimana. **3**

Muwaholi walii yawatatilitwi gambira mtatirwa pamuhera na
womberi. Muwaholi walii yawatabika gambira mwenga mtabika
pamuhera na womberi. **4** Ndowa ifiruwa kupananwa ligoya
na wantu woseri, mpalu pamuhera na mdala wafiruwa kuwera
waminika. Mlungu hakawatozi wandiyandiya na wahumba. **5**
Namuwera wantu wa kufira mpiya, mtosheki kuwera na vintu
vyamuwera navi. Mlungu mweni kalonga, “Hapeni nukuleki
nakamu, ama hapeni nukwasi.” **6** Toziya ayi tuweza kulonga
kwa ugangamala, “Mtuwa ndo mtanga gwangu, hapeni ntiri.
Muntu hakantendi shishi?” **7** Muwaholi walongoziya wenu,
yawawabwelerani Shisoweru sha Mlungu. Muliholi ntambu
yawakaliti na kuhowa, mjeri njimiru yawu. **8** Yesu Kristu ndo ulaa
ulii lishu, leru na mashaka goseri. **(aiōn g165)** **9** Namdankwa aku
na aku na mafunda gamonga ga shihenga. Iherepa kwa rohu
zyetu kwanka ngangamalu kwa manemu, na kwa kujimira ndiri
malagaliru ga shiboga, muntu yoseri yakagafatiti malagaliru aga
gamtanga ndiri. **10** Twenga twana shitalawanda sha kutambikira
sheni watambika wa lipamanda lya Wayawudi lya kuguwira
wahera nzyumi zya kuliya vintu vyakuwi. **11** Mtambika mkulu
gwa Shiyawudi kajegaga mwazi gwa wankanyama Pahala
Pananagala Nentu na kugulaviya tambiku ya kuwusiya vidoda,
kumbiti vinofu vya wankanyama awa wavilunguziya kunja
kukambi. **12** Yesu vulaa katabikiti na kuhowa kunja kwa lushi,
su kawapungi kwa mwazi gwakuwi mweni wantu yawatenditi
vidoda. **13** Su tumgenderi kunja kukambi na twakatabisiwi
ntambu yakatabisiwitwi yomberi. **14** Mana pasipanu twahera
lushi lwa mashaka goseri, kumbiti twankulusakula lulii lwalwiza.
15 Su kwa njira ya Yesu, tumlavilili Mlungu tambiku zya zyuma
mashaka goseri. Visoweru avi vya uzyumi ndo malaviwu getu palii

patulonga kuwera yomberi ndo Mtuwa. **16** Namulyaluwa kutenda
maheri na kulitanga, toziya azi ndo tambiku zyazimfiriziya
Mlungu. **17** Mnami na kuwapikinira walongoziya wenu na kukola
malagaliru gawu, womberi wankuzilolera rohu zya mwenga pota
kutoka na hawalaviyi walanga ya utenderu wawu kulongolu
kwa Mlungu. Handa pamuwapikanira hawatendi lihengu lyawu
kwa nemeleru, handa ndala, hawawutendi kwa kwinginika,
hangu hapeni iwatangi mwenga. **18** Mtuluwili, twana unakaka
handa twanayu nfiru iherepa toziya tufira kulikala makaliru
gaherepa muvitwatira vyoseri. **19** Na neni nuwaluwa nentu
munduwili su mbuyi kwa mwenga kanongola. **20** Su Mlungu
gwa ponga yakamzyukisiyiti Mtuwa gwetu Yesu, Mlolera Mkulu
gwa wakondolu toziya ya kwita mwazi gwakuwi gwa lipatanu lya
mashaka goseri, **(aiōnios g166)** **21** kawatendi mkamali mukila
shitwatira shiheri su mtendi mafiliru gakuwi na katutendi twenga
ntambu yayimfiriziya mweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa
uweri kwa yomberi mashaka goseri! Yina haa. **(aiōn g165)** **22**
Walongu, nuwaluwa vinu mwanki kwa uhepelera shisoweru
ashi sha kuwapanana moyu na alu ndo luhamba lufupi hera
lyanuwalemberani. **23** Nfira muvimani handa mlongu gwetu
Timotewu wamvugulira kala. Handa pakasoka kanongola, hanizi
pamuhera nayomberi kuwalola. **24** Muwalamsiyi walongoziya
wenu woseri pamuhera na wantu woseri wa Mlungu! Walongu
wa isi ya Italiya wawalamsiya. **25** Manemu ga Mlungu gaweri
pamuhera na woseri mwenga.

Yakobu

1 Neni Yakobu, ntumintumi gwa Mlungu na gwa Mtuwa Yesu
Kristu, nuwalembera mwenga makabila lilongu na mawili ga
Israeli yagaweriti kila pahala pasipanu! Nuwalamsiya. **2** Walongu
wangu, muliholi kuwera na nemeleru nakamu pampatwa na
majeru ga ntambu yingiyingi, **3** muvimana handa kujerwa kwa
njimiru yenu hayiwapanani uhepelera. **4** Muweri na unakaka
kuwera uhepelera wenu hawumalili lihengu mngati mwenu,
mpati kuwera teratera na wagangamala pota kupungukiwa
shoseri. **5** Kumbiti handa yumu gwenu kahera luhala, su kafiruwa
kumluwa Mlungu, nayomberi hakamupanani, toziya Mlungu
kawapanani woseri kwa uvuwa na kwa mawoku mawili. **6** Kumbiti
kafiluwa kuluwa kwa njimiru pota na shashatika. Muntu yakawera
na shashatika ndo kawera gambira makupala ga mubahali,
geni gasukumwa na kwaswakwaswa na lipuga. **7** Su muntu
yakawera na maholu gingi, nakalihola kuwera kapata shoseri
shilii kulawa kwa Mtuwa. **8** Toziya muntu yakawera na maholu
gingi, kagalambuka galambuka munjira zyakuwi. **9** Mlongu
yakawera muhushu, kafiruwa kunemelera kwa kukweniziwa
kwakuwi, **10** nayomberi mlunda kafiruwa kunemelera kwa
kusulusiwa kwakuwi, toziya mlunda hakawuki gambira uluwa wa
kuntundu. **11** Mshenji gulawira na kwa livuki lyakuwi likalipa
liyumiziya vimeru, na uluwa wakuwi utuluka na uherepa wakuwi
woseri upera. Ntambu iraa ayi mlunda nayomberi akagamiziwi
mumahengu gakuwi. **12** Mbaka muntu yakasigala mwaminika
mumajeru, toziya pakahepelera, hakanki lijenjeri lyakuwi, ukomu
ulii Mlungu wakawalagiliti walii yawamfira. **13** Handa muntu
pakajerwa nakalonga, “Njerwa na Mlungu!” Toziya Mlungu hapeni
kajerwi na ukondola, ama hapeni kamujeri muntu yoseri. **14**

Kumbiti muntu kazyangalirwa pakanikwa na kugomuziwa na
matamata zyakuwi zidoda. **15** Shakapanu matamata payiwula
ilera vidoda, na vidoda pavikamala vilera kuhowa. **16** Walongu
wangu yanuwafira, muntu nakawapayira! **17** Kila lifupu liherepa
na lyalikamilika lilawa kumpindi kwa Mlungu Tati, yakanyawiti
miweru yoseri yaiwera kulyera. Mlungu hapeni kagalambuki ama
kuwera na ntambu ya kugalambuka. **18** Kwa kufira kwakuwi
mweni katupananiti ukomu kwa shisoweru shakuwi shanakaka,
su tuweri gambira mabenu ga kwanja pakati pa viwumbi vyakuwi.
19 Walongu wangu yanuwafira, mushiholi shisoweru ashi, kila
muntu kapikaniri kamkamu, kumbiti nakalopokera kulonga ama
kukalala. **20** Muntu yakawera na maya kaweza ndiri kutenda galii
yagamfiriziya Mlungu yagawera ga nakaka. **21** Hangu, muleki
kutali vitwatira vyoseri vidoda na matendu madoda gavuwa
gageneya, mumjimiri Mlungu na kwanka shisoweru shashiyalitwi
mumyoyu mwenu, na shiweza kuwalopoziya. **22** Namulipayira
mwaweni kwa kupikinira hera shisoweru sha Mlungu, su mtendi
ntambu yashilonga. **23** Toziya muntu yakapikanira hera shisoweru
pota kutenda ntambu yashilonga, kalifana na muntu yakalilola
sheni shakuwi mweni mushiloleru. **24** Kalilolaga, shakapanu
kagenda zyakuwi, na katepu kalyaluwa ntambu yakawera. **25**
Kumbiti muntu yakalilola weri lilagaliru teratera lyaliwapanana
wantu ulekeru, na yakendereya kulikolera, na kulipikanira ndiri
hera na shakapanu kulilyaluwa, kumbiti kalitenda nakamu, muntu
ayu hakatekelerwi mukila shintu shakatenda. **26** Handa muntu
pakalishera kuwera yomberi ndo muntu gwa njira ya kumfata
Mlungu, kumbiti kaweza ndiri kululewelera lulimi lwakuwi, su
kalipayira mweni, na njira yakuwi ya kumfata Mlungu yahera
mota. **27** Njira yaiherepa ya kumfata Mlungu na yahera likosa

kulongolu kwa Mlungu Tati ndo ayi. Kuwatanga washiwa na
wakenja mutabu zyawu, na kulilolera weri weni nawudodisiwa
pasipanu.

2 Walongu wangu yamumjimira Mtuwa gwetu Yesu Kristu
yakawera na ukwisa, namulanguziya ubagula kwa wantu. **2**
Tulongi muntu yumu mweni kavala peti zya zahabu na nguwu
ziherepa kingira mukuliwona kwenu, na palaa palii kingira muntu
muhushu yakavaliti nguwu zidoda, **3** payiwera hammupanani
ligoya nentu ulii yakavaliti nguwu zya kuherepa na kumgambira,
"Gulivagi panu pahala paherepa," na kumgambira muhushu
ulii, "Gwenga, gugoloki kulii, ama gulivagi pasi." **4** Hashi,
awu uwera ndiri ubagula pakati penu? Hashi, na utoza wenu
hawulawirani ndiri mumaholu madoda? **5** Walongu wangu
yanuwafira, mupikaniri! Mlungu kawasyagula wantu wahushu
pasipanu su wapati kuwera walunda munjimiru na kwanka
ufalumi Mlungu yakawalagiriti walii yawamfira. **6** Kumbiti mwenga
mwankuwabeza wantu wahushu! Hashi, walunda ndo walii ndiri
yawawayonera na kuwajega kushyotera motu? **7** Awa ndo walaa
walii yawalihigilanga litawu lilii liherepa nentu lya Mtuwa ulii
mwenga ndo wantu wakuwi. **8** Handa pamulitenda weri lilagaliru
lilii lya shifalumi ntambu yailembitwi Mumalembu Mananagala,
"Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni," mwankutenda weri.
9 Kumbiti pamuwabagula wantu, su mwankutenda vidoda, na
lilagaliru lya Mlungu liwatoza kuwera mwenga mkosa. **10** Muntu
yakalilema lagaliru limu Mumalagaliru ga Mlungu, hakaweri na
likosa lya kugalema Malagaliru goseri. **11** Toziya ulii yakalongiti
"Naguhumba," kalongiti vulaa "Nagulaga." Su ata paguhumba
ndiri kumbiti gulaga, gwenga gugalema Malagaliru goseri ga
Mlungu. **12** Su mulongi na kutenda gambira wantu hawatozwi

kwa malagaliru ga Mlungu yagajega ulekeru. **13** Toziya Mlungu
hapeni kaweri na lusungu pakamtoza muntu yakawera ndiri na
lusungu. Kumbiti lusungu lwa Mlungu lukangi utoza. **14** Walongu
wangu, kwana mota gaa handa muntu pakalonga kawera na
njimiru kumbiti kalanguziya ndiri kwa matendu? Kujimira aku
kuweza hashi kumlopoziya? **15** Payiwera mlongu tunga mpalu
ama mdala kahera nguwu ama shiboga, **16** hayiwatangi shishi
kuwagambira awa, “Mgendi kwa ponga mukayoteri motu na
kwikuta,” pota kuwapanana nfiru zyawu zya makaliru? **17** Ntambu
iraa hayi, njimiru gweka yakuwi pota vitendu ifuwa. **18** Kumbiti
muntu kaweza kulonga, “Muntu yumu kawera na njimiru na
muntu gwingi kawera na matendu” Hanankuli, “Gunanguziyi vilii
muntu ntambu yakaweza kuwera na njimiru pota na matendu.
Neni hanukulanguziyi njimiru yangu kwa matendu.” **19** Hashi,
gwenga gujimira kuwera kwana Mlungu yumu? Teratera! Kumbiti
ata washamshera wajimira ali, na kulendemera kwa lyoga. **20**
Mzigizigi gwenga! Hashi, gufira kulanguziwa kuwera njimiru pota
matendu ihowa? **21** Hashi, Aburahamu mbuyi gwetu kapata
hashi kujimirwa kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu? Kwa
matendu gakuwi, shipindi pakamlaviyiti tambiku Isaka mwana
gwakuwi pashitalawanda sha kutambikira. **22** Guwona kuwera
njimiru yakuwi matendu gakuwi gatendikiti pamuhera, na njimiru
yakuwi iweriti teratera kwa shilii shakatenditi. **23** Na Malembu
Mananagala gatimiya ntambu yagalonga, “Aburahamu kamjimiriti
Mlungu, su kwa njimiru yakuwi yomberi kajimiritwi kuwera muheri
kulongolu kwa Mlungu,” na Aburahamu kashemitwi ganja gwa
Mlungu. **24** Su mwona kuwera muntu kajimirwa ndiri kuwera
mkamilika kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru yakuwi hera kumbiti
kwa matendu gakuwi. **25** Ntambu iraa ilii, kwa ulii mndiyandiya

Rahabu, yomberi kajimiritwi na Mlungu kuwera mkamilika toziya
yomberi kawashemiriti walolalola na kuwatanga wagendi zyawu
kwa kupitira njira imonga. **26** Su, handa vilii nshimba pota rohu
ihowa, ntambu iraa ilii njimiru pota matendu ifuwa.

3 Walongu wangu, pakati penu namuwera wafunda wavuwa,
toziya muvimana kuwera twenga wafunda hatupati utoza mkulu
nentu kuliku wantu wamonga. **2** Twenga twawoseri tulikwala
muvitwatira vivuwa. Handa muntu yoseri kakosa ndiri nakamu
muvisoweru vyakalonga, yomberi ndo muntu mkamilika na
kaweza kuyilongoziya nshimba yakuwi yoseri. **3** Twenga tumtulira
falasi mumlomu mwakuwi ngoyi zya kumlonguziya su katujimiri,
na kwa njira ayi tuweza kumlonguziya kwoseri kwatufira. **4**
Mtumbwi mkulu nentu yagushemwa meli, tembera ndo mkulu
nentu, guweza kugalambuziwa kwa nkafi ndidini, na igenda
kwoseri mlongoziya kwakafira. **5** Ntambu iraa ayi, lulimi tembera
luwera shiwungiru shididini sha nshimba, lulitumbira makulu
nentu. Motu mdidini guweza kulunguziya lidowi likulu. **6** Na
lulimi lulifana na motu. Lulimi luwera shipandi shimu sha
makondola ga ntambu yoseri pakati pa viwungiru vya nshimba.
Iumemiziya nshimba yoseri na luyaka motu yagulawa mumotu
gwa Jehanamu. **(Geenna g1067)** **7** Muntu kaweza kufuga na
kafuga kala viwumbi vya ntambu zoseri, wankanyama wa lidowi
na wampongu na wanjoka na viwumbi vya kubahali. **8** Kumbiti
kwahera muntu yakaweza kulukolamlima lulimi lyalulifana na
nkanyama. Lulimi luwera shintu shidoda, hapeni gulukolimlima
na lumema usungu wawulaga. **9** Kwa lulimi twenga tulonga
mayagashii kwa Mtuwa na Tati gwetu. Kwa lulimi lulaa alu
twawapangira wantu, wantu yawaumbwa kwa ntambu ya Mlungu.
10 Visoweru vya kupetera mashi na vya kulapira vilawa mumlomu

gumu. Walongu wangu vitwatira avi vifiruwa ndiri kuwera hangu.
11 Hashi, mbwiru yimu iweza kulaviya mashi ganoga na mashi
ga munu pamuhera? **12** Walongu wangu, mtera gwa mkuyu
guweza kulera embi? Ama, mwembi guweza kulera kuyu?
Ndala, mbwiru ya mashi ga munu gaweza ndiri kulaviya mashi
ganoga. **13** Hashi, ndo gaa yakawera na luhala na mahala pakati
pamwenga? Su kalanguziyi shitwatira ashi kwa mgenderanu
gwakuwi guherepa na kwa matendu gakuwi maheri yagatendeka
kwa unanaga na luhala. **14** Kumbiti payiwera myoyu yenu imema
weya wawuhanganyika na utama na shuki na kulifira mweni,
su namulizyuma na kugalambula unakaka kuwera upayira. **15**
Mahala ga tambu ayi galawa ndiri kumpindi, mahala aga ndo
ga pasipanu, na ga shinshimba, kayi ndo ga shishetani. **16**
Toziya poseri papawera na weya na kulifira mweni, panu pawera
na ndewu na kila ntambu zya ukondola. **17** Kumbiti luhala
lwalulawa kumpindi kwa Mlungu, kwanja ndo luherepa na lufira
ponga na unanaga na upikinira na lumema lusungu na lulera
mabwajubwaju ga matendu gaherepa na lwahera ubagula ama
ufyangu. **18** Vitwatira vyavimfiriziya Mlungu vilawirana na mbeyu
zyaziyalitwi muponga, zyaziyalitwi na wantu yawajega ponga.

4 Ngondu na makomangu pakati pa mwenga vilawa koshi?
Vilawa mumatamata zyenu zidoda zyazilikomanga kila mala
munshimba mwenu. **2** Mfira vintu kumbiti muvipata ndiri, su mwa
kala kulaga, mfira nentu kupata vintu kumbiti muvipata ndiri. Su
mwankulitenderana ngondu na kulikomanga. Mpata ndiri shilii
shamfira toziya mushiluwa ndiri kwa Mlungu. **3** Na pamluwa
mpata ndiri toziya mluwa kwa nfiru idoda, mluwa su mpati
kufiriziya matamata zyenu. **4** Mwenga wantu yamuwera ndiri
waminika, hashi, muvimana ndiri kuwera ganja gwa pasipanu

ndo kuwera mngondu gwa Mlungu? Yoseri yakafira kuwera ganja
gwa vitwatira vya pasipanu kalitenda kuwera mngondu gwa
Mlungu. **5** Ama namulihola kuwera Malembu Mananagala gahera
unakaka pagalonga, “Rohu ulii Mlungu yakamtula mngati mwetu
kawera na weya ng'anji.” **6** Kumbiti manemu gatupananwa na
Mlungu gawera na makakala nentu, ntambu yagalonga Malembu
Mananagala, “Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingisi
kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawawera wananaga.” **7**
Su mumjimiri Mlungu, mumsingi Shetani, nayomberi hakawatiri.
8 Mumsegeleri Mlungu, nayomberi hakawasegeleri mwenga.
Mguluri mawoku genu mwenga yamutenda vidoda! Muyipungi
myoyu yenu mwenga wafyangu! **9** Muweri na hinginiku, mlili
na kudaya. Kuseka kwa mwenga kuweri kulila, na nemeleru
ya mwenga iweri hinginiku. **10** Mulinanagaziyi kulongolu kwa
Mtuwa, nayomberi hakawanyasuli. **11** Walongu, namulitakulirana
madoda maweni kwa mwenga. Yakamtakulira madoda mlongu
gwakuwi ama kumtoza, muntu ayu kalitakulira madoda na
kulitoza Lilagaliru lya Mlungu. Pagulitoza Lilagaliru lya Mlungu,
su gwenga gulijimira ndiri Lilagaliru lya Mlungu kumbiti gulitoza.
12 Mlungu gweka yakuwi ndo yakatula Lilagaliru na kutoza. Ndo
gweka yakuwi hera yakaweza kulopoziya na kwagamiziya. Su
gwenga gwa gaa ata gumtozi muyagu? **13** Su vinu mpikaniri
mwenga yamlonga, “Leru ama shirawu hatugendi mulushi tunga
na kulikala aku kwa shipindi sha shinja shoseri, hatuwuzi vintu
na kupata mota.” **14** Mwenga muvimana ndiri ata makaliru
genu ntambu hagaweri shirawu! Mwenga mulifana na lifukafuka
lyalilawira kwa shipindi shididini hera na kuwuka kayi. **15** Ira
memfiriziwi kulonga, “Mtuwa pakafira hatulikali na kutenda ashi
ama shilii.” **16** Kumbiti vinu mwankulidumba na kulitumba,

matumbiru ga ntambu yoseri ayi ndo madoda. **17** Su muntu
yakamana kutenda maheri na pakaleka kutenda, kankutenda
vidoda.

5 Su vinu mpikaniri mwenga walunda! Mulili na kudaya toziya ya
ntabiku yayifira kuwapata. **2** Lunda zyenu ziwola, na nguwu zya
zyenu waziliya wameyi. **3** Zahabu zyenu na mpiya ziwera kutu,
na kutu ayi hayiwapitauliri, na yeni hayilii nshimba zyenu gambira
motu. Mwenga mlimatira lunda mumashaka aga ga upeleru!
4 Msinda kuwalipa shibena mgongu yawatenda mahengu
mumalambu genu. Mpikaniri malalamiku gawu! Kulila kwa awa
yawabena malambu kusoka mumakutu ga Mtuwa yakawera na
uwezu. **5** Mulikala pasipanu mumakaliru ga kulinemeliziya na ga
anasa. Mulinenepeziya kala maweni kwa lishaka lya kulikitulwa.
6 Muwatoziti wantu yawamfiriziya Mlungu na kuwalaga, womberi
wawabeleriti ndiri mwenga! **7** Su walongu wangu, muhepeleri
mpaka Mtuwa pakiza. Muloli yakalima ntambu yakahepelera
kwa kuhepera vimeru vyakuwi vilaviyi mabenu gagafiruwa nentu.
Yomberi kahepelera kwa kuhepera kwanjira vula zya kuyalira
mpaka vula zya upeleru. **8** Namwenga vulaa mfiruwa kuhepelera,
mgoloki weri munjimiru yenu toziya lishaka lya kusoka kwakuwi
Mtuwa lyapakwegera. **9** Walongu wangu, namuhinginika maweni
gweka namwiza kutozwa na Mlungu. Yomberi ndo mtoza
yakapakwegera, kapamlayangu. **10** Walongu wangu, pamufira
kuwona uhepelera ntambu yawuwera muntabika, muliholi
wambuyi wa Mlungu, watakuliti kwa uwezu wa Mtuwa. **11**
Tuwashema womberi mbaka toziya wahepeleriti. Mpikaniriti
visoweru vya uhepelera wa Ayubu, na muvimana ntambu Mtuwa
yakamtenderiti muupeleru. Toziya Mtuwa kamema lusungu na
manemu. **12** Walongu wangu, pa goseri aga namulirapa kumpindi

ama kwa pasipanu ama kwa shintu shimonga shoseri. Mlongi
“Yina” pamfira kulonga yina na “Ndala” pamfira kulonga ndala,
su hapeni mtozwi na Mlungu. **13** Hashi, kwana muntu yoseri
pakati penu yakawera na ntabiku? Kafiruwa kamluwi Mlungu.
Ama kwana muntu yakawera na nemeleru? Kimbi lwimbu lwa
uzyumi. **14** Hashi, kwana mlweri pakati pamwenga? Kafiruwa
kawashemi wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu,
nawomberi hawamluwiri kwa Mlungu na kumswaga lipaki kwa
litawu lya Mtuwa. **15** Nawomberi pawaluwa kwa njimiru, mlweri
ulii hakaponi, toziya Mtuwa hakamuwuziliri ukomu wakuwi. Na
handa kaweriti katenditi vidoda vyoseri vilii, hakalekiziwi. **16**
Su muligambiri kuleka vidoda vyamtenditi maweni gweka na
mulilu wili kwa Mlungu maweni gweka su mpati kuponiziwa.
Maluwa ga muntu muheri, gawera na makakala ga kutenda
mavuwa. **17** Eliya kaweriti muntu gambira twenga. Yomberi
kaluwiti kwa kugangamala vula nayitowa, na vula itowiti ndiri
paisi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. **18** Shakapanu
kaluwiti kayi na mpindi itowiti vula na isi imeriziya viboga vyakuwi.
19 Walongu wangu, muntu yumu penu pakagamira kutali na
unakaka, na muntu gwingi pakamwuziya, **20** muvimani kuwera
ulii yakamwuziya muntu yakawera na vidoda kulawa munjira ya
upotuziya, hakailopoziyi rohu ya muntu ulii kulawa mukuhowa na
vidoda vivuwa havilekiziwi na Mungu.

1 Peteru

1 Neni Peteru, ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera
mwenga wantu yawasyagulitwi na Mlungu Tati, wantu
yampalanganyikiti na kulikala gambira watugira isi aku Pontu
na Galatiya na Kapadokiya na Asiya na Bituniya. **2** Mlungu
Tati kawasyaguliti mwenga kulawirana na ntambu yakafira
mweni, na mpungwa kwa Rohu, mpati kumjimira Yesu Kristu na
kumishirwa kwa mwazi gwakuwi. Manemu na ponga gavuwa
gaweri pamuhera na mwenga. **3** Tumkwisi Mlungu na Tati
gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Kwa lusungu lwakuwi likulu
katupanana twenga ukomu wa syayi kwa kumzyukisiya Yesu
Kristu. Katupanana litumbiru lyanakaka, **4** su twankulolera
uhala wa matekeleru ga Mlungu, matekeleru yagawola ndiri na
yagahera uhakata na galii yaganyala ndiri. Mlungu kawatulira
kumpindi matekeleru aga. **5** Na mwenga mlolerwa weri na
makakala ga Mlungu kwa njira ya njimiru toziya ya ulopoziya
yauwera kala kugubutulwa mumashaka ga upeleru. **6** Munemeleri
mushitwatira ashi, paiwera vinu kwa shipindi shididini hamfiruwi
kuhinginiki toziya ya majeru ga ntambu yingiyingi yamtabika.
7 Majeru aga lengu lyakuwi ndo kulanguziya nakaka njimiru
yenu, yaiwera na mana nentu kuliku zahabu yeni tembera ata
payiwora ijerisiwa kwa motu. Toziya ayi mwenga hampati uzyumi
na ligoya na ukwisa, lishaka lilii Yesu Kristu pakagubutulwa. **8**
Mwenga mwankumfira yomberi tembera mumwoniti ndiri, na
mumjimira tembera mumwona ndiri vinu. Su munemelera kwa
ukwisa yawutakulika ndiri, **9** toziya mwankuwanka ulopoziya wa
rohu zyenu, wawuwera lengu lya njimiru yenu. **10** Wambuyi
wa Mlungu yawatungiti kuusu manemu geni hagaweri ga
nakaka kwa mwenga, wasakuliti na kukosiya kosiya kuusu

ulopoziya awu, **11** womberi wafiriti kushimana shipindi na ntambu
yashiwera, shipindi pakatakuliti Rohu gwa Kristu yakaweriti
mngati mwawu, pakatunga kuusu ntabika hayimpati Kristu na
ukwisa yawuwiza. **12** Mlungu kawagubuturiti wambuyi wakuwi
kuwera ujumbi ulii yawaubweriti, walibweleriti ndiri weni kumbiti
wawabweleriti mwenga Shisoweru Shiwagira kwa makakala ga
Rohu Mnanagala yakatumitwi kulawa kumpindi kwa Mlungu,
lihengu ali liwera ndiri na mota yawu weni kumbiti kwajili ya
mwenga. Ata wantumintumi wa kumpindi mewafiri kuvimana
vitwatira avi. **13** Su muweri kala nakamu na kulikala masu.
Mlituli litumbiru lyenu lyoseri mumanemu galii hampananwi
shipindi Yesu Kristu pakagubutulwa. **14** Gambira wana wa
Mlungu yawajimira, namujimira nakamu kufata kayi matamata
zidoda zyamuweriti nazu pamuwumaniti ndiri unakaka wa
Mlungu. **15** Kumbiti yomberi yakawashemiti ndo mnanagala,
su mwenga muweri wananagala muvyoseri vyamutenda. **16**
Toziya Malembu Mananagala galembwa, “Muweri wananagala
toziya neni ndo mnanagala.” **17** Pamumkanda Mlungu, mwenga
mumshema Tati. Su muvimani kuwera yomberi kamtoza kila
yumu kulawirana na matendu gakuwi pota kubagula, mwendereyi
kumjimira Mlungu pamulikala gambira wahenga pasipanu. **18**
Toziya muvimana kuwera mwenga mlopoziwitwi mumgenderanu
gwenu yagufaa ndiri yagumuwankiti kulawa kwa wazewi wenu.
Kumbiti mlopoziwiti ndiri kwa vintu vyaviharabika, kwa mpiya
ama zahabu, **19** kumbiti kwa mwazi gwa mana nentu gwa
Kristu, yakaweriti gambira mwana kondolu yakahera shilema
ama lidowa. **20** Yomberi kasyagulitwi na Mlungu pamberi pa
kunyawa pasipanu, kumbiti kagubutulitwi mumashaka aga ga
upeleru toziya ya mwenga. **21** Kwa njira yakuwi mwenga

mwankumjimira Mlungu yakamzyukisiyiti na kumpanana ukwisa,
su njimiru yenu na litumbiru lyenu viwera kwa Mlungu. **22**
Vinu mwenga mulipunga maweni kwa kuujimira unakaka, su
mwenga muwafira nakaka wayenu pota na ufyangu, su mulifiri
nakamu kwa moyu gwoseri. **23** Toziya mpananitwi ukomu
wa syayi, ulii yawulawiti ndiri mumbeyu yayiharabika, kumbiti
kulawa mumbeyu yayiharabika ndiri kwa njira ya ujumbi wa
Mlungu yawuwera ukomu na wa mashaka goseri. **(aiōn g165)** **24**
Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Kila muntu kalifana
na mahamba, na ukwisa wakuwi woseri ulifana na uluwa wa
mahamba. Mahamba ganyala, na uluwa utuluka. **25** Kumbiti
ujumbi wa Mtuwa ulikala mashaka goseri.” Ujumbi awu ndo
Shisoweru Shiwagira shamubweleritwi. **(aiōn g165)**

2 Su muleki ukondola woseri na upayira na ufyangu na weya na
kila ntambu zya kutakulirana madoda. **2** Gambira wana wanonu
ntambu yawafira maweri, mfiruwa kuwera na mata ga maweri
geni ga shirohu, su kwa aga mpati kukula muulopoziya wenu.
3 Vinu mwenga muvimana kuwera Mtuwa ndo muheri. **4** Su
mumgenderi Mtuwa, libuwi lya ukomu lyalilemitwi na wantu,
kumbiti kulongolu kwa Mlungu ndo libuwi lyalisyagulitwi na lya
mana nentu. **5** Na mwenga vulaa, gambira mabuwi yagawera
makomu, munyawiwa muweri numba ya shirohu kweni aku
hamtenderi ntambu mtambika gwa shirohu pakalaviya tambiku
zya shirohu zyazijimirwa na Mlungu kupitira Yesu Kristu. **6**
Toziya Mumalembu Mananagala galembitwi, “Guloli, nankutula
libuwi aku Sayuni, libuwi lya lyanjiru lya mupembi lyalisyagulitwi
na lya mana nentu, na muntu yoseri yakamjimira yomberi
hapeni kasoniziwi.” **7** Kwa mwenga yamujimira, libuwi ali lyana
mana nentu. Kumbiti kwa walii yawajimira ndiri, Malembu

Mananagala ntambu yagalonga, “Libuwi lyawalilemiti wanyawa
numba, liwera libuwi lyaliwera na mana kuliku goseri,” **8** kayi
galonga, “Libuwi ali ndo wantu hawalikwali, litalawu haliwatendi
womberi waguwi.” Womberi walikwala toziya wajimira ndiri
ujumbi wa Mlungu, na hangu ndo ntambu yawapangiwitwi
kwanjira kwanja. **9** Kumbiti mwenga ndo lukolu lwalusyagulwa
na utambika wa shifalumi na shipinga sha wantu wananagala na
wantu wakuwi Mlungu, yamushemitwi kubwera matendu makulu
gakulikangasha ga Mlungu, yakawashemiti kulawa muluwindu
na kuwayingiziya muulangala wakuwi wa kulikangasha. **10**
Shipindi shimu, mwenga muwera ndiri wantu wa Mlungu,
kumbiti vinu mwenga muwera wantu wakuwi, shipindi shimu
muwoneritwi ndiri lusungu na Mlungu, kumbiti vinu muwonerwa
lusungu. **11** Waganja wangu, nuwahiga nentu mwenga gambira
wahenga na yawapita pasipanu! Muleki matamata zidoda
zyazisingana na rohu zyenu. **12** Mfiruwa kuwera na mgenderanu
guherepa nentu pakati pa wantu yawamumana ndiri Mlungu
su ata pawawatakulira mtenda madoda wawezi kugamana
matendu genu maheri, su wamkwisi Mlungu lishaka lya kwiza
kuwatoza wantu. **13** Su muwajimiri walongoziya woseri wa wantu
toziya ya Mtuwa, ujimira kwa mfalumi yakaweriti mkolamlima
mkulu, **14** ama ujimira kwa walongoziya wa mikowa, weni
yawasyagulitwi nayomberi kuwatoza yawatenda madoda na
kuwazyuma yawatenda gaherepa. **15** Toziya Mlungu kankufira
mwenga kwa matendu genu maheri gamtenda, muwanyamaliziyi
wantu wazigizigi yawahera mahala. **16** Mulikali gambira wantu
walekeru, kumbiti namuwutendera ulekeru wenu kuwufifa
ukondola, kumbiti mulikali gambira wantumintumi wa Mlungu.
17 Muwapanani ligoya wantu woseri. Muwafiri walongu wenu

waumini na mmupanani ligoya Mlungu. Mmupanani ligoya
mfalumi. **18** Mwenga wantumintumi wa ukaya, muwajimiri
watuwa wenu kwa ligoya lyoseri, yawawera waheri na yawawera
wapoli, muwajimiri ata walii yawakalaziya. **19** Toziya handa
muhepelera kutama kwa ntabiku yamfiruwa ndiri toziya muvimana
handa Mlungu kafira hangu, su Mlungu hakawatuli weri. **20**
Hamupati shishi pamuhepelera makomangu gamfiruwa toziya
ya vidoda vyamtenda? Kumbiti handa pamuhepelera ntabiku
ata paiweri mtenda maheri, Mlungu hakafiriziwi na mwenga.
21 Aga ndo gamshemiritwi, Kristu mweni katabikiti toziya ya
mwenga, na kawalekerani mfanu, su mtendi ntambu yakatenditi
mweni. **22** Yomberi katenditi ndiri vidoda, ama katakuliti ndiri
upayira woseri. **23** Pawamwigiliti yomberi kawankula ndiri kwa
kwigila, pakapatiti ntabiku yomberi kalaviyiti ndiri vitiriziwu, su
kagatuliti matumbiru gakuwi kwa Mlungu, mtoza gwa teratera.
24 Yomberi mweni kavipapiti vidoda vyetu munshimba mwakuwi
pakapingikitwi palupingika, su tuleki kutenda vidoda na kulikala
makaliru gagamfiriziya Mlungu, na kwa vironda vyakuwi mwenga
mponiziwitwi. **25** Mwenga muweriti gambira wakondolu yawaweriti
wagamira, kumbiti vinu mumuwuyira Mlolera na yakawulolera
ukomu wenu.

3 Namwenga wadala, mlituli pasi pa uwezu wa wapalu wenu,
su handa kwana wapalu woseri yawajimira ndiri shisoweru sha
Mlungu, wapati kujimira kwa kuguwona mgenderanu gwenu.
Hayiweri ndiri kwa mwenga mpaka kutakula shisoweru, **2** toziya
hawawoni ntambu mgenderanu gwenu yaguwera guherepa na
gwa ligoya. **3** Kuliheripiziya kwa mwenga namtumbira vitwatira
vya kunja, gambira ntambu zya kudukusa viri zya maringisu
nentu na kuvala vintu vya zahabu na nguwu zya beyi nkulu. **4**

Su uherepa wenu ufiruwa kulawirana na ntambu ya mngati mwa
untu wa nakaka, uherepa yawunyala ndiri wa uheri na unyamaliru
wa rohu, weni ndo wa mana nentu palongolu pa Mlungu.
5 Hangu ndo ntambu yawaliherepiziyiti pamakashu wadala
wananagala yawamguwiriti na kumtumbira Mlungu kwa kulitula
pasi pa wapalu wawu, **6** gambira Sara ntambu yakalituliti pasi
pa Aburahamu na kumshema yomberi mtuwa gwakuwi. Mwenga
muwera vinu wahinga wakuwi handa pamutenda gaherepa
pota kutiliziwa shintu shoseri. **7** Ntambu iraa ayi mwenga
wapalu, mulikali na wadala wenu kwa mahala, muwapanani
ligoya pamuvimana kuwera womberi wawera legilegi na ntambu
yawawera wahala pamuhera na mwenga manemu ga ukomu,
mtendi hangu su kwahera shintu hashileweleri maluwa genu
kwa Mlungu. **8** Upeleru, mwenga mwawoseri mfiruwa kuwera
na moyu gumu na pamuliwonera lusungu maweni mwenga
na muweri wapoli na wananaga. **9** Namuwawuzilira wantu
vidoda kwa vidoda, ama mayigilangu kwa mayigilangu kumbiti
muwatekeleri, toziya mwenga mshemitwi na Mlungu mpati
kugahala matekeleru. **10** Malembu Mananagala galonga,
"Muntu yakafiriti kuganemelera makaliru, na kugawona mashaka
gaherepa, kalileweleri nakatakula makondola na kushapira
kulonga upayira. **11** Kaleki kutenda ukondola na katendi
gaherepa, kayisakuli ponga na kuyikolera weri. **12** Toziya masu
ga Mtuwa gawalola walii yawawera waheri na kugapikanira
maluwa gawu, Kumbiti kawatulira shisogu wantu yawatenda
makondola." **13** Ndo gaa hakawatenduwi mwenga handa
pamuwera wagangamala mukutenda gaherepa? **14** Kumbiti
ata pamfiruwa kupata ntabiku toziya ya kutenda yagamfiriziya
Mlungu, su mtekelerwa! Namtira shilii shawatira womberi,

namutulwa mukushashatika. **15** Kumbiti mumkwisi Kristu kuwera
Mtuwa mumyoyu mwenu. Muweri kala kumwankula muntu yoseri
yakawakosiya litumbiru lyamuwera nali. **16** Su mtendi hangu
kwa lyoga na ligoya, kumbiti muweri na nfiru zyazitulanguziya
mwahera likosa, su woseri pawawahigilanga kulawirana na
mgenderanu guherepa yamuwera nagu mu Kristu, womberi
hawasoniziwi kwa shilii shawawayowelera. **17** Toziya iherepa
kutabika kwa kutenda maheri, Mlungu pakafira, kuliku kutabika
kwa kutenda makondola. **18** Su Kristu viraa katabisiyitwi na
kuhowa kwa mala yimu hera toziya ya vidoda, yomberi yakaweriti
muheri katabisiyitwi na kuhowa toziya ya wantu wakondola, su
kawalanguziyi mwenga njira ya kumgendera Mlungu. Yomberi
kalagitwi shinshimba kumbiti katenditwi mkomu murohu, **19**
na kwa rohu vulaa yomberi kagenditi kuzibwelera rohu zilii
zyaziweriti mushibetubetu **20** yawalemiti kujimila pamakashu
Mlungu pakawahepeleriti mumashaka ga Nuhu shipindi Safina
payiweriti yankunyawiwa. Musafina amu, wantu watangala ndiri,
wantu wanani hera pa wantu woseri ndo walopoziwitwi pamashi,
21 na mashi geni gaweriti mfanu gwa ubatizu yawuwalopoziyiti
mwenga vinu vulaa. Ubatizu ndo shisoweru ndiri shakuwusiya
udoda munshimba kumbiti ndo lagilu lya nfiru iherepa kwa
Mlungu. Liwalopoziyi mwenga kwa uzyukusiwu wa Yesu Kristu,
22 yomberi yakagenditi kumpindi na vinu kalikala uwega wa
kumliwu wa Mlungu, kankuwakolamlima wantumintumi wa
kumpindi wa Mlungu woseri na ukulu na yawawera na makakala.

4 Toziya Kristu katabisiwitwi munshimba yakuwi, na mwenga
vulaa mfiruwa kuligangamaziya kwa nfiru gambira yakuwi mana
muntu yakatabisiwitwi kala munshimba su kaleka kutenda
vidoda. **2** Kwanjira vinu, makaliru yagasigaliti kulikala pasipanu

gafiruwa ndiri kulonguziwa na matamata zya umuntu kumbiti
gafiruwa kulonguziwa na mafiliru ga Mlungu. **3** Pamakashu
mwenga muweriti na shipindi shivuwa sha kutenda vitwatira
vyavitendwa na wantu yawamumana ndiri Mlungu. Mulikaliti
makaliru ga umweni na matamata na ndewu na kulowera nentu
na kuguwira vinyagu. **4** Vinu wantu yawamumana ndiri Mlungu
wankulikangasha pawawona kuwera hamuweri ndiri pamuhera
nawomberi kayi kulikala muvidoda, su wankuwahigilanga. **5**
Kumbiti womberi hawafiruwi kutakula vitwatira vyoseri vya
makaliru gawu kulongolu kwa Mlungu yakawera kala kuwatoza
yawawera wakomu na wahowiti. **6** Ndo mana Shisoweru
Shiwagira shibweritwi ata kwa walii vinu wahowiti, su womberi
watozwi mumakaliru gawu ga mnshimba gambira wamonga,
kumbiti walikali murohu ntambu Mlungu yakalikala. **7** Upeleru
wa vintu vyoseri wapakwegera. Su mfiruwa muweri na maholu
gaherepa na kulikolamlima maweni na kulikala masu muwezi
kumluwa Mlungu. **8** Pa goseri aga, mulifiri kwa moyu gwoseri
maweni mwenga, toziya mafiliru gagubika vidoda vivuwa. **9**
Mulishemeri maweni gweka munumba zyenu pota kuhinginika.
10 Kila yumu kafiruwa kulitendera lifupu lyakapananitwi na
Mlungu kuwatendera wamonga, gambira ntumintumi muheri gwa
mafupu ga ntambu yingiyingi ga Mlungu. **11** Yakalonga shintu,
visoweru vyakuwi viweri gambira visoweru vya Mlungu, na kila
yakawatanga wantu katendi hangu kwa likakala lyakapananitwi
na Mlungu, su muvitwatira vyoseri Mlungu kakwiswi kupitira
Yesu Kristu. Kwakuwi kuweri ukwisa na likakala mashaka goseri.
Yina haa. **(aiōn g165)** **12** Waganja wangu, namulikangasha
kwa majeru makulu gampata, handa mpatwa na vitwatira
vihenga. **13** Su munemeleri toziya mtabiki handa Kristu ntambu

yakatabikiti, su muwezi kuwera na nemeleru ivuwa shipindi
ukwisa wakuwi paugubutulwa. **14** Mpeterwa mwenga payiwera
mwankuyigirangwa toziya ya kumfata Kristu, shitwatira ashi
shimanizira handa Rohu gwa ukwisa, mana yakuwi Rohu gwa
Mlungu, kalikala pamuhera namwenga. **15** Nakawera muntu
yoseri mngati mwenu, handa pakatabika, toziya ndo mlaga
na mwivi na yakatenda makondola. **16** Kumbiti handa muntu
pakatabika toziya ndo kamjimira Yesu, kafiruwa nakawona
soni, su kamkwisi Mlungu, toziya muntu ayu kashemwa kwa
litawu lya Kristu. **17** Shipindi sha kutoza shisoka, na kutoza
aku kwankwanja na wantu wakuwi Mlungu mweni. Payiwera
kutoza aku kuyanjira kwatwenga, su upeleru wakuwi hauweri
wa ntambu gaa kwa walii yawalema kushijimira Shisoweru
Shiwagira sha Mlungu? **18** Malembu Mananagala galonga,
"Payiwera vikamala kwa wantu yawamfiriziya Mlungu kulopoziwa,
su hayiweri hashi kwa wantu yawamguwira ndiri Mlungu na
yawatenda vidoda?" **19** Su walii yawatabika kulawirana na
mafiliru ga Mlungu, mwendereyi kutenda yagaherepa na walituli
pasi pa Muwumba gwawu yakawera mwaminika.

5 Kwa wazewi yawawera yawalongoziya pakati penu, neni
nuwahiga panwera mzewi muyenu, mkapitawu gwa ntabika ya
Kristu na ntenditi pamuhera muukwisa haugubutulwi pamberi, **2**
mushiloleri weri shipinga shampananitwi na Mlungu, mushiloleri
weri, kwa kulazimisha ndiri kumbiti kwa moyu muheri ntambu
yakafira Mlungu. Mtendi lihengu ali kwa kufira ndiri mpiya,
kumbiti kwa moyu gwenu gwoseri. **3** Namuwakolamlima kwa
makakala walii yawatulitwi pasi pa ugolokera wenu, kumbiti
muweri mfanu kwa shipinga ashi. **4** Na Mlolera Mkulu pakalawira,
mwenga hamuwanki lijenjeri lya ukwisa yawufifiya ndiri. **5**

Ntambu iraa ayi mwenga wantemba mufiruwa kuwajimira
wazewi yawalongoziya. Mwawoseri mwenga mfiruwa kuwera
wananaga su mpati kulitenderana maweni toziya Malembu
Mananagala galonga, “Mlungu kawasinga wantu yawawera
na malingisi kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawawera
wananaga.” **6** Su mnanagi pasi pa liwoku lya Mlungu lyaliwera
na makakala, su kawanyasuli kwa shipindi shakuwi. **7** Mumtulili
magaziwu genu goseri, toziya yomberi kankuwalolera weri.
8 Mulikolimlima na mulikali masu! Toziya mngondu gwenu,
Mkondola, kankuzyengetazyengeta gambira simba yakaguguma
pakasakula muntu gwa kumliya nakamu. **9** Mgangamali
munjimiru na mumlemi Shetani, pamuvimana kuwera walongu
wenu yawajimira Kristu poseri pasipanu wankupananwa na
ntabiku iraa ayi. **10** Kumbiti pamtabika kala kwa shipindi
shididini, Mlungu yakawera gwa manemu goseri yakawashemiti
kwingira muukwisa wakuwi wa mashaka goseri mukulikolerana
pamuhera na Kristu, yomberi mweni hakawatendi waweri
wakomu kayi na kuwatula makakala na kuwagangamaziya na
kuwapanana lyanjiru ligangamala. **(aiōnios g166)** **11** Kwakuwi
Mlungu kuweri uwezu mashaka goseri! Yina haa. **(aiōn g165)**
12 Nuwalembiriti luhamba alu ludidini kwa utanga wa Silwanu,
mlongu yanummana na kumjimira. Nfira kuwapanana moyu na
kutakula kuwera shitwatira ashi ndo manemu ga nakaka ga
Mlungu. Mgangamali mumanemu aga. **13** Shipinga sha wantu
yawamjimira Kristu wayenu yawasyagulitwi na Mlungu panu
Babiloni, wankuwalamsiya. Vulaa vilii Mariku yakawera gambira
mwana gwangu, kankuwalamsiya. **14** Mulilamsiyi kwa lirangaliru
lya mafiliru ga wantu yawalikolerana pamuhera na Kristu. Ponga

iweri kwa mwenga mwawoseri yamulikolerana pamuhera na

Kristu. Yina haa.

2 Peteru

1 Neni Simoni Peteru, mtenda lihengu na ntumintumi gwa Yesu
Kristu, nankuwalembera mwenga kwa uheri wa Yesu Kristu
yakawera Mlungu gwetu na Mlopoziya gwetu, mpananwa njimiru
teratera na yatwenga. **2** Manemu na ponga gongereki kwa
mwenga mukummana Mlungu na Yesu Mtuwa gwetu. **3** Kwa
makakala gakuwi ga shimlungu, Mlungu katupanana vitwatira
vyoseri vyatuvifira mumakaliru ga kumguwira kwa kummana
mweni yakatushemiti tutendi pamuhera muukulu na kwa uheri
wa ukwisa wakuwi na uherepa wakuwi. **4** Kupitira avi yomberi
katupanana twenga mafupu makulu na ga mana nentu, su kwa
mafupu aga mpati kuzishapira upotuziya wa matamata zidoda
zyaziwera pasipanu na kutenda pamuhera muntambu yakuwi ya
shimlungu. **5** Toziya ayi, mgangamali kwongera njimiru yenu
kwa uheri na kwa uheri wenu kwongera kuvimana, **6** na kwa
kuvimana kwenu mwongeri kulikolamlima na kwa kulikolamlima
kwenu mwongeri uhepelera na kwa uhepelera wenu mwongeri
kumguwira Mlungu. **7** Kwa kumguwira Mlungu mwongeri uganja
wa shirongu na kwa uganja wa shirongu mwongeri mafiliru.
8 Pamuhera na goseri aga kwa uvuwa, haziwatendi muweri
watenda lihengu yawafaa na kuwera na mota mukummana
Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **9** Kumbiti muntu yakahera aga kawera
lwisi na kaweza ndiri kuwona na kalyaluwa kuwera kapungitwi
kala vidoda vyakuwi vya makashu. **10** Su walongu wangu,
mgangamali nentu kuwutenda ushemwa wenu na usyagula
wenu kwa Mlungu, shiweri shitwatira sha mashaka goseri. Handa
pamulikala ntambu ayi, hapeni mulikwali nakamu, **11** na mwenga
hamulekeziwi nakamu kwingira muufalumi wa mashaka goseri
wa Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. **(aiōnios g166)** **12** Su

hanendereyi kuwaholuziya mashaka goseri vitwatira avi, tembera
muvimaniti kala na mgangamala muunakaka yamuwuwankiti. **13**
Mona kuwera shitwatira shiherepa kwaneni kuwayumusiya na
kuwaholuziya vitwatira avi, shipindi shoseri shanulikala pasipanu,
14 toziya nuvimana kuwera kanongola hanfuwi, Mtuwa Yesu
kristu ntambu yakang'ambiriti pota kufifa. **15** Su hantendi kila
shaweza nakaka su pakuhowa kwaneni, mwenga hamuwezi
kuvihola vitwatira avi shipindi shoseri. **16** Shipindi patuwafunditi
kuusu makakala gakuwi na kwiza kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu
Kristu, tulitumbira ndiri tambu hera zya upayira. Twenga tuwoniti
ukwisa wakuwi kwa masu getu twaweni. **17** Twenga tuweriti
shipindi pakapananitwi ligoya na ukwisa kulawa kwa Mlungu Tati,
shipindi liziwu palimwiziriti kulawa kwakuwi yomberi yakawera
Mlungu Mkulu, palilonga, “Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira
nentu, nherepeziwa nayomberi.” **18** Kayi twenga twaweni
tupikaniriti liziwu ali kulawa kumpindi kwa Mlungu shipindi
patuweriti pamuhera nayomberi palugongu lunanagala. **19** Na
twenga twana unakaka nentu kuusu ujumbi wa wambuyi wa
Mlungu na mwenga hamutendi weri pamushipikanira nakaka,
toziya shiwera gambira shikoluboyi shashilangalira muluwindu
mpaka papawera mandawira na ntondu ya mandawira ilawiri
mumyoyu mwenu. **20** Pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera
kwahera muntu yakaweza kuwutakulira kwa mahala gakuwi
mweni mana ya umbuyi yawuwera Mumalembu Mananagala. **21**
Toziya kwahera ujumbi wa shimbuyi woseri yawulawirana na
mafiliru ga shimuntu, kumbiti wantu walaviyiti umbuyi wa Mlungu
pawalongoziwa na Rohu Mnanagala.

2 Palawiriti wambuyi yawapayira pakati pa wantu na ntambu
iraa ayi wafunda wa upayira hawalawili pakati penu. Wantu

awa hawayingiziyi mafundu ga upayira gagajega uharabisiya na
kumlema Mtuwa yakawakomboriti na kwa njira ayi hawajegi
vumu maharabisiwu makulu kwawu weni. **2** Kayi wantu wavuwa
hawazifati njira zyawu zya undiyandiya na toziya ya shilii
shawatenda su njira ya unakaka hayigilangwi. **3** Kwa matamata
zyawu zidoda zya ulunda hawapati mota kwa kuwagambira
tambu zya upayira. Mlungu katuliti kwanjira makashu kuwera
hakawatozi na kagonja ndiri, nakaka hakawaharabisiyi nakamu!
4 Mlungu kawalekiti ndiri wantumintumi wa kumpindi pawatenditi
vidoda, su kawasiti pahala pa ntabiku, kweni aku watawitwi
kwa minyololu muluwindu dunu pawahepa lishaka lya kutoza
kwawu. **(Tartaroō g5020)** **5** Viraa Mlungu kapalekiti ndiri pasipanu
pa makashu, su kajegiti mafuriku gavuwa paisi kwa wantu
yawamguwiriti ndiri Mlungu, kumbiti Nuhu yakawubweriti uheri,
Mlungu kamlopoziyiti mweni pamuhera na wantu wamonga
saba. **6** Viraa Mlungu kalutoziti lushi zya Sodoma na Gomora
na kalilunguziyiti tikitiki kwa motu, kazitenda ziweri mfanu
gwa vitwatira haviwapati wantu yawamguwira ndiri Mlungu,
7 na kamlopoziyiti Lutu, muntu yakamfiriziyiti Mlungu, muntu
yakahinginikiti nentu na mgenderanu gwa undiyandiya gwa wantu
yawatenditi ukondola. **8** Lutu yakaweriti muntu yakamfiriziyiti
Mlungu, kalikaliti pakati pawu na kila lishaka moyu gwakuwi
guweriti na hinginiku nentu kwa kupikinira na kugawona matendu
gawu ga udoda gawatenditi. **9** Payiwera hangu, Mtuwa kavimana
ntambu ya kuwalopoziya mumajeru wantu yawamfiriziya Mlungu
na ntambu ya kuwatula wantu yawatenda ukondola su kawaazibu
mulishaka lya utoza. **10** Nakamu kwa walii yawafata matamata
zidoda zya nshimba na kuwubeza uwezu wa Mlungu. Kwa
msindu na masinganu, wantu awa watira ndiri na wavitakulira

madoda viwumbi vyaviwera na ukwisa kumpindi. **11** Kumbiti
ata wantumintumi wa kumpindi, womberi wawera na uwezu na
makakala nentu, wawasitaki ndiri kwakwigiranga viwumbi avi
kulongolu kwa Mtuwa. **12** Kumbiti wantu awa wavigilanga vitwatira
vyawavimana ndiri, su womberi walifana na wankanyama
yawahera mahala, wayiwuka na shakapanu wakamulwa na
kulagwa na gambira wankanyama wakalipa womberi viraa
hawagamiziwi nakamu. **13** Womberi hawapati ntabiku kwa
ntabiku yawayijegiti. Nemeleru zyawu ndo kutenda vitwatira vya
staleyi zya nshimba paliwala. Womberi wawera madodisiya na
soni hera pawanemelera njira zyawu zya upayira pawatenda
msambu pamuhera na mwenga. **14** Masu gawu gamema
uhumba na hapeni waleki kutenda vidoda. Wazyangazyanga
walii yawagangamala ndiri, womberi moyu yawu izowelera
kuwera na matamata zya ulunda, wapangilirwa na Mlungu.
15 Wayileka njira yayinyoshikiti, womberi wagamiriti na kufata
njira ya yakayigendiriti Balamu mwana gwa Biori yakafiriti
shibenamgongu sha ukondola. **16** Kumbiti toziya ukondola
wakuwi su kakalipiritwi na nkanyama punda yakatakula ndiri
na katakuliti kwa liziwu lya muntu na kumlewelera mbuyi ayu
gwa Mlungu yakafiriti kutenda shintu sha lukwali. **17** Wantu awa
wawera gambira mbwiru zyaziyumiti ama gambira mawundu
yagasukumitwi na lipuga likulu, luwindu dunu litulwa kala kwajili
womberi. **(questioned)** **18** Toziya womberi watakuliti visoweru
vizigizigi na kwa matamata zidoda zya nshimba na undiyandiya
wawazyanga wantu yawanjiti kulitula gweka pa wantu yawalikaliti
muwupayira. **19** Womberi wawalagira ulekeziwu, uganu womberi
weni wawera wamanda wa ukondola toziya muntu kawera
mumanda gwa shintu shoseri shashimkolamlima. **20** Wantu

yawalituliti gweka muukondola wa pasipanu kwa kumumana
Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu, shakapanu wajimira kayi
kugomiziwa na kusinda, su wantu awa hawaweri wadoda kuliku
kwanja ntambu yawaweriti. **21** Meiweri mbaka kwa womberi
kuwera mewavimani ndiri nakamu njira yaimfiriziya Mlungu
kuliku kuyimana shakapanu kuyileka na kulyagamiziya lilagaliru
linanagala lyawapananitwi. **22** Kwana mesali yayilonga, “Ng'ang'a
kagawuyira galii gakatapikiti,” na, “Mtumbi yakaguluritwi kala
kagalagataga kayi mumadika.” Ntambu ayi iwera kwawu vinu.

3 Waganja wangu, alu vinu ndo luhamba lwa pili
lwanuwalembera. Mumahamba aga mawili njeriti kuyumusiya
nfiru ziherepa mumahala genu kwa kuwaholuziya vitwatira avi.
2 Nfira muviholi visoweru vyavilongitwi makashu na wambuyi
wananagala wa Mlungu, na lilagaliru lilii lyawapananitwi na Mtuwa
na Mlopoziya kupitira wantumintumi wenu. **3** Pamberi pa aga,
mfiruwa kuvimana kuwera mashaka ga upeleru hawizi wantu weni
magenderanu gawu gakolwamlima na matamata zyawu zidoda,
na hawawabezi. **4** Womberi hawalongi, “Yomberi kawalagiliti
kuwera hakizi, su vinu kakoshi? Vitwatira ndo viraa virii kwanjira
wambuyi wetu pawahowiti, vintu ndo viraa virii ntambu yaviweriti
kwanja pa kuwumbwa pasipanu!” **5** Womberi kwa ng'anji
wawulekiti unanaka awu kuwera Mlungu katakuliti shisoweru,
mpindi ziweriti kwanjira makashu na pasipanu panyawitwi kulawa
mumashi, **6** na Mlungu kagalagiliriti mafuriku ga mashi gahalibisiyi
pasipanu pa makashu. **7** Kumbiti kwa shisoweru shilaa ashi
mpindi zya vinu na pasipanu zitulwa kwajili ya kuhalibisiwa kwa
motu, pazitulwa mpaka lishaka lilii lya kuwatoza na kuwagamiziya
wantu yawamguwira ndiri Mlungu. **8** Waganja wangu, kumbiti
namulyaluwa shintu shimu! Kulongolu kwa Mtuwa, lishaka limu

liwera gambira vinja elufu yimu na vinja elufu yimu iwera gambira
lishaka limu. **9** Mtuwa kakawa ndiri kugatenda galii gakalagiliti
gambira wantu wamonga ntambu yawalihola kuwera hakakawi.
Yomberi kahepelera toziya ya mwenga, toziya kafira ndiri ata
yumu gwenu kagamiri, kumbiti kawakwega woseri wapati kuleka
vidoda vyawatenda. **10** Kumbiti lishaka lya Mtuwa halizi gambira
shimpegu. Mpindi haziyagamiri kwa lirindimiru likulu, na kila
shintu sha kulyera hashagamiziwi kwa motu, na pasipanu na
kila shintu shashiweramu havilekwi hera. **11** Toziya kila shintu
hashiharabisiwi kwa ntambu ayi, su mwenga hamuweri wantu
wantambu gaa? Mwenga mfiruwa kulikala makaliru mananagala
na kumjimira Mlungu na kumpanana ligoya, **12** pamulihepa
lishaka lilii lya Mlungu na kulitenda lizi kanongola, lishaka lyeni
mpindi hazilunguziwi nakamu kwa motu na kuhalibisiwa, na vintu
vya kulyera haviyeyuki kwa livuki. **13** Kumbiti kulawirana na
lagila lya Mlungu, twankuhepa kuwera hakuweri na mpindi ya
syayi na pasipanu pa syayi, pahala pa wantu yawamfiriziya
Mlungu. **14** Waganja wangu, pamuwera mwankulihepa lishaka
lilii, mgangamali mukuherepa nentu pota na likosa lyoseri
kulongolu kwa Mlungu, na kuwera na ponga nayomberi. **15**
Mwenga mfiruwa kuwona uhepelera wa Mtuwa kuwera ndo
lupenu lyakawapanana su mpati kulopoziwa gambira Paulu
mlongu gwetu yatumfira ntambu yakawalembiriti kwa luhala
lyakapananitwi na Mlungu. **16** Yomberi kalembiti shintu shilaa shilii
mumahamba goseri pakavilongera vitwatira avi. Mumahamba
gakuwi galii kwana vitwatira vyamonga vyavikamala kuvimana,
wantu yawawera wazigizigi na yawagangamala ndiri ntambu
yawagalambula mana ya Malembu Mananagala gamonga, su
wagapotuziya kwa magomiziwu gawu weni. **17** Kumbiti kwa

mwenga walongu wangu, mushimaniti kala shitwatira ashi. Su mulikali weri namwiza kupotuziwa na mafundu ga makosa ga wantu yawagajimira ndiri malagaliru na kuguwa kulawa muwugangamala wenu uherepa. **18** Kumbiti mwendereyi kukula mumanemu na kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. Ukwisa uweri kwakuwi, vinu na ata mashaka goseri! Yina haa. **(aiōn g165)**

1 Yohani

1 Tuwalembera mwenga kuusu Shisoweru gwa ukomu yakaweriti
kwanjira kwanja. Twenga tupata kumpikinira na kumuwona kwa
masu getu twaweni, tumloliti na kumkola kwa mawoku getu
twaweni. **2** Ukomu ayu pakalawiriti twenga tumuwoniti na tutakula
visoweru vyakuwi na kuwabwelera ukomu ayu gwa mashaka
goseri, yakaweriti kwa Tati na kalanguziyitwi kwa twenga.
(aiōnios g166) **3** Tuwabwelera mwenga shilii shatushiwoniti na
kushipikinira, su mwenga mpati kutenda pamuhera natwenga
muwumu yatuwera nagu na Tati na Mwana gwakuwi Yesu
Kristu. **4** Twankuwalembera vitwatira avi su nemeleru ya twenga
imalilika. **5** Su ujumbi yatuwupikaniriti kwakuwi na yatuwabwelera
mwenga kuwera Mlungu ndo ulangala na kwakuwi kwahera
luwindu nakamu. **6** Patulonga kuwera twana uwumu nayomberi
na uganu patugendagenda muluwindu, twenga tupaya na
matendu getu ganakaka ndiri. **7** Kumbiti patugendagenda
muulangala gambira Mlungu ntambu yakalikala muulangala,
su hatuweri na umu twaweni gweka na mwazi gwakuwi Yesu
Kristu, Mwana gwakuwi, gwankutupunga vidoda vyoseri. **8**
Patutakula kuwera twahera vidoda, twankulipayira twaweni na
unakaka kwahera mngati mwetu. **9** Kumbiti patuleka vidoda
vyatutenda, yomberi ndo mwaminika na muheri mashaka goseri,
hakatulekiziyi vidoda vyetu na kutupunga ukondola woseri. **10**
Patutakula kuwera tutenda ndiri vidoda, hatumtendi Mlungu
kuwera mpayira na shisoweru shakuwi kwahera mngati mwetu.

2 Wana wangu yanuwafira, nuwalembera vitwatira avi su
namtenda vidoda. Kumbiti muntu pakatenda vidoda, twanayu
ulii yakatuteteya kwa Tati, Yesu Kristu yakamfiriziya Mlungu.
2 Yomberi ndo tambiku yayilaviwitwi kulekiziya vidoda vyetu,

vidoda vyetu hera ndiri kumbiti na kulekiziya viraa vidoda vya
wantu woseri wa pasipanu. **3** Twenga twana unakaka kuwera
tumumana Mlungu handa patugajimira malagaliru gakuwi. **4**
Muntu pakatakula kuwera kamumana Mlungu, uganu kagajimira
ndiri malagaliru gakuwi, muntu ayu kawera na upayira na unakaka
kwahera mngati mwakuwi, **5** Kumbiti muntu yoseri yakashijimira
shisoweru sha Mlungu, ufiru wa Mlungu uwera teratera nakamu
mngati mwakuwi. Ayi ndo ntambu yatuvimana nakaka kuwera
tuwera mngati mwakuwi. **6** Muntu yoseri yakatakula kuwera
kalikolerana pamuhera na Mlungu, kafiruwa kulikala gambira
Yesu Kristu ntambu yakalikaliti. **7** Waganja wangu, lilagaliru ali
lyanuwalembera lyasyayi ndiri, kumbiti ndo lilagaliru liraa lilii
ligona lyamuweriti nalu kwanjira kwanja. Lilagaliru ali ligona ndo
ujumbi ulii wampikaniriti. **8** Pamuhera na hangu, nankuwalembera
lilagaliru lyasyayi na unakaka wakuwi woneka kwa yomberi na
mngati mwenu, toziya luwindu lyankupita na ulangala ulii wa
nakaka wanja kala kulangala. **9** Muntu yoseri yakatakula kuwera
kamuulangala, uganu kankumkalalira mlongu gwaku, muntu
ayu kankali muluwindu. **10** Muntu yoseri yakamfira mlongu
gwakuwi, kankulikala muulangala na kwahera shintu shoseri
mngati mwakuwi shakumtenda muntu gwingi katendi vidoda.
11 Kumbiti muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kankulikala
na kankutyanga muluwindu na kavimana ndiri kwakagenda,
toziya luwindu limtenda lwisi. **12** Nuwalembera mwenga wana,
toziya vidoda vyenu vilekiziwa kwa litawu lya Kristu. **13**
Nuwalembireni mwenga ashina tati, toziya mumumana Kristu
yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba,
toziya mumkanka Mkondola ulii. **14** Nuwalembera mwenga
wana toziya mumumana Tati. Nuwalembera mwenga ashina

tati toziya mumumana Kristu ndo yakaweriti kwanjira kwanja.
Nuwalembera mwenga wantemba toziya muwera na makakala
na shisoweru sha Mlungu shilikala mungati mwenu na mumkanka
Mkondola ulii. **15** Namupafira pasipanu, ama shoseri shashiwera
mupasipanu. Muntu yakapafira pasipanu, ufira wa Tati kwahera
mngati mwakuwi. **16** Toziya kila shintu shashiwera mupasipanu,
matamata zidoda zya nshimba, matamata zidoda zya masu,
msindu gwagujegwa na ulunda, vyoseri avi vilawa ndiri kwa Tati,
kumbiti vilawa mupasipanu. **17** Pasipanu pamuhera na matamata
zoseri zyaziwera mngati mwakuwi vyankupita, kumbiti muntu
yakatenda mafiliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mashaka
goseri. **(aiōn g165)** **18** Wana wangu, ashi ndo shipindi sha upeleru.
Ntambu yampikaniriti kuwera Mngondu gwa Kristu kankwiza, su
wangondu wa Kristu wasoka kala. Toziya ayi twenga tuvimana
kuwera shipindi sha upeleru shapakwegera. **19** Womberi walawiti
kwa twenga, kumbiti waweriti ndiri nakaka watwenga. Toziya
mewaweri watwenga mewalikali na twenga, kumbiti kulawa
kwawu kulanguziyiti kuwera kwahera ata yumu gwawu yakaweriti
gwa twenga. **20** Kumbiti mwenga muwanka Rohu Mnanagala
kulawa kwa Kristu, na mwenga mwawoseri muwumana unakaka.
21 Su nuwalembera ndiri toziya muwumana ndiri unakaka, kumbiti
muwumana na mwenga muvimana kuwera kwahera upayira
woseri yawulawiti muwunakaka. **22** Gaa yakawera mpayu?
Mpayu ndo ulii yakalema kuwera Yesu ndo Kristu ndiri. Muntu
gwa ntambu ayi kawera mngondu gwa Kristu, toziya kankumlema
Tati na Mwana. **23** Toziya muntu yoseri yakamlema Mwana,
kamlema Tati viraa na muntu yoseri yakamjimira Mwana, su
kamjimira na Tati viraa. **24** Muloli weri kuwera shilii shampikiniriti
kwanjira kwanja na shilikali mumyoyu mwenu. Handa ujumbi

awu yamuwupikaniriti kwanjira kwanja paukala mngati mwenu,
su mulikala mashaka goseri mukulikolerana na Mwana na
Tati. **25** Na Kristu mweni katupananiti lagilu lyakatugambiriti
twenga kuwera hakatupanani ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios**
g166) **26** Nuwalembera vitwatira avi kuusu wantu walii yawajera
kuwapotuziya. **27** Kumbiti mwenga mumwankiti Rohu Mnanagala
kulawa kwa Kristu, kalikala mngati mwenu. Na Rohu ayu ntambu
yakalikala mngati mwenu, mufiriziwa ndiri kufundwa na muntu
yoseri. Toziya Rohu gwakuwi kankuwafunda vitwatira vyoseri na
mafundu gakuwi ndo ganakaka, gapayira ndiri. Su mugakoli
mafundu ga Rohu ayu na musigali kulikolerana pamuhera
na Kristu. **28** Mwawana yanuwafira, mwendereyi kulikolerana
pamuhera na Kristu, su yomberi pakalawira twenga tuweri na
ugangamala pota kuwera na toziya ya twenga kulififa kwa
soni lishaka lya kwiza kwakuwi. **29** Muvimana kuwera Kristu
kamfiriziya nentu Mlungu, su mfiruwa kuvimana viraa kuwera
kila muntu yakamfiriziya Mlungu, kawera mwana gwa Mlungu.

3 Su muloli Tati ntambu yakatufiriti nentu ata tushemwa wana
wa Mlungu. Nakaka ndo ntambu yatuwera. Mana wantu wa
pasipanu watumana ndiri twenga, toziya womberi wamumaniti
ndiri Mlungu. **2** Waganja wangu, vinu twenga tuwera wana
wa Mlungu, kumbiti hayeniwoneki paweru ntambu hatuweri.
Kumbiti tuvimana kuwera Kristu pakalawira, hatulifani nayomberi
toziya hatumwoni ntambu yakawera. **3** Kila muntu yakawera
na matumbiru aga mu Kristu, su kalipungi mweni gambira
Kristu ntambu yakawera mnanagala. **4** Kila muntu yakatenda
vidoda kalilema Lilagaliru lya Mlungu, toziya kutenda vidoda
ndo kuhalibisiya Malagaliru ga Mlungu. **5** Mwenga muvimana
kuwera Kristu kiziti su kawusiyi vidoda na kwahera vidoda mngati

mwakuwi. **6** Su kila yakalikolerana pamuhera na Kristu, hapeni
kendereyi kutenda vidoda, kumbiti kila muntu yakendereya
kutenda vidoda hakenipati ng'o kumwona ama kumumana Kristu.
7 Su wana wangu, namumjimira muntu yoseri kawapayili! Muntu
yakatenda matendu yagamfiriziya Mlungu, yomberi kafiriziwa
na Mlungu gambira Kristu ntambu yakafiriziwa na Mlungu. **8**
Muntu yakendereya kutenda vidoda kawera gwa Mkondola,
toziya Mkondola katenditi vidoda kwanjira kwanja. Kumbiti
Mwana gwa Mlungu kiziti pasipanu kugahalabisiya mahengu
ga Mkondola. **9** Kila muntu yakawera mwana gwa Mlungu
hapeni kendereyi kutendi vidoda, toziya ukomu wa Mlungu
ulikala mngati mwakuwi, yomberi hapeni kendereyi kutenda
vidoda toziya kawera mwana gwa Mlungu. **10** Kwantambu ayi
tuweza kuwamana wana wa Mlungu na viraa kuwamana wana
wa Mkondola. Muntu yoseri yakamfiriziya ndiri Mlungu na muntu
yakamfira ndiri mlongu gwakuwi, womberi wawera ndiri wana
wa Mlungu. **11** Na ujumbi yamuwupikaniriti kwanjira kwanja
ndo awu, tulifiri twaweni kwa twaweni. **12** Natuwera gambira
Kaini yakaweriti gwa Mkondola ulii, yakamlagiti mupusi gwakuwi.
Kwa ntambu gaa kamlagiti? Toziya matendu gakuwi gaweriti
makondola, kumbiti matendu galii ga mlongu gwakuwi gaweriti
ga kumfiriziya Mlungu. **13** Walongu wangu, namulikangasha
handa wantu wa pasipanu pawakalalira mwenga. **14** Twenga
tuvimana kuwera tupita kala mukuhowa na twingira muwukomu,
toziya twankuwafira walongu wetu. Kila muntu yakahera ufiru
kankusigala mukuhowa. **15** Kila muntu yakamkalalira mlongu
gwakuwi kawera mlaga na mwenga muvimana kuwera mlaga
yoseri ulii kahera ukomu wa mashaka goseri mngati mwakuwi.
(aiōnios g166) **16** Kwa ntambu ayi twenga tuvimana ufiru wa

Mlungu, toziya Yesu Kristu kagalaviyiti makaliru gakuwi kwajili
yatwenga. Na twenga viraa vilii tufiruwa kugalaviya makaliru getu
kwajili ya walongu wetu. **17** Su muntu pakawera na lunda zya
pasipanu, shakapanu pakamwona mlongu gwakuwi kamuhushu,
kumbiti kamwonera ndiri lusungu, muntu ayu kaweza hashi
kulonga kuwera kana ufiru wa Mlungu mngati mwakuwi? **18**
Wana wangu, natufira kwa visoweru hera kumbiti tufiri kwa
matendu na muwunakaka. **19** Hangu ndo ntambu yatuweza
kuvimana kuwera twenga tuwera wantu wanakaka, su hapeni
tutili kulongolu kwa Mlungu. **20** Ata myoyu yetu payitutoza,
tuvimana kuwera Mlungu ndo mkulu kuliku myoyu yetu, na
kamana kila shintu. **21** Walongu wangu, handa myoyu yetu
payitutoza ndiri, su twenga hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu,
22 na kwanka shoseri shatuluwa, toziya tugajimira malagaliru
gakuwi na kutenda galii yagamfiriziya. **23** Na lilagaliru lyakuwi
ndo ali, kumjimira Mwana gwakuwi Yesu Kristu na kulifira
twenga kwa twenga gambira mweni ntambu yakatulagaliriti. **24**
Muntu yakagajimira malagaliru ga Mlungu, yomberi kankulikala
mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kankulikala
mukulikolerana pamuhera nayomberi. Twenga tuvimana kuwera
Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera natwenga kupitira
Rohu Mnanagala yakatupananiti.

4 Waganja wangu, namumjimira kila muntu yakalonga kuwera
kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu, kumbiti mujeri handa muntu
ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, toziya
wambuyi wavuwa wa upayira walawira pasipanu. **2** Ayi ndo
ntambu ya kuvimana handa muntu kankulongoziwa na Rohu
gwa Mlungu ama ndala, kila muntu yakatakula kuwera, nakaka
Yesu Kristu kiziti na kawera muntu, muntu ayu kalongoziwa

na Rohu gwa Mlungu. **3** Kumbiti muntu yoseri yakamtakula
ndiri Yesu ntambu ayi, yomberi kahera Rohu yakalawa kwa
Mlungu. Muntu ayu kawera na rohu ya Mngondu gwa Kristu,
mwenga mpikaniriti kala kuwera kankwiza na vinu kasoka kala
mupasipanu. **4** Kumbiti mwenga wana wangu, ndo wakuwi
Mlungu na muwakanka kala wambuyi wa upayira, toziya Rohu
yakawera mngati mwenu kana makakala kuliku rohu yakawera
mngati mwa wantu wa pasipanu. **5** Wambuyi wapayira walonga
vitwatira vya pasipanu na wantu wa pasipanu wawapikinira toziya
womberi ndo wantu wa pasipanu. **6** Kumbiti twenga twawantu
wa Mlungu. Muntu yakamumana Mlungu, katupikinira twenga,
kumbiti muntu yoseri yakamumana ndiri Mlungu, yomberi hapeni
katupikiniri. Su kwa ntambu ayi tuweza kuvimana kuwera kwana
Rohu gwa unakaka na rohu gwa upayira. **7** Waganja wangu,
tulifiri twenga kwa twenga, toziya ufiru ulawa kwa Mlungu.
Kila muntu yakawera na ufiru kawera mwana gwa Mlungu na
yomberi kamumana Mlungu. **8** Muntu yoseri yakahera ufiru
kamumana ndiri Mlungu, toziya Mlungu ndo ufiru. **9** Na Mlungu
kalanguziyiti ufiru wakuwi kwa twenga kwa kumtuma Mwana
gwakuwi gwa gweka pasipanu, su tuweri na ukomu kupitira
yomberi. **10** Agu ndo ufiru, twenga ndiri yatumfiriti Mlungu,
kumbiti Mlungu ndo yakatufiriti twenga, su kamtumiti Mwana
gwakuwi kaweri tambiku yayilaviwitwi toziya ya ulekiziwu wa
vidoda vyetu. **11** Waganja wangu, handa Mlungu katufiriti ntambu
ayi, su twenga tufiruwa kulifira twaweni kwa twaweni. **12** Kwahera
muntu yakamwoniti Mlungu nakamu, kumbiti handa patulifira
twaweni kwa twaweni, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera
na twenga na ufiru wakuwi uwera teratera mngati mwetu. **13**
Tuvimana kuwera twenga tulikala mukulikolerana pamuhera

na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na
twenga, toziya mweni katupanana Rohu gwakuwi. **14** Na
twenga tuwona na kukapitaulira kuwera Tati kamtumiti Mwana
gwakuwi su kaweri Mlopoziya gwa wantu wa pasipanu poseri.
15 Handa Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Mwana gwa
Mlungu, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na muntu
ayu, nayomberi kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu.
16 Su twenga tuvimana na tujimira ufiru yakaweriti nawu Mlungu
kwa twenga. Mlungu ndo ufiru na kila muntu yakalikala muufiru,
kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kalikala
mukulikolerana pamuhera na yomberi. **17** Kwa njira ayi, ufiru
uwera teratera mngati mwenu su natutira mulishaka lilii lya
utoza, toziya makaliru getu pasipanu galifana na galii ga Kristu.
18 Muwufiru kwahera lyoga. Kumbiti ufiru yawuwera teratera
uwinga lyoga lyoseri, lyoga liza toziya wantu wankutira azabu.
Muntu ulii yakawera na lyoga kawera teratera ndiri muufiru.
19 Twenga tuwera na ufiru toziya Mlungu katufiriti kwanja. **20**
Muntu pakalonga, “Numufira Mlungu,” kumbiti kankumkalalira
mlongu gwakuwi, yomberi kawera mpayira. Toziya kila muntu
yakamfira ndiri mlongu gwakuwi yakamwona, hapeni kamfiri
Mlungu yakamwona ndiri. **21** Na Kristu katupananiti lilagaliru ali,
muntu yoseri yakamfira Mlungu, viraa kafiruwa kamfiri mlongu
gwakuwi.

5 Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya ndo
mwana gwa Mlungu na kila muntu yakamfira Tati, kamfira na
mwana viraa. **2** Ayi ndo ntambu yatuvimana kuwera tuwafira
wana wa Mlungu, kwa kumfira Mlungu na kugajimira malagaliru
gakuwi. **3** Kumfira Mlungu ndo kugajimira malagaliru gakuwi.
Na malagaliru gakuwi gatopa ndiri, **4** toziya kila yakawera

mwana gwa Mlungu kaweza kuvikanka vitwatira vidoda vya
pasipanu. Hangu ndo ntambu yatuvimana kuvikanka vitwatira
vidoda vya pasipanu kwa njimiru yetu. **5** Su ndo gaa yakaweza
kuvikanka Vitwatira vidoda vya pasipanu? Ndo ulii yakajimiriti
kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu. **6** Yesu Kristu ndo
ulii yakiziti kwa mashi na kwa mwazi gwa kuhowa kwakuwi.
Kiziti ndiri kwa mashi hera, kumbiti kwa mashi na kwa mwazi.
Na Rohu yakakupitaulira kuwera ndo kanakaka, toziya Rohu
ndo unakaka. **7** Su kwana wakapitawu watatu kumpindi kwa
Mlungu, **8** Rohu Mnanagala na mashi na mwazi na walii
wakapitawu watatu wajimilirana, **9** handa patuwujimira ukapitawu
wa wantu, su ukapitawu wa Mlungu uwera mkulu nentu, toziya
awu ndo ukapitawu wa Mlungu kuwera kamkapitaulira Mwana
gwakuwi. **10** Muntu yoseri yakamjimira Mwana gwa Mlungu
kanawu ukapitawu mumoyu mwakuwi, kumbiti yakamjimira ndiri
Mlungu, kamtenda Mlungu kuwera mpayira, toziya kajimira ndiri
ukapitawu yakawulaviyiti Mlungu kuusu Mwana gwakuwi. **11** Awu
ndo ukapitawu kuwera, Mlungu katupananiti ukomu wa mashaka
goseri na ukomu awu upatikana kwa njira ya Mwana gwakuwi.
(aiōnios g166) **12** Muntu yoseri yakalikolerana pamuhera na
Mwana gwa Mlungu, yomberi kawera na ukomu na muntu yoseri
yakalikolerana ndiri pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi
kahera ukomu. **13** Nuwalembera vitwatira avi mwenga yamjimira
mulitawu lya Mwana gwa Mlungu, su muvimani kuwera mwenga
mwanawu ukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **14** Kwa
njira ayi twenga twana unakaka kulongolu kwa Mlungu, toziya
shoseri shatumluwa kwa mafiliru gakuwi, yomberi kuupikanira.
15 Patuvimana kuwera yomberi kuupikanira patumluwa, viraa
tuvimana kuwera katupanana shoseri shatumluwa. **16** Handa

gwenga paguwona mlongu gwakuwi katenda vidoda vyavimjega
ndiri kuhowa, hagumluwili kwa Mlungu na Mlungu hakampanani
ukomu muntu ulii. Nonga shitwatira ashi kuusu walii yawatenditi
vidoda vyavijega ndiri kuhowa. Kumbiti kwana vidoda vyavijega
kuhowa, nonga ndiri kuwera gwenga gufiruwa kumluwa Mlungu
kuusu vidoda vilii. **17** Kila shitwatira shashimfiriziya ndiri Mlungu
shiwera vidoda, kumbiti kwana vidoda vyavimjega ndiri muntu
kuhowa. **18** Tuvimana kuwera yawawera wana wa Mlungu
hapeni wendereyi kutenda vidoda, toziya Mwana gwa Mlungu
kankuwalolera weri na Mkondola ulii hapeni kawatendi shintu. **19**
Twenga tuvimana kuwera twawana wa Mlungu tembera pasipanu
poseri pa ukondola pakolwamlima na Mkondola. **20** Tuvimana
viraa kuwera Mwana gwa Mlungu kasoka na yomberi katupanana
mahala su tumumani Mlungu yakawera nakaka. Na twenga
tuwera mukulikolerana pamuhera na Mlungu yakawera nakaka
na mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mwana gwakuwi.
Ayu ndo Mlungu gwa nakaka na ukomu wa mashaka goseri.
(aiōnios g166) **21** Wana wangu, mulituli gweka na wamlungu!

2 Yohani

1 Neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga mawu
yagusyagulitwi na Mlungu, pamuhera na wana waku yanuwafira
muwunakaka. Neni ndiri gweka yangu hera yanuwafira, kumbiti
viraa vilii woseri walii yawaumana unakaka ulii, wawafira mwenga,
2 toziya ya unakaka yawulikala mngati mwetu na hawuwendereyi
kulikala pamuhera na twenga mashaka goseri. **(aiōn g165)** **3**
Manemu na lusungu na ponga vyavilawiti kwa Mlungu Tati
na kwa Yesu Kristu, Mwana gwa Tati, haviweri pamuhera na
twenga munakaka na ufiru. **4** Nemeleriti nentu panuwawoniti
wamu wa wana waku wendereya kulikala munakaka, gambira
Tati ntambu yakatulagaliriti. **5** Vinu mawu yagusyagulitwi na
Mlungu, neni nukuluwa, nukulembera ndiri lilagaliru lya syayi,
kumbiti lilagaliru liraa lilii lyatuweriti nalu kwanjira kwanja. Tulifiri
twaweni kwa twaweni. **6** Ufiru ndo awu, kulikala kwa kugajimira
malagaliru ga Mlungu. Lilagaliru lyampikaniriti kwanjira kwanja
ndo ali, mfiruwa kulikala kwa kuwulanguziya ufiru. **7** Toziya
wapayira wavuwa walawira mupasipanu, wantu yawajimira ndiri
kuwera Yesu Kristu kiziti na kuwera muntu. Muntu gwa ntambu
ayi kawera mpayira na mngondu gwa Kristu. **8** Su mulililoli weri
maweni, su namushiyagamiziya shilii shamtenditi, kumbiti mpati
kufupwa lifupu teratera. **9** Muntu yoseri yakashapira na kulikala
ndiri mumafundu kuusu Kristu, kumbiti kankuvyongera vitwatira
vyamonga mumafundu, muntu ayu kahera Mlungu. Muntu yoseri
yakalikala mumafundu kuusu Kristu, yomberi kawera na Tati
na Mwana. **10** Su muntu yoseri pakiza kwa mwenga pota
kuwajegera mafundu kuusu Kristu, namumshemera ukaya kwenu
ama kumulamsiya. **11** Muntu yoseri yakamulamsiya muntu ayu,
kankutenda pamuhera muvitwatira vyakuwi vya ukondola. **12**

Tembera nanaga gavuwa ga kuwalembera, kumbiti nfira ndiri
kuwalembera. Su nankulolera kwiza namweni kuyowera na
mwenga, su nemeleru ya mwenga iweri teratera. **13** Wana wa
dada gwaku yakasyagulitwi na Mlungu, wankukulamusiya.

3 Yohani

1 Kulawa kwa neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga
Gayu, ganja gwangu yanukufira muwunakaka. **2** Ganja gwangu,
nukuluwira kwa Mlungu gupananwi vitwatira viheri, viraa
nukuluwira kwa Mlungu guweri mkomu munshimba ntambu
yaguwera mkomu murohu. **3** Nemeleriti nentu walongu wamu
pawasokiti panu, wang'ambira kuusu ujimirika waku muwunakaka,
na ntambu yagwendereya kulikala muwunakaka. **4** Kwa hera
shintu shashinemeleziya nentu kuliku kupikinira kuwera wana
wangu walikala munakaka. **5** Ganja gwangu, gwenga gujimirika
kwa galii gaguwatendera walongu, tembera weni wawera
wahenga kwa gwenga. **6** Walongu washigambira shipinga sha
wantu yawamjimira Yesu kuusu ufiru wakuwi. Shondi guwatangi
kwa ntambu yayimfiriziya Mlungu, wendereyi na mwanja gwawu.
7 Toziya wankwanja mwanja gwawu muwuntumini wa Kristu
pota kwanka utanga woseri kulawa kwa wantu yawamumana
ndiri Mlungu. **8** Su twenga tufiruwa kuwatanga wantu gambira
awa, na twenga tupati kutenda lihengu pamuhera nawomberi
kwajili ya unakaka. **9** Nembiti luhamba kwa shipinga sha
wantu yawamjimira Yesu, kumbiti Diwutirifi, yakafiraga kuwera
mlongoziya gwawu, kalema nakaka kutenda pamuhera na
twenga. **10** Su pansoka hananguziyi paweru vitwatira vyoseri
vyakatenda, visoweru vidoda na upayira vyakatakula kuusu
twenga. Viraa mweni kalema kuwashemera walongu yawawera
mumwanja. Na kawalewelera wamonga yawafira kuwashemera,
kawalewelera na kawawinga kunja kwa shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu. **11** Ganja gwangu, nagufata mfanu gwa
ukondola kumbiti gufati mfanu gwagumfiriziya Mlungu. Kila
yakatenda gaherepa kawera gwa Mlungu, kumbiti yakatenda

ukondola, yomberi kamumana ndiri Mlungu. **12** Kila muntu
kamkapitawulira Demetiriu, na unakaka weni umkapitawulira. Na
twenga viraa twankumkapitawulira na gwenga guvimana kuwera
ukapitawu wa twenga ndo wa nakaka. **13** Nweriti na gavuwa
ganfiriti kukulembera, kumbiti hapeni nugalembi. **14** Ntumbira
kukuwona mashaka galaa aga na hatuyoweri. Ponga iweri
pamuhera na gwenga. Waganja waku wa panu wakulamusiya.
Guwalamusiyi waganja wetu woseri yawawera aku, kila muntu.

Yuda

1 Neni Yuda, ntumintumi gwa Yesu Kristu na mlongu gwa
Yakobu. Nankuwalembera mwenga yamushemitwi na Mlungu
Tati, na yamfiruwa na Mlungu Tati na yamulikala mumafiliru
gakuwi na kulolerwa weri kwajili ya Yesu Kristu. **2** Lusungu
na ponga na ufiru viweri vivuwa kwa mwenga. **3** Waganja
wangu, neni nweriti na matamata ga kuwalembera kuusu
ulopoziya ulii yatuwutenda pamuhera, kumbiti mona iherepa
kuwalembera na kuwaluwa muyiteteyi kwa gangamala njimiru
Mlungu yakawapananiti wantu wakuwi mala yimu hera kwa
shipindi shoseri. **4** Toziya kwana wantu wamu yawaliyingiziyiti
kwa bada pakati penu, wantu weni utoza wawu ulembitwi
Mumalembu Mananagala kwanjira makashu, womberi wamjimiriti
ndiri Mlungu na kumupanana ligoya, wantu yawagalambula
ujumbi wa manemu ga Mlungu gwetu, su wapati kutenda
undiyandiya na kumlema Yesu Kristu, yakawera Mkolamlima
na Mtuwa gwetu gweka yakuwi. **5** Tembera muvimaniti
kala nakamu vitwatira vyoseri avi, vinu nfira kuwaholuziya
kuwera Mtuwa pakawalopoziyiti wantu wakuwi kulawa Misri,
shakapanu kawagamiziyiti walii yawalemiti kujimira. **6** Na
wantumintumi wa kumpindi wasinditi kugoloka weri mumpenu
zyawu zyawapananitwi, kumbiti wagalekiti makawu gawu weni,
Mlungu kawatatiriti muluwindu dunu kwa minyololu ya mashaka
goseri su watozwi mulishaka lilii likulu. **(aïdios g126)** **7** Muliholi
viraa Sodoma na Gomora na lushi zya mumbwega mwakuwi,
wenikaya wakuwi watenditi uhumba gambira wantumintumi
wa kumpindi ntambu yawatenditi uhumba na vitwatira vya
kugalambula nshimba ntambu yakanyawiti Mlungu, wapananitwi
azabu mumotu gwa mashaka goseri, su liweri Libeliziwu kwa

wantu woseri. **(aiōnios g166)** **8** Ayi ndo ntambu yawawera wantu
awa. Kulota kwawu kuwalonguziya kuzidodisiya nshimba zyawu
weni, walema uwezu wa Mlungu na kuvihigilanga viwumbi vya
kumpindi kwa Mlungu. **9** Kumbiti ata Mikaeli ntumintumi mkulu
gwa kumpindi, katenditi ndiri hangu, pakasinganiti na Mkondola
kuusu nshimba ya Musa, Mikaeli kajeriti ndiri kumtoza Mkondola
kwa mayigilangu, kumbiti kalongiti, “Mtuwa kakukalipiri.” **10**
Kumbiti wantu awa wavigilanga vintu vyawavimana ndiri. Kwana
vitwatira vyawavimana na wavitenda pota kuvihola, gambira
wankanyama ntambu yawatenda, toziya wankanyama wahera
mahala, na vitwatira avi vyankuwahalabisiya wantu weni. **11**
Shondi kwawu! Womberi yawagufata mgenderanu gulaa gulii
gwa Kaini. Toziya ya mpiya, womberi watugiriti mota mulikosa
lya Balamu na watenditi msindu gambira Kola na hawagamili
gambira yomberi ntambu yakagamiriti. **12** Awa ndo wantu
yawatenda pamuhera na mwenga mushiboga shenu sha ufiru
pota kuwona soni. Womberi wawera gambira matalawu ga hatali
gagaweza kugwamiziya mtumbwi na waweriti gambira walolera
yawaliliziya weni hera na waweriti gambira mawundu yagahera
mashi yagalonguziwa kwa liyega na waweriti gambira mitera
yahera mabwajubwaju mushipindi sha kubena, yayitupulitwi
na kufuwa nakamu, **13** wantu awa wawera gambira makupala
makulu ga bahali, na matendu gawu ga soni galawa gambira
ufulufulu. Womberi wawera gambira ntondu zyazyagamila,
zyeni zitulwa mashaka goseri muluwindu dunu. **(aiōn g165)** **14**
Na Henoki, muntu gwa shiyiwuku sha saba kwanjira Adamu,
katungiti kala kuusu wantu awa pakalonga, “Guloli, Mtuwa
kankwiza pamuhera na wantumintumi wakuwi wananagala wa
kumpindi yaguweza ndiri kuwawalanga **15** su kumtoza kila muntu

yakamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya na kuwazibu
wantu woseri yawalemiti kumjimira Mlungu na kumupanana
ligoya toziya ya matendu gawu goseri madoda gawatenditi pota
na kumshera Mlungu, na toziya ya visoweru vyoseri vyavikalaziya
vyeni wantu yawatenda vidoda vyawamtakuliriti." **16** Wantu awa
ndo yawakukulika na yawalalamika na wafata matamata zyawu
zidoda, walikoma shifuwa na kuwazyuma wantu wamonga toziya
ya mota zyawu weni. **17** Kumbiti mwenga waganja wangu,
muliholi galii gamgambiritwi pamberi na wantumintumi wa Mtuwa
gwetu Yesu Kristu. **18** Wawagambiriti, "Mashaka ga upeleru
hawalawili wantu yawamjimira ndiri Mlungu, wantu yawafata
matamata zyawu zidoda, womberi hawawatenderi lidufiya." **19**
Wantu awa ndo yawajega mabagulanu pakati penu, wantu wa
maholu ga shipasipanu, wantu yawahera Rohu gwa Mlungu. **20**
Kumbiti mwenga, waganja wangu, mulinyawi maweni gweka
munjimiru yenu yayiwera nanagala nentu na muluwi Mlungu kwa
makakala ga Rohu Mnanagala. **21** Mulilolerі weri muufiru wa
Mlungu, pamuluhepa lusungu lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu,
su kawajegi muwukomu wa mashaka goseri. **(aiōnios g166)** **22**
Muweri na lusungu kwa wantu woseri yawawera na lyoga, **23**
muwalopoziyi wamonga kwa kuwanyasula kulawa mumotu gwa
utoza, kumbiti kwa wamonga muwawoneri lusungu pamuwera
na lyoga, pamuzikalalira ata nguwu zawu zyazidodisiwitwi na
madowa ga matamata zawu zidoda. **24** Su yomberi kaweza
kuwalolera weri su namguwa na kuwajega mwenga pota likosa
mpaka kulongolu kwa ukwisa wakuwi na kwa nemeleru, **25** kwa
Mlungu gweka yakuwi na Mlopoziya gwetu, uweri ukwisa na
ukulu na makakala na uwezu na ukolamlima kwa njira ya Kristu
Yesu Mtuwa gwetu, kwanjira makashu pamberi pa kuwumbwa

kwa pasipanu na vinu na ata mashaka goseri. Yina haa. **(aiōn g165)**

Ugubutulu

1 Awu ndo ugubutulu wa Yesu Kristu, Mlungu kamupananiti
kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira vilii vifiruwa
kulawira pakwegera. Kristu kavitenditi avi vimaniki kwa kumtuma
ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kamgambiziyi ntumintumi
gwakuwi Yohani vitwatira avi, **2** na Yohani kalongiti goseri
gakagawoniti. Na avi ndo visoweru vya Mlungu na ukapitawu wa
Yesu Kristu. **3** Mbaka yakuwi muntu yakashibetula shintola ashi
shashiwera na Visoweru vya umbuyi wa Mlungu na mbaka yawu
yawapikanira na kukola yagalembitwi amu, toziya shipindi sha
vitwatira avi shapakwegera. **4** Neni Yohani nuvilembiriti vipinga
saba vya wantu vyawamjimira Yesu vya aku Asiya. Nuwapanana
manemu na ponga kulawa kwa yomberi yakaweriti, yakawera na
yakiza na kulawa kwa rohu saba yawawera palongolu pa shibanta
shakuwi sha ukulu, **5** na kulawa kwa Yesu Kristu kapitawu
mwaminika, mwiwuku gwa kwanja gwa woseri hawiwuki kwa
ukomu wa syayi kulaa kwawahowiti na yomberi ndo mkolamlima
gwa wafalumi wa pasipanu. Yomberi katufira na kwa mwazi
gwakuwi katuyopola kulawa ntawaliru ya vidoda vyetu, **6** na
katunyawa tuweri ufalumi na watambika wakumtendera Mlungu
Tati gwakuwi. Kwakuwi Yesu Kristu uweri ukwisa na makakala,
mashaka goseri! Yina hangu. **(aiōn g165)** **7** Guloli! Kankwiza
mumawundi! Kila lisu halimwoni na ata walii yawamtoboliti.
Makabila goseri pasipanu hagagutangi kwajili ya yomberi. Yina!
Yina hangu. **8** “Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru wa vitwatira
vyoseri.” Kalonga Mtuwa Mlungu yakawera na makakala goseri,
yakawera, yakaweriti na yakiza. **9** Neni Yohani, mlongu gwenu
mungati mwa Yesu, kwa kulikonaziya pamuhera na Yesu, ntenda
pamuhera na mwenga kutabika na ufalumi wakuwi na uhepelera.

Neni ntulitwi pakati pashisiwa shawashema Patimu panwera
mtatilwa toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na upitawulira
wa Yesu. **10** Su shipindi shimu, lishaka lya Mtuwa, nkolitwi na
Rohu, mpikanira kumbeli kwaneni liziwu likulu gambira mbalapi.
11 Nalyeni lilongiti, “Gugalembi mushintola galii gagugawona,
gushijegi kwa vipinga avi saba vya wantu vyawamjimira Yesu
kwa Efesu na kwa Simurina na kwa Perigamu na kwa Tuatira na
kwa Saridi na kwa Filadefiya pamuhera na Laudikiya.” **12** Su
ngalambukiti numuloli ulii yakatakuliti na neni, mona vintambi
saba vya vimuliku vya zaabu, **13** na pakati pakuwi pavintambi
kuweriti na shintu gambira muntu, yomberi kaweriti kavala lihabiti
litali mpaka mumagulu na lushigi lwa zaabu pashifuwa. **14**
Nvili zyakuwi ziweriti mfufu mbuu, masu gakuwi gang'ereng'etiti
gambira mbamba zya motu, **15** magulu gakuwi gambira shaba
yawamerimeziyiti na kuyigulula mulitanuru lya motu, na liziwu
lyakuwi gambira mputu. **16** Muliwoku lyakuwi lya kumliwu
paweriti na ntondu saba na mumlomu mwakuwi mlawiriti upanga
yawuwera na makola kuwili. Sheni shakuwi shing'ereng'eta
gambira mshenji gukalipa nentu. **17** Su panumwoniti hera,
nguwiti palongolu pa magulu gakuwi gambira mawuti. Kumbiti
yomberi katula liwoku lyakuwi lya kumliwu pampindi paneni,
kalonga, “Guleki kutira! Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. **18**
Neni ndo yomberi yakawera mkomu! Newiti howa, kumbiti guloli,
vinu na mkomu mashaka goseri. Nanazi funguwu zya mawuti
na zya mulirindi lyalihera upeleru. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Su
vinu gulembi vitwatira avi vyaguviwona, vitwatira vyavilawira
vinu na vilii havilawili shakapanu.” **20** Bada zya ntondu saba
zilii zyaguziwoniti pakati pa liwoku lyaneni lya kumliwu na vilii

vintambi saba vya vimuliku vya zaabu, ndo wantumintumi wa
kumpindi wa vipinga saba vya wantu vyawamjimira Yesu.

2 "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga
sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Efesu. "Neni yankola
ntondu zilii saba pakati pa liwoku lyangu lya mliwu na yomberi
kagendagenda muvintambi saba vya limuliku lya zaabu, ntakula
hangu, **2** nuvimana matendu gaku goseri, nuvimana ntambu
yagugangamala na kuhepelera kwaku. Nuvimana handa hapeni
guwahepeleri wantu wadoda, guwajelisiya walii yawalitakulira
kuwera wantumintumi na kumbiti ndiri, guyambuliti womberi
ndo wapaya. **3** Gwenga gwanawu uhepelera, guhepelera kwa
kutabika kuvuwa kwajili ya litawu lyangu, kumbiti guwuya ndiri
kumbeli. **4** Kumbiti nanashi shitwatira shimu shakukuberiziya,
gwenga gunfira ndiri kayi vinu gambira kwanja. **5** Su guliholi
ntambu yaguweriti pamberi pa kuguwa, gukawungami na kutenda
ntambu yagutenditi kwanja. Hera hangu, niza kwa gwenga
na kushiwusiya shintambi shaku pahala pakuwi. **6** Kumbiti
nukuzyuma kwa shintu shimu, gwenga gugakalalira gawagatenda
Wanikolayi ntambu yanugakalalira neni." **7** "Yakawera na makutu
su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu
vyawamjimira Yesu! "Mkanka hanumpanani kuliya mabwajubwaju
ga mtera gwa ukomu yagulikala mu shiwunga sha Mlungu. **8**
"Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga
sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Simurina. "Avi ndo
visoweru vya ulii gwa kwanja na gwa upeleru, namweni howiti
na kulikala kayi, nonga hangu. **9** Nuzimana ntabika zyaku,
nuumana viraa uhushu waku, tembera nakaka gwenga ndo
mlunda, nuzimana nyengu zyawakutendiriti walii yawalishema
Wayawudi kumbiti Wayawudi ndiri wanakaka, su ndo shipinga

shakuwi Shetani! **10** Nagutira nakamu kwa galii hagakutendi
gutenduwi. Gupikaniri! Shetani hakawajeri kwa kuwatula wamu
wenu mshibetubetu, mwenga hamtabiki kwa katepu mashaka
lilongu. Muweri waminika mpaka kuhowa, naneni hanuwapanani
lijenjeri lya ukomu." **11** "Yakawera na makutu su kapikaniri weri
galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!
"Mkanka hapeni katenduwi nakamu na kuhowa kwa pili. **12**
"Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga
sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Perigamu. "Avi ndo
visoweru vya ulii yakawera na upanga ukalipa wana ukola
kuwili. **13** Nukumana kwagulikala. Gwenga gulikala pahala
papawera na shibanta sha ufalumi wa Shetani! Kumbiti gwankali
mwaminika kwa neni. Gunemiti ndiri kunjimira ata lishaka lilii
lya Antipa, kapitawu gwangu mwaminika, ulii pakalagitwi pakati
pamwenga palii pakalikala Shetani. **14** Kumbiti nanaga madidini
kwa mwenga gaherepa ndiri. Muwera na wantu yawakola
mafundu ga Balamu yakamfunditi Balaki kuwalekaniziya wana
wa Israeli waliyi viboga vyawatambikiriti vinyagu na kutenda
uhumba. **15** Ntambu iraayi, kwana wamu wenu wantu vilaa
yawafata mafundu ga Wanikolayi. **16** Su guleki madoda. Hera
hangu, hanizi kwa gwenga kanongola na kulikomanga na wantu
awa kwa upanga waulawa mumlomu mwaneni. **17** "Yakawera na
makutu su kapakiniri weri galii Rohu kankuvigambira vipinga
vya wantu vyawamjimira Yesu! "Mkanka hakampanani shiboga
shawashishema mana, shilii shashififikiti. Hanumpanani vulaa
libuwi lifufu lyalilembitwi litawu lya syayi lyeni kwahera muntu
yakalimaniti ira walii hera yawalyankiti. **18** "Gulembi hangu kwa
wantumintumi wa kumpindi wa vipinga vya wantu vyawamjimira
Yesu wa aku Tuatira, awu ndo ujumbi wa Mwana gwa Mlungu,

masu gakuwi gang'ereng'eta gambira motu, na magulu gakuwi
gang'ereng'eta gambira shaba yawasuguliti. **19** Nuvimana
vitwatira vyaku vyoseri. Nuumana ufiru waku na njimiru yaku na
untumintumi waku na uhepeleru waku. Gwenga gutenda viherepa
nentu vinu kuliku kwanja palii. **20** Kumbiti nanashi shitwatira
shimu kwa gwenga shiherepa ndiri. Gwenga gulijimilirana ndiri na
mdala ulii Yezeberi yakalishema mbuyi gwa Mlungu, yakafunda
na kuwapotuziya wantumintumi waneni watendi uhumba na
kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu. **21** Numupanana shipindi
sha kuleka madoda, kumbiti kalema kulekana na uhumba
wakuwi. **22** Gupikaniri! Vinu nankumwazibu kwa malweli yomberi
pamuhera na woseri yawatenditi uhumba nayu, hawapananwi
ntabika nkulu handa pawaleka ndiri madoda matendu gawu
madoda gawatenditi nayomberi. **23** Kayi hanuwalagi wantumini
wakuwi, su vipinga vya wantu vyamjimira Yesu vyoseri vivimani
handa neni ndo yandolandola myoyu na maholu ga wantu. Na
hanumtozi kila yumu kulawirana na matendu gakuwi. **24** "Kumbiti
wamonga mwenga yamuwera aku Tuatira mfata ndiri mafundu
gakuwi Yezeberi na mlifunditi ndiri shilii shawashishemiti bada ya
Shetani, nuwagambireni kuwera hapeni nuwapanani shisanka
shamonga. **25** Mwenga mkoleleri galii gamuwera naga vinu
mpaka paniza kayi." **26** Mkanka na yakendereya kutenda
vitwatira vyanuvifira mpaka upeleru, hanumpanani ukulu kwa
wantu wa maisi. **27** Handa neni nanka ukulu kulawa kwa Tati
gwangu na yomberi hakawalonguziyi kwa luhonga lwa shuma
na kuwamegamega gambira vyombu vya litapaka. **28** Kayi
hanumpanani ntondu ya mandawira. **29** "Yakawera na makutu
su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu
vyawamjimira Yesu!

3 “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga
sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Saridi. “Avi ndo visoweru
vya ulii yakawera na rohu saba zya Mlungu na ntondu saba nonga
hangu. Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri, nuvimana gumanika
kuwera na ukomu kumbiti guhowa! **2** Gwimuki! Gugangamaziyi
shoseri shiheri shashisigala, shashiwera pakwegera kufuwa.
Toziya mpaka vinu, haneniwoni matendu gaku kuwera gaherepa
palongolu pa Mlungu gwangu. **3** Guliholi galii gagufunditwi
na yagugapikaniriti, gugajimili na kulonga madoda. Paguwera
masu ndiri hanukwiziri vumu gambira shimpegu na haguvimani
ndiri nakamu lisaa lyanukwizira kukutoza. **4** Kumbiti kwana
wadidini aku Saridi weni wazidodisiya ndiri nguwu zyawu.
Womberi ndo wastahili kugendagenda pamuhera naneni, wavala
nguwu mfufu. **5** Mkanka gambira awa, hakavalisiwi nguwu
mfufu. Naneni hapeni mbusiyi litawu lyakuwi kulawa mushintola
sha ukomu, kayi hanumjimili handa ndo gwangu palongolu
pa Tati gwangu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi
wakuwi. **6** “Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii
Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu! **7**
“Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha
wantu shawamjimira Yesu wa aku Filadefiya. “Avi ndo visoweru
vya ulii yakawera mnanagala na gwa nakaka, nayomberi kana
funguwu wa Dawudi na yomberi pakavugula kwahera yakaweza
kutata na kwahera yakaweza kuvugula. **8** Nuvimana vitwatira
vyaku vyoseri! Vinu nvugula palongolu paku mlyangu gweni
kwahera muntu yakaweza kugutata, nuvimana handa tembera
gwahera makakala nentu. Ata hangu, gushijimira shisoweru
shangu pota kulilema litawu lyangu. **9** Gupikaniri! Hanukupanani
wantu wa shipinga sha Shetani, wantu weni walishema kuwera

ndo Wayawudi, kumbiti ndiri, ira walonga upaya, hanuwatendi
wizi kwa gwenga na kuwatenda wasuntumali palongolu paku
wapati kuvimana handa neni nukufira gwenga. **10** Toziya gwenga
guvikola visoweru vyangu vya kuwera na uhepelera nakamu,
neni hanukuloleri weri shipindi sha uhushu wauwiza pasipanu
poseri kuwajera woseri yawalikala isi zoseri. **11** Niza kwa
gwenga kanongola! Gukolileri kwa makakala shaguwera nashu
vinu, su nagupokwa lijenjeri lyaku na muntu yoseri. **12** Mkanka
hanumtendi kaweri mpanda munumba nkulu ya Mlungu gwangu
na hapeni kalawi nakamu. Hanembi viraa pampindi pakuwi litawu
lya Mlungu gwangu na litawu lya lushi lya Mlungu gwangu, ndo
Yerusalemu ya syayi, lushi lweni halusuluki kulawa kumpindi kwa
Mlungu gwangu. Kayi hanembi pampindi pakuwi litawu lyangu
lya syayi. **13** “Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii
Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!” **14**
“Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga
sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Laudikiya. “Avi ndo
visoweru vya ulii yawanshema Yina hangu, kapitawu mwaminika
na gwa nakaka, mweni ndo shanjiru sha viwumbi vyoseri
vyakavinyawiti Mlungu. **15** Nugamana matendu gaku goseri!
Nuvimana handa gwenga gupyupa ndiri ama guzizima ndiri.
Mbaka meguweri shimushawu, kuzizima ama kupyupa! **16** Su
toziya ntambu yaku yahemuhemu, gupyupa ndiri ama guzizima
ndiri, su napakwegera kukutapika! **17** Gwenga gulitakulira, ‘Neni
na mlunda nana vintu vivuwa su mfira ndiri shintu shoseri.’
Kumbiti guvimana ndiri handa gwenga gwana tabu, gufiruwa
wakuwoneri lusungu, mhushu, mlwisi kayi gwa shivula! **18**
Nukugambira guhemeri kwaneni zaabu igululitwi kwa motu
guweri mlunda nakaka. Kayi mbaka guhemeri vilaa nguwu

mfufu, guvali na kugubika soni za shivula shaku. Guhemeri
vilaa mgota gwakaswagi gupati kuwona. **19** Neni numkalipira
na kumwazibu yoseri yanumfira. Hangu gulanguziyi nfiru yaku
yoseri na kuleka vidoda vyagutenda. **20** Gupikaniri! Neni ngoloka
pamlyangu na kukota hodi. Muntu pakapikanira liziwu lyangu na
kuvugula mlyangu, haningiri mngati na kuliya shiboga pamuhera
nayomberi, nayomberi hakaliyi pamuhera naneni. **21** Mkanka
hanumpanani kulivaga pamuhera naneni mushigoda shangu sha
ufalumi, gambira vilii neni namweni panewiti mkanka nulivagiti
pamuhera na Tati gwangu mushibanta shakuwi sha ufalumi. **22**
"Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira
vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!"

4 Pa aga ndoliti mwona mlyangu guvugulwa kumpindi. Na lilii
liziwu lya mpikiniriti pamberi palii liweriti gambira mliru gwa
mbalapi, lilonga, "Gwizi panu pampindi, naneni hanukulanguziyi
visoweru havilawili palongolu." **2** Palaa palii makakala ga
Rohu giziti nakamu kwaneni. Na moniti kumpindi kwa Mlungu
aku kwana shibanta sha ufalumi na yumu kalivaga. **3** Ulii
yakalivagiti palii kawonikaniti gambira libuwi liherepa nentu
lyalishemwa alumasi na libuwi lisheri liherepa. Upindi wa vula
uweriti ung'ereng'eta gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa
zumalidi na ushizyengiti shibanta sha ufalumi wega zyoseri. **4**
Kuweriti na mzyengetu gwa vibanta vilongu viwili na msheshi
vya shifalumi vishizyengeta shibanta sha ufalumi na pa shibanta
shilii wazewi malongu mawili na msheshi walivagiti pawavala
nguwu mfufu na majenjeri ga zaabu mumituwi. **5** Mushibanta
sha ufalumi kulawiti lumeta, miliru na lupanta. Mbamba saba
vya motu viweriti vyankwaka palongolu pa shibanta ashi sha
ufalumi. Vimuliku avi ndo Rohu saba zya Mlungu. **6** Palongolu

pa shibanta sha ufalumi kuweriti gambira bahali ya shiloleru,
shilangala gambira libuwi lyaling'ereng'eta nentu. Pakati palii
shibanta sha ufalumi shizyengetwa na viwumbi msheshi vyawera
vikomu. Viwumbi avi viweriti vimema masu munshimba yoseri
kulongolu na kumbeli. **7** Shiwumbi sha kwanja shiweriti gambira
simba, sha pili gambira ng'ombi, sha tatu shiweriti na sheni
gambira sha muntu na sha msheshi shiweriti gambira mpongu
kapungu yakaguluka. **8** Viwumbi avi vyamsheshi viweriti na
vipapatiru sita kila yumu na viweriti vimema masu, mngati na
kunja. Pashiru na paliwala, pota kwoyera pavilonga, "Mnanagala,
Mnanagala, Mnanagala, Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala.
Kaweriti na yakawera na yakayiza." **9** Vipindi vyoseri viwumbi avi
vyamsheshi pawamkwisiti na kumpanana ligoya na kumgambira
mayagashii ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi mweni
yakalikala mashaka goseri, **(aiōn g165)** **10** wazewi walii malongu
mawili na msheshi waligusiya palongolu pa ayu yakalivagiti
pashibanta sha ufalumi na kumguwira ayu yakalikala mashaka
goseri na kugatula majenjeri gawu palongolu pashibanta sha
ufalumi pawalonga, **(aiōn g165)** **11** "Gwenga hera ndo Mtuwa na
Mlungu gwetu! Gustahili kuwanka ukwisa na ligoya na makakala.
Toziya gwenga gunyawiti vintu vyoseri, na kwa mafiliru gaku
guvinyawiti na vyankulikala."

5 Shakapanu mona shintola muliwoku lya kumliwu lya ayu
yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na sheni shiweriti shilembwa
mngati na kunja na kutawalilwa kwa vifindika saba. **2** Kayi
numwona ntumintumi gwa kumpindi kana makakala pakabwera,
"Gaa yakastahili kuyibandula mifindiku ayi na kushivugula
shintola ashi?" **3** Kumbiti kuweriti ndiri na muntu yoseri kumpindi,
ama pasipanu, ama pasi kuzimu, yakaweziti kushigubutula, ama

kushilola mngati. **4** Su neni niliti kwa utama toziya kwahereti
muntu yakastahili kushigubutula, ama kushilola mngati. **5**
Shakapanu yumu gwa walii wazewi kang'ambiriti, “Gunyamali!
Gulolí! Simba gwa likabila lya Yuda, muyiwuku gwa Dawudi,
kakanka. Yomberi kastahili kuyibandula mifindiku yakuwi saba
na kushigubutula shintola shilii.” **6** Shakapanu moniti pakati
palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, Mwanakondolu
kagoloka, Mwanakondolu ayu kawonekaniti gambira kaleketulwa.
Kazyengetwa kila uwega na walii viwumbi msheshi yawawera
wakomu na walii wazewi. Kaweriti na magoli saba na masu
saba geni ndo rohu saba zya Mlungu zyawazitumiti kila pahali
pasipanu. **7** Mwanakondolu kagenditi, kashitola shintola shilii
kulawa muliwoku lya kumliwu lya ulii yakalivagiti pashibanta sha
ufalumi. **8** Na pakashitoliti shintola shilii, viwumbi vilii vyamsheshi
vyaviwera vikomu pamuhera na walii wazewi malongu mawili na
wamsheshi waguwiti makukama palongolu pa Mwanakondolu.
Kila yumu kaweriti na shinubi na mabakuli ga zaabu gagamemiti
ubani, geni ndo maluwa ga wantu wa Mlungu. **9** Su wimbiti
nyimbu ayi yasyayi, “Gwenga gustahili kushitola shintola ashi
Na kuyibandula mifindiku yakuwi. Toziya gwenga gulikitulitwi
na kwa mwazi gwaku guwakombola wantu kwajili ya Mlungu.
Wantu kulawa kila makabila na kila ntambu yawalonga wantu
na kulawa kwa kila wantu na kila isi. **10** Guwanyawa waweri
ufalumi wa watambika wamtenderi Mlungu gwetu, nawomberi
hawakolimlima pasipanu.” **11** Shakapanu ndoliti, mpikaniriti liziwu
lya wantumintumi wa kumpindi wavuwa nentu, kuwalangika
kwawu maelufu na maelufu na malongu ga maelufu na malongu
ga maelufu. Waweriti walivaga kushizyengeta shibanta sha ukulu,
viwumbi vikomu vilii vyamsheshi na walii wazewi, **12** na watakuliti

kwa liziwu likulu, “Mwanakondolu yawamlikituliti kastahili kwanka
makakala na ulunda na luhala na uwezu na ligoya na ukwisa na
uzyumi.” **13** Mpikaniriti viwumbi vyoseri pampindi, pasipanu, pasi
pa pasipanu na mubahali, viwumbi vyoseri vya pasipanu poseri
pavilonga, “Kwakuwi yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi
na kwa Mwanakondolu, uweri uzyumi na ligoya na ukwisa na
ukulu, mashaka goseri.” **(aiōn g165)** **14** Na viwumbi vyamsheshi
vyaviwera vikomu vilii vilongiti, “Yina hangu!” Na wazewi walii
waguwa makukama, waguwira.

6 Shakapanu numwoniti Mwanakondolu kankugubandula
mfindiku gwa kwanja gwa ilii mifindiku saba. Mpikaniriti yumu
gwa vilii viwumbi msheshi vyaviwera vikomu pakatakula kwa
liziwu gambira lwa mpanta, “Gwizi!” **2** Neni ndoliti na kumbiti palii
paweriti na falasi mfufu. Na mkwena panani pa falasi gwakuwi
kaweriti na upindi, wampananiti na lijenjeri. Su kalawa gambira
mkanka, kendereyi kukanka. **3** Shakapanu, Mwanakondolu
kagubandura mfindiku gwa pili. Numupikaniriti shiwumbi ulii
mkomu gwa pili pakatakula, “Gwizi!” **4** Neni ndoliti na mona
paweriti falasi yumonga palii, msheri. Mkwena panani pa falasi
gwakuwi wampananiti lihengu lya kuwusiya ponga pasipanu, su
wantu walilagi. Wampananiti kayi upanga mkulu. **5** Shakapanu
Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa tatu. Numupikaniriti
shiwumbi ulii mkomu gwa tatu pakatakula, “Gwizi!” Moniti palii
paweriti na falasi yumu mtitu. Mkwena panani pa falasi gwakuwi
kaweriti na vipimu viwili vya kupimira utopa mumawoku mwakuwi.
6 Mpikanira shintu gambira liziwu lyalilawira pakati pa viwumbi
vilii vyamsheshi yaviwera vikomu. Nayomberi katakuliti, “Shibaba
shimu sha ubumu wa nganu kwa shiyasi sha mpiya sha shibena
mgongu sha lishaka limu na vibaba vitatu vya shayili kwa

shibena mgongu sha lishaka limu. Kumbiti naguhalibisiya lipaki
na divayi!" **7** Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mfindiku
gwa msheshi. Numupikinira ulii shiwumbi mkomu gwa msheshi,
"Gwizi!" **8** Neni ndoliti na kumbiti kaweriti falasi yumu gwa
shijivu palii. Na litawu lyakuwi mkwena panani pa falasi gwakuwi
liweriti Kuhowa na lirindi lyalihera upeleru limfatiti kumbeli. Awa
wapananitwi makakala kwa wega yimu zya wega msheshi zya
pasipanu, wawalagi wantu kwa upanga na njala na ulweli wa
tawuni na kwa wankanyama wakalipa wa pasipanu. **(Hadēs g86)** **9**
Shakapanu, Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa muhanu.
Moniti pasi palii pashitalawanda sha kutambikira rohu zya walii
yawalagitwi toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na toziya
ya ukapitawu yawaulaviyiti. **10** Su walira kwa liziwu likulu,
"Gwee Mtuwa, yaguwera mnanagala na mjimilika, mpaka ndii
hagukawi kuwatoza kwa yawakala woseri wa pasipanu kwajili ya
kulagwa kwa twenga?" **11** Wapananitwi kila yumu lihabiti lifufu,
wagambirwa wongeri kwoyera kwa shipindi shididini, mpaka
payitimiya walanga ya wantumintumi wayawu na walongu weni
hawalagwi gambira womberi ntambu yawalagitwi. **12** Shakapanu
ndoliti na shipindi Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku
gwa sita, kuweriti na lirindimiru likulu lya isi, mshenji guweri
mtitu gambira liguniya lititu, lyezi lyoseri liwera lisheri gambira
mwazi. **13** Na ntondu zya kumpindi zituluka pa pasipanu gambira
mabwajubwaju ga mumtera gwa mkuyu yagakamala ndiri
yagatuluka shipindi mtera gwakuwi pagutikwa na lipuga. **14** Liyera
lidegeka vipandi viwili gambira mkeka wagubilingwabilingwa,
migongu yoseri na visiwa vyoseri vibegiziwa na kuhalibisiwa. **15**
Shakapanu wafalumi wa pasipanu na wakulu wa isi na wakulu
wa mashonta na walunda na yawawera na makakala na kila

mmanda na muntu mlekeru, walififa mumpanga na mumatalawu
ga kumigongu. **16** Wayigambira migongu ayi na matalawu aga,
“Mtuguwukiri, mtufifi patali na yomberi yakalivaga pashibanta sha
ufalumi na patali na maya ga Mwanakondolu! **17** Toziya lishaka
lya gweka lya maya gawu lisoka. Gaa hakawezi kugoloka?”

7 Pa aga nuwawona wantumintumi wa kumpindi wamsheshi
wagoloka pakati pa pembi zya msheshi zya pasipanu, pawakola
mayega ga msheshi ga pasipanu, su lyega nalivumi ata padidika,
wala pakati pa pasipanu, wala mubahali, wala mumitera. **2**
Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga
pakakwena pampindi kulawa kusika, kaweriti na shimaniziru
sha Mlungu yakawera mkomu. Kashemiti kwa liziwu likulu
na kuwagambira awa wantumintumi wa kumpindi wamsheshi
yawapananitwi uwezu wa kuyihalibisiya isi na ibahali. **3**
“Namuhalibisiya isi ama ibahali ama mitera, mpaka patuwatula
kala shimaniziwu pashiwunji sha wantumintumi wa Mlungu
gwetu.” **4** Shakapanu mpikanira walanga ya walii yawatulitwi
shimaniziwu, wantu miya yimu malongu msheshi na msheshi
elufu wa makabila goseri ga wantu wa Israeli. **5** Likabira lya Yuda
wantu lilongu na wawili elufu na Likabira lya Rubeni wantu lilongu
na wawili elufu na Likabira lya Gadi wantu lilongu na wawili elufu.
6 Likabira lya Asheri wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya
Nafutari wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Manasi wantu
lilongu na wawili elufu. **7** Likabira lya Simiyoni wantu lilongu na
wawili elufu na likabira lya Lawi wantu lilongu na wawili elufu na
likabira lya Isakari wantu lilongu na wawili elufu. **8** Likabira lya
Zebuluni wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Yosefu
wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Benjamini wantu
lilongu na wawili elufu. **9** Shakapanu ndoliti, mwona lipinga likulu

lya wantu wavuwa nentu yaguweza ndiri kuwawalanga, wantu
wa kila isi na likabira na lukolu na ntambu wantu yawalonga
na kila walongu. Nawomberi waweriti wagoloka palongolu pa
shibanta sha ufalumi na palongolu pa Mwanakondolu, wavala
mahabiti mafufu na kukola mitambi ya mitendi mumawoku
mwawu. **10** Watakuliti kwa liziwu likulu, “Ukombola wetu ulawa
kwa Mlungu gwetu yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kulawa
kwa Mwanakondolu!” **11** Wantumintumi wa kumpindi woseri
wagolokiti kushizyengeta shibanta sha ufalumi, wazewi na vilii
viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu. Wasuntamiti makukama
pashibanta sha ufalumi, wamguwiriti Mlungu **12** pawalonga, “Yina
hangu! Uzyumi na ukwisa na luhala na mayagashii na ligoya
na uwezu na makakala viweri kwa Mlungu gwetu, mashaka
goseri! Yina hangu!” **(aiōn g165)** **13** Yumu gwa wazewi walii
kankosiyiti, “Walii yawavaliti mahabiti mafufu ndo wantu gaa?
Na walawira koshi?” **14** Neni numwankuliti, “Mtuwa, gwenga
guvimana!” Nayomberi kang'ambiriti, “Awa ndo walii yawalawiti
pakati pa ntabika nkulu. Wagululiti mahabiti gawu mumwazi gwa
Mwanakondolu, gawera mafufu nakamu.” **15** Su wapalongolu pa
shibanta sha ufalumi sha Mlungu. Wamtendera Mlungu paliwala
na pashiru mnumba nkulu yakuwi ya kumpindi, nayomberi
yakalivaga pashibanta sha ufalumi, hakaweri pamuhera nawu na
kuwalolera. **16** Hapeni wawoni njala kayi ama wawoni kuyimiluwa
kayi, mshenji hapeni guwalunguziyi kayi, shivuki shikalipa hapeni
shiwalunguziyi kayi, **17** toziya Mwanakondolu yakawera pakati
palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, hakaweri mlolera
gwawu, nayomberi kankuwalongoziya mumbwiru ya mashi ga
ukomu. Na Mlungu hakagapukuti masozi goseri mumasu gawu.

8 Na Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa saba,
kuweriti jiii kumpindi kwa shipindi sha nusu saa. **2** Shakapanu,
nuwawoniti wantumintumi wa kumpindi saba walii wagoloka
palongolu pa Mlungu wapananitwi mimbalapi saba. **3** Ntumintumi
gwa kumpindi yumonga kasokiti, katola shetezu sha zaabu,
kagoloka palongolu pa shitalawanda sha kutambikira pa
kutumisiya ubani. Nayomberi wampananiti ubani uvuwa
kawutumisiyi pamuhera na maluwa ga wantu woseri wa Mlungu
pashitalawanda sha kutambikira sha zaabu yayiweriti palongolu
pa shibanta sha ufalumi. **4** Lyosi lya ubani pamuhera na maluwa
ga wantu wa Mlungu, vikweniti kunani kulawa mumawoku
mwakuwi ulii ntumintumi gwa kumpindi yakaweriti palongolu
pa Mlungu. **5** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi katola
shetezu shilii, kashimemiziya motu kulawa pashitalawanda
sha kutambikira, kashiyasa pasipanu. Paweriti na mpanta
na lirindimiru na mimeta na libegiziwu lya isi. **6** Shakapanu
wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mimbalapi
saba walituliti kala kugagomba mimbalapi. **7** Ntumintumi gwa
kwanja gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Mhanganyiku
gwa vula ya mabuwi na motu pamuhera na mwazi gwitikitwi
pasipanu. Selusi yimu ya isi ilunguliti na selusi yimu ya mitera
ilunguliti na mihamba yoseri miwisi ilunguliti. **8** Shakapanu
ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kagombiti mbalapi yakuwi
na shintu gambira lugongu lukulu lwaluwaka motu luwasitwi
mubahali. Selusi yimu ya ibahali igalambukiti kuwera mwazi, **9**
selusi yimu ya viwumbi vyavilikala mubahali vifuwiti na selusi
yimu ya mitumbwi ihalibisitwi. **10** Shakapanu ntumintumi gwa
kumpindi gwa tatu kagombiti mbalapi yakuwi. Na ntondu nkulu
yakiti gambira lisukuruwa lya motu iguwiti kulawa kumpindi na

kutulukira muselusi yimu ya nshemba na mbwiru zya mashi. **11**
Ntondu ayi ishemwa “Ukalipa.” Su selusi yimu ya mashi gaweriti
gakalipa, wantu wavuwa wahowiti toziya ya mashi aga, toziya
gagalambukiti gaweriti gakalipa. **12** Shakapanu ntumintumi gwa
kumpindi gwa msheshi kagombiti mbalapi yakuwi. Su selusi yimu
ya mshenji ikomitwi na selusi yimu ya lyezi ikomitwi na selusi
yimu ya ntondu ikomitwi, su selusi ya vyoseri avi viwera liwindu.
Selusi yimu ya paliwala yaheriti uweru, vilaa na selusi yimu ya
pashiru. **13** Shakapanu ndoliti, mpikaniriti mpongu kapungu
pakaguluka kumpindi nentu kuliyera pakalonga kwa liziwu likulu,
“Shodi, oli, oli, kwa yawalikala pasipanu shipindi wantumintumi
wa kumpindi watatu yagasigaliti hawagombi mbalapi zyawu!”

9 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa mhanu kagombiti
mbalapi yakuwi. Na neni mwoniti ntondu iweriti ituluka muisi
kulawa kumpindi. Nayeni ipananitwi funguwu wa njira ya lirindi
lyalihera na upeleru. **(Abyssos g12)** **2** Su ntondu ayi ivuguliti njira
ya lirindi lyahera upereru, kulawiti lyosi gambira lya litanuru
likulu. Mshenji na liyera vitulitwi ntiti kwa lyosi ali lya njira
ya lirindi lyahera upereru. **(Abyssos g12)** **3** Matapa walawiti
mulyosi lilii, wingiriti pasupanu, wapananitwi makakala gambira
ga shipinini. **4** Wagambilitwi nawahalibisiya ntundu yoseri ya isi
ama vimeru vyoseri ama mitera yoseri, su wawaharibisiyi walii
hera yawakomitwi ndiri musheni shimaniziwu sha Mlungu. **5**
Matapa awa walekiziwitwi ndiri kuwalaga wantu, su kuwatabisiya
nentu kwa shipindi sha myezi ya mhanu. Kutama kwakujega ndo
gambira kutama kwakumpata muntu shipindi pakalumwa na
shipinini. **6** Mumashaka galii wantu hawasakuli kuhowa kumbiti
hapeni wahowi, hawafiri kuhowa kumbiti kuhowa hakuwatugi. **7**
Matapa walii wawonekiti gambira falasi yawaweriti kala kwa

ng'ondu. Mumituwi mwawu waweriti na majenjeri gambira zya
zaabu na nsheni zyawu ziweriti gambira zya muntu. **8** Vili zawu
ziwonekiti gambira vili zya wadala na menu gawu gawonekiti
gambira menu ga simba. **9** Vifuwa vyawu vigubikwa kwa vintu
gambira nguwu ya shuma ya kushinga mushifuwa. Mliwu gwa
mbapatiru zyawu ziweriti gambira mliwu gwa mwanja gwa
mbutuka zyazikwegwa na falasi wavuwa yawatugira kung'ondu.
10 Waweriti na mishira yaiwera na misontu gambira shipinini
na kwa mishira yawu ilii iweriti na makakala ga kuwaluma
wantu kwa shipindi sha myezi yamhanu. **11** Wawera na
mfalumi yakawakolamlima, nayomberi ndo ntumintumi gwa
Shetani, yomberi ndo mkulu gwa lirindi lyalihera upeleru, litawu
lyakuwi kwa Shiebraniya ndo Abadoni na kwa Shigiriki ndo
Apoliyoni, "Mana yakuwi ndo Mlaga." **(Abyssos g12)** **12** Shodi,
oli, oli ya kwanja ipititi, zisigaliti zyamonga mbili zyankwiza
pa aga. **13** Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa sita
gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Naneni mpikaniriti
liziwu limu kulawa mumagoli ga msheshi yagawera mupembi
msheshi pashitalawanda sha kutambikira yaiweriti palongolu pa
Mlungu. **14** Liziwu lilii limgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi
gwa sita yakawera na mbalapi, "Guwavugulili wantumintumi
wamsheshi wa Shetani yawatatiritwi pampeku kulushemba
lukulu Ewufrati!" **15** Nayomberi kawavuguliriti walii wantumintumi
wa kumpindi wamsheshi yawatandiritwi kwajili ya lisaa lilii lya
lishaka lya mwezi gulii gwa shinja shilaa shilii, kulaga selusi
yimu ya wantu. **16** Mpikaniriti walanga ya mashonta yawakwena
panani pa falasi waweriti handa miliyoni miya mbili. **17** Hangu
ndo ntambu yanuwawoniti falasi walii na wakwena panani pa
falasi mumawonu galii, Waweriti na nguwu zya shuma muvifuwa

zyaziwera njeri gambira motu, zyana langi ya buluu gambira ya
liyera na ya njanu gambira ubumu wa baluti. Mituwi ya falasi walii
iwonikaniti gambira mituwi ya simba, motu na lyosi na ubumu wa
baluti, viweriti vyankulawa mumilomu mwawu. **18** Selusi yimu ya
wantu walagitwi kwa makomangu matatu galii, motu na lyosi na
ubumu wa baluti, yauweriti wankulawa mumilomu mwa falasi
walii. **19** Toziya makakala ga falasi walii gaweriti mumilomu
mwawu na mumishira yawu. Mishira yawu ilifaniti na njoka na
iweriti na mituwi na womberi wayitendiriti kuwatenda wantu
watenduwi. **20** Wantu wamonga yagasigaliti toziya walagitwi
ndiri kwa makomangu galii, walekiti ndiri vidoda vyawatenda kwa
kuvileka vintu vyawavinyawiti kwa mawoku gawu weni, ama
kuleka kuwaguwira washamshera na vinyagu vya zaabu na
mpiya na shaba na mabuwi na mitera na vintu vyaviweziti ndiri
kuwona na kupikinira ama kugendagenda. **21** Ama womberi
walekiti ndiri vidoda vyawatenditi na kuleka kulaga na uganga na
uhumba na umpeku.

10 Shakapanu, numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumonga
kana makakala kankusuluka kulawa kumpindi, kaweriti kavalisiwa
liwundi na upindi wa vula mumtuwi mwakuwi. Sheni shakuwi
shiweriti gambira mshenji na magulu gakuwi gaweriti gambira
mpanda zya motu. **2** Mumawoku mwakuwi kakoliti shintola
shididini shivugulwa. Katuliti ligulu lya kumliwu mubahali na
lya kumshigi muisi iyuma, **3** na kushema kwa liziwu likulu
gambira lirindimiru lya simba. Pakanjiti kushema, malindimiru
saba gabegeziyiti kwa kutukulira. **4** Na malindimiru saba galii
pagatakuliti, neni nfiriti kulemba. Kumbiti mpikaniriti liziwu kulawa
kumpindi, “Visoweru vya malindimiru saba aga gaweriti bada,
guleki kulemba!” **5** Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi ulii

yanumwoniti pakagoloka mubahali na muisi iyuma kanyasuliti
liwoku lyakuwi lya kumliwu kumpindi, **6** kalirapiti kwa litawu
lya Mlungu yakalikala mashaka goseri, Mlungu yakanyawiti
kumpindi na vyoseri vyaviwera na ibahali na vyoseri vyaviwera
pasipanu na vyoseri vyaviwera. Kalongiti, “Kwahera shipindi
sha kuhepera kayi! **(aiōn g165)** **7** Kumbiti mumashaka galii
ntumintumi gwa kumpindi gwa saba ulii pakafira kugomba
mbalapi yakuwi, Mlungu hakatendi bada yakuwi itendeki ntambu
yakawagambiriti wantumintumi wakuwi, wambuyi wakuwi.” **8**
Shakapanu liziwu lilii lyanulipikaniriti pamberi kulawa kumpindi
lilongiti na neni kayi, “Gugendi gwakashitoli shintola shilii
shashigubutulitwi shashiwera mumawoku mwa ntumintumi
gwa kumpindi yakagoloka mubahali na muisi iyuma.” **9** Su
numgenderiti ulii ntumintumi gwa kumpindi, numgambiriti kanupi
shintola shilii shididini. Na yomberi kang'ambiriti, “Gushitoli
gushiliyi. Mumlomu mwaku hashinogi gambira lwashi, kumbiti
mumtima hashiweri shikalipa!” **10** Su nushitoliti shintola shilii
shididini kulawa mumawoku mwakuwi ntumintumi gwa kumpindi
ulii nishiliyiti. Nasheni shiweriti shinoga mumlomu mwangu
gambira lwashi, kumbiti panushimiriti shiweriti shikalipa mumtima
mwangu. **11** Shakapanu ng'ambiritwi, “Gufiruwa kayi kuwubwera
ujumbi wa Mlungu kuusu wantu wavuwa na wantu wa maisi
gavuwa na wantu wa makabila gavuwa na wafalumi.”

11 Shakapanu wanupiti luteti lwaluweliti gambira luhonga,
ng'ambiritwi, “Gwimuki gwakaipimi numba ya Mlungu
na shitalawanda sha kutambikira pakutumiziya ubani na
kuwawalanga wantu yawaguwira munumba nkulu ya Mlungu.
2 Kumbiti nagupima baraza lyaliwera kunja kwa numba nkulu
ya Mlungu, guleki kupima toziya awu upananwa kwa wantu

yawawera ndiri Wayawudi. Weni hawalutimbangi lushi lunanagala
kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na miwili. **3** Neni
hanuwapanani uwezu wakapitawu wangu wawili su wabweri kwa
shipindi ashi sha majuwa elufu yimu miya mbili na malongu sita
pawavala nguwu zya maguniya." **4** Wakapitawu wawili walii ndo
mitera miwili ya mizeyituni na vintambi viwili vyavigoloka kulongolu
kwa Mtuwa gwa pasipanu. **5** Handa muntu pakajera kuwatenda,
motu gulawa mumilomu mwawu na kuwalaga wangondu wawu
na kila muntu yakajera kuwalaga hakalagwi. **6** Wakapitawu
awa wanawu uwezu wa kutata liyera su vula naitowa shipindi
pawabwera. Kayi wana uwezu wa kugalambula mbwiru zyoseri
zya mashi ziweri mwazi na hawalaviyi makomangu ga ntambu
zyoseri pasipanu womberi pawafira. **7** Kumbiti pawamalira
kala upitawulira wawu, nkanyama mkalipa yakalawira mulirindi
lyalihera upeleru hakalikomi na womberi, hakawakanki na
kuwalaga. **(Abyssos g12)** **8** Mauti gawu gasigariti munjira ya lushi
lukulu lweni lwawampingikiti palupinjika Mtuwa gwawu. Litawu lya
shimbuyi lwa lushi alu ndo Sodoma ama Misri. **9** Wantu wa kila
isi na likabira na wantu ntambu yawalonga na lukolu, hawagaloli
mawuti galii shipindi sha mashaka matatu na nusu, hapeni
walekiziyi zisilwi. **10** Wantu yawalikala pasipanu hawasekeleri
kuhowa kwa wakapitawu walii. Hawatendi msambu na kulipanana
mafupu, toziya wambuyi wawili awa wa Mlungu, wawatabisiyiti
nentu wantu wa pasipanu. **11** Kumbiti pa mashaka matatu
na nusu upumula wa ukomu kulawa kwa Mlungu uwayingiriti
na womberi wagolokiti na woseri yawawoniti, wayingilitwi na
lyoga likulu. **12** Shakapanu wa mbuyi wawili walii wa Mlungu
wapikiniriti liziwu likulu kulawa kumpindi paliwagambira, "Mwizi
pampindi panu!" Nawomberi wakweniti kumpindi pawazyengetwa

na liwundu, wangondu wawu pawawera wankuwalora. **13** Shipindi shilaa shilii, kulawiriti libegiziwu likulu lwa isi, shipandi shimu sha lilongu lya lushi shitenduwiti, na wantu elufu saba wahowiti kwa libegiziwu ali. Wantu yagasigaliti watiliti nentu, wamkwisiti Mlungu gwa kumpindi. **14** Shodi, shodi, shondi ya pili ipita, kumbiti guloli! Shodi, shondi, shondi ya tatu yankwiza kanongola. **15** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa saba kagomba mbalapi yakuwi. Na nziwu nkulu zipikanikitwi kumpindi pazilonga, "Vinu ufalumi wa pasipanu uwera wa Mtuwa gwetu na Kristu gwakuwi ulii yakamsyaguliti kuwera Mkombola gwakuwi. Na yomberi hakakolimlima mashaka goseri!" **(aiōn g165)** **16** Shakapanu wazewi walii malongu mawili na msheshi yawakaliti muvibanta vyawu vya ufalumi palongolu pa Mlungu, wasuntamiti makukama na wamguwiriti Mlungu, **17** pawalonga, "Mayagashii gwee Mtuwa Mlungu gwana makakala, yaguwera na yaguweriti! Toziya gulanguziya makakala gaku makulu, guwutula ukolamlima waku!" **18** "Wantu wa maisi wamemiti maya, kumbiti lishaka lya maya gaku lisoka, yina shipindi sha kuwatoza wafuwa shisoka. Shipindi sha kuwakwisa wantumintumi wambuyi waku, wananagala na woseri yawalikwisa litawu lyaku, yawamanikana na yawamanikana ndiri. Shipindi sha kuwalaga walaga wa pasipanu." **19** Shakapanu numba nkulu ya Mlungu kumpindi wayivuguliti na lisanduku lya lipatanu lyakuwi liwonikaniti munumba nkulu ya Mlungu. Kulawiriti meta na malindimiru na mpanta na mabegiziwu lya isi na vula nkulu ya mabuwi.

12 Shakapanu lilangaliru lyakulikangasha liwonikaniti kulyera, mdala yakavaliti mshenji na lyezi pasi pamagulu gakuwi, na lijenjeri lya ntondu malongu na mawili mumtuwi gwakuwi. **2**

Kaweriti na yinda, nayomberi kabotanga kwa kutama toziya
kaweriti kala kwiwula mwana. **3** Shakapanu lilangaliru lyamonga
lilawiriti kulyera, njoka mkulu msheri yakaweriti na mituwi saba
na magoli lilongu na kila mtuwi guweriti na lijenjeri. **4** Njoka
ulii kakwegiti kwa mshira gwakuwi selusi yimu ya ntondu za
lyera na kuziyasa paisi. Njoka gweni kagolokiti palongolu pa
mdala ulii yakaweriti kala kwiwula mwana, kaweriti kala kummira
mwana, pa kwiwuka. **5** Shakapanu mawu ulii kiwula mwana
mpalu, yomberi hakakolimlima maisi goseri kwa luhonga lya
shuma. Mwana kanyasulitwi mpaka kwa Mlungu na mushibanta
sha Mlungu sha ufalumi. **6** Mawu ulii katugiriti kushiwala
pahala Mlungu pakamtandiriti. Aku hawamloleri kwa shipindi sha
mashaka elufu yimu miya mbili na malongu sita. **7** Shakapanu
yanjiti ngondu kumpindi, Mikaeli ntumintumi gwa kumpindi na
wantumintumi wayaguwi wa kumpindi walikomangiti na njoka ulii
na njoka ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi walikomangiti
na wantumintumi wa kumpindi walii. **8** Kumbiti njoka ulii na
wantumintumi wakuwi wasinditi na wawingitwi nakamu kumpindi
kwa Mlungu. **9** Su njoka ulii mkulu wamwasiti pasi. Njoka ulii
ndo njoka ulii gwa makashu yawamshema vilaa Mkondola ama
Shetani yakawazyanga wantu wa pasipanu poseri. Wamwasiti
pasipanu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi
woseri pamuhera na yomberi. **10** Shakapanu mpikaniriti liziwu
likulu kulawa kumpindi palilonga, “Vinu usoka ukombola na
makakala na ufalumi wa Mlungu gwetu na ukolamlima wa Kristu
gwakuwi! Toziya ulii yakawasitaki walongu wetu palongolu pa
Mlungu gwetu, wamwasa pasi. Wamwasa pasi ulii yakawasitaki
pashiru na paliwala.” **11** “Walongu wetu wakanka kwa makakala
ga mwazi gwa Mwanakondolu na kwa shisoweru shawalaviyiti

ukapitawu, toziya wawoniti ndiri makaliru gawu kuwera shintu,
waweriti kuhowa kala. **12** Kwa toziya ayi, mnemeleri mwenga
mwampindi na vyoseri vyaviwera mngati mwenu. Kumbiti oli
mwenga mwa muisi na mubahali toziya Mkondola kawasulukireni
kana maya makulu na kavimana kuwera mashaka gakuwi
gasigala madidini." **13** Njoka pakavimaniti kuwera wamwasiti
pasipanu, kanjiti kumtugiziya mdala ulii yakaweriti kamwiwula
mwana mpalu. **14** Kumbiti mdala ulii wampananiti vipapatiru
viwili vya mpongu kapungu, su kaguruki kutali nentu mpaka
pahala pakuwi kushiwala na mekalolerwi kwa shipindi sha vinja
vitatu na nusu. **15** Su njoka katapikiti mashi gavuwa gambira
lushemba, gamfatiti mdala ulii su kamiruwi. **16** Kumbiti pasipanu
pamtangiti mdala ulii, pamamuka gambira mlomu na kugamira
mashi aga gagalawiti mumlomu mwa njoka ulii. **17** Su njoka
ulii kamkalaliriti mdala ulii, kawukiti na kagenda kulikomanga
na walelwa wamonga wa mdala ayu awa ndo woseri walii
yawajimira malagaliru ga Mlungu na waminika wa ukapitawu wa
Yesu.

13 Su njoka kagoloka mumpeku mwa bahali. Shakapanu
numwoniti nkanyama mkalipa yumu pakalawa mubahali. Kaweriti
na mituwi saba na magoli lilongu na kila ligoli liweriti na
lijenjeri. Pamituwi yakuwi palembitwi litawu lya kumwigilanga
Mlungu. **2** Nkanyama mkalipa ulii yanumwoniti kaweriti gambira
duma na magulu gakuwi gaweriti gambira nkanyama dubu,
mlomu gwakuwi guweriti gambira mlomu gwa simba. Njoka
ulii kamupananiti nkanyama ulii makakala gakuwi na shibanta
shakuwi na uwezu mkulu. **3** Mtuwi gumu gwa nkanyama mkalipa
ulii guwonikaniti gambira shironda shikulu shashijega kuhowa
kumbiti shironda shilii shiponiti. Wantu woseri wa pasipanu

walikangashiti na nkanyama mkalipa ulii na kumfata. **4** Wantu
woseri wamguwiriti njoka ulii toziya kamupananiti nkanyama
mkalipa ulii uwezu wakuwi. Wamguwiriti vilaa nkanyama mkalipa
ulii pawalonga, “Hashi, gaa yakawera gambira nkanyama mkalipa
ayu? Hashi, gaa yakaweza kulikoma nayu?” **5** Shakapanu
nkanyama mkalipa ulii kalekeziwa kutakula visoweru vya mtiti
na kumwigilanga Mlungu, kalekeziwa kuwera na uwezu kwa
shipindi sha myezi malongu msheshi na mawili. **6** Su kanjiti
kumwigilanga Mlungu na kuligilanga litawu lya Mlungu na
pahala pakalikala na woseri yawalikala kumpindi kwa Mlungu.
7 Kalekeziyitwi kuwakoma ngondu na kuwakanka wantu wa
Mlungu. Kampananiti uwezu kwa wantu wa kila likabira na isi na
ntambu ya wantu yawalonga na lukolu. **8** Woseri yawalikala
pasipanu hawamguwiri, wantu awa ndo walii matawu gawu
galembitwi ndiri pamberi pa kunyawa pasipanu, mushintola
sha ukomu sha Mwanakondolu yakalikitulitwi. **9** “Yakawera na
makutu, kapikaniri. **10** Yawampangiliti kutolwa kuwera mloporwa
mpaka katolwi kuwera mloporwa na ulii yakapangilitwi kulagwa
kwa upanga hakalagwi kwa upanga. Su wantu wa Mlungu waweri
na uhepeleru na njimiru.” **11** Shakapanu numwoniti nkanyama
mkalipa yumonga kankulawa pasipanu. Kaweriti na magoli
mawili gambira magoli ga mwanakondolu na kayoweriti gambira
njoka. **12** Kaweriti na uwezu woseri kulawa kwa nkanyama
mkalipa ulii gwa kwanja na kautendiriti uwezu ulii pahala pa
nkanyama mkalipa gwa kwanja. Su katenda pasipanu poseri na
woseri yawaweramu kumguwira nkanyama mkalipa ayu gwa
kwanja mweni kaweriti na shironda sha kuhowa shashiponiti.
13 Su nkanyama mkalipa ayu gwa pili katenditi mauzauza
ga kulikangasha, kalaviyiziti motu kulawa kumpindi gusuluki

pasipanu palongolu pa wantu. **14** Kawapotoziyiti yawalikala
pasipanu kwa mauzauza galii gakapananitwi kugatenda pahala
pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Kawagambiriti yawalikala
pasipanu wanyawi shinyagu kwa ligoya lya nkanyama mkalipa
ulii yakatenduwitwi kwa upanga kumbiti kalikaliti kayi. **15**
Nkanyama mkalipa gwa pili kapananitwi uwezu kushitenda
shipumuli shinyagu shilii sha nkanyama mkalipa gwa kwanja,
su shinyagu shiweziti kutakula na kuwatenda wantu woseri
yawalemiti kushiguwira shinyagu shilii, walagwi. **16** Kawatenditi
woseri watulwi shimaniziwu mumawoku gawu ga kumliwu na
musheni zyawu, yawamanika na yawamanika ndiri, walunda na
wahushu, wantu walekeru na wamanda. **17** Na muntu yoseri
hapeni kawezi kuhemera ama kuwuza shintu mpaka kaweri na
shimaniziwu shilii. Shimaniziwu shiweriti na litawu lya nkanyama
mkalipa ama walanga ya litawu lilii. **18** Peni panu pafiruwa luhala!
Yakawera na mahala kaweza kuvimana mana ya walanga ya
nkanyama mkalipa ayu, toziya walanga ayi iwera walanga ya
muntu. Walanga ayi ndo miya sita malongu sita na sita.

14 Shakapanu moniti lugongu lwa Sayuni na Mwanakondolu
kagoloka pampindi, pamuhera na yomberi waweriti wantu elufu
miya yimu na malongu msheshi na msheshi, musheni zyawu
walembitwi litawu lya Mwanakondolu na litawu lya Tati gwakuwi.
2 Na mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu, liziwu
lyaliweriti gambira liziwu lya mbutu na gambira lirindimiru likulu.
Liziwu lyampikaniriti liweriti gambira liziwu lya wavina msambu
pawagomba vinubi vyawu. **3** Waweriti wankwimba lwimbu
lya syayi palongolu pa shibanta sha ufalumi na kulongolu
kwa viwumbi vikomu vyamsheshi na wazewi walii. Kwaheriti
muntu yakaweziti kulifunda lwimbu alu, ira wantu walii elufu

miya yimu na malongu msheshi na msheshi yawakombolitwi
pasipanu. **4** Wantu awa ndo walii yawalituliti weri na haweniliwoni
nakamu na wadala. Womberi wamfatiti Mwanakondolu kwoseri
kwakagendaku. Womberi wakombolitwi kulawa kwa wantu
wamonga, waweriti gambira malaviwu ga mabenu ga kwanja kwa
Mlungu na kwa Mwanakondolu. **5** Wapatiti ndiri kuwera wapayira,
wahera likosa lyoseri. **6** Shakapanu numwona ntumintumi
gwa kumpindi yumonga kankuguluka kuliyera pakawera na
Shisoweru Shiwagira sha mashaka goseri, kashibweri kwa
wantu yawalikala pasipanu, kwa maisi goseri na makabila
goseri na ntambu wantu woseri yawalonga na lukolu. **(aiōnios
g166)** **7** Yomberi kalongiti kwa liziwu likulu, “Mumpanani ligoya
Mlungu na kumkwisa! Toziya saa isoka ya kutoza. Mmuguwiri
yomberi yakanyawiti kumpindi na pasipanu, bahali na mbwiru
zya mashi.” **8** Ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kamfatiti
ulii gwa kwanja pakalonga, “Kabomoka! Babuloni lushi lukulu
lubomoka! Babiloni yakawapananiti maisi goseri walandi divayi
yakuwi, divayi ya kufira nentu uhumba wakuwi!” **9** Na ntumintumi
gwa kumpindi gwa tatu kawafatiti walii wawili yawalongoleriti
pakalonga kwa liziwu likulu, “Yoseri yakamguwira nkanyama
mkaripa ulii na shinyagu shakuwi na kujimira kutulwa shimaniziwu
shakuwi musheni shakuwi ama muliwoku lyakuwi, **10** ulamweni
hakalandi divayi ya maya ga Mlungu, divayi yeni wayitira
mulutekeru lwa maya gakuwi pota kuhanganyilwa na mashi.
Muntu ayu hakatabiki mumotu gwa ubumu wa baluti palongolu
pa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa Mwanakondolu.
11 Lyosi lya motu lyaluwatabisiya likwena kumpindi mashaka
goseri. Wantu walii yawamguwiriti nkanyama mkalipa ulii na
shinyagu shakuwi na kutulwa shimaniziwu sha litawu lyakuwi,

hapeni waweri na kwoyera kwoseri pashiru na palwala." **(aiōn g165)** **12** Ayi imaniziya kuwera wananagala yawajimira malagaliru ga Mlungu na yawawera waminika kwa Yesu, wafiruwa kuwera wahepelera. **13** Shakapanu mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu palilonga, "Gulembi aga! Kwanjira vinu watekelerwa walii yawahowiti, wahowa pawamjimira Kristu." Namweni Rohu Mnanagala kalonga, "Yina! Hawawoyeri kulawa muntabika zyawu, toziya matendu gawu gawafata." **14** Shakapanu ndoliti na paweriti liwundi lifufu. Na palihundu ali kalivagiti yumu gambira Mwana gwa Muntu. Kaweriti kavala lijenjeri lya zaabu mumtuwi na kukoliti shimagi shikola sha kubenera. **15** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti munumba nkulu ya Mlungu na kwa liziwu likulu kamgambira ulii yakalivagiti palihundi, "Shondi, gushituli kala shimagi sha kubenanga na gubenangi, toziya shipindi sha kubenanga shisoka, mabenangu ga pasipanu gawula." **16** Su ulii yakalivagiti palihundi, kwa mawoku gakuwi kashizyengesiya shimagi shakuwi pasipanu na pasipanu pabenangitwi. **17** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti mnumba nkulu ya Mlungu kumpindi pakawera na shimagi shikola sha kubenera. **18** Kayi ntumintumi yumonga gwa kumpindi, mgolokera gwa motu, kalawiti pashitalawanda sha kutambikira, kamgambiriti kwa liziwu likulu ntumintumi gwa kumpindi, ntumintumi ulii yakawera na shimagi shikola, "Na gwenga gutuli kala shimagi shaku shikola, guvijojiniri visanya vya mizyabibu ya pasipanu, toziya zyabibu zyakuwi ziwula!" **19** Su ntumintumi gwa kumpindi ayu kashizyengesiyiti shimagi shakuwi pasipanu, kazihengiti zyabibu zya pasipanu, kazituliti pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu. **20** Zyabibu zikabangwa mushikamiru ashi shashiweriti kunja kulushi

na mwazi gulawiti mushikamiru ashi gwana utali wa mashi meta
yimu na nusu na mnyiliriku gwa mafuliku gasokiti utali wa kilumita
miya tatu.

15 Shakapanu moniti lilangaliru lyamonga likulu na lya
kulikangasha, kumpindi kwa Mlungu. Paweriti wantumintumi
wa kumpindi wa saba yawawera na makomangu makulu saba
ga upeleru. Kwa makomangu makulu saba aga, hagaweri ga
upeleru kulanguziya maya ga Mlungu. **2** Shakapanu moniti shintu
gambira bahali ya shiwowu, ihanganilwa na motu. Nuwawoniti
vilaa wantu walii yawamkankiti nkanyama mkaripa na shinyagu
shakuwi na litawu lyakuwi lishemitwi kwa walangu ilii. Wantu walii
wagolokiti pampenku mwa bahali ya shiwowu, pawawera na
vinubi vyawapananitwi na Mlungu. **3** Waweriti wankwimba lwimbu
lwa Musa, ntumintumi gwa Mlungu na lwimbu lwa Mwanakondolu,
pawalonga, “Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala, matendu
gaku ndo makulu na gakukangasha! Gwenga Mfalumi gwa
maisi, njira zyaku ndo ziherepa na zyanakaka! **4** Mtuwa, hashi
gaa yakakuguwira ndiri gwenga na kulikwisa litawu lyaku?
Gwenga gwekayaku ndo Mnanagala. Maisi goseri gankukwizira
na kukuguwira toziya matendu gaku ga teratera gawonikana
kwa woseri.” **5** Pa aga mona numba nkulu ya Mlungu, ndoyeni
Hema ya Ukapitawu, ivugulwa kumpindi. **6** Su wantumintumi wa
kumpindi saba walii, yawawera na makomangu saba walawa
Mnumba nkulu ya Mlungu, pawavala nguwu mfufu, ziherepa
zya kung'ereng'eta na mikuli ya zaabu muvifuwa mwawu.
7 Shakapanu yumu gwawu gwa viwumbi walii wamsheshi
kawapananiti wantumintumi wa kumpindi saba, mabakuli ga
zaabu yagamemiti maya ga Mlungu yakalikala mashaka goseri.
(aiōn g165) **8** Numba nkulu ya Mlungu imemiti lyosi lyalilawiriti

muukwisa wa Mlungu na mumakakala gakuwi na kwahera muntu
yakaweziti kwingira mnumba nkulu ya Mlungu mpaka upeleru
wa makomangu saba galii ga wantumintumi wa kumpindi saba.
16 Shakapanu Mpikanira liziwu likulu kulawa mnumba nkulu
ya Mlungu liwagambira wantumintumi wa kumpindi saba walii,
“Mgendi mwakagayiti mabakuli saba aga ga maya ga Mlungu
pasipanu.” **2** Su ntumintumi gwa kumpindi gwa kwanja kagenda
kwita libakuli lyakuwi pasipanu. Palaa palii maputi makulu
gagatama nentu gawapata woseri yawaweriti na shimaniziwu
sha nkanyama mkaripa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu
shakuwi. **3** Shakapanu ntumintumi gwa pili gwa kumpindi
kititi libakuli lyakuwi mubahali na mashi ga bahali yoseri
gawera mwazi gambira gwa muntu yakahowiti na viwumbi
vyoseri vikomu mubahali vifuwiti. **4** Ntumintumi gwa ntatu
gwa kumpindi kita libakuli lyakuwi mumishemba na mbwiru
zya mashi zigalambuka mwazi. **5** Numupikaniriti ntumintumi
gwa kumpindi yakalolera mashi pakalonga, “Gwee mnanagala,
yaguwera na yaguweriti! Gwenga gutoza teratera. **6** Toziya
wagwititi mwazi gwa wananagala na wambuyi wa Mlungu na
gwenga guwapanana mwazi wagulandi, womberi wapata shilii
shawafiruwa.” **7** Shakapanu mpikanira pashitalawanda sha
kutambikira palonga, “Mtuwa Mlungu yaguwera na makakala!
Toza zyaku ndo zya nakaka na zya teratera!” **8** Su ntumintumi
gwa msheshi gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi pamshenji.
Mshenji gupananitwi makakala ga kuwalunguziya wantu kwa
motu gwakuwi. **9** Su wantu walunguziwitwi nentu na livuki
likulu, womberi wamwigilangiti Mlungu yakaweriti na uwezu wa
makomangu aga. Walemiti kuleka vidoda vyawu vyawatenditi na
viraa walemiti kumkwisa Mlungu. **10** Na ntumintumi gwa muhanu

gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi mushibanta sha nkanyama
mkaripa ulii. Ntiti iyingiriti muufalumi wakuwi na wantu walumiti
milimi yawu toziya ya kutama yawakupatiti, **11** wamwigilangiti
Mlungu gwa kumpindi toziya ya kutama kwa maputi gawu.
Kumbiti walekiti ndiri vidoda vyawu vyawatenditi. **12** Shakapanu
ntumintumi gwa sita gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi
mulushemba lukulu lwawalushema Ewufrati. Mashi gakuwi
gayumiti, su itulitwi kuwera njira ya wafalumi kulawa kwagulawiti
mshenji. **13** Na moniti rohu ntatu zidoda zyaziweriti gambira
milyuli, yumu kalawiti mumlomu mwa njoka mkulu ulii na yumonga
kalawiti mumlomu mwa nkanyama mkaripa ulii na yumonga
kalawiti mumlomu mwa mbuyi ulii gwa kupayira. **14** Womberi ndo
rohu zya washamshera yawatenda mauzauza na yawagenda kwa
wafalumi wa pasipanu poseri na kuwajojinira pamuhera kwajili
ya ngondu nkulu lishaka lilii lya Mlungu Yakawera na Makakala.
15 "Gupikaniri! Neni nankwiza gambira shimpegu! Mbaka muntu
yakalolera weri nguwu zyakuwi su nakagendagenda aku na
aku na kulisoniziya paweru wantu wamwoni kashivula." **16**
Su rohu zyazidoda zilii ziwajojanira wafalumi walii pamuhera
pahala pawapashemapu kwa Shiebraniya Alimagedoni. **17**
Shakapanu ntumintumi gwa saba gwa kumpindi kayititi libakuli
lyakuwi kuliyera. Liziwu likulu lipikaniritwi kulawa mushibanta
sha ufalumi mnumba nkulu ya Mlungu palilonga, "Itendeka kala."
18 Kulawiriti mimeta na umatu na mipanta na lirindimiru likulu lya
isi. Lirindimiru ali liweriti likulu nentu na halyenilawiri kwanjira
Mlungu pakamuumbiti muntu mupasipanu. **19** Lushi lulii lukulu
lupantitwi wega ntatu na lushi zya maisi ziharabisiwitwi. Babiloni
lushi lukulu, Mlungu kalwaluwa ndiri. Kalulandisiya lutekeru lwa
divayi ya maya gakuwi makulu. **20** Visiwa vyoseri vyagamiriti na

migongu iwonikaniti kayi ndiri. **21** Na vula ya mabuwi makulu
gatopa gambira kilu malongu muhanu kila limu, su iwatoweriti
wantu walii yawamwigilangiti Mlungu toziya ya makomangu ga
vula ayi ya mabuwi, makomangu ga vula ilii ya mabuwi gaweriti
makulu nentu.

17 Yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti
na mabakuli saba kiziti na kang'ambiriti, “Gwizi na neni
hanukulanguziyi utoza yakapananitwi mndiyandiya mkulu ulii,
yakalivagiti pambeku na mashi gavuwa. **2** Wafalumi wa pasipanu
watenditi uhumba pamuhera nayomberi na wantu yawalikala
pasipanu walowera divayi ya uhumba wakuwi.” **3** Shakapanu
Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kanjegiti
kushiwara. Kweni aku numwona mdala kalivagiti pankanyama
mkalipa msheri. Nkanyama mkalipa ayu kaweriti kalembwa kila
pahala matawu ga kumwigilanga Mlungu, kaweriti na mituwi
saba na magoli lilongu. **4** Mdala ayu kaweriti kavala nguwu
langi ya zambalawu na nsheri, kaweriti kalihelipiziya kwa zaabu
na vintu vinyawitwi kwa mabuwi ga beyi nkulu na mabuwi
ga lulu. Mumawoku mwakuwi kaweriti na lutekeru lwa zaabu
lwaluweliti lumema makalaliru na vitwatira vidoda vya uhumba
wakuwi. **5** Pashiwunji shakuwi palembitwi visoweru vya litawu
lyana mana ya bada, “Babiloni mkulu, mawu gwa wandiyandiya
na gwa vitwatira vyoseri vya kukalaziya nentu pasipanu.” **6**
Numwona mdala ayu kalowera mwazi gwa wantu wa Mlungu na
mwazi gwa wantu yawalagitwi toziya ya kuwera wakapitawu kwa
Yesu. Panumwoniti nulikangashiti nentu. **7** Kumbiti ntumintumi
gwa kumpindi kang'ambira, “Iwera hashi gwankulikangasha.
Neni hanukugambiri mana ya bada yaififikiti ya mdala ayu
na nkanyama mkalipa ayu yakampapiti, nkanyama mkalipa

yakawera na mituwi saba na magoli lilongu. **8** Nkanyama mkalipa
ayu yagumwoniti, kaweriti mkomu pakwanja kumbiti vinu kahowa.
Kayi kapakwegera kulawa mulirindi lyalihera upeleru kugenda
kuharabisiwa. Wantu yawalikala pasipanu hawalikangashi, wantu
woseri matawu gawu galembitwi ndiri mushintola sha ukomu
kwanjira kunyawa kwa pasipanu, hawalikangashi kumwona
nkanyama mkalipa ayu kwanja kalikaliti, shakapanu kafuwa na
vinu hakalawili kayi. **(Abyssos g12)** **9** "Panu pafiruwa mahala na
luhala! Mituwi saba ayi ndo vigongu saba mdala ayu kalivagiti.
Mituwi ayi viraa ndo wafalumi saba. **10** Pakati pa wafalumi saba,
wamhanu yawagamiliti kala, yumu kankali kankukolamlima na
yumonga ulii kankali kwiza na pakasoka kafiruwa hakakolimlima
kwa shipindi shididini. **11** Na nkanyama mkalipa ayu yakaweriti
kankulikala kwanja, kumbiti vinu kalikala ndiri kayi ndo mfalumi
gwa nani na yomberi viraa ndo yumu gwawu gwa walii saba na
kuharabisiwa. **12** "Magoli galii lilongu yagugawoniti ndo wafalumi
lilongu weni haweniyanji kukolamlima. Kumbiti hawapananwi
uwezu wa kukolamlima kwa shipindi sha saa yimu pamuhera
na nkanyama mkalipa ulii. **13** Woseri awa lilongu wawera na
nfiru yimu na hawamupanani nkanyama mkalipa ulii makakala
na uwezu wawu. **14** Hawalikomangi na Mwanakondolu na
kumbiti Mwanakondolu pamuhera na walii yakawashemiti na
kuwasyagula weni ndo waminika hakawakanki toziya yomberi ndo
Mtuwa gwa watuwa na Mfalumi gwa wafalumi." **15** Ntumintumi
gwa kumpindi kang'ambira vilaa, "Mashi galii yagugawoniti palii
pakalivagiti mndiyandiya ulii, ndo mapinga ga wantu wa kulawa
kila isi, ukowu na luga. **16** Na magoli lilongu galii gagugawoniti na
nkanyama mkalipa ulii hawamkalalili mndiyandiya ulii. Hawatoli
kila shintu shakawera nashu na kumleka shivula hera, hawalii

vinofu vya nshimba yakuwi na kumlunguziya kwa motu. **17** Toziya
Mlungu kalekera mumyoyu mwawu nfiru ya kutenda mafiliru
gakuwi, su walijimirani womberi kwa womberi na kumpanana
nkanyama mkalipa ayu makakala ga kukolamlima mpaka galii
gagatakuliti Mlungu pagatendeka. **18** "Na mdala ulii yagumwoniti
ndo lushi lulii lukulu lwaluwera na ukukolamlima wawafalumi wa
pasipanu."

18 Paaga numwoni ntumintumi gwa kumpindi yumonga
pakasuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Kaweriti na uwezu
mkulu na pasipanu pamulikwa na ng'ereng'eta yakuwi. **2**
Su kabotanga pakalonga, "Gubomoka, Babiloni lushi lukulu
lubomoka! Vinu guwera numba ya washamshera na guwera
liboma lya rohu zidoda zyoseri, na vijaka vya wampongu wadoda
na wakukalaziya. **3** Toziya maisi goseri galoweritwi kwa divayi
ikalipa ya kufira nentu uhumba wakuwi na wafalumi wa pasipanu
watenditi uhumba nayomberi. Na watenda byashala wa pasipanu
wawera walunda kwa makakala ga matamata yakuwi." **4**
Shakapanu mpikanira liziwu lyamonga kulawa kumpindi lilonga,
"Wantu waneni, muwuki kwakuwi! Su namtenda pamuhera na
yomberi muvidoda vyakuwi, Su namwiza kupata makomangu
gakuwi! **5** Toziya vidoda vyakuwi vivuwa nentu mpaka kumpindi,
na Mlungu kagalyaluwa ndiri matendu gakuwi gadoda. **6**
Mumtenderi ntambu yakawatenderiti, mumlipi mala mbili galii
gakawatendiriti. Mumuhanganyili mulutekeru lwakuwi divayi
ikalipa mala mbili nentu kuliku ilii yakawapananiti. **7** Mumpanani
ntabiku na utama ntambu ya kulitumba kwakuwi, kulawirana na
kulikala kwakuwi kwa makaliru ga kulinemeziya. Toziya kalikwisa
mweni mumoyu, 'Nulikala panu, neni ndo malikiya. Neni na
mkenja ndiri, ama hapeni mpatwi na shiwembu!' **8** Toziya ya

aga makomangu gakuwi hagampati kwa lishaka limu, mauti na
hinginiku na njala. Na yomberi hakalunguziwi motu, toziya Mtuwa
Mlungu yakamwazibu ndo kawera na makakala." **9** Wafalumi wa
pasipanu yawatenditi uhumba na yomberi na kulikala nayomberi
makaliru ga kulinemeziya hawadayi na kulila shipindi pawawona
lyosi lya lushi lulii lwankulungula kwakuwi. **10** Wankugoloka
kwa kutali toziya ya kutila ntabiku yakuwi na kulonga, "Shodi!
Shodi kwa gwenga lushi lukulu, gwee Babiloni, lushi lwalumanika
na lwaluwera na makakala! Kwa shipindi sha saa yimu azabu
yaku yankwiza." **11** Watenda byashala wa pasipanu hawalili na
kwinginika, toziya kwahera muntu yakahemera kayi vintu vyawu,
12 kwahera kayi gwa kuhemera zahabu yawu na mpiya na vintu
vya kunyawa kwa mabuwi vya beyi nkulu na lulu na shitani na
nguwu ya langi ya zambalawu na zya halili na nguwu nsheri na
vyombu vyoseri vya kila ntambu ya mitera ya gweka na vyombu
vyoseri vyavinyawitwi kwa magoli ga ndembu na vintu vyoseri
vya mitera ya beyi nkulu na vya shaba na shuma na ng'ereng'eta,
13 mdalasini na viwungu na ubani na manimani na divayi na
lipaki na ubumu uherepa wa nganu na nganu na ng'ombi na
kondolu na falasi na mbutuka zya kukwega na wamanda wawu
na ata makaliru ga wantu. **14** Vintu vyoseri vyagufira guweri
navi vyagamira, "Vintu vyoseri vya beyi ngulu na vya kulitumbira
hapeni guviwoni kayi!" **15** Watenda byashala yawapatiti ulunda
kulawirana na lushi alu, hawagoloki kutali toziya ya lyoga lya
ntabika yakuwi. Womberi hawalili na kwinginika, **16** pawalonga,
"Shodi! Shodi kwa lushi alu lukulu. Guvala nguwu zyazinyawitwi
kwa shitani na zya zambalawu na nsheri na Kuliheripiziya kwa
zahabu na vintu vyoseri vya kunyawa kwa mabuwi ga beyi
nkulu na lulu! **17** Kwa saa yimu hera ulunda waku uwagamira!"

Shakapanu walongoziya woseri wa mitumbwi na yawagenda
mwanja gwawu na wanamashi na woseri yawatenda byashala
kwa njira ya bahali na wagolokiti kwa kutali, **18** na pawawoniti
lyosi lya motu gulii gwagumlunguziyiti mdala ulii, womberi waliliti
kwa kubota, “Hakwenilawiri lushi gambira lushi alu lukulu!”
19 Wagalagata lidika pamituwi yawu pawalira kwa kubota na
kudaya pawalonga, “Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu! Ndo
lushi lweni woseri yawawera na mitumbwi mubahali walunditi
kulawirana na ulunda wakuwi, mulisaa limu hera ulunda wakuwi
uwuka!” **20** Mnemeleri kumpindi toziya ya uharibisiwu wakuwi.
Mnemeleri wantu wa Mlungu, wantumintumi na wambuyi wa
Mlungu! Mlungu kamwazibu toziya ya vitwatira vyakawatenderiti
mwenga! **21** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumu,
yakawera na makakala kalinyasuliti libuwi likulu lyalilifana na
lwala, kalyasiti mubahali pakalonga, “Ntambu ira ayi Babiloni
lushi lukulu halibomolwi na kwagamira nakamu. **22** Mliru gwa
vinubi gwa msambu, mliru gwa wagomba luperembi na wagomba
talumbeta hapeni ipikaniriki kayi mngati mwaku. Kwahera fundi
gwa ntambu yoseri ilii yakiza kuwoneka kayi mngati mwaku na
mliru gwa lwala hapeni lupikiniki kayi mngati mwaku. **23** Ulangala
gwa shikoloboyi hapeni gwoneki kayi mngati mwaku, nemeleru
ya ndowa hapeni ipikiniki kayi mngati mwaku. Watenda byashala
waku yawaweriti wakulu pasipanu na kwa uhawi waku maisi
goseri guwapotoziyiti!” **24** Lushi lulii lwazibiwitwi toziya ya likosa
lya kwita mwazi gwa wambuyi wa Mlungu na wantu woseri wa
Mlungu yawalikitulitwi pasipanu.

19 Pa aga mpikaniriti liziwu likulu gambira lipinga lya wantu
wavuwa kumpindi pawalonga, “Kamzyumi Mlungu! Ulopoziya na
ukwisa na makakala ndo vyakuwi mweni Mlungu gwetu!” **2** “Utoza

wakuwi ndo wanakaka na wateratera. Kamtozi mndiyandiya
mkulu ulii yakapapotoziyiti pasipanu kwa uhumba wakuwi.
Mlungu kamtoza toziya ya kwita mwazi gwa wantumintumi
wakuwi!" **3** Walonga kayi, "Kazyumwi Mlungu! Lyosi lya motu
gwa gulunguziya lushi alu hagukweni kumpindi mashaka goseri!"
(aiōn g165) **4** Na wazewi walii malongu mawili na msheshi
na viwumbi walii wakomu wamsheshi, wasuntama pasi na
wamguwiriti Mlungu yakalivagiti pashibanta sha ukulu pawalonga,
"Yina! Kazyumwi Mlungu!" **5** Shakapanu kulawiriti mliru kulawa
mushibanta sha ukulu, "Mumzyumi Mlungu gwetu mwenga
wantumintumi wakuwi woseri, woseri yamumguwira Mlungu,
wawamanikana na wangali kumanikana." **6** Na mpikiniriti
shintu gambira mliwu gwa lipinga likulu lya wantu na mliwu
gwa mbutu ya mashi gavuwa gambira mbanda nkulu, lilonga,
"Kazyumwi Mlungu! Toziya Mtuwa Mlungu gwetu yakawera
na makakala kakolamlima! **7** Tusekeleri na kunemelera,
tumkwisi Mlungu yakawera mkulu, shipindi sha ndowa ya
Mwanakondolu shisoka na mdala gwa ndowa kalitanda kala. **8**
Kalekeziwa kulivalasiya nguwu ya shitani yiherepa, yayiherepiti
na yaying'ereng'eta!" Nguwu ayi ya shitani yiherepa ndo matendu
gaherepa ga wananagala. **9** Shakapanu ntumintumi gwa
kumpindi kang'ambiriti, "Gulembi aga, mbaka walii yawashemiritwi
mumsambu gwa ndowa ya Mwanakondolu!" Kayi kang'ambiriti,
"Avi ndo visoweru vya nakaka vya Mlungu." **10** Su neni nsuntama
makukama kulongolu kwa magulu gakuwi, nfiriti kumguwira.
Kumbiti yomberi kang'ambiriti, "Guleki! Neni ndo ntumintumi hera
gambira gwenga na walongu waku, twawoseri twawakapitawu
kwa Yesu. Gumguwiri Mlungu! Wantu yawampitaulira Yesu
walonguziwa na Rohu yakawalongoziyiti wambuyi wa Mlungu."

11 Su moniti kumpindi kuvuguka na kweni aku kuweriti na
falasi yumu mfufu na yakakwena pa falasi ayu kashemitwi
Mwaminika na Nakaka. Ayu kankutoza na kulikomanga ngondu
kwa teratera. **12** Masu gakuwi gawera gambira limpamba lya
motu na kaweriti kavala mijenjeri mivuwa pamtuwi. Kaweriti
kalembwa litawu lyeni kwahera muntu yakalimaniti ira ulamweni.
13 Kavaliti nguwu yayilowanizitwi mumwazi. Litawu lyakuwi ndo
"Shisoweru sha Mlungu." **14** Mashonta wa kumpindi yawavaliti
nguwu ziherepa mfufu zya kitani, wamfatiti pawawera wakwena
falasi wafufu. **15** Upanga ukola ulawa mumlomu mwakuwi na
kwa upanga awu hakawakanki wantu woseri wa maisi. Yomberi
ndo hakawakolimlima kwa luhonga lwa shuma na kuyikama
divayi pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu
Yakawera na Makakala. **16** Panguwu yakuwi na pamagulu
gakuwi, kaweriti kalembwa, "Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa
gwa watuwa." **17** Su numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumu
kagoloka pamshenji. Kabota na kuwagambira wampongu woseri
yawaweriti wankuguluka kuliyera, "Mwizi Mjojiniki pamuhera
mumsambu mkulu gwa Mlungu. **18** Mwizi mwakaziliyi nshimba
zya wafalumi na zya wakulu wa mashonta na zya wantu
yawawera na makakala na zya falasi na yawakwena falasi.
Mwizi muziliyi nshimba zya wantu woseri pawera walekeru ama
wamanda, wamanika na wangali kumanikana." **19** Shakapanu
moniti nkanyama mkalipa yumu ulii na mfalumi gwa pasipanu
na shonta gwawu wajojinika pamuhera su walikomangi na ulii
yakalivagiti pa falasi mfufu pamuhera na mashonta wakuwi.
20 Kumbiti nkanyama mkalipa ayu wamtoliti lopola pamuhera
na mbuyi gwa kupayira yakaweriti kankutenda mauzauza
palongolu pakuwi. Kwa mauzauza aga, yomberi kawapotoziyiti

walii yawaweriti na shimaniziru sha nkanyama mkalipa ulii na
walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. Mkanyama mkalipa ayu
pamuhera na mbuyi ayu gwa kupayira wasitwi woseri wawili,
pawawera wakomu mngati mwa litanda lyalimema mabuwi ga
baluti yagayaka motu, **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** na mashonta
wawu walagitwi kwa upanga wawulawiti mumlomu mwa ulii
yakakwena pa falasi mfufu. Wampongu woseri wikuziyitwi kwa
vinofu vyawu.

20 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumu
kankusuluka kulawa kumpindi pakaweriti na funguwu wa mlyangu
gwa lirindi lyahera upereru na mnyololu mkulu muliwoku
mwakuwi. **(Abyssos g12)** **2** Kamkamula njoka mkulu ulii, njoka
gwa makashu, ndomweni Mkondola ama Shetani na kamtawa
kwa mnyololu kwa vinja elufu yimu. **3** Ntumintumi gwa
kumpindi kamwasiti mulirindi lyahera upereru, kagutatiti mlyangu
gwa kwingilira aku na kagutula mfindiku, su nakaweza kayi
kugapotoziya maisi mpaka pavisoka vinja elufu yimu. Kumbiti
pa vinja avi ndo mpaka wamvugulili kayi, kwa katepu hera.
(Abyssos g12) **4** Shakapanu moniti vibanta vya wafalumi na
wantu yawalivagiti pakuwi, wantu awa wapananitwi uwezu wa
kutoza. Moniti viraa myoyu ya walii yawaweriti yawadumulitwi
toziya wapitawuliti kuwera Yesu kagubutulitwi na toziya ya
shisoweru sha Mlungu. Womberi wamguwiriti ndiri nkanyama
mkalipa ulii ama shinyagu shakuwi, watulitwi ndiri shimaniziru
paviwunju vyawu ama pamawoku gawu. Wapatiti kayi ukomu na
wakolitimlima gambira wafalumi pamuhera na Kristu kwa vinja
elufu yimu. **5** Wamonga walii yawahowiti wapatiti ndiri ukomu
mpaka vinja elufu yimu ikamiliki. Awu ndo uzyukisiwu wa kwanja.
6 Watekeleritwi na wananagala kwa woseri yawatenda pamuhera

muuzyukisiwu awu wa kwanja. Kuhowa kwa pili hapeni kuweri
na makakala kwa womberi, hawaweri watambika wa Mlungu
na wantu wa Kristu Mkombola na hawakolimlima gambira
wafalumi pamuhera nayomberi kwa vinja elufu yimu. **7** Shipindi
sha vinja elufu yimu pashisokiti, Shetani hakavugulilwi kulawa
kushibetubetu kwakuwi. **8** Su hakalawi kunja kugapotoziya maisi
goseri ga wega zyoseri zya pasipanu, wantu awa hawashemwi
Gogu na Magogu. Shetani hakajojinili pamuhera kwajili ya
ngondu na womberi hawaweri wavuwa gambira mhanga gwa
kumpwani. **9** Wapititi muisi yoseri, waizyengikiti kambi ya wantu
wa Mlungu, lushi lwalufirwa na Mlungu. Kumbiti motu gusuluka
kulawa kumpindi na kuwalunguziya nakamu. **10** Na Mkondola
yakaweriti kankuwapotuziya, wamwasiti mulitanda lya lyalimemiti
mabuwi ga baluti yagayaka motu gwa shibiriti, mwamuweriti
nkanyama mkalipa ulii na mbuyi ulii gwa kupayira na womberi
hawatabiki paliwala na pashiru mashaka goseri. **(aiōn g165,
Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** Shakapanu moniti shibanta shikulu
sha ukulu shiweru na ulii yakalivaga pakuwi. Pasipanu na
kumpindi viwukiti kulongolu kwakuwi na viwonikaniti ndiri kayi.
12 Na nuwawoniti wantu yawahowiti, wamanika na wangali
kumanika, wagoloka palongolu pa shibanta sha ukulu na vintora
vigubutulitwi. Shintola shamonga, ndo shintola sha ukomu,
washivuguliti viraa. Yawahowiti watozitwi kulawirana na matendu
gawu ntambu yayilembitwi muvintola avi. **13** Bahali iwalaviyiti
kunja yawahowiti yawaweriti mngati mwakuwi, kuhowa na lirindi
lyalihera upeleru viwalaviyiti kunja yawahowiti yawaweriti mngati
mwakuwi. Kila yumu wamtoziti kulawirana na matendu gakuwi.
(Hadēs g86) **14** Shakapanu kuhowa na lirindi lyalihera upeleru
viyasitwi mulitanda lya motu. Litanda ali lya motu ndo kuhowa

kwa pili. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** Muntu yoseri, litawu lyakuwi liwoneka ndiri mushintola sha ukomu, kasitwi mulitanda lya motu. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 Shakapanu moniti mpindi ya syayi na isi ya syayi. Kumpindi kulii kwa kwanja na pasipanu pa kwanja viwukiti na bahali iweriti ndiri kayi. **2** Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalemu ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu gwakuwi. **3** Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, “Guloli! Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu. **4** Yomberi hakapukuti masozi gawu goseri, toziya kuhowa hapeni kuweri kayi ama utama ama kulila ama kutama toziya pasipanu pagona papita.” **5** Shakapanu ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi kalonga, “Guloli, nankutenda goseri gasyayi.” Kayi kang'ambira, “Gulembi shitwatira ashi, toziya visoweru avi ndo vya ujimirika na vya nakaka!” **6** Kayi kang'ambira, “Gatimiya! Neni mwanjiru na mperelu, Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. Yakayimuluwa hanumpanani shilanda sha hera kulawa mumbwiru ya mashi ga ukomu. **7** Mkanka yoseri hakanki ashi, na neni hanweri Mlungu gwakuwi, nayomberi hakaweri mwana gwangu. **8** Kumbiti wantu yawawera na lyoga na yawajimira ndiri na yawagamira na yawalaga na wahumba na wahawi na yawaguwira vinyagu na yawapayira woseri na pahala pawu ndo hapaweri mulitanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, aku ndo kuhowa kwa pili.” **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** Su yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii yawaweriti na mabakuli saba galii yagamemiti makomangu saba ga upeleru, kiziti na kung'ambira,

“Gwizi! Na neni hanukulanguziyi mdala gwa ndowa, mdala
gwakuwi Mwanakondolu!” **10** Su Rohu gwa Mlungu kanjegiti na
ntumintumi gwa kumpindi kankweneziya palugongu lutali nentu.
Kananguziyiti lushi lunanagala, Yerusalemu palusuluka kulawa
kumpindi, **11** pawung'ereng'eta ukwisa wa Mlungu. Ulangala
wakuwi uweriti gambira libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi,
gambira mabuwi gaherepa nentu ga beyi nkulu, lilangala gambira
libuwi lyalimulika. **12** Shiweriti na shibambaza sha liboma shitali
na shikulu, lwaluwera na milyangu malongu na mawili na kila
gumu guloleritwi na ntumintumi gwa kumpindi. Pa kila mlyangu
palembitwi matawu ga makabila lilongu na mawili ga Israeli.
13 Kuweriti na milyangu mikulu mitatu, uwega wa kwagulawiti
mshenji kuweriti na milyangu mikulu mitatu na kushana milyangu
mikulu mitatu na uwega wa kusika kuweriti na milyangu mikulu
mitatu na uwega wa kwaguzyetiti mshenji kuweriti na milyangu
mikulu mitatu. **14** Vibambaza vya lushi alu viweriti vinyawa kwa
mabuwi galyanjiru lilongu na mawili na kila libuwi lya lyanjiru
palembitwi litawu limu lya wantumintumi lilongu na wawili wa
Mwanakondolu. **15** Su ntumintumi gwa kumpindi yakatakuliti
naneni kaweriti na lubiki lwa zaabu lwa kupimira lushi, milyangu
yakuwi na liboma lyakuwi. **16** Lushi alu luweriti teratera kwa
upana na utali wakuwi. Ntumintumi gwa kumpindi kalupima lushi
alu kwa shibiki shakuwi, luweriti na utali, upana na utali wa
kugenda panani, handa kilumita elufu mbili na miya msheshi.
17 Ntumintumi gwa kumpindi kashipimiti shibambaza shakuwi
viraa, nasheni shiweriti na upana wakuwi mita malongu sita
kwa shipimu sha masu ga shimuntu, ntumintumi gwa kumpindi
katendiriti. **18** Shibambaza ashi shiweriti washinyawa kwa
mabuwi masheri ga beyi nkulu yagashemwa yasipi na lushi

lweni luweriti walunyawa kwa zaabu iherepa, ilangala gambira
libuwi lyalimulikiti. **19** Mabuwi ga lyanjiru ga shibambaza gaweriti
gaheripiziwa kwa kila ntambu ya mabuwi ga beyi nkulu. Libuwi
lya kwanja lya lyanjiru liweriti libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa
yasipi lya pili yakuti samawati lya tatu kalikedoni lya msheshi
zumaridi, **20** lya mhanu saridoniki lya sita akiki lya saba krisolitu
lya nane zabalajadi lya tisa topazi lya lilongu krisoparaso lya
lilongu na yimu yasintu na lya lilongu na mbili ametistu. **21**
Na milyangu lilongu ilii na miwili iweriti lulu lilongu na miwili,
kila mlyangu guweriti wagunyawa kwa lulu yimu. Njira nkulu
ya lushi iweriti wayinyawa kwa zaabu iherepa, yilangala handa
libuwi lyalimulika. **22** Moniti ndiri Numba ya Mlungu mulushi alu,
toziya Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala na Mwanakondolu
wa amu pahala pakuwi. **23** Lushi alu lufira ndiri mshenji pota
lyezi kulangalira, toziya ukwisa wa Mlungu gulangaziya na
Mwanakondolu ndo shikoluboyi shakuwi. **24** Wantu wa maisi
hawalikali mugulangala gwakuwi na wafalumi wa pasipanu
hawaujegeri ulunda wawu. **25** Milyangu ya lushi alu hayiweri
lupalahera paliwala poseri, toziya amu hapeni kuweri na pashiru.
26 Ukwisa na ligoya wa maisi havijegwi mngati amu. **27** Kumbiti
kwahera shoseri shashiweriti shihumba hashingiri nakamu,
ama muntu yoseri yakatenda vitwatira vya kukalaziya ama vya
mpayu hapeni kingiri amu. Ndo wantu walii hera yawalembiritwi
mushintola sha ukomu sha Mwanakakondolu ndo hawingiri amu.

22 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kananguziya lushemba
lwa mashi ga ukomu galangala gambira gametameta, pagalawa
mushibanta sha ufalumi sha Mlungu na Mwanakondolu. **2**
Lushemba alu lunyililikiti kupitira pakati pa njira nkulu ya lushi.
Pampeku pa lushemba alu kila uwega paweriti na mtera wa

ukomu yagulera mabwajubwaju mala lilongu na mbili kila mwezi.
Na mahamba gakuwi ndo mgota gwa kuwaponiziya wantu
wa maisi goseri. **3** Kwahera shintu shoseri shashipangiliritwi
hashiweri mulushi alu. Shibanta sha ufalumi sha Mlungu na sha
Mwanakondolu hashiweri mulushi alu na wantumintumi wakuwi
hawamguwira. **4** Hawashiwoni sheni shakuwi na litawu lyakuwi
halilembwi muvyeni vyawu. **5** Pashiru hapeni paweri kayi na
hapeni wafiri gulangala gwa shikoluboyi ama gulangala gwa
mshenji, toziya Mtuwa Mlungu hakawalangaliri, hawakolimlima
gambira wafulumi mashaka goseri. **(aiōn g165)** **6** Shakapanu
ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, “Visoweru avi ndo
vyanakaka na vya kujimilika. Mtuwa Mlungu yakawapanana
wambuyi wakuwi Rohu gwakuwi, kamtumiti ntumintumi gwa
kumpindi gwakuwi kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira
vyeni mpaka vilawiri kanongola.” **7** Yesu kalonga, “Gupikaniri!
Niza kanongola. Mbaka yakuwi yakavitenda visoweru vya
umbuyi wa Mlungu yaviwera mushintola ashi.” **8** Neni Yohani,
yanuviwoniti na kuvipikinira vitwatira avi. Pampikaniriti kala na
kuwona, numsuntamaliriti makukama kulongolu kwa magulu ga
ntumintumi gwa kumpindi ayu yakananguziyiti vitwatira avi, nfiriti
kumguwira. **9** Kumbiti yomberi kang'ambira, “Guleki! Neni ndo
ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku wambuyi wa
Mlungu na woseri yawagajimira malagaliru yagawera mushintola
ashi. Gumguwiri Mlungu!” **10** Kayi kang'ambira, “Nagutula
mfindiku visoweru vya umbuyi wa Mlungu yauwera mushintola
ashi, toziya shipindi shapakwegera. **11** Su yakatenda ukondola
na kendereyi kutenda ukondola na yakawera mdoda kendereyi
kuwera mdoda, yakatenda maheri na kongeri kutenda maheri na
yakawera mnanagala na kongeri kuwera mnanagala.” **12** Yesu

kalonga, “Gupikaniri! Nankwiza kanongola na lifupu mmawoku
mwangu lyakumpanana kila yumu kulawirana na matendu
gakuwi. **13** Neni Alufa na Omega, gwa kwanja na gwa upeleru,
yomberi mwanjiru gwa vintu vyoseri na yakavimalira vintu
vyoseri.” **14** Mbaka yawu walii yawagulula nguwu zyawu, wapati
kuwera na ukamilika ya kuliya libwajubwaju lya mtera gwa ukomu
na kwingira mlushi kwa kupitira mumilyangu yakuwi. **15** Aku
kunja kwana wantu wana matendu madoda kumbiti wang'ang'a
na wahawi na wahumba na walaga na yawaviguwira vinyagu
na woseri yawafira kulonga upaya, hawalikali kunja lwa lushi.
16 “Neni Yesu, numtuma ntumintumi gwangu gwa kumpindi
kawagambiziyi ukapitawu wa vitwatira avi muvipinga vya wantu
vyavimjimira Yesu. Neni ndo mwiwuka gwa lukolu lwa Dawudi.
Neni ndo ntondu ya mandawira!” **17** Rohu wa Mlungu na Mdala
gwa ndowa wankulonga, “Gwizi!” Kila muntu yakapikanira aga
na kalongi, “Gwizi!” Yakawera na yumiluwa na kizi, yakafira
na katoli mashi ga ukomu hera. **18** Neni Yohani nuwaberiziya
woseri yawapikanira visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyaviwera
mushintola ashi, Muntu yoseri pakongera shoseri muvitwatira
avi, Mlungu hakamtendi katabiki kwa makomangu yagalembitwi
mushintola ashi. **19** Na muntu yoseri pakapungula shoseri
muvisoweru vya umbuyi awu wa Mlungu yawuwera mushintola
ashi, Mlungu hakampoki lifungu lyakuwi mumtera gwa ukomu na
semu yakuwi mulushi lunanagala, vilii vyavilembitwi mushintola
ashi. **20** Nayomberi yakalaviya ukapitawu kuusu vitwatira avi
kalonga, “Nakaka nankwiza kanongola.” Yina hangu. Gwizi
Mtuwa Yesu! **21** Manemu ga Mtuwa Yesu, gaweri pamuhera na
mwenga. Yina hangu.

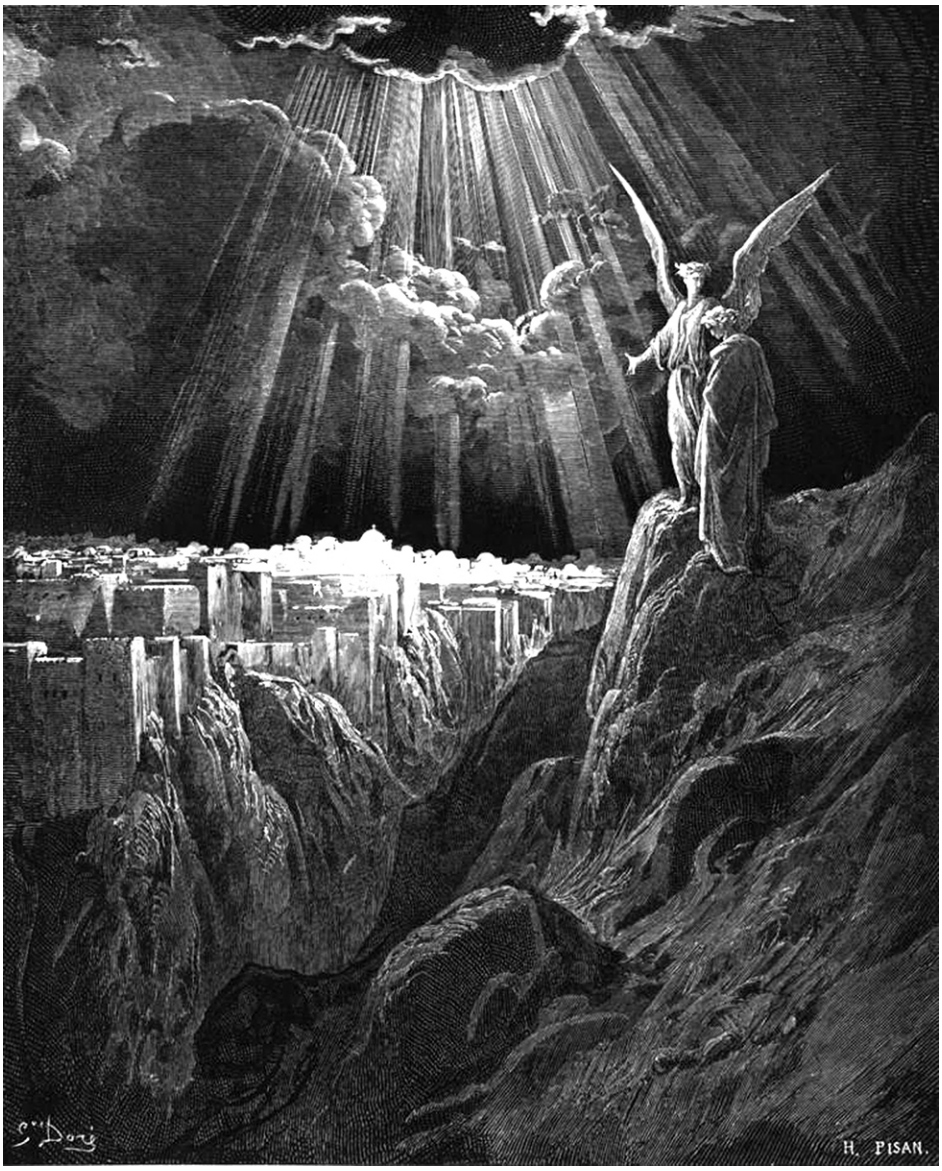

Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalemu ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu gwakuwi. Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, "Guloli! Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu.

Ugubutulu 21:2-3

Reader's Guide

Pogolo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Pogolo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12
Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126
Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165
Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166
Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653
Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:
To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Pogolo---Pogoro-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Warumi 10:7
Ugubutulu 9:1
Ugubutulu 9:2
Ugubutulu 9:11
Ugubutulu 11:7
Ugubutulu 17:8
Ugubutulu 20:1
Ugubutulu 20:3

aïdios

Warumi 1:20
Yuda 1:6

aiōn

Matayu 12:32
Matayu 13:22
Matayu 13:39
Matayu 13:40
Matayu 13:49
Matayu 21:19
Matayu 24:3
Matayu 28:20
Mariku 3:29
Mariku 4:19
Mariku 10:30
Mariku 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohani 4:14
Yohani 6:51
Yohani 6:58
Yohani 8:35
Yohani 8:51
Yohani 8:52
Yohani 9:32
Yohani 10:28
Yohani 11:26
Yohani 12:34
Yohani 13:8
Yohani 14:16
Matendu 3:21
Matendu 15:18
Warumi 1:25
Warumi 9:5
Warumi 11:36
Warumi 12:2
Warumi 16:27
1 Wakorintu 1:20
1 Wakorintu 2:6
1 Wakorintu 2:7
1 Wakorintu 2:8
1 Wakorintu 3:18
1 Wakorintu 8:13
1 Wakorintu 10:11
2 Wakorintu 4:4
2 Wakorintu 9:9
2 Wakorintu 11:31
Wagalatiya 1:4
Wagalatiya 1:5
Waefesu 1:21
Waefesu 2:2
Waefesu 2:7
Waefesu 3:9
Waefesu 3:11
Waefesu 3:21
Waefesu 6:12
Wafilipi 4:20
Wakolosayi 1:26
1 Timotewu 1:17
1 Timotewu 6:17
2 Timotewu 4:10
2 Timotewu 4:18
Titu 2:12
Waebulaniya 1:2
Waebulaniya 1:8
Waebulaniya 5:6
Waebulaniya 6:5
Waebulaniya 6:20
Waebulaniya 7:17
Waebulaniya 7:21
Waebulaniya 7:24
Waebulaniya 7:28
Waebulaniya 9:26
Waebulaniya 11:3
Waebulaniya 13:8
Waebulaniya 13:21
1 Peteru 1:23
1 Peteru 1:25
1 Peteru 4:11
1 Peteru 5:11
2 Peteru 3:18
1 Yohani 2:17
2 Yohani 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Ugubutulu 1:6
Ugubutulu 1:18
Ugubutulu 4:9
Ugubutulu 4:10
Ugubutulu 5:13
Ugubutulu 7:12
Ugubutulu 10:6
Ugubutulu 11:15
Ugubutulu 14:11
Ugubutulu 15:7
Ugubutulu 19:3
Ugubutulu 20:10
Ugubutulu 22:5

aiōnios

Matayu 18:8
Matayu 19:16
Matayu 19:29
Matayu 25:41
Matayu 25:46
Mariku 3:29
Mariku 10:17
Mariku 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohani 3:15
Yohani 3:16
Yohani 3:36
Yohani 4:14
Yohani 4:36
Yohani 5:24
Yohani 5:39
Yohani 6:27
Yohani 6:40
Yohani 6:47
Yohani 6:54
Yohani 6:68

Yohani 10:28
Yohani 12:25
Yohani 12:50
Yohani 17:2
Yohani 17:3
Matendu 13:46
Matendu 13:48
Warumi 2:7
Warumi 5:21
Warumi 6:22
Warumi 6:23
Warumi 16:25
Warumi 16:26
2 Wakorintu 4:17
2 Wakorintu 4:18
2 Wakorintu 5:1
Wagalatiya 6:8
2 Watesaloniki 1:9
2 Watesaloniki 2:16
1 Timotewu 1:16
1 Timotewu 6:12
1 Timotewu 6:16
2 Timotewu 1:9
2 Timotewu 2:10
Titu 1:2
Titu 3:7
Filimoni 1:15
Waebulaniya 5:9
Waebulaniya 6:2
Waebulaniya 9:12
Waebulaniya 9:14
Waebulaniya 9:15
Waebulaniya 13:20
1 Peteru 5:10
2 Peteru 1:11
1 Yohani 1:2
1 Yohani 2:25
1 Yohani 3:15
1 Yohani 5:11
1 Yohani 5:13
1 Yohani 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Ugubutulu 14:6

eleēsē

Warumi 11:32

Geenna

Matayu 5:22
Matayu 5:29
Matayu 5:30
Matayu 10:28
Matayu 18:9
Matayu 23:15
Matayu 23:33
Mariku 9:43
Mariku 9:45
Mariku 9:47
Luka 12:5
Yakobu 3:6

Hadēs

Matayu 11:23
Matayu 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Matendu 2:27
Matendu 2:31
1 Wakorintu 15:55
Ugubutulu 1:18
Ugubutulu 6:8
Ugubutulu 20:13
Ugubutulu 20:14

Limnē Pyr

Ugubutulu 19:20
Ugubutulu 20:10
Ugubutulu 20:14
Ugubutulu 20:15
Ugubutulu 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peteru 2:4

Questioned

Matayu 13:42
Matayu 13:50
2 Peteru 2:17

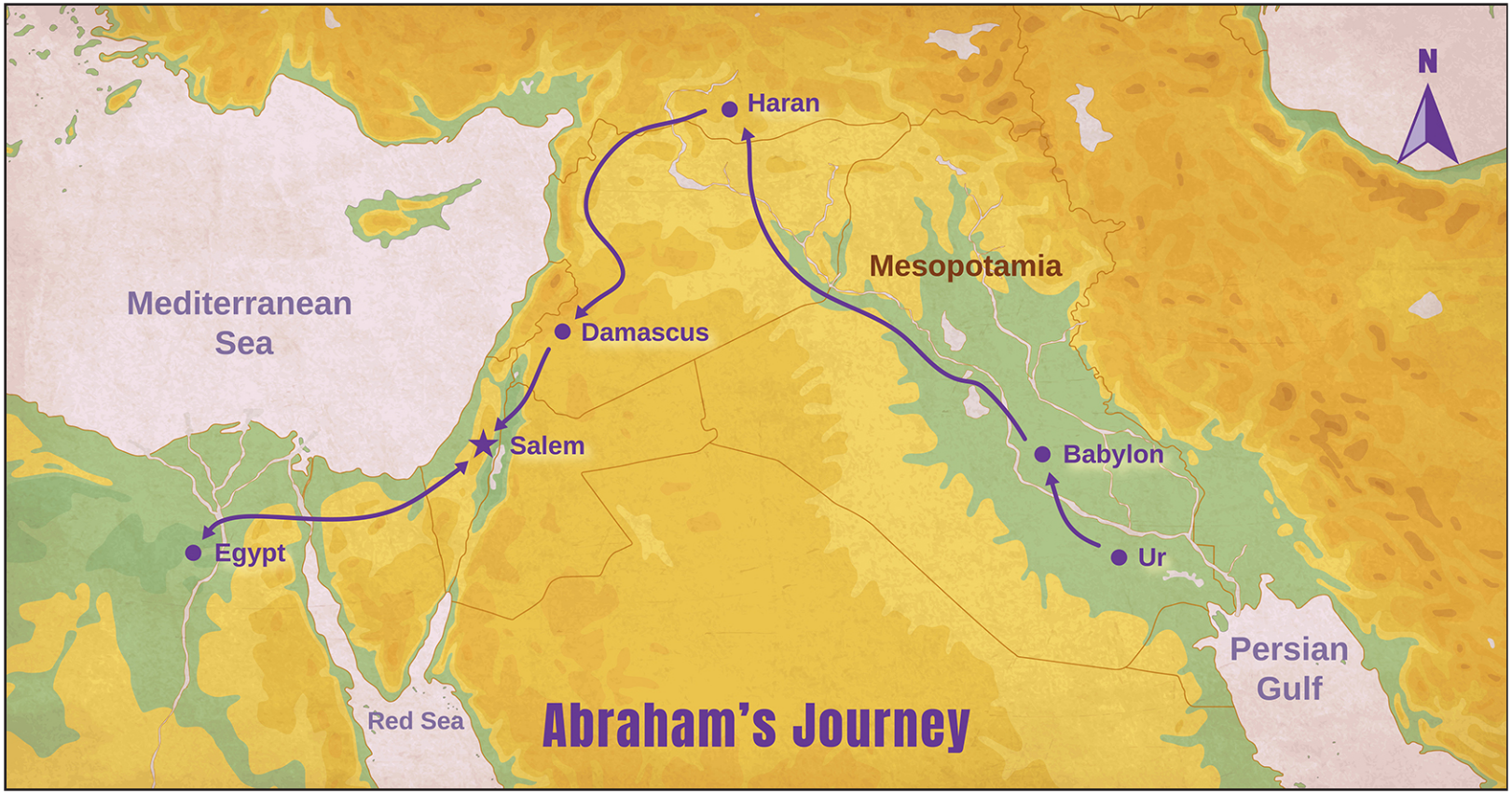

Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniritii Mlungu pakashemitwi kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi.
Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. - Waebulaniya 11:8

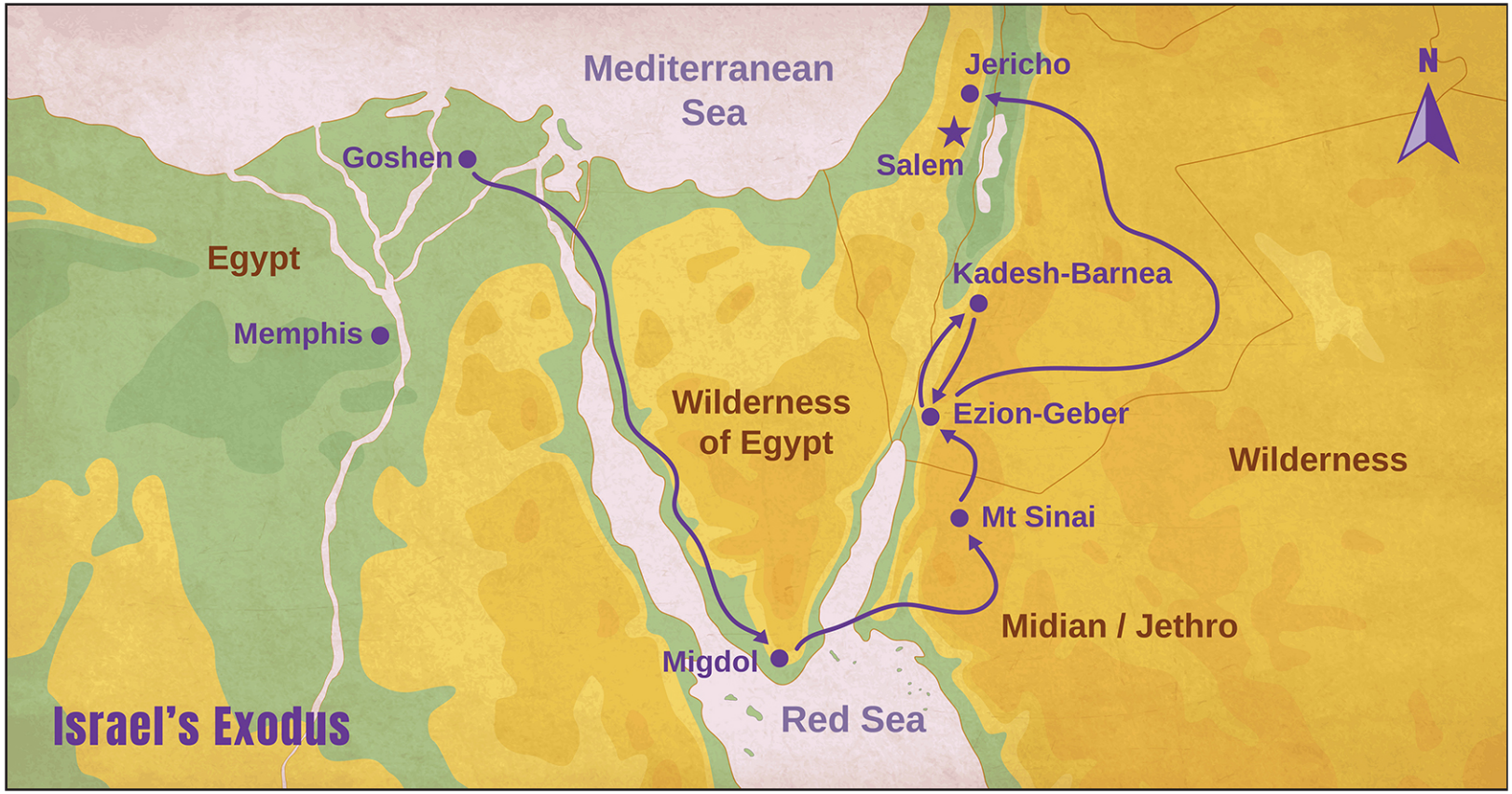

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

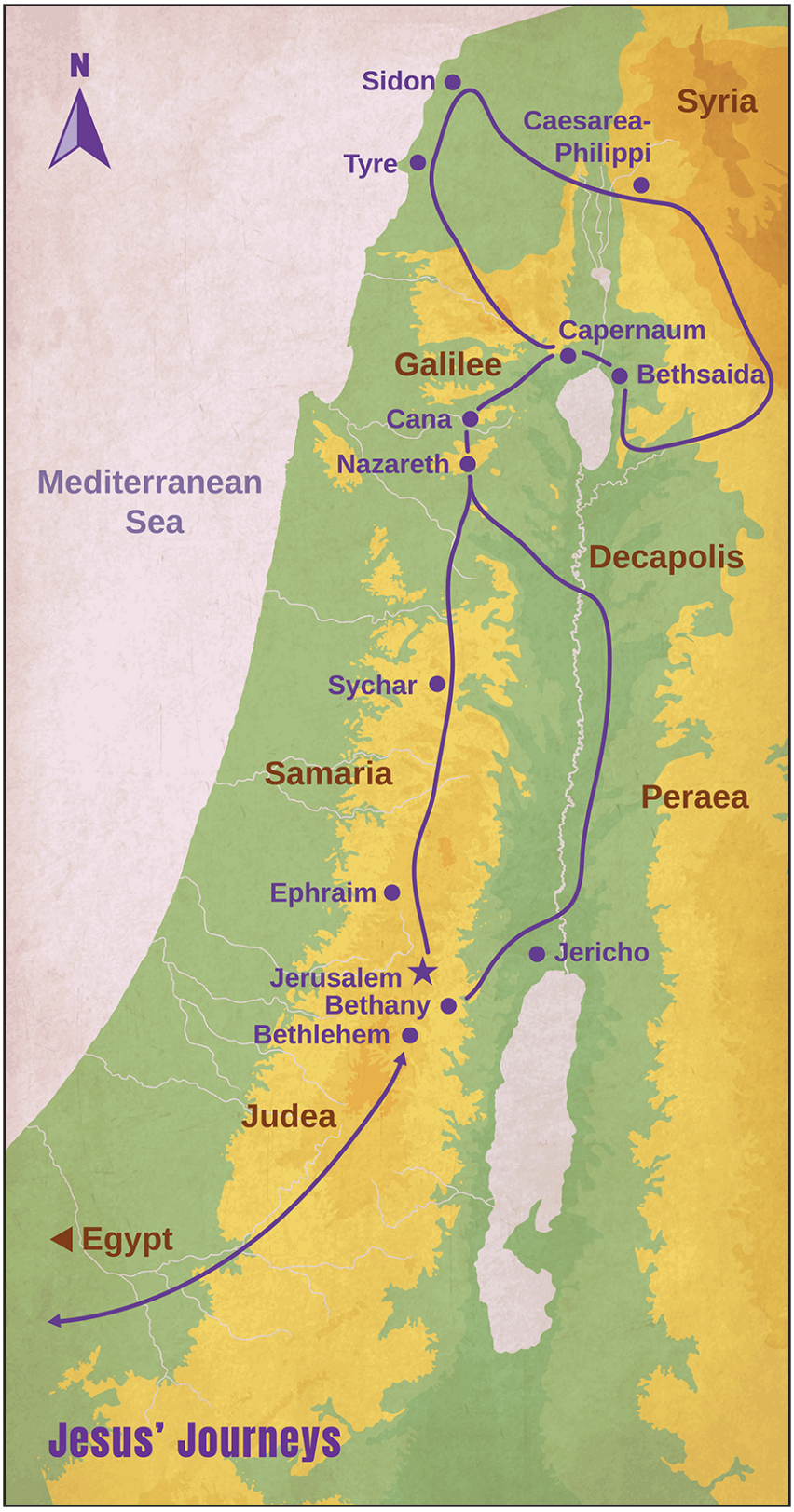

Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri wamtenderi, ira kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uweri shilipira sha wantu wavuwa. - Mariku 10:45

Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti neni weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwagira. - Warumi 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?			When?							
			Innocence		Fallen				Glory	
			Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth
Who?	God	Father	God's Perfect Fellowship John 10:30	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden No Fall No Death Gen 1:31	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16				God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City No Hades No Dead Rev 20:3	All Restored Acts 3:21
		Son			Pre-Incarnate, John 8:58		Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43		
		Holy Spirit			Everywhere, Psalm 139:7		Indwelling Believers, John 14:17			
	Mankind	Living Mankind	No Creation No people Gen 1:1		Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5					
		Deceased Believing Mankind			Blessed in Paradise, Luke 16:22					
		Deceased Unbelieving Mankind			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13					
	Angels	Holy Angels			Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14					
		Imprisoned Angels		No Fall No Unholy Angels Gen 1:31	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6				Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels Mat 25:41 Rev 20:10	Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes? Heb 2:16 No?
		Fugitive Angels			Rebelling Against Christ Accusing Mankind 1 Peter 5:8 and Revelation 12:10			Thalaasa, Rev 20:13		
		First Beast Demon						Lake of Fire Revelation 19:20		
		False Prophet Demon								
		Satan						Abyss Revelation 20:2		

Destiny

Pogolo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

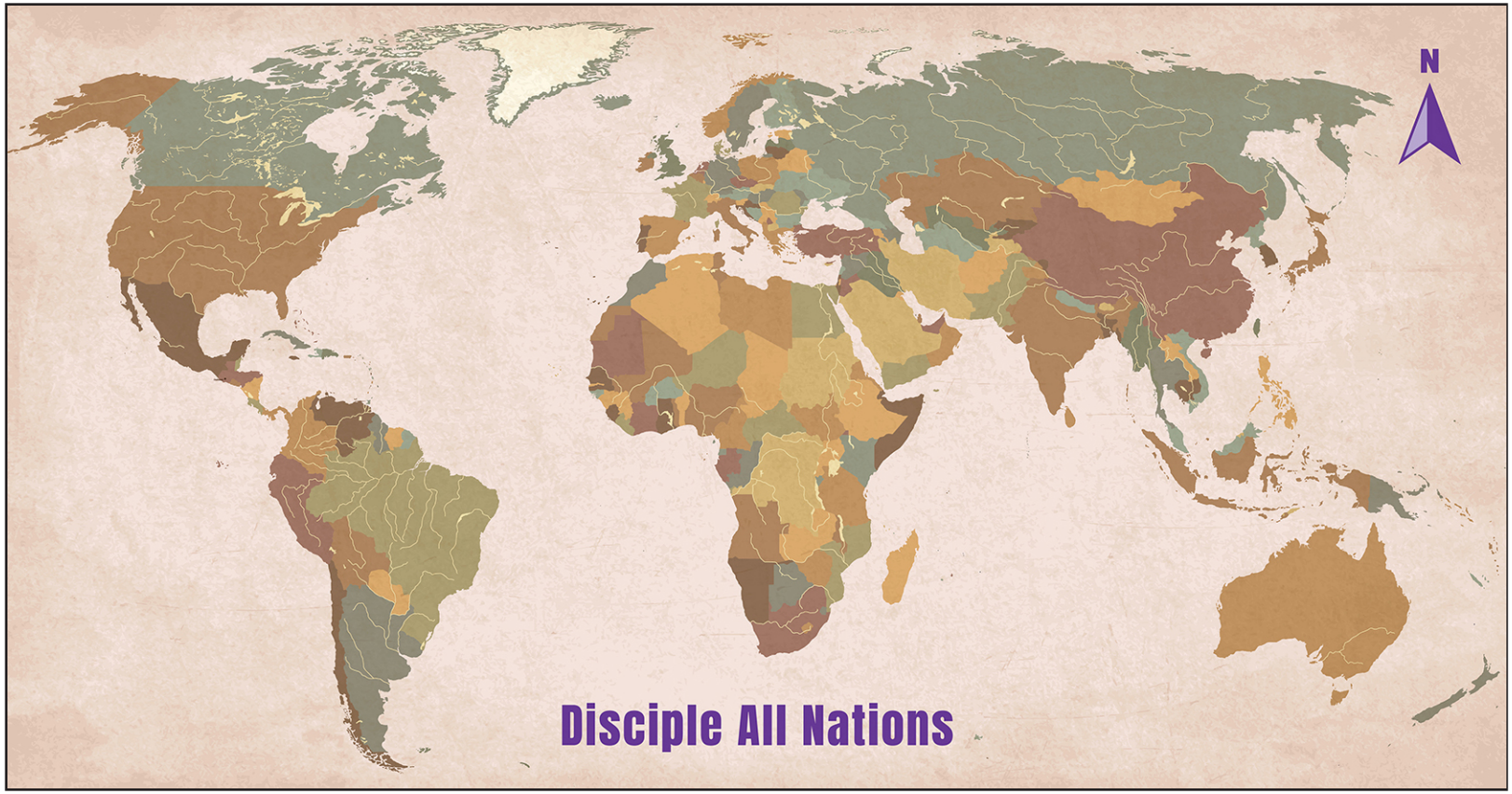

Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, - Matayu 28:19